Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

DENYS DE FOURNA

MANUEL D'ICONOGRAPHIE CHRETIENNE

ACCOMPAGNÉ DE SES SOURCES PRINCIPALES INÉDITES ET PUBLIÉ AVEC PRÉFACE, POUR LA PREMIÈRE FOIS EN ENTIER D'APRÈS SON TEXTE ORIGINAL

PAR

A. PAPADOPOULO-KÉRAMEUS

AUX FRAIS

DE LA SOCIÉTÉ IMPÉRIALE RUSSE ARCHÉOLOGIQUE

St-PÉTERSBOURG
IMPRIMERIE B KIRSCHBAUM
1909

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΦΟΥΡΝΑ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΑΙ ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΑΥΤΗΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΠΗΓΑΙ,
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ ΝΥΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΠΛΗΡΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΑΥΤΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ-ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΔΑΠΑΝΑΙΣ

ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Β. KIRSCHBAUM
1909

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἔτει 1900-ῷ διενεμήθη εἰς ὀλίγα ἀντίτυπα τὸ πρῶτον τεῦχος ἀτελοῦς τινος ἐκδόσεως τῆς Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ «Ἑρμηνείας τῆς ζωγραφικῆς τέχνης»· ἣν ἐπιμελείᾳ ἡμετέρᾳ γενομένην εἶχεν ἐκτυπώσει πρὸ ἐτῶν ἱκανῶν (1893) ἰδίαις δαπάναις ὁ Γρηγόριος Θεοδώρου Tchélitschew[1]. Οὗτος ὑποδείξει καὶ προτροπῇ τοῦ ἀκαδημεικοῦ Νικοδήμου Kondakow προὐτίθετο διὰ τοῦ τεύχους ἐκείνου νὰ παρουσιάσῃ τοῖς ἀρχαιολόγοις δεῖγμα γενναίας αὐτοῦ προθέσεως, ἐπιστημονικῆς ἐκδόσεως τριῶν τόμων, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἔμελλε νὰ περιλάβῃ ὅλον τὸ ἑλληνικὸν κείμενον τῆς Ἑρμηνείας, ὁ δ' ἕτερος γαλλικὴν αὐτῆς μετάφρασιν, ὁ δὲ τρίτος παρατηρήσεις ἐπ' αὐτῆς ἀρχαιολογικὰς μετὰ πολυαρίθμων ἐκ βυζαντινῶν χειρογράφων εἰκόνων, ἰδίᾳ δὲ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ λεγομένῳ τοῦ Βασιλείου μηνολογίῳ[2]· ἀλλ' ἀποθανόντος ἐν τῷ μεταξὺ προώρως τοῦ Tchélitschew (26 Μαρτ. 1897) καὶ τῆς προθέσεως αὐτοῦ μεινάσης ὡς εἰκὸς ἀνεκτελέστου, τὸ τεῦχος ἐκεῖνο, ἀτελὲς ὡς εἶχε, διενεμήθη μεταξὺ λογίων τινῶν καὶ φίλων καὶ γνωρίμων αὐτοῦ, ἀποβὰν οὕτως οἱονεὶ στήλη μνημόσυνος τῆς γενναίας αὐτοῦ ψυχῆς. Ἀλλ' ὅ τι δὲν ἠξιώθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὁ μακαρίτης, ἐξετέλεσεν ἤδη με-

[1]) Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης ἐκ χειρογράφου τοῦ ιη' αἰῶνος ἐκδοθεῖσα κατὰ τὸ πρωτότυπον αὐτῆς κείμενον ὑπὸ Ἀ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως. Τεῦχος πρῶτον ἐκτυπωθὲν δαπάνῃ τοῦ μακαρίτου Γρηγορίου Θεοδώρου Tchélitschew. Ἐν Πετρουπόλει, ἐκ τῆς τυπογραφίας τῆς Ἁγιωτάτης Συνόδου 1900. 8-ον, σελίδες κ'+128. Τὰ ἀντίτυπα τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἀνατεθειμένα τῇ μνήμῃ τοῦ μακαρίτου Tchélitschew ἔχουσι καὶ φωτογραφίαν τῆς ἐν ζῶσι στάσεως αὐτοῦ.

[2]) Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Tchélitschew ἐπορίσθη, διὰ μεγάλης δαπάνης τὰ φωτογραφικὰ clichets ὅλων τῶν ἐν τῷ βατικανῷ κώδικι τοῦ μηνολογίου περιεχομένων εἰκόνων· ἅτινα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ περιῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν Πετρουπόλει Αὐτοκρατορικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου· μέχρι δὲ τοῦδε ἐξεδόθησαν εἰς δύο τομίδια αἱ εἰκόνες τῶν ἁγίων δύο μηνῶν, Σεπτεμβρίου καὶ Ὀκτωβρίου. Ἴδε *М.* καὶ *В. И. Успенскій* Лицевой мѣсяцесловъ греческаго императора Василія II (+1025 г.). Ἐν Π/πόλει, 1902—1903.

ρικῶς τοῦτο γενναίως ἡ Ῥωσικὴ Αὐτοκρατορικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, ἥτις συναισθανομένη τὸ κατεπεῖγον τῆς ὑπάρξεως ὁλικῆς τῆς Ἑρμηνείας ἐκδόσεως εἰς πρόχειρον χρῆσιν τῶν ἀρχαιολόγων ἀπεφάσισεν ἐν συνεδρίᾳ τὴν ἰδίαις δαπάναις ἐκπλήρωσιν αὐτῆς, ἀναθεῖσα καὶ τὴν ἐπιστασίαν τῆς ἐκδόσεως τῷ γράφοντι ταῦτα.

Τὸ κείμενον τῆς Ἑρμηνείας ἔχει ἰδίαν ἱστορίαν ἀρκούντως μακράν. Γινώσκεται μέχρι σήμερον ἑλληνιστὶ ἐκ διττῆς ἐκδόσεως νόθου, πεφαλσευμένης, κατὰ δὲ τὴν γνησίαν σύνταξιν ἐν μεταφράσει ῥωσικῇ, ἐν γαλλικῇ δὲ καὶ γερμανικῇ μεταφράσει μετὰ μικρᾶς τινος τοῦ πεφαλσευμένου κειμένου συμμετοχῆς. Μέχρι τοῦ 1839-ου ἔτους ἦτο παντελῶς ἄγνωστον, διότι οὐδὲ ἓν αὐτοῦ ἀντίγραφον εὑρίσκετο ἐν ταῖς κοιναῖς βιβλιοθήκαις· ὅσα δὲ ἀντίγραφα ὑπῆρχον, καὶ ταῦτα πάνυ ὀλίγα, ἦσαν ἀποκλειστικῶς εἰς χεῖρας τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ζωγράφων· ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερον ὀλίγα σχετικῶς ἐγνώσθησαν, ὧν ἓν μὲν τοῦ 18-ου αἰῶνος εἶχεν εὑρεῖ παρά τινι τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγχωρίων ζωγράφων Πορφύριος ἀρχιμανδρίτης ὁ Οὐσπένσκης, ὅστις καὶ μετέφρασεν αὐτὸ ῥωσιστὶ ἔτει 1868-ῳ[1]· ἕτερον δὲ ἀντίγραφον εἶδον ἐγὼ αὐτὸς ἔτει 1881-ῳ ἐν τῇ μικρᾷ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν τῷ Φαναρίῳ Κ/πόλεως ἑδρευούσης ἄλλοτε Ἑταιρείας τῶν Μεσαιωνικῶν Ἐρευνῶν· ἦτο δὲ καὶ τοῦτο γεγραμμένον περὶ τὸ τέλος τοῦ 18-ου αἰῶνος[2]. Τρίτον ἀντίγραφον τοῦ 18-ου ὡσαύτως αἰῶνος ὑπῆρχε μέχρι τοῦ 1891-ου ἔτους ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κ/πόλει ἀρχαιολόγου A. Mordtmann J^r^, ὅστις μαθὼν ὅτι σκοπὸς ὑπῆρχε νὰ ἐκδοθῇ τὸ κείμενον τῆς Ἑρμηνείας, παρεχώρησεν ἐκεῖνο προθυμότατα τῷ μακαρίτῃ Tchélitschew· νῦν δὲ τοῦτο ἐκ δωρεᾶς αὐτοῦ εὑρίσκεται παρ' ἐμοί. Τέταρτον ἀντίγραφον, ἀλλὰ νεώτατον (ἔτ. 1843), εὑρίσκεται ὑπ' ἀριθμὸν 1286 ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἑλλάδος[3]. Ἐγνώσθησαν ὡσαύτως ἔτει 1900 ῷ

[1]) Ерминія или наставленіе въ живописномъ искусствѣ, составленное іеромонахомъ и живописцемъ Діонисіемъ фурноаграфіотомъ. 1701—1733 год. Ἐν Κιέβῳ 1868. 8-ον, σελίδες 250. Труды Кiев. Дух. Академiи 1868, τ. 1, σ. 269-315 καὶ 526-570. Τόμ. 2, σ. 494—563. Τόμ. 4, σ. 355—445.

[2]) Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ὑπῆρχεν ἔτει 1881-ῳ ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ κ. Μανουὴλ Γεδεών. Ἡ τύχη τοῦ ἐν αὐτῇ ἀντιγράφου τῆς Ἑρμηνείας εἶναι σήμερον ἄγνωστος ἐμοί. Ἦτο διῃρημένον εἰς κεφάλαια 399 καὶ περιελαμβάνετο ἐντὸς σελίδων ἠριθμημένων 413. Ὁ χάρτης ἦτο στιλπνὸς καὶ μήκους μὲν 0,225, πλάτους δὲ 0,165.

[3]) Ἰ. καὶ Ἀ. Σακκελίωνος Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης

τέσσαρα εἰσέτι ἀντίγραφα ἐν ἀθωνικαῖς εὑρισκόμενα βιβλιοθήκαις[1].

α') Κῶδιξ 685-ος τῆς μονῆς Ἰβήρων ἐκ σελίδων 480, αἰῶνος 18-ου.

τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1892, σ. 234—235. Περὶ τοῦ νέου τούτου κώδικος ἐκτενεῖς ἐγγράφους εἰδήσεις ἔδωκέ μοι ὁ σεβαστός φίλος κ. Я. П. Смирновъ. Ἐξ αὐτῶν παρατηρεῖται, ὅτι ὁ κ. Смирновъ ἀντιπαρέβαλε τὸ ἀντίγραφον μετὰ τῆς σιμωνιδείου ἐκδόσεως. Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτω· «Βιβλίον καλούμενον | ἑρμηνία τῆς ζωγραφικῆς ἐπιστήμης | χρησημώτατον καὶ ἀναγκαῖον διά κάθε ζωγράφον | ὁποῦ μετέρχεται αὐτήν τήν ἱεράν ἐπιστήμην. πρώην παρὰ τοῦ ἀοιδίμου πανοσιωτάτου κυρίου Διονυσίου ἱε ρομονάχου. συντεθεῖσα καὶ ἀρίστου διδασκάλου ἐν τῷ ἁγιώνυμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος χρηματίσαντος. μεθ' ὅσης πλείστης | ἐπιμελείας. Νῦν δ' αὖθις ἐπροσθέτησεν μερικὰ ἀναγκαιώτερα | καὶ πραγματικὸς δεδοκιμασμένα παρὰ Γενναδίου μοναχοῦ Ῥόσσο ζωγράφου. νῦν δὲ ἀντιγραφέντος διὰ ἐπιμε|λείας καὶ μεγάλου κόπου. καὶ διὰ χειρὸς | παρὰ τοῦ ἰδίου Γενναδίου μοναχοῦ Ῥοσσο εἰκονογράφο. ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος εἰς κελοίον Σκουρι τάδικον. ἐν ἔτοι 1843». Ὄπισθεν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ὑπάρχουσι δύο ἐπιγράμματα ἔχοντα οὕτω·

Μήτηρ Θεοῦ δέσποινα, σῴζοις ἱκέτην
τὸν σὸν Διονύσιον τὸν θυηπόλον,
φωτεινόν αὐγαῖς τῆς τρισαυγοῦς τριττύος
θυηπόλον δεικνῦσα κρυπτὸν ἐν λόγῳ·
ταύτην γάρ ὄντως Χριστὸς ἐκζητεῖ δόσιν,
λύσας ἑαυτὸν εἰς βροτῶν σωτηρίαν.
Οὕτω πατρῷος μυστικὸς λέγει λόγος.
Τον δὲ ἀντιγράψαντα καὶ συνδραμόντα
καὶ αὖ ὕστερον ἐκ πόθου τε καὶ πόνου
καταξίωσον οὐρανῶν βασιλείας.

Ἔμψυχε βίβλε, τοῦ Λόγου μῆτερ Θεοῦ,
καὶ τήνδε ἔμπνουν ἔργασαι τῇ χάριτι
ἐμῷ Ἰησοῦ μητρὶ τ' αὐτοῦ τὸ κλέος
ἐμοὶ διδόντι περάναι τήνδε βίβλον.
Ὁ ἀντιγραφεὺς ζωγράφος
Γεννάδιος μοναχος Ῥόσσος.

Ὁ Γεννάδιος οὗτος, κατὰ τάς παρατηρήσεις τοῦ κ. Я. П. Смирновъ, μετά το πρῶτον τμῆμα τῆς Ἑ ρ μ η ν ε ί α ς προσέθηκε (φ. 30) ἐννέα παραγράφους, ἐπιγράψας αὐτοὺς γενικῶς οὕτω· «Ἀρχή τῆς νέας μεθόδου τῆς ζωγραφικῆς ἐπιστήμης εἰς διαφόρους τρόπους καὶ κατασκευας, ἑπομένως καὶ πολλὰ δεδοκιμασμένα παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ἐν ἀληθείᾳ· το οποῖον κάθε ζωγράφος καὶ ἁγιογράφος μεγάλως ὠφελεῖται. Ἡ πρόσθεσις ἀκριβὴς τοῦ Γενναδίου μοναχοῦ Ῥόσσου ζωγράφου τοῦ Ἁγιορ(ε)ίτου, καὶ ἕτερα πολλὰ ἄλλα μυστικώτερα εἰς διαφόρους ἐπιστήμας καὶ καλοὺς τρόπους». Ἐν τοῖς φύλλοις 36-38 προσέθηκεν ὁ Γεννάδιος «συνοπτικον λεξικὸν τῆς παρούσης βίβλου» κτλ.

[1]) Σ. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Καντάβριγία 1895-1900, τ. 2, σ. 203, 209, 342, 442. Ὁ υπ' ἀριθ. 259 κῶδιξ τῆς μονῆς ἁγίου Παντελεήμονος σημειοῦται παρα τῷ Λάμπρῳ ὡς περιέχων καὶ αὐτος την συγγραφὴν τοῦ Διονυσίου· τοὐναντίον περιέχει ἕτερον παλαιότερον αὐτοῦ πονημα ἐπιγεγραμμένον· „Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς τέχνης και ἑρμηνείας τῶν ζωγράφων, περιέχουσα τούς τε ἁγίους καὶ ἁγίας τοῦ ὅλου ενιαυτοῦ“. Θα παριστᾷ καὶ τοῦτο μίαν τῶν πηγῶν τῆς συγγραφῆς τοῦ Διονυσίου καὶ οὕτω δύναται νὰ εἶναι τοῦ 17-ου αἰῶνος

*

β') Κῶδιξ 707-ος τῆς αὐτῆς μονῆς, αἰῶνος 18-ου [1].

γ') Κῶδιξ 258-ος τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ἐκ σελίδων 598, αἰῶνος 18-ου.

δ') Κῶδιξ 832-ος τῆς αὐτῆς μονῆς· ἀντίγραφον ἔτους 1738-ου.

Πλείονα τῶν ἀντιγράφων τούτων θὰ ὑπάρχωσιν ἴσως ἐν τοῖς κελλίοις τῶν ἀθωνιτῶν ζωγράφων. Ἔτει 1839-ῳ εἶδε τοιαῦτα παρά τισιν αὐτῶν ὁ Didron, ἀλλὰ μὴ δυνηθεὶς οὐδὲ ἓν νὰ ἐξαγοράσῃ, ἠρκέσθη εἰς ἀντίγραφον, ὅπερ ὑπὸ μοναχοῦ τινος γενόμενον δι' αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1839-1840 ἔλαβεν ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἐν Παρισίοις [2]· ὡς δὲ φαίνεται, εὑρίσκεται τοῦτο σήμερον ἐν τῇ βασιλικῇ τοῦ Μονάχου βιβλιοθήκῃ [3]. Ὁ τοῦ Didron συνταξιδιώτης Paul Durand μεταφράσας τὸ αὐτὸ μετέφρασεν εἰς γλῶσσαν γαλλικήν [4]· ἡ δὲ μετάφρασις αὐτοῦ μετὰ προλόγου καὶ σοφῶν παρατηρήσεων τοῦ Didron ἐξεδόθη ἔτει 1845-ῳ. Ἐκ τίνος ὅμως ὡρισμένου κώδικος ἀθωνικοῦ μετεγράφη τὸ διὰ Didron κείμενον, ἐγὼ αὐτὸς ἀγνοῶ· λέγει ἁπλῶς ὁ Didron, ὅτι ἓν τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει παρατηρηθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἀντιγράφων ἦτο «πιθανῶς οὐχὶ παλαιότερον τοῦ 15-ου ἢ τοῦ 16-ου αἰῶνος» [5]. Προφανῶς ὁ Didron ἠπατήθη ἐκλαβὼν οὕτω παλαιὸν χειρόγραφον ὁμολογουμένως οὐχὶ νεώτερον τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 18-ου αἰῶνος, διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον ὅτι τῆς Ἑρμηνείας ὁ συγγραφεὺς Διονύσιος ἔζη ἐν τῷ αὐτῷ αἰῶνι. Παράδοξον ὅτι καὶ ὁ Brockhaus σημειοῦται ὅτι εἶδεν ἐν Καρυαῖς τοῦ Ἄθω ἀντίγραφον τῆς Ἑρμηνείας ἔτους 1630-οῦ [6]. Ἀναμφιβόλως ἐξέλαβεν οὗτος ὡς συγ-

[1]) Τοὺς κώδικας 685 καὶ 707 οὐχὶ καλῶς προσένειμεν ὁ καθηγ. Λάμπρος τῷ 17-ῳ αἰῶνι.

[2]) Manuel d' iconographie chrétienne grecque et latine, avec une introduction et des notes par M. Didron . . . traduit du manuscrit byzantin (!), le Guide de la peinture, par le Dr. Paul Durand. Paris, imprimérie royale 1845, σ. XXI, XXIII—XXVI.

[3]) Αὐτόθι σ. XIII. Τὸ χειρόγραφον τοῦ Durand ἔμεινεν ἐπί τινα χρόνον παρὰ τῷ ἱερεῖ G. Schäfer, ὅστις καὶ μετέφρασεν αὐτὸ γερμανιστί. Ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι ἐπιγεγραμμένη οὕτως· „Ἑρμηνεία της ζωγραφικῆς. Das Handbuch der Malerei vom Berge Athos aus dem handschriftlichen Urtext übersetzt mit Anmerkungen von Didron d. Ä. und eigenen von Godeh. Schäfer. Trier 1855".

[4]) Τὸ ἀντίγραφον τοῦ Durand εὑρίσκεται νῦν ἐν τῇ Bibliothèque de Chartres Ἴδε H. Omont, Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque, τ. 3, σ. 367. ἀριθμ. 39.

[5]) Manuel d' iconographie, σ. xxxv.

[6]) Heinrich Brockhaus, Die Kunst in den Athos-Klöstern. Leipzig 1891, σ. 160.

γραφὴν τοῦ Διονυσίου ἑτέραν τινὰ ἀνώνυμον «Ἑρμηνείαν τῆς ζωγραφικῆς τέχνης», ἣν αὐτὸς μὲν ὁ Διονύσιος ἔχει συγκεχωνευμένην διὰ φράσεως μετηλλαγμένης ἐν τῷ ἰδίῳ πονήματι, ὁ δὲ Πορφύριος Οὐσπένσκης πρὸ ἐτῶν ἱκανῶν ἐξέδωκε μεταφράσας ῥωσιστί [1]. Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον αὐτῆς εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἐνταῦθα μεταξὺ τῶν σελίδων 237—253.

Ἡ συγγραφὴ τοῦ Διονυσίου πέπρωτο νὰ κιβδηλευθῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ διαβοήτου πλαστογράφου Κωνσταντίνου Σιμωνίδου. Οὗτος νεαρὸς τὴν ἡλικίαν, ἀνεψιὸς δὲ ἑνὸς τῶν ἁγιορειτῶν μοναχῶν, διέτριβεν ἐν Ἄθῳ καθ' ὃν χρόνον τὰς ἐκεῖ μονὰς ἐπισκεπτόμενος ὁ Didron ἀνεζήτει βυζαντινὰς εἰκόνας καὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ Διονυσίου κώδικας· τούτου δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκεῖθεν, ὁ Σιμωνίδης ἔτει 1840-ῷ διεφήμισεν ἑαυτὸν εὑρέτην τοῦ δῆθεν γνησίου κειμένου τῆς Διονυσίου συγγραφῆς, καὶ ἓν αὐτῆς ἀπόγραφον, ἐν ᾧ τὸν Διονύσιον παρέπεμψεν εἰς τὸν 15-ον αἰῶνα, ἔσπευσε νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ δωρήσηται τῷ Didron [2]. Εὐτυχῶς ὁ Didron καὶ ὁ συνεργάτης αὐτοῦ Durand διὰ τὰ οὐσιώδη τῆς Ἑρμηνείας μέρη δὲν ἔλαβον αὐτὸ ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν ἔτει 1845-ῳ ἐκδοθεῖσαν ἐσχολιασμένην αὐτῶν γαλλικὴν μετάφρασιν, ἀρκεσθέντες δι' ἐκεῖνα, φαίνεται, μόνον εἰς τὸ προαποσταλὲν αὐτοῖς ἐξ Ἄθω ἀντίγραφον τοῦ κειμένου [3]· ὅμως δὲ προυτίμησαν ἀνυπόπτως τὸ τοῦ Σιμωνίδου διὰ τὸ ἁγιολογικὸν τῆς Ἑρμηνείας μέρος, ὡς θ' ἀποδειχθῇ κατωτέρω, καὶ τοῦτο διὰ τὴν πιθανὴν παρ' αὐτοῖς ἔλλειψιν ἐντελοῦς τῆς Ἑρμηνείας ἀπογράφου. Ὁ Σιμωνίδης ἠθέλησε τότε νὰ ἐκμεταλλευθῇ πρὸς ἴδιον ὑλικὸν ὄφελος τὴν γενομένην ἐν Εὐρώπῃ ἐντύπωσιν ἐκ

[1]) Ермиuiя или наставленie къ живописномъ искусствѣ, написанное, неизвѣстно кѣмъ, вскорѣ послѣ 1566 года. Первая iерусалимская рукопись 17-го вѣка Ἐν Κιέβῳ 1867. 8-ον, σελίδες 56 (πρβλ. Труды Кiев. Дух. Академiи 1867, τ. 3, σ. 139—192). Ἐνταῦθα περιέχονται ῥωσιστὶ τὰ τρία πρῶτα παραρτήματα τοῦ παρόντος βιβλίου.

[2]) Ὁ Σιμωνίδης εὑρίσκετο ἐν τῷ Ἄθῳ ἔτει 1839-ῳ διδασκόμενος τὴν ζωγραφικὴν τέχνην. Ὅρα τὴν ἀνωνύμως ὑπὸ Δημοσθένους Χαβιαρᾶ τοῦ Συμαίου καταχωρισθεῖσαν περίεργον τοῦ Σιμωνίδου βιογραφίαν ἐν τῷ Λεξικῷ ἱστορίας καὶ γεωγραφίας τοῦ Σ. Βουτυρᾶ, τ. 7, σ. 580—583.

[3]) Τὸ σιμωνίδειον χειρόγραφον ὑπάρχει σήμερον ἐν τῇ Bibliothèque de Chartres (H. Omont, Inventaire sommaire κτλ., τ. 3, σ. 367, ἀριθ. 38)· φέρει δὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· „Ὁδηγὸς τῶν ζωγράφων ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν· ξυνέγραψε Διονύσιος ἱερομόναχος ὁ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγράφων κατὰ τὸ ͵αυνη' [=1458]. Κωνσταντῖνος Σιμωνίδης εὗρεν εἰς Ἄθων ὄρος, κατὰ τό, ͵αωμ' [=1840], Μαρτίου ιε', καὶ ἀντέγραφε"

τῶν ἐν Ἄθῳ τοῦ Didron εὑρημάτων, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ περὶ ζωγραφικῆς πονήματος τοῦ Διονυσίου, ὅπερ αὐτὸς ὁ Didron ἐξ ἐπιτηδείου, φαίνεται, ἐπιδράσεως τοῦ Σιμωνίδου ἐν αὐτῷ τῷ Ἁγίῳ Ὄρει διεκήρυξεν ἀνεπιφυλάκτως ὡς ἔργον βυζαντινῶν χρόνων, γενόμενος οὕτως ἐν μέρει θῦμα καὶ αὐτὸς τοῦ τε Σιμωνίδου καὶ τῶν μεταξὺ τῶν τότε ἀθωνιτῶν ζωγράφων διαδοθέντων ὑστεροβούλων αὐτοῦ ψευδολογημάτων περὶ Διονυσίου καὶ τοῦ μνημονευομένου ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ Πανσελήνου· δὲν φαίνεται, εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον, ἀπίθανον ὅτι τὸ χειρόγραφον Διονυσίου, ὅπερ αὐτὸς εἶδεν ἐν Ἄθῳ, ἐδείχθη καὶ παρεστάθη αὐτῷ ὡς ἀντίγραφον 15-ου ἢ 16-ου αἰῶνος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ζωγράφου Σιμωνίδου, μεθ' ὑποσχέσεως ὅτι δύναται νὰ εὑρεθῇ καὶ ἀντίγραφον ὡρισμένου τινὸς ἔτους· δὲν φαίνεται ὡσαύτως ἀπίθανον, ὅτι ὅσα ἔγραψεν ὁ Didron περὶ Πανσελήνου ὡς ζωγράφου δῆθεν 12-ου αἰῶνος ἐπὶ μόνῃ τῇ βάσει ἑνὸς ἀθωνικοῦ on dit, νὰ εἶναι καὶ ταῦτα ἠχὼ τῶν ἐν Ἄθῳ, παρόντος ἐκεῖ αὐτοῦ τοῦ Didron, διαδοθέντων ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου σκοπίμων ψευδολογημάτων[1]. Ὁ Σιμωνίδης ἀποστείλας τὸ πεφαλσευμένον τῆς Ἑρμηνείας κείμενον τῷ Didron, μικρὸν (ὡς ἐλέχθη) μετὰ τὴν ἐξ Ἄθω ἀναχώρησιν αὐτοῦ, καὶ νομίσας ὅτι οὗτος ἐξαπατώμενος θὰ ἐκδώσῃ αὐτὸ ὡς ἐστάλη, ἠσχολήθη ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εἰς τὸ νὰ παρασκευάσῃ καὶ ἄλλα τινὰ σχετικὰ πρὸς τὸν Πανσέληνον ψευδῆ παλαιοφανῆ πονήματα, οἷον τὴν Συμαΐδα καὶ τὰ εἰς Νικόλαον Μεθώνης σχόλια· καὶ σκοπὸν ἔχων νὰ συνεχίσῃ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ ἐπάγγελμα πλαστογράφου, συνέταττεν ἐν Ἄθῳ ποικίλας ψευδωνύμους συγγραφάς. Ἐν τῷ μεταξὺ δημοσιεύεται τῆς Διονυσίου συγγραφῆς ἡ τοῦ Didron καὶ Durand μετάφρασις (1845)· ὁ δὲ Σιμωνίδης ἰδὼν ἐν αὐτῇ ὅτι οὐ κατὰ πάντα ἐξηπάτησεν αὐτούς, κηρύσσει ἑαυτὸν διὰ τῶν ἐφημερίδων εὑρέτην γνησιωτέρου

[1]) Ἰδοὺ πῶς διετύπωσε τὰ περὶ Πανσελήνου πρῶτος αὐτὸς ὁ Didron (Manuel d' iconographie, σ. 7): „Pansélinos est ce peintre du XII siècle, le Raphael ou plutôt le Giotto de l' école byzantine, dont on montre des fresques dans la principale église de Karès, au Mont Athos. *On dit*, qu' il vivait sous l' empereur Andronic I-er (1183-1186). Ces fresques, assez remarquables de dessin et d' expression, ont beaucoup souffert dans la couleur, qui est enfumée. Il est difficile de dire si ces peintures datent réellement du XII-e siècle; elles nous ont semblé, du reste, beaucoup plus anciennes que les peintures analogues qu' on voit dans les différents monastères du Mont Athos".

κειμένου· καὶ παραλαβὼν ὡς προητοίμασε τοῦτο μεθ' ἑαυτοῦ, ἔτι δὲ τὰ λοιπὰ ψευδώνυμα κατασκευάσματα καὶ οὐκ ὀλίγα γνήσια ἐξ ἁγιορειτικῶν βιβλιοθηκῶν χειρόγραφα, ἔρχεται εἰς Ἀθήνας προτείνων μὲν τοῖς ἐκεῖ ἁρμοδίοις τὴν ἐξαγορὰν τούτων, ἑαυτὸν δὲ συνιστῶν τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος μεγαλύντορα. Πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου ἐχρησιμοποίησεν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον φωνασκίας ἐν ἐφημερίσι[1], γνωμοδοτήσεις λογίων εὐφαντάστων καὶ ἄλλων τινῶν ἀνικάνων εἰς διάγνωσιν τῶν παλαιογράφων κωδίκων· ἐτόλμησε δὲ καὶ κρίσιν νὰ ζητήσῃ φιλολόγων εἰδικῶν, παρουσιάσας αὐτοῖς τὴν ἐκεῖ τυπωθεῖσαν διαβόητον πλαστόγραφον αὐτοῦ Συμαΐδα. Ἀλλ' αὐτὴν ἀμέσως ἀπέκρουσεν ἀνὴρ σοφός, ὁ Ἀνδρέας Μουστοξύδης, δι' εἴρωνος πρὸς τὸν Σιμωνίδην ἐπιστολῆς ἐντύπου[2]· ἄλλοι δέ τινες, οἷον Ἀλέξανδρος ὁ Ῥαγκαβῆς καὶ Στέφανος ὁ Κουμανούδης, ἐξέφρασαν καὶ δημοσίᾳ μετὰ λεπτῆς παρρησίας τὰς περὶ πλαστότητος τῶν σιμωνιδείων χειρογράφων ἀτομικὰς αὐτῶν γνώμας[3]. Ἠδυνήθη ὅμως ὁ Σιμωνίδης νὰ ἐξαπατήσῃ ἄνδρας τινὰς ὀνομαστούς, οἷον τὸν Τυπάλδον Κοζάκην[4] καὶ Κωνσταντῖνον τὸν Οἰκονόμον. Οὗτος ὁ Οἰκονόμος ἐγένετο παραδόξως καὶ διαδότης (ἔτει 1849-ῳ) τῆς περὶ Διονυσίου καὶ Πανσελήνου πλαστογραφίας τοῦ Σιμωνίδου πρὸ αὐτῆς (ἔτει 1853-ῳ) τῆς τυπώσεως τοῦ κιβδήλου τῆς Ἑρμηνείας κειμένου, δεχθεὶς οὕτως αὐτὴν ὡς γνήσιον νόμισμα, τὰ δὲ κατ' αὐτὴν διατυπώσας ἐνθουσιωδῶς ἐντὸς πονήματος ἀρκούντως σοβαροῦ[5]. Εἰς πίστωσιν δὲ τῶν ἐν τῇ Ἑρμηνείᾳ περὶ Πανσελήνου λόγων τοῦ ψευδο-Ἱεροθέου συνέταξεν ὁ Σιμωνίδης ἐν τῇ Συμαΐδι (1849) χωρίον, δι' οὗ ὡς εὑρέτην τῆς ἡλιοτυπίας ἐνεφάνιζεν ἕνα Πανσέληνον ἀγνώστου μὲν χρόνου κατὰ τὸν ψευδῆ τῆς Συμαΐδος συντάκτην, ὅμως δὲ ταὐτιζόμενον τῷ ἐν τῇ Ἑρμηνείᾳ παραγομένῳ ζωγράφῳ Πανσελήνῳ τοῦ

[1]) Συντηρητική, 1848 Αὐγ. 15, ἀριθ. 87. Ἐλπίς, 1848, ἀριθ. 485. Καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἀθηναϊκαί, σμυρναϊκαὶ καὶ Κ/πόλεως ἐφημερίδες, οἷον Αἰών, Ἀμάλθεια καὶ Τηλέγραφος Κ/πόλεως, ἐθορύβουν τότε διὰ τὰς δῆθεν φιλολογικὰς τοῦ Σιμωνίδου ἀνακαλύψεις.

[2]) Πανδώρα, 1851, τ. 1, σ. 262—263.

[3]) Αὐτόθι σ. 551—556, 565—574. Πρβλ. Alexander Lykurgos, Enthüllungen über den Simonides-Dindorfschen Uranios. Leipzig 1856, σ. 45 κέ.

[4]) Ἴδε Κ. Σιμωνίδου Γεωγραφικά τε καὶ νομικὰ τὴν Κεφαλληνίαν ἀφορῶντα κτλ. Ἀθήνῃσι 1850, σ. 30.

[5]) Κ. Οἰκονόμου Περὶ τῶν ο' ἑρμηνευτῶν. Ἀθην. 1849, τ. 4, σ. 218.

δῆθεν 518-ου μετὰ Χριστὸν ἔτους [1]. Ἵνα δὲ γένηται καὶ σύγκρουσις ἀντιμαχομένων γνωμῶν μεταξὺ τῶν περὶ Πανσελήνου γραφόντων εἰς τὸ ἑξῆς, παρενέβαλεν ἐν τῇ Συμαΐδι καὶ δεύτερον ζωγράφον Πανσέληνον τῶν ἐτῶν 1032—1085 [2], κατὰ νοῦν ἔχων ἰδίᾳ νὰ παρουσιάσῃ τὸν συγγραφέα τῆς Συμαΐδος καὶ στηρικτὴν καὶ διορθωτὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Didron οἰκειοποιηθείσης ἐν Ἄθῳ διαδόσεως αὐτοῦ περὶ Πανσελήνου τινὸς τοῦ 12-ου αἰῶνος. Μετὰ δὲ τέσσαρα ἔτη (1853) ἐξέδωκε ψευδωνύμως τὸ κατ' αὐτὸν κείμενον τῆς Ἑρμηνείας, ἐν ᾗ πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ κοινοῦ μετετύπωσεν ὑπὸ μορφὴν προλόγου ὅσα πρότερον εἶχε περὶ ταύτης δημοσιεύσει ὁ μέγας Οἰκονόμος [3]. Μεθ' ἕτερα δὲ πέντε ἔτη (1858) ἐξέδωκε μέγα βιβλίον, πλῆρες πλασμάτων καὶ ψευδολογιῶν, ἐν ᾧ, πλὴν τῶν ἤδη προδιαδοθέντων δύο Πανσελήνων, γνωστοὺς ἐξ ἰδίας καὶ πάλιν ἐφευρέσεως καθίστα τρεῖς ἑτέρους Πανσελήνους διαφόρων ἐποχῶν, ἀναβιβάσας οὕτως αὐτοὺς εἰς πέντε ὁμωνύμους ζωγράφους [4].

Ἐκ τούτων ὅλων τῶν σιμωνιδείων ἐκδόσεων, διαδοχικῶς ἐμφανιζομένων, ἐμορφοῦτο βαθμιαίως καὶ ἐν Ἄθῳ μεταξὺ καλογήρων μικρᾶς παιδεύσεως, ἴσως δὲ καὶ ὀργάνων καὶ συνενόχων αὐτοῦ τοῦ Σιμωνίδου, ποικίλη διάδοσις περὶ τῆς ἐποχῆς Πανσελήνου ἢ Πανσελήνων· ἧς θύματα μέχρις ἐσχάτων ἐγένοντο οὐκ ὀλίγοι τοῦ Ἄθω ἐπισκέπται. Οὕτως ὁ Victor Langlois (1861) ἔγραφεν ὅτι, καθὰ λέγεται, ἤκμαζεν ὁ Πανσέληνος μεταξὺ 11-ου καὶ 13-ου αἰῶνος [5]· ὁ abbé Neyrat (1880), ὅτι ἔζη ἐν τῷ 11-ῳ [6]. Ὀξυδερκῶς ὅμως ὁ Charles Bayet διέκρινεν (1876), ὅτι οἱ Ἀθωνῖται ἐπίστευ-

[1]) Κ. Σιμωνίδου Συμαῒς ἢ ἱστορία τῆς ἐν Σύμῃ Ἀπολλωνιάδος σχολῆς, ἰδίως δὲ τῆς ἁγιογραφικῆς καθέδρας κτλ. Ἀθήνησι 1849, σ. 177.

[2]) Αὐτόθι σ. 123—124.

[3]) Ἡ τοῦ Σιμωνίδου ἔκδοσις εἶναι ἐπιγεγραμμένη οὕτως· „Ἑρμηνεία τῶν ζωγράφων ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωγραφίαν, ὑπὸ Διονυσίου τοῦ ἱερομονάχου καὶ ζωγράφου, τοῦ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγράφων (συγγραφεῖσα ἐν Ἄθωνι τῷ 1458). Νῦν τὸ πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα δαπάνῃ τῆς ἡμετέρας τυπογραφίας καὶ Ἀθανασίου Γ. Ζωσιμᾶ. Ἀθήνησι, τύποις Φ. Καραμπίνη καὶ Κ. Βάφα, 1853". Μετετυπώθη το δεύτερον ἐν Ἀθήναις ἔτει 1885-ῳ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, ἀποβαλόντος ἐκ τοῦ κειμένου μόνον τὸ περὶ ἡλιοτυπίας κεφάλαιον τοῦ ψευδο-Ἱεροθέου.

[4]) Νικολάου Μεθώνης λόγος πρὸς τοὺς Λατίνους ἐκδ. ὑπὸ Κ. Σιμωνίδου. Ἐν Λονδίνῳ 1858, σ. 113—114, 135, 136, 138. Πρβλ. καὶ σ. 174.

[5]) V. Langlois, Le mont Athos. Paris 1861, σ. 14.

[6]) Neyrat, L' Athos; notes d' une excursion à la presqu' ile et à la montagne des moines. Paris 1880, σ. 100.

ον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως εἰς τὴν ὕπαρξιν τριῶν διαφόρων Πανσελήνων [1]. Ὁ δ' ἐκ Λέρου πολυγράφος Μανουὴλ Γεδεὼν ἐγένετο καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μεταξὺ (1876) θῦμα τῶν δῆθεν ἀθωνικῶν παραδόσεων, πιστεύσας πρῶτον μὲν εἰς τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς Πανσελήνου «τριακόσια καὶ ἐπέκεινα ἔτη» ἀκμάσαντος μὲν πρὸ τοῦ 1540-οῦ ἔτους, γενομένου δ' «ἐφευρέτου τῆς φωτογραφίας» καὶ ἴδιον περὶ ταύτης γράψαντος βιβλίον [2]· μεταγνοὺς δὲ κατόπιν (1881) ἐγνωμάτευσε τὸ δεύτερον, ὅτι ὁ Πανσέληνος «καταντᾷ σχεδὸν μυθικὸν» πρόσωπον, ἐνῷ μυθικὸς δὲν εἶναι ὁμολογουμένως ὁ παρὰ τῷ Διονυσίῳ μνημονευόμενος γνήσιος Μανουὴλ ὁ Πανσέληνος [3]· καὶ ὀρθῶς τότε ὁ καθηγητὴς Λάμπρος ἐθεώρησεν ἀπαράδεκτον τὴν περὶ Πανσελήνου τινὸς μυθότητα [4]· ὁ δὲ Bayet (1893) ὑπέθετεν, ὅτι ὁ γνωστὸς Πανσέληνος θὰ ἔζη ἐν τῷ 13-ῳ ἢ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14-ου αἰῶνος [5].

Οὕτω πάντας ἐδέσμευε πρῶτον μὲν ἡ δι' αὐτοῦ τοῦ Σιμωνίδου μορφωθεῖσα ἐν Ἄθῳ διάδοσις περὶ Πανσελήνου καὶ ἔργων αὐτοῦ δῆθεν ὡρισμένων ἐν διαφόροις ἁγιορειτικοῖς ναοῖς, εἶτα δὲ τὸ 1458-ον ἔτος, ὅπερ ἡ τῆς Ἑρμηνείας ἔκδοσις αὐτοῦ ἔφερε. Καὶ τοσοῦτον ἐπιστεύθη τὸ φαντασιῶδες τοῦτο χρονολόγημα, ὥστε συνέβη νὰ γένηται καὶ δεκτὸν ἄχρις ἡμῶν ἐν ἱστορίαις τῆς βυζαντινῆς καὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας [6]. Ὅτε δ' ἐγὼ ἐπὶ τῇ

[1]) Duchesne et Bayet, Mèmoire sur une mission au mont Athos. Paris 1876, σ. 302. Περὶ ἄλλων τινῶν εὐρωπαίων ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐποχὴν Πανσελήνου ἴδε Σ. Λάμπρου Μικτὰς σελίδας. Ἐν Ἀθήναις 1905, σ. 509—510.

[2]) Μ. Γεδεών, Π ρ ω ΐ α· βυζαντινὴ ἐπιθεώρησις. Ἐν Κ/πόλει 1876, ἀριθ. 7, σ. 53.

[3]) Μ. Γεδεὼν ἐν τῷ Ἀ ν α τ ο λ ι κ ῷ Ἀ σ τ έ ρ ι τοῦ Β. Καλλίφρονος. Ἐν Κ/πόλει, 1881, ἔτος 21, ἀριθ. 32, σ. 250.

[4]) Σ. Λάμπρου Περὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Πανσελήνου· ἐν τῷ Π α ρ ν α σ σ ῷ 1881, τ. 5 σ. 445 κέ. Τοῦ αὐτοῦ Μικταὶ σελίδες, σ. 506—515. Κατὰ τὸν Λάμπρον ἔτι καὶ νῦν ὁ Μανουὴλ Πανσέληνος εἶναι ζωγράφος τοῦ 14-ου αἰῶνος· τὰς δὲ περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ μαρτυρίας ἐν τῷ 16-ῳ αἰῶνι χαρακτηρίζει ὡς «ἀπιθανωτάτην γνώμην». Ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος (1908) τ. 5, σ. 283, ἔνθα ὡς ἐκ περισσοῦ λέγει τὸν ἐν λεσβιακῷ κώδικι μνημονευόμενον Πανσέληνον χειροτονηθέντα ἐν Μυτιλήνῃ ἔτει 1588-ῳ, ἐνῷ αὐτὸς ὁ κῶδιξ λέγει τοῦτον χειροτονηθέντα ἐν ἀπροσδιορίστῳ τόπῳ ἔτει 1559-ῳ. Ἴδε τῆς ἐμῆς Μαυρογορδατείου Βιβλιοθήκης (ἐν Κ/πόλει 1884/8) τ. I, σ. 152. Ἐντεῦθεν φαίνεται, ὅτι ὁ καθηγητὴς Λάμπρος δὲν ἐγνώρισε τὰ κατωτέρω περὶ Πανσελήνου λεγόμενα ἐκ δευτέρου, ἅτιν' ἐσημειώθησαν τὸ πρῶτον ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἔτει 1900-ῷ διανεμηθείσης ἀτελοῦς ἐκδόσεως τῆς Ἑρμηνείας· ἴδε τὰ κατ' αὐτὴν ἔμπροσθεν ἐν τῇ σελίδι α'.

[5]) Ch. Bayet, L' art byzantin. Paris 1883, σ. 260—264.

[6]) Κ. Σάθας ἐν τῇ Νεοελλην. φιλολογίᾳ. Ἐν Ἀθήναις 1868, σ. 99—100. Κ. Σάθα Νεοελληνικῆς φιλολογίας παράρτημα. Ἐν Ἀθήναις 1870, σ. 10. R. Nicolai, Gesch.

βάσει γραπτοῦ τινος ἐν Λέσβῳ εὑρήματος ὑπέδειξα (1884), ὅτι τῆς μὲν Ἑ ρ μ η ν ε ί α ς ὁ συντάκτης Διονύσιος ἤκμαζεν ἐν τῷ πρώτῳ ἡμίσει τοῦ 18-ου αἰῶνος, τὸ δὲ ὁρισθὲν αὐτῷ ἔτος ἀκμῆς (τὸ 1458-ον) ἦτο τοῦ Σιμωνίδου κατασκεύασμα, αὐτὸς δὲ Μανουὴλ ὁ Πανσέληνος ἔζη ἐν τῷ 16-ῳ αἰῶνι [1], τότε ὁ Γεδεὼν χαρακτηρίσας τὰς περὶ τούτου προτέρας αὐτοῦ γνώμας ὡς «ἀκριτομύθων φληναφιῶν Σιμωνίδου τινὸς» ἀποτέλεσμα, ἠξίωσεν οὐχ ἧττον νὰ πιστεύσῃ καὶ πάλιν τὸν Σιμωνίδην διὰ τὸ 1458-ον ἔτος, νὰ παραδεχθῇ δὲ καὶ τοὺς διαφόρους αὐτοῦ Πανσελήνους, ὧν εἷς ὀνομαζόμενος Μανουὴλ ἔζη κατ' αὐτὸν πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἁλώσεως τῆς Πόλεως! Οὕτω μὴ δυνηθεὶς νὰ διασείσῃ τὴν ἀξιοπιστίαν τοῦ εὑρήματός μου ἐνόμισεν ἐπιτυχὲς νὰ καλύψῃ τὸ πάθημα τῆς ἰδίας ἀκρισίας διὰ λόγων ὑβριστικῶν ἐστερημένων ἀξίας τινός[2]· τὸ εὕρημα ὅμως ἐκεῖνο κριτὴς ἐπιστήμων, ὁ Charles Bayet, ἡρμήνευσε τότε κατ' ἔκτασιν ὡς ἥρμοζεν [3].

Τὸ ὀρθὸν τῆς πορισθείσης ἐκ τοῦ λεσβιακοῦ σημειώματος γνώμης περὶ ἀκμῆς τοῦ Πανσελήνου ἐν τῷ 16-ῳ αἰῶνι ἐπιστώθη κατόπιν διὰ μακρᾶς τινος προδεδημοσιευμένης ῥωσικῆς ἐπιστολογραφίας τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη, ἀγνώστου πρότερον ἐμοί τε καὶ τοῖς εὐρωπαίοις· δι' ἧς οὗτος ἀπὸ τοῦ 1867-ου ἔτους εἶχεν ἀποδείξει ἐν ῥωσικῇ ἐφημερίδι, ὅτι ἡ μὲν Ἑ ρ μ η ν ε ί α τοῦ Διονυσίου συνετάχθη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1701—1733[4], αὐτὸς δὲ ὁ πολυθρύ-

der neugriech. Literatur. Leipzig 1876, σ. 6. K. Krumbacher, Geschichte der byzantinischen Litteratur. München 1897, σ. 1117.

[1]) Ἀ. Π.-Κεραμέως Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη. Ἐν Κ/πόλει 1884—1888, τ. 1, σ. ις'—ιζ', 152—153.

[2]) Μ. Γεδεών, Ὁ Ἄθως. Ἐν Κ/πόλει 1885, σ. 235—236 καὶ 329.

[3]) Bayet, Notes sur le peintre byzantin Manuel Pansélinos et sur le guide de la peinture du moine Dionysios. Revue archéologique, 3e série, 1884, τ. 3, σ. 325—334. Τῆς ἰδιαιτέρας ἐκδόσεως (Paris 1884) σ. 1—10.

[4]) *Порфирій Успенскій*, Письма о пресловутомъ живописцѣ Панселинѣ къ настоятелю посольской церкви нашей въ Константинополѣ, архимандриту Антонину. Ἐν Κιέβῳ 1867. 8-ον, σελίδες 69. Πρβλ. Труды Кіев. Дух. Академіи 1867, τ. 4, σ. 120—164 καὶ 266—292. Πρβλ. *Порф. Успенскій*, Путешествіе въ метеорскіе и Олимпійскіе монастыри въ Θессаліи. Ἐν Π/πόλει 1896, σ. 78, 79, 257. *Порф. Успенскій*, Книга бытія моего; дневники и автобіографическія записи. Ἐν Π/πόλει 1894—1892, τ. 8, σ. 11 κέ. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ὁ Διονύσιος ἔτει 1745-ῳ ἐξέδωκεν ᾀσματικὴν ἀκολουθίαν εἰς τὸν ἱερομάρτυρα Σεραφίμ (ὅρα τὴν ἐμὴν Μαυρογορδ. βιβλιοθ. τ. 1, σ. ιζ'.

λητος άθωνίτης ζωγράφος Πανσέληνος ἤκμαζεν ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ ἡμίσει τοῦ 16-ου αἰῶνος [1]· διὸ δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἀφορμαὶ ν' ἀμφιβάλῃ τις περὶ τούτου [2]· οὐδ' ὅτι εἷς καὶ μόνος ὑπῆρξε Πανσέληνος ἁρμόζει τοῦ λοιποῦ ν' ἀμφιβάλληται, ἀποδεδειγμένου ὄντος ὅτι τοὺς πολλοὺς Πανσελήνους ἐξευρὼν διέδωκεν ὁ Σιμωνίδης εἰς νόθευσιν τῆς περὶ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου γνωστοῦ Πανσελήνου γνησίας ἀθωνικῆς παραδόσεως· ἣν ἄλλως ἱκανὰ πιστοῦσι παλαιόγραφα μνημεῖα· πρῶτον μὲν ἡ μετὰ τὸ 1566-ον ἔτος συνταχθεῖσα ἀνώνυμος ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης [3]. εἶτα δὲ τοῦ Διονυσίου ὁ πρόλογος [4], ὁ ρῶσος περιηγητὴς Βασίλειος ὁ Βάρσκης (1744) [5] καὶ Σάβας καὶ Μακάριος Τριγώνης (1780, 1792), οἱ τῆς Μεγίστης Λαύρας ἀξιόπιστοι σκευοφύλακες· οἵτινες ἀπὸ κοινοῦ μαρτυροῦσιν, ὅτι τοῦ Πανσελήνου μαθητὴς ἐν Ἄθῳ ὑπῆρξεν ὁ ζωγράφος Θεοφάνης [6]. Τούτου δὲ τοῦ Θεοφάνους ὁ χρό-

Bayet, Notes sur le peintre byzantin Panselinos. Paris 1884, σ. 7). Τὸ ἐργαστήριον ζωγραφικῆς τοῦ Διονυσίου ἐν ἰδίῳ κελλίῳ ὑπάρχει ἔτι καὶ νῦν ἐν Καρεαῖς τοῦ Ἄθω· τοῦτο ἱδρύθη ἔτει 1701-ῳ, ἔτει δὲ 1861-ῳ κατείχετο ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Μελετίου, ὅστις γινώσκων προσωπικῶς τὸν Σιμωνίδην καὶ τὰς περὶ τὸν Διονύσιον νοθείας ἐξ ἰδίας αὐτοῦ τοῦ Σιμωνίδου ὁμολογίας ἀπεκάλυψε τῷ Πορφυρίῳ Οὐσπένσκῃ τὰς αἰτίας αὐτῶν, προσθεὶς ὅτι ὁ Σιμωνίδης ἤλπιζεν ἀπὸ τοῦ δοθέντος τῷ Διονυσίῳ 1458-ου ἔτους νὰ ἐκποιήσῃ πρὸς χρηματισμὸν τὴν ἐκδοθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ Ἑρμηνείαν (ἴδε Письма κτλ. σ. 19—14). Τὰς ἐν τῷ ναΐσκῳ τοῦ ἄλλοτε κελλίου τοῦ Διονυσίου (ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου Προδρόμου) ἐπιγραφὰς καὶ εἰκόνας περιέγραψεν ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκης, ἐξακριβώσας ἐπιτοπίως καὶ ὅσας ὁ Σιμωνίδης προὐξένησε σκοπίμως βλάβας ἐν ταῖς χρονίαις τῶν ἐπιγραφῶν. Ἴδε Книга бытія моего, τ. 7, σ. 375—381.

[1]) Письма о пресл. живописцѣ Панселинѣ, σ. 47 κέ. Πρβλ. Труды Кiев. Дух. Академiи 1867, τ. 4, σ. 270 κέ.

[2]) Περὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας τοῦ Πανσελήνου πραγματεύεται διὰ μακρῶν ὁ *Л. Никольскiй*. Историческiй очеркъ аѳонской стѣнной живописи ἐν τῷ Иконописный сборникъ. Выпускъ I. Ἐν Πετρουπόλει 1907, σ. 22—37. Καὶ κατὰ τὸν Никольскiй ὁ Πανσέληνος εἶναι ζωγράφος τοῦ 16 αἰῶνος.

[3]) Ἴδε ἐνταῦθα σ. 237, 239, 243, 244, 245. *Порфирiй*, Ерминiя или наставленiе въ живописномъ искусствѣ, σ. 1, 13, 28. Πρβλ. Труды Кiев. Дух. Академiи 1867, τ. 3, σ. 139, 142, 149, 151.

[4]) Ἴδε ἐνταῦθα σ. 3, 6, 20.

[5]) Странствованiя Василiя Григоровича-Барскаго по Святымъ Мѣстамъ Востока съ 1723 по 1747 г. Ἐν Π/πόλει 1885-1887, τ. 3, 171, 238, 300.

[6]) Προσκυνητάριον τῆς βασιλικῆς καὶ σεβασμίας μονῆς μεγίστης ἁγίας λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ, συντεθὲν μὲν παρὰ τοῦ πανοσιολογιωτάτου γεροπρο-ηγουμένου καὶ σκευοφύλακος τῆς αὐτῆς μονῆς κυρίου Σάββα, τύποις δὲ νῦν ἐκδοθὲν ἐπιμελείᾳ σπουδῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἀνεψιοῦ αὐτοῦ προηγουμένου Κυρίλλου. Ἐνετίῃσιν 1780, σ. 30.—Προσκυνητάριον τῆς βασιλικῆς καὶ σεβασμίας μονῆς με-

νος εἶναι γνωστότατος· ἔτει μὲν 1546-ῳ ἐζωγράφησε μέρη τινὰ τῆς ἐν τῇ μονῇ Σαυρονικήτα κοινῆς ἐκκλησίας [1], ἔτει δὲ 1535-ῳ τὸν ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ καθολικὸν ναὸν [2] καὶ ἔτει 1563-ῳ τὰς ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας τῆς μονῆς Ξενοφῶντος πυκνὰς τοιχογραφίας [3]. Ὁ δὲ τῷ Θεοφάνει τούτῳ συγχρονίζων Μανουὴλ ὁ Πανσέληνος ἐζωγράφησεν, ὡς ὁ Πορφύριος ἀπέδειξε [4], τὰς μὲν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Πρωτάτου τοιχογραφίας μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1535—1536, τὰς δὲ τῆς Μολυβοκλησιᾶς μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1537—1538, τὰς δὲ τοῦ Χιλιανδαρίου μετὰ τὸ 1571-ον ἔτος· δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανον αὐτὸς ὁ Πανσέληνος νὰ ἐζωγράφησεν ἔτει 1544-ῳ καὶ μέγα μέρος τοῦ κυρίου ναοῦ τῆς μονῆς Ξενοφῶντος, τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιγραφῆς δύο διαφόρους ὑπαινιττούσης ἀνωνύμους ζωγράφους καὶ ῥητῶς μαρτυρούσης ὅτι τῶν δύο ἀψίδων (= χορῶν) τὰς τοιχογραφίας ἐποίησεν ὁ δεύτερος ἀνώνυμος [5]. Γνωστόν, ὅτι ὁ ναὸς οὗτος τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου. Ὁ πατὴρ τοῦ Πανσελήνου, ἄνθρωπος μικρᾶς παιδεύσεως, σημειοῦται ὡς ἔτος μὲν κτίσεως (νοητέον ἴσως ἀνακαινίσεως) ναοῦ τινος ἀ-

γίστης ἁγίας λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ, συντεθὲν μὲν παρὰ Μακαρίου Κυδωνιέως τοῦ ἐκ χώρας Χανίων, τοῦ Τριγώνη, τοῦ καὶ τῆς αὐτῆς μονῆς σκευοφύλακος, τύποις δὲ νῦν πρῶτον ἐκδοθὲν ἐπιμελείᾳ καὶ δαπάνῃ τοῦ πανοσιωτάτου κυρίου Σεργίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ ταύτης τῆς ἁγίας λαύρας. Ἐνετίῃσιν 1792, σ. 23

¹) [Ἀντωνίνου ἀρχιμανδρίτου] Замѣтки поклонника Святой Горы. Ἐν Κιέβῳ 1864, σ. 132. *Порф. Успенскій*, Первое путешествіе въ Аѳонскіе монастыри и скиты. Часть II. Отдѣленіе второе. 1846 годъ. Ἐν Μόσχᾳ 1880, σ. 176 καὶ 183. Γ. Σμυρνάκη Τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἐν Ἀθήναις 1903, σ. 613.

²) Duchesne-Bayet, Mémoire sur une mission au mont Athos, σ. 306—307. *Порф. Успенскій*, Письма о пресловутомъ живописцѣ Панселинѣ, σ. 9. Πρβλ. Труды Кіев. Дух. Академіи 1867, τ. 4, σ. 130.

³) Duchesne-Bayet ἔνθ. ἀνωτ. σ. 309. *Порф. Успенскій*, Второе путешествіе по Святой Горѣ Аѳонское Ἐν Μόσχᾳ 1880, σ. 36. Γ. Σμυρνάκη Τὸ Ἅγιον Ὄρος, σ. 622.

⁴) *П. Успенскій*, Письма о пресловутомъ живописцѣ Панселинѣ, σ. 37 κέ. Труды Кіев. Дух. Академіи 1867, τ. 4, σ. 120—164 καὶ 270 κέ. Πρβλ. *Н. П. Кондаковъ* Памятники христіанскаго искусства на Аѳонѣ. Ἐν Π/πόλει 1902, σ. 53. Αὐτόθι μεταξὺ τῶν σελίδων 61—71 ὁ λόγος περὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ ὕφους τῆς ζωγραφικῆς τέχνης τοῦ Πανσελήνου καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰταλικὴν ζωγραφικήν.

⁵) Duchesne-Bayet, Mémoire σ. 307. Γ. Σμυρνάκη Τὸ Ἅγιον Ὄρος, σ. 621. Ὁ Л. Никольскій ὑποτίθησιν ὅτι ἐν τῷ λεσβιακῷ σημειώματι πρόκειται περὶ ναοῦ ἁγίου Γεωργίου εὑρισκομένου ἔξω τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἴδε Иконописный Сборникъ I, σ. 29.

προσδιορίστου «τοῦ μεγάλου Γεωργίου» τὸ 1533-ον, ὡς ἔτος δὲ «τῆς καλογραφήσεως» αὐτοῦ «ἤγουν ὁποῦ ἐστορίστη» τὸ 1543—1544-ον. Πρόκειται λοιπὸν περὶ ζωγραφήσεως πρώτης ἀπὸ κτίσεως ἢ ἀνακαινίσεως τοῦ ναοῦ τούτου. Ὁ οὕτως ἀπροσδιόριστος ναὸς ἁγίου Γεωργίου δύναται, νομίζω, κατὰ πιθανότητα νὰ διακριθῇ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ τῆς μονῆς Ξενοφῶντος, ἂν λάβωμεν πρῶτον ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ Πανσέληνος καὶ ὡς ζωγράφος καὶ ὡς ἱερομόναχος τόπον εἶχε βιώσεως τὸν Ἄθω, συγκατοικῶν ἐκεῖ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Βενιαμὶν (ἀμφοτέρων ἱερομονάχων)· δεύτερον δὲ τὴν ἐγγύτητα τοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς Ξενοφῶντος ἔτους 1544-ου καὶ τοῦ ἔτους 1554-ου, τοῦ ἐν τῷ σημειώματι τοῦ πατρὸς Πανσελήνου μνημονευομένου· καὶ ἐπειδὴ τὸ τῆς ἐπιγραφῆς ἔτος διὰ τὸ καθαρὸν καὶ τὸ δημοφανὲς αὐτοῦ εἶναι ἀξιόπιστον, ἀναγκαίως ἔχει τὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Πανσελήνου νὰ λογισθῇ ὡς σφάλμα μνημονικόν. Εἰς τοῦτο πείθω ἐμαυτὸν ἐκ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι ἐν τοῖς εὑρεθεῖσιν ὑπ' ἐμοῦ σημειώμασιν αὐτοῦ ἔχομεν ἀτάκτου σειρᾶς ἀπομνημονεύματα, ἑπομένως δὲ τυχαίας διαφόρων χρόνων ἀναμνήσεις μεγάλου πρεσβύτου [1]. Πρῶτον σημειοῦται, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πανσέληνος ἐχειροτονήθη τῇ 2-ᾳ Ἰουλίου ἔτους 1559-ου. Ἐν τῷ δευτέρῳ σημειώματι λέγει ὅτι ὁ δεύτερος αὐτοῦ υἱὸς Βενιαμὶν ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος μηνὶ Αὐγούστῳ ἔτους 1570-οῦ. Ἐν τῷ κατόπιν τρίτῳ ἀναμιμνήσκεται, ὅτι ἐχειροτονήθη καὶ αὐτὸς οὗτος ἀπροσδιορίστως ἔτει $\frac{1527}{1528}$-ῳ· ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ καὶ τελευταίῳ απομνημονεύει ὡς μὲν ἔτος κτίσεως «τοῦ ναοῦ τοῦ μεγάλου Γεωργίου» τὸ $\frac{1532}{1533}$-ον, ὡς δὲ ἔτος «τῆς καλογραφήσεως» αὐτοῦ, «ἤγουν ὁποῦ ἐστορίστη», τὸ 1554-ον Ἡ οὕτως ἄτακτος σειρὰ τεσσάρων πραγμάτων ἀποδεικνύει, ὅτι ἔχομεν ἐν αὐτοῖς γέροντα συντάκτην, ὅστις ἠθέλησέ ποτε ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ν' ἀπομνημονεύσῃ γραπτῶς διαφόρων χρόνων γεγονότα τὴν μνήμην τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τιμῶντα. Ἀρκοῦσι ταῦτα εἰς προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἀκμῆς Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ καὶ Μανουὴλ τοῦ Πανσελήνου.

Τὰ μέχρι τοῦδε λοιπὸν ῥηθέντα περὶ αὐτῶν ἐπαναφέρουσι τὴν Ἑρμηνείαν εἰς ὃ σημεῖον ἁρμόζει χρονικῶς νὰ τεθῇ. Ἡ πα-

[1]) Ἴδε τῆς ἐμῆς Μαυρογορδ. Βιβλιοθήκης τ. 1, σ. 152-153.

ροῦσα πρώτη γνησία αὐτῆς ἔκδοσις ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς μόνου κώδικος, τοῦ προμνημονευθέντος καὶ προχείρου μοι χειρογράφου τέως μὲν Mordtmann-Tchélitschew, νῦν δὲ ἡμετέρου. Ὁ κῶδιξ οὗτος καθαρῶς καὶ φιλοκάλως γεγραμμένος ἐν τῷ πρώτῳ ἡμίσει τοῦ 18-ου αἰῶνος ἀριθμεῖ φύλλα παχέος καὶ στιλπνοῦ χάρτου 271 (μήκους 0.203 καὶ πλάτους 0.14 τοῦ γαλλικοῦ μέτρου) συναποτελοῦντα σελίδας ἠριθμημένας μδ' +498. Καὶ ἐν μὲν ταῖς πρώταις μδ' περιλαμβάνεται «πίναξ τῆς παρούσης βίβλου», τουτέστιν ἀναγραφὴ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἑ ρ μ η ν ε ί ᾳ κεφαλαίων, ἡ «τῇ θεοτόκῳ καὶ ἀειπαρθένῳ Μαρίᾳ» προσφώνησις τοῦ Διονυσίου, ὁ πρὸς τοὺς ζωγράφους λόγος αὐτοῦ καὶ ἡ «προγυμνασία καὶ παιδαγωγία πρὸς τὸν βουλόμενον μαθεῖν τὴν τέχνην τῆς ζωγραφικῆς»· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς 498 σελίσι περιέχεται τὸ κύριον τῆς Ἑ ρ μ η ν ε ί α ς κείμενον, τὸ τεχνικὸν καὶ τὸ περιγραφικόν· οὗ ἡ γραφὴ μονόστηλος οὖσα καὶ γραμμὰς ἀριθμοῦσα δεκαοκτὼ ἐν μιᾷ τῶν σελίδων ἑκάστῃ εἶναι μὲν ὑπόξανθος καθόλου, ζωηρῶς δὲ ἐρυθρὰ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν κεφαλαίων καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς τούτων γράμμασιν. Ὅσα λοιπὸν ἐν τῷ κώδικι τούτῳ περιέχονται, κατεχωρίσθησαν ἐνταῦθα παντελῶς ἀμετάβλητα (σ. 1—233), τῆς ὀρθογραφίας μόνον τῶν λέξεων ὑποστάσης πολλαχοῦ μεταβολῆς τινός· ἀντιπαραβαλλομένων δὲ τούτων πρὸς τὴν σιμωνίδειον ἔκδοσιν, διακρίνεται ἐν αὐτῇ ἀπειρία νοθειῶν οὕτω σοβαρῶν, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ λογίζηται τῆς ἀθηναίας ἐκδόσεως τὸ κείμενον ἄξιον παντελοῦς λήθης.

Αἱ νοθεῖαι τοῦ Σιμωνίδου εἶναι πολυειδεῖς, καὶ ἀδυνατῶν νὰ ὑποστῶ τὸν μάταιον κόπον τῆς ἐνταῦθα λεπτομεροῦς αὐτῶν ἀναγραφῆς ἀρκοῦμαι πρὸς πίστωσιν τοῦ πράγματος να μνημονεύσω τὰς οὐσιωδεστάτας.

Αὗται ἄρχονται ἀπὸ τοῦ τίτλου τῆς Ἑ ρ μ η ν ε ί α ς, ἥτις ἀνεπίγραφος οὖσα ἐν τοῖς ἀντιγράφοις δύναται κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ προλόγου νὰ ἐπιγραφῇ Ἑ ρ μ η ν ε ί α τ ῆ ς ζ ω γ ρ α φ ι κ ῆ ς τ έ χ ν η ς. Ἀλλ' ὁ Σιμωνίδης ἐψεύσθη ὡς πρὸς τοῦτο τρίς, κατασκευάσας ἀφ' ἑαυτοῦ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1840—1858 τρεῖς διαφόρους πομπώδεις ἐπιγραφάς, εὑρισκομένας δῆθεν ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις· κοινὸν δ' ἐν αὐταῖς τὸ τῆς φαντασίας αὐτοῦ 1458-ον ἔτος[1].

[1]) Τὸ κοινοποιηθὲν τῷ Didron ἀντίγραφον (1840) ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην·

Μετὰ τὴν τοιαύτην πλαστογραφίαν προέβη εἰς τὴν μετονομασίαν τοῦ Πανσελήνου, ὃν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Διονυσίου καλούμενον ἁπλῶς Μανουὴλ Πανσέληνον[1] αὐτὸς μετωνόμασεν Ἐμμανουὴλ Πανήλιον τὸν Πανσέληνον· ἀποβαλὼν δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ προλόγου τὰς λέξεις «καὶ μετὰ τούτων ἔτι καὶ τὰ μέτρα εἰς τοῦ νατουράλιν» παρενέβαλεν ἀντ' αὐτῶν τὴν ἑξῆς μακρὰν ἰδίας ἐφευρέσεως προσθήκην· «προστούτοις καὶ ἑρμηνείαν ἡλιοτυπίας, ἣν εὗρον (= ὁ Διονύσιος) ἐν χειρογράφοις τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἱεροθέου (= τοῦ Πανσελήνου), μοναχοῦ Θεσσαλονικέως, ὡς ἡ ὑπογραφή του λέγει, [καὶ] ἣν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τὸ ἁπλοῦν ἔφερον, ὡς καὶ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ ἄλλην περὶ φλέξεως βαμβακίου καὶ κολλήσεως φαλφουρίων, καὶ τὰ μέτρα τοῦ αὐτοῦ [καὶ τεχνικῆς ἤσκας]»[2]. Διὰ τῆς προσθήκης ταύτης ἠγγέλλετο τῷ ἀναγνώστῃ ἡ συνάντησις ἐν τῇ Ἑρμηνείᾳ συγγραφῆς τινος Ἱεροθέου τοῦ 518-ου ἔτους, ἡ μαρτυρία περὶ Πανσελήνου ὡς ζωγράφου παλαιοτέρου τοῦ 6-ου αἰῶνος καὶ ἡ καταχώρισις ἐκπληκτικῶν τοῦ χρόνου τούτου πραγμάτων, ὧν ἡ ἐφεύρεσις ὁμολογεῖται νέων χρόνων· ὅθεν εὔλογον νὰ πορισθῇ τις, ὅτι, ἐπειδὴ περὶ τούτων πάντων οὐδὲν ἐλέγετο ἐν τῇ γαλλικῇ τῆς Ἑρμηνείας ἐκδόσει, σκοπὸν εἶχεν ὁ Σιμωνίδης ἔμμονον ἀπὸ τῆς ἀτυχίας τοῦ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Didron, τούτου μὲν τὴν ἀνακάλυψιν νὰ μηδενίσῃ, τὸ δὲ ταύτην ἐκτιμῆσαν κοινὸν νὰ ἐκπλήξῃ καὶ οὕτω δυνηθῇ διά τινος εὐπίστου νὰ χρηματισθῇ αὐτὸς πλουσίως. Εὐτυχῶς ὁ μύχιος οὗτος σκοπὸς τοῦ Σιμωνίδου ἔμεινεν ἀπραγματοποίητος διὰ τῶν γενομένων ἐν τῷ μεταξὺ περὶ τὸν Σιμωνίδην δημο-

«Ὁδηγὸς τῶν ζωγράφων, ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ξυνέγραψε Διονύσιος ἱερομόναχος ὁ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγράφων κατὰ τὸ ͵αψνη'» (Omont, Inventaire, τ. 3, σ. 367). Τὸ ἐκδοθὲν κείμενον (1853) ἐπέγραψεν ὁ Σιμωνίδης ἄλλως, ἤτοι «Ἑρμηνεία τῶν Ζωγράφων ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζωγραφίαν, ὑπὸ Διονυσίου τοῦ ἱερομονάχου καὶ ζωγράφου, τοῦ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγράφων (συγγραφεῖσα ἐν Ἄθωνι τῷ 1458». Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ „Νικολάου Μεθώνης λόγος πρὸς τοὺς Λατίνους" (ἐν Λονδίνῳ 1858, σ. 174) παρέδωκε τὴν ἐπιγραφὴν κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· «Ἑρμηνεία τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιογραφίας καθ' ἃς ἔχομεν ἀρχαίας παραδόσεις. Συγγραφεῖσα τῷ ͵αυνη' ὑπὸ Διονυσίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγράφων Ἐπιστολιμαίου τυγχάνοντος ἐν τῇ σκήτῃ τῶν Θεσσαλονικέων τῇ ἐν Ἄθωνι». Καὶ σημειοῦται αὐτόθι ὁ Σιμωνίδης, ὅτι τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἔχουσι τὰ παλαιότερα τῆς Ἑρμηνείας ἀπόγραφα. Βέβαιον ὅμως ὅτι οὐδεμίαν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἐφανέρωσαν τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ παλαιὰ τῆς Ἑρμηνείας ἀντίγραφα.

[1]) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 3. Ἐκδόσ. Σιμωνίδου σ. 3.

[2]) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 4. Ἐκδόσ. Σιμωνίδου σ. 4.

σίων ἐν Ἀθήναις θορύβων, ἐξ ὧν οἱ περὶ τὸν Didron ἐπιστήμονες ἐν Παρισίοις καὶ ἀλλαχοῦ εὐκαίρως διαφωτισθέντες ἔμειναν ψυχροὶ πρὸς τὰ σιμωνίδεια πλάσματα. Χαρακτηριστικὸν δέ, ὅτι αὐτὸς ὁ Σιμωνίδης ἔδιδεν ἀφορμὰς εἰς ταχεῖαν τῶν πλαστογραφιῶν αὐτοῦ ἀναγνώρισιν. Οὕτω πρὸ τῆς ἰδίας ἐκδόσεως τῆς Ἑρμηνείας τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν προσθήκην κατεχώρισεν ἐν ἐφημερίδι ἄλλως, ὡς δῆθεν χωρίον τοῦ Διονυσίου· τὴν οὕτω δὲ διπλῆν πλαστογραφίαν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ τῆς Ἑρμηνείας πρῶτος ἀπεκάλυψεν ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος Ἀλέξανδρος Ῥαγκαβῆς, γράψας τότε πρὸς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ ἐκτενῆ περὶ τούτου διατριβὴν (1851), ἐν ᾗ λεπτομερῶς ἀφηγεῖτο τὰ περὶ τὸν Διονύσιον τολμήματα τοῦ Σιμωνίδου[1]. Καὶ ὅμως οὐδὲ ταῦτα τοῦ ἀπαισίου τούτου ἀνθρώπου τὸ θράσος ἀνέστειλαν· τοὐναντίον οὕτως ἐμεγάλυναν τοῦτο, ὥστε μετὰ τριετίαν ὅλην νὰ παραδοθῇ τῷ λογίῳ κόσμῳ δι' αὐτοῦ νενοθευμένη ἡ τοῦ Διονυσίου συγγραφὴ σχεδὸν ὁλόκληρος (1853).

Ἐκτὸς τῆς ἤδη μνημονευθείσης παρενθέτου προσθήκης ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σιμωνίδου ὑπάρχουσι πλάσματα αὐτοῦ τούτου πολυάριθμα, ἀνύπαρκτα ἐν τοῖς ἀντιγράφοις[2]. Οὕτω μεταξὺ τῶν §§ 50 καὶ 51 τοῦ πρώτου τμήματος τῆς Ἑρμηνείας[3] παρενέβαλεν ἴδιον κατασκεύασμα, κεφάλαιον ἐκτενὲς ἐπ' ὀνόματι δῆθεν Ἱεροθέου τινὸς ἔτους 518-ου, περὶ τοῦ «πῶς νὰ σηκώσῃς σπίτια, δένδρα, ζῶα, ἀνθρώπους εἰς τὸν ἥλιον καὶ ὅ τι ἄλλο θέλεις». Ἐν τοῖς §§ 16, 17, 18 καὶ 19 δεικνύει ῥητῶς ὁ Διονύσιος συνταγὰς τοῦ Πανσελήνου περὶ κατασκευῆς προπλασμοῦ καὶ σαρκοειδοῦς χρωματισμοῦ[4]· ἀλλ' ἐπειδὴ εὗρεν ἐν αὐταῖς ὁ Σιμωνίδης τεχνικὰς λέξεις νεωτάτων χρόνων (οἷον τέγκι, οὔμπρα, ψιμύθι Βενέτικο ἢ Φραντζέζικο), μαρτυρούσας τὸν Πανσέληνον οὐχὶ ζωγράφον παλαιόν, ἀφῄρεσεν ἐξ ἐκείνων τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διαιρέσας καὶ τὸν 17-ον εἰς δύο[5]. Μεταξὺ τῶν §§ 34 καὶ 35 παρενέβαλε τρία νέα ἄρθρα, ἀνύπαρκτα ἐν τῇ Ἑρμηνείᾳ, ἐπιγράψας αὐτὰ «βερονίκη κοπάλης», «ἄλλη βε-

[1]) Πανδώρα, 1851, τ. 1, σ. 563—555.

[2]) Δὲν ἔχει ταῦτα καὶ τοῦ Didron καὶ Durand ἡ γαλλικὴ ἔκδοσις, ἀλλ' οὐδ' ἡ τοῦ Γενναδίου Ῥώσου νέα ἀντιγραφὴ (ἀθην. κῶδ. 1286).

[3]) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 34. Σιμων. σ. 40—43.

[4]) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 20—21. Σιμων. σ. 20—21.

[5]) Σιμων. σ. 21, §§ 17, 18.

ρονίκη», «ἄλλη βερονίκη ῥακῆς»[1]. Μεταξὺ τῶν §§ 40 καὶ 41 παρενέβαλεν «ἑρμηνείαν τοῦ χρυσογράμματος»[2]. Καὶ πάλιν μεταξὺ τῶν §§ 41 καὶ 42 προσέθηκε τὰ ἑξῆς ἄρθρα· α') «Κατασκευὴ κριμεζίου», β') «Ἑτέρα ἑρμηνεία», γ') «Ἑτέρα λάκκα», δ') «Ἄλλη ἑρμηνεία»[3]. Τρεῖς ἑτέρας συνταγὰς κατεχώρισε μεταξὺ τῶν §§ 46—47, ἐπιγράψας αὐτὰς οὕτω· α') «Ἑτέρα ἑρμηνεία λαζουρίου», β') «Χρῶμα γλυκὸν μαῦρον διὰ τὰ ἰσκιώματα τοῦ χαρτίου», γ') «Ἄλλος τρόπος»[4]. Μετὰ δὲ τὸν § 47 προσέθηκεν «ἑτέραν ἑρμηνείαν» περὶ κατασκευῆς μέλανος[5]. Τοὺς §§ 62—63 ἥνωσεν εἰς ἕνα[6], μετὰ δὲ τὸν § 72 προσέθηκε τρεῖς συνταγὰς ἰδίας ἐφευρέσεως, ἐπιγράψας αὐτὰς οὕτω· α') «Περὶ χρυσοῦ λίθου κατασκευῆς», β') «Πῶς νὰ κολλήσῃς φαρφουριὰ σπασμένα», γ') «Πῶς νὰ κάμῃς ἴσκαν»[7].

Τὸ δεύτερον τμῆμα τῆς Ἑρμηνείας ἐπεξέτεινεν ὁ Σιμωνίδης, προσθεὶς εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ πολλοὺς παραγράφους «περὶ τοῦ πῶς νὰ ἱστορίσῃς τὰ ιβ' ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως» καὶ περὶ τοῦ πῶς νὰ ἱστορίσῃς τὸ Πάτερ ἡμῶν»· οἵτινες δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις τῆς Ἑρμηνείας[8].

Ἐκ τοῦ τρίτου τμήματος παρέλιπε τὸν § 34, «Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τοὺς δύο τυφλούς»[9].

Μέρος τοῦ τετάρτου τμήματος, ἐν ᾧ ὁ λόγος περὶ τοῦ πῶς ἱστορίζεται ἡ τοῦ Ἰωάννου Ἀποκάλυψις[10], μετέβαλεν ὁ Σιμωνίδης ἱκανῶς, παρεμβαλὼν ἐν αὐτῷ καὶ παραστάσεις τῆς Ἀποκαλύψεως, ἃς ὁ Διονύσιος ἠγνόει· δὲν ἔχει δὲ ταύτας οὐδὲ τῶν Didron καὶ Durand ἡ μετάφρασις.

Ἐλεεινὸν παρὰ τῷ Σιμωνίδῃ εἶναι τὸ πέμπτον τῆς Ἑρμη-

1) Σιμων. σ. 28—29, §§ 36—38.

2) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 29. Σιμων. σ. 31, § 45.

3) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 30. Σιμων. σ. 32—34, §§ 47—50.

4) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 32. Σιμων. σ. 36—37, §§ 56—58.

5) Σιμων. σ. 38, § 60.

6) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 40. Σιμων. σ. 38, § 60.

7) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 4. Σιμων. σ. 54—55, §§ 80—88.

8) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 84. Σιμων. σ. 107—112, §§ 140—160. Τοὺς παραγράφους τούτους οὐδὲ ὁ κῶδιξ ἔχει τοῦ Didron, Manuel d'iconographie, σ. 154.

9) Ἐκδόσ. ἡμετ. σ. 94. Εὑρίσκεται και ἐν τῷ Manuel d'iconographie, σ. 173.

10) Σελ. 129—139, §§ 44—46. Manuel d'iconographie, σ. 237—261. Πρβλ. Σιμων. σ. 161—174. §§ 314—346. Παράγραφοι πρόσθετοι τῷ κειμένῳ τοῦ Σιμωνίδου εἶναι οἱ ἑπόμενοι· §§ 315—321, 324—325.

νείας τμῆμα, ἂν καὶ φαίνεται ἔχον πολλὰ τὰ κοινά, οἷον παραλείψεις ὁλοκλήρων κεφαλαίων καὶ παραγράφων, πρὸς τὸ παρὰ Didron καὶ Durand ἀπόγραφον. Οὕτω μεταξὺ τῶν §§ 42—43 παρενέβαλεν ὁ Σιμωνίδης ὁλόκληρον κεφάλαιον περὶ τοῦ πῶς δεῖ εἰκονίζειν τὸ «Ἄξιόν ἐστιν», ἀνύπαρκτον ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Διονυσίου, ἐν τῇ γαλλικῇ αὐτοῦ μεταφράσει καὶ ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ κώδικι [1]. Καὶ μεταξὺ τῶν θαυμάτων τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, μετὰ τὸν περὶ Ἀνανίου καὶ Σαπφείρας παράγραφον, κατεχώρισεν ἄρθρον περὶ τοῦ πῶς παρίσταται «Ὁ Πέτρος ἰώμενος τὸν παραλελυμένον Αἰνίαν», ἀνύπαρκτον καὶ τοῦτο ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Διονυσίου [2]. Τῶν θαυμάτων τοῦ ἀποστόλου Παύλου λείπει τῷ Σιμωνίδῃ τὸ τρίτον, τὸ «Ὁ Παῦλος ἐν σπυρίδι κρεμασθεὶς διὰ τοῦ τείχους ἐκφεύγει τὰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων»· ὅπερ ἔχει μὲν ὁ Διονύσιος ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι [3], ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ μὴ εἶχεν ὁ τοῦ Σιμωνίδου κῶδιξ, διότι τοῦτ' αὐτὸ λείπει καὶ τῷ κώδικι Didron-Durand [4]. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὸ θαῦμα, «Ὁ Παῦλος ἰώμενος τὴν ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος», ὅπερ ἐν μὲν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι ἔχει ὁ Διονύσιος [5], ἐν δὲ τῷ παρὰ Didron καὶ Durand οὐχί [6]. Ὡρισμένως ὅμως παρενέβαλεν ὁ Σιμωνίδης δύο νέα περὶ τοῦ Παύλου ἄρθρα, ἀνύπαρκτα ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι καὶ ἐν τῷ κώδικι Didron-Durand· α') τὸ «Ὁ Παῦλος ἰώμενος ἐν Λύστροις τὸν ἐκ κοιλίας μητρὸς χωλόν» καὶ β') τὸ «Ὁ Παῦλος ἐν φυλακῇ» [7]. Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὁσίων λείπουσι τῷ Σιμωνίδῃ οἱ ἅγιοι· Γρηγόριος ὁ ἐν τῷ Ἀκρίτᾳ, Ἰωάννης ὁ Μονάζων, Μαρκιανός, Δομέτιος, Παῦλος ὁ ἐν τῷ Λάτρῳ καὶ Ἰωάννης ὁ Ψυχαΐτης. Τούτων πέντε, Ὑπερέχιος, Θεόδουλος, Δομετιανός, Ἰωάννης ὁ Ψυχαΐτης καὶ Λαμπαδός, λείπουσι καὶ τῷ κώδικι Didron-Durand [8]. Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν

[1]) Ἐκδ. ἡμετ. σελ. 174—175. Manuel d' iconographie, σ. 355. Σιμων. σ. 211—213. Τὰς περὶ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κώδικος εἰδήσεις ἀρύομαι ἐκ τῶν χειρογράφων σημειώσεων τοῦ κ. Я. И. Смирновъ.

[2]) Σελ. 178. Manuel d' iconographie, σ. 361. Σιμων. σ. 218.

[3]) Σελ. 179.

[4]) Manuel d' iconographie, σ. 364.

[5]) Σελ. 180.

[6]) Manuel d' iconographie, σ. 365. Πρβλ. Σιμων. 220.

[7]) Σιμων. σ. 220, §§ 449, 450.

[8]) Σελ. 164, 165, 166. Σιμων. σ, 199, 200, 201. Manuel d' iconograpgie, σ. 332, 333, 334, 335.

-οσίων ποιητῶν λείπουσι τῷ Σιμωνίδῃ ὁ Κυπριανὸς καὶ ὁ Βαβύλας[1]· τούτων δὲ ὁ δεύτερος λείπει καὶ τῷ κώδικι Didron-Durand. Τῷ Σιμωνίδῃ λείπουσιν ἔτι πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ θαύματα τῶν ἁγίων Σπυρίδωνος καὶ Δημητρίου· λείπουσι δὲ ταῦτα καὶ τῷ κώδικι Didron-Durand[2]. Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου Γεωργίου λείπει ἀμφοτέροις τὸ η', τὸ «Ὁ ἅγιος βαλλόμενος ἐν τῷ λάκκῳ τοῦ ἀσβέστου»[3]. Τοῖς αὐτοῖς κώδιξι λείπουσι καὶ δύο θαύματα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, τὸ ζ' καὶ τὸ η'[4], ἔτι δὲ τέσσαρα τῶν τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου (β', δ', ς', ζ')[5].

Οὕτως ἐν τῷ ἁγιολογικῷ μέρει τῆς Ἑρμηνείας ὑπάρχει σαφὴς ἐγγυτάτη κοινότης μεταξὺ τῶν ἀπογράφων Σιμωνίδου καὶ Didron-Durand· ὁμοία κοινότης ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ μηνολογίῳ. Οὕτω τὰ ἄρθρα τοῦ Σεπτεμβρίου η', ιδ', ιη' καὶ κγ' περὶ τῶν ἁγίων Ῥούφου καὶ Ῥουφίνου, Θεοκλέους, Σοφίας καὶ Εἰρήνης καὶ Πέτρου καὶ Ἀντωνίου[6] δὲν εὑρίσκονται ἐν ἀμφοτέροις τοῖς εἰρημένοις ἀπογράφοις[7]· ὡσαύτως τὰ ἄρθρα ιθ', λ' καὶ λα' τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου[8]. Τῶν ἄρθρων τοῦ Νοεμβρίου τὸ ιβ' καὶ τὸ κη' (Ἀντωνῖνος καὶ λοιποὶ καὶ Στέφανος) δὲν ἔχει τὸ ἀπόγραφον Σιμωνίδου, τὸ δὲ τῶν Didron-Durand στερεῖται μόνον τοῦ ιβ'[9]. Τῷ ἄρθρῳ δ' τοῦ Δεκεμβρίου (ἁγ. Βαρβάρα) τὸ ἀπόγραφον τοῦ Σιμωνίδου προστίθησι τὴν μνήμην τῶν ἁγίων Σεραφὶμ ἐπισκόπου Φαναρίου καὶ Γρηγορίου Παλαμᾶ· ἀμφοτέρους δὲ τούτους ἔχει καὶ τὸ τῶν Didron-Durand, ἀλλὰ τὴν ἁγίαν Βαρβάραν μετατίθησιν εἰς τὴν ε' Δεκεμβρίου· ἡ μετάθεσις ὅμως αὕτη ὀφείλεται ἀναμφιβόλως τοῖς γάλλοις ἐκδόταις, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς παρὰ τῷ Σιμωνίδῃ τοποθετήσεως τῆς Βαρβάρας ὕστερον τοῦ ὀνόματος Παλαμᾶ[10]. Ἀμφοτέροις, Σιμωνίδῃ καὶ Didron-Durand, λείπουσιν ἔτι τὰ ἄρθρα κθ'

1) Σελ. 167. Σιμων. 203. Manuel d' iconographie, σ. 338—339.

2) Σελ. 181—183, 184—185. Πρβλ. Σιμων. σ. 223 καὶ 225. Manuel d' iconographie, σελ. 368—369 καὶ 371—372.

3) Σελ. 184. Πρβλ. Σιμων. σ. 225. Manuel d' iconographie, σ. 370.

4) Σελ. 186. Πρβλ. Σιμων. σ. 227. Manuel d' iconographie, σ. 374.

5) Σελ. 187, 188. Πρβλ. Σιμων. σ. 228. Manuel d' iconographie, σ. 375, 376.

6) Σελ. 190, 191, 192.

7) Σιμων. σ. 231, 232, 233. Manuel d' iconographie, σ. 380, 381, 382, 383.

8) Σελ. 194, 195. Σιμων. σ. 236. Manuel d' iconographie, σ. 387, 388.

9) Σελ. 196. Σιμων. σ. 237. Manuel, σ. 389.

10) Σελ. 196. Manuel, σ. 390. Σιμων. σ. 237.

καὶ λʹ τοῦ Δεκεμβρίου (Ἀνυσία, Ζωτικός). Οὕτως ἔχομεν καὶ ἐν τῷ Δεκεμβρίῳ κοινότητα μεταξὺ τῶν δύο ἐκδόσεων, φανερὰν ἄλλως ἐκ τῆς παραλείψεως πολλῶν φράσεων, κώλων καὶ ὀνομάτων εὑρισκομένων ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Διονυσίου. Ἡ κοινότης αὕτη καθίσταται ἀπτοτέρα κατὰ τὴν ἀντιβολὴν τῶν ἄρθρων τῶν λοιπῶν ἑπτὰ μηνῶν· οὕτω δὲ ἐγγυτάτη εἶναι αὕτη, ὥστε προτιμῶ νὰ πιστεύω, ὅτι οἱ Didron καὶ Durand κατὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ ἁγιολογικοῦ τμήματος τῆς Ἑρμηνείας προὐτίμησαν οὐχὶ τὸ πρῶτον παρ' αὐτοῖς ἀπόγραφον, ἀλλὰ τὸ σταλὲν ὕστερον ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου. Οὕτως ἐν τῷ Ἰανουαρίῳ ἀντὶ τοῦ Θεαγένης ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης Θεογένης· τοῦτ' αὐτὸ ἔχουσιν οὕτως οἱ γάλλοι μεταφρασταί[1]. Ὁ Διονύσιος λέγει «Οἱ ἅγιοι Πεύσιππος, Ἐλάσιππος, νέοι. Ὁ Μέσιππος (= Μελέσιππος) παιδίον· καὶ ἡ μάμμη αὐτῶν Νεονίλλα γραῦς. Πυρὶ τελειοῦνται». Ὁ Σιμωνίδης μετέβαλε ταῦτα οὕτως· «Οἱ ἅγιοι αὐτάδελφοι Πεύσιππος, Ἐλάσιππος νέοι, ὁ δὲ Μέσιππος παιδίον». Οὕτω καὶ Didron-Durand.— «Le saints frères Peusippe et Élasippe jeunes. Démésippe: enfant». Σημείωσαι ἔτι τὸ παρὰ Σιμωνίδῃ ἀκατάληπτον αὐτοῖς «δὲ Μέσιππος», δι' οὗ ἐμορφώθη τὸ ἀστεῖον Démésippe Ὁ Διονύσιος τῇ ηʹ Ἰανουαρίου γράφει· «Οἱ ὁσιομάρτυρες Ἰουλιανὸς καὶ Βασίλισσα ξίφει (τελειοῦνται). Μιξαιπόλιος καὶ ἐπάνω εἰς βουνὸν μοναστήρι καιόμενον». Ὁ Σιμωνίδης ἠρκέσθη μόνον εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις «Ἰουλιανός, μεσαιπόλιος». Οὕτω καὶ Didron-Durand «Saint Julien: cheveux gris».

Κατὰ τὰ δύο ταῦτα παραδείγματα καὶ συνώψισε καὶ ἐνόθευσεν ὁ Σιμωνίδης τοῦ ἔργου τοῦ Διονυσίου τοὺς μῆνας ἅπαντας, ἐκτὸς τοῦ Σεπτεμβρίου, ὃν περικόψας ὀλίγον μετερρύθμισε λεκτικῶς, ἐπεκτείνας ἐν τῇ ἐκδόσει καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ. Τὸ περὶ Σεπτεμβρίου κεφάλαιον παρὰ τοῖς Didron καὶ Durand εἶχεν ὡς ἐν τῷ σταλέντι αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου χειρογράφῳ, ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς μεταφράσεως φαίνεται, ἐστερεῖτο ἱκανοῦ μέρους τοῦ νόθου αὐτοῦ τέλους· καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἱκανῶς διάφορον ἐν τῇ ἀθηναίᾳ ἐκδόσει, δυνατὸν νὰ ὑποπτεύσωμεν, ὅτι προσηυξήθη καὶ διεσκευάσθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου μόνον διὰ τὴν ἀθηναίαν ταύτην τῆς

[1]) Σελ. 198. Σιμων. σ. 238. Manuel σ. 391.

Ἑρμηνείας ἔκδοσιν. Ἡ ἑπομένη τριπλῆ ἀντιπαράθεσις τοῦ ἐν λόγῳ τέλους δεικνύει τὴν ἐν αὐτῷ βαθμιαίαν τοῦ ἀνθρώπου νοθείαν.

Διονύσιος σ. 193.

Ἰδοὺ ὅπου σ' ἑρμηνεύσαμεν ἱκανῶς τὰ μαρτύρια τοῦ ἑνὸς μηνός. Λοιπὸν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἱστορίζονται καὶ τὰ λοιπὰ μαρτύρια τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, κατὰ τὸ ἐπίγραμμα ἑνὸς ἑκάστου μαρτυρίου· τινῶν ὅμως ἁγίων σχήματα ζήτει κὰν τοῖς καθολικοῖς.

Didron σ. 385.

Voici jusqu' où nous avons expliqué les martyrs pendant un mois; les autres martyrs de toute l' année sont représentés de la même manière, suivant ce que vous lirez dans leur vie et leur légende. Cherchez, dans les tables, le caractère de la figure de certains saints et quelles sont les paroles qu' ils professent.

Σιμωνίδης σ. 235.

Ἰδοὺ ἤδη ἑρμηνεύσαμέν σε καὶ τὰ μαρτύρια ἑνὸς μηνός· κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἱστοροῦνται καὶ τὰ λοιπὰ μαρτύρια τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ· σὺ δέ, ὦ ἁγιογράφε, ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων ὠφελούμενος ἀναγίνωσκε καὶ τοὺς κατ' ἔκτασιν αὐτῶν βίους πρὸς περισσοτέραν ὠφέλειαν· τὰ δὲ σχήματα αὐτῶν ζήτει ἐν τοῖς τοῦ Ἄθω καθολικοῖς Πρωτάτου, Βατοπαιδίου, Ἰβήρων, Παντοκράτορος, Ῥωσσικοῦ, Ἐσφιγμένου, Κασταμονίου, Διονυσίου, Σταυρονικήτα καὶ Καρακάλου, ὡς ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς Πανσεληνείου τῆς δευτέρας καθωραϊσθέντα ἐξ ἀντιγράφων τοῦ παλαιοῦ.

Τέλος δυνατὸν νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι οἱ Didron καὶ Durand ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κειμένου ἕπονται ἰδίᾳ τῷ Σιμωνίδῃ πιστῶς ἀπὸ τῶν ἁγίων τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τέλους τοῦ Αὐγούστου. Ἁπλῆ τοῦ γαλλικοῦ καὶ τοῦ σιμωνιδείου κειμένου συμπαραβολὴ πρὸς τὸ τοῦ Διονυσίου θὰ πείσῃ περὶ τούτου πάντα ἀναγνώστην. Τὸ σιμωνίδειον ἀθηναϊκὸν κείμενον ἔχει ὁμολογουμένως πολλὰ σφάλματα ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασι καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβαρυνθῇ διὰ ταῦτα τὸ πρωτότυπον χειρόγραφον· πιθανῶς ὀφείλονται εἰς παραναγνώσματα τοῦ τυπογράφου, ἢ εἰς τὴν ἀμέλειαν αὐτοῦ τοῦ Σιμωνίδου, τοῦ ψευδωνύμου ἐκδότου Ζωσιμᾶ· ἔνια ὅμως φανερῶς ἀνήκουσιν αὐτῷ τούτῳ, διότι εὑρίσκονται καὶ ἐν τῇ γαλλικῇ μεταφράσει, ἄρα καὶ ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ σταλέντι τῷ Didron χειρογράφῳ, οἷον Π[illegible]ν, Protinon = Πρωτίων, Ἑσπέριος, Espérius = Ἑσπέρος, Ἀπολύαινος, Apolyène = Πολύαινος [1].

[1]) Σιμων. σ. 239, 240, Manuel s. 395, 396, 397. Ἐκδοσ. ἡμετ. 203 καὶ 204.

Ἀπὸ τοῦ μηνολογίου παραιτοῦντες οἱ Didron καὶ Durand τὸ χειρόγραφον Σιμωνίδου μεταφράζουσιν εἶτα τὸ λοιπὸν τῆς Ἑρμηνείας τμῆμα, τὸ παρ' ἐμοὶ ἕκτον, ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ γνησίου κειμένου· δῆλον δὲ τοῦτο διὰ συμπαραβολῆς τῶν κειμένων, ἧς παρατίθεται ἐνταῦθα τὸ βραχὺ τοῦτο παράδειγμα.

Διονύσιος σ. 212.	Didron σ. 407.	Σιμωνίδης σ. 245.
Μοναχὸς τυλιγμένος εἰς παπλώματα καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἐβγαίνει ὄφις μέγας, καὶ ἐπάνωθέν του εἷς διάβολος μπήγων εἰς τὴν καρδίαν του καμάκι τρίδοντον.	Un moine enveloppé dans des couvertures; de sa bouche sort un grand serpent. Au-dessus de lui un dèmon lui enfonce dans le coeur un pieu à trois dents.	Μοναχὸς ἐπὶ κλίνης χρυσοϋφάντου· ἐκ δὲ τοῦ στόματος αὐτοῦ δράκων ἐξέρχεται μέγας καὶ φοβερὸς τὴν ὄψιν· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ μοναχοῦ δαίμων σκοτεινὸς ἐμπήγων εἰς τὴν καρδίαν τοῦ μοναχοῦ τρίαιναν.

Τῇ ἐκδόσει Didron-Durand λείπει μόνος ὁ § 12 «Πῶς ἱστορίζεται κυλιστὴ ἐκκλησία» [1]. Τοῦτο ἔχει μὲν ὁ Σιμωνίδης, ἀλλὰ παρηλλαγμένον [2]. Σχέσις πάλιν ἐκείνης πρὸς τὸ κείμενον Σιμωνίδου φαίνεται ἐν τῷ παρ' ἐμοὶ § 20, ἔνθα σημειοῦνται «Τὰ ἐπίθετα ὀνόματα ὁποῦ γράφονται εἰς τὰς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου» [3]· τουτέστι λείπουσι τῷ κειμένῳ τοῦ Διονυσίου αἱ ἐπιγραφαί· «Ἡ Πορταΐτισσα τῶν Ἰβήρων — ἡ Μεγάλη Σπηλαιώτισσα — ἡ Τριχεροῦσα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ» [4]. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ «Πορταΐτισσα» εὑρίσκεται πρόσθετον καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι, δέον αἱ ῥηθεῖσαι ἐπιγραφαὶ νὰ λογίζωνται πρόσθετοι ἐν τοῖς ἀπογράφοις Σιμωνίδου καὶ Didron-Durand. Ἄλλως ἡ μὴ κοινότης ἐνταῦθα τῶν ἀπογράφων τούτων εἶναι δήλη ἐκ τούτου, ὅτι ὁ μὲν Σιμωνίδης ἔχει «ἐπιγράμματα φερόμενα παρὰ τῶν ἱεραρχῶν» [5], ὁ δὲ Διονύσιος καὶ τὸ ἀπόγραφον Didron στερεῖται τούτων. Ὁ Σιμωνίδης ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκδόσει ἔχει «ἕτερα διάφορα ἐπιγράμματα πρὸς διαφόρους ἁγίους» [6]. Τούτων τέσσαρα μόνον (τὸ εἰς Πέτρον ἀπόστολον, Πέτρον καὶ Παῦλον, τὸ εἰς Θεοδώρους καὶ Ἀντώνιον) εὑρίσκονται μετὰ διαφορῶν τινων καὶ ἐπιτομώτερα ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Διονυσίου· ἀλλ' ὡς ἐκείνη ἔχει

[1]) Σελ. 224.
[2]) Σιμων. σ. 158—159.
[3]) Σελ. 228.
[4]) Σιμων. σ. 262. Manuel σ. 461.
[5]) Σιμων. σ. 264.
[6]) Σιμων. σ. 264—266.

ἕτερα ἱκανὰ ἀνύπαρκτα τῷ Διονυσίῳ, φυσικὸν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ προσθηκῶν εἰς τὸ τέλος τῆς συγγραφῆς τοῦ Διονυσίου γινομένων ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἀντιγραφέων αὐτῆς· τοῦτο δὲ μαρτυρεῖται καὶ διὰ τοῦ παρ' ἐμοὶ κώδικος, ἐν ᾧ χεὶρ νεωτέρα προσέθηκεν ἓξ ἐπιγράμματα ἀνύπαρκτα τῷ Σιμωνίδῃ [1].

Ἱκανῶς ἄχρι τοῦδε διεπιστώθη ἡ τοῦ Σιμωνίδου ἀνειλικρίνεια καὶ ἡ μεγίστη αὐτοῦ τόλμη πρὸς παραμόρφωσιν τῆς Ἑρμηνείας· καὶ φαίνεται μὲν ἡ παραμόρφωσις αὕτη οὖσα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξωτερική, περιοριζομένη δηλαδὴ εἰς προσθήκην κεφαλαίων πλαστῶν ἢ νόθων, εἰς παραλείψεις γνησίων καὶ εἰς συντόμευσιν ἑτέρων τοιούτων· ἀλλ' ἂν τὰ γνήσια νομιζόμενα κεφάλαια τῆς ἀθηναίας Ἑρμηνείας ἐξετασθῶσιν ἐσωτερικῶς, θέλει παρατηρηθῆ μεγίστη παραμόρφωσις οὐσιώδης. Δὲν δίδω σημασίαν εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἐν τῇ σιμωνιδείῳ ἐκδόσει σφαλμάτων, ἅτινα, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ἐνδέχεται νὰ εἶναι τυπογραφικά, ἢ παραναγνώσματα τοῦ τυπογράφου, ἢ καὶ ἀπροσεξίαι τοῦ ἐκδότου [2]· σημαντικώτατον ὅμως διὰ τὸ κείμενον τοῦ Διονυσίου, διὰ τὴν κατάληψιν τῶν τεχνικῶν αὐτοῦ ὁδηγιῶν, ὅτι ὁ μνήμης ἀπαισίας πλαστογράφος ἠλλοίωσεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους αὐτὸ τὸ λεκτικὸν τοῦ συγγραφέως, ἐν ἀπείροις δὲ τόποις καὶ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ· καὶ τοῦτο μὲν ἀποδοτέον ἁπλῶς εἰς ἀκρισίαν, τὴν δὲ τοῦ λεκτικοῦ μεταβολὴν εἰς τὴν αὐτοῦ σκόπιμον πρόθεσιν ὅπως ἀποδείξῃ τὸν Διονύσιον συγγραφέα σφό-

[1]) Ἴδε τῆς ἡμετ. ἐκδόσ. σ. 232—233.

[2]) Ἄπειρα εἶναι τὰ ἐν τῇ σιμωνιδείῳ ἐκδόσει παραναγνώσματα. Περιεργίας χάριν ἀναγράφω ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ἁγιολογικοῦ μόνον τμήματος τὰ ἑπόμενα ἐστρεβλωμένα κύρια ὀνόματα, ἅτινα καὶ ἡ τοῦ Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἀθηναία μετατύπωσις τῆς Ἑρμηνείας (1885) ἀφῆκεν ἀδιόρθωτα: Σικελιώτης = Συκεώτης, Κλίμῃ = Κλίμακι, Ποδάσιος = Πατάπιος, Μετανίτης = Μετανοεῖτε, Θωμᾶς (!) ὁ μελῳδὸς = Ῥωμανὸς ὁ μελῳδός, Ἰουλῖνος = Ἰουστῖνος, Μηνᾶς = Μάμας, Ἄνθιμος = Στέφανος, Σεραπῖνος = Σεραπίων, Τουρίας = Γουρίας, Βερελιανὸς = Βαλεριανός, Ἀκεψὴς καὶ Ἀειθαλὴς = Ἀκεψιμᾶς καὶ Ἀειθαλᾶς, Θεόπομπος = Θεόπεμπτος, Ταπεινὴ = Τατιανή, Σατορνῖσος = Σατορνῖνος, Σαδώας = Σαδώκ, Γεράσιμος = Γελάσιος, Παρτέριος = Προτέριος, Κλεόνιος = Κλεόνικος, Κοίων = Κόνων, Θολὸς = Θάλλος, Ἀρπασιανὸς = Ὀρπασιανός, Δομῆνος = Δομνῖνος, Φαρτιχήσιος = Βαριχήσιος, Ὕπατος = Ὑπάτιος, Ἐλπιδόφορος = Ἐλπιδηφόρος, Ἑσπέριος = Ἕσπερος, Σολύχων = Σολόχων, Ἀπολύαινος = Πολύαινος, Ἀβάκιος = Ἀβέρκιος, Φευρουνία = Φεβρωνία, Κυριακὸς = Κήρυκος, Θαλουὴλ = Θαθουήλ, Βασάνη = Βάσσα.

δρα παλαιότερον τοῦ 18-ου αἰῶνος. Ὁ ἐξαρχαϊσμὸς τοῦ Σιμωνίδου φαίνεται καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπιγραφῶν τῶν πολυαρίθμων τῆς Ἑρμηνείας παραγράφων. Ἰδοὺ ὀλίγα τινὰ παραδείγματα.

Διονύσιος σ. 35.	Σιμωνίδης σ. 44.
Περὶ κατασκευῆς τῶν βαφῶν τοῦ νατουράλε καὶ πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς πανὶ μὲ λάδι	Περὶ κατασκευῆς τῶν φυσικῶν χρωμάτων καὶ πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς πανὶ μὲ λινέλαιον.
Σελ. 189.	Σελ. 229.
Πῶς ἱστορίζονται τὰ μαρτύρια ἑκάστου μηνὸς τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.	Περὶ τοῦ πῶς δεῖ διαγράφειν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ τὰ μαρτύρια.
Σελ. 209.	Σελ. 242.
Πῶς ἱστορίζεται ὁ βίος τοῦ ἀληθοῦς μοναχοῦ.	Πῶς ὁ τοῦ ἀληθινοῦ μοναχοῦ βίος διαγράφεται.
Σελ. 212.	Σελ. 245.
Θάνατος τοῦ λαθροφάγου μοναχοῦ.	Πῶς διαγράφεται ὁ θάνατος τοῦ ὑποκριτοῦ.
Σελ. 213.	Σελ. 246.
Πῶς ἱστορίζεται ὁ μάταιος βίος τοῦ κόσμου τούτου.	Περὶ τοῦ πῶς δεῖ διαγράφειν τὸν μάταιον χρόνον τοῦ βίου τούτου.
Σελ. 215.	Σελ. 248.
Περὶ τουρλαίας ἐκκλησίας.	Περὶ τοῦ πῶς δεῖ διαγράφειν τὴν φιαλόεσσαν ἐκκλησίαν.

Ἰδοὺ καί τινα παραδείγματα κατ' ἐκλογὴν τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου λεκτικῆς καὶ τεχνικῆς ἐν τῷ κειμένῳ ἀλλοιώσεως.

Διονύσιος σ. 180.	Σιμωνίδης σ. 221.
Ὁ Παῦλος ἐκτινάξας εἰς τὸ πῦρ τὴν δήξασαν αὐτὸν ἔχιδναν κατέκαυσεν. Φωτία ἀπὸ φρύγανα καὶ τζάκνα καὶ ὁ Παῦλος ἱστάμενος, ἔχων τὴν χεῖρα ἁπλωμένην ἄνωθεν τοῦ πυρὸς καὶ μία ἔχιδνα κρεμασμένη ἀπὸ τὸν μεγάλον του δάκτυλον, δαγκάνουσα αὐτόν, καὶ ὁ ἅγιος Λουκᾶς πλησίον του καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ στρατιῶται καθήμενοι τριγύρω τοῦ πυρὸς ζεσταίνονται.	Ὁ Παῦλος ἀποτινάξας ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς τὴν δήξασαν αὐτῷ ἔχιδναν φέρει θαυμασμὸν τοῖς περιεστῶσιν. — Πυρὰ μεγάλη καὶ ἄνθρωποι θερμαινόμενοι πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, ὁ δὲ Παῦλος βάλλων δέσμην φρυγάνων καὶ τζάκνων εἰς τὴν πυρὰν δάκνει αὐτοῦ τὴν χεῖρα ἔχιδνα τρομερὰ ἐκ τῶν φρυγάνων ἐξερχομένη· ὁ δὲ Παῦλος ἀτάραχον χαρακτῆρα φέρων ὅλως καὶ τὴν χεῖρα τὴν δηχθεῖσαν ὡς ἀποτινάσσουσαν ἔχων καὶ τὸ θηρίον ὡς νεκρωμένον

φαινόμενον τρόμον καὶ θαυμασμὸν συνάμα ἐμπνέει τοῖς συνοδοιπόροις στρατιώταις καὶ τοῖς ἄλλοις· πλησίον δὲ τοῦ Παύλου ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς καθήμενος θαυμάζει καὶ οὗτος σὺν τοῖς ἄλλοις.

Διονύσιος σ. 180.
Ὁ ἅγιος χειροτονούμενος διάκονος.

Ναὸς καὶ ἱερὸν καὶ τράπεζα καὶ ὁ ἅγιος νέος στρογγυλογένης, κλιτὸς ἐμπρὸς τὴν ἁγίαν τράπεζαν· καὶ εἷς ἀρχιερεὺς γέρων, μακρυγένης, ἔχων τὴν χεῖρα καὶ τὸ ὑπογονάτιον καὶ τὴν ἄκρην τοῦ ὠμοφόρου του ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου· καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπάνωθέν του μὲ ἀκτῖνας· ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν δύο διάκονοι βαστῶντες τρικέρια, καὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ μανάλια μὲ λαμπάδας ἀναμμένας καὶ λαὸς πολύς.

Σιμωνίδης σ. 222
Ὁ ἅγιος Νικόλαος χειροτονούμενος διάκονος.

Ναὸς καὶ ἱερὸν καὶ τράπεζα· ὁ δὲ ἅγιος Νικόλαος νέος στρογγυλογένης ἵσταται κλιτὸς ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης· εἷς δὲ ἀρχιερεὺς γέρων τὴν ἡλικίαν μακρυγένης ἔχει τὴν χεῖρα καὶ τὸ ὑπογονάτιον καὶ τὴν ἄκραν τοῦ ὠμοφορίου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἁγίου· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα κατέρχεται κατὰ κεφαλῆς τοῦ ἁγίου φῶς ἐκπέμπον ἐν τῷ ἱερῷ· ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν αὐτοῦ δύο διάκονοι φέροντες τρικέρια· ἔξωθεν δὲ τοῦ ἱεροῦ λαμπαδοστατῆρες, πολυέλαιοι κτλ. φῶς ἐκπέμποντες, καὶ πλῆθος λαοῦ καὶ ἱερέων τοῦ ἱεροῦ κατέναντι.

Ἡ Ἑρμηνεία, ὡς ὑπάρχει, εἶναι μὲν ἔργον τοῦ Διονυσίου, ἀλλ' ἐξεταζομένη λεπτομερῶς ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι, τῷ τεχνικῷ, ἀποδεικνύεται οὖσα τὸ πλεῖστον ἀντιγραφὴ δύο παλαιοτέρων κειμένων λεκτικῶς ἰδίᾳ μετεσκευασμένων καὶ εἰς ἓν συνηνωμένων· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς τμήμασιν ἔχει μὲν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ παντὸς ἑτέρου συγγραφέως, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἀπὸ γενικῆς ἐπόψεως ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἄλλων τινῶν κειμένων, τοῦ Διονυσίου ἀρυσθέντος ἐξ αὐτῶν τὰς οὐσιώδεις ὁδηγίας· πλείστας δὲ τούτων ἄλλας εὑρὼν αὐτὸς ἰσχνὰς ἀνεπαρκεῖς δυσλήπτους, ἢ περιττῶς ἐχούσας ἐνιαχοῦ, ἢ καὶ τῆς παραδόσεως διαφόρους, μετέβαλεν ἱκανῶς, ἀναπτύξας οὕτως ἐκείνας ἐκτενῶς ἐν σαφηνείᾳ· ὡρμήθη δ' ἴσως εἰς τοῦτο ἐξ εἰδικῆς μελέτης ἐζωγραφισμένων ἐκκλησιῶν καὶ χειρογράφων εἰκονογραφημέ-

νων, ἢ καὶ ἀπὸ ζωγραφικῆς ἀγράφου παραδόσεως· δὲν ὤκνησε δὲ νὰ προσθέσῃ τῷ ἰδίῳ ἔργῳ καὶ ὅσα τῆς ἀγράφου παραδόσεως ἔλειπον ταῖς προτέραις ἑρμηνείαις τῆς ζωγραφικῆς τέχνης. Ἀποτελέσας οὕτω τέλειον τῆς ἁγιογραφικῆς τέχνης σύστημα περιέσωσεν ἄχρις ἡμῶν ἐν τούτῳ ὅ τι τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ οἱ ἀθωνῖται ζωγράφοι κατὰ πρᾶξιν καὶ παράδοσιν ἐγίνωσκον, ὅ τι τούτων οἱ παλαιότεροι γραπτῶς μετέδιδον ὡς ἁγιογραφίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὕφος αὐτῆς βυζαντινίζον. Γραπτὰ σχετικὰ πρὸς ταύτην ἑλληνικὰ κείμενα, παλαιότερα τῆς συγγραφῆς τοῦ Διονυσίου, ἀτυχῶς δὲ οὐχὶ βυζαντινά, ἐγνώσθησαν ἄχρι τοῦδε πέντε μόνον, ἅπαντα ἀνώνυμα· ἅτινα αὐτὸς μὲν ὁ Διονύσιος εἶχεν ἀνὰ χεῖρας ὡς πρώτας πηγάς, ἄχρι δὲ τοῦδε ἔμενον τύποις ἀνέκδοτα[1]. Τὰ κείμενα ταῦτα ὑπὸ μορφὴν παραρτημάτων περιελήφθησαν ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας βιβλίῳ πρὸς γνῶσιν τῶν παρὰ τῷ Διονυσίῳ προχείρων ἡμῖν βοηθημάτων[2]. Ὅτι δὲ ὁ Διονύσιος εἶχε ταῦτα ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς Ἑρμηνείας, δῆλον ἐντεῦθεν. Ἐν τῷ πρὸς τοὺς ζωγράφους λόγῳ ῥητῶς ὁμολογεῖ, ὅτι τὰς ὕλας αὐτοῦ παρέλαβεν ἐκ τῆς τέχνης τοῦ Πανσελήνου, ὑπαινιττόμενος αὐτόθι καὶ τίνα τῆς τέχνης αὐτοῦ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ἐγχειρίδια. Οὕτως εἶχεν «ἅπαντα τὰ μέτρα αὐτοῦ καὶ σχήματα, σαρκώματά τε καὶ χρώματα - - - καὶ μετὰ τούτων ἔτι καὶ τὰ μέτρα εἰς τοῦ νατουράλιν εἰς τὴν αὐτῶν ἐργασίαν, καὶ μέρος τι ἐκ τῶν Κρητικῶν ζωγράφων, βερονικίων τινῶν ἑρμηνείας διαφόρους, κόλλας, γύψου τε καὶ μαλάματος»[3]. Διὰ τούτων αἰνίττεται τὸν πρῶτον ἀνώνυμον, τὸ πρῶτον παράρτημα[4], ὅπερ ἐπιγράφεται· «Ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης, περιέχουσα τά τε μέτρα καὶ χρώματα τοῦ Πανσελήνου, ὁμοίως καὶ τοῦ νατουράλε καὶ τὰ σαρκώματα τοῦ Θεοφάνους, καὶ ἄλλα τινὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν αὐτὴν τέχνην». Κρητικοὺς ζωγράφους νοεῖ ὁ Διονύσιος τὸν Θεοφάνη καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ[5]· τὰ δὲ περὶ βερονικίων, κόλλας, γύψου καὶ μαλάματος ὑπάρ-

[1]) Οἱ ἐν Ῥωσίᾳ καλλιτέχναι καὶ ἀρχαιολόγοι ἠρκοῦντο εἰς τὴν ῥωσικὴν αὐτῶν μετάφρασιν τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη.

[2]) Ἴδε σελ. 235—301.

[3]) Ἴδε σ. 4.

[4]) Ἴδε σ. 237—253.

[5]) Ἴδε σ. 246.

χουσιν ὄντως ἐν τῇ παλαιᾷ ταύτῃ τῆς ζωγραφικῆς ἑρμηνείᾳ[1]. Ὁ Διονύσιος προστίθησιν, ὅτι περιέλαβεν ἐν τῷ ἰδίῳ πονήματι «καὶ τὴν παράδοσιν τῆς τοῦ τοίχου ζωγραφίας σαφέστατα»· νοεῖ δὲ ἐνταῦθα τὸν δεύτερον ἀνώνυμον, οὗ τὸ ἔργον ἐπιγράφεται· «Ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τοῦ τοίχου, ἤτοι περὶ τοῦ πῶς νὰ ἱστορίζῃς εἰς τὸν τοῖχον»[2]. Καὶ πάλιν· «προσέτι καὶ τὴν ἐξαπάνθισιν τῆς τε παλαιᾶς Γραφῆς καὶ τῆς νέας ἅπασαν, καὶ πῶς ἱστορίζονται τὰ τούτων ἔργα τε καὶ θαυμάσια, ὁμοῦ τε καὶ αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου, τά τε ἁρμόζοντα τῶν προφητῶν ἐπιγράμματα, εὐαγγελιστῶν καὶ ἀποστόλων ὀνόματά τε καὶ σχήματα καὶ πάντων τῶν ἐπισήμων ἁγίων, καὶ μέρος ἀπὸ τὰ τούτων μαρτύριά τε καὶ θαύματα». Πάντα ταῦτα εὑρισκόμενα συντόμως ἐκτεθειμένα ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τῷ τετάρτῳ μερικῶς δὲ καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ ἀνωνύμῳ συγγραφεῖ[3], ἀνέπτυξεν ὁ Διονύσιος ἐκτενῶς[4]. Ὅσα δὲ περιπλέον ἔχει αὐτός, ἀνύπαρκτα τοῖς εἰρημένοις ἢ καὶ ἄλλοις ἀγνώστοις εἰσέτι, οἷον τὰ τῆς Ἀποκαλύψεως, «τὸν βίον τοῦ ἀληθοῦς μοναχοῦ καὶ τοῦ πλάνου τούτου κόσμου, καὶ πῶς ζωγραφίζονται διάφοροι ἐκκλησίαι», τὴν Κλίμακα, τὰς συνόδους κτλ., — ταῦτα μὴ γνωστὰ μέχρι τοῦδε ἐξ ἄλλης τινὸς τῆς ζωγραφικῆς τέχνης ἑρμηνείας ἀναγκαίως ἔχει νὰ νομίζωμεν πρὸς τὸ παρὸν ἰδίας τοῦ Διονυσίου προσθήκας.

Ἡ παρὰ τῷ Διονυσίῳ χρῆσις τῶν ἀρχαιοτέρων αὐτοῦ πέντε ἀνωνύμων συγγραφέων εἶναι φανερὰ διὰ συμπαραβολῆς τούτου πρὸς ἐκείνους. Ἡ πρὸς τὴν Θεοτόκον εὐχή, ὁ «τοῖς ζωγράφων παισὶ» πρόλογος καὶ τῆς προπαιδείας ἡ ἀρχὴ (σ. 1—6) εἶναι ἔργα τοῦ Διονυσίου· τὸ λοιπὸν ὅμως τῆς προπαιδείας ταύτης (σ. 6—8) παριστᾷ μετασκευὴν μέρους τοῦ δευτέρου ἀνωνύμου, τοῦ «ἐπιλόγου εἰς τὸ φιλόπονον μαθητὴν», ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς παράδειγμα.

Διονύσιος σ. 6.	2 Ἀνώνυμος σ. 259.
Γίνωσκε τὸ λοιπόν, ὦ φιλόμαθες μαθητά, πῶς ὅταν θέλῃς νὰ ἐπιχει-	Γίνωσκε, ὦ φιλομαθὴς μαθητά, πῶς ἀνίσως θέλεις ἐπιχειρισθῇς αὐ-

[1]) Σελ. 239—241, 248, 252—253.

[2]) Σελ. 255—260.

[3]) Σελ. 261—301.

[4]) Ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ εἶχεν ὑπ' ὄψει καὶ ἑτέρας παλαιοτέρας ἀνεκδότους εἰσέτι Ἑρμηνείας, οἷον τὴν ἐν τῷ 259-ῳ κώδικι τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Ἴδε ἀνωτέρω σ. γ' ἐν ὑποσημ. 2.

ρισθῇς αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς νὰ εὕρῃς τινὰν προκομμένον διδάσκαλον, τὸν ὁποῖον γλήγορα θέλεις τὸν καταλάβῃ ἀνίσως σὲ διδάξῃ καθὼς προείπομεν· εἰ δὲ καὶ τύχῃς εἰς ἀμαθῆ τινα καὶ καὶ ἄτεχνον, κάμε καὶ σὺ καθὼς καὶ ἡμεῖς, καὶ ἰδὲς μετὰ ταῦτα νὰ εὕρῃς ἐκ τοῦ περιφήμου Μανουὴλ τοῦ Πανσελήνου τινὰ ἀρχέτυπα, καὶ κοπίασε εἰς αὐτὰ ἱκανὸν καιρὸν σχεδιάζοντας μὲ τὸν τρόπον, ὁποῦ θέλομεν σὲ ἑρμηνεύσῃ παρέμπροσθεν, ἕως οὗ νὰ καταλάβῃς τὰ μέτρα τούτου καὶ σχήματα. Ἔπειτα ὕπαγε εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ εἰκονισθείσας ἐκκλησίας νὰ ἐβγάλῃς ἀνθίβολα, καθὼς θέλομεν σὲ ἑρμηνεύσῃ· πλὴν μὴν κάμῃς τὸ ἔργον σου ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μὲ φόβον Θεοῦ καὶ εὐλάβειαν, ὡς θεῖον ἔργον.

τὴν τὴν τέχνην, πρῶτον πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ εὕρῃς ἔμπειρον διδάσκαλον εἰς αὐτήν — εἰ δὲ καὶ δὲν ἐπιτύχῃς, πρέπον εἶναι εὑρίσκοντας ἀρχέτυπα αὐτῆς τῆς τέχνης νὰ κοπιάσῃς ἱκανὸν καιρὸν σχεδιάζοντας μὲ τὰ μέτρα, ὁποῦ ἑρμηνεύσαμέν σοι, διὰ νὰ μάθῃς τὰ σχήματα καλώτατα.

Ἔπειτα νὰ ὑπάγῃς εἰς παλαιὰς ὑπὸ τοῦ Πανσελήνου ἐκκλησίας ἱστορισμένας, διὰ νὰ ἐβγάλῃς ἀνθίβολα, καθὼς σοῦ ἑρμηνεύσαμεν· πάλιν νὰ μὴν κάμῃς τὸ ἔργον σου ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἀνεπιμελῶς καὶ ἀνευλαβῶς, ἀλλὰ μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ, ὡς ἱερὸν καὶ θεῖον ἔργον.

Τὸ πρῶτον τμῆμα τῆς Ἑρμηνείας τοῦ Διονυσίου περιλαμβάνει λεκτικῶς ἠλλοιωμένον ὅλον ἀνεξαιρέτως τὸν δεύτερον, σχεδὸν δὲ καὶ ὅλον τὸν πρῶτον ἀνώνυμον μετὰ τῆς ἰδίας ἐπιγραφῆς[1]. Τὸν τρόπον τῆς λεκτικῆς τοῦ Διονυσίου μετασκευῆς δεικνύει τὸ ἑξῆς παράδειγμα.

Διονύσιος σ. 11.

§ 3. Ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς κονδύλια τῆς ζωγραφικῆς, χρεία εἶναι νὰ εὕρῃς οὐρὲς ἀπὸ σιντζάπια καὶ νὰ μὴ βάλῃς ἀπὸ τὲς κορυφές, μόνον ἀπὸ τὰ πλάγια· καὶ βλέπε νὰ εἶναι οἱ τρίχες ὀρθές, ἴσιες, νὰ μὴ στραβώνουν, διὰ νὰ γίνωνται καλὰ τὰ κονδύλια, ἀνοικτάρια καὶ σαρκωστάρια· καὶ κόπτε τες μὲ μικρὸ ψαλίδι

Ἀνώνυμος 1-ος, σ. 239.

§ 2. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ κάμῃς κονδύλια τῆς ζωγραφικῆς, χρεία εἶναι οὐρὲς νὰ εὕρῃς ἀπὸ σιντζάπια καὶ νὰ μὴν βάνῃς ἀπὸ τὲς κορυφές, μόνον ἀπὸ τὰ πλάγια· καὶ βλέπε νὰ εἶναι αἱ τρίχες ὀρθές, ἴσιες, νὰ μὴ στραβώνουν, διὰ νὰ γίνωνται καλὰ τὰ κονδύλια ἀνοικτάρια, καὶ κόπτε τες μὲ μικρὸν ψαλί-

[1]) Ἴδε σ. 36 καὶ 255.

καὶ βάλε αὐτὰς ἐπάνω εἰς ἕνα σανίδι χωριστὰ ἀπὸ ὀλίγες ὀλίγες. Ἔπειτα ἕνωσον αὐτὰς ἐπιμελῶς καὶ βρέξον αὐτὰς εἰς τὸ νερὸν καὶ οὕτω πλάκωνε τὲς μύτες αὐτῶν μὲ τὸ νύχι τῆς ἀριστερᾶς σου χειρὸς καὶ μὲ τὴν δεξιάν σου τράβιζε τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν καὶ ἔβγανε ἀπὸ ὀλίγες ὀλίγες καὶ ἴσαζέ τες ἐπιμελῶς καὶ δέσε τες ἐπιδέξια μὲ πιρσίμι κηρωμένον, καὶ στοχάζου νὰ μὴ τὸ δέσῃς μακρὺ τὸ κονδύλι. Καὶ τὸ πτερὸν ὁποῦ θέλεις νὰ τὸ βάλῃς μέσα, νὰ τὸ βάλῃς προτίτερα στὸ νερὸν νὰ μουσκεύῃ καὶ νὰ μὴν ἐβγαίνῃ τὸ κονδύλι πολὺ ἀπὸ τὸ πτερόν, ὅτι δὲν προκόπτει· τὰς δὲ κορυφὰς τῶν οὐρῶν σύναξε εἰς τὸ νὰ κάμῃς μεγάλα κονδύλια διὰ νὰ προπλάθῃς.

διον καὶ βάνε αὐτὰς ἐπάνω εἰς ἓν σανίδιον χωριστὰ ἀπὸ ὀλίγες. Ἔπειτα ἕνωσον αὐτὰς ἐπιμελῶς καὶ βρέξον αὐτὰς εἰς τὸ νερόν, καὶ οὕτω πλάκωνε τὲς μύτες αὐτῶν μὲ τὸ ὀνύχιον τῆς ἀριστερᾶς σου χειρός, καὶ μὲ τὴν δεξιάν σου τράβηξε τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν καὶ ἔβγανε ἀπὸ ὀλίγες ὀλίγες καὶ ἴσαξέ τες ἐπιδέξια μὲ μπρισίμι κηρωμένον, καὶ στοχάζου νὰ μὴν τὸ δέσῃς μακρὺ τὸ κονδύλιον.

Καὶ τὸ πτερὸν ὁποῦ θέλεις νὰ τὸ βάνῃς μέσα, νὰ μὴν εἶναι στραβὸν καὶ νὰ τὸ βάνῃς προτήτερα εἰς νερὸν νὰ μουσκεύῃ, καὶ νὰ μὴν ἐβγαίνῃ πολὺ τὸ κονδύλιον ἀπὸ τὸ πτερόν, ὅτι δὲν προκόπτει· τὰς δὲ κορυφὰς τῶν οὐρῶν σύναξον εἰς τὸ νὰ κάμῃς μεγάλα κονδύλια διὰ νὰ προπλάθῃς.

Πῶς δὲ καὶ τὸν δεύτερον ἀνώνυμον μετεσκεύασε λεκτικῶς ὁ Διονύσιος, δεικνύει σαφῶς ἓν μόνον παράδειγμα, τὸ ἑπόμενον·

Διονύσιος σ. 37.

§ 54. Ὅταν θέλῃς νὰ ἱστορίσῃς τοῖχον, διάλεξε ἀσβέστην καλόν, ὁποῦ νὰ εἶναι παχὺς ὡσὰν ξύγγι καὶ νὰ μὴν ἔχῃ πέτρες ἄκαυστες μέσα· εἰ δὲ εἶναι ἀχαμνὸς καὶ ἔχει πέτρες ἄκαες, ποίησον οὕτω. Πρῶτα κατασκεύασε μίαν καροῦταν ξύλινην, τετράγωνην, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῆς κάμε λάκκον μέγαν ὅσον θέλεις· εἶτα βάλε τὸν ἀσβέστην μέσ' στὴν καροῦταν καὶ χύνε μέσα νερόν, ὁποῦ νὰ πλεονάζῃ τοῦ ἀσβέστη, καὶ ἀνακάτωνέ τον ἐπιμελῶς μὲ τζαπί, ἕως νὰ ἀναλύσῃ ὅλος, νὰ μείνουν μόνον οἱ πέτρες· καὶ βάνοντας εἰς τὸ στόμα τῆς καρούτας μίαν καλάθαν ἄνοιξε τὸ στόμα της νὰ τρέχῃ τὸ γάλα εἰς τὴν καλάθαν καὶ

Ἀνώνυμος 2-ος, σ. 255.

§ 2. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ ἱστορίσῃς τοῖχον, διάλεξον ἄσβεστον καλόν, ὁποῦ νὰ εἶναι παχὺς ὡσὰν ὀξύγγι καὶ νὰ μὴν ἔχῃ πέτρες ἄκαυστες μέσα· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἀχαμνὸς καὶ ἔχει πέτρες μέσα ἄκαυστες, ποίησον οὕτω. Πρῶτον κατασκεύασον μίαν καροῦτα ξύλινην, τετράγωνην, καὶ ὑποκάτωθεν ταύτης ποίησον λάκκον μέγαν ὅσον θέλεις, καὶ παίρνοντας τὸν ἄσβεστον βάνε τον μέσα εἰς τὴν καροῦταν, καὶ χύνοντας νερὸν μέσα, ὁποῦ νὰ πλεονάζῃ τοῦ ἀσβέστου, ἀνακάτωνέ τον ἐπιμελῶς μὲ τζάπαν, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ ὅλος, νὰ μείνουν μόνον αἱ πέτραι· καὶ βάνοντας εἰς τὸ στόμα αὐτῆς νὰ τρέχῃ τὸ γάλα εἰ-

νὰ ἀπομείνουν οἱ πετρες· τὸ δὲ γάλα ὁποῦ ἐχύθη μέσ' στὸν λάκκον, ἄφες το νὰ πήξῃ καλά, ἕως οὗ νὰ τὸ ἐβγάνῃς μὲ τὸ φτυάρι.

τὴν καλάθαν καὶ νὰ ἀπομένουν καὶ πέτραι. καὶ χεόμενον τὸ γάλα μέσα εἰς τὸν λάκκον ἄφες το νὰ πήξῃ καλῶς, ἕως οὗ νὰ ἐβγάζῃς μὲ τὸ πτυάρι.

Γενικῶς εἰπεῖν ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι τοῦ Διονυσίου περιέχονται συνηνωμένοι καὶ κατὰ διάταξιν διάφορον οἱ δύο πρῶτοι ἀνώνυμοι συγγραφεῖς τῶν παραρτημάτων. Ὁ ἑπόμενος πίναξ δεικνύει τὰ ἀντιστοιχοῦντα αὐτοῖς καὶ τὰ πρόσθετα τοῦ Διονυσίου κεφάλαια.

Διονύσιος	1 Ἀνώνυμος	Διονύσιος	1 Ἀνώνυμος	Διονύσιος	1 Ἀνώνυμος	Διονύσιος	2 Ἀνώνυμος
1 =	27	19 =	16	38 =	30	53 =	1
2 =	?	20-21 =	17	39 =	31	54 =	2
3 =	2	22 =	18	40 =	33	55 =	3
4 =	3	23 =	19	41 =	37	56 =	4
5 =	4	24 =	20	42 =	35	57 =	5
6 =	5	25 =	26	43 =	36	58 =	6
7 =	6	26 =	25	44 =	38	59 =	7
8 =	8	27 =	32	45 =	39	60 =	8
9 =	9	28 =	41	46 =	40	61 =	9
10 =	11	29 =	42	47 =	48	62 =	10
11 =	10	30 =	43	48 =	49	63 =	11
12 =	12	31 =	44	49 =	24	64 =	12
13 =	?	32 =	45	50 =	23	65 =	14
14 =	?	33 =	46	51 =	21	66 =	15
15 =	?	34 =	47	52 =	22	67 =	16
16 =	13	35 =	34			68 =	17
17 =	14	36 =	29			69 =	18
18 =	15	37 =	28			70 =	19
						71 =	34
						72 =	?

Τῶν λοιπῶν τριῶν ἀνωνύμων συγγραφέων (παράρτ. Γ', Δ', Ε') ἡ χρῆσις παρὰ τῷ Διονυσίῳ εἶναι ἐκλεκτική, αὐτοῦ τούτου διὰ

λόγους ἴσως πρακτικοὺς κρίναντος χρησίμην τὴν γενικὴν αὐτῶν μετασκευήν, ἀνάπτυξιν καὶ συμπλήρωσιν· ἡ λεκτικὴ ὅμως ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς συγγραφῆς τοῦ Διονυσίου εἶναι πολλαχοῦ ἁπτή, ἰδίᾳ δ' ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς σχετιζομένοις πρὸς τὰ ἀντίστοιχα τμήματα τῶν τριῶν τελευταίων παραρτημάτων.

Τὰ πέντε ταῦτα παραρτήματα, συναποτελοῦντα τινὰς τῶν ἤδη γνωστῶν οὐσιωδῶν τοῦ Διονυσίου πηγῶν, ὤφειλεν ὡς εἰκὸς νὰ συνεκδοθῶσιν ἐνταῦθα μετὰ τῆς Ἑρμηνείας ἐπὶ τῇ βάσει καθαρῶν παλαιῶν ἀντιγράφων. Δυστυχῶς δὲν εἶχον αὐτῶν πρόχειρα τοιαῦτα, καὶ οὕτως ἠρκέσθην εἰς τὸ ἐκ τοιούτων γενόμενον ἀντίγραφον ἔτει 1850-ῷ ἐν Ἱεροσολύμοις διὰ τὸν ἐκεῖ τότε διαμένοντα ῥῶσον ἀρχιμανδρίτην Πορφύριον Οὐσπένσκην. Τὸ οὕτω νέον τοῦτο ἀντίγραφον ἴδιον ἀποτελοῦν κώδικα ἐκ φύλλων συνήθους χάρτου 91 εὑρίσκεται σήμερον ἐν τῇ Δημοσίᾳ Αὐτοκρατορικῇ Βιβλιοθήκῃ Πετρουπόλεως ὑπ' ἀριθμὸν 255[1], ἔνθα καὶ μετεγράφη ἀπαραλλάκτως πρὸς χρῆσίν μου κατὰ τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν διὰ χειρὸς τοῦ προσφιλοῦς μοι κυρίου Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, καθηγητοῦ νῦν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ συντάκτου σπουδαίου περιοδικοῦ συγγράμματος, τοῦ «Ἀλεξανδρινοῦ Φάρου». Ὁ κῶδιξ ἔχει ἱκανὰ γραφικὰ σφάλματα, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ παραμορφώσεις λέξεων· ἄγνωστον δέ, ἂν τὰ ἐν αὐτῷ κείμενα εἶχον οὕτω κακῶς καὶ ἐν τοῖς πρωτοτύποις αὐτῶν. Τῶν σφαλμάτων ὅμως τούτων καὶ παραμορφώσεων ἡ διόρθωσις ἦτον εὐχερής, καὶ τοῦ κώδικος ὄντος νεωτάτου περιττὴ ἐκρίθη τῶν διορθωθέντων αὐτοῦ τόπων ἡ κατ' ἰδίαν φανέρωσις. Κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ τῷ κώδικι εἰδήσεις τοῦ Πορφυρίου τὰ τρία πρῶτα κείμενα τῶν παραρτημάτων ἀντεγράφησαν ἐκ χειρογράφου τοῦ 18-ου αἰῶνος, ἀνήκοντος ὀρθοδόξῳ τινὶ ἱεροσολυμίτῃ ζωγράφῳ. Ὁ Πορφύριος σημειοῦται προσέτι αὐτόθι, ὅτι τὸ τρίτον κείμενον ἦτο κεκολοβωμένον, ἐλλείποντος τοῦ τέλους αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου. Τὰ δὲ λοιπὰ δύο κείμενα κατὰ παραγγελίαν αὐτοῦ τοῦ Πορφυρίου μετεγράφησαν ἀπὸ κώδικος εὐ-

1) Ἴδε Отчетъ Импер. Публ. Библіотеки за 1883 г. Ἐν Πετρουπόλει 1885, σ. 118. Πρβλ. *П. Сырку*, Описаніе бумагъ епископа Порфирія Успенскаго, пожертвованныхъ имъ въ Импер. Академію Наукъ по завѣщанію. Ἐν Π/πόλει 1891, σ. 369.

ρισχομε.ου ετει 1850-ῷ. ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις μονῆς τῶν Ἁγιοταφιτῶν[1]· νοεῖται δὲ ὁ κῶδιξ 214 τῆς ἐκεῖ πατριαρχικῆς συλλογῆς, ἐν ᾧ τὰ ῥηθέντα κείμενα μετ' ἐπιγραφῆς γενικῆς, «Βιβλίον τῆς ζωγραφικῆς τέχνης», εὑρίσκονται γεγραμμένα διὰ χειρὸς Δανιὴλ ἱερέως ἔτει 1674-ῳ[2].

Ἐν Πετρουπόλει, τῇ 10-ῃ Φεβρουαρίου 1909.

Α. Παπαδοπουλος-Κεραμευς.

---

[1]) Μετέφρασε καὶ ταῦτα ῥωσιστὶ ὁ Πορφύριος. Ἴδε Книга о живописномъ искусствѣ Данiила священника 1674 года. Вторая iерусалимская рукопись. Ἐν Κιέβῳ 1867. Πρβλ. Труды Кiев. Дух. Академiи 1867, т. 4, σ. 463--508.

[2]) Ἴδε τὴν ἐμὴν Ἱεροσολυμιτικὴν Βιβλιοθήκην, τ. 1, σ. 292.

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ [1].

Σελ.	1, 14	ἶσον	Γράφε	ἴσον
»	6, 19	ἰξεύρῃ	»	ἠξεύρῃ
»	9, 8	τράβηξε	»	τράβιξε (κατὰ τὸν κώδικα· ἴδε τὸ ῥ. *τραβίζω* ἐν τῷ πίνακι λέξεων)
»	9, 14	τράβηξε	»	τράβιξε
»	9, 17	ἀνάκατωσον	»	ἀνακάτωσον
»	10, 26	πελέκισέ	»	πελέκησέ
»	11, 2	φτιάσῃς	»	φτειάσῃς
»	12, 3	λιώσουν	»	λυώσουν
»	12, 32	φτιάνῃς	»	φτειάνῃς
»	13, 5	κοκκινήσῃ	»	κοκκινίσῃ
»	13, 28	ἰμπορόντας	»	ἠμπορῶντας
»	14, 4	στιγνώνει· καὶ ὡσὰν	»	στιγνώνει τελείως. Εἰ δὲ καὶ ἔχεις βίαν, βάλε τον εἰς σακκὶ ἀρῃὸν (=ἀραιὸν) καὶ στραγγίζει γλήγορα· εἶτα τὸν ἁπλώνεις εἰς σανίδια, ὡς εἴπομεν, καὶ στιγνώνει· καὶ ὡσὰν στιγνώσῃ κτλ.
»	15, 18	γύροθεν	»	γύρωθεν (ἐν τῷ κώδικι πανταχοῦ γύροθεν ὡς ἐκ τοῦ γυρόθεν κατ' ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου)
»	16, 33	πυκτὸς	»	πηκτὸς
»	18, 9	ἶσα	»	ἴσα
»	19, 16	ἰμποροῦν	»	ἠμποροῦν
»	25, 18	ἰμπορεῖς	»	ἠμπορεῖς
»	28, 13	λίπε	»	λῖπε
»	30, 7	ἴξευρε	»	ἤξευρε
»	33, 14	φτιάσῃς	»	φτειάσῃς
»	36, 15	ἴξευρε	»	ἤξευρε
»	39, 32	πράσινη (οὕτως ἐν τῷ κώδικι)	»	πρασίνι (πρβλ. σ. 20, 243)

[1] Ταῦτα ἔχουσιν ὑπ' ὄψει οὐχὶ μόνον τυπογραφικὰ ἀβλεπτήματα, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ γραφὰς τοῦ κώδικος (οἷον ἰμποραῦν, ἴξευρε κτλ.) ἀπαντώσας οὕτω καὶ ἐν ἑλληνικοῖς λεξικοῖς 17 καὶ 18 αἰῶνος.

Σελ. 39,	41	ἰξεύρης	Γράφε	ἠξεύρης
» 43,	18	Ἴξευρε	»	Ἤξευρε
» 46,	21	ἀγιώτερος	»	ἀγριώτερος
» 73,	27	Ἀρφαδάξ	»	Ἀρφαξάδ
« 158,	31	Λουκιλιανὸς	»	Λουκιλλιανὸς
» 161,	21	Σολομονὴ	»	Σολομωνὴ
» 166,	17	ἄνθωπος	»	ἄνθρωπος
» 174,	31	καβαλαροὶ	»	καβαλλαροὶ
» 194,	3	Καθολικοῖς	»	καθολικοῖς
» 198,	29/30	Σπεύσιππος παιδίον	»	Μ(ελ)έσιππος παιδίον
» 198,	30	Νεονίλα	»	Νεονίλλα
» 202,	6	Βαριλήσιος	»	Βαριχήσιος = Βαραχήσιος
» 204,	25	Θαλλέλεος	»	Θαλλέλαιος
» 207,	17	Σολωμονὴ	»	Σολομωνὴ
» 208,	13	Βάσα	»	Βάσσα
» 238,	1	κουκούλα	»	κουκούλλα
» 239,	16	τράβηξε	»	τράβιξε
» 240,	9	σίτησον	»	σίτισον
» 242,	2	4κορυφὰ	»	κορυφὰς
» 243,	34	κόρρας	»	κόρας
» 244,	31	μαυροκοκκινήσῃ	»	μαυροκοκκινίσῃ
» 250,	10	σουραχί	»	σουραγί
» 252,	10	εἰμπορεῖς	»	ἠμπορεῖς
» 256,	13	χουλάριον	»	χουλιάριον
» 258,	3	λαχούρι	»	λαζούρι
» 271,	3	Πρωτάσιος	»	Προτάσιος
» 272,	6	Σολομονὴ	»	Σολομωνὴ
» 272,	9	Ἐξακουστοδιανός	»	Ἐξακουστωδιανός
» 272,	47	Σεβεριανός	»	Σεβηριανός
» 285,	9	Σισώης	»	Σισόης
» 286,	30	Μῦρα	»	Μύρα
» 288	—	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄.	»	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄.
» 308	—	Βαριλήσιος	»	Βαριχήσιος

ΠΡΟΣΘΕΤΕΑ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΦΟΥΡΝΑ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΒΙΒΛΟΥ [1]

[1]) Ὁ πίναξ οὗτος ἄνευ τῶν ἀριθμῶν σελίδων καὶ τῶν ἐν γωνίαις προστεθειμένων ἐπιγραφῶν εὑρίσκεται προτεταγμένος τῆς Ἑρμηνείας ἐν τῷ κώδικι, ἐξ οὗ ἡ ἔκδοσις αὐτῆς ἐγένετο. Σημείωσαι δέ, ὅτι αἱ ἐν αὐτῷ ἐπιγραφαὶ συνεχῶς διαφέρουσιν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ.

(ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ).

Περὶ τοῦ πῶς ἱστορίζονται τὰ θαύματα τῆς Παλαιᾶς.

---

[1]) Ἐν τῷ κειμένῳ ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει ἄλλως· «Πῶς νὰ κατασκευάσῃς ἀσβέστην μὲ στουππί».

[2]) Τὸ κεφάλαιον τοῦτο εὑρίσκεται ἐν τῷ κειμένῳ πρὸ τοῦ «περὶ ἀνοίγματος» κτλ.

[3]) Ἐν τῷ κειμένῳ ἄλλως· «Εἴδησις ἀκριβὴς περὶ χρυσογραφίας».

(ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ).

Πῶς ἱστορίζονται τὰ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον.

Τὰ πάθη καὶ τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασιν.

Σελ.

(ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ).

(α'). Αἱ παραβολαί.

Σελ.

(ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ. ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΗ)

(Πῶς ἱστορίζονται αἱ Θεομητορικαὶ ἑορταί).

Πῶς ἱστορίζονται τὰ μαρτύρια τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.

(ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ. ΔΙΑΦΟΡΑ).

Πῶς ἱστορίζονται αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ λοιπά.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

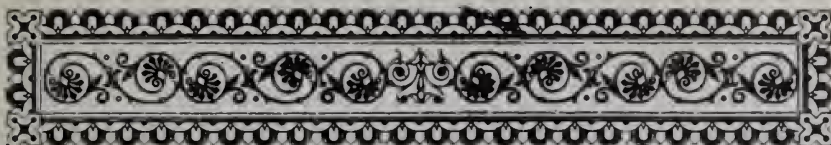
ΤΟΥ ΕΚ ΦΟΥΡΝΑ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.

Τῇ θεοτόκῳ καὶ ἀειπαρθένῳ Μαρίᾳ.

Ὦ ἡλιοστάλακτε καὶ χαριτοστολισμένη θεοτόκε Μαρία, βουλόμενος ὁ βρυορρήτωρ καὶ ἰατροφιλοσοφώτατος Λουκᾶς καὶ πάσης μαθήσεως καὶ ἐπιστήμης ἐμπειρότατος ὑφηγητὴς καὶ διδάσκαλος καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ πολιτεύματος ἱερώτατος καὶ μεγαλοφωνότατος κήρυξ καὶ συγγραφεὺς τὸ ὅπερ πρὸς τὴν σὴν θεοχαρίτωτον ὑψηλότητα ἁγιώτατον ἔφερε φίλτρον παρὰ πᾶσι κατάδηλον ἐπιδεῖξαι, μηδέν τι τῶν ἐν αὐτῷ δαψιλεστάτων καὶ πνευματικῶν χαρισμάτων δίκην ἀπαρχῆς ὀπωρῶν τῇ σῇ βασιλικωτάτῃ κορυφῇ ἔγνω δεῖν προσκομίσαι, εἰ μὴ τὸν ἀξιοθέατον καὶ χαριέστατον τῆς σῆς μορφῆς χαρακτῆρα, οὗτινος ἐς τὰ μάλιστα αὐτόπτης ἀκριβὴς ἐγεγόνει, χρώμασι ποικίλοις καὶ ψήφοις χρυσέοις διὰ τῆς γραφικῆς αὐτοῦ τέχνης ἐν πίναξιν ἐγχαράξαι καὶ εἰκονίσαι· οὗπερ κἀγὼ ὁ εὐτελὴς ζηλωτὴς βουληθεὶς γεγονέναι ἠρξάμην τῆς γραφικῆς τῶν εἰκόνων μηχανῆς, οἰόμενος ὅτι τὸ θέλειν ἴσον τῷ δύνασθαι πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐφέσεως τῆς ἐμῆς καὶ τῆς σῆς ὑψηλοτάτης καὶ ἀξιαγάστου μεγαλοπρεπείας καθῆκον. Ἀλλ' ἥμαρτον πολὺ παρὰ τῆς τοιαύτης οἰήσεως, οὐκ ἀρκούντως τῆς φύσεως ἐμοὶ πρὸς ταύτην βοηθούσης, μηδὲ τῇ προαιρέσει καὶ θελήσει συνακολουθούσης.

Ὅθεν τοιγαροῦν, ἵνα μὴ εἰς τέλος τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου ἐκπέσω σκοποῦ καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν ἀνυποίστων πόνων τὸ κέρδος ζημιωθῶ, ἠξίωσα προσφέρειν σοι κᾂν τῆς αὐτῆς τέχνης τὴν ἑρμηνείαν τε καὶ διδασκαλίαν, ἣν μεθ' ὅτι πλείστης ἐπιμελείας καὶ δοκιμωτάτης ἐμπειρίας ὅσον μοι τὸ δυνατὸν συνέλεξά τε καὶ συνεχάραξα, μηδενὸς τῶν αὐτῇ προσηκόντων μεθόδῳ ὑστεροῦσαν (εὖ γὰρ οἶδα, ὅτι καὶ σοὶ καὶ αὐτῷ τῷ δεσπότῃ καὶ ποιητῇ τῶν ἁπάντων τὸ δυνατὸν φίλον τε καὶ λίαν εὐαπόδεκτον), παρεχόμενος δι' αὐτῆς τοῖς τῆς φύσεως προτερήμασιν κεκοσμημένοις ζωγράφοις ἀφορμὰς τέχνης ὅτι μάλιστα καλῆς καὶ τάξεως καὶ χρήσεως χρωμάτων καὶ εὑρέσεως ἱστοριῶν, πῶς καὶ ποίοις τισὶ τόποις τῶν ἱερῶν ναῶν ταύτας ἱστορεῖσθαι, πρὸς τὸ κοσμεῖν καὶ ἱστορεῖν εὐκόσμως καὶ εὐσχημόνως τὸ νοητὸν τῆς Ἐκκλησίας στερέωμα, ἐξαιρέτως δὲ τὴν σὴν ἡλιόμορφον καὶ χαριτοστόλιστον θέαν, μεταμορφουμένην διηνεκῶς εἰς τὸ τοῦ νοὸς κάτοπτρον τῶν ἕως συντελείας τοῦ αἰῶνος ἐλευσομένων εὐσεβῶν· δι' ἧς τῶν κάτω καὶ χαμαιζήλων ἀφιστάμενοι καὶ πρὸς τὸ πρωτότυπον σχετικῶς ἀνατρέχοντες εὐέλπιδες ἔσονται τὰ αἰώνια φανταζόμενοι κάλλη, ὧν εἴθε κἀμὲ διὰ σῶν ἁγίων πρεσβειῶν γένοιτο θεατὴν γεγονέναι.

ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ ΠΑΙΣΙ

καὶ τοῖς λοιποῖς φιλομαθέσι τοῖς τῷ παρόντι ἐντευξομένοις

ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

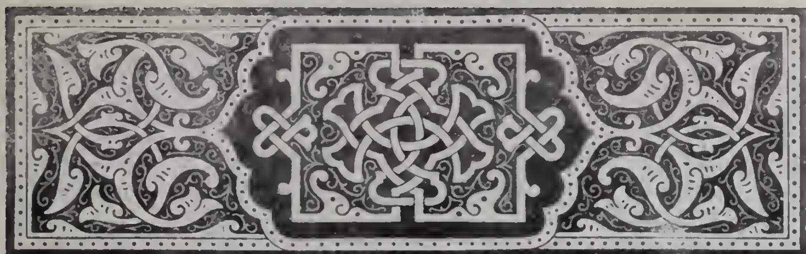
Ἀκούοντας, ὦ φιλομαθεῖς παῖδες τῶν φιλοπόνων ζωγράφων, τὸν Κύριον ἐν τῷ ἱερῷ Εὐαγγελίῳ ὁποῦ κατεδίκασε τὸν κρύψαντα τὸ τάλαντον, εἰπὼν πρὸς αὐτόν «Ὦ πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἔδει βαλεῖν σε τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ», καὶ φοβούμενος μὴ καταδικασθῶ καὶ ἐγὼ ὡς ὀκνηρός, ἐπαρακινήθηκα νὰ πολυπλασιάσω τὸ ἐμπιστευθέν μοι παρὰ Κυρίου τοῦτο μικρὸν τάλαντον, τουτέστι τὴν ὀλίγην μοι ταύτην τέχνην ὁποῦ μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ χρόνου ἔμαθον σπουδάζοντας παιδιόθεν καὶ μιμούμενος κατὰ τὸ δυνατόν μοι τὸν ἐκ Θεσσαλονίκης δίκην σελήνης λάμψαντα κῦρ Μανουὴλ τὸν Πανσέληνον ἀπό τε τὰς εἰκονισθείσας παρ' αὐτοῦ ἱερὰς εἰκόνας τε καὶ περικαλλεῖς ναοὺς ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθω· ὅστις καὶ λάμπων ποτὲ εἰς τὴν ζωγραφικὴν ταύτην ἐπιστήμην ὡσὰν ἡ χρυσολαμπροκίνητος σελήνη ὑπερηκόντισε καὶ κατεκάλυψε μὲ τὴν θαυμαστὴν τέχνην του ὅλους τοὺς παλαιοὺς καὶ νέους ζωγράφους, ὡς τὸν δείχνουσι σαφέστατα αἱ ἐν τοίχοις καὶ πίναξιν ὑπ' αὐτοῦ εἰκονισθεῖσαι εἰκόνες· καὶ τοῦτο θέλει τὸ καταλάβῃ ὁ καθεὶς καλώτατα ὁποῦ νὰ μετέχῃ ὁπωσοῦν ἀπὸ τὴν ζωγραφικήν, ὅταν ἐπιμελῶς τὰς στοχασθῇ καὶ τὰς θεωρήσῃ.

Τούτου τοίνυν τὴν τέχνην λέγω, ὁποῦ (ὡς ἔφην) μετὰ πολλοῦ κόπου παιδιόθεν ἔμαθον, ἠθουλήθην μὲ ὅλην μου τὴν ὄρεξιν νὰ τὴν πολυπλασιάσω πρὸς ὠφέλειαν ὑμῶν τῶν ὁμοτέχνων μου, ἑρμηνεύοντας ταύτην ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ μου καὶ ἐγχαράττοντας

*

ἅπαντα τὰ μέτρα αὐτοῦ καὶ σχήματα, σαρκώματά τε καὶ χρώματα, μὲ πᾶσαν ἀκρίβειαν καὶ μετὰ τούτων ἔτι καὶ τὰ μέτρα εἰς τοῦ νατουράλιν καὶ τὴν αὐτῶν ἐργασίαν, καὶ μέρος τι ἐκ τῶν Κρητικῶν ζωγράφων, βερονικίων τινῶν ἑρμηνείας διαφόρους, κόλλας, γύψου τε καὶ μαλάματος, ἔτι μὴν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς τοῦ τοίχου ζωγραφίας σαφέστατα, καὶ ἐν τούτοις προσέτι καὶ τὴν ἐξαπάνθισιν τῆς τε παλαιᾶς Γραφῆς καὶ τῆς νέας ἅπασαν καὶ πῶς ἱστορίζονται τὰ τούτων ἔργα τε καὶ θαυμάσια, ὁμοῦ τε καὶ αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου, τά τε ἁρμόζοντα τῶν προφητῶν ἐπιγράμματα, εὐαγγελιστῶν καὶ ἀποστόλων ὀνόματά τε καὶ σχήματα καὶ πάντων τῶν ἐπισήμων ἁγίων, καὶ μέρος ἀπὸ τὰ τούτων μαρτύριά τε καὶ θαύματα μὲ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸν βίον τοῦ ἀληθοῦς μοναχοῦ καὶ τοῦ πλάνου τούτου κόσμου, καὶ πῶς ζωγραφίζονται διάφοραι ἐκκλησίαι καὶ ἄλλα τινὰ χρησιμεύοντα εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, καθάπερ ἐν τῷ πίνακι ἕνα πρὸς ἕνα σαφέστατα δείκνυνται· ἅτινα καὶ ἐπιπόνως ἐσυνάθροισα μετὰ τοῦ ἱερολογιωτάτου κῦρ Κυρίλλου τοῦ ἐμοῦ μαθητοῦ, τοῦ ἐκ Χίου· παρ᾽ οὗ τε καὶ ἐπανωρθώθησαν μετὰ πολλῆς σκέψεως. Ὅθεν καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν ἅπαντες πρὸς Κύριον, ὅπως ῥυσθῶμεν τῆς δεινῆς τοῦ ὀκνηροῦ δούλου κατακρίσεως· ἀμήν.

Ὁ τῶν ζωγράφων ἐλάχιστος Διονύσιος ἱερομόναχος ὁ ἐκ Φουρνᾶ.

ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ

πρὸς τὸν βουλόμενον μαθεῖν τὴν τέχνην τῆς ζωγραφικῆς.

Ὁ τὴν ζωγραφικὴν ἐπιστήμην μαθεῖν βουλόμενος ἂς ὁδηγῆται πρὸς αὐτὴν κατὰ πρῶτον καὶ ἂς προγυμνάζεται μερικὸν καιρὸν ἁπλῶς μόνον καὶ χωρὶς μέτρα σχεδιάζων, ὥστε νὰ φανῇ δόκιμος· εἶθ᾽ οὕτως ἂς γίνεται δι᾽ αὐτὸν καὶ αὐτὴ ἡ πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν εὐχή τε καὶ δέησις ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς Ὁδηγήτριας. Εὐλογῶντας ὁ ἱερεύς, μετὰ τὸ «Βασιλεῦ οὐράνιε» καὶ τὰ λοιπά, τὸ μεγαλυνάριον τῆς Θεοτόκου, τὸ «Ἄλαλα τὰ χείλη» καὶ τὸ τροπάριον τῆς Μεταμορφώσεως· σφραγίσας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἂς λέγῃ ἐκφώνως «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». Εὐχή.

«Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἀπερίγραπτος ὑπάρχων τῇ φύσει τῆς θεότητος καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπ᾽ ἐσχάτων ἐκ τῆς παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἀφράστως σαρκωθεὶς καὶ ἀξιώσας περιγράφεσθαι· ὁ τὸν ἅγιον χαρακτῆρα τῆς ἀχράντου σου ὄψεως ἐν τῷ ἁγίῳ μανδηλίῳ τυπώσας καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὴν νόσον τοῦ τοπάρχου Αὐγάρου ἰασάμενος καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φωτίσας εἰς τὴν ἐπίγνωσιν σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὁ διὰ τοῦ ἁγίου σου πνεύματος συνετίσας τὸν θεῖον ἀπόστολόν σου καὶ εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν τὴν μορφὴν τῆς παναμώμου σου μητρὸς διαγράψαι, φερούσης σε ὡς βρέφος ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς καὶ τὸ Ἡ χάρις τοῦ ἐξ ἐμοῦ τεχθέντος δι᾽ ἐμοῦ μετ᾽ αὐτῶν εἰπούσης· αὐτός, δέσποτα Θεὲ τῶν ὅλων, φώτισον συνέτισον τὴν ψυχὴν τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ δούλου σου (δεῖνα) καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὔθυνον πρὸς τὸ ἀμέμπτως καὶ ἀρίστως δια-

γράφειν τὸ εἶδος τῆς ἐμφερείας σου καὶ τῆς παναχράντου σου μητρὸς καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων, εἰς δόξαν σὴν καὶ εἰς φαιδρότητα καὶ ὡραϊσμὸν τῆς ἁγίας σου Ἐκκλησίας καὶ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν τῶν σχετικῶς αὐτὰς προσκυνούντων καὶ μετ' εὐλαβείας ἀσπαζομένων καὶ τὴν τιμὴν ἐπὶ τὸ πρωτότυπον ἀναφερόντων· λύτρωσαι δὲ αὐτὸν ἐκ πάσης διαβολικῆς ἐπηρείας προκόπτοντα ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς σου πρεσβείαις τῆς παναχράντου μητρός σου, τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ καὶ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν». Ἐκτενὴ καὶ ἀπόλυσις.

Καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἂς ὁδηγηθῇ τὰ μέτρα καὶ τὰ σχήματα μὲ ἀκρίβειαν καὶ τοιουτοτρόπως ἔκτοτε ἂς σχεδιάσῃ κοπιάζων πολλὰ μὲ λογαριασμὸν καιρὸν ἱκανὸν καὶ μὲ τὴν θείαν βοήθειαν θέλει καταλάβῃ καλώτατα, καθὼς ἐμπράκτως τὸ εἶδα εἰς τοὺς ἐμοὺς μαθητάς· διὰ τοῦτο καὶ μετὰ πολλοῦ πόθου τὸ ἐσημείωσα νὰ τὸ ἐπιτελοῦν εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ οἱ ἐν Χριστῷ μοι ἀδελφοί, οἱ ὁμότεχνοι, ὅσοι δηλαδὴ ἀγαπήσουν τὴν βίβλον μου, οἵτινες ὑπερευχέσθωσάν μου. Εἰ δέ τις φθονερὸς καὶ κακότροπος ἤθελε κατακρίνῃ κατά τινα τρόπον τὸν σκοπόν μου τοῦτον τὸν ἄφθονον, ἂς ἠξεύρῃ ὁ τοιοῦτος, ὅτι ἄλλον τινὰν δὲν βλάπτει, εἰ μὴ μόνον τοῦ λόγου του κατὰ τὸν εἰπόντα «κακὸν ὁ φθόνος· ἔχει δέ τι καὶ καλὸν ἐν ἑαυτῷ τήκειν τὸν ἔχοντα ὄμματα καὶ κραδίην». Διότι ἐγώ, ὡς τὸ γινώσκει ὁ Κύριος, δὲν εἶναι διὰ ἄλλο ὁ πόθος μου, πάρεξ διὰ νὰ ὠφελήσω, ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, ἐκεῖνον λέγω τὸν δοκιμώτατον μαθητὴν τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης, ὅστις καὶ πολλὰ ποθεῖ νὰ ἀποκτήσῃ ταύτην τὴν βίβλον μου· πρὸς ὃν καὶ μὲ πολλὴν ἀγάπην θέλω στρέψῃ τὸν λόγον μου.

Γίνωσκε τὸ λοιπόν, ὦ φιλόμαθες μαθητά, πῶς ὅταν θέλῃς νὰ ἐπιχειρισθῇς αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς νὰ εὕρῃς τινὰν προκομμένον διδάσκαλον, τὸν ὁποῖον γλήγορα θέλεις τὸν καταλάβῃ ἀνίσως σὲ διδάξῃ καθὼς προείπομεν· εἰ δὲ καὶ τύχῃς εἰς ἀμαθῆ τινα καὶ ἄτεχνον, κάμε καὶ σὺ καθὼς καὶ ἡμεῖς καὶ ἰδὲς μετὰ ταῦτα νὰ εὕρῃς ἐκ τοῦ περιφήμου Μανουὴλ τοῦ Πανσελήνου τινὰ ἀρχέτυπα καὶ κοπίασε εἰς αὐτὰ ἱκανὸν καιρόν, σχεδιάζοντας μὲ τὸν τρόπον ὁποῦ θέλομεν σὲ ἑρμηνεύσῃ παρέμπροσθεν, ἕως οὗ νὰ καταλάβῃς τὰ μέτρα τούτου καὶ σχήματα

Ἔπειτα ὕπαγε εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ εἰκονισθείσας ἐκκλησίας νὰ ἐβγάλῃς ἀνθίβολα, καθὼς θέλομεν σὲ ἑρμηνεύσῃ· πλὴν μὴν κάμῃς τὸ ἔργον σου ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μὲ φόβον Θεοῦ καὶ εὐλάβειαν ὡς θεῖον ἔργον. Πρόσσχες οὖν, ἀφ' οὗ ἐβγάλῃς τὸ ἀνθίβολον, κἂν ἀπὸ τοῖχον, κἂν ἀπὸ εἰκόνα, νὰ πλύνῃς καλὰ τὸ ἀρχέτυπον μὲ καθαρὸν σφογγάρι, διὰ νὰ καθαρίσῃς τὴν μαυράδαν ὅλην· διότι, ἂν δὲν τὸ πλύνῃς εὐθύς, ἀπομένει ἡ μαυράδα ἐπάνω καὶ ὕστερα πλέον δὲν καθαρίζεται καὶ ἔτζι θέλεις ὑποπέσῃς εἰς τὸ τῆς ἀνευλαβείας ἔγκλημα καὶ ὡς καταφρονητὴς εἰκόνων θέλεις κατακριθῇς, ἐπειδὴ ὥσπερ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον ἡ τιμὴ τῆς εἰκόνος πρὸς τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον. Ταύτην δὲ τὴν μικράν μου νουθεσίαν καὶ παραγγελίαν, ὦ φιλότης, ἐν ἀγάπῃ ἐνθέῳ καὶ εἰλικρινεῖ φιλαδελφίᾳ ποιοῦμαί σοι φοβούμενος τὸ κρῖμα· διότι καὶ ἐγὼ ηὗρα εἰς πολλοὺς τόπους ὁποῦ τινὲς ζωγράφοι εἶχαν ἐβγαλμένα ἀνθίβολα, οἵτινες οὐκ οἶδ' ὅπως εἴτ' ἀμαθείᾳ εἴτ' ἀνευλαβείᾳ καὶ ἀφοβίᾳ κρίματος φερόμενοι δὲν ἔπλυναν παρευθὺς τὰς εἰκόνας, ἀμὴ τὰς ἄφησαν οὕτω μαυρισμένας, τὰς ὁποίας παντοιοτρόπως ἐπολέμησα νὰ τὰς πλύνω καὶ νὰ τὰς καθαρίσω καὶ δὲν ἐδυνήθηκα. Εἰ δὲ καὶ ἡ εἰκὼν ὁποῦ θέλεις νὰ ἐβγάλῃς τὸ ἀνθίβολον τύχῃ καὶ εἶναι παλαιὰ καὶ δὲν φαίνονται αἱ κονδυλίαι, ἢ εἶναι ὁ γύψος σαθρωμένος καὶ φοβᾶσαι νὰ τὴν πλύνῃς, διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ, ποίησον οὕτω· πλῦνε αὐτὴν πρῶτον ἐπιτηδείως, εἶτα μπάλωσε καὶ βερνικίασέ την, ἔπειτα ἔβγαλε τὸ ἀνθίβολον καὶ μετὰ ταῦτα πλῦνέ την πάλιν, καθὼς σ' ἑρμηνεύσαμεν.

Ἰδοὺ τοίνυν σὺν Θεῷ τὰ ὅσα ἐδυνήθην ἀφθόνως ἑρμήνευσά σοι καὶ φιλαλήθως· σὺ δ', ὦ ἀγαπητέ, πρόσσχες καλῶς μὴ φειδόμενος κόπου, ἀλλὰ μεθ' ὅσης πλείστης ἐπιμελείας καὶ προθυμίας νὰ ἐκπαιδευθῇς καὶ νὰ μάθῃς αὐτὴν τὴν τέχνην ἐντελέστατα· διότι αὐτὸ τὸ ἔργον εἶναι θεῖον, καὶ γὰρ θεοπαράδοτον. Καὶ τοῦτο πασίδηλον καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλά, ἐξαιρέτως δὲ ἀπὸ τὴν ἀχειροποίητον καὶ σεβασμίαν εἰκόνα, ὁποῦ αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκμάξας τὸ πανάγιόν του πρόσωπον ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἐν Ἐδέσσῃ τοπάρχην Αὔγαρον τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ μανδηλίῳ θεῖον αὐτοῦ ἐκτύπωμα. Ὅτι δὲ καὶ τῇ ὑπεράγνῳ μητρὶ

αὐτοῦ τὸ τοιοῦτον καλὸν ἔργον εὐαπόδεκτον καὶ ἀρεστὸν ἐφάνη, γνωστόν ἐστι τοῖς πᾶσιν, ὅτε ἐπευχήθη καὶ εὐλόγησε τὸν ἅγιον ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν διὰ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, εἰποῦσα τὸ «Ἡ χάρις τοῦ ἐξ ἐμοῦ τεχθέντος δι' ἐμοῦ μετ' αὐτῶν»· οὐ μὴν δὲ ἀλλ' ἔτι καὶ ἀπὸ τὰ ἄπειρα θαύματα ὁποῦ ἐτέλεσαν καὶ ἐκτελοῦσιν αἵ τε δεσποτικαὶ καὶ θεομητορικαὶ ἅγιαι εἰκόνες καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀποδείκνυται, ὅτι τοῦτο τὸ ἔργον τῆς ζωγραφικῆς εὐπρόσδεκτον καὶ θεάρεστον εἶναι. Διὰ τοῦτο λοιπόν, ὅσοι εὐλαβῶς καὶ ἐπιμελῶς τοῦτο ἐργάζονται, χάριν καὶ εὐλογίαν θεόθεν λαμβάνουσιν· ὅσοι δὲ φιλοχρηματίας χάριν πλεονεκτοῦντες ἀνευλαβῶς καὶ ἀνεπιμελῶς τοῦτο ἐπιχειρίζονται, προσεχέτωσαν καλῶς καὶ πρὸ τοῦ τέλους μεταμεληθήτωσαν, ἐνθυμούμενοι καὶ φοβούμενοι τὴν τοῦ φιλαργύρου καὶ ὁμοτρόπου αὐτοῖς Ἰούδα ἐν τῷ τῆς Γεέννης πυρὶ τιμωρίαν· ἧς ῥυσθείημεν πάντες πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Λουκᾶ καὶ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

—

(ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ)

Πῶς νὰ ἐβγάλῃς ἀνθίβολα.

§ 1. Ὅταν θέλῃς νὰ εβγάλῃς ἀνθίβολα, ποίησον οὕτως· ὅταν εἶναι τὸ ἀνθίβολον καὶ ἀπὸ τὲς δύο μεριὲς ἱστορισμένον, ἄλειψε χαρτὶ μὲ μπεζίριν ἄβραστον καὶ ἄφες το μίαν ἡμέραν εἰς τὸν ἴσκιον νὰ ποτίσῃ· ἔπειτα τρῖψέ το καλὰ μὲ πίτυρα διὰ νὰ ἐβγάλῃς τὸ λάδι καλῶς, νὰ κολλοῦν αἱ βαφὲς ὁποῦ θέλεις νὰ βάλῃς καὶ νὰ μὴ λαδωθῇ καὶ τὸ ἀρχέτυπον· καὶ ῥάπτοντας τὰς τέσσαραῖς ἄκρας τοῦ ἀνθιβόλου μὲ τὸ λαδωμένον σου χαρτὶ ποίησον μαύρην βαφὴν μὲ ὀλίγον αὐγὸν καὶ τράβηξε ἐπιμελῶς τὰ ἀνοίγματα καὶ βάλε καὶ τὰ ἰσκιώματα. Ἔπειτα ποίησον ψιμύθι καὶ ψιμύθισέ το καὶ μὲ νουρλότερον ψιμύθι ποίησον τὰ λάμματα καὶ ἔτζι γίνεται ὡσὰν εἰκών, διότι τὸ χαρτὶ φέγγει καὶ φαίνονται ὅλα τὰ ἀνοίγματα τοῦ πρώτου ἀνθιβόλου· μόνον διὰ νὰ μὴ τρίβωνται, πρόσεχε νὰ βάλῃς ψιμυθιὲς λεπτές. Εἰ δὲ καὶ τύχοι τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ ἀνθιβόλου ἀῤῥύπωτον, βάλε ἀλάδωτον χαρτί· καὶ βάνοντάς το ἄντικρυ εἰς τὸ φῶς τοῦ παραθυρίου, ἢ εἰς γιαλί, ἢ εἰς τζερτζεβέν, φαίνονται καθαρὰ τὰ ἀνοίγματα καὶ οὕτως ἀκουμπίζοντας τὸ χέρι σου τράβηξε τὰ ἀνοίγματα εἰς τὸ χαρτί σου ἐπιμελῶς καὶ βάλε καὶ τὰ λάμματα μὲ κόκκινην βαφήν, καὶ οὕτως ἐβγάνοντας τὸ ἀνθίβολον γίνεται ὅμοιον ὡς καὶ τὸ πρῶτον. Εἰ δὲ καὶ εἶναι τὸ ἀρχέτυπον εἰς λαδωμένον χαρτί, ποίησον οὕτω· βάλε εἰς χηβάδαν μαύρην βαφὴν καὶ σκορδόζουμον, ἀπ' ἐκεῖνο ὁποῦ βάνεις εἰς τὲς χρυσοκονδυλίες, καὶ ἀνάκατωσον

αὐτὰ καὶ πέρασε τὰ ἀνοίγματα τοῦ ἁγίου ὅλου, ὁποῦ θὲ νὰ σηκώσῃς, εἴτε εἰς λαδωμένον χαρτὶ εἶναι, ἢ εἰς σανίδι, ἢ εἰς τοῖχον, ἢ εἰς ὅ τι καὶ ἂν τύχῃ. Εἶτα ἀνακάτωσε καὶ κόκκινην βαφὴν μὲ σκορδόζωμον καὶ πέρασε τὰς ψιμυθίας τοῦ προσώπου καὶ τοῦ φορέματος. Εἰ δὲ θέλεις, ποίησον καὶ τρίτην καὶ τετάρτην βαφὴν καὶ πέρασε τὰ λάμματα (μόνον νὰ ἀλλάζουν αἱ βαφαὶ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην) καὶ οὕτω βρέξον μίαν κόλλαν χαρτί, ἰσόμετρον τοῦ πρωτοτύπου, καὶ βάλε την ἀνάμεσα εἰς ἄλλα χαρτία νὰ παρθῇ τὸ νερόν· μόνον νὰ ἀπομείνῃ νοτερή· ἔπειτα βάλ' την ἐπάνω τοῦ ἀρχετύπου καὶ πλάκωνέ την ὅλην ἐπιμελῶς μὲ τὸ χέρι σου· ὅμως πρόσεχε νὰ μὴ παρασαλεύσῃ. Καὶ σηκώνοντας προσεκτικὰ μίαν ἄκραν ἰδὲς ἂν ἐτυπώθη· εἰ δὲ μή, πλάκωσέ την ἐκ δευτέρου ἐπιμελέστερον καὶ ἔτζι σηκώνοντάς την θέλει εὑρεθῇ τὸ ἀνθίβολον τυπωμένον ἶσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου. Μόνον ἴξευρε καὶ τοῦτο, ὅτι, ὅταν εἶναι τὸ ἀρχέτυπον εἰς παλαιὰν ἱστορίαν τοίχου, ἢ εἰς παλαιὸν σανίδι, θέλει περισσότερον σκορδόζωμον· εἰ δὲ εἰς καινούριαν ἱστορίαν τοίχου, ἢ εἰς καινούριαν βερονικιασμένην εἰκόνα, ἢ εἰς λαδωμένον χαρτί, θέλει ὀλιγώτερον σκορδόζωμον καὶ περισσοτέραν βαφήν. Καὶ δοκίμασε πρῶτον μὲ ὀλίγο χαρτὶ τραβῶντας μίαν καὶ δύο κονδυλίας, καὶ ἂν τυπώνεται καλά, τράβηξε καὶ τὰ ἐπίλοιπα· ὅμως πρόσεχε χωρὶς δοκιμὴν μὴν ἐπιχειρισθῇς, διὰ νὰ μὴ ματαιοπονῇς.

Πῶς νὰ κατασκευάσῃς κάρβουνα καὶ νὰ σχεδιάσῃς.

§ 2. Πάρε ξύλον χοντρὸν ἀσηπὸν ξηρᾶς λεπτοκαρυᾶς ἢ μυρσίνης καὶ κόψον αὐτὸ εἰς κομμάτια μὲ πριόνι, καὶ σχίσον αὐτὰ μὲ σκεπάρνι εἰς λεπτὰ καὶ πελέκισέ τα μὲ μαχαίρι νὰ γίνουν ὡσὰν κονδύλια· καὶ βάλε ἀπ' αὐτὰ μέσα εἰς τζουκάλι, ἕως οὗ νὰ γεμίσῃ, καὶ ἐπάνωθεν βάλε πανὶ καὶ χρῖσον αὐτὸ καλὰ μετὰ πηλοῦ. Καὶ ὅταν ἀνάψῃς τὸν φοῦρνον, ὡσὰν μισοκαῇ, βάλε αὐτὸ εἰς τὸ μέσον καὶ αὐτὰ θέλουν ἀνάψῃ μέσ' στὸ τζουκάλι καὶ θέλει ἐβγάλουν φλόγα. Καὶ ὅταν παύσῃ ἡ φλόγα, ἔβγαλε τὸ τζουκάλι εὐθὺς ἀπὸ τὸν φοῦρνον καὶ σκέπασέ το μὲ στάκτην ἢ μὲ στιγνὸν χῶμα· καὶ πρόσεχε μὴν τὰ ἐβγάλῃς πρὶν κρυώσῃ τὸ τζουκάλι·

διότι ἂν τὸ ξεσκεπάσῃς πρὶν κρυώσῃ, καίονται μέσα καὶ χάνεις τὸν κόπον σου. Εἰ δὲ θέλεις νὰ τὰ φτιάσῃς γληγορώτερα, ποίησον οὕτω· τύλιξον ὀλίγα εἰς χαρτὶ ἢ εἰς πανὶ καὶ παράχωσον αὐτὰ μέσα εἰς χωνευμένα κάρβουνα καὶ αὐτὰ καιόμενα ἐβγάνουν καπνόν. Καὶ πρόσεχε, ὅταν εὐθὺς ὁποῦ παύσῃ ὁ καπνός, εὐθὺς νὰ τὰ ἐβγάλῃς με φτυάρι ὅλα ὁμοῦ· καὶ παράχωσον αὐτὰ μέσα εἰς κρύαν στάκτην ἢ χῶμα, ἕως νὰ σβύσουν, καὶ γίνονται· οὕτω κατασκευάζουν τὰ κάρβουνα ὁποῦ σχεδιάζουν οἱ ζωγράφοι.

Περὶ κατασκευῆς κονδυλίων.

§ 3. Ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς κονδύλια τῆς ζωγραφικῆς, χρεία εἶναι νὰ εὕρῃς οὐρὲς ἀπὸ σιντζάπια καὶ νὰ μὴ βάλῃς ἀπὸ τὲς κορυφές, μόνον ἀπὸ τὰ πλάγια· καὶ βλέπε νὰ εἶναι οἱ τρίχες ὀρθές, ἴσιες, νὰ μὴ στραβώνουν, διὰ νὰ γίνωνται καλὰ τὰ κονδύλια, ἀνοικτάρια καὶ σαρκωστάρια· καὶ κόπτε τες μὲ μικρὸ ψαλίδι καὶ βάλε αὐτὰς ἐπάνω εἰς ἕνα σανίδι χωριστὰ ἀπὸ ὀλίγες ὀλίγες. Ἔπειτα ἕνωσον αὐτὰς ἐπιμελῶς καὶ βρέξον αὐτὰς εἰς τὸ νερὸν καὶ οὕτω πλάκωνε τὲς μύτες αὐτῶν μὲ τὸ νύχι τῆς ἀριστερᾶς σου χειρὸς καὶ μὲ τὴν δεξιάν σου τράβιζε τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν καὶ ἔβγανε ἀπὸ ὀλίγες ὀλίγες καὶ ἴσαζέ τες ἐπιμελῶς καὶ δέσε τες ἐπιδέξια μὲ πιρσίμι κηρωμένον, καὶ στοχάζου νὰ μὴ τὸ δέσῃς μακρὺ τὸ κονδύλι. Καὶ τὸ πτερὸν ὁποῦ θέλεις νὰ τὸ βάλῃς μέσα, νὰ τὸ βάλῃς προτίτερα στὸ νερὸν νὰ μουσκεύῃ καὶ νὰ μὴν ἐβγαίνῃ τὸ κονδύλι πολὺ ἀπὸ τὸ πτερόν, ὅτι δὲν προκόπτει· τὰς δὲ κορυφὰς τῶν οὐρῶν σύναξε εἰς τὸ νὰ κάμῃς μεγάλα κονδύλια διὰ νὰ προπλάθῃς.

Περὶ κατασκευῆς κόλλας.

§ 4. Ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς κόλλαν, ποίησον οὕτω· πάρε πετζία, ὁποῦ νὰ εἶναι ἐργασμένα εἰς ἀσβέστην, καὶ βάλε τα εἰς χλίον νερὸν νὰ μουσκέψουν καλὰ καὶ οὕτω πλῦνέ τα καὶ καθάρισέ τα ἀπὸ τὸ κρέας καὶ τὴν λέραν ὁποῦ ἔχουν καὶ βάλε αὐτὰ μὲ καθαρὸ νερὸν νὰ βράσουν εἰς χάλκωμα. Ὅμως πρόσεχε ὡσὰν

βράσουν καὶ ἀρχίζουν νὰ πήσουν, στράγγισον αὐτὰ μὲ κνησάραν τρίχινην ἢ μὲ πανί, διότι τζικνώνουν, καὶ οὕτω βάλε νερὸν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ στράγγιζέ τα ἕως νὰ λιώσουν τελείως. Καὶ ἐὰν δὲν εὕρῃς ἐργασμένα, πάρε ἀνέργαστα ἀπὸ ποδάρια καὶ ἀφτία βωδίων καὶ ὅσα δὲν κάμνουν χρεία εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν, διὰ νὰ τὰ ἀγοράζῃς φθηνότερα· καὶ ἂν εἶναι χοντρά, ἂς εἶναι· καὶ βουβαλινὰ καὶ προβατινὰ καλὰ εἶναι. Καὶ ἔργασαι αὐτὰ οὕτως· πάρε ἀσβέστην ἄσβεστον καὶ βάλε αὐτὸν εἰς κοπάναν καὶ βάλε νερὸν καὶ ἀνακάτωσέ τον νερουλόν, καὶ οὕτω βάλε τὰ πετζία μέσα καὶ ἄφες αὐτὰ μίαν ἑβδομάδα, ἤγουν ἕως νὰ ἐβγαίνουν οἱ τρίχες μοναχές των, καὶ οὕτως ἔβγαλέ τα καὶ πλῦνέ τα καὶ καθάρισε καλὰ καὶ στέγνωσέ τα καὶ ὅποτε θέλεις ποίησον τὴν κόλλαν καθὼς σοῦ προεγράψαμεν. Εἰ δὲ καὶ ἔχεις βίαν καὶ δὲν ἔχεις ἄσβεστον, βάλε τα νὰ μουσκέψουν ἔτζι ἀνέργαστα, εἶτα βάλ' τα νὰ βράσουν ὀλίγον καὶ ἐβγάνοντάς τα καθάρισέ τα καλὰ ἀπὸ τὸ ξύγγι καὶ ἀπὸ τὸ κρέας· ἔπειτα κόψε τα λεπτὰ μὲ σκεπάρνι, διὰ νὰ βράζουν γλήγορα, καὶ μὴ τὰ χωρίζῃς τελείως, ἀμὴ ἄφες τα νὰ κρατοῦνται ἕνα τὸ ἄλλο, διὰ νὰ μὴ σὲ ἐμποδίζουν εἰς τὸ στράγγισμα· οὕτω βράζουν τὰ πετζὰ καὶ γίνεται ἡ κόλλα. Καὶ ἂν θέλῃς νὰ τὴν ξηράνῃς, βάλε την ὕστερα μοναχὴν μὲ ὀλίγην φωτίαν νὰ βράσῃ ἕως νὰ πήξῃ· ὅμως πρόσεχε καλά, ὅτι φουσκώνει πολὺ καὶ χύνεται. Διὰ τοῦτο νὰ εἶσαι παρὼν ὅταν βράζῃ, καὶ ὁπόταν φουσκώσῃ νὰ τὴν ἐβγάλῃς ἀπὸ τὴν φωτίαν καὶ νὰ ἔχῃς εἰς μεγάλον ἀγγεῖον κρύο νερόν, καὶ βάνοντας τὸν πάτον τοῦ χαλκώματος μέσα καταπαύει ὁ φουσκωμός· καὶ πάλιν βάλε πολλάκις αὐτὴν εἰς τὴν φωτίαν, ἕως οὗ νὰ πήξῃ. Ἔπειτα ἄφες την νὰ κρυώσῃ· καὶ οὕτω τεντώνοντας ῥάμμα εἰς δοξάρι κόψον αὐτὴν εἰς λεπτὰ κομμάτια καὶ βάλε τὰ κομμάτια ἐπάνω εἰς σανίδι καὶ ἄφες αὐτὰ δύο τρεῖς ἡμέρας γυρίζοντάς τα ἕως ὅτου νὰ τζιπώσουν· ἔπειτα πέρασον αὐτὰ εἰς σχοινὶ καὶ κρέμασον εἰς τὸν ἀέρα νὰ ξηραθοῦν καὶ φύλαξον αὐτά, καὶ ὅποτε θέλεις γύψωνε. Ὅμως βλέπε νὰ φτιάνῃς τὴν κόλλαν πάντοτε εἰς ψυχρὸν καιρόν, διότι ὅταν εἶναι ζέστη βρωμᾷ καὶ δὲν προκόπτει.

Πῶς νὰ κάψῃς καὶ νὰ χύσῃς γύψον.

§ 5. Ὅταν θέλῃς νὰ κάψῃς καὶ νὰ χύσῃς γύψον, ποίησον οὕτω· πρῶτον διάλεξε αὐτὸν ἐπιμελῶς καὶ τζάκισέ τον μὲ τὸ σφυρὶ εἰς λεπτὰ κομμάτια, καὶ στοχάζου νὰ βάνῃς τὸν ἄσπρον καὶ γιαλιστερόν· ἔπειτα κάψε τὸν φοῦρνον, ἕως νὰ κοκκινήσῃ, καὶ τότε ἔβγαλε τὰ κάρβουνα καὶ σκούπισέ τον καλὰ μὲ ἕνα κλαδί, καὶ βλέπε μὴν ἀργήσῃς καὶ κρυώσῃ ὁ φοῦρνος· καὶ οὕτω ῥῖψε τὸν γύψον μέσα εὐθὺς καὶ σκέπασέ τον, καὶ ἔχοντας λάσπην ἑτοιμασμένην χρῖσον αὐτὸν ἐπιμελῶς. Ὅμως νὰ ἔχῃς ἔννοιαν νὰ μὴ ξεσπάσῃ ἀπὸ κανένα μέρος ὁ φοῦρνος, ἕως ὁποῦ νὰ ξηραθῇ ἡ λάσπη καλά, ὅτι ξεθυμαίνει· διὰ τοῦτο πρόσεχε νὰ τὸν κλείσῃς ἐπιτήδεια. Εἶτα μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔβγαλέ τον, καὶ εἰ μὲν εἶναι καλὰ ψημένος, ἤδη καλῶς· εἰ δὲ πάλιν καὶ δὲν εἶναι τόσον ψημένος, δὲν βλάπτει· μόνον ἔχεις εἰς τὸ τρίψιμον περισσότερον κόπον. Ἐβγάνοντάς τον δὲ ἀπὸ τὸν φοῦρνον τρῖψον εἰς μάρμαρον καὶ σήτισον μὲ σήταν ψιλήν, τὰ δὲ ἀποσητίσματα τρίβοντας ἐκ δευτέρου σήτισον πάλιν αὐτά, ἕως ὁποῦ νὰ γένῃ ψιλὸς πολλά. Καὶ ἔτζι χύσον αὐτὸν οὕτως· χλίανε νερὸν εἰς χάλκωμα, ἔχε δὲ καὶ ἄλλο χλίον καὶ κρύον ἕτοιμον, διὰ νὰ μὴ σοῦ λείπῃ νερόν, καὶ εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ θέλεις νὰ βάλῃς τὸν γύψον οὔτε κρύο νὰ εἶναι οὔτε καυτόν, ἀλλὰ χλιαρόν. Καὶ βάνοντας τὰ χέριά σου ἀνακάτωνε τὸ νερὸν ὁλόγυρα τοῦ χαλκώματος, διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ ὁ γύψος, καὶ ἄλλος νὰ σοῦ χύνῃ ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον γύψον, καὶ ὅσον δύνασαι νὰ τὸν ἀναλύῃς, νὰ μὴν ἀπομείνῃ κομμάτια (οὔτε μικρὰ οὔτε μεγάλα) ὁλότελα, διότι ὕστερα γίνονται ὡσὰν πέτρες καὶ δὲν τρίβονται. Καὶ πρόσεχε νὰ μὴ βάλῃς πολὺν γύψον εἰς μικρὸ χάλκωμα, διότι δὲν παίρνει πολὺ νερὸν καὶ γίνεται ὁ γύψος ὡσὰν πέτρα καὶ κολνᾷ εἰς τὸ χάλκωμα καὶ μὴν ἰμποροντας νὰ τὸν ἐβγάλῃς χαλᾷ τὸ χάλκωμα. Ἀμὴ ἐκεῖνο ὁποῦ παίρνει πενήντα ὀκάδες νερόν, νὰ βάνῃς εἴκοσι ὀκάδες γύψον ἢ καὶ ὀλιγώτερον, μόνον ἀπὸ τὸ περισσότερον νὰ ἀπέχῃς. Βλέπε οὖν νὰ βάνῃς πάντοτε ὀλίγον γύψον εἰς μεγάλο χάλκωμα, διὰ νὰ χωρῇ πολὺ νερό, καὶ ἔτζι γίνεται καλός· ὕστερα δὲ ἄφες τον μίαν ἢ δύο ἡμέρας καὶ οὕτω κατακαθίζοντας ὁ γύψος ἀπ' ὀλί-

γον ὀλίγον χύνεις καὶ σὺ τὸ νερὸν ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον, ἕως ὁποῦ νὰ μείνῃ κάτω ὁ γύψος πηκτός, καὶ ἔτζι τὸν ἀφίνεις καὶ στιγνώνει καμπόσον· εἶτα ἐβγάνοντάς τον ἁπλώνεις τον εἰς σανίδια καὶ στιγνώνει· καὶ ὡσὰν στιγνώσῃ καλά, κάψε δεύτερον τὸν φοῦρνον καὶ βάλ' τον πάλιν μέσα νὰ ψηθῇ δεύτερον καὶ πάλιν ξανάτριψέ τον καὶ χύσε τον καὶ βάλ' τον στὰ σανίδια νὰ στιγνώσῃ· εἰ δὲ καὶ ἔχεις βίαν, βάλ' τον πάλιν εἰς ζεστὸν φοῦρνον ἢ εἰς τὸν ἥλιον νὰ στιγνώσῃ καὶ δὲν βλάπτεται, ἀλλὰ γίνεται πολλὰ καλός. Ἔπειτα τρῖψέ τον καλὰ καὶ φύλαξέ τον νὰ τὸν ἀνακατώνῃς μὲ κόλλαν, νὰ γυψώνῃς ὅποτε θέλεις.

Πῶς νὰ γυψώνῃς εἰκόνας.

§ 6. Ὅταν θέλῃς νὰ γυψώσῃς εἰκόνας, εἰ μὲν εἶναι μεγάλες καὶ πολλές, βράσε πετζιὰ διὰ νὰ κάμῃς καινούριαν κόλλαν, καθὼς σὲ ἑρμηνεύσαμεν· ὅτι ἡ παλαιὰ κόλλα κόπτει, ὅταν ἀργήσουν νὰ γυψωθοῦν αἱ εἰκόνες· εἰ δὲ καὶ ἔχεις βίαν καὶ εἶναι ὀλίγες οἱ εἰκόνες, ποίησον οὕτως· τζάκισε ξηρὰν κόλλαν εἰς λεπτὰ κομμάτια καὶ βάλ' την ἀφ' ἑσπέρας εἰς τζουκάλι ἢ εἰς ἄλλο ἀγγεῖον μὲ νερὸ νὰ μουσκέψῃ ἕως τὸ πρωί, καὶ τὸ ἀγγεῖον νὰ τὸ ἔχῃς εἰς ψυχρὸν τόπον διὰ νὰ μὴ κόψῃ. Εἶτα βάλ' την νὰ βράσῃ καὶ ἀνακάτωνέ την μὲ ἕνα ξύλο νὰ λιώσῃ· ἔπειτα ἔβγαλε καμπόσην κόλλαν ἀπ' αὐτήν, ὅσον νὰ σὲ φθάσῃ κατὰ τὰς εἰκόνας ὁποῦ ἔχεις, καὶ βάλε νερὸ νὰ ἀχαμνίσῃ καὶ πέρασέ τες ἕνα χέρι λεπτόν· ὅμως βλέπε νὰ μὴ γυαλίζῃ εἰς τας εἰκόνας ἡ κόλλα, οὐδὲ νὰ ἀφήσῃς νὰ γίνωνται φουσκαλίδες, ἀλλὰ νὰ τὴν πίνῃ τὸ σανίδι. Καὶ ἂν εἶναι ἥλιος, ἔβγαλέ τας εἰς τὸν ἥλιον εἰς τὸ πρῶτον χέρι διὰ νὰ ποτίζουν· ὕστερα δὲ μὴ τὲς ἐβγάλῃς πλέον, διότι φουσκώνει ὁ γύψος. Ἀφ' οὗ λοιπὸν στιγνώσουν αἱ εἰκόνες, ἀνακάτωσε γύψον μὲ τὴν καλὴν κόλλαν, ὅσον νὰ σοῦ φθάσῃ νὰ τελειώσῃς πέντε ἢ ἓξ χέρια, καὶ δοκίμασε πρῶτον εἰς μικρὸ σανίδι· καὶ εἰ μὲν εἶναι ἀψύς, βάλε γύψον καὶ ζεστὸν νερὸν νὰ ἀπαλύνῃ· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἀπαλός, βάλε ἀκόμι κόλλαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν στάσιν του καὶ οὕτω πέρασε τὰς εἰκόνας δύο τρία χέρια καὶ εἰς τὸ τέταρτον βάλε πεζίρι καὶ σαπούνι πολλὰ ὀλίγον καὶ οὕτω πέρασέ τας ἄλλα δύο τρία χέρια καὶ παίρνει τέλος. Πρόσεχε δὲ νὰ μὴ βιασθῇς καὶ βάλῃς χοντρὸν τὸν γύψον διὰ νὰ γυψώσῃς γρήγορα,

διότι ὅταν θέλῃς νὰ τὸν ξύσῃς, χωρίζει τὸ πρῶτον χέρι ἀπὸ τὸ δεύτερον καὶ δὲν γίνεται ἴσια ἡ εἰκών. Διὰ τοῦτο γύψωνε λεπτότερα καὶ ἂς γίνεται περισσότερα χέρια, ὅτι ἔτζι γίνεται καλὸν γύψωμα. Εἰ δὲ εἶναι καλοκαίρι καὶ φοβᾶσαι μήπως κάμῃ τρύπες ὁ γύψος, ποίησον τὴν κόλλαν δυνατὴν καὶ οὕτω στράγγισον καὶ βάλ' την εἰς τόπον ψυχρὸν νὰ στέκῃ· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ γυψώνῃς, ἀνακάτωνε ὀλίγην κόλλαν, ὅσην στοχάζεσαι νὰ σὲ φθάσῃ νὰ περάσῃς ἕνα χέρι, καὶ οὕτω γυψώνεις· πάλιν ὅταν θέλῃς νὰ περάσῃς δεύτερον χέρι, ξανακατώνεις ἄλλην κόλλαν καὶ δευτερογυψώνεις, καὶ εἰς τὸ ἄλλο χέρι πάλιν ἄλλην· καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄλλην, ἕως ὁποῦ νὰ λάβῃ τέλος, καὶ ἔτζι δὲν κάμνει τρύπες· διότι ἂν ἀφήσῃς τὴν κόλλαν μαζὶ μὲ τὸν γύψον πολὺν ὥραν, χαλᾷ· ἔπειτα ξύσε την καὶ σχεδίασε καὶ χρύσωσέ την.

Πῶς νὰ σηκώνῃς στέφανα εἰς τὰς εἰκόνας.

§ 7. Ὅταν σχεδιάσῃς τὴν εἰκόνα, γύρισε τὸν στέφανον με τὸ πριγιέλι καὶ ποίησον γύψον εἰς τὴν στάσιν τοῦ πρώτου ὁποῦ γύψωσες τὴν εἰκόνα· καὶ ποίησον ῥάμμα βαμπακένιο καὶ βούτησέ το μέσ' στὸν γύψον, ἵνα γεμίσῃ ὅλον γύψον, καὶ βάλε το γύροθεν τοῦ στεφάνου ἐπάνω εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ πριγιελίου· καὶ ὕστερα γύρισε πάλιν τὸ πριέλι ἔσωθεν τοῦ ῥάμματος, διὰ νὰ τὸ ἰσάσῃς, ἂν ἐστράβωσε πουθενά· μόνον πρόσεχε εἰς τὰ μικρὰ στέφανα νὰ βάνῃς ψιλὸ ῥάμμα καὶ εἰς τὰ μεγάλα χοντρότερον. Καὶ ὡσὰν στεγνώσῃ, πέρασον αὐτὸ μὲ γύψον ὅσον θέλεις νὰ σηκωθῇ ὁ στέφανος· εἶτα σχεδίασε ὅ τι πλουμὶ θέλεις καὶ παῖρνε μὲ τὸ κονδύλι γύψον καὶ βάνε καὶ εἰς τὰ λουλούδια καὶ εἰς τὰ ῥάμματα δύο τρεῖς φορὲς μὲ τὸ κονδύλι, διὰ νὰ σηκωθοῦν, καὶ ξύσον ἐπιμελῶς καὶ χρύσωσον καὶ ἀνάμεσα τὰ λουλούδια κέντησον αὐτὸ με ψιλὸν κόκκαλον· μόνον ὁ γύψος, ὁποῦ βάνεις διὰ νὰ σηκωθοῦν τα πλουμία, νὰ ἀλλάζῃ ἀπὸ τὸν ἄλλον, βάνοντας ὀλίγην ὤχραν διὰ νὰ κιτρινίζῃ.

Πῶς νὰ γυψώνῃς τέμπλον ἀκάρφωτον

§ 8. Ὅταν θέλῃς νὰ γυψώσῃς τέμπλον ἀκάρφωτον, πρῶτον βάλε τὰ πετζία νὰ βράσουν νὰ γίνῃ ἡ κόλλα, ἔπειτα κατεβάσο-

αὐτόν· καὶ εἰ μὲν εἶναι καλοκαίρι και σοῦ βολεῖ ὁ τόπος, ἔβγαλέ τον εἰς τὸν ἥλιον νὰ πυρώσουν τὰ σανίδια ὀλίγον καὶ ἔτζι ἀνακάτωσε κόλλαν μὲ νερὸν νὰ ἀχαμνίσῃ μέσα εἰς ἕνα χάλκωμα, ὅσην ἀπεικάζεις νὰ σοῦ φθάσῃ νὰ περάσῃς ἕνα χέρι ὅλον τὸ τέμπλον, καὶ νὰ εἶναι ζεστὴ διὰ νὰ μὴ πήσῃ. Εἶτα παίρνοντας ἕνα σανίδι τοῦ τέμπλου, βάλε αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὸ στόμα τοῦ χαλκώματος καὶ παίρνοντας μὲ ἕνα μουσούρι ἀπὸ τὴν ἀχαμνὴν κόλλαν, ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ χάλκωμα, χύνε ἐπάνω εἰς τὰ σκαλίσματα, ὅσον κρατεῖ τὸ χάλκωμα νὰ γεμίζουν τὰ σκαλίσματα ἕως τὴν κορυφήν, καὶ παῖρνε μίαν βούρτζαν καὶ τρῖβε τὰ σκαλίσματα διὰ νὰ ποτισθοῦν καλά. Ἔπειτα γύριζέ το τὸ σανίδι διὰ νὰ στραγγίζῃ ἡ κόλλα ὀπίσω εἰς τὸ χάλκωμα· οὕτω κάμνε ἕνα πρὸς ἕνα, ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον, ὅλα τὰ σανίδια, ἀπὸ τὴν μίαν ἄκρην ἕως τὴν ἄλλην. Καὶ ἂν κρυώσῃ ἡ κόλλα, στοχάζου νὰ τὴν ζεστάνῃς καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις διὰ νὰ μὴ πήσῃ καὶ παίρνουν πολλὴν κόλλαν τὰ σκαλίσματα καὶ κάμνουν φουσκαλίδες. Καὶ ἂν εἶναι μεγάλα τὰ σανίδια, ἂς τὰς γυρίζουν ἕνας ἢ δύο καὶ ἄλλος ἂς χύνῃ τὴν κόλλαν καὶ ἂς τὰ τρίβῃ μὲ τὴν βούρτζαν· καὶ ἂν δὲν εἶναι πολλὰ καυτερὸς ὁ ἥλιος, ἔβγαλέ τα ἔξω νὰ στιγνώσουν· καὶ ἂν γένῃ καμμία φουσκαλίδα, χάλασέ την μὲ τὸ μαχαίρι. Ὅμως βλέπε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν νὰ δοκιμάσῃς εἰς μικρὸ σανίδι τὴν κόλλαν, νὰ μὴ γένῃ δυνατὴ καὶ γιαλίζῃ ὅταν στιγνώσῃ, διότι σκάζει ὁ γύψος ὁποῦ θέλεις νὰ γυψώσῃς, μόνον νὰ τὴν πίνουν τὰ σανίδια· και ἔτζι γίνεται καλόν. Ἔπειτα κάμε πάλιν γύψον εἰς τὸ αὐτὸ χάλκωμα νερουλόν, διὰ νὰ τὸν χύνῃς μὲ τὸ μουσούρι νὰ γεμίζουν τὰ σκαλίσματα, καὶ νὰ τὰ γυρίζῃς νὰ στραγγίζουν, καθὼς ἔκαμες καὶ τὴν κόλλαν. Καὶ δοκίμασε πρῶτον εἰς μικρὸ σανίδι, ἤγουν γύψωσον καὶ ἄφες το νὰ στιγνώσῃ· καὶ εἰ μὲν εἶναι εἰς τὴν στάσιν του καλός, γύψωσον καὶ τὰ ἄλλα· εἰ δὲ εἶναι ἁπαλὸς ἢ ἀψύς, συγκέρασέ τον ὡς προεγράψαμεν εἰς τὰς εἰκόνας, καὶ πέρασέ τα ὅλα ἕνα χέρι· καὶ στοχάζου νὰ εἶναι ζεστὸς νὰ μὴ παγώνῃ ἀνάμεσα εἰς τὰ σκαλίσματα καὶ δὲν στραγγίζει καὶ ἰσιάζουν τὰ σκαλίσματα. Εἰ δὲ εἶναι [πυκτὸς] καὶ δὲν στραγγίζει καλά, βάλε ὀλίγο νερὸν ζεστόν· εἰ δὲ πάλιν εἶναι πολλὰ νερουλὸς καὶ δὲν ψιχιάζει νὰ τελειώσῃ μὲ δύο τρία χέρια τὸ γύψωμα, συγ-

κέρασε αὐτὸν μὲ γύψον και κόλλαν καὶ οὕτω γύψωνε καὶ ἄφινέ τον νὰ στιγνώσῃ καλά, καὶ τότε νὰ βάλῃς ἄλλο χέρι. Καὶ ἂν δὲν εἶναι ὁ ἥλιος ἀψὺς πολύ, μόνον εἶναι ὀλίγο ψυχρός, ἔβγαλέ τα εἰς τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον χέρι καὶ πλέον ὄχι· καὶ μὴ τὰ ἐβγάλῃς εὐθὺς ὅτι τὰ περάσῃς, μόνον νὰ ταφίνῃς νὰ πήξῃ καλὰ εἰς τὸν ἴσκιον· διότι, ἂν τὸν ἐβγάλῃς εὐθύς, τρέχει ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν λουλουδίων καὶ μαζώνεται μέσ' στὰ σκαλίσματα καὶ δὲν προκόπτει· εἰς δὲ τὸ τρίτον ἢ τέταρτον χέρι, ὁποῦ θέλει νὰ πάρῃ τέλος, βάλε μὲ διάκρισιν ὀλίγο πεζίρι καὶ ὀλίγο σαπούνι, λιώνοντας τὸ σαπούνι μὲ ζεστὸ νερόν, καὶ ἀνακάτωσε αὐτὰ μὲ τὸν γύψον καὶ γύψωσε· καὶ ἂν κάμῃ τρύπες, ποίησον ὡς ἐγράφη εἰς τὰς εἰκόνας, καὶ γίνεται τόσον ἴσιος, ὁποῦ δὲν θέλει νὰ τὸν ξύσῃς ὁλότελα· εἰ δὲ εἶναι χειμών, ἄναψε φωτίαν μεγάλην μέσα εἰς μεγάλο σπίτι καὶ γύψωνε, διὰ νὰ μὴ παγώνῃ ὁ γύψος καὶ δὲν στραγγίζει, διὰ νὰ πίνῃ καὶ τὸ σανίδι τὴν κόλλαν. Οὕτως οὖν γύψωνε τὰ ἀκάρφωτα τέμπλα καὶ ξύσιμον δὲν θέλουν καθόλου, μόνον νὰ τὰ ἀμπολάρῃς καὶ νὰ τὰ χρυσώσῃς.

Πῶς νὰ γυψώνῃς τέμπλον καρφωμένον.

§ 9. Ἂν εἶναι ὁ τέμπλος καρφωμένος, πρῶτα κάμε σκάλαν καὶ ἄρχισε ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα καὶ γύψωσον αὐτὸν ὡς ἑρμηνεύσαμεν εἰς τὰς εἰκόνας ἀπαραλλάκτως, περνῶντάς τον μὲ τὴν βούρτζαν πέντε ἢ ἓξ χέρια· καὶ ἀφοῦ στιγνώσῃ, ἴσιασέ τον μὲ τὸ ξυστρὶ καλά, ἔπειτα ἀμπόλαρε καὶ χρύσωνε καθὼς θέλομεν ἑρμηνεύσῃ κάτωθεν.

Περὶ κατασκευῆς κοκκίνου ἀμπολίου.

§ 10. Βάλε βόλον ἀπὸ τὸν καλὸν ὁποῦ δὲν εἶναι κόκκινος πολλά, ἀμὴ ἔχει ἀνάμεσα ἄσπρες φλέβες, καὶ δοκίμασέ τον οὕτως· ἂν εἶναι οἱ φλέβες του ἁπαλὲς καὶ δὲν εἶναι ὡσὰν πέτρες ἢ ὡσὰν χῶμα, εἶναι καλός· εἰ δ' οὖν, ἀχαμνός· καὶ βάλε ἀπ' αὐτὸν δράμια δεκαοκτὼ καὶ ὤχραν Πολίτικην δράμια δύο καὶ μισὸ δράμι λαμπέζι, ἤγουν κόκκινο μολύβι, καὶ μισὸ δράμι ἀλειμματοκέρι·

κάψε δὲ καὶ ἕνα φύλλον χαρτίου καὶ βάλ' το μέσα, καὶ μισὸ δράμι ὑδράργυρον· τὸ δὲ ὑδράργυρον τὸ λιώνεις τοιουτοτρόπως· ἀπὸ ὀλίγον βάνοντας εἰς τὸ ἕνα χέρι σου μὲ πτύσμα μαζί, τρῖψον αὐτὸν μὲ τὸ δάκτυλον τῆς ἄλλης σου χειρὸς καὶ λιώνει· καὶ βάνοντάς τα ὅλα ὁμοῦ εἰς μάρμαρον τρῖψέ τα πολλὰ δυνατὰ καὶ οὕτως ἀμπόλαρε εἴ τι θέλεις νὰ χρυσώσῃς λεπτὰ δύο καὶ τρεῖς φορές, καὶ χρύσωνε μὲ τὸ ῥακὶ καὶ θέλεις θαυμάσῃς.

Ἕτερον ἀμπόλι.

§ 11. Βάλε ἀπὸ τὸν προειρημένον βόλον καὶ ὤχραν, ἴσα καὶ τὰ δύο, καὶ τρῖψέ τα καλὰ καὶ βάλε καὶ πολλὰ ὀλίγο σαπούνι, ὁμοίως καὶ ἀσπράδι αὐγοῦ, καὶ τρῖψέ τα καλὰ καὶ ἀμπόλαρε καὶ χρύσωνε ὡς ἄνωθεν.

Ἕτερον ἀμπόλι.

§ 12. Πάρε κιλερμενί, ἤγουν ἀπὸ τὸν αὐτὸν βόλον δράμια ὀκτὼ καὶ ὑδράργυρον δράμι ἕν, ἀλειμματοκέρι δράμι ἕν, κόκκινο μολύβι δράμι ἓν ἢ δύο, κιννάβαριν δράμι ἕν, χολὴν δράμι ἕν, ὤχραν Πολίτικην δράμια πέντε καὶ ὀλίγον ἀσπράδι αὐγοῦ καὶ τρῖψέ τα καλὰ καὶ δοκιμάζοντας χρύσωνε.

Πῶς νὰ χρυσώνῃς εἰκόνας.

§ 13. Σχεδιάζοντας τὴν εἰκόνα βελόνισον αὐτὴν μὲ λεπτὴν βελόνην· ἔπειτα σφόγκισέ την καλὰ νὰ ἔβγῃ τὸ κάρβουνον, καὶ ἂν ἐλερώθη πουθενά, ξύσε την νὰ παστρευθῇ. Εἶτα ἀμπόλαρε αὐτὴν λεπτὰ δύο τρία χέρια· στιγνώνοντας τὸ πρῶτον χέρι νὰ βάλῃς τὸ δεύτερον, καὶ στιγνώνοντας καλὰ ἀπὸ τὸ ἀμπόλι βάλε αὐτὴν ἔμπροστά σου ὑπτίαν καὶ πάρε τὸ μάλαμα καὶ στρῶσον ἐπάνω αὐτῆς, κεντῶντας κάθε φύλλον εἰς τὲς ἄκρες μὲ τὸ κόκκαλον ὁποῦ σκλιβώνει διὰ νὰ κολλήσῃ, νὰ μὴ τὸ μετατοπίζῃ ὁ ἀέρας ἢ τὸ ῥακί, ὅταν θέλῃς νὰ τὸ ποτίσῃς· καὶ οὕτω βάνε τὸ ῥακὶ εἰς ἰμπρικάκι γιαλένιο καὶ χύσε το ἀπὸ τὰς ἄκρας τῆς

εἰκόνος· καὶ σηκώνοντάς την ἀπὸ τὴν μίαν μερέαν κυβέρνα την νὰ ποτισθῇ ὅλη καλά, καὶ στοχάσου νὰ τὴν ποτίσῃς γλήγορα διὰ νὰ μὴ μουσκέψῃ ὁ γύψος· καὶ σηκώνοντάς την ὀρθὴν μπάλωσον καὶ ἄφες την νὰ στιγνώσῃ· ἔπειτα στίλβωσον αὐτὴν καὶ δούλευε.

Πῶς νὰ χρυσώνῃς τέμπλον ἀκάρφωτον.

§ 14. Ἀμπόλαρε αὐτὸν ὡσὰν καὶ τὰς εἰκόνας καὶ βάλε τὸ σανίδι ὁποῦ θέλεις νὰ χρυσώσῃς μπροστά σου, καὶ εἰ μὲν εἶναι τὰ σκαλίσματα ῥηχά, στρῶσον ἐπάνω τὸ μάλαμα καὶ κτύπα το μὲ τὸ κόκκαλον νὰ κολλήσῃ καλὰ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν λουλουδίων, καὶ χύνε ῥακὶ μέσα εἰς τὰ σκαλίσματα νὰ πλεονάζῃ. Εἶτα μὲ προσοχὴν γύριζέ το ἐλαφρὰ νὰ ποτισθοῦν τὰ λουλούδια διὰ νὰ χυθῇ τὸ ῥακὶ ἔξω· καὶ ἂν μείνῃ κανένα λουλοῦδι ἀπότιστον, πότισον αὐτὸ μὲ ἰμπρικάκι γυάλινον, ἢ μὲ τὸ κονδύλι, καὶ πάτησέ το μὲ βαμπάκι διὰ νὰ στρώσῃ τὸ μάλαμα, καὶ στῆσον αὐτὸ ὄρθιον νὰ στιγνώσῃ καὶ ὕστερα στίλβωσέ το. Τὰ δὲ βαθέα σκαλίσματα καὶ στρογγυλὰ ξύλα, ὁποῦ δὲν ἰμποροῦν νὰ ποτισθοῦν, πρῶτα βρέξον αὐτὰ μὲ ῥακί, μὲ σφογκάρι ἢ μὲ βαμπάκι, καὶ οὕτω σήκωνε τὸ φύλλον μὲ ὅλον τὸ χαρτί, ἐγγίζοντάς το πρῶτον εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας μὲ τὸ κονδύλι ὁποῦ ποτίζεις, διὰ νὰ μὴ πίπτῃ γλήγορα καὶ νὰ μὴ μαζώνεται τὸ μάλαμα, καὶ βάλ' το εἰς τὸν βρεγμένον τόπον νὰ κολλήσῃ· καὶ οὕτω σηκώνοντας ἐπιδέξια τὸ χαρτὶ ἀπομένει τὸ μάλαμα κολλημένον ἐπάνω εἰς τὸν γύψον· καὶ παίρνοντας ἕνα πτερὸν σχίζε τὸ μάλαμα ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν κάθεται εἰς τὸν τόπον του, καὶ μὲ ἰμπρικάκι ἢ μὲ κονδύλι πότισέ το καλὰ καὶ μπάλωσον καὶ στίλβωσον ὡς ἑρμηνεύθης ἀνωτέρω.

Πῶς νὰ χρυσώνῃς τέμπλον καρφωμένον.

§ 15. Κατασκευάζοντας τὰ κρεββάτια μετὰ τὸ γύψωμα στρῶσον εἰς τὰ κρεββάτια βελέντζας ἢ καρπέτας, διὰ νὰ μὴν ἔρχεται ὁ ἀέρας καὶ σοῦ χαλᾷ τὸ μάλαμα· ἔπειτα ἀμπόλαρε τὸν τέμπλον ὡς ἑρμηνεύθης ἀνωτέρω. Καὶ πρῶτον μὲν κόψε τὸ μάλαμα εἰς κομμάτια εἰς τὸ μεγάλωμα, ὅσον σοῦ κάμνει χρεία· καὶ παίρνον-

τας ρακὶ μὲ σφογκάρι ἢ μὲ βούρτζαν ἀπαλὴν ἀπὸ ζιντζάπια, ἢ μὲ βαμπάκι, βρέχε τὸν ἀμπολαρισμένον τόπον· καὶ εὐθὺς παίρνοντας τὸ μάλαμα βάλ' το εἰς τὸν βρεγμένον τόπον καὶ μπάλωσον καὶ στίλβωσέ το ἐπιμελῶς· εἶτα βάλε καὶ τὰς βαφὰς μέσα εἰς τὰ σκαλίσματα μὲ πετζόκολλαν ἢ μὲ αὐγό, καὶ οὕτω ποίει ἕως τέλους. Ἐὰν θέλῃς ποίησαν ὡς ἐνταῦθά σοι γράφω, ὅτι ἐμπείρου διδασκάλου ἑρμηνεία εἶναι καὶ αὐτή. Λάβε Πολίτικην ὤχραν καὶ τρίβοντάς την βάλε καὶ ὀλίγην κόλλαν καὶ κρόκον ὀλίγον καὶ πέρασε ὅσον θέλεις νὰ χρυσώσῃς. Μετὰ ταῦτα βάλε τὸ κόκκινο ἀμπόλι εἰς τὰς κορυφὰς τῶν λουλουδίων καὶ χρύσωνε μὲ τὸ ρακί.

Περὶ κατασκευῆς προπλασμοῦ. Πανσελήνου.

§ 16. Βάλε ψιμύθι δράμ: . . . καὶ ὤχραν δράμ: . . . καὶ πρασίνι ὁποῦ δουλεύουν εἰς τὸν τοῖχον δράμ: . . . καὶ μαῦρο τέγκι: . . . καὶ τρῖψον αὐτὰ ὅλα ὁμοῦ εἰς μάρμαρον καὶ σύναξέ τα εἰς καλαμάρι καὶ πρόπλαθε εἴ τι θέλεις νὰ σαρκώσῃς.

Περὶ ἀνοιγμάτων ὀμματοφρυδίων καὶ ἄλλων ὁποῦ σαρκώνονται εἰς τὰς εἰκόνας. Τοῦ αὐτοῦ.

§ 17. Ἕνωσον μαῦρο καὶ ὀξὺ καὶ ἄνοιγε εἴ τι θέλεις πρῶτα λεπτὰ καὶ ὕστερα δυνάμωνέ τα· εἰς δὲ τὲς κόρες καὶ δύναμες τῶν ὀμματίων καὶ φρυδίων καὶ ρωθώνων βάλε ἁγνὸ μαῦρο. Ἤ, ἂν θέλῃς, πάρε οὔμπραν δράμ: . . . καὶ βόλον δράμ: . . . καὶ ἀνακάτωσέ τα εἰς μάρμαρον· καὶ συνάξας αὐτὰ ἄνοιγε ὅ τι θέλεις, καὶ εἰς τὲς δύναμες δυνάμωνέ το μὲ μόνην οὔμπραν, εἰς δὲ τὲς κόρες καὶ ρωθούνια βάλε μαῦρο. Ἔτζι εἶναι τοῦ Πανσελήνου τὰ ἀνοίγματα.

Τοῦ αὐτοῦ· πῶς νὰ κάμῃς σάρκα.

§ 18. Λάβε ψιμύθι Βενέτικον ἢ ἀπὸ τὸ καλὸν Φραντζέζικον, ὁποῦ εἶναι κεφάλια μέσα εἰς χαρτία, δράμια . . . καὶ ὤχραν Βενέτικην δράμ: . . . (ἂν δὲν ἔχῃς Βενέτικην, παρομοίασε ἄλλην ὡσὰν αὐτήν), καὶ κιννάβαριν δράμ: . . . Καὶ ἂν θέλῃς νὰ γένῃ πλέον

ἐκλεκτή, ποίησον οὕτω· τρῖψε τὴν κιννάβαριν καὶ βάλε νερὸν νὰ κατασταλάξῃ, καὶ κατασταλάζοντας χύνε τὸ νερὸν εἰς ἄλλο ἀγγεῖον καὶ ἄφες το νὰ στιγνώσῃ καὶ ἀπ' αὐτὸ συγκέρασε καὶ κάμε τὴν σάρκα, καὶ γίνεται πολλὰ καλή.

Τοῦ αὐτοῦ ἑτέρα σάρκα.

§ 19. Λάβε ψιμύθι δράμ:... καὶ κιτρινοκόκκινην ὤχραν δράμ:... καὶ τρῖψον αὐτὰ ὁμοῦ καὶ ποίει σαρκώματα· εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχεις κιτρινοκόκκινην ὤχραν, πάρε ἀπὸ ἄλλην ὤχραν καὶ ἕνωσον αὐτὴν μὲ ὀλίγον βόλον διὰ νὰ γένῃ ὀλίγον κόκκινον. Εἶτα ποίησον τὴν σάρκα ὡς ἄνωθεν ἑρμηνεύθης· μόνον πρόσεχε μὴ τὴν κάμῃς πολλὰ κόκκινην· καὶ ἂν ἔχῃς Θασίτικην ὤχραν, αὐτὴ δὲν χρειάζεται βόλον.

Περὶ κατασκευῆς γλυκασμοῦ.

§ 20. Βάλε σάρκα δύο μερτικὰ καὶ ἓν μερτικὸν προπλασμόν, ἢ καὶ ὀλιγώτερον, εἰς χηβάδαν· καὶ σμῖξον αὐτὰ καὶ οὕτω ποίει τὸν γλυκασμόν, καὶ μὲ αὐτὸν σάρκωνε πρῶτα εἴ τι θέλεις νὰ σαρκώσῃς. Οὕτω γίνεται ὁ γλυκασμός.

Πῶς νὰ σαρκώνῃς.

§ 21. Ἀφόντις προπλάσῃς καὶ ἀνοίξῃς τὸ πρόσωπον, ἢ ὅ τι ἄλλο θέλεις, πρῶτα σάρκωσέ το μὲ τὸν γλυκασμὸν ὁποῦ σοῦ ἐγράψαμεν ὅλον, λεπτώνοντας αὐτὸ εἰς τὲς ἄκρες, ὥστε νὰ μὴ χωρίζῃ ἀπὸ τὸν προπλασμόν· εἶτα βάλε τὴν σάρκα εἰς τὲς δύναμες καὶ λέπτυνε αὐτὴν ὡς καὶ τὸν γλυκασμὸν ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον, καὶ χώριζε μὲ τὴν σάρκα εἰς τοὺς γέροντας ὅλα τὰ ζαρώματα, εἰς δὲ τοὺς νέους τὰ ὀμματότραφα μόνον. Ὕστερα βάλε εἰς τὴν ἰδίαν σάρκα ψιμύθι μὲ διάκρισιν νὰ γίνῃ ἀσπρότερη, καὶ βάλε αὐτὴν εἰς τὰ θεμέλια ὁποῦ θέλεις νὰ ψιμυθίσῃς· καὶ βάλ' την πολλὰ λεπτήν, καὶ τὰς ψιμυθίας ὁμοίως· πρῶτα λεπτὲς καὶ ὕστερα δυνάμωνε τὲς πρῶτες ὁποῦ εἶναι εἰς τὲς δύναμες. Οὕτω γίνονται τὰ σαρκώματα τοῦ Πανσελήνου.

Περὶ κοκκιναδίων.

§ 22. Γίνωσκε ὅτι εἰς τὴν Παναγίαν καὶ εἰς τοὺς νέους ἁγίους πρέπει νὰ βάλῃς τὸ κοκκινάδι εἰς τὴν μέσην τοῦ προσώπου πολλὰ λεπτόν, σμίγοντας κιννάβαριν μὲ σάρκα· εἰς δὲ τοὺς ἴσκιους καὶ εἰς τῶν χειρῶν τὲς ἀνοιγὲς νὰ βάλῃς βόλον πολλὰ λεπτόν· ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς γέροντας, εἰς τὰ βαθύτερα ζαρώματα αὐτῶν, νὰ βάνῃς λεπτὸν βόλον· τὰ δὲ ἄλλα, ὅσα εἶναι ἐπάνωθεν τῶν ὀμματίων, νὰ τὰ χωρίζῃς μὲ τὸν γλυκασμόν, καθὼς σοῦ προεγράψαμεν.

Περὶ μαλλίων καὶ γενείων.

§ 23. Πάρε βαθέαν ὤχραν καὶ κάψε αὐτὴν πολὺ εἰς τὴν φωτίαν, ἕως νὰ κοκκινομαυρίσῃ· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς μαλλία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν νέων ἁγίων, ἕνωσον αὐτὴν μὲ ὀλίγο μαῦρο, καὶ οὕτω πρόπλαθε αὐτά. Καὶ πάλιν ἔβγαλε ὀλίγον ἀπὸ τὴν ἰδίαν πρόπλασιν καὶ ἕνωσον αὐτὴν μὲ μαῦρον ὀλίγον καὶ ἄνοιξον αὐτὰ καὶ ἴσκιωσον λεπτά· εἰς δὲ τὰ μεγάλα ἰσκιώματα βάλε καὶ ἁγνὸ μαῦρο καὶ βάλε ὀλίγην ὤχραν καὶ ὀλίγον ἀπὸ τὴν ἰδίαν πρόπλασιν καὶ ποίησον τὸ πρῶτον λάμμα· εἰς δὲ τὸ δεύτερον, ἤγουν εἰς τὰ θεμέλια, βάλε ἁγνὴν ὤχραν καὶ λέπτωνε αὐτὰ εἰς τὲς ἄκρες· εἰς δὲ τὰ χείλη αὐτῶν ἕνωσον ψιμύθι καὶ κιννάβαριν καὶ ποίησον αὐτά, τὰ δὲ στόματα μὲ μόνην κιννάβαριν. Καὶ μῖξον κιννάβαριν καὶ κολόρε καὶ ἄνοιξον αὐτά, καὶ εἰς τοὺς βαθύτερους ἴσκιους βάλε μαῦρον ἢ οὔμπραν ἁγνήν· εἰς δὲ τὰ ὀμματόκλαδα αὐτῶν πρῶτα βάλε λεπτὸν γλυκασμόν, εἶτα δυνάμωνε αὐτὰ μὲ σάρκα. Οὕτω γίνονται τὰ μαλλία καὶ τὰ χείλη καὶ τὰ στόματα καὶ ὀμματόκλαδα τῶν νέων· τῶν δὲ γερόντων τὰ μαλλία καὶ γένεια ποίησον οὕτως. Βάλε ψιμύθι καὶ ὀλίγο μαῦρο νὰ γένῃ λευκὸν λάμμα καὶ πρόπλασον αὐτά· κάμε δὲ καὶ βαθύτερον καὶ ἄνοιξον αὐτά· βάλε δὲ καὶ μαυρίτερον ἄνοιγμα εἰς τοὺς ἴσκιους, εἰς δὲ τὲς δύναμες τῶν γενείων ἔβγαλε, ἂν θέλῃς, τὸ λάμμα ἕως ἔξω καὶ τὴν ψιμυθίαν, μὴν ἀφίνοντας ἄνοιγμα ὁλότελα. Εἶτα κατασκεύασε νερουλὸ ψιμύθι καὶ γάνωσον αὐτὰ λεπτὰ εἰς τὰ θεμέλια· εἰς δὲ τοὺς ἴσκιους τῶν μουστακίων βάλε μαῦρο ἁγνὸν καὶ

εἰς τὰ στόματα αὐτῶν ἀγνὸν βόλον, εἰς δὲ τὰ χείλη ὀλίγον κόκκινην σάρκα σκουρανοίγοντας αὐτὰ μὲ βόλον· εἰς δὲ τὰ ὀμματόκλαδα αὐτῶν, ἂν θέλῃς, βάλε ὀλίγον γλυκασμόν· εἰ δ' οὖν, μὴ βάνῃς ὀλότελα. Οὕτω γίνονται τὰ ῥαλλία καὶ γένεια καὶ χείλη τῶν γερόντων.

Πῶς νὰ λαμματίζῃς φορέματα.

§ 24. Ὅταν θέλῃς νὰ λαμματίσῃς φόρεμα μὲ εἴ τι βαφὴν θέλεις, πρῶτα βάλε ὀλίγην βαφὴν καὶ ψιμύθι καὶ ποίησον αὐτὸ λευκὸν λάμμα, ἕως ὁποῦ νὰ δέχεται πρῶτον λάμμα καὶ ψιμυθίαν, καὶ πρόπλασε τὸ φόρεμα ὁποῦ θέλεις. Ἔπειτα ποίησον ἀπ' αὐτὴν τὴν ἴδιαν βαφὴν βαθύτερην καὶ ἄνοιξον αὐτὸ καὶ λέπτωσον αὐτὸ εἰς τοὺς ἴσκιους· ἔπειτα ποίησον λευκότερον ἀπὸ τὸ πρόπλασμα καὶ λαμμάτισον αὐτὸ καὶ ψιμύθισε τὲς δύναμες καὶ εἰς τοὺς ἴσκιους πρόσεχε μὴ βάλῃς ψιμυθίας. Ἔτζι γίνονται τὰ φυσικὰ λάμματα.

Πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς σεντέφι.

§ 25. Πρόπλασε τὸ σεντέφι μὲ αὐγὸ νερουλό, διὰ νὰ δέχεται τὴν βαφήν· εἶτα σημάδευσε ὀλόγυρα τὸ σχῆμα τοῦ ἁγίου ὁποῦ θέλεις νὰ ἱστορίσῃς μὲ τὸ βελόνι καὶ πρόπλασέ το μὲ ψιμύθι ἕνα χέρι, καὶ σχεδίασε καλὰ τὸν ἅγιον μὲ λινὸν νερουλόν, καὶ βελόνισέ το καὶ οὕτω πρόπλαθε τὲς βαφὲς λεπτὲς καὶ ἄφινε νὰ στιγνώνουν διὰ νὰ μὴ σκάζουν καὶ ἐβγαίνουν εἰς τὸ βερονίκι· τὸν δὲ στέφανον βάλε μὲ μουρδέντι ἢ μὲ λινοκοπίαν.

Πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς πανὶ μὲ αὐγὸ νὰ μὴ τζακίζεται.

§ 26. Πρῶτα κάρφωσε τέσσαρα ξύλα καὶ τέντωσε τὸ πανὶ εἰς αὐτά· εἶτα βάλε κόλλαν καὶ σαπούνι καὶ μέλι μὲ διάκρισιν καὶ γύψον, καὶ ἀνακατώνοντάς τα μὲ ζεστὸν νερὸν πότισε τὸ πανὶ μίαν καὶ δύο φορές, ἕως ὁποῦ νὰ ἰσιάσῃ· καὶ ἀφοῦ στιγνώσῃ καλά, στίλβωσέ το μὲ τὸ κόκκαλο καὶ σχεδίασε καὶ δούλευε μὲ αὐγό· τὸ δὲ μάλαμα βάλε εἰς τὰ στέφανα μὲ τὸ μουρδέντι, καὶ ἂν θέλῃς βερνίκιασέ το ἕνα χέρι λεπτόν, καὶ οὕτω γίνεται καλόν.

Περὶ τοῦ κολλητικοῦ τῆς λινοκοπίας, ἤτοι πῶς νὰ κάμῃς τὸ σκόρδον νὰ βάλῃς χρυσοκονδυλίας.

§ 27. Πάρε σκόρδα μεγάλα, ὅσα θέλεις, τὸν Ἰούλιον ἢ τὸν Αὔγουστον, καὶ καθάρισέ τα· καὶ στουμπίζοντάς τα εἰς γουδὶ στράγγισέ τα μὲ καθαρὸ μανδήλι εἰς ἕνα ἀγγεῖον καὶ θὲς αὐτὸ εἰς τὸν ἥλιον ἕως νὰ πήξῃ καλά. Ὅμως φύλαγέ το νὰ μὴ πέφτουν τρίχες μέσα ἢ ζωΰφια· καὶ ὅποτε θέλεις νὰ σύρῃς τὲς χρυσοκονδυλίες, ἀνακάτωνε μὲ εἴ τι βαφὴν θέλεις καὶ δούλευε· καὶ βλέπε καλὰ νὰ μὴ βάλῃς περισσότερην βαφήν, ἀλλὰ νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ κολλητικόν, διὰ νὰ κολλᾷ τὸ χρυσάφι· καὶ ὡσὰν τὸ σύρῃς, ἄφες το ὀλίγον νὰ ψιχνιάσῃ καὶ τότε βάλε τὸ χρυσάφι χουχουλίζοντάς το ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον καὶ καθαρίζοντάς το μὲ τὸ λαγοπόδι· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ βερνικιάσῃς τὴν εἰκόνα, πρῶτα βάλ' την εἰς τὸν ἥλιον νὰ ζεσταθῇ, διότι νοτίζουν οἱ λινοκοπίες καὶ ἐβγαίνουν.

Πῶς νὰ βράσῃς μπεζίρι.

§ 28. Πάρε μπεζίρι καὶ βάλ' το εἰς ἁπλωτὸν ταψὶ καὶ ἔβγαλέ το εἰς τὸν ἥλιον τὸ καλοκαίρι, ὅταν εἶναι ὁ ἥλιος καυσώδης πολλά, νὰ κάμῃ ἡμέρας σαράντα. Μόνον στοχάζου νὰ μὴ παραπήξῃ, διότι εἶναι μερικὰ πεζίρια ὁποῦ βράζουν γλήγορα καὶ μερικὰ ἀργοῦν· καὶ πρόσεχε ὅταν γένῃ ὡσὰν νερουλὸν μέλι, τότε εἶναι καλόν· διότι ἂν παραπήξῃ, ὁπόταν βάλῃς τὰ μίγματα γίνεται πάλιν πολλὰ πηκτὸν καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸ ἁπλώσῃς εἰς τὰς εἰκόνας καὶ βροχιάζει· καὶ νὰ ἔχῃς ἔννοιαν κάθε βράδι ἢ νὰ τὸ σκεπάζῃς, ἢ νὰ τὸ παίρνῃς μέσα, ὅτι ἀπὸ τὴν δροσιὰν τῆς νυκτὸς χαλᾷ· καὶ ὅταν ἰδῇς ὅτι ἔπηξε, στράγγισέ το μὲ ψιλὸ πανί, διὰ νὰ καθαρίσῃ ἀπὸ τὲς τρίχες καὶ τὰ ἄλλα ζωΰφια, ἂν ἔπεσαν μέσα. Ἔτζι γίνεται βραστὸν τὸ πεζίρι εἰς τὸν ἥλιον.

Πῶς νὰ κάμῃς πέγουλαν.

§ 29. Λάβε ῥετζίνην τοῦ ἐλάτου, ὅσες ὀκάδες θέλεις, καὶ βάλ' την εἰς χάλκωμα ὁποῦ νὰ παίρνῃ διπλὸ ἀπὸ τὴν ῥετζίνην

ὁποῦ βάνεις· καὶ βάνοντάς το εἰς τὴν φωτίαν νὰ βράσῃ πρόσεγε νὰ μὴ χυθῇ, ὅτι φουσκώνει δυνατά. Ὅταν δὲ τὸ ἰδῇς ὅτι φουσκώνει τράβα το ἔξω ἀπὸ τὴν φωτίαν, καὶ ἔχοντας ἕτοιμον φυσεροκάλαμον φύσησέ το νὰ καταπαύσῃ ὁ φουσκωμός του, ἢ ἔχε εἰς ἄλλο ἀγγεῖον κρύο νερὸν καὶ βάνοντας τὸν πάτον τοῦ χαλκώματος μέσα καταπαύει. Εἶτα βάλ' το πάλιν εἰς τὴν φωτίαν καὶ τοιουτοτρόπως ποίει αὐτὸ πολλάκις, ἕως οὗ νὰ παύσῃ φουσκώνοντας· καὶ οὕτως ἔγινεν ἡ πέγουλα· καὶ ἐβγάνοντάς την ἀπὸ τὴν φωτίαν ἔχε ἕτοιμον χάλκωμα γεμᾶτο νερὸν καὶ χύσε την μέσα· ἔπειτα μαζώνοντάς την ἐπιμελῶς φύλαξέ την.

Περὶ κατασκευῆς βερονικίου τοῦ πεζιρίου.

§ 30. Πάρε ἀπὸ τὸ πεζίρι ὁποῦ ἔχεις βρασμένον εἰς τὸν ἥλιον δράμια ἑκατὸν καὶ ἀπὸ τὴν πέγουλαν δράμια ἑβδομηνταπέντε, καὶ βάνοντάς τα εἰς τζουκάλι ἐπίθες αὐτὸ εἰς τὴν φωτίαν διὰ νὰ ἀναλύσουν καλὰ καὶ νὰ ἑνωθοῦν. Εἶτα στραγγίζοντάς τα βερονίκιαζε εἰς τὸν ἥλιον· ὅμως πρόσεχε νὰ βάνῃς τὸ πρῶτο χέρι πολλὰ λεπτὸν ὅσον δύνασαι, διὰ νὰ μὴ βροχιάζῃ· καὶ ἐὰν παραπήξῃ καὶ δὲν ἰμπορεῖς νὰ τὸ ἁπλώσῃς, βάλε καὶ ὀλίγο νέφτι νὰ ἁπλώνῃ· εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχεις, βάλε καὶ ἄβραστο πεζίρι καὶ γίνεται καὶ οὕτως· καὶ ἂν ἔχῃς περισσὸν μαστίχι, βάλε πενῆντα δράμια πέγουλαν καὶ εἰκοσιπέντε δράμια μαστίχι καὶ γίνεται καὶ τοιουτοτρόπως καλόν. Ἔτζι γίνεται τὸ πλέον ἐκλεκτὸν βερονίκι καὶ ποιεῖ στιλπνότητα πολλήν, ἤγουν γιαλὶ καλόν.

Ἕτερο βερονίκι τοῦ Σανταλοζίου.

§ 31. Βάλε ἑκατὸν δράμια σανταλόζι καὶ τρῖψον αὐτὸ εἰς μάρμαρον ἢ εἰς γουδί, νὰ γένῃ ψιλὸν ὡσὰν κόνις· καὶ βάνοντάς το εἰς τζουκάλι ἔνθες καὶ ὀλίγο νέφτι ἢ πεζίρι μέσα, διὰ νὰ μὴ καῇ καὶ πολυμαυρίσῃ ἕως νὰ λύσῃ· καὶ βάνοντάς το ἐν μέσῳ χωνευμένων καρβούνων σκέπασον αὐτὸ μὲ πλάκα καὶ συχνάκις ξεσκέπαζέ το καὶ ἀνακάτωνέ το μὲ μίαν βέργαν, ἕως νὰ λύσῃ καλά. Καὶ ὅταν ἰδῇς πῶς ἀνέλυσε καὶ ἀρχίζει νὰ κάμνῃ ἀφρόν,

ἔβγαλέ το εὐθὺς ἀπὸ τὴν φωτίαν καὶ βάλε μισὴν ὀκὰν πεζίρι βρασμένον ἀπὸ τὸν ἥλιον (μόνον νὰ τὸ ζεστάνῃς προτίτερα)· εἶτα στραγγίζοντάς το μὲ λεπτὸ πανὶ φύλαξέ το εἰς ἀγγεῖον καὶ ὅποτε τὸ ἰδῇς καὶ πήξῃ, βάλε νέφτι νὰ ἁπαλύνῃ, διὰ νὰ βερνικιάζῃς λεπτά, νὰ μὴ βροχιάζῃ, καὶ οὕτω γίνεται καλόν.

Περὶ βερνικίου τοῦ νεφτίου.

§ 32. Πάρε σανδράκαν δράμια δώδεκα καὶ πέγουλαν δράμια τριάντα καὶ τρῖψε τὴν σανδράκαν εἰς μάρμαρον καὶ πέρασέ την ἀπὸ τὴν σήταν διὰ νὰ γίνῃ πολλὰ ψιλή· εἶτα τρῖψε καὶ τὴν πέγουλαν καὶ βάνοντάς τα πρότερον εἰς δύο ξεχωριστὰ τζουκάλια νὰ ἀναλύσουν εἰς τὰ κάρβουνα, ἕνωσον αὐτὰ ὕστερα καὶ βάλε νέφτι ἀνακατώνοντάς το μὲ μίαν βέργαν. Ὅμως βάνε το ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον νὰ μὴ πήξῃ ἡ σανδράκα· εἰ δὲ τύχοι καὶ πήξῃ, ἔβγαλε τὸ νέφτι ὅλον, ἀφίνοντας μόνον ἐκεῖνο ὁποῦ ἔπηξε, καὶ ἀνακάτωνέ το ἐπάνω εἰς τὰ κάρβουνα, ὥστε νὰ ἀναλύσῃ ὅλον· καὶ πάλιν βάλε τὸ νέφτι καὶ ζέστανέ το καλὰ καὶ στράγγισον μὲ ψιλὸ πανί· καὶ ἂν εἶναι πηκτόν, βάλε ὀλίγο νέφτι, ὅταν θέλῃς νὰ βερνικιάσῃς· στιγνώνει δὲ καὶ εἰς τὸν ἴσκιον ἀπὸ τὸ ταχὺ ἕως τὸ βράδυ καὶ γληγορώτερα καὶ κάμνει καὶ γιαλὶ καλόν. Καὶ ὅταν θέλῃς νὰ βερνικιάσῃς, πύρωσε πρῶτα τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ἥλιον, ἢ ἂν δὲν τύχῃ ἥλιος, εἰς τὴν φωτίαν, διὰ νὰ μὴν ἐβγαίνουν οἱ λινοκοπίες· καὶ μὴ τὴν βάλῃς ὀρθήν, ἀλλὰ πλαγίαν, διὰ νὰ μὴ τρέξῃ τὸ βερονίκι. Τοῦτο τὸ βερνίκι εἶναι πολλὰ εὔκολον, ὅμως δὲν εἶναι τόσον καλόν.

Περὶ βερνικίου κίτρινου.

§ 33. Λάβε σανδράκαν δράμια εἴκοσι καὶ σαρισάμπρι, ἤγουν ἀλόην, δράμια δέκα, καὶ τρῖψον αὐτὰ καλὰ ὡσὰν κόνιν καὶ σήτισον καὶ βάλ'τα εἰς τζουκάλι νὰ λιώσουν· βάλε δὲ καὶ πεζίρι βρασμένον ἀπὸ τὸν ἥλιον δράμια πενήντα, καὶ ὅταν θέλῃς νὰ βερονικιάζῃς, βάλε νέφτι μέσα διὰ νὰ ἁπλώνῃ. Οὕτω λοιπὸν γίνεται καὶ βερονίκιαζε τὸ ἀσίμι νὰ γίνεται κίτρινον.

Περὶ βερνικίου τῆς ῥακῆς ὁποῦ στιγνώνει εἰς τὸν ἴσκιον.

§ 34. Πάρε ῥακὴν πολλὰ δυνατήν, ὁποῦ εἶναι μὲ λαμπίκον ἐβγαλμένη τέσσαρες καὶ πέντε φορές, καὶ βάλε ἀπ' αὐτὴν εἰς μποτζοπούλαν δράμια εἴκοσι, καὶ στουμπώνοντάς την μὲ ζυμάρι βάλ' την εἰς χόβολην ζεστὴν νὰ βράσῃ. Βράζοντας δὲ βάλε μέσα σανδράκαν δράμια δέκα — νὰ εἶναι πολὺ τριμμένη — καὶ ὡσὰν βράσῃ μὲ τὴν ῥακὴν καὶ ἀναλύσῃ ἡ σανδράκα, βάλε πέγουλαν δράμια πέντε καὶ ἂς βράσῃ ὀλίγον, νὰ γίνουν ὅλα ἕνα μῖγμα ἔπειτα στράγγισον αὐτὰ μὲ ψιλὸ πανὶ καὶ οὕτω γίνεται καλόν. Ὅταν δὲ θέλῃς νὰ βερνικιάζῃς, βάνε πρῶτα τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ἥλιον νὰ ζεσταθῇ καλά, καὶ ἂν δὲν τύχῃ ἥλιος, βάλ' την ἄντικρυ εἰς τὴν φωτίαν. Ὁμοίως νὰ ζεστάνῃς καὶ τὸ βερονίκι καὶ τότε μὲ τὸ κονδύλι δὸς ἕνα χέρι, καὶ περνῶντας ὀλίγο δὸς ἄλλο ἕνα καὶ πλέον ὄχι. Γίνωσκε πρὸς τούτοις καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ Βενετζιάνοι δὲν βάνουν μάλαμα εἰς τὰς εἰκόνας· μόνον ἔχουν βερνίκι κατασκευαστὸν καὶ βάνουν εἰς τὰς εἰκόνας ἀντὶς διὰ μάλαμα· τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται κατὰ τὴν γλῶσσαν τὴν ἀλαμάνικην γόλι-φάρπε, ὅπερ λέγεται κατὰ τὴν ἐδικήν μας χρῶμα χρυσόν.

Πῶς νὰ πλύνῃς παλαιὰς εἰκόνας.

§ 35. Ὅταν θέλῃς νὰ πλύνῃς παλαιὰς εἰκόνας, πρῶτα γέμισε μίαν σκάφην νερόν, ἡ ὁποία νὰ εἶναι μεγάλη, διὰ νὰ χωρῇ τὴν εἰκόνα μέσα, νὰ τὴν σκεπάζῃ τὸ νερόν· εἶτα βάλε τὴν εἰκόνα ὑπτίαν, ἤγουν ἀνάσκελα, καὶ πάρε δυνατὴν κατασταλακτὴν — νὰ εἶναι ὀλίγον χλιαρὴ — καὶ βάνοντας ἐπάνω εἰς τὴν εἰκόνα τρῖβέ την μὲ ἕνα κονδύλι μεγάλο· νὰ εἶναι ἀπὸ τρίχες τοῦ χοίρου καὶ νὰ εἶναι μεγάλον ὡσὰν τὰ προπλαστήρια τῶν εἰκόνων· καὶ τρίβοντάς την πρόσεχε μὴν ἐβγάλῃς καὶ τὲς βαφές, διότι ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ κατασταλακτή, κόπτει τὲς λέρες καὶ τὸ βερνίκι καὶ τὰ ἐβγάνει κομμάτια κομμάτια. Διὰ τοῦτο πρόσεχε καλὰ νὰ μὴ πλύνῃς τὴν εἰκόνα ὅλην μονόφορα (μόνον ἀπ' ὀλίγην ὀλίγην), διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ. Καὶ πρῶτον μὲν πλῦνε ὀλίγον μέρος ἀπ' αὐτὴν μὲ τὴν κατασταλακτὴν καὶ μὲ τὸ κονδύλι· εἶτα εὐθὺς βούτα ὅλην

τὴν εἰκόνα μέσ' στὴν σκάφην, διὰ νὰ παίρνῃ τὲς λέρες τοῦ καθαρισμένου τόπου καὶ τὴν κατασταλακτήν, καὶ οὕτω ξανάπλυνε αὐτὴν πάλιν μὲ τὸ κονδύλι καὶ μὲ τὴν κατασταλακτὴν εἰς ἄλλο μέρος· εἶτα πάλιν βούτησέ την καὶ πλῦνέ την εἰς τὴν σκάφην καὶ οὕτως ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον πλῦνέ την ὅλην καὶ δὲν χαλᾷ. Εἰ δὲ καὶ νὰ τὴν πλύνῃς ὅλην μονόφορα θέλεις, (θέλεις) ἀργήσῃς νὰ τὴν πλύνῃς, καὶ οὕτως ἀπομένοντας πολλὴν ὥραν ἡ κατασταλακτὴ εἰς τὴν εἰκόνα ἐβγαίνουν οἱ βαφὲς ὁμοῦ καὶ ὁ γύψος· μόνον κάμε καθὼς σ' ἑρμηνεύσαμεν· καὶ ἀφοῦ καθαρισθῇ καλά, εἰ μὲν καὶ ἔβγουν πουθενὰ οἱ βαφές, διόρθωσέ την, εἶτα βερνίκιασέ την νὰ γένῃ ὡσὰν καινούρια. Ὅμως δοκίμασε πρῶτα τὴν ἐπιτηδειότητά σου εἰς μικρὴν εἰκόνα, καὶ ἀνίσως ἐπιτύχῃς εἰς τὴν μικρήν, ἐπιχειρήσου καὶ μεγάλην· εἰ δὲ μή, λίπε, διὰ νὰ μὴ τὴν χαλάσῃς καὶ συγχυσθῇ ὁ οἰκοκύρις. Αὐτὰ ὁποῦ γράφω, μή σου φαίνωνται μῦθοι, διότι ἐγὼ ἐδοκίμασα ἀτός μου καὶ τὴν ἐπίτυχα· ὅμως ἠθέλησε καὶ ἄλλος νὰ τὸ κάμῃ χωρὶς δοκιμὴν καὶ ἔμεινε μὲ τὸ σανίδι γυμνόν.

Πῶς νὰ ποιήσῃς βαφὴν νὰ στιλβώνεται.

§ 36. Βάλε κόλλαν καὶ κατασταλακτὴν καὶ ἀγιοκέρι, ὅλα ἴσα, καὶ ἀνακάτωσέ τα καὶ τὰ τρία καὶ βάλ' τα εἰς τὴν φωτίαν νὰ λύσουν· εἶτα βάνοντας μέσα τὴν βαφὴν ἀνακάτωσέ τα καλὰ καὶ ἄλειψον μὲ κονδύλι ὅ τι καὶ ἂν θέλῃς, καὶ ἄφισέ το νὰ στιγνώσῃ· εἶτα στίλβωσέ το· εἰ δὲ θέλεις, βάλε καὶ μάλαμα καὶ στιλβώνεται καὶ αὐτὸ καὶ εἶναι καλόν, καὶ ὅπου θέλεις τὸ βάνεις· μόνον νὰ μὴ τὸ βερονικιάσῃς.

Πῶς νὰ ἀναλύῃς μάλαγμα.

§ 37. Βάλε μάλαμα εἰς καυκὶ τζινένιο καὶ κομμίδι λιωμένον, πηκτὸν ὡσὰν μέλι, καὶ τρῖψον αὐτὸ καλὰ μὲ τὸ δάκτυλό σου πολλὴν ὥραν, διὰ νὰ τριφθῇ καλά· ἔπειτα πλῦνε τὸν δάκτυλόν σου μὲ νερὸν μέσα εἰς τὸ καυκὶ καὶ βάλε καὶ ἄλλο νερὸ νὰ γεμίσῃ καὶ ἄφες το νὰ κατασταλάξῃ· εἶτα χύσε τὸ νερὸν μὲ

προσοχήν, διὰ νὰ μὴ χυθῇ καὶ τὸ μάλαμα, καὶ βάλε νερὸν δεύτερον καὶ τρίτον, ἕως νὰ καθαρισθῇ καλά· εἶτα σύναξέ το εἰς χηβάδαν καὶ βάλε καὶ ὀλίγο κομμίδι καὶ δούλευε εἰς τὰς εἰκόνας.

Πῶς νὰ ποιήσῃς χρυσᾶ γράμματα.

§ 38. Πάρε σουλιμᾶν, ἤγουν ἄξιφο, καὶ ὑδράργυρον ἐπίσης καὶ βάλ' τα εἰς μάρμαρον μετὰ κασσιτέρου· βάλε καὶ ξείδι δριμὺ ἢ μὲ μολύβι ἢ μὲ ἀσίμι· τρῖψον αὐτά, ἕως οὗ νὰ γένῃ νερόν, καὶ παίρνοντας ἀπ' ἐκεῖνο τὸ νερὸν γράφε μὲ κονδύλι ἀτζιδίου, καὶ ὅταν στιγνώσῃ στίλβωσέ το.

Πῶς νὰ κάμῃς χρυσᾶ κεφάλαια

§ 39. Ἐρεύνησον καὶ εὑρὲ σαλίτην καὶ πάρε τὸν πτύελον αὐτοῦ καὶ βάλ' τον εἰς χηβάδαν ἢ εἰς ὅ τι ἀγγεῖον θέλεις· καὶ ἄκουσον πῶς νὰ ἐβγάλῃς τὸν πτύελόν του. Θὲς εἰς τὸν ῥώθωνά του κηρὶ ἀναμμένον καὶ οὕτως ἀπολύει τὸν πτύελόν του, καὶ παίρνοντάς τον βάλ' τον εἰς μάρμαρον, ὁμοῦ καὶ ὀλίγην στύψιν καὶ χρυσάφι, καὶ τρῖψον αὐτὰ καλά· βάλε καὶ ὀλίγο κομμίδι καὶ οὕτω γράφε εἰς ὅ τι καὶ ἂν θέλῃς καὶ θαυμάσεις.

Πῶς νὰ βάλῃς μάλαμα εἰς χαρτί.

§ 40. Ἄλειψε πρότερον τὸ χαρτὶ μὲ κόλλαν ἢ μὲ κομμίδι. εἶτα εὐθὺς ἔτζι νωπὸν βάλε τὸ χρυσάφι ἐπάνω καὶ ἄφες το νὰ στιγνώσῃ· εἶτα στίλβωσέ το καὶ γίνεται καλόν.

Πῶς νὰ κάμῃς λάκκαν ἐκλεκτὴν ἀπὸ κριμίζι.

§ 41. Βάλε μισὴν ὀκὰν νερὸν εἰς ἀγγεῖον γανωμένον καὶ δύο-ἥμισυ δράμια τζουγᾶν, καὶ ἐπίθες αὐτὸ ἐπάνω εἰς φωτίαν νὰ βράσῃ καλά· εἶτα κατεβάζοντάς το ἀπὸ τὴν φωτίαν στράγγισέ το εἰς ἄλλο ἀγγεῖον καὶ θὲς αὐτὸ ἐπάνω εἰς ἀναμμένα κάρβουνα· καὶ ἔχοντας ἕτοιμον πέντε δράμια κριμίζι, τριμμένον ὡσὰν

κόνιν, βάλε το μέσα κατ' ὀλίγον ὀλίγον, ἀνακατώνοντας το μὲ μίαν λεπτὴν βέργαν· καὶ ὅταν ἰδῇς πῶς ἔβαλεν ἀρχὴν νὰ βράζῃ, ἔχε ἕτοιμον δύο-ἥμισυ δράμια λωτήρ, καὶ αὐτὸ τριμμένον ὡσὰν καὶ τὸ κριμίζι, καὶ βάλε καὶ αὐτὸ μέσα ἀνακατώνοντάς το· καὶ μετ' ὀλίγον κατέβασέ το ἀπὸ τὴν φωτίαν καὶ βάλε καὶ μισὸ δράμι στύψιν καλὰ τριμμένην· εἶτα στράγγισον αὐτὰ εἰς δύο ἀγγεῖα λίαν καθαρὰ (ἴξευρε καὶ τοῦτο, ὅτι ἐκεῖνο ὁποῦ στραγγίσεις εἰς τὸ πρῶτον ἀγγεῖον, γίνεται καλλίτερον τοῦ δευτέρου) καὶ ἄφες αὐτὰ νὰ κατασταλάξουν· καὶ τὸ νερὸν ὁποῦ μένει ἀπὸ πάνω ἔπαρέ το ἐπιδέξια μὲ ἕνα χουλιάρι· καὶ ἀφίνοντάς τα πάλιν μίαν ἢ δύο ἡμέρας νὰ κατασταλάξουν, πάλιν ἔπαρε τὸ νερὸν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον, ἕως νὰ ἰδῇς ὅτι ὀλίγο νερὸν ἀπόμεινε καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸ πάρῃς μὲ τὸ χουλιάρι. Ἢ ποίησον οὕτως. Ὡσὰν κατασταλάξῃ, κλῶσε ὀλίγον μαλλὶ καὶ κάμε το ὡσὰν φτίλλι καὶ βρέξον αὐτό, καὶ τὴν μὲν μίαν ἄκραν αὐτοῦ βάλε μέσα εἰς τὸ ἀγγεῖον τῆς βαφῆς (μόνον πρόσεχε νὰ μὴ 'γγίζῃ εἰς τὴν βαφήν, ἀλλὰ εἰς τὸ νερόν της, διότι ἂν 'γγίζῃ εἰς τὴν βαφήν, τὴν ἐβγάνει καὶ αὐτήν), τὴν δὲ ἄλλην ἄκρην ἄφες νὰ κρέμεται ἔξωθεν τοῦ ἀγγείου· καὶ βάλε ὑποκάτωθεν αὐτῆς ἄλλο ἀγγεῖον νὰ δέχεται τὸ νερόν, καὶ τόσον ἐβγάνει τὸ νερόν, ὁποῦ θέλεις θαυμάσῃς. Εἶτα στίγνωσον αὐτὴν εἰς τὸν ἴσκιον καὶ γίνεται καλή· τὸ δὲ νερὸν ὁποῦ ἀπομένει, τρῖβε μὲ αὐτὸ τὴν χοντρόλακκαν καὶ γίνεται καὶ αὐτὴ καλή. Ἔτζι κάμνουσι τὴν ἐκλεκτὴν λάκκαν ἀπὸ τὸ κριμίζι· πλὴν πρόσεχε πάντοτε τὸ καλοκαίρι νὰ τὴν κατασκευάζῃς, διότι τὸν χειμῶνα ἀργεῖ νὰ στιγνώσῃ καὶ χαλᾷ.

Πῶς νὰ κάμῃς βαρδάραμον.

§ 42. Βάλε μικρὰ κομμάτια χάλκωμα εἰς ξείδι δριμύ, μέσα εἰς ἀγγεῖον χάλκινον, καὶ σκέπασέ το καὶ βάλ' το εἰς τόπον ὁποῦ πυρώνει ὁ ἥλιος πολὺ εἰς καιρὸν καυσώδη, ἕως οὗ νὰ πήξῃ τὸ ξείδι. Ἔπειτα ἔβγαλε τὰ κομμάτια τὸ χάλκωμα καὶ βάλε αὐτὸ εἰς ἄλλο ἀγγεῖον νὰ ξηραθῇ, καὶ οὕτω γίνεται τὸ βαρδάραμον, ἤτοι τὸ τζιγκιάρι.

Περὶ κατασκευῆς κινναβάρεως.

§ 43. Λάβε ὑδράργυρον δράμια ἑκατὸν καὶ τιάφι δράμια εἰκοσιπέντε καὶ μουρτασάγκι δράμια ὀκτώ, καὶ τρῖψε τὸ μουρτασάγκι καὶ τὸ τιάφι εἰς μάρμαρον, χωριστὰ καθένα, λεπτὰ ὡσὰν κόνιν· εἶτα βάλε αὐτὰ τὰ τρία εἴδη χωριστὰ εἰς ἀγγεῖα καὶ οὕτω βάλ' τα εἰς χωνευμένα κάρβουνα δρένια· καὶ ἔχοντας ἐπιταυτοῦ κατασκευασμένην λεπτὴν σιδηρᾶν βέργαν ἀνακάτωνέ τα ἕως νὰ ἀναλύσουν· εἶτα μῖξον αὐτὰ μετὰ τοῦ ὑδραργύρου, νὰ γένουν ἕνα μῖγμα, ἀνακατώνοντάς τα μὲ τὴν σιδηροβεργίτζαν, ἕως νὰ ἰδῇς τὸ σίδηρον νὰ μαυρίσῃ. Ἔπειτα χύσε αὐτὰ εἰς πλάκαν καθαρὴν καὶ ἄφες τα νὰ κρυώσουν, καὶ πάλιν τρῖψον αὐτό, ὡς καὶ τὸ πρῶτον· καὶ ἔχοντας κατασκευασμένον σουραγί, ἤγουν μακρολαιμοστενόστομον κουμάρι, βάλ' τα μέσα καὶ σκέπασέ τα καὶ ἀνακάτωνέ τα μὲ τὸ σίδηρον, ἕως νὰ ἰδῇς τὸ σίδηρον νὰ ἀσπρίσῃ. Εἶτα βούλλωσον αὐτὸ ἀσφαλῶς καὶ παράχωσέ το ἕως ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι γεμᾶτον, ἤγουν ἕως τὸν λαιμόν, καὶ δός του πολλὴν φωτίαν καὶ ἄφες νὰ ψηθῇ ἕνα ἡμερόνυκτον. Ἔπειτα τζακίζοντας τὸ ἀγγεῖον ἔβγαλέ το καὶ οὕτω γίνεται κιννάβαρις καλή.

Πῶς νὰ κάμῃς πλακούντι, ἤγουν ψιμύθι.

§ 44. Λάβε μόλυβδον καὶ ποίησον αὐτὸν τμήματα πλατέα καὶ βάλε ξείδι εἰς χύτραν, ἤγουν εἰς τζουκάλι, καὶ κρέμασε τὰ τμήματα τοῦ μολύβου μέσον τῆς χύτρας· καὶ βουλλώνοντάς την ἀσφαλῶς παράχωσέ την εἰς ἀχώνευτην κοπρίαν, ὁποῦ νὰ εἶναι εἰς οἶκον ζεστόν, καὶ ἄφες την ἡμέρας δέκα ἢ δεκαπέντε· ἔπειτα ἐβγάνοντάς την τίναξον αὐτὰ εἰς μάρμαρον καὶ τρίβοντάς το βάλε εἰς ἀγγεῖον ἁπλωτὸν νὰ στιγνώσῃ, καὶ οὕτω γίνεται καλόν.

Πῶς νὰ κάμῃς λαζούρι ἀπὸ τζιμαρίσματα.

§ 45. Πάρε ἀσβέστην ἄσβυστον μερτικὸν ἕνα καὶ στάκτην καλὴν δρύινην ὁμοίως, καὶ βάνοντας πρότερον νερὸν νὰ βράσῃ καλά, ἕως νὰ φυράσῃ ὀλίγον, τότε ῥῖψε μέσα τὴν στάκτην καὶ

τὸν ἀσβέστην καὶ ἂς βράσῃ καλά· καὶ ἐβγάνοντάς το βάλε ὀλίγο νερὸν καὶ ἄφες το νὰ κατασταλάξῃ, καὶ βάνοντας τὴν καθαρὴν χωριστὰ πάρε ἀπ᾽ ἐκείνην τὴν κατασταλακτὴν καὶ βάλε εἰς ἕνα τζουκάλι καινούριον, καὶ παίρνοντας τζιμαρίσματα ὅσα θέλεις βάλε εἰς τὴν ἀλυσίβαν καὶ ἂς βράσῃ καλά, ἕως νὰ ἰδῇς ὅτι ἔγινεν ἡ ἀλυσίβα κατὰ τὴν βαφὴν τῶν τζιμαρισμάτων· καὶ τότε κατέβασέ το καὶ στράγγισον καλὰ μὲ πανὶ εἰς ἄλλο ἀγγεῖον, ῥίπτοντας τὰ τζιμαρίσματα ἔξω. Εἶτα πλῦνε τὸ τζουκάλι καλὰ καὶ βάλε μέσα τὴν βαφὴν καὶ στύψιν κοπανισμένην ὅσην θέλεις καὶ ὀλίγον ἀσπράδι αὐγοῦ καὶ ἀνακάτωσέ τα καλά· καὶ βράζοντας ὀλίγον κατέβασέ το καὶ θέλει χωρίσῃ ἡ βαφή· ἢ βάλε το χώρια εἰς νερὸν καθαρὸν καὶ στραγγίζοντας το μὲ πυκνὸ πανὶ θέλει ἔβγῃ τὸ νερὸν καθαρὸν καὶ ἡ βαφὴ ἀπομένει κάτω εἰς τὸν πάτον· εἰ δὲ καὶ εἶναι τοῦ πανίου τὰ τζιμαρίσματα, ἤγουν ξεφτίσματα, κόκκινα ἢ γεράνια, ἔτζι γίνεται καὶ ἡ βαφή.

Περὶ ἑτέρας κατασκευῆς λαζουρίου.

§ 46. Πάρε χύτραν καινούριαν, ὀλίγον στενόστομον, καὶ βάλε μέσα εἰς αὐτὴν — ἕως τὴν μέσην ἢ ὀλίγο παραπάνω — ἀσβέστην χωνευμένον ὡσὰν ἀλεύρι· εἶτα γέμισέ την ξείδι δριμὺ ἕως τὸ στενὸν καὶ ἀνακάτωσέ τα μὲ ἕνα ξυλάριον, ἕως νὰ ἑνωθοῦν καλά· εἶτα βάλε αὐτὴν ἐπάνω εἰς φωτίαν καὶ ἂς βράσῃ, ἕως νὰ τελειωθῇ τὸ ξεῖδι· καὶ ἐβγάνοντας αὐτὴν ἀπὸ τὴν φωτίαν βάλε ἄλλο ξείδι, ἕως νὰ σκεπασθῇ ὁ ἀσβέστης, καὶ στουμπώνοντας την καλὰ μὲ στουππία καὶ ζυμάρι, διὰ νὰ μὴ ξεθυμαίνῃ, παράχωσέ την εἰς ἀχώνευτην ἀλογοκοπριάν, ὁποῦ νὰ εἶναι εἰς οἶκον ζεστόν, καὶ σκέπασέ την ἐπιμελῶς καὶ εἰς κάθε τρεῖς ἡμέρας μετατόπιζέ την, βάνοντας την εἰς ἄλλην ζεστὴν κοπρίαν, ἕως νὰ περάσουν ἡμέρες τριανταέξ· μετὰ ταῦτα ἔβγαλέ την καὶ ξεσκεπάζοντάς την θέλεις εὕρῃς καλὸν λαζοῦρι.

Περὶ κατασκευῆς μέλανος.

§ 47. Πάρε ἀπὸ τὴν φλοῦδαν τοῦ μέλιου ἕως μίαν ὀκὰν καὶ βάλ᾽ την εἰς ἀγγεῖον μὲ νερὸν ἕως μίαν ἥμισυ ὀκάν, καὶ ἄφες τα

νὰ μουσκέψουν μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας· καὶ ἂν θέλῃς βάλ' τα καὶ εἰς τὸν ἥλιον· εἶτα ἐβγάνοντας ἀπ' ἐκεῖνο τὸ νερὸν μισὴν ὀκὰν τρῖψε κικκίδια δράμια δέκα καὶ καλακάνθι δράμια δεκαπέντε καὶ βάνοντας τα ὅλα ὁμοῦ εἰς τζουκάλι ἢ εἰς χάλκωμα νὰ βράσῃ ἕως νὰ μείνῃ τὸ μισό· ἔπειτα στράγγισέ το μὲ ψιλὸ πανὶ καὶ πλῦνε καὶ τὰ ἀποστραγγίσματα μὲ νερὸν δράμια δέκα, καὶ βάνοντάς το καὶ αὐτὸ εἰς τὸ μελάνι στράγγισέ το καὶ αὐτὸ μὲ τὸ ψιλὸ πανί· εἶτα βάνοντας τὸ μελάνι καθαρὸν εἰς τὸ πρῶτον ἀγγεῖον ὁποῦ τὸ ἔβρασες, τρῖψε κομμίδι πολλὰ καθαρὸν δράμια δώδεκα καὶ βάλ' το μέσα· εἶτα βάλε το εἰς τὴν φωτίαν ὀλίγον ἕως νὰ ἀναλύσῃ (ἂν ἱμπορῇς νὰ τὸ ἀναλύσῃς χωρὶς φωτίαν, γίνεται καλλίτερον) καὶ ἔτζι φυλάγοντάς το εἰς ἀγγεῖον γιάλινον· γράφε ἀκωλύτως ὅποτε θέλεις, ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ καλὸν μελάνι.

Πῶς νὰ φτιάσῃς κιννάβαριν νὰ γράφῃς εἰς χαρτί.

§ 48. Λάβε κιννάβαριν δράμια . . . καὶ τρῖψέ το εἰς μάρμαρον καλὰ τόσον, ὥστε βάνοντάς το εἰς τὴν γλῶσσάν σου νὰ σοῦ φαίνεται ὡσὰν νερό· καὶ συνάζοντάς το ἐπιτηδείως ἀπὸ τὸ μάρμαρο βάλ' το εἰς καλαμάρι καὶ τρίβοντας κομμίδι δράμια . . . καὶ κάντιον δράμια . . ., βάλ' τα νὰ ἀναλύσουν καὶ οὕτω γράφε. Καὶ εἰ μὲν δὲν γράφει πολλὰ κόκκινα, ποίησον οὕτως· ἄφες την νὰ κατασταλάξῃ καλὰ τὴν κιννάβαριν εἰς τὸν πάτον τοῦ καλαμαρίου· εἶτα χύσε εἰς ἄλλο ἀγγεῖον ὀλίγον ἀπὸ τὸ νερὸ ὁποῦ ἀπομένει ὡσὰν κίτρινον καὶ φύλαξέ το, τὸ δὲ ἐπίλοιπον, ὁποῦ ἀπομένει εἰς τὸ καλαμάρι, ἀνακάτωσε καὶ γράφε μερικὸν καιρόν, καὶ ἂν δὲν γιαλίζῃ βάνε πάλιν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ νερὸν ὁποῦ ἔβγαλες καὶ γράφε ἀδιστάκτως.

Πῶς νὰ δουλεύῃς Μοσχόβικα.

§ 49. Ὅταν σχεδιάσῃς τὸν ἅγιον εἰς τὴν εἰκόνα, χρύσωσον μόνον τὸν στέφανον αὐτοῦ, τὸν δὲ κάμπον ποίησον οὕτως· πάρε ψιμύθι καὶ μῖξον αὐτὸ μὲ πολλὰ ὀλίγο λουλάκι, ὅσο νὰ καταλαμβάνεται πῶς δὲν εἶναι μονάχο ψιμύθι· ἢ ἀντὶς διὰ λουλάκι βάλε λαζοῦρι Πέρσικον ἢ τζεγκιάρι καὶ ὀλίγον αὐγὸ καὶ ποίησον τὸν κάμπον· εἰς δὲ τὰ φορέματα βάλε ὅ τι βαφὴν θέλεις μὲ ὀλίγον αὐγὸ καὶ πρόπλαθε αὐτὰ λεπτῶς καὶ ἄνοιξον καὶ λαμμάτιζε μὲ

λυτὸν μάλαμα· καὶ πρῶτα λαμμάτιζε μὲ νερουλὸν μάλαμα, εἶτα δυνάμωνέ το εἰς τὲς δύναμες, καθὼς καὶ εἰς τὲς βαφές, καὶ στιγνώνοντας στίλβωσέ το ἐπιδέξια μὲ τὸ κόκκαλον. Ὁμοίως γράψε καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἁγίου μὲ τὸ μάλαμα· ποίησον καὶ ἄλλα πλουμία εἰς τὸν κάμπον καὶ στίλβωσε καὶ αὐτὰ ὡς ἄνωθεν. Ἔτζι δουλεύουν οἱ Μοσχόβοι.

Πῶς νὰ δουλεύῃς Κρητικά.

§ 50. Τὰ μὲν φορέματα ποίησον οὕτως· πρόπλασον αὐτὰ βαθέα καὶ ἄνοιξον καὶ λαμμάτισον αὐτὰ δύο τρία λάμματα, εἶτα ψιμύθισον· τὰ δὲ πρόσωπα ποίησον οὕτως· βάλε ὤχραν βαθέαν καὶ ὀλίγο μαῦρο καὶ πολλὰ ὀλίγο ψιμύθι καὶ πρόπλασε αὐτὰ καὶ ἄνοιξον μὲ μαῦρο ὀξὺ καὶ βάλε τὲς δύναμες τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὲς κόρες μὲ ἁγνὸ μαῦρο· εἶτα βάλε ψιμύθι καὶ ὀλίγην ὤχραν καὶ κιννάβαριν μὲ διάκρισιν — νὰ μὴ γένῃ ἡ σάρκα κίτρινη, ἀλλὰ νὰ γένῃ ἀσπροκόκκινη — καὶ σάρκωσον· μόνον πρόσεχε νὰ μὴ γεμίζῃς τὰ πρόσωπα ἕως ἔξω, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ θεμέλια νὰ βάλῃς τὴν σάρκα μὲ ὀλίγο λέπτωμα· εἶτα βάλε ὀλίγην ἀσπρότερην σάρκα εἰς τὲς δύναμες καὶ τὲς ψιμυθίες λεπτές. Ὁμοίως σάρκωνε καὶ τὰ χέρια καὶ τὰ ποδάρια· τὰ δὲ μαλλία τῶν νέων ποίησον οὕτως. Πρόπλαθε αὐτὰ μὲ μαῦρ' ὀξὺ καὶ ἄνοιγε μὲ μαῦρο καὶ λαμμάτιζε μὲ προπλασμόν, καὶ βάνοντας προπλασμὸν καὶ ὀλίγην σάρκα ψιμύθιζε τὲς δύναμες· τὰ δὲ μαλλία καὶ γένεια τῶν γερόντων λαμμάτιζε μὲ λινὸν ἐπάνω εἰς τὸν προπλασμὸν καὶ ψιμύθιζε αὐτὰ μὲ λεπτὲς ψιμυθιές.

Ἑρμηνεία τῶν μετρῶν τοῦ νατουράλέ.

§ 51. Γίνωσκε, ὦ μαθητά, ὅτι εἰς τὸ νατουράλε γίνεται ὅλος ὁ ἄνθρωπος αὐγὰ ἐννέα, ἤγουν μέτρα ἐννέα, ἀπὸ τὸ μέτωπον ἕως τὴν πατοῦναν. Καὶ πρῶτον ποιεῖς τὸ πρῶτον αὐγόν, τὸ ὁποῖον τὸ μοιράζεις εἰς τρία, καὶ ποιεῖς τὸ πρῶτον τὸ μέτωπον, τὸ δεύτερον τὴν μύτην, καὶ τὸ τρίτον τὸν πώγωνα· τὰ δὲ μαλλία ποίησον ἔξωθεν τοῦ αὐγοῦ μίαν μύτην καὶ πάλιν μέτρησον ἀπὸ τὸν πώγωνα ἕως τὴν μύτην μέτρα τρία· καὶ εἰς τὰ δύο μέτρα γίνεται τὸ πηγούνι, εἰς δὲ τὸ ἓν γίνεται τὸ στόμα· καὶ ὁ

λαιμὸς μία μύτη. Ὕστερα μέτρησε ἀπὸ τὸ πηγούνι ἕως τὴν μέσην μέτρα τρία καὶ ἕως τὰ γόνατα ἄλλα δύο καὶ εἰς τὸ γόνατον ἐβγάζεις ἕνα μέτρον ὅσον ἡ μύτη· πάλιν ἄλλα δύο ἕως τὸν ἀστράγαλον καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖ ἕως τὴν πατοῦναν μίαν μύτην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἕως τὰ νύχια μέτρον ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸν λάρυγγα πάλιν ἕως τὸν ὦμον μέτρον ἕνα· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον ὦμον. Εἰς δὲ τὸ στρογγύλωμα τοῦ ὤμου ἔβγαλε μίαν μύτην καὶ μέτρησον ἕως τὸν ἄγκωνα ἀπὸ τὸ ἔσωθεν μέρος μέτρον ἕνα καὶ πάλιν ἄλλο ἕνα ἕως τὴν φόλισιν τῆς χειρός· ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἕως τὸ ἄκρον τῶν δακτύλων μέτρον ἕνα. Ὅσον εἶναι τὸ ἕνα μάτι, τόσον εἶναι καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὰ ἴσα· ὁμοίως τόσον εἶναι καὶ τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο μακρά. Καὶ ὅταν εἶναι ἡ κεφαλὴ πλαγία, θέλει ἀπὸ τὸ μάτι ἕως τὸ ἀφτὶ δύο μάτια· ὅταν δὲ εἶναι κατὰ πρόσωπα, θέλει ἕνα μάτι· τὸ ἀφτὶ θέλει νὰ εἶναι ὡσὰν ἡ μύτη, ἡ μέση τέσσαρες μύτες εἰς τὸ πλάτος, ὅταν εἶναι γυμνός, καὶ ὅταν εἶναι ἐνδυμένος ἕνα ἥμισυ αὐγό· τὸ ζώσιμον θέλει εἰς τὴν μέσην, ἐκεῖ ὅπου σώνει ὁ ἀγκῶνας.

Περὶ κατασκευῆς τῶν βαφῶν τοῦ νατουράλε καὶ πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς πανὶ μὲ λάδι.

§ 52. Πρῶτα τρῖψε τὲς βαφὲς καλὰ μὲ τὸ νερὸν καὶ ἄφες αὐτὰς νὰ ξηραθοῦν τελείως· εἶτα ξανάτριψέ τας μὲ πιζίρι ἄβραστον· ἔπειτα μάζωξέ τας ἀπὸ τὸ μάρμαρο καὶ βάλε αὐτὰς εἰς καλαμάρια· καὶ ὅταν πιάσῃ ἡ βαφὴ τζίπαν εἰς τὸ καλαμάρι καὶ θέλεις νὰ δουλεύσῃς, σήκωνε τὴν τζίπαν ἀπὸ μίαν ἄκρην καὶ ἔβγανε βαφὴν ὅσην θέλεις· ἔπειτα πλάκωνε πάλιν μὲ τὸν δάκτυλόν σου τὴν τζίπαν καὶ σκέπαζε τὴν βαφὴν διὰ νὰ μὴ πιάσῃ δεύτερην τζίπαν. Τὸ δὲ ψιμύθι τρῖβε μὲ τὸ καρυδόλαδον, διότι μὲ αὐτὸ γίνεται καλλίτερον. Ἔπειτα κάρφωσε τέσσαρα ξύλα καὶ τέντωσον εἰς αὐτὰ τὸ πανὶ ὁποῦ θέλεις νὰ ἱστορίσῃς· καὶ εἰ μὲν εἶναι τὸ πανὶ μεταξωτόν, σχεδίασέ το εὐθὺς καὶ δούλευε· εἰ δὲ καὶ εἶναι λινόν, ἢ ἄλλης λογῆς, ποίησον μίαν βαφὴν πολλὰ πηκτὴν καὶ πρόπλασον αὐτό, ἁπλώνοντας αὐτὴν μὲ μεγάλο μαχαίρι διὰ νὰ ἰσάσῃ τὸ πανί, καὶ ἄφες το νὰ στιγνώσῃ· εἶτα σχεδίασέ το μετὰ γύψου καὶ δούλευε ἐπάνωθεν αὐτοῦ οὕτως. Κατασκεύασε

*

ἕνα σανίδι ἕως μίαν πιθαμὴν καὶ ὀλίγο μεγαλίτερον καὶ εἰς τὴν μίαν ἄκρην τρύπησον αὐτό, διὰ νὰ βάλῃς μέσα εἰς τὴν τρύπαν τὸν μεγάλον δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρός, νὰ τὸ βαστάζῃς, καὶ τὸ ἐπίλοιπον σανίδι νὰ πέφτῃ ἐπάνω εἰς τὸ καλάμιν, νὰ ἔρχεται εἰς τὸν ἄγκωνα· καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ἀνακάτωνε τὲς βαφές, βάνοντας καὶ ὀλίγο νέφτι διὰ νὰ τρέχουν, καὶ δούλευε. Καὶ ἐν πρώτοις βάλε τοὺς ἴσκιους, εἶτα τὸ πρῶτον λάμμα, ἔπειτα τὸ δεύτερον, εἶτα τὰς ψιμυθίας· μόνον πρόσεχε νὰ μὴ βάλῃς ἕνα ἀπάνω τἄλλου τὰ λάμματα, ἀλλὰ καθ' ἕνα εἰς τὸν τόπον του τεχνηέντως· διότι ἂν τὰ βάλῃς ἐπανωτά, δὲν στιγνώνουν γλήγορα. Ὁμοίως ποίησον καὶ εἰς τὰ σαρκώματα· πρῶτα βάλε τοὺς ἴσκιους καὶ ὕστερα τὰ θεμέλια, καὶ ὅταν δουλεύσῃς μίαν βαφήν, βάλε τὴν εἰκόνα ὑπτίαν νὰ στιγνώσῃ ὀλίγον καὶ οὕτω νὰ δουλεύσῃς τὴν ἄλλην ἄνωθεν αὐτῆς. Ἀφ' οὗ δὲ τὴν τελειώσῃς, ἂν θέλῃς, δός της ἕνα βερνίκι καὶ οὕτω παίρνει τέλος. Ὅμως ἴξευρε, ὅτι κάθε βαφὴ θέλει καὶ τὸ κονδύλι της, καὶ νὰ εἶναι καὶ τὰ κονδύλια τραχέα καὶ στρογγυλὰ καὶ ὀλίγον ἔξω ἀπὸ τὸ πτερόν, καὶ νὰ ἔχῃς τρύπες πολλὲς εἰς τὸ τεζάχι σου νὰ βάνῃς τὰ κονδύλια νὰ μὴ κονιορτίζωνται· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ τὰ πλύνῃς, ἔχε ἕτοιμον κουτίον παφυλένιον, εἰς δύο χωρισμένον, καὶ εἰς τὸ ἕνα μέρος ἔχε πεζίρι ἄβραστον καὶ παῖρνε ἀπ' αὐτὸ μὲ τὸ κονδύλι καὶ τρίβε το εἰς τὸ χέρι σου διὰ νὰ ἀπαλύνῃ ἡ βαφή· ἔπειτα πλάκωνε τὸ κονδύλι μὲ τὸ δάκτυλόν σου εἰς τὸ χώρισμα τοῦ κουτίου καὶ τράβα το διὰ νὰ σφουγγίζεται τὸ κονδύλι καὶ νὰ χύνωνται τὰ ἀποπλύματα εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ κουτίου· καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ἀποπλύματα ἱμπορεῖς νὰ δουλεύῃς εἴ τι θέλεις· ὕστερα δὲ πλῦνε τὰ κονδύλια μὲ σαπούνι, ἢ μὲ κατασταλακτήν, καὶ καθαρίζονται πολλὰ καλά· ὁμοίως πλῦνε καὶ τὸ μάρμαρο μὲ κατασταλακτή. Αὕτη εἶναι ἡ μέθοδος καὶ ἡ ἑρμηνεία τῆς εἰς τὸ πανὶ ἱστορίας μὲ τὸ λάδι, ἤτοι τοῦ νατουράλε.

Ερμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τοῦ τοίχου, ἤτοι πῶς νὰ ἱστορίζῃς εἰς τοῖχον καὶ πῶς νὰ κατασκευάζῃς κονδύλια τοῦ τοίχου.

§ 53. Γίνωσκε, ὅτι τὰ κονδύλια τοῦ τοίχου γίνονται τὰ μὲν ἀνοικτάρια ἀπὸ τὴν χήτην τοῦ ὄνου καὶ ἀπὸ τὸν ἀστράγαλον τοῦ

βωδιοῦ καὶ ἀπὸ τὲς τρίχες τῆς γίδας, τὲς ἴσιες, καὶ ἀπὸ τὴν σιαγόνα τοῦ μουλαρίου. Ποίησον δὲ ταῦτα οὕτως. Δένοντας τὰς τρίχας πέρασέ τας εἰς πτερὸν ἀετοῦ καὶ γίνονται σαρκωστάρια καὶ λαμματιστάρια καὶ ἄλλα ὅσα θέλεις· τὰ δὲ μεγάλα προπλαστάρια ποίησον ἀπὸ τὲς τρίχες τοῦ χοίρου καὶ κηρώνοντας σιντζίμι δέσον εἰς ξύλον μόνον χωρὶς πτερόν καὶ ἔτζι γίνονται τὰ κονδύλια τοῦ τοίχου.

Πῶς νὰ λαγαρίσῃς ἀσβέστην.

§ 54. Ὅταν θέλῃς νὰ ἱστορίσῃς τοῖχον, διάλεξε ἀσβέστην καλόν, ὁποῦ νὰ εἶναι παχὺς ὡσὰν ξύγγι καὶ νὰ μὴν ἔχῃ πέτρες ἄκαυστες μέσα· εἰ δὲ εἶναι ἀχαμνὸς καὶ ἔχει πέτρες ἄκαες, ποίησον οὕτω. Πρῶτα κατασκεύασε μίαν καροῦταν ξύλινην, τετράγωνην, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῆς κάμε λάκκον μέγαν ὅσον θέλεις· εἶτα βάλε τὸν ἀσβέστην μέσ' στὴν καροῦταν καὶ χύνε μέσα νερὸν ὁποῦ νὰ πλεονάζῃ τοῦ ἀσβέστη, καὶ ἀνακάτωνέ τον ἐπιμελῶς μὲ τζαπί, ἕως νὰ ἀναλύσῃ ὅλος· νὰ μείνουν μόνον οἱ πέτρες· καὶ βάνοντας εἰς τὸ στόμα τῆς καρούτας μίαν καλάθαν ἄνοιξε τὸ στόμα της νὰ τρέχῃ τὸ γάλα εἰς τὴν καλάθαν καὶ νὰ ἀπομείνουν οἱ πέτρες· τὸ δὲ γάλα ὁποῦ ἐχύθη μέσ' στὸν λάκκον, ἄφες το νὰ πήξῃ καλά, ἕως οὗ νὰ τὸ ἐβγάνῃς μὲ τὸ φτιάρι.

Πῶς νὰ κατασκευάσῃς ἀσβέστην μὲ ἄχυρο.

§ 55. Πάρε ἀπὸ τὸν λαγαρισμένον ἀσβέστην καὶ βάλε εἰς κοπάναν μεγάλην, καὶ ἔχοντας ἄχυρα ψιλά, ἤγουν μεσαῖα, ὄχι κονιορτόν, ἀνακάτωσέ τα μὲ τὸν ἀσβέστην μὲ τζαπί· καὶ εἰ μὲν εἶναι πολλὰ πηκτός, βάλε νερὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν στάσιν του, διὰ νὰ δουλεύεται, καὶ ἄφες τον νὰ ἐργάζῃ δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας· ἔπειτα σουβάτιζε.

Πῶς νὰ κατασκευάσῃς ἀσβέστην μὲ στουππί.

§ 56. Πάρε τὸ καλλίτερον τοῦ χυμένου ἀσβέστου καὶ βάλ' το εἰς μικρότερην κοπάναν, καὶ εὑρίσκοντας στουππία κοπανισμένα, ὁποῦ νὰ μὴν ἔχουν πολλὰ λινόξυλα, στρίψε τα καὶ δίπλωσέ τα νὰ γίνουν ὡς χοντρὸν σχοινί, καὶ κόψε τα ἀπάνω εἰς ξύλον λεπτὰ

κομμάτια, ὅσον δύνασαι, καὶ στοίβαξέ τα νὰ ἀνοίξουν, νὰ πέσουν τὰ λινόξυλα· καὶ συνάξας τὰ στουππία εἰς κόσκινον τίναξον ἐπάνω τῆς κοπάνας λεπτὰ καὶ ἀνακάτωνέ τα μὲ τὸ φτιάρι καὶ μὲ τὴν τζάπην. Καὶ πάλιν ποίησον ὡς τὸ πρῶτα πέντε καὶ ἓξ φορές, ἕως νὰ ψιχιάσῃ ὁ ἀσβέστης, διὰ νὰ μὴ σκάζῃ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἄφες τον νὰ ἐργάζῃ ὡς καὶ τὸν ἄλλον. Ἔτζι γίνεται ὁ ἀσβέστης μὲ τὸ στουππί, ἤγουν ἡ ὄψις.

Πῶς νὰ σουβατίσῃς εἰς τοῖχον.

§ 57. Ὅταν θέλῃς νὰ ἱστορίσῃς ἐκκλησίαν, πρέπει πρῶτα νὰ ἱστορίσῃς τὰ ὑψηλότερα μέρη, ἔπειτα τὰ κατώτερα. Διὰ τοῦτο ἑτοίμασε πρῶτα τὴν σκάλαν· εἶτα πάρε νερὸν εἰς ἀγγεῖον ἀπλωτόν, καὶ ῥίχνοντας μὲ χουλιάρι βρέχε τὸν τοῖχον· εἰ δὲ εἶναι ὁ τοῖχος κτισμένος μὲ χῶμα, ξύσε τὸ χῶμα μὲ τὸ μιστρὶ ὅσον δύνασαι (διότι ἂν εἶναι θόλος, πέφτει ὁ ἀσβέστης ὕστερα) καὶ πάλιν βρέξον αὐτὸν μὲ νερὸν καὶ σουβάτισον· εἰ δὲ καὶ εἶναι μὲ τοῦβλα, βρέξον αὐτὸν πέντε καὶ ἓξ φορὲς καὶ βάλε καὶ ἀσβέστην χοντρόν, ἕως δύο δάκτυλα ἢ καὶ περισσότερον, διὰ νὰ βαστάξῃ ὑγρότητα νὰ δουλεύῃς· εἰ δὲ εἶναι μὲ λίθους, βρέξε τον μόνον μίαν φοράν, ἢ καὶ δύο, καὶ βάλε καὶ ὀλιγώτερον ἀσβέστην· διότι ἡ πέτρα βαστᾷ ψύχραν πολλὴν καὶ δὲν στιγνώνει· καὶ τὸν μὲν χειμῶνα σουβάτιζε τὸ βράδυ καὶ τὸ ταχὺ βάνε τὴν ὄψιν διὰ νὰ βαστᾷ, τὸ δὲ καλοκαίρι καθὼς σοῦ δώσει χέρι· καὶ βάνοντας τὴν ὄψιν ἴσασέ την καλὰ μὲ τὸν μαλᾶν καὶ ἄφες την ὀλίγον νὰ ψιχνιάσῃ· ἔπειτα σχεδίασε.

Πῶς νὰ σχεδιάσῃς, νὰ δουλεύῃς εἰς τοῖχον.

§ 58. Ὅταν θέλῃς νὰ σχεδιάσῃς εἰς τὸν τοῖχον, πρῶτα ἴσασε τὸν τόπον· εἶτα βάλε εἰς σιδηροῦν πριέλι ξύλα ἀπὸ τὴν μίαν καὶ ἄλλην μεριὰν — νὰ τὸ κάμῃς ὅσον θέλεις μεγάλο — καὶ εἰς τὴν μίαν ἄκρην αὐτοῦ βάλε κονδύλι, διὰ νὰ παίρνῃς βαφὴν νὰ σημαδεύῃς τὰ μέτρα καὶ νὰ γυρίζῃς τὰ στέφανα· καὶ σημαδεύοντας τὰ μέτρα πάρε ὤχραν καὶ σχεδίασε μὲ τὸ κονδύλι πρῶτον νερουλά· ὕστερα ἄνοιξέ το μὲ τὴν ἴδιαν ὤχραν, καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ εἰς τὸ σχέδιον καλά, ἄνοιξον αὐτὸ μὲ λευκὸν ὀξὺ καὶ γύρισε

καὶ τὸν στέφανον και στίλβωσε καλὰ τὸν κάμπον, καὶ εὐθὺς βάλε τὸ μαῦρον· εἶτα στίλβωσε τὸ φόρεμα καὶ πρόπλασον αὐτό. Ὅμως βλέπε ἀπὸ μίαν ὥραν γληγορώτερα νὰ τελειώσῃς ὅσον ἐστίλβωσες, διότι ἂν πολυαργήσῃς, κάμνει τζίπαν καὶ δὲν πίνει τὲς βαφὲς καὶ ὕστερα πέφτουν· εἰ δὲ καὶ ἀργήσῃς, στοχάσου ἐκεῖ ὁποῦ δὲν πίνει τὴν βαφήν· κτύπα το μὲ τὸ μιστρὶ καὶ ὕστερα βάλε τὴν βαφὴν καὶ ἔτζι δὲν πέφτει. Ὁμοίως στίλβωσε καὶ τὸ πρόσωπον καὶ σημάδευσέ το μὲ τὸ μιστρί, ἢ μὲ ψηφί, ἢ μὲ κόκκαλον, ὁποῦ νὰ τὸ ἔχῃς ἐπιταυτοῦ ὡσὰν μαχαίρι. Μὲ αὐτὸ χάραξε καὶ τὰ φορέματα, πρόπλασε καὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἄνοιξον αὐτὸ καὶ σάρκωσον· εἰ δὲ ἀργήσῃς καὶ πιάσῃ τζίπαν, κάμε ὡς σοι εἴπομεν.

Πῶς νὰ ποιήσῃς ψιμύθι τοῦ τοίχου.

§ 59. Πάρε ἀσβέστην ἀπὸ παλαιὰν ἀσβεσταρίαν καὶ δοκίμασέ τον οὕτως. Βάλε αὐτὸν εἰς τὴν γλῶσσάν σου, καὶ εἰ μὲν δὲν πικρίζει, ἢ στυφίζει, ἀλλὰ εἶναι ὡσὰν χῶμα, εἶναι καλός· ἀπ' αὐτὸν διάλεξε καὶ τρῖψε καὶ γίνεται ψιμύθι καλὸν διὰ τὸν τοῖχον. Εἰ δὲ καὶ δὲν εὕροις ἀπ' αὐτήν, πάρε ἀπὸ παλαιὰ σουβατίσματα, ὁποῦ νὰ εἶναι ἀπὸ παλαιὰς ἱστορίας, καὶ ξύοντας καλὰ τὲς βαφὲς τρῖψον ἔτζι ξηρὸν ὀλίγον εἰς μάρμαρον· εἶτα βάλ' το εἰς μουσούρι καὶ γέμισέ το νερὸν καὶ ἄφες το νὰ κατασταλάξῃ καὶ στράγγισον αὐτὸ μίαν καὶ δύο φορές, ἕως οὗ νὰ ἔβγῃ μὲ τὸ νερὸν καὶ τὸ στουππὶ καὶ τὸ ἄχυρον ὅλον· εἶτα τρῖψον αὐτὸ καλὰ καὶ γίνεται ψιμύθι καλόν. Εἰ δὲ καὶ δὲν εὕροις οὔτε ἀπ' αὐτό, ποίησον οὕτως. Πάρε ἀπὸ τὸν ἴδιον ἀσβέστην ὁποῦ δουλεύεις, καὶ βάλ' τον νὰ ξηραθῇ εἰς τὸν ἥλιον· εἶτα κάψε τον ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν φοῦρνον, ἢ εἰς φωτίαν· ἔπειτα τρῖψέ τον καὶ δούλευε. Ὅμως δοκίμαζέ τα εἰς τὴν γλῶσσάν σου, καὶ εἰ μὲν πικρίζουν ἢ στυφίζουν, ὡσὰν τὸν ἄλλον ἀσβέστην ὁποῦ σουβατίζεις, ἄφες τα, διότι τζιπώνουν καὶ δὲν δουλεύονται· εἰ δὲ καὶ δὲν πικρίζουν, ἀλλὰ εἶναι ὡσὰν χῶμα, δούλευέ τα ἀδιστάκτως.

Περὶ κατασκευῆς προπλασμοῦ τοῦ τοίχου.

§ 60. Πάρε πλάκα πράσινη δράμια . . . καὶ ὤχραν βαθέαν δράμια . . . καὶ ψιμύθι τοῦ τοίχου δράμια . . . καὶ μαῦρο δρά-

μια . . . καὶ τρῖψον αὐτὰ καλὰ καὶ πρόπλαθε ὅπου θέλεις νὰ σαρκώσῃς.

Περὶ ἀνοιγμάτων ὀμματοφρυδίων καὶ ὅσα ἄλλα μέλη σαρκώνονται.

§ 61. Πάρε οὔμπραν ἢ μαῦρο καὶ ἄλλο τόσον μαυρ' ὀξὺ καὶ ἀνακάτωσέ τα καὶ ἄνοιγε μάτια μύτες χεῖρας καὶ πόδας, καὶ εἰς τὲς δύναμες βάλε μόνον οὔμπραν ἢ μαῦρο, εἰς δὲ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν βάλε μαῦρον ψιλόν, ὁποῦ τὸ μαζώνουν ἀπὸ τὸν καπνὸν τοῦ δαδίου· διότι, ἂν βάλῃς ἀπ' αὐτὸ ὁποῦ δουλεύεις εἰς τοὺς κάμπους καὶ εἰς τὰ φορέματα, ἐβγαίνει.

Πῶς νὰ κατασκευάσῃς σάρκα καὶ γλυκασμὸν τοῦ τοίχου.

§ 62. Βάλε ψιμύθι τοῦ τοίχου δράμια . . . καὶ ὤχραν Θασίτικην δράμια . . . καὶ βόλον δράμια . . . καὶ τρῖψον αὐτὰ ἐπιμελῶς εἰς μάρμαρον καὶ γίνεται σάρκα καλή· καὶ πάρε ἀπὸ τὴν ἴδιαν σάρκα καὶ προπλασμὸν καὶ σμίγοντάς τα ποίησον τὸν γλυκασμόν.

Πῶς νὰ σαρκώνῃς εἰς τοῖχον.

§ 63. Πάρε ἀπὸ τὸν γλυκασμὸν καὶ σάρκωνε, ὡσὰν καὶ εἰς τὰς εἰκόνας, τὰ ἐκλεκτὰ πρόσωπα· εἰ δὲ καὶ θέλεις γλήγορα, πρῶτα σάρκωσον τὰ θεμέλια μὲ σάρκα καὶ τὰ λεπτώματα λέπτυνε μὲ γλυκασμὸν καὶ μὲ σάρκα, καὶ οὕτω γίνονται γλήγορα.

Πῶς νὰ βάλῃς τὰ κοκκινάδια.

§ 64. Τὰ μὲν στόματα τῶν νέων ποίει ἀπὸ ἁγνὸν βόλον. τὰ δὲ κοκκινάδια βάνε λεπτὰ ἀνακατώνοντας βόλον μὲ σάρκα· ὁμοίως καὶ τὰ χείλη αὐτῶν· εἰς δὲ τοὺς ἴσκιους τῶν χειρῶν καὶ ἄλλων μελῶν βάλε ἁγνὸν βόλον πολλὰ λεπτόν· ὁμοίως καὶ τῶν γερόντων· τὰ δὲ μαλλία καὶ γένεια ποίησον ὡς ἑρμηνεύθης εἰς τὰς εἰκόνας.

Πῶς νὰ λαμματίζῃς μὲ λαζοῦρι εἰς τοῖχον.

§ 65. Βάλε τὸ λαζοῦρι εἰς τὴν πλάκα, βάλε δὲ καὶ ὀλίγο λουλάκι ἀπὸ τὸ λεγόμενον χίντι, διότι τὸ λαζοῦρι μουχλιάζει· εἰς

τὸν τοῖχον· καὶ ὅσον ἔβαλες λουλάκι, βάλε καὶ ἄλλο τόσον ψιμύθι τοῦ τοίχου καὶ τρῖψον αὐτὰ καλὰ καὶ σύναξέ τα εἰς καυκί, καὶ πρῶτα πρόπλαθε βαθὺ λινὸν καὶ ἄνοιγέ το μὲ μαῦρο καὶ λαμμάτιζε μὲ τὸ λαζούρι· λαμματίζεται δὲ καὶ εἰς τὴν μαυροσούμπραν καὶ εἰς τὸ ὀξύμαυρον.

Ποῖαι βαφαὶ δουλεύονται εἰς τὸν τοῖχον καὶ ποῖαι δὲν δουλεύονται.

§ 66. Τὸ ψιμύθι τῆς εἰκόνος καὶ τὸ τζιγκιάρι καὶ τὸ λαζούρι καὶ ἡ λάκκα καὶ τὸ ἀρσενίκι, αὐτὰ δὲν δουλεύονται εἰς τὸν τοῖχον· αἱ δὲ λοιπὲς βαφὲς ὅλες δουλεύονται. Διὰ τὴν κιννάβαριν ὅμως πρέπει νὰ ἠξεύρῃς, ὅτι, εἰ μὲν ἱστορίζεις ἔξωθεν τοῦ ναοῦ, εἰς τόπον ὁποῦ κτυπᾷ ὁ ἀέρας, μὴ βάλῃς ὁλότελα, διότι μαυρίζει, ἀλλὰ βάλε λευκὸν ὀξύ· εἰ δὲ καὶ ἱστορίζεις ἔσωθεν τοῦ ναοῦ, βάλε ψιμύθι τοῦ τοίχου καὶ ὤχραν Πολίτικην ἀπὸ ὀλίγα καὶ δὲν μαυρίζει.

Πῶς νὰ κάμῃς στέφανα σηκωτὰ εἰς τοῖχον.

§ 67. Ἀφ' οὗ σχεδιάσῃς τὸν ἅγιον, γύρισε τὸ στεφάνι του μὲ τὸ πριέλι· εἶτα βάλε ὄψιν καὶ σήκωσε τὸ στεφάνι· μόνον πρόσεχε νὰ μὴ πλακώσῃς τὰ μαλλία· εἶτα κόλλησον χρυσαφοχάρτια ἐπάνω εἰς ὅσον ἐσήκωσες, διὰ νὰ μὴ φαίνεται ὁ ἀσβέστης ὁλότελα, καὶ γύρισε δεύτερον μὲ τὸ πριέλι ἐπάνω εἰς τὰ χαρτία νὰ σημαδεύσῃς τὸ στεφάνι· καὶ τότε παίρνοντας τὸ ξύλον, ὁποῦ ἔχεις σκαλισμένον, βλέπε μὲ προσοχὴν τὸ γύρισμα τοῦ πριελίου· καὶ βάνοντας τὸ πάτημα κτύπα το μὲ τὸ σκεπάρνι διὰ νὰ τυπώνεται καὶ οὕτω γύρισε αὐτὸ γύροθεν τοῦ στεφάνου· εἶτα ἐβγάνοντας τὰ χαρτία ἴσασε τὴν ὄψιν ἀπὸ τριγύρου μὲ τὸ μιστρὶ καὶ γύρισον αὐτὸ μὲ ψιμύθι καὶ μὲ τὸ ὀξύ, καὶ ἄφες νὰ στιγνώσῃ καλά, διὰ νὰ βάλῃς μάλαμα μὲ τὸ μουρδέντι.

Πῶς νὰ βάλῃς λαζούρι εἰς τὸν τοῖχον.

§ 68. Πάρε πίτυρα καὶ πλῦνέ τα καὶ στράγγισέ τα, τὸ δὲ νερὸν ὁποῦ στραγγίσεις βάλ' το νὰ κατακαθίσῃ καὶ χύνοντάς το, ἕως οὗ νὰ μείνῃ τὸ πηκτόν, βάλ' το νὰ βράσῃ· μετὰ δὲ τὸ βράσιμον ἀνακάτωνέ το μὲ τὸ λαζούρι καὶ βάνε το εἰς τοὺς κάμ-

πους του τοίχου. Πολλοὶ λέγουσιν, ὅτι τὸ νερὸν ὁποῦ πλύνουν τὰ πίτυρα, τὸ χύνουν καὶ βάνουν ἄλλο νερὸν δεύτερον καὶ βράζει μὲ τὰ πίτυρα πολλὴν ὥραν· εἶτα τὸ στραγγίζουν καὶ γίνεται — λέγουν — καλὴ κόλλα. Σὺ δέ, ἂν θέλῃς, δοκίμασε αὐτό· ὅμως βλέπε καλά, ὅταν βάνῃς τὸ λαζούρι, νὰ εἶναι ὁ τοῖχος πολλὰ ξηρός.

Πῶς νὰ ποιήσῃς μουρδέντι διὰ νὰ χρυσώνῃς.

§ 69. Πάρε σουλιγένι δράμια τριάντα καὶ ὤχραν ψιλὴν δράμια τρία, καὶ ὄστρακον δράμια πέντε καὶ τζιγκιάρι δράμι ἕνα καὶ ψιμύθι δράμι ἕνα. Αὐτὰ ὅλα ξηρὰ τρῖψον καλὰ εἰς μάρμαρον χωρὶς ἄλλο τίποτε· εἶτα σύναξέ τα ἀπὸ τὸ μάρμαρο καὶ βάλ' τα εἰς χαρτί, καὶ ὅταν θέλῃς νὰ χρυσώσῃς, βάλε ἀπ' αὐτὰ εἰς πινάκι, ὅσον νὰ σοῦ φθάσῃ νὰ κάμῃς τὴν ὑπηρεσίαν σου· ἤ, ἂν θέλῃς, βάλε μόνον σουλιγένι ξηροτριμμένον· εἶτα βράσε πεζίρι, ἕως οὗ νὰ πήξῃ νὰ γένῃ ὡσὰν μέλι· καὶ ὅση εἶναι ἡ βαφή, βάλε καὶ ἄλλο τόσον πεζίρι βρασμένον καὶ ἀνακάτωνέ τα ἐπιπολὺ μὲ ἕνα ξύλον, ἢ μὲ τὸ δάκτυλόν σου, ἕως οὗ νὰ ἑνωθοῦν· καὶ τότε ἄλειψε τὰ στεφάνια τῶν ἁγίων εἰς τὸν τοῖχον καὶ χρύσωσον. Ὁμοίως καὶ ὅ τι ἄλλο θέλεις νὰ χρυσώσῃς, ἢ πετζί, ἢ γυαλί, ἢ μάρμαρον, ἐντὸς ἢ ἐκτός, ἄλειψε αὐτὰ πρότερον μὲ τὸ μουρδέντι, εἶτα χρύσωσέ τα. Ὅταν δὲ θέλῃς νὰ χρυσώσῃς πορί, πότισέ το μὲ λινέλι εἰς τὸν ἀέρα μίαν φορὰν καὶ ἄφες το νὰ στιγνώσῃ ἡμέρας τρεῖς· εἶτα ἄλειψέ το μὲ τὸ μουρδέντι καὶ ἄφες το νὰ στιγνώσῃ καὶ χρύσωσον ἐπάνω εἰς αὐτό. Εἰ μὲν εἶναι ἔξω, ποίησον αὐτὸ οὕτως· εἰ δὲ εἶναι μέσα, χρύσωσον μὲ κόλλαν. Ὁμοίως ποίησον καὶ εἰς σίδηρον καὶ εἰς χάλκωμα καὶ εἰς μολύβι· τὸ δὲ πανὶ πότισον πρῶτον κόλλαν εἰς ὅσον τόπον μέλλει νὰ πέσῃ τὸ μάλαμα· εἶτα ἄλειψον αὐτὸ μουρδέντι καὶ χρύσωσον καὶ γίνεται καλόν. Ὅμως βλέπε μὴν ἀνακατώσῃς πολὺ μουρδέντι, ὅτι τὴν ἄλλην ἡμέραν πήζει καὶ δὲν δουλεύεται.

Πῶς νὰ βάλῃς μάλαμα εἰς τὸν τοῖχον, εἰς τὰ στέφανα καὶ ὅπου θέλεις.

§ 70. Τελειώνοντας τὴν ἱστορίαν ἄφες την νὰ στιγνώσῃ καλά· εἶτα ποίησον μουρδέντι, ὅσον ἀπεικάζεις νὰ σοῦ φθάσῃ διὰ τὴν

ὑπηρεσίαν σου, καὶ ἄλειψε τὰ στεφάνια τῶν ἁγίων· ποίησον δὲ καὶ ἄστρα. Ὅμως βλέπε νὰ κάμνῃς τὰ ἄστρα πρὶν νὰ βάλῃς τὸ λαζούρι· διότι ἂν τὰ βάλῃς ὑστερώτερα ἀπὸ τὸ λαζούρι, κατὰ τὴν ὥραν γίνονται, ὅμως ὕστερα πέφτουν. Ἀφ᾽ οὗ λοιπὸν κάμῃς τὰ ἄστρα καὶ ὅ τι ἄλλο θέλεις, ἄφες νὰ ψιχνιάσουν ὀλίγον· εἶτα δοκίμασε τοιουτοτρόπως. Γγίξε τὸν δάκτυλόν σου, καὶ εἰ μὲν κολλᾷ καὶ σύρνοντάς τον ὀπίσω δὲν παίρνει μουρδέντι, διότι ἐτζίπωσε, τότε κόψον τὸ μάλαμα μὲ ὅλον τὸ χαρτὶ μὲ ψαλίδι εἰς ὅ τι κομμάτια σοῦ κάμνουν χρεία· καὶ οὕτω σηκώνοντας τὸ μάλαμμα μὲ ὅλον τὸ χαρτὶ βάνε το εἰς τὸν τόπον του μὲ προσοχήν, διὰ νὰ μὴ στραβώνῃ, καὶ πατῶντας μὲ τὰ δάκτυλά σου τὸ χαρτὶ μὲ ἐπιτηδειότητα ἐλαφρά, διὰ νὰ κολλήσῃ τὸ μάλαμα, ἔβγαλε τὸ χαρτὶ καὶ καθάριζέ το μὲ τὸ λαγοπόδι· καὶ εἰ μὲν ἔχει καμμίαν τρύπαν, παῖρνε μὲ τὸ λαγοπόδι καὶ βάλε ἀπάνω καὶ κολλᾷ καὶ γίνεται καλόν. Ἔτζι χρύσωσον καὶ ὅ τι ἄλλο θέλεις, ἢ ἄστρα, ἢ χρυσοκονδυλίας· καὶ ἀνίσως δὲν σέρνει τὸ κονδύλι, ὅταν σύρνῃς μὲ τὸ μουρδέντι εἰς τοῖχον τὰς χρυσοκονδυλίας, βάλε ὀλίγο νέφτι καὶ σέρνει καὶ οὕτως παίρνει τέλος ἡ ἱστορία τοῦ τοίχου. Ἴξευρε καὶ τοῦτο, ὅτι γίνονται καὶ εἰς τὸν τοῖχον λινοκοπίαι μὲ τὸ σκόρδον ὡσὰν καὶ εἰς τὲς εἰκόνες καλώτατες, εἰς τόπον ὁποῦ δὲν νοτίζει, ἀμὴ εἶναι ἀνοικτὸς καὶ βαρεῖ ὁ ἀέρας· εἰ δὲ καὶ ὁ τόπος νοτίζει, ἢ εἶναι κλειστὸς καὶ δὲν βαρεῖ ἀέρας, πρόσεχε νὰ μὴ βάλῃς ποτὲ λινοκοπίας μὲ σκόρδον εἰς τὸν τοῖχον, διότι ὕστερα μουχλιάζουν καὶ χαλοῦν, μόνον νὰ τὲς βάλῃς μὲ τὸ μουρδέντι. ὡς ἑρμηνεύθης ἄνωθεν.

Πῶς νὰ διορθώσῃς παλαιὰν καὶ σαθρωμένην εἰκόνα

§ 71. Ὅταν θέλῃς νὰ διορθώσῃς παλαιὰν καὶ σαθρωμένην εἰκόνα, ποίησον οὕτως. Εἰ μὲν εἶναι ὄπισθεν σαπιμένη καὶ σαρακοφαγωμένη, πρῶτα καθάρισε τὰ σαπήματα καλὰ καὶ τίναξε τὸν κονιορτόν· εἶτα πότισον αὐτὴν μὲ κόλλαν νὰ τὴν πίῃ καλὰ τὸ σανίδι, ἔπειτα βάλ᾽ την εἰς τὸν ἥλιον νὰ ξηραθῇ· μόνον πρόσεχε νὰ μὴ περάσῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ κόλλα καὶ χαλάσῃ τὴν ἱστορίαν. Μετὰ ταῦτα πάρε πριονίσματα ἀπὸ σανίδι καὶ ἀνακάτωσέ τα μὲ κόλλαν καὶ γέμισε τὲς τρύπες· καὶ ὡσὰν στιγνώσῃ, γύ-

ψωσέ την ἢ κόλλησον πανὶ ὄπισθεν καὶ οὕτω στερεώνει. Εἰ δὲ εἶναι ἀπὸ ἐμπρὸς ὁ κάμπος χαλασμένος καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ἁγίου στέκει καλά, πρῶτα ξύσε τὸν κάμπον καὶ ἔβγαλε ἀπὸ τριγύρου τὸν πα..λιὸν γύψον· εἶτα πότισέ την κόλλαν, ὡς ἄνωθεν, καὶ βάλε καὶ τὰ πριονίσματα τοῦ ξύλου· ἔπειτα γύψωσέ την καὶ βάλε τὸ μάλαμα καὶ τὲς βαφὲς καὶ μπάλωσέ την καὶ βερνίκιασέ την καὶ γίνεται ὡσὰν καινούρια.

Εἴδησις ἀκριβὴς περὶ χρυσογραφίας.

§ 72. Λαβὼν χρυσάφι καθαρόν, ἤτοι φλωρίον, καὶ βαλὼν αὐτὸ ἐν χωνείᾳ μετὰ ὑδραργύρου καὶ τζαπαρικοῦ, θὲς μέσον ἀνθράκων πεπυρωμένων πολλῶν, ὥστε σχεδὸν μὴ καθορᾶσθαι τὸ χωνεῖον διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθράκων, ἐμφυσῶν αὐτοὺς ἕως ἐκπυρωθῇ ἡ χωνεία καὶ τὸν ὑδράργυρον βλέπῃς καπνίζοντα καὶ καιόμενον. Ὅταν δὲ ἴδῃς ὅτι ἐξέλιπεν ὁ καπνὸς αὐτοῦ, γίνωσκε ὅτι ὁ μὲν χρυσὸς διελύθη, ὁ δὲ ὑδράργυρος καυθεὶς εἰς τέλος ἐξέλιπε, καὶ οὕτως αὐτίκα ἔκβαλε τὸ χωνεῖον, ἵνα μὴ βραδύνας ἐν τῷ πυρὶ βράσῃ ὁ χρυσὸς καὶ γένηται στερεὸς ὡς τὸ πρότερον. Ψυχρανθείσης οὖν τῆς χωνείας, ἔκβαλε τὸν χρυσὸν καὶ ἕνωσον αὐτὸν τεάφῃ καθαρᾷ εἰς διπλάσιον τοῦ χρυσοῦ, καὶ οὕτω τρῖψον ὁμοῦ καὶ τὰ δύο ἐν μαρμάρῳ πορφυρῷ καὶ τριβίδι ὁμοίῳ. Ὅταν δὲ κατατρίψῃς αὐτὰ ἱκανῶς καὶ ἰσχυρῶς, σύναξον ἐπιμελῶς καὶ ἔμβαλε πάλιν μειζοτέρᾳ χωνείᾳ καὶ πύρωσον, ὡς κα' πρότερον, καίων τὸν χρυσὸν σὺν τῇ τεάφῃ, ἕως εἰς τέλος ἐκκαυθεῖσα καὶ αὕτη ἐκλίπῃ σὺν τῷ καπνῷ· καὶ οὕτως ἐκβαλὼν αὐτὸν τῆς χωνείας καὶ τοῦ πυρός, θὲς ἐν τῷ ῥηθέντι μαρμάρῳ καὶ τρῖψον ἐπιμελῶς καὶ σφοδρῶς, ἕως ἐξασθενήσῃ εἰς τέλος τριβόμενος καὶ γένηται ὥσπερ χοῦς. Πλὴν ἐν τῷ τοιούτῳ δευτέρῳ τρίμματι ἔμβαλε καὶ ὀλίγον ὕδωρ μετὰ ἅλατος καθαροῦ βραχυτάτου, καὶ οὕτω μετὰ τὸ τρῖψαι αὐτὸν ἱκανῶς, ὡς εἴρηται, σύναξον αὖθις ἐπιμελῶς καὶ βαλὼν ἐν καυκίῳ καθαρῷ πλῦνον πολλάκις αὐτόν, ἕως ἂν καθαρίσῃς τὸν ῥύπον ὅλον· καὶ οὕτω βαλὼν ἐν χηβαδίῳ ποίει ὃ βούλει μετ' αὐτοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

Περὶ τῶν ἐννέα ταγμάτων.

§ 1. Τὰ τάγματα τῶν ἁγίων ἀγγέλων εἰσὶν ἐννέα κατὰ τὸν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην· τὰ ὁποῖα διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις. Ἡ πρώτη τάξις· Θρόνοι, Χερουβίμ, Σεραφίμ. Οἱ μὲν Θρόνοι ἱστορίζονται ὡς τροχοὶ πύρινοι ἔχοντες γύρωθεν πτερὰ καὶ μέσον τῶν πτερύγων ἔχοντες ὄμματα, περιπεπλεγμένοι ἀλλήλοις καὶ σχηματιζόμενοι ὡς θρόνος βασιλικός· τὰ δὲ Χερουβὶμ μὲ κεφαλὴν μόνην καὶ δύο πτέρυγας, τὰ δὲ Σεραφὶμ μὲ ἓξ πτέρυγες, μὲ τὰς δύο σκεπάζοντα τὰ πρόσωπά των καὶ μὲ τὰς ἄλλας δύο τοὺς πόδας καὶ μὲ τὰς ἄλλας δύο πετώμενα καὶ βαστάζοντα εἰς τὰς χεῖράς των ῥιπίδια μὲ τοιαῦτα γράμματα· «Ἅγιος Ἅγιος Ἅγιος». Οὕτως εἶδεν αὐτὰ ὁ προφήτης Ἡσαΐας (ϛ', 1—3). Τὰ δὲ τετράμορφα ἱστορίζονται οὕτως. Ἑξαπτέρυγα μὲ στέφανον εἰς τὴν κεφαλήν, ἔχοντα ἀγγέλου πρόσωπον καὶ βαστῶντα μὲ τὰ χέρια Εὐαγγέλιον ἔμπροσθεν τοῦ στήθους των, καὶ ἐν μέσῳ τῶν δύο πτερύγων τῶν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς των ἔχοντα ἀετὸν καὶ εἰς τὴν πλαγίαν πτέρυγα, τὴν δεξιάν, λέοντα καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν μόσχον, βλέποντας ἄνω καὶ βαστάζοντας εἰς τοὺς πόδας των Εὐαγγέλια. Οὕτως εἶδεν αὐτὰ ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ (α', 5—13). Ἡ δευτέρα τάξις, ἥτις λέγεται διακόσμησις· Κυριότητες, Δυνάμεις, Ἐξουσίαι. Αὗται ἱστορίζονται φοροῦσαι στιχάρια ἕως τοὺς πόδας καὶ ζωσμέναι μὲ χρυσοπράσινα ὠράρια, καὶ εἰς μὲν τὰ δεξιά των χέρια βαστάζουσαι ῥαβδία χρυσᾶ, εἰς δὲ τὰ ἀριστερὰ

ταύτην τὴν σφραγῖδα ⊗. Ἡ τρίτη τάξις· Ἀρχαί, Ἀρχάγγελοι, Ἄγγελοι. Οὗτοι ἱστορίζονται φοροῦντες στρατιωτικὰ φορέματα καὶ ἐζωσμένοι μὲ ζώνας χρυσᾶς καὶ βαστοῦντες εἰς τὰς χεῖράς των κοντάρια μὲ πελέκεις καὶ λόγχας εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κονταρίων.

Ἡ ἔκπτωσις τοῦ Ἑωσφόρου.

§ 2. Οὐρανὸς καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος ὡς βασιλεὺς ἐπὶ θρόνου, βαστῶν Εὐαγγέλιον λέγον· «Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα» (Λουκᾶς ι', 18)· καὶ γύροθεν αὐτοῦ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων ἱστάμενα μετὰ φόβου· καὶ ὁ Μιχαὴλ ἱστάμενος εἰς τὸ μέσον καὶ δεικνύων τὸν Χριστὸν εἰς τὰ ἄλλα τάγματα λέγει εἰς χαρτί· «Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου· δεῦτε προσκυνήσωμεν τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ». Καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν βουνὰ καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν χάσμα μέγα καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ταῦτα τὰ γράμματα· «Ὁ Τάρταρος». Καὶ τὸ τάγμα τοῦ Ἑωσφόρου γκρεμνιζόμενον ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Καὶ ὅσον εἶναι ὑψηλότερα ἄγγελοι λαμπροὶ κρεμνισμένοι καὶ χαμηλότερα ἄλλοι ἄγγελοι μελανοὶ καὶ παρακάτω ἄλλοι σκοτεινότεροι, καὶ κατώτερα πάλιν ἄλλοι ἥμισυ δαίμονες καὶ ἥμισυ ἄγγελοι, καὶ ἄλλοι πάλιν τέλειοι δαίμονες μαῦροι καὶ σκοτεινοί, καὶ ὑποκάτωθεν πάντων, μέσα εἰς τὸν Τάρταρον, ὁ Ἑωσφόρος διάβολος σκοτεινότερος καὶ ἀγριώτερος πάντων, κείμενος προύμυτα καὶ βλέπων ἄνω (Ἡσαΐας ιδ', 12).

Ἡ πλάσις τοῦ Ἀδάμ.

§ 3. Ὁ Ἀδὰμ νέος ἀγένειος γυμνὸς ἱστάμενος καὶ ὁ Ἄναρχος Πατὴρ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μὲ φῶς πολύ, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστάζων αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν αὐτόν· καὶ γύροθεν αὐτῶν βουνὰ μὲ δένδρα καὶ διάφορα ζῷα, καὶ ἐπάνωθεν οὐρανὸς μὲ ἥλιον καὶ σελήνην (Γεν. β', 7—8).

Ὁ Ἀδὰμ καλῶν τὰ ὀνόματα τῶν ζῴων.

§ 4. Παράδεισος μὲ δένδρα διάφορα καὶ λουλούδια πολλά, καὶ ὁ Ἀδὰμ ἐν μέσῳ καθήμενος, ἔχων τὸ ἕνα χέρι ἁπλωμένον

καὶ τὸ ἄλλο ἐπάνω τῶν γονάτων του· καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὅλα τὰ θηρία καὶ ζῷα τῆς γῆς βλέποντα πρὸς αὐτόν (Γεν. β', 19—20).

Ἡ πλάσις τῆς Εὔας.

§ 5. Παράδεισος, ὡς ἄνωθεν, καὶ ὁ Ἀδὰμ γυμνὸς κοιμώμενος, ἀκουμπίζων εἰς τὸ χέρι του, καὶ ἡ Εὔα ἐξερχομένη ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, ἔχουσα ἁπλωμένα τὰ χέρια ἄνω· καὶ ὁ Ἄναρχος Πατὴρ ἐπάνωθεν μὲ φῶς, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστάζων αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν αὐτήν (Γεν. β', 21—24).

Ἡ παράβασις τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας.

§ 6. Παράδεισος, ὡς ἄνωθεν, καὶ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα γυμνοὶ ἱστάμενοι, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν μέγα δένδρον ὡς συκῆ μὲ καρπόν, καὶ ὁ ὄφις τυλιγμένος εἰς αὐτό, ἔχων τὴν κεφαλήν του πρὸς τὸ ἀφτὶ τῆς Εὔας· καὶ ἡ Εὔα μὲ τὸ ἕνα χέρι τρώγει ἐκ τοῦ καρποῦ καὶ μὲ τὸ ἄλλο δίδει τοῦ Ἀδὰμ καὶ αὐτὸς λαμβάνει αὐτόν (Γεν. γ', 6).

Ἡ ἐξορία τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας.

§ 7. Παράδεισος, ὡς ἄνωθεν, καὶ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα γυμνοί, ἔχοντες τυλιγμένα φύλλα συκῆς εἰς τὰ ὑπογάστριά των, καὶ φεύγοντες βλέπουν εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἓν πύρινον Ἑξαπτέρυγον βαστάζον εἰς τὰς χεῖράς του πύρινα σπαθία διώκει αὐτοὺς (Γεν. γ', 7—24).

Ὁ θρῆνος τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας.

§ 8. Παράδεισος κλεισμένος καὶ ἔμπροσθεν τῆς θύρας αὐτοῦ ἡ φλογίνη ῥομφαία, καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα καθήμενοι καὶ θρηνοῦντες τραβίζουν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των, ὄντες μισογυμνωμένοι (Γεν. γ', 24).

Ὁ Ἀδὰμ ἐργαζόμενος τὴν γῆν.

§ 9. Ὁ Ἀδὰμ βαστάζων δικέλλι σκάπτει χωράφι καὶ ἡ Εὔα ἄντικρυς αὐτοῦ καθημένη· βαστάζουσα ῥόκκαν κλώθει (Γεν. γ'. 17, 20, 23).

Ἡ γέννησις τοῦ Κάιν.

§ 10. Σπήλαιον καὶ ἡ Εὔα ἔσωθεν κειμένη εἰς ῥοῦχα, καὶ ὁ Ἀδὰμ ἀρχιγένης καθήμενος βαστάζει τὸν Κάιν ὡς βρέφος τυλιγμένον εἰς σπάργανα (Γεν. δ', 1).

Ἡ γέννησις τοῦ Ἄβελ.

§ 11. Σπήλαιον καὶ ἡ Εὔα κειμένη εἰς ῥοῦχα καὶ ὁ Ἀδὰμ πλύνων τὸν Ἄβελ μέσα εἰς λεκάνην, καὶ ὁ Κάιν τοῦ χύνει νερὸν μὲ κανάτι (Γεν. δ', 2).

Ὁ Κάιν ἐργαζόμενος τὴν γῆν.

§ 12. Ὁ Κάιν νέος ἀγένειος ἔσω εἰς χωράφι, ἔχων δύο βώδια ζευγμένα μὲ ζυγὸν καὶ ἀλέτρι καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστάζει ὀπίσω τὸ ἀλέτρι καὶ μὲ τὸ ἄλλο πλήττει τὰ βώδια μὲ τὸ βουκέντρι, καὶ παρέκει πάλιν ὁ αὐτὸς θερίζων σιτάρι (Γεν. δ', 2).

Ὁ Ἄβελ βόσκων τὰ πρόβατα.

§ 13. Ὁ Ἄβελ νέος ἀγένειος βαστάζων ῥάβδον καὶ πλῆθος προβάτων ἔμπροσθέν του (Γεν. δ', 2).

Ἡ θυσία τοῦ Κάιν καὶ Ἄβελ.

§ 14. Θυσιαστήριον ἔχον ἐπάνω πρόβατον καιόμενον καὶ ἡ φλὸξ αὐτοῦ ἀναβαίνουσα ἴσια εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὁ δίκαιος Ἄβελ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔχων τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ πλησίον ἄλλο θυσιαστήριον ἔχον ἐπάνω δεμάτια σίτου καιόμενα, καὶ ὁ Κάιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔχων τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἡ φλὸξ τοῦ θυσιαστηρίου γυρισμένη ὡς καμάρα εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (Γεν. δ', 3—4).

Ὁ Κάιν φονεύων τὸν Ἄβελ.

§ 15. Βουνὰ καὶ ὁ Ἄβελ κείμενος καταγῆς πληγωμένος, καὶ ὁ Κάιν ἐπάνωθεν αὐτοῦ βαστῶν μάχαιραν (Γεν. δ', 8).

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα θρηνοῦντες τὸν Ἄβελ.

§ 16. Ὁ Ἄβελ κείμενος ὕπτιος καὶ αἷμα τρέχον ἐκ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ὁ Ἀδὰμ μιξαιπόλιος καὶ ἡ Εὔα κλαίοντες αὐτὸν

καὶ εἷς ἄγγελος λέγων πρὸς τὸν Ἀδὰμ εἰς χαρτὶ «Μὴ κλαῖε· ἀναστήσεται ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ».

Ὁ Νῶε προστάζεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν κιβωτὸν κατασκευάσῃ.

§ 17. Ὁ Νῶε ἱστάμενος, βλέπων ἄνω, καὶ ἐπάνωθέν του οὐρανὸς καὶ ἀκτὶς κατερχομένη εἰς αὐτόν, καὶ μέσα εἰς τὴν ἀκτῖνα αὐτὰ τὰ γράμματα· «Ποίησον σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ ἐπάγω τόν»: (Γεν. ς', 13—14, 17).

Ὁ Νῶε ποιῶν τὴν κιβωτόν.

§ 18. Καράβι μεγάλο καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Νῶε βαστῶν σκεῦος μὲ πίσσαν ἀλείφει αὐτό· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἄλλοι καλαφατίζουν, ἄλλοι πελεκοῦν· καὶ γυναῖκες ἔσωθεν τῆς κιβωτοῦ καὶ ἔξωθεν ἄνθρωποι, ἄλλοι τρώγοντες καὶ πίνοντες μὲ γυναῖκες καὶ μὲ ὄργανα καὶ ἄλλοι καταγελῶντες αὐτόν· καὶ θηρία καὶ πετεινὰ καὶ κτήνη διάφορα ἐρχόμενα εἰς τὴν κιβωτόν (Γεν. ς', 22. ζ', 1—9).

Ὁ κατακλυσμός.

§ 19. Πλῆθος ὑδάτων καὶ ἄνθρωποι πνιγμένοι πολλοὶ καὶ ἀνάμεσα τὰ ὕδατα φαινόμεναι κορυφαὶ βουνῶν, καὶ εἰς μίαν κορυφὴν βουνοῦ ἡ κιβωτὸς καὶ ὁ Νῶε προκύπτει ἀπὸ ἕνα παράθυρον βαστάζων εἰς τὸ χέρι του περιστεράν (Γεν. η', 8).

Ἡ θυσία τοῦ Νῶε.

§ 20. Βουνὰ καὶ ἐπάνω ἡ κιβωτὸς καὶ θηρία καὶ κτήνη καὶ πετεινὰ ἐξερχόμενα ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἔξωθεν θυσιαστήριον ἔχον ἐπάνω πρόβατα καὶ ἄλλα καθαρὰ ζῷα καὶ πετεινά, καὶ τριγύρου αὐτοῦ ὁ Νῶε καὶ οἱ υἱοί του καὶ αἱ γυναῖκές των, ἔχοντες τὰ χέρια ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανόν (Γεν. η', 20).

Ὁ Νῶε φυτεύων ἀμπελῶνα.

§ 21. Ἄνθρωποι σκάπτοντες καὶ εἷς βαστῶν λωστὸν τρυπᾷ τὴν γῆν, καὶ ὁ Νῶε ὄπισθεν αὐτοῦ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν κλήματα καὶ μὲ τὸ ἄλλο βάνει αὐτὰ εἰς τὲς τρύπες (Γεν. θ', 20).

Ὁ Νῶε μεθυσθεὶς ἐκ τοῦ οἴνου ἐγυμνώθη.

§ 22. Σπίτια καὶ ὁ Νῶε καθήμενος, ἔχων κανάτι καὶ πίνων μὲ μουσούρι· καὶ παρέκει πάλιν αὐτὸς κοιμώμενος ξεγυμνωμένος ἕως τὴν κοιλίαν, καὶ οἱ δύο του υἱοί, ὁ Σὴμ καὶ ὁ Ἰάφεθ, ἔχοντες εἰς τὴν πλάτην τους ἱμάτιον πηγαίνουν πρὸς αὐτὸν ὀπισθοφανῶς· καὶ ὁ Χὰμ ὄπισθεν αὐτῶν βλέπων τὸν Νῶε δείχνει αὐτὸν πρὸς αὐτούς (Γεν. θ', 21—24).

Ἡ πυργοποιΐα.

§ 23. Κάστρον καὶ πύργος πολλὰ ὑψηλὸς καὶ ἄνθρωποι ἐπάνω αὐτοῦ κτίζοντες ἄλλοι μὲ σφυρία, ἄλλοι μὲ ἄλλα ἐργαλεῖα· ἄλλοι φέρνουν πλίνθους, ἄλλοι νερόν, ἄλλοι πηλόν, ἄλλοι καίοντες πλίνθους· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ πύργου νέφη πολλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξερχόμεναι γλῶσσαι πύριναι διαμερίζονται ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν (Γεν. ια', 1—8).

Ὁ Ἀβραὰμ προστάζεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ ἐξέλθῃ.

§ 24. Ὁ Ἀβραὰμ ἱστάμενος, βλέπων ἄνω, καὶ ἐπάνωθέν του οὐρανὸς καὶ ἀκτὶς κατερχομένη εἰς αὐτὸν καὶ μέσ' στὴν ἀκτῖνα αὐτὰ τὰ γράμματα· «Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω» (Γεν. ιβ', 1).

Ὁ Ἀβραὰμ πηγαίνων εἰς Αἴγυπτον.

§ 25. Ὁ Ἀβραὰμ καβαλλάρης καὶ ἡ Σάρα ὀπίσω του καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν κάστρον, καὶ εἰς τὴν πόρταν τοῦ κάστρου ἄνθρωποι βλέποντες αὐτούς (Γεν. ιβ', 10—13).

Ὁ Φαραὼ λαβὼν τὴν Σάραν, γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἐτάζεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

§ 26. Παλάτια καὶ ὁ βασιλεὺς Φαραὼ κοιμώμενος ἐπὶ κλίνης χρυσῆς, καὶ εἷς ἄγγελος ἐπάνωθέν του βαστῶν σπαθὶ φοβερίζει αὐτόν, καὶ ἡ Σάρα εἰς ἕνα μέρος προσευχομένη (Γεν. ιβ', 14—17).

Ὁ Ἀβραὰμ λαβὼν τὴν γυναῖκά του Σάραν ἀμίαντον ἀπὸ τὸν Φαραὼ ἔρχεται εἰς τὴν ἔρημον.

§ 27. Παλάτι καὶ ὁ Φαραὼ καθήμενος εἰς θρόνον καὶ στρατιῶται πλησίον του, καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἔμπροσθεν αὐτοῦ βαστῶν τὴν Σάραν ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ ὁ βασιλεὺς δείχνει αὐτὴν πρὸς αὐτόν· καὶ παρέκει πάλιν ὁ Ἀβραὰμ καβαλλάρης καὶ ἡ Σάρα ὄπισθέν του καὶ ὁ Λὼτ καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ φεύγοντες μετ' αὐτοῦ, καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα ζῷα (Γεν. ιβ', 18—20).

Ὁ Ἀβραὰμ πατάξας τὸν βασιλέα Χολοδογόμορ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ λυτρώνει τὸν Λώτ.

§ 28. Στρατιῶται διώκοντες ἄλλους στρατιώτας καὶ βασιλεῖς καὶ κατακόπτοντες αὐτούς, καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἁρματωμένος, βαστῶν τὸν Λὼτ ἀπὸ τὸ χέρι· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἄλογα καὶ πρόβατα καὶ βόες (Γεν. ιδ', 14—17).

Ὁ Μελχισεδὲκ φροῦπαντῶν τὸν Ἀβραάμ.

§ 29. Ὁ δίκαιος Μελχισεδὲκ φορῶν ἱερατικὴν στολὴν καὶ βαστάζων δίσκον μὲ τρεῖς ἄρτους καὶ κανάτι μὲ κρασί, καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἁρματωμένος καὶ ὁ Λὼτ μετ' αὐτοῦ καὶ ἄλλοι στρατιῶται καὶ ἄλογα καὶ πρόβατα καὶ βόες (Γεν. ιδ', 18—20).

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ.

§ 30. Σπίτια καὶ τρεῖς ἄγγελοι καθήμενοι εἰς τράπεζαν, ἔχοντες ἔμπροσθέν τους εἰς σκουτέλι βουδοκέφαλον καὶ ψωμία καὶ ἄλλα μουσούρια μὲ φαγητὰ καὶ κανάτι μὲ κρασὶ καὶ ποτήρι· καὶ ἐκ δεξιῶν αὐτῶν ὁ Ἀβραὰμ φέρων μουσούρι σκεπασμένον· ἐξ ἀριστερῶν ἡ Σάρα φέρουσα μουσούρι μὲ ὄρνιθα βρασμένην (Γεν. ιη', 1—15).

Ὁ ἐμπρησμὸς Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας.

§ 31. Νέφη καὶ ἐπάνω αὐτῶν τρεῖς ἄγγελοι βλέποντες κάτω καὶ ἐκ τῶν νεφελῶν κατερχομένη φλόξ, καὶ ὑποκάτω σπίτια χαλασμένα καιόμενα καὶ ἀνάμεσα τὰ σπίτια ἄνθρωποι ἀποθαμμένοι·

*

καὶ παρέκει, ἐπάνω εἰς βουνόν, ὁ Λὼτ καὶ οἱ δύο του θυγατέρες φεύγουσαι, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ὄπισθεν αὐτῶν λευκὴ ὡς ἅλας, βλέπουσα εἰς τὰ ὄπισθεν (Γεν. ιθ', 24—26).

Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ.

§ 32. Ὁ Ἀβραὰμ ἐπάνω εἰς βουνόν, ἔχων τὸν Ἰσαὰκ μικρὸν παιδὶ δεμένον ἐπάνω εἰς ξύλα καὶ βαστῶν μάχαιραν, ἵνα σφάξῃ αὐτόν· καὶ εἷς ἄγγελος ἐπάνωθεν αὐτοῦ δεικνύει αὐτῷ τὸν κριὸν δεμένον ἀπὸ τὰ κέρατα εἰς τὸ φυτόν, λέγων εἰς χαρτί· «Ἀβραὰμ Ἀβραάμ, μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον»· καὶ ὑποκάτω τοῦ βουνοῦ δύο νέοι κρατοῦντες ὄνον σαμαρωμένον (Γεν. κβ', 9—13).

Ὁ Ἰσαὰκ εὐλογῶν τὸν Ἰακώβ.

§ 33. Σπίτια καὶ ὁ Ἰσαὰκ πολλὰ γέρων ἐπάνω εἰς κλίνην, καὶ πλησίον αὐτοῦ τράπεζα μὲ φαγητὰ καὶ ὁ Ἰακὼβ νέος, γονατισμένος ἔμπροσθέν του· αὐτὸς δὲ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ τὸν Ἰακὼβ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ τὸ ἄλλο εὐλογεῖ αὐτόν· καὶ ὁ Ἡσαῦ ἐπάνω εἰς βουνὰ βαστων τόξον κυνηγᾷ ζῷα (Γεν. κζ', 23—29).

Ἡ κλῖμαξ τοῦ Ἰακώβ.

§ 34. Ὁ Ἰακὼβ ἀρχιγένης κοιμώμενος καὶ ἐπάνωθέν του σκάλα ἀκουμπίζουσα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνουν καὶ καταβαίνουν εἰς αὐτήν (Γεν. κη', 12).

Τὰ ἐνύπνια Ἰωσὴφ παγκάλου.

§ 35. Ὁ Ἰωσὴφ νέος ἀγένειος κοιμώμενος, καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέρες· καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ δώδεκα δεμάτια ἀστάχυα, τὸ ἕνα ἱστάμενον ὄρθιον καὶ τὰ ἄλλα τριγύρου του ὀλίγον κλιτὰ ὡς προσκυνοῦντα αὐτό (Γεν. λζ', 9).

Ὁ Ἰωσὴφ πωλούμενος τοῖς Ἰσμαηλίταις παρὰ τῶν ἀδελφῶν του.

§ 36. Λάκκος καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἀγένειος ἔσω, καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ αὐτοῦ κρατοῦντες αὐτὸν ἀπὸ τὰ χέρια τὸν ἐβγάνουν ἐκ τοῦ

λάκκου· καὶ πλησίον οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ καὶ πρόβατα καὶ οἱ Ἰσμαηλῖται μὲ καμήλας μετροῦντες εἰς μίαν πέτραν ἄσπρα καὶ αὐτοὶ λαμβάνουν αὐτά (Γεν. λζ', 28).

Ὁ Ἰωσὴφ καταλιπὼν τὸν χιτῶνα ἔφυγε τὴν ἁμαρτίαν.

§ 37. Παλάτια καὶ γυνὴ καθημένη εἰς κλίνην, βαστάζουσα τὸν Ἰωσὴφ ἀπὸ τὸ ροῦχον· ὁ δὲ Ἰωσὴφ φεύγει ἀφίνων τὸ ροῦχόν του εἰς αὐτήν (Γεν. λθ', 12—13).

Ὁ Ἰωσὴφ ἐν τῇ φυλακῇ διαλύων τὰ ἐνύπνια τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ καὶ ἀρχιοινοχόου.

§ 38. Φυλακὴ καὶ μέσον αὐτῆς ὁ Ἰωσὴφ καὶ δύο ἄνθρωποι ἔμπροσθεν αὐτοῦ γονατιστοὶ ὡς ὁμιλοῦντες αὐτῷ· ὁ εἷς ἔχων εἰς τὸ κεφάλι του δίσκον μέγαν μὲ φαγητὰ καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ κατερχόμενα πουλλία τρώγουν αὐτά· ὁ δὲ ἄλλος μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν ποτήρι μὲ τὸ ἄλλο στύφει σταφύλι μέσα εἰς αὐτό (Γεν. μ', 9—19).

Ὁ Ἰωσὴφ διαλύων τὸ ἐνύπνιον Φαραώ.

§ 39. Παλάτια καὶ ὁ βασιλεὺς κοιμώμενος εἰς κλίνην χρυσῆν, καὶ ἔξωθεν τοῦ παλατίου βουνὰ καὶ ποταμός, καὶ ἔξωθεν τοῦ ποταμοῦ βόσκοντες ἑπτὰ βόες παχεῖς καὶ ξανθοὶ καὶ ἄλλοι ἑπτὰ βόες μαῦροι καὶ ἀδύνατοι ἐβγαίνοντες ἀπὸ τὸν ποταμόν· καὶ πλησίον ἑπτὰ στάχυα καλὰ καὶ γεμᾶτα καὶ ἄλλα ἑπτὰ ἀχαμνὰ καὶ λιμά· καὶ παρέκει πάλιν ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἔμπροσθεν αὐτοῦ λέγων εἰς χαρτί· «Αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ ἑπτὰ ἔτη καλά ἐστιν, αἱ δὲ ἑπτὰ βόες αἱ κακαὶ ἑπτὰ ἔτη κακά ἐστιν» (Γεν. μα', 26).

Ὁ Ἰωσὴφ καθιστάμενος ὑπὸ τοῦ Φαραὼ κύριος πάσης γῆς Αἰγύπτου.

§ 40. Ὁ Φαραὼ καθήμενος εἰς θρόνον καὶ στρατιῶται πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Ἰωσὴφ καθήμενος εἰς ἁμάξι χρυσὸν καὶ δύο ἄλογα σύρνουν τὸ ἁμάξι, καὶ ἔμπροσθεν ἕνας σαλπίζων καὶ ὄπισθεν πολλοὶ στρατιῶται μὲ κοντάρια καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄνθρωποι ἀκολουθοῦντες (Γεν. μα', 39—45).

Ὁ Ἰωσὴφ προσκυνούμενος ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του.

§ 41. Παλάτι καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἀρχιγένης, καθήμενος εἰς θρόνον ὡς βασιλεύς, καὶ οἱ δέκα ἀδελφοί του γονατισμένοι ἔμπροσθέν του, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ παλατίου ζῷα φορτωμένα μὲ σακκία (Γεν. μβ', 6).

Ὁ Ἰωσὴφ γνωριζόμενος εἰς τοὺς ἀδελφούς του.

§ 42. Παλάτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Ἰωσὴφ ἀσπαζόμενος τοὺς ἀδελφούς του, καὶ ἔξωθεν πάλιν τοῦ παλατίου οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ περίλυποι καὶ ζῷα καὶ σακκία ῥιμμένα εἰς τὴν γῆν καὶ στρατιῶται ἀνοίγοντες αὐτά, καὶ εἷς στρατιώτης ἐβγάνων ἀπὸ τὸ σακκὶ τοῦ Βενιαμὶν κοῦπαν ἀργυρῆν (Γεν. με', 1—3).

Ὁ Ἰωσὴφ προϋπαντῶν τὸν πατέρα του Ἰακὼβ καὶ τοὺς ἀδελφούς του.

§ 43. Κάστρον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ στρατιῶται καβαλλαρέοι καὶ ἄρχοντες, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄλογον χρυσοσελλωμένον καὶ χρυσοχαλινωμένον βασταζόμενον ὑπὸ δύο στρατιωτῶν χρυσοφόρων· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν πεζὸς ὁ Ἰωσὴφ ἀσπαζόμενος τὸν πατέρα του Ἰακώβ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὄπισθεν τοῦ Ἰακὼβ καὶ ζῷα φορτωμένα καὶ ἁμάξια μὲ γυναῖκες κρατοῦσες παιδία (Γεν. μς', 29).

Ὁ Ἰακὼβ εὐλογῶν τοὺς υἱοὺς Ἰωσήφ.

§ 44. Ὁ Ἰακὼβ καθήμενος ἐπάνω εἰς κλίνην καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ μὲν Μανασσῆς ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ Ἐφραὶμ ἐξ ἀριστερῶν· ὁ δὲ Ἰακὼβ ἔχων τὰς χεῖράς του ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν σταυροειδῶς, τὴν μὲν δεξιὰν εἰς τὸν Ἐφραίμ, τὴν δὲ ἀριστερὰν εἰς τὸν Μανασσῆ, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ὄπισθεν τῶν υἱῶν του θαυμάζων (Γεν. μη', 11—12).

Ὁ Ἰακὼβ εὐλογῶν τοὺς ιβ' υἱούς του.

§ 45. Ὁ Ἰακὼβ καθήμενος εἰς κλίνην καὶ ἔχων τὰς χεῖράς του ἁπλωμένας εὐλογεῖ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔμπροσθέν του γονατισμένοι (Γεν. μθ', 28).

Ὁ προφήτης Μωϋσῆς εὑρίσκεται ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Φαραὼ ἐν τῇ θίβει.

§ 46. Βουνὰ καὶ ποταμὸς ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ στὴν ἄκρην τοῦ ποταμοῦ σεντουκόπουλον καὶ μία βασιλοπούλα καθημένη εἰς θρόνον· καὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν δύο κορίτζια βαστάζοντα μανδήλι ὄπισθεν αὐτῆς, καὶ ἄλλο κορίτζι ἀνοῖγον τὸ σεντούκι ἔμπροσθεν αὐτῆς καὶ ἐβγάνον ἐξ αὐτοῦ παιδίον (Ἐξόδ. β', 1—6).

Ὁ Μωϋσῆς ποιμαίνων τὰ πρόβατα ὁρᾷ καιομένην τὴν βάτον.

§ 47. Ὁ Μωϋσῆς λύων τὸ ὑπόδημά του καὶ τριγύρου αὐτοῦ πρόβατα καὶ ἔμπροσθέν του βάτος καιομένη, καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτῆς ἡ Παναγία εἰς πόλον μὲ τὸ βρέφος· καὶ εἰς τὸ πλάγι αὐτῆς εἷς ἄγγελος βλέπων πρὸς τὸν Μωϋσῆν· καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς βάτου πάλιν ὁ Μωϋσῆς ἱστάμενος, ἔχων τὴν μίαν χεῖρα ἀπλωμένην καὶ μὲ τὴν ἄλλην βαστῶν ῥάβδον (Ἐξόδ. γ', 1—4).

Ὁ Μωϋσῆς εὐαγγελιζόμενος τοῖς Ἑβραίοις τὴν ἀπολύτρωσιν αὐτῶν.

§ 48. Ὁ Μωϋσῆς ἱστάμενος καὶ ὁ Ἀαρὼν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πολλοὶ Ἰουδαῖοι προσκυνοῦντες αὐτόν (Ἐξόδ. δ', 28—31).

Ὁ Μωϋσῆς λέγων τῷ Φαραὼ ἵνα ἐξαποστείλῃ τοὺς Ἑβραίους.

§ 49. Παλάτια καὶ ὁ Φαραὼ καθήμενος εἰς θρόνον καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρών, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν μέγας ὄφις εἰς τὴν γῆν καταπίνων ἄλλους μικροὺς ὄφεις· καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι πλησίον μὲ καλουπάκια καὶ σαρίκια βαστάζοντες χαρτία· καὶ ἔξωθεν τοῦ παλατίου Ἑβραῖοι, ἄλλοι ἀνακατώνοντες λάσπην μὲ ἄχυρον, ἄλλοι φτιάνοντες πλίνθους, ἄλλοι ψήνοντες αὐτούς, καὶ ἄλλοι Αἰγύπτιοι δέροντες αὐτούς (Ἐξόδ. ε', 1—18).

Αἱ δέκα πληγαὶ Αἰγύπτου.

§ 50. Πληγὴ α'. Ὁ Ἀαρὼν διὰ τῆς ῥάβδου αὐτοῦ μεταβάλλει τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ ὕδατα τῆς Αἰγύπτου εἰς αἷμα. Ποταμοὶ καὶ βρύσες ὅλον αἷμα καὶ ὁ Μωϋσῆς ἱστάμενος καὶ ὁ Ἀαρὼν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔχει τὴν ῥάβδον του εἰς τὸν ποταμόν, καὶ

οἱ Αἰγύπτιοι ἀποροῦντες καὶ λυπούμενοι, ὡς μὴ δυνάμενοι πιεῖν (Ἐξόδ. ζ', 19—21). — Πληγὴ β'. Ὁ Ἀαρὼν μετὰ τοῦ Μωϋσέως βαλὼν τὴν ῥάβδον του εἰς τὸν ποταμὸν ἐξήγαγε τοὺς βατράχους (η', 6). — Πληγὴ γ'. Ὁ Ἀαρὼν μετὰ τοῦ Μωϋσέως πατάξας ἐν τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ τὴν γῆν ἐξήγαγε τοὺς κώνωπας (η', 17). — Πληγὴ δ'. Πλῆθος κυνόμυιες κατεσθίον τοὺς Αἰγυπτίους (η', 24). — Πληγὴ ε'. Θάνατος τῶν ζώων τῶν Αἰγυπτίων (θ', 6). — Πληγὴ ς'. Ὁ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ῥίψαντες εἰς τὸν ἀέρα κατέναντι Φαραὼ τὴν αἰθάλην ἐπήγαγον τὰς φλυκτίδας τοῖς Αἰγυπτίοις (θ', 10). — Πληγὴ ζ'. Ὁ Μωϋσῆς ἐκτείνας τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν κατήγαγε τὴν χάλαζαν καὶ τὸ πῦρ καὶ διέφθειρε τὰ κτήνη καὶ τὰ φυτὰ τῆς Αἰγύπτου (θ', 25). — Πληγὴ η'. Ὁ Μωϋσῆς ἐκτείνας τὴν ῥάβδον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπήγαγε τὴν ἀκρίδα (ι', 13—15). — Πληγὴ θ'. Ὁ Μωϋσῆς ἐκτείνας τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπήγαγε τὸ ψηλαφητὸν σκότος (ι', 22). — Πληγὴ ι'. Ἄγγελος κατελθὼν ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους (ιβ', 29).

Ὁ Μωϋσῆς ποιῶν τὸ πάσχα μετὰ τῶν Ἑβραίων.

§ 51. Σπίτια καὶ τράπεζα καὶ ἐπάνω αὐτῆς ἀρνίον ψημένο καὶ πλατέα ψωμία, καὶ τριγύρου ὁ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ ἄλλοι Ἑβραῖοι ἱστάμενοι· φοροῦντες ὑποδήματα καὶ βαστάζοντες ῥαβδία τρώγουν (Ἐξόδ. ιβ', 43 κέ).

Ὁ Μωϋσῆς περάσας τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καταποντίζει τοὺς Αἰγυπτίους.

§ 52. Θάλασσα καὶ ἔξωθεν γυναῖκες χορεύουσαι καὶ πλῆθος Ἑβραίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἔχοντες εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εἰς τοὺς ὤμους των βρέφη· καὶ ὁ Μωϋσῆς κτυπῶν μὲ τὴν ῥάβδον του τὴν θάλασσαν, καὶ στρατιῶται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης φαινόμενοι ἄλλοι ὡς τὴν μέσην, ἄλλοι ὡς τὸ κεφάλι καὶ ἄλλου τὸ ἄλογον καὶ ἄλλου τὸ ἀμάξι (Ἐξόδ. ιδ', 27—30).

Ὁ Μωϋσῆς γλυκαίνει τὰ πικρὰ ὕδατα.

§ 53. Βουνὰ καὶ λάκκος μὲ νερὸ καὶ ὁ Μωϋσῆς βάλλων τὴν ῥάβδον του εἰς τὰ ὕδατα· καὶ Ὢρ καὶ ὁ Ἀαρὼν πλησίον αὐτοῦ

καὶ πλῆθος Ἑβραίων ὄπισθεν αὐτῶν καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους πίνοντες ὕδωρ (Ἐξόδ. ιε', 25).

Ὁ Μωϋσῆς μὲ τὸν λαὸν ἦλθον εἰς Αἰλεὶμ εἰς τὰς δώδεκα πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ο' στελέχη φοινίκων.

§ 54. Βουνὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμεναι δώδεκα πηγαί, καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ἑβδομήντα φοίνικες καὶ ὁ Μωϋσῆς μὲ τὸ πλῆθος τῶν Ἑβραίων ἔμπροσθεν τῶν πηγῶν (Ἐξόδ. ιε', 27).

Ὁ Μωϋσῆς ἁπλώσας τὰς χεῖρας ἐν τῷ ὄρει ἐτροπώσατο τὸν Ἀμαλήκ.

§ 55. Ὁ Μωϋσῆς ἐπάνω εἰς βουνὸν καθήμενος εἰς πέτραν· καὶ ἀπὸ τὰ δύο του μέρη ὁ Ὢρ καὶ Ἀαρὼν βαστάζοντες ὑψηλὰ τὰς χεῖράς του, καὶ κάτωθεν τοῦ βουνοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυὴ νέος διώκει τοὺς ἀλλοφύλους μαζὶ μὲ τοὺς Ἑβραίους καὶ κατακόπτουν αὐτοὺς οἱ Ἑβραῖοι (Ἐξόδ. ιζ', 9—13).

Ὁ Μωϋσῆς λαμβάνων τὸν νόμον.

§ 56. Ὄρος ὑψηλὸν καὶ εἰς τὴν κορυφήν του ὁ Μωϋσῆς γονατιστὸς βαστῶν τὰς πλάκας, καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ νέφαλα πολλὰ μὲ ἄπειρον φῶς καὶ ἄγγελοι σαλπίζοντες· καὶ κατώτερα εἰς τὸ βουνὸν πάλιν ὁ Μωϋσῆς συντρίβων τὰς πλάκας· κάτωθεν δὲ τοῦ βουνοῦ οἱ Ἑβραῖοι τρώγοντες καὶ πίνοντες καὶ χορεύοντες, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν κολώνα ὑψηλὴ καὶ ἐπάνω αὐτῆς μόσχος χρυσὸς καὶ ὁ Ἀαρὼν ἱστάμενος παράμερα λυπεῖται (Ἐξόδ. ιθ'—λβ').

Ὁ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν λειτουργοῦντες εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου.

§ 57. Στῦλοι τέσσαρες χρυσοῖ καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν τέντα χρυσοΰφαντος μὲ ἑξαπτέρυγα ἁπλωμένη, καὶ ὑποκάτω αὐτῆς ἡ κιβωτὸς χρυσωμένη, καὶ ἐπάνω αὐτῆς ἡ χρυσῆ στάμνος καὶ ἡ ἑπτάφωτος λυχνία καὶ πέντε ἄρτοι· καὶ ἐπάνωθεν τῆς κιβωτοῦ ἡ Παναγία μετὰ βρέφους μέσα εἰς πόλον· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τῆς κιβωτοῦ ὁ Μωϋσῆς βαστῶν τὴν ῥάβδον του καὶ τὰς πλάκας, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Ἀαρὼν μὲ ἱερατικὴν στολὴν καὶ

μίτραν εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ εἰς τὸ ἕνα χέρι βαστῶν θυμιατήριον χρυσοῦν καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὴν βλαστήσασαν αὐτοῦ ῥάβδον· καὶ ὑποκάτω τῆς κιβωτοῦ οἱ δύο του υἱοί, Ναβὰδ καὶ Ἀβιούδ, μὲ τὰς ἱερατικὰς στολὰς καὶ μὲ θυμιατὰ κείμενοι ἀποθαμμένοι κατὰ γῆς· καὶ ἔξωθεν τῆς σκηνῆς λαὸς πολὺς καὶ θυσιαστήριον ἔχον πρόβατα καὶ πετεινὰ καιόμενα ἐπάνω (Λευιτ. θ', 1—24. ι', 1).

Ὁ Μωϋσῆς πατάξας τῇ ῥάβδῳ μετὰ θυμοῦ τὴν πέτραν ἐξήγαγε τὸ ὕδωρ.

§ 58. Ὁ Μωϋσῆς ἱστάμενος καὶ κτυπῶν τὴν πέτραν μὲ ῥάβδον καὶ ἐκ τῆς πέτρας ἐξερχόμενον ὕδωρ· καὶ παιδία παίρνουν νερὸν μὲ ἀγγεῖα καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἑβραίων, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πλησίον τοῦ Μωϋσέως· καὶ ἐπάνω τῆς πέτρας αὐτὰ τὰ γράμματα· «Τὸ ὕδωρ τῆς ἀντιλογίας» (Ἀριθμ. κ', 1—13).

Ὁ Βαλαὰμ ἀπερχόμενος καταρασθῆναι τοὺς Ἑβραίους κωλύεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου.

§ 59. Δύο ἀμπέλια καὶ ἐν μέσῳ τῶν φραγμῶν τῶν ἀμπελίων ὁ Βαλαὰμ καβαλλάρης εἰς μουλάρι καὶ δέρνων αὐτὸ μὲ δικανάκι, τὸ δὲ μουλάρι γονατιστὸν καὶ γυρίζον ὄπισθεν τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸν Βαλαάμ· καὶ ὁ ἄρχων Μιχαὴλ ἱστάμενος ἔμπροσθεν αὐτοῦ μὲ σπαθὶ ξεγυμνωμένον, καὶ παρέκει οἱ ἄρχοντες τοῦ βασιλέως καβαλλαρέοι εἰς τὰ ἄλογά τους ἐν μέσῳ δύο βουνῶν (Ἀριθ. κβ', 23—35).

Ὁ Βαλαὰμ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Βαλὰκ καταρασθῆναι τοὺς Ἑβραίους, αὐτὸς εὐλογεῖ αὐτούς.

§ 60. Ὁ Μωϋσῆς μὲ τοὺς Ἑβραίους πολεμῶν τοὺς Μωαβίτας, καὶ ἐπάνω εἰς ὄρος ἑπτὰ θυσιαστήρια, ἔχον καθ' ἕνα ἐπάνω του ταῦρον καὶ κριόν· καὶ ὁ βασιλεὺς Βαλὰκ καὶ οἱ ἄρχοντές του πλησίον, καὶ ὁ Βαλαὰμ ἔμπροσθεν αὐτῶν βλέπων κάτω τοὺς Ἑβραίους εὐλογεῖ αὐτούς, λέγων εἰς χαρτί· «Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ· ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωάβ» (Ἀριθ. κδ', 1—10, 17).

Ἡ κοίμησις τοῦ Μωϋσέως.

§ 61. Ὁ Μωϋσῆς κείμενος ὕπτιος, ἀποθαμμένος ἐπάνω εἰς βουνόν, καὶ ὁ Διάβολος σκυπτὸς εἰς τοὺς πόδας του καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἱστάμενος πλησίον τῆς κεφαλῆς του καὶ ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια πρὸς τὸν Διάβολον ἐπιτιμᾷ αὐτὸν μετὰ σπάθης· (Δευτ. λδ', 5).

Οἱ δώδεκα ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτόν.

§ 62. Δώδεκα ἱερεῖς βαστάζοντες εἰς τοὺς ὤμους των τὴν κιβωτὸν καὶ ἱστάμενοι ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνου εἰς ξηράν· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἀμάξι μὲ δύο βώδια καὶ ὁ ἀμαξάρης κουντῶν αὐτά, καὶ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ μὲ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυὴ διαπερῶντες τὸν Ἰορδάνην (Ἰησ. Ναυὴ γ', 15—17).

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυὴ βλέπων τὸν ἀρχιστράτηγον Κυρίου.

§ 63. Ὁ ἄρχων Μιχαὴλ μὲ στρατιωτικὰ φορέματα βαστῶν γυμνὸν σπαθί, καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυὴ μιξαιπόλιος, γονατισμένος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, βλέπων πρὸς αὐτὸν καὶ λύων τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν του (ε', 13—15).

Ἄγγελος Κυρίου ὀφθεὶς τῷ Γεδεὼν θερίζοντι ἐνισχύει αὐτὸν κατὰ τοῦ Μαδιάμ.

§ 64. Χωράφι καὶ ἄνθρωποι θερίζοντες σῖτον καὶ θυσιαστήριον καιόμενον, καὶ ὁ ἄρχων Μιχαὴλ βαστῶν ῥάβδον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐγγίζει αὐτὴν εἰς τὸ θυσιαστήριον· καὶ ὁ Γεδεὼν γονατιστὸς ἔμπροσθέν του, ἔχων τὰ χέρια ἁπλωμένα εἰς αὐτόν· καὶ δρεπάνι κείμενον πλησίον αὐτοῦ (Κριτ. ς', 20—22).

Ὁ Γεδεὼν ἐξεπίεσε τὸν πόκον καὶ ἔσταξε δρόσος πλήρης λεκάνη.

§ 65. Βουνὰ καὶ ἁλώνι καὶ μέσον ὁ Γεδεὼν προσευχόμενος, καὶ ἕνα ποκάρι μαλλὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατερχομένη βροχὴ εἰς τὸ ποκάρι· καὶ πάλιν ὁ Γεδεὼν ἔξωθεν τοῦ ἁλωνίου στύπτων τὸ ποκάρι μέσα εἰς λεκάνην (Κριτ. ς', 38).

Ὁ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ εὐαγγελίζονται τὸν τόκον Σαμψὼν παρὰ τοῦ ἀγγέλου.

§ 66. Ὁ Μανωὲ γέρων φαρακλὸς καὶ ἡ γυνή του πλησίον, γονατισμένοι, ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα ἄνω· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν θυσιαστήριον καὶ ἔριφος καιόμενος ἐπάνω αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἀνερχόμενος ὁμοῦ μὲ τὴν φλόγα εἰς τὸν οὐρανόν (Κριτ. ιγ', 2—25).

Ὁ Σαμψὼν φονεύων τὸν λέοντα.

§ 67. Ὁ Σαμψὼν ἱστάμενος καὶ μὲ τὸ ἕνα ποδάρι πατῶν λέοντα καὶ μὲ τὰς χεῖράς του στρίφων τὴν κεφαλήν του καὶ συντρίβων αὐτόν (Κριτ. ιδ', 5—6).

Ὁ Σαμψὼν δήσας εἰς οὐρὰς τριακοσίων ἀλωπέκων λαμπάδας ἀναμμένας κατέκαυσε τὰς θημωνίας τῶν ἀλλοφύλων.

§ 68. Θημωνίαι σίτου καὶ ἀμπέλια καὶ ἐλιὲς καὶ χωράφια καιόμενα, καὶ ἀλώπεκες ἐν μέσῳ αὐτῶν ἔχουσαι εἰς τὰς οὐράς των λαμπάδας δεμένας, καὶ ὁ Σαμψὼν κρατῶν μίαν ἀλώπεκα καὶ δένων εἰς τὴν οὐράν της λαμπάδα (Κριτ. ιε', 4—6).

Ὁ Σαμψὼν μὲ τὴν σιαγόνα τοῦ ὄνου φονεύει χίλιους ἀλλοφύλους.

§ 69. Ὁ Σαμψὼν βαστῶν κατασάγονον ὄνου κρούει ἔμπροσθεν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ πολλοὶ φονευμένοι (Κριτ. ιε', 15).

Ὁ Σαμψὼν ἐκριζώσας τὰς πύλας τῆς Γάζης ἀνάγει αὐτὰς εἰς τὸ ὄρος.

§ 70. Κάστρον ἀνοικτὸν χωρὶς πόρτες καὶ ὁ Σαμψὼν βαστῶν τὰς θύρας εἰς τοὺς ὤμους του ἀναβαίνει εἰς ὄρος (Κριτ. ιϛ', 3).

Ὁ Σαμψὼν ἐκτυφλούμενος ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων.

§ 71. Ὁ Σαμψὼν δεμένος μὲ ἅλυσες καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐβγάνουν τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἡ Δαλιδὰ ἡ πόρνη ἱσταμένη ὄπισθέν του κυτάζει αὐτόν (Κριτ. ιϛ', 4—21).

Ὁ Σαμψὼν δραξάμενος τοὺς δύο κίονας τοῦ οἴκου γκρεμνίζει αὐτὸν καὶ θανατοῖ τοὺς ἀλλοφύλους.

§ 72. Σπίτια κρεμνισμένα καὶ ἄνθρωποι θανατωμένοι καὶ ὁ Σαμψὼν ἐν μέσῳ αὐτῶν θανατωμένος, βαστῶν εἰς τὰς ἀγκάλας του δύο κολώνας (Κριτ. ις', 26—30).

Ὁ Σαμουὴλ λειτουργῶν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου.

§ 73. Ναὸς καὶ θυσιαστήριον καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Σαμουὴλ μικρὸ παιδὶ φορῶν στιχάριν καὶ βαστῶν θυμιατόν, καὶ ὁ Ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ εὐλογῶν αὐτόν, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἄννα καὶ Ἑλκανὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ βλέποντες αὐτόν (Βασιλ. Α', γ', 1).

Ὁ Σαμουὴλ ἀποκαλύπτεται ὑπὸ Κυρίου τὸν ἀφανισμὸν τοῦ Ἠλὶ τοῦ ἱερέως καὶ τῶν υἱῶν του.

§ 74. Ναὸς καὶ ὁ Ἠλὶ ὁ ἱερεὺς γέρων πολλὰ κοιμώμενος· καὶ ὁ προφήτης Σαμουὴλ μικρὸ παιδίον πλησίον του, ἔχων τὴν χεῖρα ἁπλωμένην εἰς αὐτὸν καὶ ὁμιλῶν αὐτῷ· καὶ πάλιν ὁ Σαμουὴλ εἰς ἄλλο μέρος καθήμενος εἰς κλίνην καὶ βλέπων ἄνω, καὶ εἷς ἄγγελος ἐπάνωθέν του εὐλογῶν αὐτόν (Βασιλ. Α', γ', 10 κέ).

Ὁ ἀφανισμὸς Ἠλὶ καὶ τῶν υἱῶν του.

§ 75. Κάστρον καὶ ὁ Ἠλὶ ὁ ἱερεὺς κείμενος ὕπτιος μέσ' στὸ σκαμνί του, καὶ ἡ κεφαλή του τζακισμένη, καὶ εἷς νέος ἔμπροσθέν του θαυμάζων· καὶ ἔξω τοῦ κάστρου οἱ Ἑβραῖοι διωκόμενοι ἀπὸ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἡ κιβωτὸς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων βασταζομένη· καὶ Ὀφνὶ καὶ Φινεὲς οἱ υἱοὶ τοῦ Ἠλὶ μετὰ ἱερατικῆς στολῆς πλησίον αὐτῆς κείμενοι κατὰ γῆς φονευμένοι (Βασιλ. Α', δ', 11—19).

Οἱ ἀλλόφυλοι διὰ τὴν κιβωτὸν ποικίλως βασανισθέντες στρέφουσιν αὐτὴν πρὸς τοὺς Ἑβραίους.

§ 76. Δύο βόες σύρνοντες ἀμάξι ἔχον ἐπάνω τὴν κιβωτόν, καὶ ὄπισθεν αὐτῆς μακρόθεν οἱ ἀλλόφυλοι βλέποντες αὐτήν· καὶ

ἔμπροσθεν αὐτῆς χωράφια καὶ ἄνθρωποι θερισταὶ καὶ ἱερεῖς δεχόμενοι αὐτήν (Βασιλ. Α', ϛ', 11—13).

Ὁ Δαβὶδ χριόμενος βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Σαμουήλ.

§ 77. Ὁ Δαβὶδ μικρὸ παιδὶ καὶ ὁ Σαμουὴλ γέρων χύνων μὲ τὸ κέρας **ἔλαιον** εἰς τὸ μέτωπόν του· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ Ἰεσσαὶ ὁ πατήρ του γέρων, καὶ οἱ ἑπτὰ ἀδελφοί του διάφοροι εἰς τὰς ἡλικίας θαυμάζοντες (Βασιλ. Α', ις', 13).

Ὁ Δαβὶδ ψάλλων τὴν κινύραν ἐμπρὸς τοῦ Σαοὺλ ἀπελαύνει τὸ δαιμόνιον ἐξ αὐτοῦ.

§ 78. Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ γέρων καθήμενος εἰς θρόνον, ἔχων τὰ χέριά του πρὸς τὸν Δαβὶδ ἁπλωμένα, καὶ στρατιῶται πλησίον αὐτοῦ καὶ ὁ Δαβὶδ παιδίον βαστῶν κινύραν παίζει αὐτὴν ἔμπροσθέν του (Βασιλ. Α', ις', 23).

Ὁ Δαβὶδ φονεύων τὸν Γολιάθ.

§ 79. Ὁ Δαβὶδ νέος ἀγένειος ἔχων εἰς τὴν ζώνην του σφενδόνην κρεμασμένην καὶ εἰς τὸν ὦμόν του τροβᾶν καὶ μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι βαστῶν κεφαλὴν καὶ μὲ τὸ δεξιὸν σπαθί· καὶ ὁ ἀλλόφυλος Γολιὰθ κείμενος κατὰ γῆς ἁρματωμένος καὶ ἀποκεφαλισμένος ἔμπροσθέν του· καὶ παρέκει οἱ Ἑβραῖοι διώκοντες τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ πάλιν παρέκει κορίτζια χορεύοντα μὲ κιθάρας καὶ τύμπανα (Βασιλ. Α', ιζ', 49—54).

Ὁ Δαβὶδ μὲ τὸν λαὸν φέρνει τὴν κιβωτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.

§ 80. Δύο βόες σύρνουν ἁμάξι καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ἡ κιβωτὸς ὡσὰν σεντούκι χρυσοῦν, καὶ δύο Χερουβὶμ χρυσᾶ ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς ὁ Δαβὶδ μὲ λευκὴν στολὴν παίζων τὴν κινύραν· καὶ μετ' αὐτοῦ ἱερεῖς, ἄλλοι μὲ τύμπανα, ἄλλοι μὲ κιθάρας, ἄλλοι μὲ σάλπιγγες· καὶ πλησίον τῆς κιβωτοῦ Ὀζὰν κείμενος ἀποθαμμένος· καὶ ὄπισθεν πλῆθος λαοῦ ἀκολουθοῦντες (Βασιλ. Β', ϛ', 2—7).

Ὁ Δαβὶδ ἐλεγχθεὶς ὑπὸ τοῦ Νάθαν μετενόησε τὴν ἁμαρτίαν του.

§ 81. Παλάτι καὶ θρόνος χρυσὸς καὶ ὁ Δαβὶδ ἔμπροσθεν αὐτοῦ γονατιστός, καὶ ὁ προφήτης Νάθαν ἱστάμενος ἔμπροσθέν του

λέγει αὐτῷ εἰς χαρτί· «Ἀφείλετο Κύριος τὸ ἁμάρτημά σου»· καὶ εἷς ἄγγελος πλησίον αὐτοῦ βάλλων εἰς τὴν θήκην τὸ ξίφος του.

Ἀριθμήσαντος τοῦ Δαβὶδ τὸν λαόν; ὀργισθεὶς ὁ Κύριος ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον καὶ ἐπάταξεν ο΄ χιλιάδας.

§ 82. Ἀλώνι καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὁ ἄγγελος ἔχων τὴν χεῖρα ἐκτεταμένην μὲ σπάθην, καὶ γύροθεν χωράφια καὶ ἄνθρωποι ἀποθαμμένοι πολλοί, καὶ εἰς τὴν μίαν ἄκρην τοῦ ἀλωνίου θυσιαστήριον ἔχον ἐπάνω του καιόμενα κομμάτια ἀλετρίων καὶ σῖτον καὶ δύο βώδια καιόμενα· καὶ ὁ Δαβὶδ γονατιστὸς ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων τὸ πρόσωπον γυρισμένον εἰς τὸν ἄγγελον, καὶ δύο στρατιῶται ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὁ προφήτης Γὰδ ἀναμέσον τοῦ ἀγγέλου καὶ τοῦ Δαβίδ· στρέφων τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν Δαβὶδ δείχνει αὐτῷ τὸν ἄγγελον· καὶ πλησίον αὐτῶν τὸ κάστρον τῆς Ἱερουσαλὴμ (Βασιλ. Β΄, κδ΄. 15—25).

Ὁ Σολομὼν χριόμενος βασιλεύς.

§ 83. Ὁ Δαβὶδ καθήμενος εἰς θρόνον καὶ ὁ Σολομὼν μικρὸ παιδὶ ἔμπροσθέν του, χριόμενος ἀπὸ ἕναν ἱερέα μὲ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου· καὶ παρέκει πάλιν ὁ Σολομὼν καθήμενος εἰς ἄλογο χρυσοχαλινωμένον, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἱερεῖς καὶ ἄλλος λαὸς παίζοντες διάφορα ὄργανα· καὶ ὁ προφήτης Νάθαν ἔμπροσθεν τοῦ Σολομῶντος (Βασιλ. Γ΄, α΄, 39—43).

Ὁ Σολομὼν οἰκοδομῶν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ.

§ 84. Ναὸς μέγας μὲ κουμπέδες καὶ ἄνθρωποι, ἄλλοι κτίζοντες, ἄλλοι φέροντες ἀσβέστην, ἄλλοι πελεκοῦντες ξύλα καὶ πέτρες· καὶ ὁ Σολομὼν βαστῶν βιβλίον κλεισμένον στέκει πλησίον μὲ τοὺς ἄρχοντας καὶ στρατιώτας του (Βασιλ. Γ΄, ς΄, 2 κέ).

Ὁ Σολομὼν οἰκοδομήσας ναοὺς εἰδώλων προσεκύνησαν αἱ γυναῖκές του.

§ 85. Ναὸς μὲ εἴδωλα καὶ θυσιαστήρια καὶ γυναῖκες προσκυνοῦσαι καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Σολομὼν ἱστάμενος (Βασιλ. Γ΄, ια΄, 4—7).

Ὁ Ἠλίας τρεφόμενος ὑπὸ τοῦ κόρακος.

§ 86. Σπήλαιον καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας ἔσω καθήμενος, ἔχων τὴν χεῖρά του εἰς τὸ κατασάγονόν του καὶ ἀκουμβίζων εἰς τὸ γόνατόν του· καὶ ἐπάνω τοῦ σπηλαίου ἕνας κόρακας βλέπων πρὸς αὐτὸν καὶ βαστῶν ψωμὶ εἰς τὸ στόμα του (Βασιλ. Γ', ιζ', 6).

Ὁ Ἠλίας εὐλογῶν τὸ ἀλεύρι καὶ τὸ λάδι τῆς χήρας.

§ 87. Σπίτιον καὶ μία γυνὴ κρατοῦσα δύο ἀγγεῖα, καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας ἱστάμενος ἔμπροσθεν αὐτῆς εὐλογεῖ αὐτά (Βασιλ. Γ', ιζ', 14—16).

Ὁ Ἠλίας ἀνιστῶν τὸν υἱὸν τῆς χήρας.

§ 88. Σπίτι ὑψηλὸν καὶ ἐπάνω αὐτοῦ κλίνη καὶ ἐν αὐτῇ παιδίον καθήμενον, καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας βαστῶν αὐτὸ ἐκ τῆς χειρὸς φυσᾷ εἰς τὸ στόμα του· καὶ γυνὴ ὄπισθεν αὐτοῦ (Βασιλ. Γ', ιζ', 17—24).

Ὁ Ἠλίας προϋπαντούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀχαάβ.

§ 89. Βουνὰ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀχαὰβ γέρων καθήμενος εἰς ἄλογο χρυσοχαλινωμένον, καὶ στρατιῶται ὄπισθεν αὐτοῦ καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας ἔμπροσθέν του ὁμιλῶν αὐτῷ (Βασιλ. Γ', ιη' 16).

Ὁ Ἠλίας διὰ προσευχῆς ἔφερε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε τὴν θυσίαν.

§ 90. Ὁ προφήτης Ἠλίας ἱστάμενος· ἔχων τὰ χέρια ἁπλωμένα εἰς τὸν οὐρανὸν λέγει εἰς χαρτί· «Κύριε ὁ Θεός, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί»· καὶ θυσιαστήριον ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ βοῦς ἐπ' αὐτῷ καὶ πῦρ κατερχόμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ φλέγον τὸ θυσιαστήριον, καὶ πλῆθος ἀνδρῶν κείμενοι προύμυτα εἰς τὴν γῆν (Βασιλ. Γ', ιη', 36—39).

Ὁ Ἠλίας φονεύων τοὺς ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης.

§ 91. Ποταμὸς καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ἄνθρωποι δεμένοι βασταζόμενοι ὑπὸ στρατιωτῶν, καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας βαστῶν ξίφος ἀποκεφαλίζει αὐτούς (Βασιλ., ιη', 40).

Ὁ Ἠλίας κοιμηθεὶς ὑπὸ τὸ φυτὸν ἐγείρει αὐτὸν ἄγγελος ἵνα φάγῃ.

§ 92. Δένδρον μέγα καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας κοιμώμενος ὑποκάτω, καὶ πλησίον τῆς κεφαλῆς του ἄρτος καὶ κανάτι καὶ εἷς ἄγγελος τὸν 'γγίζει μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν (Βασιλ. Γ', ιθ', 5—8).

Ὁ Ἠλίας χρίων τὸν Ἐλισσαιὲ εἰς προφήτην.

§ 93. Χωράφι καὶ ἄνθρωποι σπείροντες μὲ δώδεκα ζεύγη βοῶν, καὶ ὁ Ἐλισσαιὲ γονατιστὸς κρατῶν τὴν μηλωτὴν Ἠλιοῦ καὶ ὁ Ἠλίας ἱστάμενος εὐλογεῖ αὐτόν· καὶ παρέκει πάλιν ὁ Ἐλισσαῖος καὶ ἔμπροσθέν του θυσιαστήρια καὶ ἐπάνω αὐτῶν βόες καὶ ἀλέτρια τζακισμένα καιόμενα (Βασιλ. Γ', ιθ', 19—21).

Ὁ Ἠλίας ἔφερε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους.

§ 94. Ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἐπάνω ὁ προφήτης Ἠλίας βλέπων κάτω, καὶ ὑποκάτω τοῦ ὄρους στρατιῶται πολλοὶ θανατωμένοι καὶ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαῖνον εἰς αὐτούς· καὶ παρέκει ἄλλοι στρατιῶται γονατιστοὶ παρακαλοῦντες αὐτόν (Βασιλ. Δ', α', 4—14).

Ὁ Ἠλίας πατάξας τῇ μηλωτῇ τὸν Ἰορδάνην.

§ 95. Ὁ προφήτης Ἠλίας κτυπῶν τὸν Ἰορδάνην μὲ τὴν γοῦνάν του καὶ ὁ Ἐλισσαιὲ πλησίον αὐτοῦ καὶ οἱ πενήντα υἱοὶ τῶν προφητῶν μακρόθεν βλέποντες αὐτούς (Βασιλ. Δ', β', 5—8).

Ἡ ἀνάληψις Ἠλιοῦ.

§ 96. Ἁμάξι πύρινον καὶ ἄλογα πύρινα, καὶ μέσον τῆς ἁμάξης ὁ Ἠλίας ἀνερχόμενος εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὁ Ἐλισσαῖος ὑποκάτωθεν αὐτοῦ βλέπων αὐτὸν καὶ μὲ τὸ ἕνα του χέρι του τραβῶν τὴν μηλωτὴν Ἠλιού, χωρισμένην ἀπὸ τὸν Ἠλίαν, καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ» (Βασιλ. Δ', β', 9—14).

Ὁ Ἐλισσαῖος λαβὼν τὴν μηλωτὴν Ἠλιοῦ ἐπάταξε τὰ ὕδατα καὶ διέβη διὰ ξηρᾶς.

§ 97. Ὁ Ἐλισσαῖος μὲ τὸ ἕνα χέρι ἔχων τυλιγμένην τὴν

μηλωτὴν Ἠλιοὺ κρούει τὸν Ἰορδάνην καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον «Ποῦ ἐστιν ὁ Θεὸς Ἠλιοὺ ἀπφώ»; (Βασιλ. Δ', β', 14).

Ὁ Ἐλισσαῖος ἰώμενος διὰ τοῦ ἅλατος τὰ ἀτεκνοῦντα ὕδατα.

§ 98. Ὁ Ἐλισσαῖος ῥίπτων ἅλας μέσα εἰς ποταμὸν καὶ βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Τάδε λέγει Κύριος· ἴαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα»· καὶ πλῆθος ἀνδρῶν πλησίον του, τινὲς ἐξ αὐτῶν πίνοντες ὕδωρ (Βασιλ. Δ', β', 19—21).

Ὁ Ἐλισσαῖος καταρασθεὶς τὰ παιδία, ἦλθον ἀρκοῦδες καὶ τὰ ἔφαγαν.

§ 99. Δένδρα μεγάλα καὶ πολλὰ καὶ δύο ἄρκτοι τρώγοντες πολλὰ παιδία, καὶ μερικὰ παιδία φεύγουν ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα καὶ ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος ἱστάμενος βλέπει αὐτὰ μὲ φοβερὸν σχῆμα (Βασιλ. Δ', β', 23—25).

Ὁ Ἐλισσαῖος εὐλογῶν τὸ λάδι τῆς χήρας.

§ 100. Πιθάρια πολλὰ καὶ μία γυνὴ κρατοῦσα μικρὸ λαδικὸν χύνει· αὐτὸ μέσ' στὰ πιθάρια καὶ ὁ Ἐλισσαιὲ ἱστάμενος εὐλογεῖ αὐτά, καὶ δύο νέοι φέρουσι καὶ ἄλλα πιθάρια (Βασιλ. Δ', δ', 1—7).

Ὁ Ἐλισσαῖος ἀνιστῶν τὸ παιδάριον τῆς Σωμανίτιδος.

§ 101. Σπίτι ὑψηλὸν καὶ κλίνη ἐπ' αὐτό, καὶ ἐπάνω τῆς κλίνης ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος ἀγκαλιζόμενος μικρὸ παιδὶ ἔχον τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του· καὶ τὸ στόμα του εἰς τὸ στόμα του καὶ τὰ χέρια του εἰς τὰ χέρια του· καὶ μία γυνὴ ἔξωθεν κλαίουσα (Βασιλ. Δ', δ', 33—36).

Ὁ Ἐλισσαῖος ἐπρόσταξε τὸν Νεεμὰν καὶ ἐλούσθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ ἐκαθαρίσθη.

§ 102. Ὁ Νεεμὰν γυμνὸς λουόμενος μέσ' στὸν Ἰορδάνην καὶ ἔξωθεν στρατιῶται μὲ ἄλογα καὶ ἁμάξια, καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ Ἰορδάνου (Βασιλ. Δ', ε', 14).

Ὁ Ἐλισσαῖος καταρασθεὶς τὸν Γιεζὶ ἐλεπρώθη.

§ 103. Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος ἱστάμενος μὲ φοβερὸ σχῆμα λέγει πρὸς τὸν Γιεζὶ εἰς χαρτί· «Ἡ λέπρα Νεεμὰν κολληθήσε-

ται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου». Καὶ ὁ Γιεζὶ λεπρωμένος στέκει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀπορῶν (Βασιλ. Δ', ε', 27).

Πολεμῶν ὁ Σενναχηρὶμ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἄγγελος Κυρίου κατελθών, ἐπάταξεν ρπε' χιλιάδας.

§ 104. Κάστρον ἐπάνω εἰς βουνὸν καὶ ὑποκάτω τοῦ κάστρου πλῆθος στρατιωτῶν, ἄλλοι κείμενοι θανατωμένοι, ἄλλοι κρεμνιζόμενοι ἀπὸ τὰ ἄλογά των, ἄλλοι φεύγοντες καὶ βλέποντες εἰς τὰ ὀπίσω μὲ φόβον· καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἄνωθεν εἰς νέφαλα μὲ λάμψιν πολλήν, βαστῶν εἰς τὴν δεξιάν του πύρινο σπαθί (Βασιλ. Δ', ιθ', 35).

Ὅρασις τοῦ προφήτου Ἡσαΐου.

§ 105. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ σύννεφα καὶ φῶς πολύ, καὶ ἐν μέσῳ ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου ὡς βασιλεύς, μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον»; Καὶ κύκλῳ αὐτοῦ ἑξαπτέρυγα Σεραφὶμ κράζοντα καὶ λέγοντα· «Ἅγιος Ἅγιος Ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Καὶ εἰς τὰ δεξιὰ ὁ προφήτης Ἡσαΐας ὅλως ἔντρομος λέγει εἰς χαρτί· «Ὢ τάλας ἐγώ, ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων τὸν βασιλέα κύριον Σαβαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου». Καὶ ἓν Σεραφὶμ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μὲ τὴν δεξιὰν βαστῶν ἀνθρακοφόρον λαβίδα βάλλει εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ κρατεῖ χαρτὶ λέγον· «Ἰδοὺ τοῦτο ἥψατο τῶν χειλέων σου καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ». Καὶ πάλιν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἱστάμενος μετὰ φόβου λέγει εἰς χάρτί· «Ἰδοὺ ἐγώ· ἀπόστειλόν με» (Ἡσ. ς', 1—9).

Ὁ Ἡσαΐας πριονιζόμενος.

§ 106. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας δεμένος εἰς δένδρον καὶ δύο στρατιῶται πριονίζοντες αὐτὸν μὲ ξύλινο πριόνι· καὶ ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς καθήμενος εἰς θρόνον ἀπέναντι αὐτοῦ· καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἑβραῖοι πλησίον του καὶ εἴδωλα καὶ θυσιαστήρια.

*

Ἡ πρώτη ἅλωσις τῆς Ἱερουσαλήμ· ὁ Ἱερεμίας ἐμβάλλεται εἰς τὸν λάκκον τοῦ βορβόρου.

§ 107. Λάκκος καὶ Ἑβραῖοι κρατοῦντες αὐτὸν ἀπὸ τοὺς πόδας τὸν ῥίχνουν κατακέφαλα μέσ' στὸν λάκκον (Ἱερ. μς', 4—6).

Ὁ Ἱερεμίας ἐβγάνεται ὑπὸ τοῦ Ἀβιμέλεχ ἐκ τοῦ βορβόρου.

§ 108. Λάκκος καὶ ὁ προφήτης Ἱερεμίας ὀλίγον ἀνεβασμένος, καὶ ἄνθρωποι ἄνωθεν τοῦ λάκκου τραβοῦντες αὐτὸν ἔξω μὲ σχοινί, καὶ ὁ Ἀβιμέλεχ τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι (Ἱερ. με', 7—13).

Ἡ δευτέρα ἅλωσις Ἱερουσαλήμ.

§ 109. Κάστρον χαλασμένον καιόμενον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ πλῆθος στρατιωτῶν, ἔχοντες τοὺς Ἰουδαίους δεμένους καὶ τὸν βασιλέα Σεδεκίαν· ὁ δὲ προφήτης Ἱερεμίας καὶ ὁ Βαροὺχ ἱστάμενοι πλησίον τοῦ κάστρου καὶ βλέποντες αὐτοὺς θρηνοῦσι (Ἱερεμ. ν', 1—25).

Ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες τρώγοντες τὰ ὄσπρια λαμπρότεροι τῶν ἁβροδιαίτων ἀνεδείχθησαν.

§ 110. Τράπεζα καὶ παιδία τρώγοντα κρέατα καὶ πίνοντα οἶνον, καὶ παρέκει ὁ Δανιὴλ και οἱ τρεῖς παῖδες τρώγουν κόλλυβα καὶ χορτάρια· καὶ παρέκει πάλιν παλάτι καὶ ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ καθήμενος ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, καὶ πλησίον οἱ δορυφόροι του καὶ ἔμπροσθέν του οἱ τρεῖς παῖδες καὶ ὁ Δανιὴλ καὶ ἄλλα παιδία, καὶ εἷς ἄρχων δεικνύει αὐτά (Δαν. α', 1—20).

Ὁ Δανιὴλ λυτρούμενος τὴν Σωσάνναν.

§ 111. Ὁ προφήτης Δανιὴλ μικρὸ παιδὶ ἱστάμενος καὶ ἔμπροσθέν του ἡ Σωσάννα ὀπισθαγγωνισμένη, καὶ δύο γέροντες μὲ μανδήλια εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ φαρδιὰ ῥοῦχα, δείχνοντες αὐτὴν πρὸς τὸν Δανιήλ· καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πλησίον καὶ λαὸς πολύς, καὶ παρέκει πάλιν οἱ δύο αὐτοὶ γέροντες λιθοβολούμενοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ (Δαν. α', 46—63).

Ὁ Δανιὴλ διαλύων τὸ α' ἐνύπνιον Ναβουχοδονόσορ.

§ 112. Παλάτι καὶ ὁ βασιλεὺς κοιμώμενος ἐπὶ κλίνης χρυσῆς, καὶ ἔξωθεν τοῦ παλατίου βουνὸν καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ ἕνα

εἴδωλον μὲ χρυσὸ κεφάλι καὶ στήθη καὶ χέρια ἀργυρᾶ καὶ κοιλίαν καὶ μηρία χάλκινα καὶ ἄντζες σιδηρὲς καὶ πατοῦνες μισὲς σιδηρές, μισὲς ὀστράκινες· καὶ ἐκ τοῦ βουνοῦ πίπτουσα μία πέτρα εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ εἰδώλου· καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον καὶ ὁ Δανιὴλ ἱστάμενος ἔμπροσθέν του καὶ δείχνων αὐτῷ τὸ εἴδωλον (Δαν. β', 26—45).

Οἱ τρεῖς παῖδες, μὴ προσκυνήσαντες τῇ εἰκόνι, βληθέντες ἐν τῇ καμίνῳ δροσίζονται ὑπὸ ἀγγέλου.

§ 113. Κάμινος καὶ οἱ τρεῖς παῖδες μέσα εἰς αὐτὴν μὲ τὰ ἱμάτιά τους, ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα ἐκτεταμένα εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ὁ ἄρχων Μιχαὴλ ἐν μέσῳ αὐτῶν· ἔξωθεν δὲ τῆς καμίνου στρατιῶται θανατωμένοι ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἡ χρυσῆ εἰκὼν τοῦ βασιλέως πλησίον (Δαν. γ', 10—23).

Ὁ Δανιὴλ διαλύων τὸ β' ἐνύπνιον Ναβουχοδονόσορ.

§ 114. Δένδρον μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ εἰς τοὺς κλώνους του διάφορα πουλία, καὶ εἰς τὴν ῥίζαν του ποικίλα θηρία φεύγοντα καὶ εἷς ἄγγελος μὲ τζικούρι κόπτων αὐτό· καὶ ὁ βασιλεὺς κοιμώμενος εἰς τὸ παλάτι του ἐπὶ κλίνης, καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον καὶ ὁ Δανιὴλ ἔμπροσθέν του δεικνύων αὐτὸ πρὸς αὐτόν (Δαν. δ', 1—24).

Ὁ Δανιὴλ ἐξηγῶν τὰ ὑπὸ τῆς χειρὸς γραφέντα γράμματα εἰς τὸν τοῖχον τοῦ παλατίου τοῦ βασιλέως Βαλτάσαρ.

§ 115. Παλάτι καὶ εἰς τὸν τοῖχον τοῦ παλατίου χεὶρ ἕως τὸν ἀστράγαλον φαινομένη καὶ γράφουσα ταῦτα τὰ γράμματα εἰς τὸν τοῖχον· «Μανή, θεκέλ, φαρές»· καὶ ὁ βασιλεὺς τρομασμένος ἱστάμενος καὶ ἔμπροσθέν του ὁ Δανιὴλ δεικνύων αὐτῷ τὰ γράμματα· καὶ ἄλλοι μάγοι καὶ σοφοὶ πλησίον αὐτῶν, καὶ τράπεζα μὲ φαγητά, καὶ γυναῖκες ὄπισθεν αὐτῶν (Δαν. ε', 1—31).

Ὅρασις τοῦ προφήτου Δανιήλ.

§ 116. Σπίτι καὶ ὁ Δανιὴλ κοιμώμενος ἐπι κλίνης, καὶ ἔξωθεν τοῦ σπιτίου θάλασσα καὶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τῆς θαλάσ-

σης οἱ τέσσαρες ἄνεμοι φυσῶντες καὶ τέσσαρα θηρία ἀναβαίνοντα ἀπὸ τὴν θάλασσαν· τὸ πρῶτον λέων μὲ πτερὰ ἀετοῦ καὶ ἐπάνω αὐτοῦ καθήμενος ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος Ναβουχοδονόσορ, βαστῶν σκῆπτρον· τὸ δεύτερον ἄρκτος, ἔχουσα τρία πλευρὰ εἰς τὰ δόντια της, καὶ ἐπάνω αὐτῆς ὁ βασιλεὺς Περσῶν Δαρεῖος, βαστῶν σπαθὶ ξεγυμνωμένον· τὸ τρίτον πάρδαλις πλουμιστὴ μὲ τέσσαρα πτερὰ καὶ μὲ τέσσαρας κεφαλὰς καὶ ἐπάνω αὐτῆς ὁ βασιλεὺς Μακεδόνων Ἀλέξανδρος, βαστῶν κοντάρι· τὸ τέταρτον ὡσὰν μαῦρο λεοντάρι μὲ σιδηρᾶ δόντια καὶ μὲ δέκα κέρατα εἰς τὸ κεφάλι του, τὰ τρία τζακισμένα καὶ ἀνάμεσα εἰς αὐτὰ ἕνα μικρὸ κέρατον φορτωμένον, ἔχον ὄμματα καὶ στόμα ἀνθρώπου, καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων Αὔγουστος, βαστῶν τοπάζιον· καὶ τὰ λοιπὰ καθὼς εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν (Δαν. ζ', 1—27).

Ὁ Δανιὴλ φανερώσας τὸν δόλον τῶν ἱερέων κατακαίει τὸν ναὸν καὶ συντρίβει τὸν Βάαλ.

§ 117. Ναὸς καὶ εἴδωλον μέγα ἐν αὐτῷ καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τράπεζα καὶ ἄρτοι καὶ φαγητὰ πολλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἔσωθεν τοῦ ναοῦ, πλησίον τῆς πύλης, μετὰ τῶν δορυφόρων του· καὶ ὁ Δανιὴλ βαστῶν κόσκινον κοσκινίζει στάκτην ἔμπροσθέν του, καὶ παρέκει πάλιν ὁ Δανιὴλ καίων τὸν ναὸν καὶ συντρίβων τὸ εἴδωλον, καὶ στρατιῶται φονεύοντες τοὺς ἱερεῖς μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων (Δαν. ιβ', 14—22).

Ὁ Δανιὴλ φονεύων τὸν δράκοντα.

§ 118. Σπήλαιον καὶ ἐν αὐτῷ δράκων μέγας ἔχων ἀνοικτὸν τὸ στόμα του, καὶ ὁ Δανιὴλ ἔμπροσθέν του ῥίχνων εἰς τὸ στόμα του μελανὰ ψωμία· καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ὄπισθεν αὐτοῦ (Δαν. ιβ', 24—27).

Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων δέχεται τροφὴν παρὰ τοῦ Ἀββακοὺμ ἐξ ἀγγέλου.

§ 119. Ὁ Δανιὴλ μέσα εἰς λάκκον σκοτεινόν, ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ τὰ χέρια ὑψωμένα ἄνω, καὶ ἑπτὰ λέοντες τριγύρου αὐτοῦ καὶ ὁ ἄρχων Μιχαὴλ ἄνωθεν αὐτοῦ βαστῶν τὸν προφήτην

Ἀββακοὺμ ἀπὸ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς του· καὶ ὁ Ἀββακοὺμ βαστῶν καλάθι μὲ ψωμία καὶ μαγέρεμα δίδει αὐτὰ εἰς τὸν Δανιὴλ (Δαν. ιβ', 31—39).

Ὁ Ἰωνᾶς φεύγων ἀπὸ προσώπου Κυρίου ῥίπτεται ἐν τῇ θαλάσσῃ.

§ 120. Θάλασσα ταραγμένη μὲ μεγάλα κύματα καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς καράβι καὶ οἱ ναῦται βαστάζοντες τὸν Ἰωνᾶν τὸν ῥίχνουν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μέγα ψάρι ὑποκάτω τοῦ καραβίου, τὸ ὁποῖον ὑποδέχεται τὸν Ἰωνᾶν μέσ' στὸ στόμα του (Ἰων. α' 1—16).

Ὁ Ἰωνᾶς ξερνᾶται ὑπὸ τοῦ κήτους ἐν Νινευή.

§ 121. Κάστρον καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ θάλασσα καὶ θηριόψαρον ξερνᾷ τὸν Ἰωνᾶν εἰς τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ ὁ Ἰωνᾶς βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον» κτλ. (Ἰων. β', 1—11).

Ὁ Ἰωνᾶς κηρύττων ἐν Νινευή.

§ 122. Κάστρον μέγα καὶ πολυάνθρωπον καὶ ὁ Ἰωνᾶς βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ Νινευὴ καταστραφήσεται»· καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ γυναῖκες καὶ παιδία, ἄλλοι κλαίοντες, ἄλλοι προσευχόμενοι· καὶ ὁ βασιλεὺς κείμενος κατὰ γῆς, φορῶν σάκκον τρίχινον ἀσκεπὴς καὶ τραβῶν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του· καὶ τὰ βασιλικὰ φορέματα καὶ ἡ κορώνα του κείμενα κατὰ γῆς, καὶ θρόνος βασιλικὸς καὶ ὑψηλὸς ὄπισθέν του (Ἰων. γ', 3—10).

Ὁ Ἰωνᾶς λυπούμενος διὰ τὴν κολοκύνθην.

§ 123. Κολοκύνθη ξηρὰ ἐπάνω εἰς ξηρὰ κλαδία καὶ ὁ Ἰωνᾶς ὑποκάτωθεν αὐτῆς λιποθυμισμένος, ἔχων τὸ ἕνα χέρι ἄνω ἁπλωμένον καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Λελύπημαι ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ σφόδρα ἕως θανάτου»· καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ οὐρανὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀκτὶς κατερχομένη πρὸς τὸν Ἰωνᾶν, καὶ μέσ' στὴν ἀκτῖνα ταῦτα τὰ γράμματα· «Σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς κολοκύνθης, ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ τῆς Νινευὴ τῆς πόλεως τῆς μεγάλης»; Καὶ ὁ ἥλιος ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωνᾶ κατακαίων αὐτὸν μὲ τὰς ἀκτῖνάς του (Ἰων. δ', 7—11).

Ὁ Ἰὼβ στερούμενος τῶν παίδων καὶ τῶν ὑπαρχόντων εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

§ 124. Παλάτι καὶ ὁ Ἰὼβ ἱστάμενος εἰς θρόνον καὶ βλέπων ἄνω σχίζει τὰ ἱμάτιά του, καὶ ἀπὸ τὰ δύο του μέρη τρεῖς ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἔξω τοῦ παλατίου ἕνα σπίτι χαλασμένον καὶ οἱ υἱοί του καὶ οἱ θυγατέρες του θανατωμένοι εἰς αὐτό· καὶ παρέκει χωράφια καὶ πρόβατα καὶ βώδια καὶ λησταὶ φονεύοντες τοὺς ποιμένας παίρνουν αὐτά· καὶ παρέκει πάλιν κάμηλοι καὶ ἄλογα, καὶ ἐκεῖ πάλιν λησταὶ φονεύοντες τοὺς ποιμένας (Ἰὼβ α', 13—22).

Ὁ Ἰὼβ ἐπὶ τῆς κοπρίας.

§ 125. Κάστρον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ ὁ Ἰὼβ ὅλος πληγωμένος. κείμενος εἰς κοπρίαν· καὶ τρεῖς βασιλεῖς τριγύρου του ὁμιλοῦντες αὐτῷ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα αὐτῷ· «Εὐλόγησον τὸν Θεὸν καὶ ἀπόθανε»· καὶ ὁ Ἰὼβ βλέπων αὐτὴν μὲ φοβερὸ σχῆμα λέγει πρὸς αὐτήν· «Ἵνα τί ὡς μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας τὰ καλὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου καὶ τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν; ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον» (Ἰὼβ β', 7—10).

Ὁ Ἰὼβ διὰ τὴν ὑπομονήν του ἀπολαμβάνει διπλάσια.

§ 126. Ναὸς καὶ θυσιαστήριον καὶ ἐπάνω αὐτοῦ βοῦς καὶ πρόβατα καιόμενα, καὶ ὁ Ἰὼβ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μὲ βασιλικὴν στολὴν προσευχόμενος· καὶ πλησίον αὐτοῦ ἡ γυνή του καὶ οἱ ἑπτὰ υἱοί του καὶ οἱ τρεῖς θυγατέρες του μὲ χρυσοῦφαντες φορεσίες στολισμένοι· καὶ παρέκει, ἔξω εἰς βουνὰ καὶ χωράφια, πλῆθος προβάτων καὶ βοῶν καὶ καμήλων καὶ ἀλόγων βοσκόμενα ὑπὸ ποιμένων.

Ἡ δικαία Ἰουδὶθ ἀποκτείνει τὸν Ὁλοφέρνην.

§ 127. Κάστρον ὑψηλὸν καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ τέντες πολλὲς καὶ στρατιῶται κοιμώμενοι εἰς αὐτάς, καὶ μέσον μία τέντα ὅλη περιχρυσωμένη καὶ ἐν αὐτῇ κλίνη χρυσῆ καὶ ὁ Ὁλοφέρνης ἀποκεφαλισμένος ἐπάνω εἰς αὐτήν, τυλιγμένος εἰς χρυσοῦφαντον πάπλωμα· καὶ ἡ δικαία Ἰουδὶθ στολισμένη μὲ λαμπρὰ ῥοῦχα καὶ

ἱσταμένη πλησίον αὐτοῦ καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστάζουσα σπαθὶ αἱματωμένον καὶ μὲ τὸ ἄλλο βάνουσα τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς τὸν τροβᾶν, ὁποῦ βαστάζει ἡ δούλη της ἔμπροσθέν της· καὶ παρέκει πάλιν τὸ ἴδιον κάστρον καὶ εἰς τὰ τείχη αὐτοῦ ἄνθρωποι βαστάζοντες φλάμπουρα, ἔχοντες καὶ τὸ κεφάλι τοῦ Ὀλοφέρνους μπηγμένον ὑψηλὰ εἰς κοντάριον· καὶ ἔξωθεν τοῦ κάστρου Ἰουδαῖοι διώκοντες καὶ φονεύοντες τοὺς ἀλλοφύλους (Ἰουδὶθ ιγ' καὶ ιδ').

Οἱ ἅγιοι προπάτορες οἱ κατὰ γενεαλογίαν.

§ 128. Ὁ προπάτωρ Ἀδάμ, γέρων ἀσπρογένης μακρυμάλλης.
Ὁ δίκαιος Ἄβελ υἱὸς Ἀδάμ, νέος ἀγένειος.
Ὁ δίκαιος Σὴθ υἱὸς Ἀδάμ, γέρων πορικεκαπνισμένον ἔχων τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Ἐνώς, υἱὸς Σήθ, γέρων διχαλογένης.
Ὁ δίκαιος Καϊνᾶν υἱὸς Ἐνώς, γέρων πλατυγένης.
Ὁ δίκαιος Μαλελεὴλ υἱὸς Καϊνᾶν, γέρων φαρακλός.
Ὁ δίκαιος Ἰάρεδ υἱὸς Μαλελεήλ, γέρων εἰς τρία ἔχων χωρισμένον τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Ἐνὼχ υἱὸς Ἰάρεδ, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ δίκαιος Μαθουσάλας υἱὸς Ἐνώχ, γέρων φαρακλός.
Ὁ δίκαιος Λάμεχ υἱὸς Μαθουσάλα, γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ δίκαιος Νῶε υἱὸς Λάμεχ, γέρων ὀξυγένης μακρυμάλλης, βαστῶν τὴν κιβωτόν.
Ὁ δίκαιος Σὴμ υἱὸς Νῶε, γέρων διχαλογένης.
Ὁ δίκαιος Ἰάφεθ υἱὸς Νῶε, γέρων σγουροκέφαλος, στρογγυλογένης.
Ὁ δίκαιος Ἀρφαξὰδ υἱὸς Ἰάφεθ, γέρων μακρυγένης.
Ὁ δίκαιος Καϊνᾶν υἱὸς Ἀρφαδάξ, γέρων πλατυγένης, περικαπνισμένον ἔχων τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Σάλα υἱὸς Καϊνᾶν, γέρων εἰς πέντε ἔχων χωρισμένον τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Ἔβερ υἱὸς Σάλα, ἀφ' οὗ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι Ἑβραῖοι ἐκλήθησαν, γέρων φαρακλός, ὀξυγένης.
Ὁ δίκαιος Φάλεκ υἱὸς Ἔβερ, γέρων φαρακλός, ὀξυγένης.
Ὁ δίκαιος Ῥαγὰβ υἱὸς Φάλεκ, γέρων διχαλογένης.

Ὁ δίκαιος Σεροὺχ υἱὸς Ῥαγάβ, γέρων πλατυγένης.
Ὁ δίκαιος Ναχὼρ υἱὸς Σερούχ, γέρων ἔχων τὴν γενειάδα εἰς τρία χωρισμένην.
Ὁ δίκαιος Θάρρα υἱὸς Ναχώρ, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ πατριάρχης Ἀβραὰμ υἱὸς Θάρρα, γέρων μακρυμάλλης ἔχων τὴν γενειάδα ἕως τὴν ζώνην του.
Ὁ πατριάρχης Ἰσαὰκ υἱὸς Ἀβραάμ, γέρων ὀξυγένης, μακρυμάλλης.
Ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ υἱὸς Ἰσαάκ, γέρων μακροδιχαλογένης καὶ μακρυμάλλης.

Οἱ δώδεκα υἱοὶ Ἰακώβ.

§ 129. Ὁ πατριάρχης Ῥουβίμ, γέρων φαρακλός, ὀξυγένης.
Ὁ πατριάρχης Συμεών, γέρων διχαλογένης.
Ὁ πατριάρχης Λευΐ, γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ πατριάρχης Ἰούδας, γέρων πλατυγένης.
Ὁ πατριάρχης Ζαβουλών, γέρων μακρυγένης.
Ὁ πατριάρχης Ἰσσάχαρ, γέρων βουρλογένης.
Ὁ πατριάρχης Δάν, γέρων ἠγριωμένας ἔχων τὰς τρίχας.
Ὁ πατριάρχης Γάδ, γέρων ζγουροκέφαλος.
Ὁ πατριάρχης Ἀσθήρ, γέρων εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον.
Ὁ πατριάρχης Νεφθαλείμ, γέρων μακρυπλατυγένης.
Ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ, γέρων μακρυγένης φορῶν μίτραν.
Ὁ πατριάρχης Βενιαμίν, γέρων κατζαρομάλλης περικαπνισμένον ἔχων τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Ζαρᾶ υἱὸς Ἰούδα, γέρων ὀλιγογένης.
Ὁ δίκαιος Φαρὲς υἱὸς Ἰούδα, γέρων μακρυγένης.
Ὁ δίκαιος Ἐσρὼμ υἱὸς Φαρές, γέρων φαρακλός, στρογγυλογένης.
Ὁ δίκαιος Ἀρὰμ υἱὸς Ἐσρώμ, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ δίκαιος Ἀμιναδὰβ υἱὸς Ἀράμ, μιξαιπόλιος.
Ὁ δίκαιος Ναασσὼν υἱὸς Ἀμιναδάβ, γέρων διχαλογένης.
Ὁ δίκαιος Σαλμὼν υἱὸς Ναασσών, γέρων πλατυγένης.
Ὁ δίκαιος Βοὸζ υἱὸς Σαλμών, γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ δίκαιος Ὠβὶδ υἱὸς Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥούθ, γέρων φαρακλός.
Ὁ δίκαιος Ἰεσσαὶ υἱὸς Ὠβίδ, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ προφητάναξ Δαβὶδ υἱὸς Ἰεσσαί, γέρων στρογγυλογένης.

Ὁ προφητάναξ Σολομὼν υἱὸς Δαβίδ, νέος ἀγένειος.
Ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ υἱὸς Σολομών. ἀρχιγένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἀβιὰ υἱὸς Ῥοβοάμ, νέος στρογγυλογένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἀσσὰ υἱὸς Ἀβιά, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσσά, γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφάτ, νέος ὀξυγένης.
Ὁ βασιλεὺς Ὀζίας υἱὸς Ἰωράμ, μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἰωαθὰμ υἱὸς Ὀζίου, νέος διχαλογένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ, γέρων πλατυγένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας υἱὸς Ἄχαζ, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς υἱὸς Ἐζεκίου, γέρων πλατυδιχαλογένης.
Ὁ βασιλεὺς Ἀμὼν υἱὸς Μανασσῆ, μιξαιπόλιος.
Ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας. υἱὸς Ἀμών, γέρων εἰς πέντε ἔχων χωρισμένον τὸ γένειον.
Ὁ βασιλεὺς Ἰεχωνίας υἱὸς Ἰωσίου, νέος στρογγυλογένης.
Ὁ δίκαιος Σαλαθιὴλ υἱὸς Ἰεχωνίου, νέος ἀρχιγένης.
Ὁ δίκαιος Ζοροβάβελ υἱὸς Σαλαθιήλ, μιξαιπόλιος.
Ὁ δίκαιος Ἀβιοὺδ υἱὸς Ζοροβάβελ, γέρων φαρακλός.
Ὁ δίκαιος Ἐλιακεὶμ υἱὸς Ἀβιούδ, γέρων διχαλογένης.
Ὁ δίκαιος Ἀζὼρ υἱὸς Ἐλιακείμ, γέρων πλατυγένης περικαπνισμένον ἔχων τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Σαδὼκ υἱὸς Ἀζώρ, μιξαιπόλιος, διχαλογένης.
Ὁ δίκαιος Ἀχεὶμ υἱὸς Σαδώκ, νέος ἀρχιγένης.
Ὁ δίκαιος Ἐλιοὺδ υἱὸς Ἀχείμ, γέρων φαρακλός, στρογγυλογένης.
Ὁ δίκαιος Ἐλεάζαρ υἱὸς Ἐλιούδ, γέρων μακρυμάλλης.
Ὁ δίκαιος Ματθὰν υἱὸς Ἐλεάζαρ, γέρων εἰς τρία ἔχων χωρισμένον τὸ γένειον.
Ὁ δίκαιος Ἰακὼβ υἱὸς Ματθάν, γέρων ὀξυγένης.
Ὁ δίκαιος Ἰωσὴφ υἱὸς Ἰακώβ, ὁ μνήστωρ τῆς Θεοτόκου, γέρων στρογγυλογένης.

Ἕτεροι προπάτορες ἔξω ἀπὸ τὴν γενεαλογίαν.

§ 130. Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ, γέρων μακρυγένης, φορῶν ἱερατικὴν στολὴν καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν μίτραν, βαστάζων δίσκον ἔχοντα ἐπάνω τρεῖς ἄρτους.

Ὁ δίκαιος Ἰὼβ γέρων στρογγυλογένης, φορῶν κορώναν καὶ βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος» (Ἰὼβ α', 21).

Ὁ προφήτης Μωϋσῆς μιξαιπόλιος, ὀλιγογένης, φορῶν ἱερατικὴν στολὴν καὶ μίτραν καὶ μανδῆλι καὶ βαστῶν τὰς δύο πλάκας τοῦ νόμου.

Ὁ προφήτης Ἀαρὼν γέρων μακρυγένης, φορῶν ἱερατικὴν στολὴν καὶ μίτραν καὶ βαστῶν τὴν στάμνον τὴν χρυσῆν καὶ τὴν ἀνθήσασαν ῥάβδον.

Ὁ προφήτης Ὤρ γέρων διχαλογένης, φορῶν ἱερατικὴν στολὴν καὶ βαστῶν χαρτὶ τυλιγμένον.

Ὁ δίκαιος Ἰησοῦς υἱὸς Ναυή, γέρων στρογγυλογένης φορῶν κορώναν καὶ στρατιωτικὴν στολὴν καὶ βαστῶν σκῆπτρον.

Ὁ προφήτης Σαμουὴλ γέρων μακρυγένης, φορῶν ἱερατικὴν στολὴν καὶ μίτραν καὶ βαστῶν τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου καὶ θυμιατήριον.

Ὁ δίκαιος Τωβὶτ γέρων μακροδιχαλογένης λέγει εἰς χαρτί· «Ἔθνη πολλὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ Θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες» (Τωβ. ιγ', 11).

Ὁ δίκαιος Τωβίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, γέρων κατζαρομάλλης, λέγει εἰς χαρτί· «Εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶνας» (Τωβ. η', 5).

Οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες, Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Μισαήλ, νέοι ἀγένειοι.

Ὁ δίκαιος Ἰωακείμ, ὁ πατὴρ τῆς Θεοτόκου, μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης.

Ὁ δίκαιος Συμεὼν ὁ θεοδόχος, γέρων μακρυμάλλης.

Αἱ ἐν τῇ Παλαιᾷ ἅγιαι γυναῖκες.

§ 131. Ἡ προμήτωρ Εὔα γραῦς μὲ ἄσπρα μαλλία.
Ἡ δικαία Σάρα, ἡ γυνὴ Ἀβραάμ, γραῦς.
Ἡ δικαία Ῥεβέκκα, γυνὴ Ἰσαάκ, ὁμοίως.
Ἡ δικαία Λεία, πρώτη γυνὴ Ἰακώβ, ὁμοίως.
Ἡ δικαία Ῥαχήλ, δευτέρα γυνὴ Ἰακώβ, νέα.
Ἡ δικαία Ἀσινέθ, γυνὴ Ἰωσὴφ τοῦ παγκάλου, νέα.

Ἡ δικαία Μαριάμ, ἀδελφὴ Μωϋσέως, γραῦς.
Ἡ δικαία Δεβόρρα ἡ κρίνασα τὸν Ἰσραήλ, γραῦς φοροῦσα κορώναν.
Ἡ δικαία Ῥοὺθ νέα.
Ἡ προφῆτις Ὀλδὰ γραῦς.
Ἡ δικαία Σαραφθία, πρὸς ἣν Ἠλίας ἀπεστάλη, χήρα γραῦς.
Ἡ δικαία Σωμανῖτις, ἡ ξενοδοχήσασα τὸν Ἑλισσαῖον, γραῦς.
Ἡ δικαία Ἰουδίθ, ἡ ἀνελοῦσα τὸν Ὀλοφέρνην, νέα.
Ἡ δικαία Ἐσθήρ, ἡ λυτρωσαμένη τὸν Ἰσραήλ, νέα.
Ἡ δικαία Ἄννα, ἡ μήτηρ Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, γραῦς.
Ἡ δικαία Σωσάννα νέα.
Ἡ δικαία Ἄννα, ἡ μήτηρ τῆς Θεοτόκου, γραῦς.

Οἱ ἅγιοι προφῆται καὶ τὰ σχήματα καὶ αἱ προφητεῖαι αὐτῶν.

§ 132. Ὁ προφήτης Μωϋσῆς μιξαιπόλιος, ὀλιγογένης, λέγων· «Εὐφράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι». Δευτερον. λβ', 43. Σεπτεμ. δ'.

Ὁ προφητάναξ Δαβίδ, γέρων στρογγυλογένης λέγων· «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας». Ψαλμ. ργ', 23. Κυριακὴ μετα τὴν Χριστοῦ γέννησιν.

Ὁ προφητάναξ Σολομὼν νέος ἀγένειος λέγων· «Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν οἶκον, καὶ»: Παροιμ. θ', 1.

Ὁ προφήτης Ἠλίας γέρων ἀσπρογένης λέγων· «Ζῇ κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς Ἰσραήλ». Βασιλ. Γ', ιζ'. Ἰουλ. κ'.

Ὁ προφήτης Ἑλισσαῖος, νέος φαρακλὸς βουρλογένης λέγων· «Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή μου· εἰ ἐγκαταλείψω σε». Βασιλ. Δ', β', 4. Ἰουνίου ιδ'

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας γέρων μακρυγένης λέγει· «Ἄκουε οὐρανὲ καὶ ἐνωτίζου ἡ γῆ, ὅτι Κύριος ἐλάλησε· υἱοὺς ἐγέν»: Ἡσαΐου α', 2. Μαΐῳ θ'.

Ὁ προφήτης Ἱερεμίας, γέρων κοντογένης οὐ πολλὰ λέγων· «Ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με, λέγων· πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐκ κοιλίας μητρός σου ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ»: Ἱερεμ. α', 5. Μαΐῳ α'.

Ὁ προφήτης Βαρούχ, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· «Κύριε, κάτιδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου, καὶ ἐννόησον εἰς ἡμᾶς καὶ»: Βαρ. β', 19. Σεπτ. κη'.

Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ, γέρων ὀξυγένης, λέγει· «Τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου». Ἰεζ. λδ', 11. Ἰουνίου κγ'.

Ὁ προφήτης Δανιήλ, νέος ἀγένειος, λέγει· «Ἀναστήσει ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν, ἥτις εἰς τὸν»: Δαν. β', 44. Δεκ. ιζ'.

Ὁ προφήτης Ὠσηέ, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· «Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, καὶ ἐπίγνωσιν Θεοῦ ἢ ὁλοκαυτώματα». Ὠσ. ς', 6. Ὀκτ. ιζ'.

Ὁ προφήτης Ἰωὴλ μαυροδιχαλογένης λέγει· «Κύριος ἐκ Σιὼν ἀνακεκράξεται καὶ ἐξ Ἱερουσαλὴμ δώσει φωνήν». Ἰωὴλ γ', 16. Ὀκτωβρ. ιθ'.

Ὁ προφήτης Ἀμὼς γέρων στρογγυλογένης λέγει· «Οὐαὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἡμέραν Κυρίου, καὶ αὕτη ἐστὶ σκότος καὶ»: Ἀμ. ε', 18 Ἰουν. ιε'.

Ὁ προφήτης Ἀβδιοὺ γέρων μιξαιπόλιος λέγει· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει Κύριος· ἀπολῶ σοφοὺς ἐκ τῆς»: Ἀβδ. α', 8. Νοεμ. ιθ'.

Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς, γέρων φαλακρὸς στρογγυλογένης. λέγει· «Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν»: Ἰων. β', 3. Σεπτ. κα'.

Ὁ προφήτης Μιχαίας γέρων ὀξυγένης λέγει· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει Κύριος· συνάξω τὴν συντετριμμένην». Μιχ. δ', 6. Αὐγ. ιδ'.

Ὁ προφήτης Ναοὺμ γέρων κοντογένης λέγει· «Ἀπὸ προσώ-Κυρίου τίς ὑποστήσεται καὶ τίς ἀντιστήσεται»; Ναοὺμ α', 6. Δεκεμβρ. α'.

Ὁ προφήτης Ἀββακοὺμ νέος ἀγένειος λέγει· «Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην». Ἀββ. γ', 1. Δεκεμ. β'.

Ὁ προφήτης Σοφονίας γέρων ἀσπρογένης λέγει· «Ἐγγὺς ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη, ἐγγὺς καὶ ταχεῖα σφόδρα». Σοφ. α', 14. Δεκεμ. γ'.

Ὁ προφήτης Ἀγγαῖος γέρων στρογγυλογένης λέγει· «Τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς»: Ἀγγ. α', 7. Δεκεμ. ις'.

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας νέος ἀγένειος λέγει· «Τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· ἰδοὺ ἐγὼ σῴζω τὸν λαόν μου». η', 7. Φεβρ. η'.

Ὁ προφήτης Μαλαχίας μιξαιπόλιος. στρογγυλογένης, λέγει·

«Τάδε λέγει Κύριος· ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου». Μαλ. α', 1. Ἰαν. γ'.

Ὁ προφήτης Γεδεών, γέρων φαλακρὸς στρογγυλογένης, λέγει· «Ἐὰν δρόσος γένηται ἐπὶ τὸν πόκον μόνον καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν»: Κριτ. ς', 37.

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ὁ πατὴρ τοῦ Προδρόμου, γέρων μακρυγένης, φορῶν ἱερατικὴν στολὴν λέγει· «Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ»: Λουκ. α', 68. Σεπτ. ε'.

Ὁ προφήτης Νάθαν γέρων φαλακρός, στρογγυλογένης.

Ὁ προφήτης Ἀχιὰ γέρων μακρυπλατυγένης.

Ὁ προφήτης Σαμέας (γρ. Σεμέαλ) γέρων στρογγυλογένης.

Ὁ προφήτης Ἰωάδ, ὃν ἐπάταξεν ὁ λέων, ἀρχιγένης.

Ὁ προφήτης Ἀζαρίας, υἱὸς Ἀδώ, γέρων κατζαρομάλλης.

Ὁ προφήτης Ἀνίνας (γρ. Ἀνανίας) γέρων διχαλογένης.

Ἕτεραι προφητεῖαι εἰς τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ θαύματα καὶ πάθη.

§ 133. *Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.* [Ὁ πατριάρχης] Ἰακώβ· «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν». (Γεν. μθ', 10). Δαβίδ· «Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἡ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν» (Ψάλμ. οα', 6). Ἡσαΐας· «Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα [αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος]» (θ', 6). Ἀββακούμ· «Ὁ Θεὸς ἀπὸ Θαιμὰν ἥξει, καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου δασέος» (γ' 3). Μιχαίας· «Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποι»: (ε', 2). Μαλαχίας· «Ἀνατελεῖ ὑμῖν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά μου ἥλιος δικαιοσύνης, καὶ ἴασις ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ» (δ', 2). Βαρούχ· «Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς»: (γ', 36, 38).

Εἰς τὴν περιτομήν. Μωυσῆς· «Καὶ παιδίον ὀκτὼ ἡμερῶν περιτμηθήσεται» (Γεν. ιζ', 12).

Εἰς τὴν ὑπαπαντήν. Μωϋσῆς· «Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μη-

τραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται» (Ἐξόδ. ιγ', 2. Λουκ. δ', 23). Ὁ αὐτός· «Ἁγίασόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς» κτλ (Ἐξόδ. ιγ', 2).

Εἰς τὴν εἰς Αἴγυπτον φυγήν. (Ἡσαΐας)· «Ἰδοὺ Κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης καὶ ἥξει εἰς Αἴγυπτον καὶ σεισθήσονται τὰ χειροποίητα Αἰγύπτου» (ιθ', 1). Ὠσηέ· «Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου» (ια', 1. Ματθ. β', 15).

Εἰς τὴν βρεφοκτονίαν. Ἱερεμίας· «Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς» κτλ. (Ἱερεμ. λα', 15. Ματθ. β', 18)

Εἰς τὴν βάπτισιν. Δαβίδ· «Εἴδοσάν σε ὕδατα ὁ Θεός, εἴδοσάν σε ὕδατα [καὶ ἐφοβήθησαν]» (Ψαλμ. ος', 17). Ἡσαΐας· «Λούσασθε καὶ καθαροὶ γίνεσθε· ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν» (α', 16). Ἱερεμίας· «Ἀπόπλυνε ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου, Ἱερουσαλήμ» (δ', 14). Ἰεζεκιήλ· «Τάδε λέγει Κύριος· ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς καθαρὸν ὕδωρ καὶ καθαρισθήσεσθε» (δ', 14). Ναούμ· «Τάδε λέγει Κύριος· κατάρχων ὑδάτων πολλῶν» (α', 12). Μαλαχίας· «Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστελῶ τὸν ἄγγελόν μου καὶ ἐπιβλέψεται ὁδὸν πρὸ προσώπου μου» (δ', 1). Ζαχαρίας· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ Ἱερουσαλήμ» (ιδ', 8).

Εἰς τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ. Ἡσαΐας· «Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νό[σους ἐβάστασε]» (νγ', 14).

Εἰς τὰς παραβολάς. Δαβίδ· «Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου» κτλ. (Ψαλμ. οζ', 2).

Εἰς τὴν μεταμόρφωσιν. Δαβίδ· «Θαβὼρ καὶ Ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνοματί σου ἀγαλλιάσονται» (Ψαλμ. πη', 13).

Εἰς τὴν ἔγερσιν Λαζάρου. Ὠσηέ· «Ἐκ χειρὸς Ἅδου ῥύσομαι καὶ ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐτοὺς λέγει Κύριος» (ιγ', 13).

Εἰς τὴν βαϊοφόρον. Δαβίδ· «Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτί[σω αἶνον]» (Ψαλμ. η', 3). Ζαχαρίας· «Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών· ἰδοὺ γὰρ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον» (θ', 9).

Εἰς τὴν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ ἐξέλασιν τῶν πωλούντων κτλ. Ἡσαΐας· «Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν εἶπε Κύριος» (νς', 7).

Εἰς τὸν δεῖπνον τὸν μυστικόν. Ἱερεμίας· «Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει Κύριος καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ»: (λζ', 31).

Εἰς τὴν συμφωνίαν Ἰούδα. Ζαχαρίας· «Καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν μου τριάκοντα ἀργυρίοις» (ια', 12).

Εἰς τὴν προδοσιαν. Δαβίδ· «Ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν» (Ψαλμ. μ', 10).

Εἰς τὴν κρίσιν Ἄννα καὶ Καϊάφα. Δαβίδ· «Ἀναστάντες μοι μάρτυρες ἄδικοι, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτων» (Ψαλμ. λδ', 11).

Εἰς τὴν μεταμέλειαν Ἰούδα. Ἱερεμίας· «Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου» (Ματθ. κζ', 9).

Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Πιλάτου. Δαβίδ· «Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτ[ησαν καινά]»; (Ψαλμ. β', 1).

Εἰς τὴν μαστίγωσιν. Ἡσαΐας· «Τὸν νῶτόν μου ἔδωκα εἰς μάστιγας καὶ τὰς σιαγόν[ας μου εἰς ῥαπίσματα]» (γ', 6).

Εἰς τὸν ἐμπαιγμόν. Δαβίδ· «Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθροὺς μου ἐγενήθην ὄνειδος» (Ψαλμ. λ', 12).

Εἰς τὸ ἑλκόμενος ἐπὶ σταυροῦ. Ἱερεμίας· «Ἐγὼ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι» (ια', 19).

Εἰς τὴν ἀνάβασιν ἐπὶ σταυροῦ. Ἡσαΐας· «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντ»: (νγ', 7).

Εἰς τὴν σταύρωσιν. Μωϋσῆς· «Ὄψεσθε τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν» (Λευιτ. κη', 64). Δαβίδ· «Ὤρυξαν χεῖρας καὶ πόδας μου» κτλ. (Ψαλμ. κα', 18). Ἡσαΐας· «Παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη» κτλ. (νγ', 12).

Εἰς τὴν ἀποκαθήλωσιν. Ἡσαΐας· «Ἀπὸ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος» (νζ', 1).

Εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἰακώβ· «Ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐ[γερεῖ αὐτόν]»; (Γεν. μθ', 9). Δαβίδ· «Ἐξεγέρθητι· ἵνα τί ὑπνοῖς, Κύριε»; (Ψαλμ. μγ', 24). Σολομών· «Ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ» (Ἆσμα Ἀσμ. ε', 2). Ἡσαΐας· «Ἔσται ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ» (νζ', 2).

Εἰς τὴν εἰς Ἅδου κάθοδον. Ἡσαΐας· «Ὁ Ἅδης κάτωθεν ἐπικράνθη συναντήσας σοι» (ιδ', 9). Ὡσηέ· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐξαναστησόμεθα» κτλ. (ς', 9).

Εἰς τὴν ἀνάστασιν. Δαβίδ· «Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ»: (Ψαλμ. ξζ', 2). Σοφονίας· «Τάδε λέγει Κύριος· ὑπόμεινόν με εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου» (γ', 8).

Εἰς τὰς μυροφόρους. Ἡσαΐας· «Γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε» κτλ. (κζ', 11).

Εἰς τὴν ἀνάληψιν. Δαβίδ· «Ἐπέβη Κύριος ἐπὶ Χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη» (Ψαλμ. ιζ', 11). «Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, Κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος» (Ψαλμ. μζ', 6). Ζαχαρίας· «Ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καὶ στήσονται οἱ πόδες Κυρίου ἐπὶ τὸ ὄρος Ἐλαιῶν τὸ κατέναντι Ἱερουσαλήμ» (ιδ', 1, 4).

Εἰς τὴν πεντηκοστήν. Ἰωήλ· «Ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες» (β', 28. Πράξ. β', 17). Ζαχαρίας· «Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον Δαβὶδ καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ οἰκτιρμοῦ λέγει Κύριος» (ιβ', 10).

Ἕτεραι προφητεῖαι εἰς τὰς θεομητορικὰς ἑορτάς.

§ 134. *Εἰς τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου*. Ἰεζεκιήλ· «Ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται· οὐκ ἀνοιχθήσεται καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς» (μδ', 2).

Εἰς τὰ εἰσόδια. Δαβίδ· «Ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς» (Ψαλμ. μδ', 15).

Εἰς τὸν εὐαγγελισμόν. Δαβίδ· «Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπι[λάθου τοῦ λαοῦ σου]» κτλ. (Ψαλμ. μδ', 11). Σολομών· «Πολλαὶ θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦτον· πολλαὶ ἐποίησαν δύναμιν, σὺ δὲ ὑπέρκεισαι καὶ ὑπερῇρας πάσας» (Παροιμ. λα', 29). Ἡσαΐας· «Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέ[σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ]» (ζ', 14).

Εἰς τὴν κοίμησιν. Δαβίδ· «Ἀνάστηθι, Κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός σου» (Ψαλμ. ρλα', 8).

Οἱ σοφοὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι εἶπον περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ.

§ 135. Ἀπολλώνιος, γέρων μακροδιχαλογένης, φορῶν μανδήλι εἰς τὴν κεφαλὴν λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ καταγγέλλω ἐν τρισὶν

ἕνα μόνον ὑψιμέδοντα θεόν· | οὗ λόγος ἄφθιτος ἐν ἀδαεῖ κόρῃ ἔγκυος ἔσεται· | οὗτος γὰρ ὡς τόξον πυρφόρον ἴσος διαδραμεῖται καὶ κόσμον ἅπαντα ζωγρήσει καὶ τῷ πατρὶ προσάξει δῶρον».— Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· «Ὀψέποτέ τις ἐπὶ τὴν πολυσχεδῆ ταύτην ἐλάσειε γῆν καὶ δίχα σφάλματος γενήσεται, σάρξ· ἀκάματος ἡ θεότης ὅρος· ἀνιάτων παθῶν λύσει φθοράν· καὶ τοῦτο φθόνος γενήσεται ἐξ ἀπίστου λαοῦ καὶ πρὸς ὕψος κρεμασθήσεται καὶ πάντα πράως πείσεται ἑκὼν φέρων».—Θουκυδίδης, μιξαιπόλιος εἰς τρία χωρίζων τὸ γένειον, λέγει· «Ἓν μὲν θεὸς φῶς νοερὸν καὶ τούτῳ αἴνεσις· ἐν τῷ νοΐ πάντα γὰρ παρέχει ἐκ τούτου εἰς ἕν· οὐ θεὸς ἕτερος, οὐκ ἄγγελος, οὐ σοφία, οὐ δαίμων, οὐκ οὐσία, ἀλλ' ἢ μόνος κύριός ἐστι καὶ δημιουργὸς τοῦ παντός, παντέλειος λόγος· γόνιμον ἐκ γονίμου αὐτὸς ἐπὶ φύσιν γόνιμον κατελθὼν ὕδωρ ἐποίησε».— Πλούταρχος, γέρων φαρακλὸς ὀξυγένης, λέγει· «Τῷ τῶν ὅλων ὑπερτάτῳ οὐδὲν αἴτιον προσεπινοεῖται· ὁ λόγος ἐξ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἄλλου ἐστί· δέδεικται δὲ σαφῶς, ὅτι θεοῦ σοφία καὶ λόγος τέρμα περιέχει τῆς γῆς».— Πλάτων γέρων μακρυπλατυγένης λέγει· «Ὁ παλαιὸς νέος καὶ ὁ νέος ἀρχαῖος· ὁ πατὴρ ἐν τῷ γόνῳ καὶ ὁ γόνος ἐν τῷ πατρί· τὸ ἓν διαιρεῖται εἰς τρία καὶ τὰ τρία εἰς ἕν».—Ἀριστοτέλης γέρων βουρλογένης λέγει· «Ἀκάματος φύσει θεοῦ γέννησις· ἐξ αὐτοῦ γὰρ ὁ αὐτὸς οὐσιοῦται λόγος».—Φίλων ὁ φιλολόγος, γέρων φαρακλὸς μακροδιχαλογένης, λέγει· «Αὐτός ἐστι καθ' ὑπερουρανὸν μεγάλον βεβηκώς, φλογὸς ὑπερβάλλων ἀένναον καὶ πῦρ ἀθάνατον· ὃν τρέμουσιν οὐρανοὶ γαῖά τε καὶ θάλαττα, βυθός, τάρταρος, δαίμονες· ἦν δὲ αὐτοπάτωρ, ἀπάτωρ, τρισόλβιος».—Σοφοκλῆς, γέρων φαρακλὸς εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον, λέγει· «Ἔστι θεὸς ἄναρχος, ἁπλοῦς τῇ φύσει, | ὃς οὐρανὸν ἔτευξεν ἅμα καὶ χθόνα».—Θούλης ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, γέρων πλατυγένης, λέγει· «Ὁ πατὴρ γόνος καὶ ὁ γόνος πατὴρ ἄσαρκος σαρκικὸς γέγονε θεὸς ὑπάρχων».—Ὁ μάντις Βαλαὰμ γέρων στρογγυλογένης, φορῶν μανδήλι εἰς τὸ κεφάλι, λέγει· «Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ· ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς Μωάβ» (Ἀριθ. κδ', 17).—Ἡ σοφὴ Σιβύλλα· «Ἥξει οὐρανόθεν βασιλεὺς αἰώνων μέλλων κρῖναι πᾶσαν σάρκα καὶ κόσμον ἅπαντα».

Ἕτερον· «Ἐκ μητρονύμφου παναμώμου παρθένου | μέλλει παρεῖναι τοῦ θεοῦ μόνος γόνος, | ἄναρχος, ἀπρόσιτος, εἷς θεὸς λόγος, | ὃν οὐρανοὶ τρέμουσιν, ἄνθρωποι, νόες».

Πῶς ἱστορίζεται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί.

§ 136. Ὁ δίκαιος Ἰεσσαὶ κοιμώμενος καὶ ὑποκάτωθεν τῆς πλάτης αὐτοῦ ἐξέρχονται τρεῖς κλῶνοι, οἱ δύο μικροὶ περικυκλώνοντες αὐτόν, ὁ δὲ ἄλλος μέγας ἀνερχόμενος ἄνω· καὶ ἐν αὐτῷ εἰσι περιπεπλεγμένοι οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑβραίων ἀπὸ Δαβὶδ ἕως Χριστοῦ. Πρῶτον ὁ Δαβὶδ βαστῶν τὴν κινύραν, εἶτα ὁ Σολομὼν ἐπάνωθεν αὐτοῦ βαστῶν βιβλίον κεκλεισμένον, καὶ ἐπάνωθεν τοῦ Σολομῶντος οἱ λοιποὶ βασιλεῖς κατὰ τάξιν βαστάζοντες σκῆπτρα, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κλάδου ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ τὸ ἄλλο οἱ προφῆται μὲ τὰς προφητείας των, καὶ αὐτοὶ εἰς κλάδους περιπεπλεγμένοι καὶ βλέποντες τὸν Χριστὸν καὶ δεικνύοντες αὐτόν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν προφητῶν, ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰεσσαί, οἱ σοφοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ μάντις Βαλαάμ· βαστάζοντες τὰς ῥήσεις των καὶ βλέποντες ἄνω δεικνύουσιν εἰς τὴν γέννησιν τὸν Χριστόν.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

Ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.

§ 1. Σπίτια καὶ ἡ Παναγία ἱσταμένη ἔμπροσθεν σκαμνίου, ἔχουσα ὀλίγον κλιτὴν τὴν κεφαλήν· καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ μετάξι τυλιγμένον εἰς ἀδράκτι καὶ τὴν δεξιὰν ἔχουσα ἁπλωμένην εἰς τὸν ἄγγελον· καὶ ὁ ἄρχων Γαβριὴλ ἔμπροσθεν αὐτῆς μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν αὐτὴν καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστῶν κοντάρι· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ σπιτίου οὐρανὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ κατερχόμενον τὸ ἅγιον πνεῦμα μὲ ἀκτῖνα εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Παναγίας (Λουκ. α', 26—38).

Ὁ Ἰωσὴφ ὁρῶν ἔγκυον τὴν Θεοτόκον

§ 2. Σπίτια καὶ ἡ Παναγία ἔγκυος καὶ ἐκστατική, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς ὁ Ἰωσὴφ ἀκουμβίζων τὸ ἕνα χέρι εἰς ῥάβδον καὶ τὸ ἄλλο ἔχων ἁπλωμένον εἰς τὴν Παναγίαν βλέπει αὐτὴν μὲ φοβερὸ σχῆμα (Ματθ. α', 18—25).

Ὁ ἀσπασμὸς τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς Ἐλισάβετ.

§ 3. Σπήτια καὶ ἔσω ἡ Θεοτόκος καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἀσπαζόμεναι ἀλλήλας, καὶ ὀλίγο παρέκει ὁ Ἰωσὴφ καὶ ὁ Ζαχαρίας ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν παιδίον μικρὸν μὲ κοντὰ ῥοῦχα, ἔχον εἰς τὸν ὦμόν του δικανίκι καὶ εἰς τὸ δικανίκι κα-

λάθι κρεμασμένον· καὶ κάτωθεν τοῦ σπιτίου παγνὶ καὶ πωλάρι δεμένον τρώγει εἰς τὸ παχνί (Λουκ. α', 40—44 κέ).

Ἡ ἐρώτησις τῶν μάγων.

§ 4. Παλάτι καὶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης μέσα εἰς κάμαραν καθήμενος εἰς θρόνον· καὶ οἱ τρεῖς μάγοι ἔμπροσθέν του, ἔχοντες τὰ χέρια ἁπλωμένα εἰς αὐτόν, καὶ ἔξωθεν Ἰουδαῖοι, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις (Ματθ. β', 1, 2).

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ.

§ 5. Σπήλαιον καὶ ἔσω εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ἡ Θεοτόκος γονατιστὴ καὶ βάνουσα τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος σπαργανωμένον μέσα εἰς τὴν φάτνην, καὶ ἀριστερὰ ὁ Ἰωσὴφ γονατισμένος ἔχων τὰ χέρια σταυρωμένα ἐμπρὸς στὸ στῆθός του· καὶ ὄπισθεν τῆς φάτνης ἕνα βοΐδιον καὶ ἕνα ἄλογον, βλέποντα πρὸς τὸν Χριστόν· καὶ ὄπισθεν τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τῆς Παναγίας ποιμένες βαστάζοντες ῥάβδους καὶ βλέποντες μετὰ θάμβους τὸν Χριστόν· καὶ ἔξωθεν τοῦ σπηλαίου πρόβατα καὶ ποιμένες, ὁ ἕνας λαλῶν αὐλὸν καὶ ἕτεροι βλέποντες ἄνω μετὰ φόβου· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν εἷς ἄγγελος εὐλογῶν αὐτούς· καὶ ἀπὸ ἄλλο μέρος οἱ μάγοι μετὰ βασιλικῆς στολῆς καθήμενοι ἐπάνω εἰς ἄλογα καὶ δεικνύοντες ἀλλήλοις τὸν ἀστέρα· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ σπηλαίου πλῆθος ἀγγέλων μέσα εἰς νέφαλα, βαστάζοντες χαρτὶ μὲ αὐτὰ τὰ γράμματα· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Καὶ ἐπάνωθεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν ὁ ἀστὴρ, ἔχων ἀκτῖνα μεγάλην κατερχομένην ἕως τῆς κεφαλῆς τοῦ Χριστοῦ (Λουκ. β', 6—14).

Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων.

§ 6. Σπίτι καὶ ἡ Παναγία καθημένη εἰς σκαμνί, βαστάζουσα ὡς βρέφος τὸν Χριστὸν εὐλογοῦντα· καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι ἔμπροσθεν αὐτῆς βαστάζοντες τὰ δῶρα μέσα εἰς χρυσᾶ κιβώτια· ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς γέρων μακρυγένης, ἀσκεπής, γονατιστός, βλέπων τὸν Χριστὸν καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν τὸ δῶρον καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὴν κορώνα του· ὁ δὲ ἄλλος ἀρχιγένης καὶ ὁ ἕτερος ἀγένειος, βλέποντες ἀλλήλους καὶ δεικνύοντες τὸν Χριστόν· καὶ ὄπισθεν τῆς

Παναγίας ὁ Ἰωσὴφ ἱστάμενος καὶ θαυμάζων· ἔξωθεν δὲ τοῦ σπιτίου ἕνας νέος κρατῶν τρία ἄλογα ἀπὸ τὰ σαλιβάριά τους, καὶ παρέκει πάλιν ἐπάνω εἰς βουνὰ οἱ τρεῖς μάγοι καθήμενοι εἰς τὰ ἄλογά τους καὶ ὑποστρέφοντες εἰς τὴν χώραν τους, καὶ εἷς ἄγγελος ἔμπροσθεν δεικνύει αὐτοῖς τὸν δρόμον (Ματθ. β', 10—12).

Ἡ ὑπαπαντή.

§ 7. Ναὸς καὶ κουβοῦκλι καὶ ὑποκάτω τοῦ κουβουκλίου τράπεζα καὶ ἐπάνω αὐτῆς θυμιατήριον χρυσοῦν, καὶ ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Θεοδόχος βαστῶν τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας του, ὁ ὁποῖος εὐλογεῖ αὐτόν· καὶ ἡ Παναγία ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς τραπέζης ἁπλώνουσα πρὸς αὐτὸν τὰ χέρια· καὶ ὄπισθεν αὐτῆς ὁ Ἰωσὴφ βαστάζων εἰς τὸ ῥοῦχόν του δύο περιστεράς· καὶ πλησίον αὐτοῦ ἡ προφῆτις Ἄννα δείχνουσα τὸν Χριστὸν καὶ βαστάζουσα χαρτὶ μὲ ταῦτα τὰ γράμματα· «Τοῦτο τὸ βρέφος οὐρανὸν καὶ γῆν ἐδημιούργησε» (Λουκ. β', 22—38).

Ὁ Ἰωσὴφ μὲ τὴν Θεοτόκον φεύγει εἰς Αἴγυπτον.

§ 8. Βουνὰ καὶ ἡ Παναγία καθημένη εἰς πωλάρι μετὰ βρέφους καὶ βλέπουσα ὄπισθεν τὸν Ἰωσήφ, ἔχοντα τὸ δικανίκι μὲ τὸ ῥοῦχόν του εἰς τὸν ὦμόν του, καὶ εἷς νέος τραβῶν τὸ πωλάρι ἀπὸ τὸ σχοινὶ καὶ βαστῶν καλάθι καὶ βλέπων ὄπισθεν τὴν Παναγίαν· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν κάστρον καὶ εἴδωλα γκρεμνιζόμενα ἀπὸ τὰ τείχη του (Ματθ. β', 13, 14).

Ἡ βρεφοκτονία.

§ 9. Κάστρον καὶ ὁ Ἡρώδης καθήμενος εἰς θρόνον καὶ δύο στρατιῶται πλησίον· καὶ παρέμπροσθεν ἄλλοι πολλοὶ στρατιῶται μὲ φλάμπουρον καὶ παρέκει πάλιν χῶρες εἰς βουνὰ καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν γυναῖκες βαστάζουσαι βρέφη, ἄλλαι φεύγουσαι, ἄλλες κρύπτουσαι αὐτὰ ὄπισθέν των καὶ ἐμποδίζουσαι μὲ τὰς χεῖράς των τοὺς στρατιώτας νὰ μὴ θανατώσουν αὐτά· ἄλλαι καθήμεναι καὶ θρηνοῦσαι τὰ ἔμπροσθεν αὐτῶν κείμενα θανατωμένα νήπια· καὶ στρατιῶται ἄλλοι ἁρπάζοντες τὰ βρέφη ἀπὸ τὰς μητρικὰς ἀγκάλας, ἄλλοι σουβλίζοντες αὐτά, ἄλλοι ξεσχίζοντες ἄλλα καὶ ἄλλοι ἄλλα

ἀποκεφαλίζοντες· καὶ τὸ πλῆθος τῶν νηπίων κείμενα εἰς τὴν γῆν φονευμένα, ἄλλα μὲ σπάργανα καὶ ἄλλα μὲ ἄλλα ροῦχα. Ἡ δὲ Ἐλισάβετ, βαστάζουσα εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸν Πρόδρομον ὡς βρέφος, φεύγει βλέπουσα εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ὄπισθεν αὐτῆς εἰς στρατιώτης διώκων αὐτὴν μετὰ ξίφους, καὶ πέτρα μεγάλη ὡς βουνὸν σχισμένη ἔμπροσθέν της (Ματθ. β', 16—18).

Ὁ Χριστὸς ἐτῶν δώδεκα, καθήμενος μέσον τῶν διδασκάλων.

§ 10. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς θρόνον, μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν χαρτὶ τυλιγμένον καὶ τὸ ἄλλο ἔχων ἁπλωμένον, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος αὐτοῦ καὶ τὸ ἄλλο Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καθήμενοι καὶ βλέποντες ἀλλήλους καὶ ἀποροῦντες· καὶ ὄπισθεν τοῦ θρόνου ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Θεοτόκος δεικνύουσα αὐτῷ τὸν Χριστόν (Λουκ. β', 46).

Ὁ Χριστὸς ἐρχόμενος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαπτισθῆναι.

§ 11. Βουνὰ καὶ κάτωθεν αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης ποταμός, καὶ ὁ Χριστὸς ἐρχόμενος καὶ ὁ Πρόδρομος δεικνύων αὐτὸν εἰς τοὺς λαοὺς λέγει εἰς χαρτί· «Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν». Καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς ἱστάμενος εἰς τὴν ἄκρην τοῦ Ἰορδάνου καὶ ὁ Πρόδρομος ἔμπροσθεν αὐτοῦ λέγων αὐτῷ εἰς χαρτί· «Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με»; ὁ δὲ Χριστὸς εὐλογῶν αὐτὸν λέγει αὐτῷ εἰς χαρτί· «Προφῆτα, ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην» (Ματθ. γ', 13—15. Μάρκ. α', 9. Ἰωάν. α', 29).

Ἡ βάπτισις τοῦ Χριστοῦ.

§ 12. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος μέσον τοῦ Ἰορδάνου γυμνὸς καὶ ὁ Πρόδρομος εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ποταμοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Χριστοῦ, βλέπων ἄνω καὶ ἔχων τὴν δεξιὰν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Χριστοῦ, τὴν δὲ ἀριστερὰν ἁπλώνων ἄνω· καὶ ἐπάνωθεν οὐρανὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ κατερχόμενον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μὲ ἀκτῖνα εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Χριστοῦ· καὶ μέσ' στὴν ἀκτῖνα ταῦτα τὰ γράμματα· «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα»· καὶ ἐξ

ἀριστερῶν ἄγγελοι ἱστάμενοι εὐλαβῶς καὶ ἔχοντες ἡπλωμένας [τὰς πτέρυγας] ὑποκάτω τῶν ἱματίων τους· καὶ ὑποκάτω τοῦ Προδρόμου μέσα εἰς τὸν Ἰορδάνην εἷς ἄνθρωπος γέρων γυμνὸς κείμενος δίπλα καὶ βλέπων ὄπισθεν αὐτοῦ τὸν Χριστὸν μετὰ φόβου καὶ βαστάζων στάμνον χύνει ἐξ αὐτῆς νερόν, καὶ γύρωθεν τοῦ Χριστοῦ ψάρια (Ματθ. γ', 16, 17. Μάρκ. α', 9—11. Λουκ. γ', 21).

Ὁ Χριστὸς πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Διαβόλου.

§ 13. Ἔρημος μὲ δένδρα καὶ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Διάβολος δεικνύων τοὺς λίθους καὶ λέγων· «Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται»· καὶ ὁ Χριστὸς λέγει εἰς χαρτί· «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος». Καὶ παρέκει ἱερὸν καὶ ἐπάνω εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ἱεροῦ πάλιν ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Διάβολος ἔμπροσθεν αὐτοῦ λέγων αὐτῷ· «Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω»· καὶ ὁ Χριστὸς λέγει αὐτῷ εἰς χαρτί· «Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν Θεόν σου». Καὶ παρέκει ὄρος πολλὰ ὑψηλὸν καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Διάβολος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, δεικνύων αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ λέγων· «Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι»· καὶ ὁ Χριστὸς λέγων πρὸς αὐτὸν εἰς χαρτί· «Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γὰρ κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις». Καὶ ὑποκάτω τοῦ ὄρους πόλεις καὶ κάστρη καὶ βασιλεῖς καθήμενοι εἰς τραπέζας καὶ στρατιῶται γύρωθεν αὐτῶν μὲ φλάμπουρα· καὶ παρέκει πάλιν ὁ Χριστὸς καὶ ἄγγελοι γύρωθεν αὐτοῦ, ἄλλοι γονατιστοί, ἄλλοι βαστάζοντες ῥιπίδια ἐπάνωθεν αὐτοῦ· καὶ ὁ Διάβολος φεύγων καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω (Ματθ. δ', 1—11. Μάρκ. α', 13. Λουκ. 1—13).

Ὁ Χριστὸς μαρτυρούμενος εἰς τοὺς μαθητὰς ὑπὸ τοῦ Προδρόμου.

§ 14. Ὁ Πρόδρομος δεικνύων τὸν Χριστὸν εἰς τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ἀνδρέαν· καὶ παρέκει πάλιν ὁ Ἀνδρέας φέρων τὸν Πέτρον καὶ ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ (Ἰωάν. α', 35—52).

Ὁ Χριστὸς προσκαλῶν τοὺς μαθητὰς διὰ τὴν ἄγραν τῶν ἰχθύων.

§ 15. Θάλασσα καὶ δύο πλοιάρια μέσον· εἰς τὸ ἕνα ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Πέτρος ἔμπροσθέν του γονατισμένος καὶ ὁ Ἀνδρέας

σύρνων τὸ δίκτυον· καὶ εἰς τὸ ἄλλο ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος μὲ τὸν πατέρα τους, σύροντες καὶ αὐτοὶ τὸ ἴδιον δίκτυον ὁποῦ σύρνει ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ το ἄλλο πλοιάριον, καὶ μέσ' στὸ δίκτυ πλῆθος ψάρια σχίζοντα τὸ δίκτυον (Ματθ. δ', 19—22. Μάρκ. α', 16—20. Λουκ. ε', 1—10).

Ὁ Χριστὸς μεταβάλλων τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον.

§ 16. Τράπεζα καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καθήμενοι εἰς αὐτήν, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐνδοξότερος βαστάζων ποτήριον μετὰ οἴνου καὶ ἀπορῶν· καὶ μέσον αὐτῶν ὁ νυμφίος στρογγυλογένης μιξαιπόλιος καὶ ἡ νύμφη πλησίον αὐτοῦ, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλάς των στέφανα ἐξ ἀνθέων· καὶ ὄπισθεν αὐτων εἷς νέος βαστῶν κανάτι καὶ βάνων εἰς ποτήριον οἶνον, καὶ κάτωθεν τῆς τραπέζης ἓξ πιθάρια καὶ δύο νέοι χύνοντες μὲ δερμάτια νερὸν εἰς αὐτά· καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς τὴν ἄκρην τῆς τραπέζης εὐλογεῖ αὐτά· καὶ ἡ Παναγία καὶ ὁ Ἰωσὴφ πλησίον αὐτοῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθέν του (Ἰωάν. β', 1—10)

Ὁ Χριστὸς ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ Νικοδήμου.

§ 17. Ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ οἱ ἀπόστολοι· καὶ ὁ Νικόδημος ἔμπροσθέν του καθήμενος ἐρωτῶν αὐτόν (Ἰωάν. γ', 1 κέ).

Ὁ Χριστὸς ὁμιλῶν τῇ Σαμαρείτιδι.

§ 18. Ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς πέτραν καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθεν αὐτοῦ θαυμάζοντες· καὶ ἔμπροσθέν του φρέαρ καὶ μία γυνὴ σιμὰ εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ βαστάζουσα μὲ τὴν ἀριστερὰν μπακράτζι καὶ τὴν δεξιὰν ἁπλώνουσα εἰς τὸν Χριστόν· καὶ ἐμπρὸς αὐτῆς ὑδρία καὶ ὁ Χριστὸς εὐλογῶν αὐτήν (Ἰωάν. δ', 7 κέ).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν υἱὸν τοῦ βασιλικοῦ.

§ 19. Κάστρον καὶ ὁ Χριστὸς εὐλογῶν, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔμπροσθέν του εἷς ἄνθρωπος μὲ καλπάκι καὶ μὲ λαμπρὰ ροῦχα παρακαλῶν αὐτόν· καὶ ὄπισθεν τοῦ ἀνθρώπου τρεῖς στρατιῶται βλέποντες αὐτὸν καὶ δεικνύοντες ὄπισθεν ἕνα

μέγα παλάτι, εἰς τὸ ὁποῖον μέσα ἔστι κλίνη καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἕνας νέος φορῶν τὴν ζώνην του (Ἰωάν. δ', 46—53).

Ὁ Χριστὸς ἀναγινώσκων ἐν τῇ συναγωγῇ.

§ 20. Ναὸς καὶ ὁ Χριστὸς μέσον ἱστάμενος καὶ κρατῶν βιβλίον μὲ τὰ δύο χέρια ἀναγινώσκει ταῦτα τὰ γράμματα· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς»· καὶ εἷς νέος πλησίον αὐτοῦ ἐκτείνων τὴν χεῖρα ὅπως λάβῃ τὸ βιβλίον, καὶ γύρωθεν αὐτοῦ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καθήμενοι καὶ δεικνύοντες αὐτὸν ἀλλήλοις, καὶ ἄλλος λαὸς πολὺς βλέποντες αὐτὸν μετὰ θάμβους (Λουκ. δ', 15—29. Ματθ. ιγ', 54. Μάρκ. α', 21 κέ).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν δαιμονιζόμενον ἐν τῇ συναγωγῇ.

§ 21. Ναὸς καὶ ὁ Χριστὸς ἔσω καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἔμπροσθέν του ἕνας ἄνθρωπος κείμενος κατὰ γῆς ἀφρίζων καὶ εἷς δαίμων ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ στόμα του· καὶ γύρωθεν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ ἄλλος λαὸς θαυμάζοντες (Λουκ. δ', 33—36. Μάρκ. δ', 23—27).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν λεπρόν.

§ 22. Ὄρος καὶ ὑποκάτωθεν ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἷς ἄνθρωπος γυμνός, ὅλος πληγωμένος, γονατιστὸς ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ· καὶ ὁ Χριστὸς βάνει τὴν χεῖρά του εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λεπροῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα πέφτουν ὡς λεπίδες ὀψαρίων (Μάρκ. α', 40—42. Ματθ. η', 2—4. Λουκ. ε', 12—14).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν δοῦλον τοῦ ἑκατοντάρχου.

§ 23. Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ εἷς ἄνθρωπος στρατιωτικὰ φορεμένος, γονατιστὸς ἔμπροσθέν του· καὶ μακρόθεν παλάτι καὶ εἷς ἄνθρωπος νέος ἐγείρεται ἀπὸ κλίνης καὶ τριγύρου αὐτοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες· εἷς δὲ ἄνθρωπος ἱστάμενος πλησίον τοῦ ἑκατοντάρχου δεικνύει αὐτῷ τὸ παλάτι (Λουκ. ζ', 2—10).

Ὁ Χριστὸς ἀνιστῶν τὸν υἱὸν τῆς χήρας.

§ 24. Κάστρον καὶ ἔξω τῆς πύλης αὐτοῦ πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ μέσον αὐτῶν τέσσαρες ἄνθρωποι ἔχοντες κλίνην ἀποθεμένην εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπάνω τῆς κλίνης εἷς νέος τυλιγμένος μὲ σάβανον, ὀλίγον σηκωμένος καὶ βλέπων τὸν Χριστόν, καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστάζων τὴν κλίνην καὶ μὲ τὸ ἄλλο εὐλογῶν τὸν νέον· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ οἱ ἀπόστολοι· καὶ εἰς τοὺς πόδας του γυνὴ κλαίουσα καὶ τραβίζουσα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της (Λουκ. ζ', 12—15).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὴν πενθερὰν Πέτρου.

§ 25. Σπίτι καὶ ἡ πενθερὰ τοῦ Πέτρου, γραῦς κειμένη ἐπὶ κλίνης, καὶ ὁ Χριστὸς βαστῶν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθέν του (Ματθ. η', 14, 15. Μάρκ. α', 29—31. Λουκ. δ', 38, 39).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν ἐν ποικίλοις νόσοις.

§ 26. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος εὐλογῶν καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθέν του καὶ πολλοὶ ἀσθενεῖς ἔμπροσθέν του, ἄλλοι κείμενοι εἰς κρεββάτια, ἄλλοι ἀκουμπίζοντες εἰς πατερίτζας, ἄλλοι ὑπὸ ἄλλων βασταζόμενοι· τυφλοὶ κουτζοὶ παράλυτοι (Λουκ. ε', 40, 41. Ματθ. ιε', 30, 31. Μάρκ. α', 32—34).

Ὁ Χριστὸς ἐπιτιμῶν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ.

§ 27. Θάλασσα ταραγμένη καὶ μέσον πλοιάριον ἀρμενίζον καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὴν πρύμνην κοιμώμενος· καὶ ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐπάνωθεν αὐτοῦ, ἔχοντες πρὸς αὐτὸν ἁπλωμένα τὰ χέρια μετὰ φόβου· καὶ ὁ Ἀνδρέας κρατῶν τὸ τιμόνι τοῦ πλοιαρίου καὶ ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Θωμᾶς λύοντες [1] τὰ ἄρμενα· καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν μέσην τοῦ πλοιαρίου ἁπλώνων τὰ χέρια κατὰ τῶν ἀνέμων καὶ ἐπιτιμῶν αὐτοῖς· καὶ [illegible] ἄνεμοι φυσῶντες εἰς τὰ ἄρμενα (Ματθ. η', [illegible] 36—43. Λουκ. η', 22—25).

[1] Ἐν τῇ ᾤᾳ· «ἴσως δένοντες».

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τοὺς δαιμονιζομένους καὶ ἀποστέλλων τοὺς δαίμονας εἰς τοὺς χοίρους.

§ 28. Κάστρον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ βουνὰ καὶ μνημεῖα πολλά, καὶ δύο δαιμονιζόμενοι ἐβγαίνουν ἀπὸ τὰ μνημεῖα, ἔχοντες τὸ ἕνα χέρι εἰς τὴν γῆν ἀκουμπισμένον καὶ τὸ ἄλλο ἁπλώνοντες εἰς τὸν Χριστόν· καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους ἱστάμενος εὐλογεῖ αὐτούς, καὶ πλῆθος δαιμόνων ἐβγαίνοντες ἀπὸ τὰ στόματα αὐτῶν πηγαίνουν εἰς τοὺς ἐκεῖ βοσκομένους χοίρους, ἄλλοι καβαλλικεύοντες αὐτούς, ἄλλοι ἐμπαίνοντες εἰς τὰ στόματά των, καὶ οἱ χοῖροι κρεμνίζονται μέσ' στὴν θάλασσαν καὶ οἱ βοσκοὶ φεύγουν πρὸς τὸ κάστρον, βλέποντες εἰς τὰ ὀπίσω (Ματθ. η', 28—33. Μάρκ. ε', 2—17. Λουκ. η', 26—36).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν παράλυτον ἐν τῷ οἴκῳ.

§ 29. Σπίτια καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους του καὶ Φαρισαῖοι καθήμενοι καὶ ὄχλος πολύς· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν στέγην δύο ἄνθρωποι ἔχοντες κρεββάτι κρεμασμένον ἔμπροσθέν του, καὶ ἐπάνω εἰς τὸ κρεββάτι ἄνθρωπος ὀλίγον σηκωμένος· καὶ παρέκει πάλιν ἐν μέσῳ τοῦ ὄχλου ὁ ἴδιος ἄνθρωπος βαστῶν εἰς τοὺς ὤμους του τὸ κρεββάτι καὶ περιπατῶν (Ματθ. θ', 1—8. Μάρκ. β', 3—12. Λουκ. ε', 17—26).

Ὁ Χριστὸς προσκαλῶν τὸν Ματθαῖον.

§ 30. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔμπροσθέν του ὁ Ματθαῖος γονατιστός, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ σπίτι μὲ σεντούκια καὶ χαρτία καὶ καλαμάρι καὶ ζύγι ἐπάνωθεν αὐτῶν (Ματθ. θ', 9. Μάρκ. β', 14. Λουκ. ε', 27).

Ὁ Χριστὸς συνεσθίων τοῖς τελώναις.

§ 31. Σπίτια καὶ τράπεζα καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ [illegible] μὲ καλπάκια, ἄλλοι μὲ σαρίκια καὶ ἄλλοι ξε-[illegible] Ματθαῖος μὲ δύο γυναῖκες φέροντες φαγητά, [illegible]στῶν ποτήρι κιρνᾷ· καὶ οἱ ἀπόστολοι ἔξωθεν τοῦ [illegible] καὶ οἱ Φαρισαῖοι διαλεγόμενοι μὲ αὐτοὺς καὶ δεικνύοντες τὸν Χριστὸν (Ματθ. θ', 10. Μάρκ. β', 15. Λουκ. ε', 29).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὴν αἱμορροοῦσαν.

§ 32. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ γυρίζων τὸ πρόσωπόν του ὄπισθεν εἰς τοὺς ἀποστόλους, καὶ μία γυνὴ γονατισμένη, κρατοῦσα τὴν ποδιάν του καὶ βλέπουσα ἄνω, καὶ αὐτὸς εὐλογῶν αὐτήν, καὶ πλῆθος λαοῦ γύρωθεν (Ματθ. θ', 20—22. Μάρκ. ε', 25—34. Λουκ. η', 43—48).

Ὁ Χριστὸς ἀνιστῶν τὴν θυγατέρα Ἰαείρου.

§ 33. Σπίτι καὶ μία κόρη καθημένη ἐπὶ κλίνης χρυσῆς, καὶ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν αὐτῆς ἱστάμενος καὶ μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν αὐτήν, μὲ τὴν ἀριστερὰν κρατῶν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός· καὶ ὀπίσω τοῦ Χριστοῦ ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τῆς κλίνης εἷς ἄνθρωπος γέρων φορῶν γοῦναν καὶ εἰς τὸ κεφάλι μανδήλι, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς κλίνης ἡ γυνὴ αὐτοῦ κλαίουσα· καὶ ἔξωθεν τοῦ σπιτίου ὄχλος πολύς (Ματθ. θ', 18, 19, 23—25. Μάρκ. ε', 22—24, 35—43. Λουκ. η', 41, 42, 49—56).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τοὺς δύο τυφλούς.

§ 34. Ὁ Χριστὸς καὶ οἱ ἀπόστολοι ὀπίσω του, καὶ ἔμπροσθέν του δύο τυφλοὶ μὲ δικανίκια καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τὰς χεῖράς του γγίζει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν (Ματθ. κ', 30—34).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν δαιμονιζόμενον κωφόν.

§ 35. Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔμπροσθέν του εἷς ἄνθρωπος καὶ δαιμόνιον ἐξερχόμενον ἀπὸ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ὁ Χριστὸς βάνων τὴν δεξιάν του εἰς τὸ ἀφτὶ τοῦ κωφοῦ, καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ ἄλλο πλῆθος τριγύρω του (Ματθ. θ'. 32—34. Λουκ. ια', 14).

Ὁ Χριστὸς ἐρωτώμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Προδρόμου.

§ 36. Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς δέκα μαθητὰς εὐλογῶν, βαστῶν καὶ χαρτὶ μὲ αὐτὰ τὰ γράμματα· «Εἴπατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε»· καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τυφλοὶ κουτζοὶ λεπροὶ καὶ δαιμονιζόμενοι καὶ δαιμόνια ἐξερχόμενα ἀπὸ τὰ στόματά των· καὶ ἄντικρυ τοῦ Χριστοῦ ὁ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας κρατοῦντες χαρτὶ

μὲ αὐτὰ τὰ γράμματα· «Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν»; (Ματθ. ια', 2—6. Λουκ. ζ', 19—23).

Ὁ Χριστὸς διερχόμενος διὰ τῶν σπορίμων οἱ μαθηταὶ ἔτιλλον τοὺς στάχυας.

§ 37. Κάστρον καὶ ἔξωθεν χωράφι μὲ ξεσταχιασμένον σιτάρι καὶ οἱ ἀπόστολοι, ἄλλοι ξεριζώνοντες, ἄλλοι τρίβοντες, ἄλλοι τρώγοντες τὰ στάχυα· καὶ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ χωραφίου ὁ Χριστὸς βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε ἐπείνασε»; καὶ ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ κάστρου Φαρισαῖοι βλέποντες πρὸς αὐτόν, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Τί ποιεῖτε, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι»; (Ματθ. ιβ, 1. Λουκ. ϛ', 1—8, Μαρκ. β', 23—28).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν ξηρὰν ἔχοντα τὴν χειρα.

§ 38. Ναὸς καὶ μέσον ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς μαθητάς του εὐλογῶν, καὶ εἷς ἄνθρωπος ἔμπροσθεν αὐτοῦ [βαστῶν] τὴν μίαν χεῖρα αὐτοῦ, τὴν ξηρὰν μὲ τὴν ἄλλην καὶ δεικνύων αὐτὴν εἰς τὸν Χριστόν· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ Ἰουδαῖοι (Ματθ. ιβ', 10—13. Μάρκ. γ', 1—5. Λουκ. ϛ', 6—10).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν δαιμονιζόμενον τυφλόκωφον.

§ 39. Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους εὐλογῶν καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἷς τυφλός, μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν πατερίτζαν καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὸ ἀφτί του, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἐξερχόμενον δαιμόνιον (Ματθ. ιβ', 22).

Ὁ Χριστὸς ζητούμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν.

§ 40. Σπίτι καὶ ὁ Χριστὸς μέσον μὲ τοὺς ἀποστόλους διδάσκων, καὶ ἔξω τῆς θύρας ἡ Παναγία καὶ ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος καὶ ὁ Συμεὼν ὁ ἀδελφός του, καὶ ἀκόμι δύο ἄνθρωποι καὶ δύο γυναῖκες καὶ εἷς ἄνθρωπος πλησίον τοῦ Χριστοῦ δεικνύων αὐτῷ ἔξω τὴν Παναγίαν (Ματθ. ιβ', 46. Λουκ. η', 19. Μάρκ. γ', 31).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν παράλυτον ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ.

§ 41. Κολυμβήθρα ὑποκάτω πέντε καμάρων καὶ εἷς ἄγγελος ἔχων τὰ χέρια του μεσ' στὸ ὕδωρ τῆς κολυμβήθρας, καὶ δεξιὰ ὁ

Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους εὐλογῶν, καὶ εἷς ἄνθρωπος ἔμπροσθεν αὐτοῦ στρογγυλογένης, φορῶν κοντὸ ῥοῦχον ἕως τὰ γόνατα καὶ ἕως τοὺς ἄγκωνας καὶ βαστῶν εἰς τὴν πλάτην του κρεββάτι μὲ παπλώματα· καὶ πλησίον αὐτοῦ ἄλλοι ἀσθενεῖς κείμενοι ἐπάνω εἰς κρεββάτια (Ἰωάν. ε', 2—9).

Ὁ Χριστὸς εὐλογῶν τοὺς πέντε ἄρτους.

§ 42. Βουνὰ καὶ ἕνα παιδὶ βαστάζον πανέρι μὲ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας, καὶ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ βλέπων εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ τὸ πανέρι καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστάζει αὐτό· καὶ πλησίον του ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ἀνδρέας καὶ πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων καθήμενοι εἰς πέντε τόπους, καὶ τρεῖς ἀπόστολοι σηκώνοντες εἰς τοὺς ὤμους των κοφίνια (ὀλίγον κλιτοί) καὶ ἄλλοι τρεῖς ἐβγάνοντες κομμάτια ἀπὸ τὰ κοφίνια καὶ βάνοντες αὐτὰ ἔμπροσθεν τῶν καθημένων ἀνθρώπων, καὶ οἱ λοιποὶ βαστάζοντες πανέρια καὶ μοιράζοντες καὶ αὐτοὶ κομμάτια τοῖς ἀνθρώποις (Ματθ. ιδ', 15—21. Μάρκ. ς', 34—44. Λουκ. θ', 11—17. Ἰωάν. ς', 5—14).

Ὁ Χριστὸς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

§ 43. Θάλασσα μὲ φοβερὰ καὶ ἄγρια κύματα καὶ πλοιάριον ἐν μέσῳ, καὶ εἰς αὐτὸ οἱ ἀπόστολοι πεφοβισμένοι καὶ ὁ Πέτρος ἔξω εἰς τὴν θάλασσαν βυθισμένος ἕως τὰ γόνατα καὶ ἁπλώνων τὰς χεῖρας· ὁ δὲ Χριστὸς περιπατῶν ἐπάνω τῶν κυμάτων λαμβάνει αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός (Ματθ. ιδ', 25—33. Μάρκ. ς', 47—51. Ἰωάν. ς', 16—21).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος πολλοὺς ἀσθενεῖς τῇ ἀφῇ κρασπέδου.

§ 44. Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους εὐλογῶν καὶ γύρωθεν αὐτοῦ πολλοὶ ἀσθενεῖς μὲ διάφορες ἀσθένειες γγίζοντες εἰς τὴν ἄκρην τῶν ἱματίων του (Ματθ. ιδ', 36. Μάρκ. ς', 56).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὴν θυγατέρα Χαναναίας.

§ 45. Ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους εὐλογῶν καὶ γυνὴ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας του· καὶ ὀλίγον μακρόθεν, ὄπισθεν τῆς γυναικός, κόρη καθημένη εἰς κρεββάτι καὶ δαίμων ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ στόμα της (Ματθ. ιε', 22—28. Μάρκ. ζ', 25—30).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν μογιλάλον.

§ 46. Ὅμοιον μὲ τὸν δαιμονιζόμενον κωφὸν (Μάρκ. ζ', 32—35).

Ὁ Χριστὸς εὐλογῶν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους.

§ 47. Οἱ ἑπτὰ ἄρτοι μέσα εἰς πανέρι καὶ ὀλίγα ψαράκια καὶ ὁ Χριστὸς βλέπων εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλογεῖ αὐτά, καὶ οἱ ἀπόστολοι τὰ μοιράζουν εἰς τοὺς ὄχλους, βαστάζοντες κάθε δύο ἀπὸ αὐτοὺς ζιμπίλι γεμᾶτον καὶ ἄλλοι μοιράζοντές τα (Ματθ. ιε', 30—39. Μάρκ. η', 19).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν ἐν Βηθσαϊδᾷ τυφλόν.

§ 48. Κάστρον καὶ ἔξωθεν τῆς πύλης του ὁ Χριστὸς καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἷς τυφλὸς βαστῶν πατερίτζαν, καὶ αὐτὸς βάνων τὴν δεξιάν του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του· καὶ ἀπόστολοι πλησίον καὶ ἄλλος λαός (Μάρκ. η', 22—26).

Ἡ μεταμόρφωσις.

§ 49. Βουνὸν μὲ τρεῖς κορυφὰς καὶ εἰς τὴν μεσαίαν κορυφὴν ὁ Χριστὸς ἱστάμενος μὲ λευκὰ ἱμάτια καὶ εὐλογῶν· καὶ γύροθεν αὐτοῦ φῶς μὲ ἀκτῖνας· καὶ εἰς τὴν δεξιὰν κορυφὴν ὁ προφήτης Μωϋσῆς βαστῶν τὰς πλάκας, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ὁ προφήτης Ἠλίας, ἱστάμενοι ἀμφότεροι ἱκετικῶς καὶ βλέποντες τὸν Χριστόν· καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ Χριστοῦ ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, κείμενοι προύμυτα καὶ βλέποντες ἄνω ὡς ἐξεστηκοί· καὶ ὄπισθεν εἰς τὸ ἕνα μέρος τοῦ βουνοῦ πάλιν ὁ Χριστὸς ἀναβαίνων μὲ τοὺς τρεῖς ἀποστόλους καὶ δεικνύων εἰς αὐτοὺς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ· καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ βουνοῦ πάλιν οἱ ἀπόστολοι καταβαίνοντες μετὰ φόβου καὶ βλέποντες εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς ὄπισθεν αὐτῶν εὐλογῶν αὐτούς (Ματθ. ιζ', 1—8. Μάρκ. θ', 2—8. Λουκ. θ', 28—36).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὸν σεληνιαζόμενον υἱὸν τοῦ ἄρχοντος.

§ 50. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος μὲ τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἔμπρὸς εἰς τοὺς πόδας του εἷς νέος δεμένος μὲ ἅλυσες, κείμενος ὕπτιος ὡς νεκρὸς καὶ ἔχων ἀφροὺς εἰς τὸ στόμα του· καὶ εἰς

δαίμων ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ γονατισμένος, ἔχων τὰ χέρια ἁπλωμένα πρὸς τὸν Χριστόν (Ματθ. ιζ', 14—18. Μάρκ. θ', 17—29. Λουκ. θ', 37—42).

Ὁ Χριστὸς μὲ τὸν Πέτρον τελῶν τὰ δίδραχμα.

§ 51. Αἰγιαλὸς καὶ ὁ Πέτρος ξυπόλυτος καὶ ξεγυμνωμένος τὰ χέρια κάθηται ἐπάνω εἰς πέτραν, βαστῶν ὄρθιον καλάμι καὶ εἰς τὸ καλάμι ψάρι κρεμασμένον· καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Πέτρος δίδων ἑνὸς στρατιώτου ἀργύρια (Ματθ. ιζ', 24).

Ὁ Χριστὸς εὐλογῶν τὸ παιδίον.

§ 52. Ὁ Χριστὸς καθήμενος μὲ τὸ ἕνα χέρι κρατεῖ παιδίον ἔμπροσθέν του καὶ μὲ τὸ ἄλλο εὐλογῶν αὐτὸ καὶ δεικνύων αὐτὸ τοῖς ἀποστόλοις λέγει· «Ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστι μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν»· καὶ οἱ ἀπόστολοι θαυμάζοντες βλέπουσιν ἀλλήλους (Ματθ. ιη', 2—6. Μάρκ. θ', 36—37).

Ὁ Χριστὸς ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ νομικοῦ.

§ 53. Ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ οἱ μαθηταὶ ἱστάμενοι ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ὁ νομικὸς γέρων, ἔχων τυλιγμένην τὴν κεφαλὴν μὲ μανδήλι καὶ βαστῶν εἰς τὸ χέρι του κλεισμένον βιβλίον, ἱστάμενος ἐμπρὸς στὸν Χριστὸν ἐρωτᾷ αὐτόν (Λουκ. ι', 25).

Ὁ Χριστὸς ξενιζόμενος παρὰ τῆς Μάρθας,

§ 54. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς σκαμνὶ καὶ ὄπισθέν του οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἡ Μαρία καθημένη σιμὰ εἰς τοὺς πόδας του βλέπει αὐτὸν μετὰ προθυμίας· καὶ ἄντικρυ τοῦ Χριστοῦ τράπεζα ἡτοιμασμένη καὶ ἡ Μάρθα βάνουσα σκουτέλι σκεπασμένον εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλα φαγητὰ βλέπει πρὸς τὸν Χριστόν (Λουκ. ι', 38—42).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τὴν συγκύπτουσαν.

§ 55. Ναὸς καὶ γυνὴ πολλὰ κυρτὴ ἀκουμπίζουσα εἰς δικανίκι, καὶ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν αὐτῆς ἱστάμενος, ἔχων τὸ ἕνα του χέρι ἐπάνω τῆς κεφαλῆς της καὶ τὸ ἄλλο ἁπλώνων πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ βλέπων εἰς αὐτούς· καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἁπλώνων

τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Χριστὸν στρέφει πρὸς τοὺς ὄχλους τὸ πρόσωπόν του, καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ ἱστάμενοι μετὰ θάμβους (Λουκ. ιγ', 10 κέ).

Ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὸν ὑδρωπικόν.

§ 56. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔμπροσθέν του ὁ ὑδρωπικὸς γυμνός, βρακὶ μόνον φορῶν, πρησμένος ὅλος, ἀκουμβίζων εἰς δύο πατερίτζας καὶ βλέπων τὸν Χριστόν, καὶ ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ αὐτόν, καὶ γύρωθεν πλῆθος Ἰουδαίων (Λουκ. ιδ', 2—4).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τοὺς δέκα λεπρούς.

§ 57. Κάστρον καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔμπροσθέν του οἱ δέκα λεπροὶ γυμνοί, φοροῦντες μόνον βρακία καὶ πληγωμένοι ὅλον τὸ σῶμα, ὁ δὲ Χριστὸς εὐλογῶν αὐτούς (Λουκ. ιζ', 12—19).

Ὁ Χριστὸς εὐλογῶν τὰ βρέφη.

§ 58. Ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ γυναῖκες φέρουσαι ἔμπροσθέν του παιδία καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐμποδίζουν αὐτάς, ὁ δὲ Χριστὸς εὐλογεῖ αὐτά (Ματθ. ιθ', 13—15. Μάρκ. ι', 13—16).

Ὁ Χριστὸς ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ νέου πλουσίου.

§ 59. Σπίτια καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ ὄπισθέν του οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἔμπροσθέν του ὁ πλούσιος νέος γονατιστὸς καὶ ἐρωτῶν αὐτὸν μετὰ εὐλαβείας (Ματθ. ιθ', 16 23. Μάρκ. ι', 17—25. Λουκ. ιη', 18 κέ).

Ὁ Χριστὸς διδάσκων τοὺς υἱοὺς Ζεβεδαίου.

§ 60. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ ἔμπροσθέν του ὁ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ἔχοντες ἁπλωμένα τὰ χέρια εἰς αὐτόν· καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν πλησίον γονατισμένη, ἔχουσα χεῖρας καὶ ὄμματα ἁπλωμένα πρὸς τὸν Χριστόν, καὶ ὁ Χριστὸς τὸ ἕνα χέρι ἔχων ἁπλωμένον μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε»· καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι ὄπισθεν αὐτοῦ βλέπουσι τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην ἀγανακτοῦντες (Ματθ. κ', 20—28. Μάρκ. ι', 35—45).

Ὁ Χριστὸς εἰσερχόμενος ἐν τῇ Ἱεριχῷ ἰᾶται τὸν τυφλόν.

§ 61. Κάστρον καὶ ἔξω τῆς πύλης του ὁ Χριστὸς ἱστάμενος, καὶ ὄπισθέν του οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἔμπροσθέν του εἷς τυφλὸς βαστῶν δικανίκι καὶ ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ αὐτόν (Μάρκ. ι', 46—52. Λουκ. ιη', 35—43).

Ὁ Χριστὸς προσκαλῶν τὸν Ζακχαῖον.

§ 62. Πόλις καὶ λαὸς πολὺς καὶ συκομορέα εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐπάνω αὐτῆς ἄνθρωπος μικρόκορμος, μιξαιπόλιος, φορῶν κοντόστενα ροῦχα, ἔχων εἰς τὸ κεφάλι τυλιγμένο μανδήλι καὶ βλέπων τὸν Χριστόν· καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς ἀποστόλους βλέπων αὐτὸν κάτωθεν μὲ τὸ ἕνα χέρι εὐλογεῖ αὐτὸν καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον»· (Λουκ. ιθ', 1—10).

Ὁ Χριστὸς ἐξερχόμενος ἐκ τῆς Ἱεριχῷ ἰᾶται τὸν τυφλόν.

§ 63. Ὅμοιον μὲ τὸ πρῶτον· μόνον οἱ χαρακτῆρες τῶν προσώπων τοῦ τυφλοῦ νὰ ἀλλάσσουν (Μαρκ. ι', 46—52).

Ὁ Χριστὸς ἐλευθερῶν τὴν μοιχαλίδα.

§ 64. Ναὸς καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος γράφει εἰς τὴν γῆν καὶ λέγει· «Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν»· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔμπροσθέν του μία γυνὴ ἱσταμένη, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στήθους σταυρωμένα τὰ χέρια, καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι φεύγοντες καὶ βλέποντες εἰς τὰ ὀπίσω (Ἰωάν. η', 3—11).

Ὁ Χριστὸς λιθαζόμενος παρὰ τῶν Ἰουδαίων.

§ 65. Ὁ Χριστὸς διδάσκων καὶ πλησίον του οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τριγύρου βαστάζοντες λίθους (Ἰωάν. η', 59).

Ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν.

§ 66. Στράτα ἔσω τοῦ κάστρου τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἷς τυφλὸς νέος ἀκουμπίζων εἰς δικανίκι καὶ ἔχων κρεμασμένον τροβᾶν εἰς τὸν ὦμόν του, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν του φαινόμενοι ἔξωθεν τῶν ὑποδημάτων του· καὶ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἱστάμενος μὲ τὸ ἕνα χέρι κρατεῖ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ καὶ μὲ τὸ

ἄλλο βάνει πηλὸν εἰς τὰ 'μμάτια του· καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ καὶ παρέκει πάλιν κολυμβήθρα μὲ νερὸν καὶ ὁ τυφλὸς νίπτει τοὺς ὀφθαλμούς του (Ἰωάν. θ', 1—41).

Ὁ Χριστὸς πάλιν λιθαζόμενος.

§ 67. Ὅμοιον με τὸ πρῶτον. § 65 (Ἰωάν. ι', 31 κέ).

Ἡ ἔγερσις τοῦ Λαζάρου.

§ 68. Βουνὸν μὲ δύο κορυφὰς καὶ ὄπισθεν κάστρον φαινόμενον ὀλίγον, καὶ Ἑβραῖοι ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς θύρας αὐτοῦ. φαινόμενοι ὡς τὴν μέσην, ὄπισθεν τῶν βουνῶν κλαίοντες· καὶ ἔμπροσθεν τοῦ βουνοῦ μνημεῖον καὶ εἷς ἄνθρωπος τραβᾷ ἐξ αὐτοῦ τὸν λίθον, καὶ ὁ Λάζαρος ἱστάμενος ἐν μέσῳ τοῦ μνημείου καὶ ἄλλος ἄνθρωπος ξετυλίγων αὐτόν· καὶ ὁ Χριστὸς ἄντικρυ ἱστάμενος μὲ τὸ ἕνα χέρι εὐλογεῖ αὐτὸν καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Λάζαρε, δεῦρο ἔξω»· καὶ ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀπόστολοι καὶ εἰς τοὺς πόδας του ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία προσκυνοῦσα αὐτόν (Ἰωάν. ια', 1—44).

Ὁ Χριστὸς ἀλειφόμενος μύρῳ τοὺς πόδας ὑπὸ Μαρίας ἀδελφῆς Λαζάρου.

§ 69. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ τράπεζα καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς αὐτὴν καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ ὁ Λάζαρος καὶ ὁ Σίμων ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἡ Μαρία γονατιστὴ ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ σφογγίζει μὲ τὰ μαλλία τῆς κεφαλῆς της τοὺς πόδας του, καταφιλοῦσα αὐτούς· καὶ πλησίον αὐτῆς ἀγγεῖον γυάλινον στενόστομον καὶ ἡ Μάρθα ἄντικρυς μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ μουσούρι καὶ βλέπουσα μετὰ θάμβους τὸν Χριστόν· ὁμοίως καὶ οἱ ἀπόστολοι θαυμάζουσιν, ὁ δὲ Ἰούδας ἀγανακτῶν δεικνύει αὐτοῖς τὸ μύρον (Ἰωάν. ιβ', 1—3).

Ἡ βαϊοφόρος.

§ 70. Κάστρον καὶ ἔξωθεν βουνὸν καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς πωλάρι καὶ εὐλογῶν, καὶ ὄπισθεν οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω τοῦ βουνοῦ δένδρον, καὶ ἐπάνω τοῦ δένδρου παιδία κόπτουν κλαδία μὲ τζικούρια καὶ τὰ ῥίχνουν εἰς τὴν

γῆν· καὶ ἄλλο παιδὶ ἀναβαῖνον καὶ βλέπον κάτωθεν τὸν Χριστόν· καὶ ὑποκάτω τοῦ πωλαρίου ἄλλα παιδία, ἄλλα βαστοῦν κλαδία, ἄλλα παλαίουν, ἄλλα στρώνουν ροῦχα καὶ ἄλλα ἐβγάνουν ἀγκάθια ἀπὸ τοὺς πόδας των· καὶ ἔξω τῆς πόλης τοῦ κάστρου Ἰουδαῖοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες βαστάζουσαι παιδία εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εἰς τοὺς ὤμους των, βαστάζοντες καὶ αὐτοὶ κλαδία, καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὰ τείχη καὶ παράθυρα τοῦ κάστρου βλέποντες πρὸς τὸν Χριστόν (Ματθ. κα', 1—9. Μάρκ. ια', 1—10. Λουκ. ιθ', 29—38. Ἰωάν. ιβ', 12—15).

Ὁ Χριστὸς ἐκβάλλων τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐκ τοῦ Ἱεροῦ.

§ 71. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ τράπεζαι καὶ σεντούκια κρεμνισμένα καὶ ἄσπρα εἰς τὴν γῆν σκορπισμένα καὶ ἄνθρωποι, ἄλλοι σύρνοντες βώδια, ἄλλοι πρόβατα, ἄλλοι πωλάρια, ἄλλοι περιστέρια βαστάζοντες, ἄλλοι καλπάκια, ἄλλοι σκιάδια, ἄλλοι μανδήλια εἰς τὰ κεφάλια φοροῦντες, φεύγοντες ὅλοι καὶ βλέποντες εἰς τὰ ὀπίσω μετὰ φόβου, καὶ ὁ Χριστὸς βαστῶν φραγγέλιον καὶ διώκων αὐτοὺς μετὰ θυμοῦ· οἱ δὲ ἀπόστολοι ἀκολουθοῦν ὄπισθεν αὐτοῦ (Ματθ. κα', 12—13. Μάρκ. ια', 15—17. Λουκ. ιθ', 45—46. Ἰωάν. β', 13—16).

Ὁ Χριστὸς ἰώμενος τοὺς τυφλοὺς καὶ χωλοὺς ἐν τῷ Ἱερῷ.

§ 72. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστὸς καὶ ὄπισθέν του οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔμπροσθέν του τυφλοὶ καὶ κουτζοί, ἄλλοι ἀκουμβίζοντες εἰς πατερίτζας, ἄλλοι βαστῶντες ράβδους, καὶ ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ αὐτούς (Ματθ. κα', 14).

Ὁ Χριστὸς καταρώμενος τὴν συκῆν.

§ 73. Κάστρον καὶ ἔξωθεν τοῦ κάστρου βουνὰ καὶ συκῆ ἄκαρπος μὲ φύλλα ξηρά, καὶ ὁ Χριστὸς βλέπων πρὸς αὐτὴν καὶ ἁπλώνων εἰς αὐτὴν τὰ χέρια, καὶ οἱ ἀπόστολοι ὀπίσω του θαυμάζοντες (Ματθ. κα', 19. Μάρκ. ια', 13, 14, 20).

Ὁ Χριστὸς ἐρωτώμενος ὑπὸ ἑτέρου νομικοῦ.

§ 74. Ὁ Χριστὸς καθήμενος μετὰ τῶν ἀποστόλων καὶ ἔμπροσθέν του πλῆθος Γραμματέων καὶ Φαρισαίων ὁμιλοῦντες ἀλ-

λήλοις· καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν, ἔχων τὸ πρόσωπον γυρισμένον πρὸς τὸν Χριστόν, ὁμιλεῖ αὐτῷ (Ματθ. κβ', 35 κὲ).

Ὁ Χριστὸς ἐπαινῶν τὰ λεπτὰ τῆς χήρας.

§ 75. Ναὸς καὶ σεντούκι ἐν αὐτῷ καὶ Φαρισαῖοι καὶ ἄρχοντες, βάνοντες ἐπάνω αὐτοῦ ἄλλος φλωρία, ἄλλος ἀργύρια πολλά, καὶ μέσον αὐτῶν ἡ γυνὴ ἡ χήρα, βάνουσα καὶ αὐτὴ δύο φόλλας· καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος ἄντικρυ δείχνει αὐτὴν εἰς τοὺς ἀποστόλους, λέγων εἰς χαρτί· «Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ἡ χήρα αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλε» (Μάρκ. ιβ', 42—44).

Ὁ Χριστὸς ἀλειφόμενος τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς πόρνης.

§ 76. Σπίτι καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς τράπεζαν μὲ τὸν Σίμωνα καὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους, καὶ εἷς νέος ὑπηρετῶν, καὶ ἡ πόρνη ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ βαστάζουσα ἐπάνω τῆς κεφαλῆς του γυάλινον ἀγγεῖον τζακισμένον (Ματθ. κϛ', 6—13. Λουκ. ζ', 37—50).

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ἡ συμφωνία τοῦ Ἰούδα.

§ 77. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Ἄννας καὶ Καϊάφας καθήμενοι εἰς θρόνους, καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, καὶ αὐτοὶ καθήμενοι τριγύρου αὐτῶν· καὶ ἔμπροσθέν τους σεντούκι καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν μετρᾷ ἀργύρια ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ Ἰούδας ἐμπρὸς στὸ σεντούκι, ἔχων τὰ χέρια ἁπλωμένα πρὸς τὰ ἀργύρια, καὶ ὁ Ἄννας δείχνει αὐτὰ πρὸς αὐτὸν (Ματθ. κϛ', 14—15. Μάρκ. ιδ', 10—11. Λουκ. κβ', 3—5).

Ὁ ἱερὸς νιπτήρ.

§ 78. Σπίτι καὶ ὁ Πέτρος καθήμενος εἰς σκαμνί, μὲ τὸ ἕνα χέρι δεικνύων τοὺς πόδας του καὶ τὸ ἄλλο ἔχων εἰς τὴν κεφαλήν του· καὶ ὁ Χριστὸς γονατιστὸς ἔμπροσθέν του, ἔχων ἐβγαλμένον τὸ ἐπανωφόρι του καὶ περιεζωσμένος μανδήλι καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι κρατῶν τὸ ποδάρι τοῦ Πέτρου καὶ τὸ ἄλλο ἁπλώνων πρὸς αὐτόν· καὶ ἐμπρὸς τὰ γόνατα τοῦ Χριστοῦ λεκάνη μὲ νερὸν

καὶ κανάτι πλησίον του· οἱ δὲ λοιποὶ ἀπόστολοι καθήμενοι ὄπισθέν του, ἄλλοι ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις, ἄλλοι δένοντες τὰ ὑποδήματά των· καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς εἰς ἄλλο μέρος καθήμενος καὶ φορῶν τὰ ἱμάτιά του, τὸ ἕνα χέρι ἁπλώνων πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με»· καὶ οἱ ἀπόστολοι ἔμπροσθέν του βλέποντες αὐτὸν μετὰ φόβου καὶ ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις (Ἰωάν. ιγ', 5 κέ).

Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

§ 79. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ τράπεζα μὲ ψωμία καὶ σκουτέλια μὲ φαγητά, καὶ κανάτι μὲ κρασὶ καὶ ποτήρι, καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐν αὐτῇ μετὰ τῶν ἀποστόλων· καὶ ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος ὁ Ἰωάννης, κείμενος εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ τὸ δεξιὸν ὁ Ἰούδας, ἁπλώνων τὸ χέρι του εἰς τὸ σκουτέλι καὶ βλέπων εἰς τὸν Χριστόν (Ματθ. κς', 20—29. Μάρκ. ιδ', 17—25. Λουκ. κβ', 15—21. Ἰωάν. ιγ', 2).

Ἡ προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ.

§ 80. Κῆπος μὲ δένδρα καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὸ μέσον γονατιστός, ἔχων τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα ἄνω καὶ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του πίπτουσαι ὡσὰν σταλαγματίαι αἷμα εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάνωθέν του ἄγγελος μὲ φῶς, ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια πρὸς αὐτόν· καὶ ὀλίγον ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης κοιμώμενοι· καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς ἐπάνωθεν αὐτῶν, μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν τὸν Πέτρον ἀπὸ τὸ ροῦχον καὶ μὲ τὸ ἄλλο κρατῶν χαρτὶ λέγει· «Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ»; (Ματθ. κς', 36—39. Μάρκ. ιδ', 35—36. Λουκ. κβ', 39—45. Ἰωάν. ιζ', 7).

Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα.

§ 81. Κῆπος καὶ ἐν μέσῳ ὁ Ἰούδας ἀγκαλιαζόμενος τὸν Χριστὸν καὶ ἀσπαζόμενος αὐτόν· καὶ ὄπισθεν τοῦ Ἰούδα ὁ Πέτρος γονατιστὸς καὶ ἔχων ὑποκάτω του ἕνα νέον στρατιώτην, κόπτων μὲ μάχαιραν τὸ ἀφτί του· καὶ γύροθεν τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, ἄλλοι μὲ ξεγυμνωμένα σπαθία, ἄλλοι μὲ κοντάρια, ἄλλοι μὲ φανάρια, ἄλλοι μὲ φανούς, ἄλλοι κρατοῦντες τὸν Χριστὸν καὶ ἄλλοι

τύπτοντες (Ματθ. κϛ', 47 κέ. Μάρκ. ιδ', 43 κέ. Λουκ. κβ', 47 κέ. Ἰωάν. ιη', 1 κέ).

Ὁ Χριστὸς κρινόμενος ὑπὸ Ἄννα καὶ Καϊάφα.

§ 82. Παλάτι καὶ ὁ Ἄννας, γέρων μακρυγένης μὲ φαρδιὰ ῥοῦχα καὶ μὲ μακρὰν διχαλωτὴν σκούφιαν, ἱστάμενος εἰς θρόνον καὶ σχίζων τὰ ἱμάτιά του· καὶ ὁ Καϊάφας πλησίον αὐτοῦ (μιξαιπόλιος, μακρυγένης) ἀγανακτῶν καὶ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν δεμένος καὶ εἷς ὑπηρέτης ῥαπίζων αὐτὸν καὶ ἄλλοι στρατιῶται γύρωθεν βαστῶντες αὐτόν· καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ δύο ἄνθρωποι ἱστάμενοι ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ δεικνύουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἄνναν (Ματθ. κϛ', 57. Μάρκ. ιδ', 53. Λουκ. κβ', 66. Ἰωάν. ιη', 13).

Ἡ τριττὴ ἄρνησις τοῦ Πέτρου.

§ 83. Ὑποκάτω τοῦ παλατίου τοῦ Ἄννα, ὁποῦ κρίνεται ὁ Χριστός, στέκει ὁ Πέτρος εἰς μίαν ἄκρην, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μία παιδίσκη ἔχουσα πρὸς αὐτὸν ἁπλωμένα τὰ χέρια, καὶ παρέκει πάλιν φωτία καὶ δύο στρατιῶται ζεσταίνονται καὶ ἐρωτῶντες τὸν Πέτρον· καὶ παρέκει πάλιν εἰς τὴν θύραν τοῦ παλατίου ὁ Πέτρος φοβισμένος, ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια, καὶ μία κόρη δεικνύουσα αὐτῷ τὸν Χριστόν· καὶ ἐπάνωθέν του εἰς ἕνα παράθυρον ὁ ἀλέκτωρ φωνάζων, καὶ παρέκει πάλιν ὁ Πέτρος κλαίων (Ματθ. κϛ', 69—75. Μάρκ. ιδ', 66—72. Λουκ. κβ', 55—62. Ἰωάν. ιη', 25—27).

Ὁ Χριστὸς κρινόμενος ὑπὸ τοῦ Πιλάτου.

§ 84. Παλάτι καὶ ὁ Πιλᾶτος, νέος ἀρχιγένης, φορῶν λαμπρὰν στολὴν καὶ καλπάκι μὲ χρυσὸν πτερόν, καθήμενος εἰς θρόνον· καὶ ἔμπροσθέν του ὁ Χριστὸς δεμένος, βασταζόμενος ὑπὸ στρατιωτῶν, καὶ πλῆθος Γραμματέων καὶ Φαρισαίων δείχνοντες τὸν Χριστὸν πρὸς τὸν Πιλᾶτον (Ματθ. κζ', 1—11. Μάρκ. ιε', 1—5. Λουκ. κγ', 1—4. Ἰωάν. ιη', 28—38).

Ἡ μεταμέλεια καὶ ἀγχόνη Ἰούδα.

§ 85. Ναὸς καὶ ὁ Ἄννας καὶ ὁ Καϊάφας καὶ ἄλλοι Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καθήμενοι, καὶ σεντούκι ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ ὁ Ἰούδας ἱστάμενος καὶ κύπτων ὀλίγον ῥίχνει τὰ ἀργύρια μὲ

τὰ δύο του χέρια ἐπάνω εἰς αὐτό· αὐτοὶ δὲ τὸ ἕνα χέρι ἔχοντες εἰς τὰ στήθη τους, τὸ ἄλλο ἁπλώνουν πρὸς τὸν Ἰούδαν· καὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ βουνὰ καὶ ὁ Ἰούδας εἰς δένδρον κρεμασμένος, τὸ ὁποῖον κλίνει, ἕως οὗ ἀκουμπίζουν οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν του εἰς τὴν γῆν (Ματθ. κζ', 3—5).

Ὁ Χριστὸς κρινόμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου.

§ 86. Παλάτι καὶ ὁ Ἡρώδης, γέρων στρογγυλογένης, καθήμενος εἰς θρόνον μετὰ βασιλικῆς στολῆς, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ στρατιῶται καὶ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθέν του· καὶ δύο στρατιῶται ἐνδύοντες αὐτὸν ἄσπρο φόρεμα, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ πλῆθος Ἰουδαίων (Λουκ. κγ', 7—11).

Ἡ ἀπόνιψις καὶ ἀπόφασις τοῦ Πιλάτου.

§ 87. Παλάτι καὶ ὁ Πιλᾶτος καθήμενος εἰς θρόνον, βλέπων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ εἷς ἄνθρωπος ἔμπροσθέν του βαστῶν λεκάνην καὶ ἰμπρίκι χύνει αὐτῷ καὶ νίπτεται τὰς χεῖρας· καὶ ὄπισθέν του εἷς νέος λαλῶν εἰς τὸ αὐτί του· καὶ πλησίον τοῦ θρόνου αὐτοῦ εἷς νέος γράφων εἰς χαρτὶ ταῦτα τὰ γράμματα· «Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον ὡς διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, ὡς ὑβριστὴν τοῦ Καίσαρος καὶ ψευδῆ Μεσσίαν ἑαυτὸν κηρύττοντα, ὡς κατὰ τὴν τῶν πρεσβυτέρων τοῦ ἔθνους αὐτοῦ μαρτυρίαν ἀνεδείχθη, πρὸς τὸν κοινὸν τῆς καταδίκης τόπον φέροντες ἐν μέσῳ δύο λῃστῶν τῷ σταυρῷ κρεμάσατε». Καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ Χριστὸς καὶ στρατιῶται κρατοῦντες αὐτόν, καὶ ὁ Ἄννας καὶ ὁ Καϊάφας καὶ ἄλλοι Ἰουδαῖοι ἔχοντες ἔμπροσθέν τους παιδία βάνουσιν εἰς τὰ κεφάλια αὐτῶν τὰ χέρια των, καὶ βλέποντες πρὸς τὸν Πιλᾶτον δείχνουσι τοῦ λόγου τους (Ματθ. κζ', 24).

Ἡ μαστίγωσις.

§ 88. Ὁ Χριστὸς δεμένος ὀπισθάγκωνα εἰς κολώναν πληγωμένος καὶ δύο στρατιῶται δέρνουν αὐτόν (Ἰωάν. ιθ', 1).

Ὁ ἐμπαιγμός.

§ 89. Ὁ Χριστὸς γυμνός, φορῶν μόνον κόκκινην χλαμύδα καὶ εἰς τὴν κεφαλήν του ἀκάνθινον στέφανον, βαστῶν καὶ κάλα-

μον εἰς τὴν δεξιάν· καὶ στρατιῶται γύροθέν του ἐμπαίζοντες αὐτόν. ἄλλοι γονατίζοντες καὶ ἄλλοι τύπτοντες μὲ κάλαμον τὴν κεφαλήν του (Ματθ. κζ', 28—31. Μάρκ. ιε', 16—20. Ἰωάν. ιθ', 2).

Ὁ Χριστὸς ἑλκόμενος ἐπὶ σταυροῦ.

§ 90. Βουνὰ καὶ στρατιῶται πεζοὶ καὶ καβαλλαροὶ σύρνοντες τὸν Χριστόν, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν βαστῶν φλάμπουρον καὶ ὁ Χριστὸς λιποθυμισμένος καὶ πίπτων εἰς τὴν γῆν, ἀκουμπίζων μὲ τὸ ἕνα χέρι· καὶ ἐπάνωθέν του Σίμων ὁ Κυρηναῖος, στρογγυλογένης, μιξαιπόλιος, φορῶν κοντὰ ῥοῦχα παίρνει τὸν σταυρὸν ἀπὸ τὸν ὦμόν του· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἡ Παναγία καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ ἄλλαι γυναῖκες θρηνοῦσαι καὶ εἷς στρατιώτης μὲ μίαν ῥάβδον ἐμποδίζει αὐτούς (Ματθ. κζ', 31—32. Μάρκ. ιε', 20—21. Λουκ. κγ', 26. Ἰωάν. ιθ', 17).

Ἡ εἰς τὸν σταυρὸν ἀνάβασις τοῦ Χριστοῦ.

§ 91. Βουνὸν καὶ ἐπ' αὐτῷ Ἰουδαῖοι καὶ στρατιῶται, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἷς σταυρὸς κείμενος καταγῆς· καὶ ὁ Χριστὸς ἐπάνω αὐτοῦ ὕπτιος ἡπλωμένος καὶ τρεῖς στρατιῶται κύκλῳ αὐτοῦ, τανύζοντες ἄλλος τὰς χεῖρας, ἄλλος τοὺς πόδας του μὲ σχοινία· καὶ ἄλλοι πάλιν στρατιῶται βαστῶντες τὰ καρφία καρφώνουσιν αὐτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ πόδας του, κτυποῦντες αὐτὰ μὲ σφυρία· καὶ πάλιν ἔμπροσθεν τοῦ σταυροῦ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ εἷς στρατιώτης ἔμπροσθεν αὐτοῦ, προσάγων εἰς τὸ στόμα του ἀγγεῖόν τι γεμᾶτον οἴνου· καὶ ὁ Χριστὸς στρέφει τὸ πρόσωπόν του εἰς τὰ ὀπίσω, ὡς μὴ θέλων πιεῖν (Ματθ. κζ', 33—34. Μάρκ. ιε', 22—23. Λουκ. κγ', 36. Ἰωάν. ιθ', 17—30).

Ἡ σταύρωσις.

§ 92. Βουνὸν καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστὸς σταυρωμένος, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος αὐτοῦ δύο λησταὶ σταυρωμένοι· ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν στρογγυλογένης, μιξαιπόλιος, λέγων πρὸς τὸν Χριστόν· «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου»· ὁ δὲ ἐξ εὐωνύμων γυρισμένος εἰς τὰ ὀπίσω, νέος ἀγένειος, λέγει· «Εἰ σὺ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς». Καὶ εἰς τὴ

ἐπάνω ἄκρην τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ καρφωμένος τίτλος μὲ ταῦτα τὰ γράμματα: ΙΝΒΙ· κάτωθεν δὲ εἰς τὰ δεξιὰ μέρη εἷς στρατιώτης καθήμενος εἰς ἄλογον καὶ λογχεύων τὴν δεξιὰν πλευρὰν τοῦ Κυρίου, καὶ αἷμα καὶ ὕδωρ ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἡ Θεοτόκος λιποθυμισμένη καὶ οἱ ἄλλες μυροφόρες πιάνουσαι αὐτήν· καὶ πλησίον αὐτῆς ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ἱστάμενος μετὰ λύπης καὶ ἔχων τὸ χέρι του εἰς τὸ μάγουλόν του, καὶ ὁ ἅγιος Λογγῖνος ὁ ἑκατόνταρχος βλέπων τὸν Χριστόν· ἔχων τὴν χεῖρά του ὑψωμένην εὐλογεῖ τὸν Θεόν· εἰς δὲ τὰ ἀριστερὰ ἄλλος πάλιν στρατιώτης καβαλλάρης· βαστῶν σπόγγον δεμένον εἰς καλάμι προσάγει αὐτὸν πλησίον τοῦ στόματος τοῦ Χριστοῦ· καὶ πλησίον ἄλλοι στρατιῶται καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ λαὸς πολύς, ἄλλοι ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις καὶ δεικνύοντες. ἄλλοι χάσκοντες καὶ βλέποντες αὐτόν, ἄλλοι ἔχοντες ἁπλωμένα τὰ χέρια λέγουσιν· «Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι». Καὶ τρεῖς στρατιῶται καθήμενοι μοιράζουν τὰ ἱμάτιά του· ὁ εἷς εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς κλεισμένους καὶ τὰ χέρια του ἁπλωμένα εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος εἰς τῶν ἄλλων δύο στρατιωτῶν τὰ χέρια· κάτωθεν δὲ τοῦ σταυροῦ μικρὸν σπήλαιον καὶ ἐν αὐτῷ ἡ κάρα τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἄλλα δύο κόκκαλα ῥαντιζόμενα ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ ἐχύνετο ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ποδῶν του (Λουκ. κγ', 33—43. Ματθ. κζ', 36—56. Μάρκ. ιε', 26—40. Ἰωάν. ιθ', 18 κἑ).

Ὁ Ἰωσὴφ αἰτῶν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

§ 93. Παλάτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος καθήμενος εἰς θρόνον καὶ εἷς στρατιώτης ὄπισθέν του ἱστάμενος καὶ βαστῶν σπαθὶ μέσ' στὸ θηκάρι του· καὶ ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου ὁ Ἰωσήφ, γέρων κλιτός, ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια, καὶ ὁ κεντυρίων μέσον τοῦ Πιλάτου καὶ τοῦ Ἰωσὴφ ὁμιλῶν πρὸς τὸν Πιλᾶτον (Ματθ. κζ', 57—58. Μάρκ. ιε', 42—45. Λουκ. κγ', 50—52. Ἰωάν. ιθ', 38).

Ἡ ἀποκαθήλωσις.

§ 94. Βουνὰ καὶ ὁ σταυρὸς μπηγμένος, καὶ σκάλα ἀκουμπισμένη εἰς τὸν σταυρὸν καὶ ὁ Ἰωσὴφ πατῶν ἐπάνω τῆς σκάλας·

ἔχων ἀγκαλιασμένον ἀπὸ τὴν μέσην τὸν Χριστὸν κατεβάζει αὐτόν, καὶ ἡ Παναγία κάτωθεν ἱσταμένη δέχεται αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ φιλεῖ αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον· καὶ ὄπισθεν τῆς Θεοτόκου αἱ Μυροφόροι καὶ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία κρατοῦσα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ φιλεῖ αὐτήν, καὶ ὄπισθεν τοῦ Ἰωσὴφ ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ἱστάμενος φιλεῖ τὴν δεξιάν του· καὶ ὁ Νικόδημος ὀλίγον γονατιστὸς ἐβγάζει μὲ τανάλια τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς πόδας του· καὶ καλάθι πλησίον αὐτοῦ· καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ σταυροῦ ἡ κάρα τοῦ Ἀδάμ, ὡς καὶ εἰς τὴν σταύρωσιν (Ματθ. κζ', 59. Μάρκ. ιε', 46. Λουκ. κγ', 53. Ἰωάν. ιθ', 39—42).

Ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος.

§ 95. Πέτρα τετράγωνη καὶ μεγάλη καὶ εἰς αὐτὴν σινδόνι ἁπλωμένον καὶ ἐπάνω ὁ Χριστὸς κείμενος ὕπτιος γυμνός, καὶ ἡ Παναγία ἐπάνωθέν του γονατισμένη φιλεῖ τὸ πρόσωπόν του· καὶ ὁ Ἰωσὴφ φιλεῖ τοὺς πόδας του καὶ ὁ Θεολόγος τὴν δεξιάν του· καὶ ὄπισθεν τοῦ Ἰωσὴφ ὁ Νικόδημος ἀκουμπίζων εἰς σκάλαν καὶ βλέπων πρὸς τὸν Χριστόν· καὶ πλησίον τῆς Παναγίας ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, ἔχουσα ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας ὑψηλὰ εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος καὶ θρηνοῦσα, καὶ αἱ ἄλλαι Μυροφόροι τραβοῦσαι τὰς τρίχας των· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ὁ σταυρὸς μὲ τὸν τίτλον, καὶ ὑποκάτω τοῦ Χριστοῦ τὸ καλάθι τοῦ Νικοδήμου μὲ τὰ καρφία καὶ τὴν τανάλιαν καὶ τὸ σφυρί, καὶ πλησίον αὐτῶν ἄλλο σκεῦος ὥσπερ ὑδρία μικρή.

Ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ Χριστοῦ.

§ 96. Βουνὸν καὶ ἐν αὐτῷ μνημεῖον πέτρινον καὶ ὁ Νικόδημος ἔσω βαστῶν τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸ κεφάλι τυλιγμένον, καὶ ἡ Παναγία ἔξωθεν τοῦ μνημείου ἀγκαλιζομένη φιλεῖ αὐτόν· καὶ ὁ Ἰωσὴφ τὸν κρατεῖ ἀπὸ τὰ γόνατα, ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπὸ τοὺς πόδας, κύπτοντες ὀλίγον· καὶ αἱ Μυροφόροι κλαίουσαι· ὁ δὲ σταυρὸς φαίνεται ὄπισθεν τοῦ βουνοῦ.

Ἡ κουστωδία φυλάσσουσα τὸν τάφον.

§ 97. Μνημεῖον μαρμαρένιον, βουλλωμένον μὲ τέσσαρες βούλλας, καὶ γύρωθεν στρατιῶται κοιμώμενοι, ἄλλοι ἐπάνω εἰς

τὰ σκουτάριά των, ἄλλοι εἰς τὰ γόνατα καὶ ἄλλοι εἰς τὸ χέρι· καὶ ὁ ἅγιος Λογγῖνος ὁ ἑκατόνταρχος ἐν μέσῳ αὐτῶν καθήμενος ἔξυπνος ἀπορεῖ· καὶ ἀπέναντι τοῦ μνημείου αἱ Μυροφόροι καθήμεναι θρηνοῦσι, βαστάζουσαι εἰς τὰς χεῖράς των ἄλλη κιβώτιον, ἄλλη ἀγγεῖον γυάλινον (Ματθ. κζ', 63—66).

Ἡ εἰς τὸν Ἄδην κάθοδος τοῦ Κυρίου.

§ 98. Ὁ Ἅδης ὡς σπήλαιον σκοτεινὸν ὑποκάτωθεν βουνοῦ, καὶ ἄγγελοι λαμπροφοροῦντες δένουσι μὲ ἅλυσες τὸν Βεελζεβοὺλ (τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους) καὶ τοὺς δαίμονας, ἄλλους δέρνοντες, ἄλλους κυνηγοῦντες μὲ κοντάρια· καὶ μερικοὶ ἄνθρωποι γυμνοὶ δεμένοι μὲ ἅλυσες καὶ βλέποντες ἄνω· καὶ κλειδωνίες πολλὲς κατατζακισμένες καὶ αἱ πύλαι τοῦ Ἅδου ξερριζωμέναι καὶ ὁ Χριστὸς πατῶν ἐπ' αὐτὰς καὶ βαστῶν μὲ τὴν δεξιὰν τὸν Ἀδάμ, μὲ τὴν ἀριστερὰν τὴν Εὔαν· καὶ ἐκ δεξιῶν του ὁ Πρόδρομος ἱστάμενος καὶ δεικνύων τὸν Χριστόν· καὶ ὁ Δαβὶδ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἄλλοι δίκαιοι βασιλεῖς μὲ στέφανα καὶ κορώνας· ἀριστερὰ δὲ ὁ Ἰωνᾶς καὶ Ἡσαΐας καὶ Ἱερεμίας οἱ προφῆται καὶ ὁ δίκαιος Ἄβελ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὅλοι μὲ στέφανα, καὶ κύκλῳ του φῶς ἄπειρον καὶ ἄγγελοι πολλοί.

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

§ 99. Μνημεῖον ὀλίγον ἀνεῳγμένον καὶ δύο ἄγγελοι καθήμενοι εἰς τὲς ἄκρες του λευκοφόροι, καὶ ὁ Χριστὸς πατῶν ἐπάνω τοῦ σκεπάσματος τοῦ μνημείου, μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστῶν φλάμπουρον μὲ χρυσὸν σταυρόν, καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ στρατιῶται, ἄλλοι φεύγοντες, ἄλλοι κείμενοι καταγῆς ὡσεὶ νεκροί· καὶ μακρόθεν αἱ Μυροφόροι βαστάζουσαι τὰ μύρα (Ματθ. κη', 2. Μάρκ. ιϛ', 1. Λουκ. κδ', 2. Ἰωάν. κ', 1).

Ὁ ἄγγελος φανεὶς ταῖς Μυροφόροις εὐαγγελίζεται τὴν ἀνάστασιν.

§ 100. Μνημεῖον ἀνεῳγμένον καὶ εἰς τὸ σκέπασμά του ἄγγελος λευκοφόρος καθήμενος, μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν κοντάρι καὶ

μὲ τὸ ἄλλο δείχνων τὸ σάβανον καὶ τὸ σουδάριον μέσ' στὸν τάφον, καὶ αἱ Μυροφόροι ἔμπροσθέν του βαστάζουσαι τὰ μύρα (Ματθ. κζ', 5—7. Μάρκ. ιϛ', 1—7. Ἰωάν. κ', 11—13).

Ὁ Χριστὸς φανεὶς ταῖς Μυροφόροις λέγει «Χαίρετε».

§ 101. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος, εὐλογῶν μὲ τὰ δύο του χέρια. καὶ ἐκ δεξιῶν του ἡ Παναγία, ἐξ ἀριστερῶν ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία. γονατισμέναι καὶ αἱ δύο, φιλοῦσαι τοὺς πόδας του (Ματθ. κη', 8—9).

Ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἐλθόντες εἰς τὸ μνημεῖον πιστ[οῦνται τὴν ἀνάστασιν].

§ 102. Μνημεῖον καὶ ἔσω αὐτοῦ ὁ Πέτρος κύπτων καὶ ψηλαφῶν μὲ τὰ χέρια τὸ σουδάριον, καὶ ὁ Ἰωάννης ἔξωθεν ἱστάμενος βλέπει μέσα θαυμάζων, καὶ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία πλησίον κλαίουσα (Λουκ. κδ', 12. Ἰωάν. κ', 3—7).

Ὁ Χριστὸς φανεὶς τῇ Μαγδαληνῇ.

§ 103. Μνημεῖον καὶ εἰς αὐτὸ καθήμενοι δύο ἄγγελοι λευκοφόροι· καὶ ἔμπροσθεν τοῦ μνημείου ὁ Χριστὸς ἱστάμενος, μὲ τὸ ἕνα χέρι τραβῶν τὸ ἱμάτιόν του, μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Μαρία, μή μου ἅπτου»· καὶ ἡ Μαρία ἔμπροσθέν του γονατισμένη ζητοῦσα νὰ πιάσῃ τοὺς πόδας του (Ἰωάν. κ', 14—17. Μάρκ. ιϛ', 9).

Ὁ Χριστὸς εἰς Ἐμμαοὺς κλῶν τὸν ἄρτον γνωρίζεται ὑπὸ Λουκᾶ καὶ Κλεόπα

§ 104. Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ τράπεζα μὲ φαγητὰ καὶ ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Κλεόπας καθήμενοι εἰς αὐτήν, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Χριστὸς καθήμενος, βαστῶν ἄρτον καὶ εὐλογῶν αὐτόν (Λουκ. κδ', 13—31).

Ὁ Χριστὸς φανεὶς τοῖς ἀποστόλοις ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτῶν.

§ 105. Σπίτι καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν αὐτῷ καὶ ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ὁ Πέτρος ἔμπροσθέν του κρατῶν σκουτέλι μὲ μισὸ ψάρι καὶ κηρόμελον καὶ ὁ Χριστὸς μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ τὸ σκουτέλι καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν παίρνει ἀπὸ τὸ κηρόμελον καὶ ψάρι (Λουκ. κδ', 32—53).

Ἡ ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ.

§ 106. Σπίτια καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὸ μέσον, ἔχων τὴν δεξιὰν χεῖρα σηκωμένην καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν τραβῶν τὸ φόρεμά του ξεσκεπάζει τὴν δεξιάν του πλευράν, τὴν πληγωμένην· ὁ δὲ Θωμᾶς ἱστάμενος πλησίον αὐτοῦ μετὰ φόβου βάνει τὸ δεξιόν του χέρι μέσα εἰς τὴν πλευράν του καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ὁ Κύριός μου καὶ Θεός μου». Καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι τριγύρου ἱστάμενοι θαυμάζουσι (Ἰωάν. κ', 26—29).

Ὁ Χριστὸς φανεὶς τοῖς ἀποστόλοις ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ Τιβεριάδος.

§ 107. Θάλασσα καὶ ἐν μέσῳ πλοῖον καὶ οἱ δέκα ἀπόστολοι σύροντες τὸ δίκτυον μὲ πλῆθος ψαρίων, καὶ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης εὐλογεῖ αὐτούς· καὶ ὁ Πέτρος γυμνὸς πλέων εἰς τὴν θάλασσαν ἔρχεται πρὸς αὐτόν, καὶ ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ κάρβουνα ἀναμμένα καὶ ψάρι ἐπάνω εἰς αὐτά (Ιωάν. κα', 1 κέ).

Ἡ τριττὴ ἐρώτησις τῷ Πέτρῳ.

§ 108. Θάλασσα καὶ εἰς τὴν ἄκρην της πλοιάριον ἀραγμένον καὶ οἱ ἀπόστολοι ἔξω καὶ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος· βλέπων πρὸς τὸν Πέτρον βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με»; καὶ ὁ Πέτρος ἱστάμενος ἔμπροσθεν μετὰ φόβου λέγει αὐτῷ εἰς χαρτί· «Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε» (Ἰωάν. κα', 15—17).

Ὁ Χριστὸς φανεὶς τοῖς μαθηταῖς ἐν ὄρει Γαλιλαίας.

§ 109. Ὄρος καὶ ὁ Χριστὸς ἐπάνω αὐτοῦ ἱστάμενος καὶ εὐλογῶν μὲ τὰ δύο χέρια, καὶ ἔμπροσθέν του ὁ Πέτρος καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, ἔχοντες τὰ χέρια ἁπλωμένα πρὸς αὐτόν (Ματθ. κη', 16—20).

Ἡ ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ.

§ 110. Βουνὸν μὲ πολλὲς ἐλαῖες καὶ ἐπάνω αὐτοῦ οἱ ἀπόστολοι βλέποντες ἄνω καὶ ἁπλώνοντες τὰ χέρια μετὰ θάμβους, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἡ Θεοτόκος, βλέπουσα καὶ αὐτὴ ἄνω· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος αὐτῆς δύο ἄγγελοι λευκοφόροι, δεικνύοντες πρὸς τοὺς ἀποστόλους ἄνωθεν τὸν Χριστόν, βαστάζοντες

καὶ χαρτία· καὶ τοῦ μὲν ἑνὸς τὸ χαρτὶ λέγει· «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν»; τοῦ δὲ ἄλλου τὸ χαρτὶ λέγει· «Οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν· αὐτὸς πάλιν ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν». Καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ἐπὶ νεφελῶν ὁ Χριστὸς καθεζόμενος καὶ μετὰ σάλπιγγος καὶ τυμπάνων καὶ πολλῶν ἄλλων ὀργάνων ὑπὸ ἀγγέλων δορυφορούμενος ἀνέρχεται εἰς οὐρανόν (Πράξ. α', 9—11. Μάρκ. ις', 19. Λουκ. κδ', 50—52).

Ἡ κάθοδος τοῦ ἁγίου πνεύματος.

§ 111. Σπίτι καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι καθήμενοι κύκλῳ, καὶ ὑποκάτω αὐτῶν καμάρα μικρὴ καὶ μέσα εἰς αὐτὴν εἷς ἄνθρωπος γέρων, βαστῶν ἔμπροσθέν του μανδήλι μὲ τὰ δύο χέρια, καὶ μέσ' στὸ μανδήλι δώδεκα χαρτία τυλιγμένα, φορῶν καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν κορώναν, καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ταῦτα τὰ γράμματα: Ο ΚΟΣΜΟΣ. Καὶ ἐπάνωθεν τοῦ σπιτίου τὸ ἅγιον πνεῦμα ὡσὰν περιστερά, καὶ τριγύρου αὐτοῦ πολὺ φῶς καὶ δώδεκα πύριναι γλῶσσαι ἐξερχόμεναι ἐξ αὐτοῦ καὶ καθεζόμεναι ἐφ' ἕνα ἕκαστον τῶν ἀποστόλων (Πράξ. β', 1 κέ).

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

(ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ).

α') ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ.

Ἡ παραβολὴ τοῦ σπόρου.

§ 1. «Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιγ', 3—8. Μάρκ. δ', 3—8. Λουκ. η', 5—15). Ἱστορίζεται οὕτως. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ διδάσκων μετ' Εὐαγγελίου, καὶ ἔμπροσθέν του ἄνθρωποι εἰς τέσσαρες τάξεις. — Ἡ πρώτη τάξις, οἱ παρὰ τὴν ὁδόν· ἄνθρωποι ὡς λαλοῦντες ἀλλήλοις καὶ πρὸς τὸν Χριστὸν μὴ βλέποντες, καὶ δαίμονες χαλινώνοντες αὐτούς. — Ἡ δευτέρα τάξις, οἱ ἐπὶ τῆς πέτρας· ἄνθρωποι ὡς ἀκούοντες τὸν λόγον μετὰ χαρᾶς καὶ ὄπισθεν αὐτῶν εἴδωλα, εἰς τὰ ὁποῖα γυρίζοντες αὐτοὶ προσκυνοῦσι, καὶ εἷς τύραννος μὲ στρατιώτας φοβερίζουν αὐτοὺς μὲ σπαθία γυμνωμένα. — Ἡ τρίτη τάξις, οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας· ἄνθρωποι τρώγοντες καὶ πίνοντες μὲ γυναῖκες καὶ δαίμονες πλησίον αὐτῶν. — Ἡ τετάρτη τάξις, οἱ ἐν τῇ καλῇ γῇ· μοναχοὶ προσευχόμενοι μέσα εἰς σπήλαια, ἔχοντες τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθέν τους μὲ κανδῆλι, ἄλλοι ὡς διάκονοι, ἄλλοι ὡς ἱερεῖς, ἄλλοι ὡς λαϊκοί, εἰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια προσευχόμενοι.

Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων.

§ 2. «Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιγ'. 24—30). Ἱστορίζεται οὕτως.

Ὁ Χριστὸς μετὰ Εὐαγγελίου καὶ ἔμπροσθέν του ἄνθρωποι πολλοί, ἄλλοι εἰς σχῆμα ἱεραρχῶν, ἄλλοι εἰς σχῆμα μαρτύρων, ἄλλοι εἰς σχῆμα ὁσίων, φοροῦντες στέφανα, καὶ ἄγγελοι πλησίον αὐτῶν· καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν οἱ αἱρετικοί, ἔχοντες εἰς τοὺς ὤμους των διαβόλους, καὶ εἰς ἄλλο μέρος ὁ Ἅδης καὶ ὁ Παράδεισος· εἰς μὲν τὸν Παράδεισον οἱ ὀρθόδοξοι ὑπὸ ἀγγέλων ὁδηγούμενοι, εἰς δὲ τὸν Ἅδην οἱ αἱρετικοὶ δεμένοι μὲ ἅλυσες καὶ ὑπὸ δαιμόνων τιμωρούμενοι.

Ἡ παραβολὴ τοῦ σινάπεως.

§ 3. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ κόκκῳ σινάπεως» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιγ', 31, 32. Μάρκ. δ', 31, 32. Λουκ. ιγ', 19). Ἱστορίζεται οὕτως. Ὁ Χριστὸς εἰς μνημεῖον καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἐξερχόμενον δένδρον, καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ μὲ χαρτία ἀνοικτά, καὶ ὑποκάτω ἄνθρωποι πολλοὶ βλέποντες τοὺς ἀποστόλους.

Ἡ παραβολὴ τῆς ζύμης.

§ 4. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ» κτλ. (Ματθ. ιγ', 33. Λουκ. ιγ', 21). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς μετὰ Εὐαγγελίου λέγων «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη», καὶ οἱ ἀπόστολοι ἔμπροσθέν του ἄλλους βαπτίζουν, ἄλλους διδάσκουν· καὶ ἀναρίθμητον πλῆθος ἔμπροσθεν αὐτῶν.

Ἡ παραβολὴ τοῦ θησαυροῦ.

§ 5. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θησαυρῷ κεκρυμμένῳ» (Ματθ. ιγ', 44). Ἱστορίζεται οὕτως. Ὁ ἅγιος Παῦλος λέγων εἰς χαρτί· «Σοφίαν κηρύττομεν τὴν ἀποκεκρυμμένην»· καὶ τριγύρου αὐτοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, καὶ βιβλία καὶ ἀργύρια ὄπισθεν αὐτῶν κείμενα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἄλλοι σύντρίβοντες εἴδωλα.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ζητοῦντος μαργαρίτας.

§ 6. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας» (Ματθ. ιγ', 45, 46). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ εὐλογῶν, καὶ ἔμπροσθέν του ὁ ὅσιος Ἰωάσαφ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰνδίας μὲ ὁσιακὰ φορέματα ἱστάμενος μετὰ εὐλα-

βείας· καὶ πλησίον του ὁ ὅσιος Βα(ρ)λαὰμ δεικνύων αὐτῷ δακτυλοειδῶς τὸν Χριστὸν καὶ βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Ἴδε ὁ πολύτιμος μαργαρίτης». Καὶ ὄπισθεν αὐτῶν κορώνα καὶ βασιλικὰ φορέματα καὶ πλούτη καὶ εἴδωλα τζακισμένα, ὅλα ῥιμμένα καταγῆς, καὶ παρέκει πάλιν οἱ σοφοὶ τῶν Ἑλλήνων βαστάζοντες χαρτία, καὶ ἐπάνωθεν τοῦ Χριστοῦ ταῦτα τὰ γράμματα· «Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ πολύτιμος μαργαρίτης».

Ἡ παραβολὴ τῆς σαγήνης.

§ 7. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιγ', 47—50). Ἱστορία. Πλῆθος λαοῦ ἀπὸ διάφορα ἔθνη καὶ γύροθεν αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι, καὶ ὄπισθεν τῶν ἀποστόλων δεξιὰ μὲν Παράδεισος καὶ ὁ Πέτρος μέσα μὲ ἄλλους πολλούς, ἀριστερὰ δὲ ὁ Ἅδης καὶ ἄνθρωποι πολλοὶ ὑπὸ δαιμόνων τιμωρούμενοι.

Ἡ παραβολὴ τῶν ἑκατὸν προβάτων.

§ 8. «Ἐὰν γένηταί τινι ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιη', 12. Λουκ. ιε', 4). Ἱστορία. Οὐρανὸς καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ τὰ ἐννέα τάγματα τῶν ἀγγέλων, καὶ μέσον αὐτῶν θρόνος εὔκαιρος, ἤγουν ἄδειος, καὶ κάτωθεν αὐτῶν ἡ εἰς τὸν Ἅδην κάθοδος τοῦ Κυρίου. Ζήτει αὐτὴν εἰς § 98, σ. 110.

Ἡ παραβολὴ τῶν δραχμῶν.

§ 9. «Τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιε', 8, 9). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς σταυρωμένος καὶ φῶς τριγύρου του πολὺ καὶ ἄνθρωποι, ἄλλοι συντρίβοντες εἴδωλα, ἄλλοι βαπτιζόμενοι καὶ ἄλλοι ὡς μοναχοὶ εἰς σπήλαια προσευχόμενοι, ἄλλοι ἔμπροσθεν τοῦ σταυροῦ προσκυνοῦντες· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ σταυροῦ οὐρανὸς καὶ ἐν αὐτῷ τὰ ἐννέα τάγματα τῶν ἀγγέλων μὲ σάλπιγγας καὶ κιθάρας καὶ ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπὶ θρόνου, μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστῶν τὸν Ἀδὰμ καὶ μὲ τὸ ἄλλο χαρτὶ λέγον· «Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὑρέθη ἡ ἀπολλυμένη δραχμή».

Ἡ παραβολὴ τοῦ ὀφείλοντος μυρία τάλαντα.

§ 10. «Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιη', 23—35). Ἱστορία.

Ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς θρόνον ὡς βασιλεὺς εὐλογῶν καὶ γύρωθέν του ἄγγελοι καὶ εἷς ἄνθρωπος γονατιστὸς ἔμπροσθέν του λέγων· «Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω». Καὶ δαίμονες ὄπισθεν αὐτοῦ βαστάζοντες πολλὰ χαρτία γραμμένα, καὶ παρέκει πάλιν ὄπισθεν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος τραβῶν ἄλλον εἰς φυλακὴν καὶ λέγων πρὸς αὐτόν· «Ἀπόδος μοι εἴ τι ὀφείλεις»· καὶ παρέκει πάλιν ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ δύο ἄγγελοι βλέποντες εἰς αὐτὸν δείχνουν δακτειλοειδῶς τὸν ἄνθρωπον· καὶ πάλιν ἄνθρωπος ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ συρνόμενος ὑπὸ δαιμόνων εἰς τὸν Ἅδην ἁλυσιδεμένος.

Ἡ παραβολὴ τῶν μισθουμένων ἐργατῶν.

§ 11. «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας» (Ματθ. κ', 1—16). Ἱστορίζεται οὕτως. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ ὄπισθέν του οἱ ἅγιοι προπάτορες εἰς τέσσαρες τάξεις διῃρημένοι· εἰς τὴν πρώτην τάξιν ὁ Ἐνὼχ μὲν θυσιάζων, ὁ Νῶε βαστῶν κιβωτὸν καὶ ἄλλοι γέροντες μετ' αὐτῶν προσευχόμενοι καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ ἐν τῇ πρώτῃ ὥρᾳ». Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν ὁ Ἀβραὰμ θυσιάζων τὸν Ἰσαάκ, ὁ Ἰσαὰκ εὐλογῶν τὸν Ἰακώβ, ὁ Ἰακὼβ εὐλογῶν τοὺς ιβ' υἱούς του, καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ ἐν τῇ τρίτῃ ὥρᾳ». Εἰς τὴν τρίτην τάξιν ὁ Μωϋσῆς βαστῶν τὰς πλάκας καὶ διδάσκων τοὺς Ἑβραίους, καὶ ὁ Ἀαρὼν καὶ ἄλλοι δίκαιοι πλησίον του, καὶ ἐπάνω αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ ἐν τῇ ἕκτῃ ὥρᾳ». Εἰς τὴν τετάρτην τάξιν οἱ προφῆται, ἄλλοι λιθοβολούμενοι, ἄλλοι πριονιζόμενοι, ἄλλοι δερνόμενοι, καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ ἐν τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ». Καὶ ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ οἱ ἀπόστολοι καὶ τὰ ἔθνη προσπίπτοντα εἰς αὐτὸν καὶ ἐπάνωθέν του ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ». Καὶ εἰς ἄλλο μέρος πάλιν ὁ Χριστὸς εἰς παράδεισον μὲ πλῆθος ἀγγέλων καὶ ὅλα τὰ τάγματα τῶν ἁγίων καὶ οἱ ἀπόστολοι καθήμενοι πλησίον του· ὁ δὲ δίκαιος Ἐνὼχ μὲ τὸ τάγμα του βαστάζοντες τοὺς στεφάνους των εἰς τὰς χεῖράς των λέγουσι πρὸς τὸν Χριστόν, δείχνοντες τοὺς ἀποστόλους· «Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν καὶ

ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα»· ὁ δὲ Χριστὸς λέγει μετὰ πραότητος εἰς αὐτόν· «Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε» καὶ τὰ ἑξῆς.

Ἡ παραβολὴ τῶν δύο υἱῶν.

§ 12. «Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κα', 28—32). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος καὶ εἰς τὸ ἕνα μέρος του Ἰουδαῖοι, Φαρισαῖοι καὶ Γραμματεῖς, στρέφοντες εἰς τὰ ὀπίσω, ὡς μὴ στέργοντες τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος του τελῶναι καὶ πόρναι καὶ ἐθνικοὶ προσκυνοῦντες αὐτόν.

Ἡ παραβολὴ τῶν μιαιφόνων ἐργατῶν.

§ 13. «Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κα', 33—41. Μάρκ. ιβ', 1—9. Λουκ. κ', 9—16). Ἱστορίζεται οὕτως. Κάστρον καὶ ναὸς καὶ θυσιαστήριον καὶ γραμματεῖς βαστάζοντες χαρτία καὶ διδάσκοντες, καὶ πλῆθος Ἑβραίων ἔμπροσθέν των, καὶ μέσα εἰς τὸ θυσιαστήριον ὁ προφήτης Ζαχαρίας σφαττόμενος ὑπὸ ἑνὸς στρατιώτου· καὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ὁ προφήτης Μιχαίας ῥαπιζόμενος ὑπὸ ἑνὸς βασιλέως, καὶ σιμὰ εἰς αὐτὸν ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωδαέ, λιθοβολούμενος· καὶ ἔξωθεν τοῦ κάστρου ἐπάνω εἰς βουνὸν ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου.

§ 14. «Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κα', 42—44. Μάρκ. ιβ', 10, 11. Λουκ. κ', 17, 18). Ἱστορία. Ἐκκλησία καὶ ἔσωθεν ἀπόστολοι καὶ ἱεράρχαι καὶ ὅσιοι βαπτίζοντες καὶ διδάσκοντες, καὶ Ἕλληνες καὶ Ἑβραῖοι ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους καὶ ὁ Χριστὸς ἐπάνωθεν εὐλογῶν αὐτούς· καὶ παρέκει ἡ Ἱερουσαλὴμ καιομένη καὶ ἔξωθεν αὐτῆς στρατιῶται φονεύοντες Ἰουδαίους, καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας δεικνύων τὸν Χριστὸν λέγει εἰς χαρτί· «Τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβάλλω εἰς τὰ θεμέλια Σιὼν λίθον πολυτελῆ, ἐκλεκτόν, ἀκρογωνιαῖον».

Ἡ παραβολὴ τοῦ ποιήσαντος γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

§ 15. «Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κβ', 2—14). Ἱστορία. Ἐκκλησία καὶ ἔξωθεν εἰς

ἕνα μέρος Ἰουδαῖοι, ἄλλοι μετροῦντες ἄσπρα, ἔχοντες ἐμπρός των βόας καὶ ἄλλας πραγματείας, ἄλλοι ξεφαντώνοντες μὲ γυναῖκες μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων, ἄλλοι πριονίζοντες τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, ἄλλοι βάνοντες εἰς τὸν λάκκον τοῦ βορβόρου τὸν Ἱερεμίαν· καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς ἐκκλησίας οἱ ἀπόστολοι διδάσκοντες καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐθνικοὶ καὶ τελῶναι καὶ πόρναι, προσπίπτοντες εἰς αὐτοὺς καὶ συντρίβοντες τὰ εἴδωλα· ἐν μέσῳ δὲ τῆς ἐκκλησίας τράπεζα καὶ ἐπ' αὐτὴν ποτήριον καὶ δισκάριον καὶ κύκλῳ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ οἱ χοροὶ τῶν ἁγίων πάντων, ὅλοι λευκοφόροι, βαστάζοντες λαμπάδες· καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἷς ἄνθρωπος μὲ ῥυπαρὰ ἱμάτια, δενόμενος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὑπὸ τῶν δαιμόνων καὶ τραβιζόμενος παρ' αὐτῶν εἰς τὸν Ἅδην, καὶ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος σιμά του μετὰ βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς στολῆς λέγει αὐτῷ εἰς χαρτί· «Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου»;

Ἡ παραβολὴ τοῦ δείπνου.

§ 16. «Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιδ', 16—23). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος εὐλογῶν καὶ γύροθέν του οἱ ἀπόστολοι, καὶ εἰς τὰ δεξιὰ μέρη αὐτοῦ οἱ Ἰουδαῖοι, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ἄλλοι τρώγοντες καὶ πίνοντες, ἄλλοι πραγματευόμενοι καὶ ἄλλοι προσπίπτοντες εἰς αὐτόν· καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος αὐτοῦ οἱ ἐθνικοί, προσπίπτοντες καὶ αὐτοὶ εἰς αὐτόν, καὶ οἱ ἀπόστολοι διδάσκουν αὐτούς.

Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.

§ 17. «Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους καὶ περέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κε', 14—30). Ἱστορία. Παράδεισος καὶ ἔξωθεν ὁ Χριστὸς ὡς βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ ἄγγελοι καὶ εἰς τὸ δεξιόν του μέρος εἷς ἅγιος ἀρχιερεὺς καὶ εἷς ἅγιος ἱερεύς, βαστάζοντες Εὐαγγέλια καὶ βλέποντες αὐτὸν δεικνύουσιν ὄπισθέν τους πλῆθος ἁγίων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ αὐτούς· καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος αὐτοῦ εἷς διδάσκαλος, μὲ τὸ ἕνα χέρι δίδων αὐτῷ Εὐαγγέλιον καὶ μὲ τὸ ἄλλο δεικνύων αὐτὸ

πρὸς αὐτὸν λέγει· «Ἴδε ἡ ἀμνάς σου»· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ δαίμονες χαλινοῦντες αὐτὸν καὶ τραβίζοντές τον βιαίως εἰς τὸν Ἅδην.

Ἡ παραβολὴ τῶν οἰκοδομούντων τὰς οἰκίας ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ τὴν ψάμμον.

§ 18. «Πᾶς ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ζ', 24—27. Λουκ. ς', 48, 49). Ἱστορίζεται οὕτως. Ὁ Χριστὸς καὶ ὄπισθέν του οἱ ἀπόστολοι καὶ δύο ἄνθρωποι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ὁ εἷς γέρων καὶ ὁ ἕτερος νέος, ἀκούοντες αὐτοῦ καὶ οἱ δύο μετὰ προθυμίας· καὶ παρέχει ὁ γέρων πάλιν προσευχόμενος μέσα εἰς σπήλαιον καὶ τριγύρου του πόρναι καὶ δαίμονες τοξεύουν αὐτόν, καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι τραβίζοντες τὰ ἱμάτιά του· καὶ ὁ νέος πάλιν εἰς τράπεζαν τρώγων καὶ πίνων μετὰ γυναικῶν καὶ δαίμονες καταγελῶντες αὐτόν.

Ἡ παραβολὴ τῶν δύο τυφλῶν.

§ 19. «Τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγῶν ἀμφότεροι εἰς βόθυνον» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ιε', 14. Λουκ. ς', 39). Ἱστορία. Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι διδάσκοντες καὶ εἰς τοὺς ὤμους των διάβολοι δεσμεύοντες μὲ μανδήλια τοὺς ὀφθαλμούς των, καὶ ἔμπροσθέν τους Ἰουδαῖοι ὡς ἀκούοντες αὐτούς (καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ὑπὸ δαιμόνων δενόμενοι τοὺς ὀφθαλμούς)· καὶ ἄλλοι δαίμονες ἔχοντες ὅλους αὐτοὺς ὁμοῦ περιμαζωμένους εἰς ἕνα σχοινὶ τοὺς τραβίζουν εἰς τὸν Ἅδην· καὶ ὁ Χριστὸς μακρόθεν ἱστάμενος καὶ δεικνύων αὐτοὺς πρὸς τοὺς ἀποστόλους λέγει εἰς χαρτί· «Τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγῶν ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται».

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων.

§ 20. «Ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κε', 1—13). Ἱστορία. Παράδεισος καὶ ὁ Χριστὸς ἔσωθεν βλέπων ἔξω καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ αἱ πέντε φρόνιμοι παρθένοι βαστάζουσαι λαμπάδας ἀναμμένας, καὶ αἱ πέντε μωραὶ ἔξωθεν βαστάζουσαι καὶ αὐταὶ σβυμένας λαμπάδας καὶ κρούουσαι τὴν θύραν τοῦ Παραδείσου καὶ λέγουσαι· «Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν»· ὁ δὲ Χριστὸς ἀποκρίνεται εἰς αὐτὲς λέγων· «Ἀμὴν λέγω

ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς». Καὶ παρέκει πάλιν μνημεῖα καὶ οἱ δέκα παρθένοι ἐβγαίνουν ἀπ' αὐτὰ καὶ εἷς ἄγγελος σαλπίζει ἄνωθεν αὐτῶν.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.

§ 21. «Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ι', 30 κέ). Ἱστορία. Παράδεισος καὶ εἰς τὴν πόρταν του ἡ φλογίνη ῥομφαία, καὶ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἔξωθεν γυμνοὶ κλαίοντες· καὶ παρέκει ἄλλοι ἄνθρωποι προσκυνοῦντες ἄλλοι εἴδωλα, ἄλλοι γάτους, ἄλλοι σκύλλους, ἄλλοι βῴδια σφάζουν, ἄλλοι ἀνθρώπους θυσιάζοντες εἰς αὐτά, ἄλλοι τρώγοντες καὶ πίνοντες μὲ γυναῖκες ἄσεμνες, καὶ δαίμονες χαλινώνοντες αὐτούς· καὶ εἰς τὸ ἕνα μέρος αὐτῶν ὁ Μωϋσῆς μὲ τὰς πλάκας, καὶ ὁ Ἀαρὼν ὄπισθεν αὐτοῦ, βλέποντες πρὸς αὐτοὺς καὶ στρέφοντες εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ προφήτης Ἠσαΐας, καὶ αὐτὸς βλέπων πρὸς αὐτοὺς καὶ στρέφων εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ παρέκει ναὸς καὶ ἔσω οἱ ἀπόστολοι ἄλλους διδάσκοντες, ἄλλους βαπτίζοντες, ἄλλοις τὰ θεῖα μυστήρια μεταδίδοντες· καὶ ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν πάντων μὲ τὸ ἕνα χέρι διδων τοῦ ἁγίου Παύλου Εὐαγγέλιον καὶ τὰς πλάκας τοῦ νόμου, καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστῶν τὸν σταυρὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς ὤμους του δείχνει ὄπισθεν τοὺς εἰρημένους ἀνθρώπους.

Ἡ παραβολὴ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.

§ 22. «Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιη', 2 κέ). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ εἷς ἱεράρχης προσευχόμενος καὶ ὑπὸ αἱρετικῶν ἐνοχλούμενος, καὶ εἷς ἄγγελος μετὰ ξίφους διώκει τοὺς αἱρετικούς· καὶ παρέκει εἷς νέος ἅγιος μέσα εἰς φωτίαν καὶ οὐρανόθεν κατέρχεται ὕδωρ καὶ δροσίζει αὐτόν, καὶ δύο ἄγγελοι πλησίον του· καὶ παρέκει πάλιν εἷς ὅσιος γονατισμένος προσεύχεται καὶ δαίμονες γύροθεν τοξεύουσιν αὐτὸν καὶ ἄγγελος Κυρίου διώκει αὐτούς.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου.

§ 23. «Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱοὺς καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιε', 11—32). Ἱστορίζεται οὕτως. Ναὸς καὶ θυσιαστήριον καὶ πλησίον τοῦ ναοῦ ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τρώγων καὶ

πίνων μετὰ πορνῶν, καὶ πάλιν μέσα εἰς τὸν ναὸν ὁ Χριστὸς κοινωνεῖ τὸν ἄσωτον καὶ οἱ ἀπόστολοι τὸν μυρώνουν, δίδοντες αὐτῷ καὶ σταυρόν. Κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων μὲ κιθάρας καὶ ὄργανα καὶ σάλπιγγας χαίροντα, καὶ ἔξω τοῦ ναοῦ πάλιν ὁ Χριστὸς ἀγκαλιζόμενος τὸν ἄσωτον καὶ φιλῶν αὐτόν·.καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς εἰς ἄλλο μέρος παρακαλῶν τὸν πρεσβύτερον, λέγων εἰς χαρτί· «Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστι», καὶ ἐκεῖνος βλέπων αὐτὸν στρέφει εἰς τὰ ὀπίσω.

Ἡ παραβολὴ τοῦ πλουσίου, οὗ ηὐφόρησεν ἡ χώρα.

§ 24. «Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιβ', 16 κἑ). Ἱστορίζεται οὕτως. Σπίτια καὶ εἷς ἄνθρωπος φορῶν κόκκινο φόρεμα καὶ καλπάκι στέκει ἀπορῶν, καὶ ἔμπροσθέν του σωρὸς σίτου καὶ ἄνθρωποι πελεκοῦντες καὶ φτιάνοντες ἀμπάρια· καὶ παρέκει πάλιν αὐτὸς κείμενος εἰς κλίνην χρυσῆν καὶ δαίμονες τριγύρου του ἐβγάνουν μὲ καμάκι τριόδοντον τὴν ψυχήν του.

Ἡ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου.

§ 25. «Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ις', 19—31). Ἱστορίζεται οὕτως. Παλάτι καὶ ἐν αὐτῷ τράπεζα μὲ διάφορα φαγητά, καὶ εἷς ἄνθρωπος φορῶν λαμπρὰ φορέματα, καθήμενος εἰς αὐτὴν καὶ βαστῶν εἰς τὸ χέρι του ποτήρι, καὶ ὑπηρέται πολλοὶ ὑπηρετοῦντες αὐτὸν καὶ φέρνοντες διάφορα φαγητά· καὶ παρέκει πάλιν αὐτὸς εἰς κλίνην καὶ δαίμονες ἐβγάνοντες τὴν ψυχήν του, καὶ γύρωθεν αὐτοῦ γυναῖκες καὶ παιδία κλαίοντα· καὶ ὑποκάτω τῶν θυρῶν τοῦ παλατίου εἷς ἄνθρωπος γυμνός, πληγωμένος, κείμενος καταγῆς, καὶ σκυλλία γλύφουν τὰς πληγάς του· καὶ ἐπάνωθέν του ὁ Δαβὶδ μὲ τὴν κιθάραν καὶ τῶν ἀγγέλων τὰ τάγματα λαμβάνοντα τὴν ψυχήν του μετὰ σαλπίγγων καὶ ὀργάνων· καὶ παρέκει ὁ Ἅδης καὶ ὁ πλούσιος ἐν αὐτῷ καιόμενος καὶ λέγων· «Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με»· καὶ ἄντικρυ αὐτοῦ παράδεισος καὶ μέσα ὁ Ἀβραὰμ καὶ εἰς τοὺς κόλπους του ὁ Λάζαρος· ὁ δὲ Ἀβραὰμ ἀποκρίνεται πρὸς τὸν πλούσιον· «Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου» καὶ τὰ ἑξῆς.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἰσχυροῦ.

§ 26. «Οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ» καὶ τὰ ἑξῆς (Μάρκ. γ', 27). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς ἱστάμενος εὐλογῶν καὶ ἔμπροσθέν του ὁ Ματθαῖος ὁ τελώνης καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ ἡ πόρνη καὶ ἄλλοι πολλοὶ μετανοήσαντες ἁμαρτωλοί, προσπίπτοντες εἰς τοὺς πόδας του· καὶ παρέκει ἄγγελοι δεσμεύοντες τὸν διάβολον καὶ βάνοντες αὐτὸν εἰς τὸν Ἅδην.

Ἡ παραβολὴ τοῦ λύχνου.

§ 27. «Οὐδεὶς λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. η', 16. Ματθ. ε', 15, 16. Μάρκ. δ', 21). Ἱστορία. Ναὸς καὶ εἷς ἅγιος ἀρχιερεὺς διδάσκων ἐπὶ ἄμβωνος, καὶ εἷς ἄγγελος λαλῶν εἰς τὸ ἀφτί του, καὶ φῶς τριγύρου αὐτοῦ καὶ ἄνθρωποι ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀκούοντες μετὰ προθυμίας, ἔχοντες ὑψωμένα τὰ χέρια, καὶ ὁ Χριστὸς ἐπάνωθεν εὐλογῶν λέγει εἰς Εὐαγγέλιον· «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως» κτλ.

Ἡ παραβολὴ τῆς ἀκάρπου συκῆς.

§ 28. «Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιγ', 6- 9). Ἱστορία. Ναὸς καὶ εἷς ἄνθρωπος μέσον μιξαιπόλιος, ἔχων ἔμπροσθεν τοῦ στήθους του σταυρωμένα τὰ χέρια, καὶ ὁ Θάνατος πλησίον αὐτοῦ βαστῶν δρεπάνι καὶ ὁ Χριστὸς προστάζει τὸν Θάνατον, ἵνα ἐκκόψῃ αὐτόν· καὶ ὁ ἄγγελος, ὁ φύλαξ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς, ἐμπρὸς στὸν Χριστὸν γονατισμένος παρακαλεῖ αὐτὸν λέγων· «Κύριε, ἄφες αὐτὸν καὶ τὸν χρόνον τοῦτον».

Ἡ παραβολὴ τοῦ βουλομένου οἰκοδομῆσαι πύργον καὶ μὴ δυναμένου ἐκτελέσαι.

§ 29. «Τίς ἐξ ὑμῶν πύργον θέλων οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιδ', 28- 30). Ἱστορία. Ὁ ἅγιος Παῦλος διδάσκων καὶ λέγων εἰς χαρτί· «Θεμέλιον τέθεικα Ἰησοῦν Χριστόν»· καὶ γύροθεν αὐτοῦ ἄνθρωποι ἀκούοντες αὐτοῦ προθύμως, καὶ παρέκει πάλιν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τρώγοντες καὶ πίνοντες καὶ πραγματευόμενοι, καὶ δαίμονες πλησίον τους ἐμπαίζοντες αὐτούς, καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ πιστεύσαντες καὶ μὴ δυνάμενοι ἐκτελέσαι».

Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου.

§ 30. «Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ Ἱερὸν προσεύξασθαι» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιη', 10 κέ). Ἱστορία. Ναὸς μὲ σκάλαν καὶ ἐπάνω αὐτοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ Φαρισαῖος, γέρων μακρυγένης μὲ φαρδιὰ ροῦχα καὶ τυλιγμένος τὴν κεφαλὴν μὲ μανδήλι, ἱστάμενος καὶ βλέπων πρὸς οὐρανόν, ἔχων τὸ ἕνα χέρι ἁπλωμένον ἄνω καὶ μὲ τὸ ἄλλο δεικνύων τὸν τελώνην, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ δαίμων τῆς ὑπερηφανείας καθήμενος· καὶ ἄντικρυς αὐτοῦ ὁ τελώνης βλέπων κάτω καὶ τύπτων τὸ στῆθός του, καὶ εἷς ἄγγελος ἄνωθεν αὐτοῦ εὐλογῶν αὐτόν.

Ἡ παραβολὴ τῶν πιστῶν δούλων.

§ 31. «Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κδ', 45). Ἱστορία. Ναὸς καὶ εἷς ἀρχιερεὺς ἅγιος, γέρων, διδάσκων ἐν αὐτῷ, καὶ εἷς ἅγιος ἱερεὺς ἔχων ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ εἷς ἅγιος διάκονος βαστῶν εἰς τὸ κεφάλι του δισκάριον καὶ ἕτεροι βαστάζοντες λαμπάδας καὶ θυμιατήρια, καὶ ἄλλοι μοναχοὶ καὶ λαὸς πολὺς προσευχόμενοι, καὶ ὁ Χριστὸς ἄνωθεν εὐλογῶν αὐτούς.

Ἡ παραβολὴ τῶν κακῶν δούλων.

§ 32. «Ἐὰν εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. κδ', 48 κέ). Ἱστορία. Σπίτια καὶ ἐν αὐτοῖς ἄνθρωποι χριστιανοί, ἐκκλησιαστικοί, μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, τρώγοντες καὶ πίνοντες μὲ χοροὺς καὶ τύμπανα καὶ τύπτοντες ἀλλήλους, καὶ ὁ Χριστὸς ἐπάνωθεν αὐτῶν καὶ ὁ Θάνατος πλησίον μὲ τὸ δρέπανον θερίζων αὐτούς, καὶ ἄγγελοι κύκλῳ τοῦ Χριστοῦ βαστάζοντες καὶ αὐτοὶ δρέπανα· καὶ πλησίον τοῦ σπιτίου ἡ Κόλασις μὲ φλόγες, ἔχουσα μέσα ἀπίστους καὶ αἱρετικούς, καὶ δαίμονες τραβίζουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ σπιτίου.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἅλατος.

§ 33. «Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ» καὶ τὰ ἑξῆς (Λουκ. ιδ', 34. Ματθ. ε', 13). Ἱστορία. Ναὸς καὶ ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι, ἄλλοι εἰς ἄμβωνας διδάσκοντες, ἄλλοι εἰς θρόνους, ἄλλοι βιβλία ἀναγινώσκοντες· καὶ ὁ ἅγιος Παῦλος εἰς

ἕνα μέρος βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Ὁ λόγος ὑμῶν ἔστω ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος» (Κολοσ. δ', 6).

Ἡ παραβολὴ τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους.

§ 34. «Τὸ φῶς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν» καὶ τὰ ἑξῆς (Ἰωάν. γ', 19). Ἱστορίζεται οὕτως. Ὁ Χριστὸς εἰς ἕνα μέρος καὶ γύροθέν του φῶς πολύ, βαστῶν Εὐαγγέλιον λέγον· «Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου»· καὶ οἱ ἀπόστολοι πλησίον του καὶ παρέκει εἰς ἄλλο μέρος ὁ ἄρχων τοῦ σκότους διάβολος μέσα εἰς σκότος, καὶ πλησίον αὐτοῦ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ ἄλλο πλῆθος ἀπίστων, γυρισμένοι πρὸς αὐτὸν καὶ βλέποντες ὄπισθεν αὐτῶν τὸν Χριστόν.

Ἡ παραβολὴ τῆς βρώσεως.

§ 35. «Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην» καὶ τὰ ἑξῆς (Ἰωάν. ς', 27). Ἱστορία. Σπίτι καὶ εἰς αὐτὸ ἄνθρωποι τρώγοντες καὶ πίνοντες, καὶ πλησίον ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ ἄλλοι κοινωνοῦντες τὰ θεῖα μυστήρια, ἄλλοι διδάσκοντες, ἄλλοι προσευχόμενοι, καὶ ὁ Χριστὸς δεικνύων αὐτοὺς λέγει πρὸς τοὺς ἀποστόλους εἰς χαρτί· «Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς τὸν αἰῶνα».

Ἡ παραβολὴ τῆς θύρας καὶ τῆς αὐλῆς τῶν προβάτων.

§ 36. «Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν» καὶ τὰ ἑξῆς (Ἰωάν. ι', 1 κἑ). Ἱστορία. Ἐκκλησία καὶ ἔξω εἰς τὴν θύραν ὁ Χριστὸς κρατῶν Εὐαγγέλιον ἀνοικτὸν λέγει· «Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται»· καὶ ὄπισθεν τῆς θύρας ὁ Μωϋσῆς βαστῶν τὰς πλάκας τοῦ νόμου, καὶ ἔξω τοῦ ναοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς βαστάζοντες Εὐαγγέλια καὶ διδάσκοντες, καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ εἰσερχόμενοι διὰ τῆς θύρας». Καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν πλῆθος χριστιανῶν ἀκούοντες αὐτῶν προθύμως, καὶ ὄπισθεν τῶν χριστιανῶν ὁ Ἄρειος καὶ οἱ λοιποὶ αἱρεσιάρχαι ἐνοχλοῦντες αὐτούς· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ταῦτα τὰ γράμματα· «Οἱ μὴ εἰσερχόμενοι διὰ τῆς θύρας, ἀλλὰ ἀναβαίνοντες ἀλλαχόθεν».

Ἡ παραβολὴ τῆς ἀμπέλου.

§ 37. «Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα» καὶ τὰ ἑξῆς (Ἰωάν. ιε', 5). Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς εὐλογῶν μὲ τὰ δύο χέρια καὶ ἔχων ἐπὶ στήθους Εὐαγγέλιον λέγει· «Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα»· καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμενοι κλάδοι κλημάτων καὶ οἱ ἀπόστολοι περιπεπλεγμένοι ἐν αὐτοῖς.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ὑποκριτοῦ.

§ 38. «Τί βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ζ', 3). Ἱστορία. Εἷς ἄνθρωπος ἱστάμενος, ἔχων ἐν τῷ ὀφθαλμῷ του μικρὸ ξυλαράκι, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἷς Φαρισαῖος ἔχων ἐν τῷ ὀφθαλμῷ του μεγάλο ξύλον καὶ λέγων πρὸς τὸν ἄλλον· «Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ»· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ὁ Χριστὸς βλέπων μὲ φοβερὸ σχῆμα πρὸς τὸν Φαρισαῖον, λέγων εἰς χαρτί· «Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ». Ζήτει τὸ ἐπίγραμμα τούτου.

Ἡ παραβολὴ τῶν καλῶν δένδρων καὶ τῶν σαπρῶν.

§ 39. «Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ζ', 18 Λουκ. ϛ', 43). Ἱστορία. Ἄνθρωποι ἱστάμενοι καὶ ἀπὸ τὰ στόματα αὐτῶν ἐξερχόμενα ἐξ ἄλλου μὲν τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀπ' ἄλλου δὲ ἄγγελος, ἐξ ἄλλου φῶς, ἀπ' ἄλλου ῥόδον καὶ ἀπ' ἄλλων ἄλλα τίμια πράγματα· ἄντικρυ δὲ αὐτῶν ἄλλοι ἄνθρωποι ἱστάμενοι καὶ ἀπὸ τὸ στόμα τους ἐξερχόμενοι ἀπ' ἄλλου διάβολος, ἀπ' ἄλλου ὄφις, ἀπ' ἄλλου χοῖρος, ἀπ' ἄλλου ἄκανθαι καὶ ἀπὸ ἄλλων ἄλλα παρόμοια, καὶ ὁ Χριστὸς μακρόθεν δεικνύων αὐτοὺς καὶ λέγων εἰς χαρτί· «Πᾶν δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ γινώσκεται» (Πρβλ. Λουκᾶ ϛ', 44. Ματθ. ζ', 16).

Ἡ παραβολὴ τῆς στενῆς πύλης.

§ 40. «Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης. ὅτι» καὶ τὰ ἑξῆς (Ματθ. ζ', 13). Ἱστορία. Βουνὰ καὶ σπήλαια καὶ ἐν αὐτοῖς ὅσιοι προσευχόμενοι καὶ δαίμονες πειράζοντες αὐτούς, καὶ παρέχει μάρτυρες τιμωρούμενοι διαφόρως ὑπὸ τῶν τυράννων, καὶ ὁ Χριστὸς ἄνωθεν ἐπὶ νεφελῶν εὐλογῶν αὐτοὺς καὶ ἔχων ἐπὶ στήθους Εὐαγγέλιον ἀνοικτὸν λέγει· «Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης» (Λουκ. ιγ', 24).

β') ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ.

Ἡ θεία λειτουργία.

§ 41. Κουβούκλιον καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ τράπεζα καὶ ἐπ' αὐτὴν τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ ἐπ' αὐτὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὁ Ἄναρχος Πατὴρ πλησίον ἐπὶ θρόνου καθήμενος, εὐλογῶν μὲ τὰς ἁγίας χεῖράς του καὶ λέγων εἰς χάρτην· «Ἐκ γαστρὸς πρὸ Ἑωσφόρου ἐγέννησά σε». Καὶ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς τραπέζης ὁ Χριστὸς μετὰ ἀρχιερατικῆς στολῆς ἱστάμενος καὶ εὐλογῶν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὰ λοιπὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων μετὰ ἱερατικῆς στολῆς ποιοῦντα κύκλον ἕως τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς ἁγίας τραπέζης· καὶ πάλιν ὁ Χριστὸς ἱστάμενος εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος αὐτῆς καὶ λαμβάνων ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἑνὸς ἀγγέλου, εἰς σχῆμα διακόνου, δισκάριον· καὶ ἄλλοι τέσσαρες ἄγγελοι πλησίον, οἱ δύο θυμιάζοντες τὸν Χριστὸν καὶ οἱ δύο βαστάζοντες μανουάλια· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἄλλος ἄγγελος εἰς σχῆμα ἱερέως βαστάζων ποτήριον καὶ ὄπισθεν αὐτῶν οἱ λοιποὶ βαστάζοντες ἄλλος ῥαβδία, ἄλλος λόγχην καὶ τὸν κάλαμον μὲ τὸν σπόγγον, ἄλλος σταυρὸν καὶ ἄλλοι λαμπάδας.

Ἡ μετάδοσις τοῦ Κυριακοῦ σώματος καὶ αἵματος πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

§ 42. Σπίτια καὶ τράπεζα καὶ ἐπ' αὐτὴν δισκάριον μὲ ἄρτον μελισμένον, καὶ ὁ Χριστὸς ὄπισθεν αὐτῆς φαινόμενος ἕως τὴν μέσην καὶ ἔχων τὰ χέρια ἁπλωμένα καὶ βαστῶν εἰς μὲν τὴν δεξιὰν ἄρτον, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ποτήρι· καὶ ἔμπροσθέν του Εὐαγγέλιον ἀνοικτόν, καὶ εἰς τὸ δεξιόν του μέρος ταῦτα τὰ γράμματα· «Λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστι τὸ σῶμά μου»· εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν ταῦτα· «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου»· καὶ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι, ὀλίγον κλιτοί, βλέποντες πρὸς τὸν Χριστόν. καὶ δεξιὰ μὲν ὁ Πέτρος ἔμπροσθεν τῶν πέντε ἁπλώνοντας τὰ χέρια του ὑποκάτω τοῦ ἄρτου ὁποῦ βαστάζει ὁ Χριστός. ἀριστερὰ δὲ ὁ Ἰωάννης ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων πέντε, ἔχων τὴν μίαν χεῖρα ἁπλωμένην καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὸ στῆθός του καὶ τὸ στόμα του εἰς τὰ χείλη τοῦ ποτηρίου καὶ

ὁ Ἰούδας ὄπισθεν αὐτῶν, γυρισμένος εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ εἷς δαίμων εἰσερχόμενος εἰς τὸ στόμα του (Ματθ. κϛ', 26—28. Μάρκ. ιδ', 22—24. Λουκ. κβ', 17—20).

γ') ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ.

Τὸ πᾶσα πνοή.

§ 43. Οὐρανὸς μὲ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα καὶ ἐν μέσῳ ὁ Χριστὸς καθήμενος καὶ βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ, πρὸ τοῦ αἰῶνος ἐθεμελίωσέ με» (Παροιμ. η', 22, 23). Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη οἱ τέσσαρες εὐαγγελισταὶ εἰς εἶδος ἀνθρώπου, μόσχου, λέοντος καὶ ἀετοῦ· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτοῦ ἡ Παναγία καὶ ὁ Πρόδρομος πρεσβείαν ποιοῦντες· καὶ κύκλῳ αὐτοῦ τὰ ἐννέα τάγματα τῶν ἀγγέλων (Θρόνοι, Χερουβίμ, Σεραφίμ) λέγοντα «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος», καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα βαστάζοντα χαρτία, αἱ μὲν Κυριότητες λέγουσαι «Δόξα κυριοτήτων τὸ ἀμήχανον κάλλος», αἱ δὲ Δυνάμεις· «Δόξα τὸ ὑπερβάλλον τῶν δυνάμεων κράτος». Αἱ Ἐξουσίαι· «Δόξα φέγγος τὸ ἀπρόσιτον τῶν λαμπρῶν ἐξουσιῶν». Αἱ Ἀρχαί· «Δόξα φάος τὸ ὑπέρλαμπρον τῶν ἀρχῶν τῶν παμφανῶν». Οἱ ἀρχάγγελοι· «Δόξα ἀρχαγγέλων ἡ ἄφραστος εὔκλεια». Οἱ ἄγγελοι· «Δόξα τῶν ἀγγέλων ἡ θεία εὐπρέπεια». — Καὶ γύροθεν τοῦ οὐρανοῦ ταῦτα τὰ γράμματα· «Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον· αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις· σοὶ πρέπει ὕμνος τῷ θεῷ». — Κατωτέρω δὲ τὰ τάγματα τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ νεφελῶν, βαστάζοντα χαρτία. — Οἱ ἅγιοι προπάτορες καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Ἀδάμ, λέγων εἰς χαρτί· «Δόξα τῶν Προπατόρων φαιδρὸν ἀγαλλίασμα». Οἱ προφῆται καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Μωϋσῆς λέγων· «Δόξα τῶν προφητῶν καὶ τοῦ νόμου τὸ πλήρωμα». — Οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔμπροσθεν ὁ Πέτρος λέγων· «Δόξα τῶν ἀποστόλων τὸ ἀσίγητον κήρυγμα». — Οἱ ἱεράρχαι καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Χρυσόστομος λέγων· «Δόξα ἀρχιερέων καλλονὴ καὶ εὐπρέπεια». — Οἱ μάρτυρες καὶ ἔμπροσθεν πάντων ὁ Γεώργιος λέγων· «Δόξα τῶν ἀθλοφόρων ἡ ἰσχὺς καὶ κραταίωμα». — Οἱ ὅσιοι καὶ ἔμπροσθεν ὁ Ἀντώνιος λέγων· «Δόξα τῶν

ἀσκητῶν καὶ ὁσίων ἡ αἴνεσις». — Οἱ δίκαιοι βασιλεῖς καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Κωνσταντῖνος λέγων· «Δόξα τῶν ὀρθοδόξων, βασιλέων κραταίωσις». — Αἱ μάρτυρες γυναῖκες καὶ ἔμπροσθεν ἡ Αἰκατερίνα λέγουσα· «Δόξα τῶν παρθένων, νυμφίε οὐράνιε». — Αἱ ὅσιαι γυναῖκες καὶ ἔμπροσθεν ἡ Εὐπραξία λέγουσα· «Δόξα μοναζουσῶν, εὐφροσύνη αἰώνιε». Ὑποκάτωθεν δὲ τῶν ἁγίων ὄρη μὲ κάρπιμα καὶ ἄκαρπα δένδρα, καὶ ἐπάνω αὐτῶν διάφορα πουλλία καὶ ὑποκάτωθεν πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς, ἥμερα καὶ ἄγρια.

δ') Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

§ 44. Κεφάλαιον α'. Κείμενον. «Ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνῆς μεγάλης ὡς σάλπιγγος λεγούσης, Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον» κτλ. (α', 9—11). — Ἱστορία. Σπήλαιον καὶ ἐν αὐτῷ ὁ ἅγιος Ἰωαννης ὁ Θεολόγος καθήμενος ἐκστατικός, βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ἐπὶ νεφελῶν, φορῶν στιχάρι λευκὸν καὶ χρυσῆν ζώνην καὶ βαστάζων ἀστέρας ἑπτὰ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἐκπορευομένη δίστομος ῥομφαία· καὶ γύροθεν αὐτοῦ λυχνίαι καὶ φῶς πολὺ ἐξερχόμενον ἐξ αὐτοῦ.

§ 45. Κεφάλαιον δ'. «Μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ φωνὴ λέγουσα· Ἀνάβα ὧδε καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. Καὶ ἐγενόμην ἐν πνεύματι καὶ εἶδον θρόνον καὶ κύκλοθεν αὐτοῦ θρόνοι κδ'· καὶ εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον» (δ', 1—ε', 1). — Ἱστορία. Νέφαλα καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ὁ Ἄναρχος Πατὴρ καθήμενος εἰς θρόνον, κρατῶν εἰς τὴν δεξιὰν βιβλίον κλεισμένον, σφραγισμένον μὲ ἑπτὰ βούλλας, καὶ ἕνα ἀρνίον ἔχον ἑπτὰ κέρατα καὶ ἑπτὰ ὀφθαλμούς, βαστάζον μὲ τοὺς δύο πόδας του τὸ βιβλίον ὁποῦ βαστάζει ὁ Ἄναρχος Πατήρ· καὶ ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου ἑπτὰ λαμπάδες ἀναμμένες καὶ θάλασσα καὶ κύκλῳ οἱ τετράμορφοι εὐαγγελισταί· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ τὸ ἄλλο οἱ κδ' πρεσβύτεροι, καθήμενοι εἰς θρόνους χρυσοῦς καὶ φοροῦντες λευκὰς στολὰς καὶ εἰς τὰς κεφαλάς των στεφάνους

χρυσοῦς, καὶ βαστῶντες εἰς τὰς χεῖρας εἰς μὲν τὰς δεξιὰς φιάλας χρυσᾶς μὲ θυμιάματα, εἰς δὲ τὰς ἀριστερὰς κιθάρας· ὑποκάτωθεν δὲ τοῦ πατρὸς εἷς ἄγγελος πετώμενος, ἔχων τὰ χέρια ἀπλωμένα εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος, ὡς προσδεχόμενος τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων.

§ 46. Κεφάλαιον ς'. «Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς· Ἔρχου καὶ βλέπε. Καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος. - - - Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγῖδα, - - - ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη - - - μάχαιρα μεγάλη. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγῖδα, - - - εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. - - - Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τετάρτην σφραγῖδα, - - - εἶδον καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω ὄνομα αὐτῷ Ὁ Θάνατος» (ς'. 1—8).— Ἱστορία. Βουνὰ καὶ ἄνθρωποι, ἄλλοι θανατωμένοι, ἄλλοι ζωντανοὶ καὶ πεφοβισμένοι, κείμενοι εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν εἷς ἄνθρωπος καθήμενος εἰς ἄλογον λευκὸν καὶ φορῶν κορώνα καὶ βαστῶν τόξον ῥίπτει τὴν σαγίτταν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἄλλος ἄνθρωπος, καθήμενος εἰς κόκκινον ἄλογον καὶ βαστῶν μεγάλην μάχαιραν εἰς τὸ χέρι του· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἄλλος ἄνθρωπος, καθήμενος εἰς ἄλογο μαῦρον καὶ βαστῶν ζύγι εἰς τὸ χέρι του· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ πάλιν ὁ Θάνατος, καθήμενος εἰς πράσινον ἄλογον καὶ βαστῶν καὶ δρεπάνι μεγάλον.

§ 47. Κεφαλαιον ς'. «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ» (ς'. 9). — Ἱστορία. Θυσιαστήριον καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ αἱ ψυχαὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων, ἐνδεδυμέναι στολὰς λευκάς, ἔχουσαι χεῖρας καὶ ὄμματα ἐκτεταμένα ἄνω, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν ἄγγελοι ὁμιλοῦντες αὐτοῖς.

§ 48. Κεφάλαιον ς'. «Καὶ εἶδον, ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, - - - καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον εἰλισσόμενον» (ς'. 12—14). — Ἱστορία. Βουνὰ σκοτεινὰ καὶ πλῆθος ἀνθρώπων, ἄλλοι ὡς βασιλεῖς, ἄλλοι ὡς μεγιστάνες, ἄλλοι ὡς λαϊκοί, κρυμ-

μένοι μέσα εἰς σπήλαια· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ὁ οὐρανὸς τυλιγμένος ὡς χαρτὶ καὶ ὁ ἥλιος μελανός, καὶ ἡ σελήνη ὡσὰν αἷμα καὶ οἱ ἀστέρες πίπτοντες εἰς τὴν γῆν.

§ 49. Κεφάλαιον ζ'. «Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος» (ζ', 1—2). — Ἱστορία. Γῆ καὶ θάλασσα καὶ εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας οἱ τέσσαρες ἄνεμοι καὶ τέσσαρες ἄγγελοι βαστάζοντες σπαθία φοβερίζουν αὐτούς, ἵνα μὴ φυσοῦν· ὁ εἷς ἄγγελος ἐμποδίζων τὸν Βοῤῥᾶν, ὁ ἄλλος τὸν Νότον, ὁ ἄλλος τὸν Ζέφυρον καὶ ὁ ἄλλος τὸν Σάνηρον· καὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἷς ἄγγελος ἀναβαίνων μετὰ νεφελῶν, βαστῶν μὲ τὴν μίαν χεῖρα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος ⊗ καὶ τὴν ἄλλην ἔχων ἁπλωμένην πρὸς τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἄλλος ἄγγελος μυρώνων πλῆθος ἀνθρώπων εἰς τὰ μέτωπα αὐτῶν.

§ 50. Κεφάλαιον ζ'. «Μετὰ ταῦτα εἶδον καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν» (ζ', 9). — Ἱστορία. Νέφη πολλὰ καὶ μέσον ὁ Ἄναρχος Πατὴρ καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ θρόνου οἱ τέσσαρες εὐαγγελισταὶ τετράμορφοι· καὶ κύκλῳ ὅλα τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ τὸ ἀρνίον ἀνοῖγον τὸ Εὐαγγέλιον, ὁποῦ κρατεῖ ὁ πατὴρ εἰς τὰ γόνατά του· καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ θρόνου λαὸς πολὺς φοροῦντες στολὰς λευκὰς καὶ βαστάζοντες φοίνικας εἰς τὰ χέρια· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ θρόνου οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης πλησίον αὐτῶν καὶ εἷς αὐτῶν δεικνύει αὐτῷ τοὺς περιβεβλημένους τὰς λευκὰς στολάς.

§ 51. Κεφάλαιον η'. «Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον· καὶ εἶδον ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστήκασι, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες· καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν. - - - Καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον

αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε - - - καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα - - - καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη. Καὶ ὁ τρίτος ἐσάλπισε καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας - - - ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἄψινθος - - - καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἐσάλπισε καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων» (η', 1 κέ). — Ἱστορία. Οὐρανὸς καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ὁ πατὴρ καθήμενος λευκοφόρος ἐπὶ θρόνου, καὶ γύροθέν του ἑπτὰ ἄγγελοι βαστῶντες τρουμπέτες καὶ προσκυνοῦντες αὐτόν, καὶ ἄλλος ἄγγελος ἔμπροσθεν αὐτοῦ βαστῶν θυμιατὸν χρυσοῦν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβγαίνει καπνός· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ νέφαλα καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν τέσσαρες ἄγγελοι βλέποντες κάτω καὶ σαλπίζοντες· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν ἄλλος ἄγγελος, τὸ ἕνα χέρι ἔχων ἁπλωμένον καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Οὐαί, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν». Καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος αὐτοῦ ὁ ἥλιος μελανὸς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ σελήνη καὶ τὸ τρίτον μέρος αὐτῆς εἰς αἷμα· καὶ ἀστέρες πολλοὶ καὶ τὸ τρίτον μέρος αὐτῶν μελανόν· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν θάλασσα καὶ φωτία μιγμένη μὲ τὰ κύματά της, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς ὄρος καιόμενον ἀπὸ φωτίαν, καὶ καράβια καὶ βάρκες συντριμμένα καὶ ἄνω κάτω γυρισμένα· καὶ ἔξωθεν τῆς θαλάσσης δένδρα πολλὰ καὶ χορτάρια καιόμενα, καὶ πλησίον αὐτῶν ποταμός, καὶ εἰς τὸ μέσον του ἕνα μεγάλο ἀστέρι μὲ ἀκτῖνας· καὶ πλησίον τοῦ ποταμοῦ ἄλλοι ἄνθρωποι πίνοντες, ἄλλοι ἀποθαμμένοι κείμενοι καταγῆς.

§ 52. Κεφάλαιον θ'. «Καὶ ὁ πέμπτος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου καὶ ἀνέβη καπνὸς καμίνου μεγάλης - - - καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γην καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ἵνα βασανίσωσι τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα ἐπὶ τῶν μετώπων μῆνας ε' (θ', 1—5). — Ἱστορία. Νέφαλα καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ἄγγελος βλέπων κάτω καὶ σαλπίζων, βαστῶν καὶ κλειδὶ εἰς τὸ χέρι του· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ πηγάδι μεγάλο καὶ καπνὸς πολὺς ἐξερχόμενος ἐξ αὐτοῦ, σκοτίζων τὸν ἥλιον καὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἀναμέσον αὐτοῦ ἀστέρι μεγάλο θαμπὸν ἐκ τοῦ καπνοῦ

καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμεναι ἀκρίδες καὶ αἱ κεφαλές των ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, καὶ ἔχουσαι τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς ὀδόντες λεόντων, καὶ φοροῦσαι στέφανα χρυσᾶ εἰς τας κεφαλάς των καὶ σιδηροπουκάμισα εἰς τὰ κορμιά των, καὶ ἔχουσαι οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα εἰς τὰς οὐράς των καὶ τὰ πτερά τους ὡς ἀσπίδων· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος τοῦ πηγαδίου βουνὰ καὶ ἄνθρωποι κρυμμένοι εἰς αὐτά.

§ 53. Κεφάλαιον Θ΄. «Καὶ ὁ ἕκτος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ ἐνώπιον του Θεοῦ, λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὃς εἶχε τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τους δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ, καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι» (Θ΄. 13-15). — Ἱστορία. Οὐρανος καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ὁ Ἄναρχος Πατὴρ λευκοφόρος καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ θυσιαστήριον χρυσοῦν καὶ ἐκ δεξιῶν του ἄγγελος σαλπίζων, βλέπων κάτω· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ βουνὰ καὶ τέσσαρες ἄγγελοι κατακόπτοντες ἀνθρώπους· καὶ μέσον τῶν ἀγγέλων πλῆθος στρατιωτῶν, φοροῦντες σιδηροπουκάμισα πύρινα καὶ πορφυρογάλαζα καὶ περικεφαλαίας σιδηρᾶς με σιργούτζια, καθήμενοι εἰς ἄλογα ἔχοντα κεφαλὰς λεόντων καὶ οὐρὰς ὄφεων, ἐχούσας κεφαλάς, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα των ἐβγόμενον πῦρ, καπνός· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν ποδῶν τους καὶ ἔμπροσθέν τους πλῆθος ἀνθρώπων θανατωμένων καὶ ἄλλων φευγόντων καὶ βλέπουσιν ὄπισθέν τους μετὰ φόβου.

§ 54. Κεφάλαιον Ι΄. «Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ το πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτου ως στῦλοι πυρός· και εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλιαρίδιον ἀνεῳγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπι τὴν θάλασσαν, τον δε εὐώνυμον ἐπι τὴν γῆν - - - καὶ ἀπῆλθεν πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ· Δός μοι το βιβλιαρίδιον. - - καὶ ἔλαβον αὐτὸ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ κατέφαγον αὐτὸ» (Ι΄. 1-10). — Ἱστορία. Οὐρανὸς καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ θάλασσα καὶ γῆ καὶ εἷς ἄγγελος ἐνδυμένος νέφαλον· τὸ πρόσωπόν του λαμπρὸν ὡς ἥλιος, ἐβγάνον ἀκτῖνας, καὶ οἱ πόδες του πύρινοι, μὲ τὸν δεξιὸν πόδα πατῶν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μὲ τὸν ἀριστερον εἰς τὴν γῆν, καὶ βαστῶν μὲ τὸ ἕνα χέρι βιβλιαρίδιον καὶ το ἄλλο

ἁπλώνων εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ὁ Ἰωάννης πλησίον του γονατιστὸς παίρνει τὸ βιβλιαρίδιον ἐκ τῆς χειρός του.

§ 55. Κεφάλαιον ια΄. «Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ - - λέγων· Μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο» (ια΄, 1—2). — Ἱστορία. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον, καὶ ὁ Ἰωάννης μετρῶν αὐτὸν μὲ κάλαμον, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ θηρίον ἱστάμενον, φορῶν διάδημα εἰς τὸ κεφάλι του, ἔχον καὶ πτερά· καὶ ὁ Ἐνὼχ καὶ ὁ Ἠλίας ἀνερχόμενοι εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ νεφελῶν· καὶ πλησίον τοῦ ναοῦ σπίτια καὶ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ χκρεμνισμένα, καὶ ἄνθρωποι θανατωμένοι εἰς αὐτὰ καὶ ἄλλοι ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανόν.

§ 56. Κεφάλαιον ια΄. «Καὶ ὁ ἕβδομος ἐσάλπισε καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων» (ια΄, 15). — Ἱστορία. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ νεφελῶν εἰς θρόνον ὑψηλόν, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ οἱ κδ΄ πρεσβύτεροι γονυκλιτῶς προσκυνοῦντες αὐτόν· καὶ ἐκ δεξιῶν του ναὸς καὶ μέσα εἰς αὐτὸν ἡ κιβωτὸς ὅλη χρυσῆ, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ χάλαζα μεγάλη πίπτουσα ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

§ 57. Κεφάλαιον ιβ΄. «Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τον ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα» (ιβ΄, 1). — Ἱστορία. Ἡ Παναγία ἐπάνω εἰς νέφαλα μὲ πορφυρὸν φόρεμα καὶ μὲ πτέρυγας ἀγγέλου, καὶ γύρωθεν τοῦ στεφάνου της ἀστέρες δώδεκα, καὶ κύκλοθεν αὐτῆς ἀκτῖνες ἡλίου ἀπὸ κεφαλῆς ἕως τῶν ποδῶν της· καὶ ὑποκάτω τῶν ποδῶν της ἡ σελήνη καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς εἷς δράκων κόκκινος, ἔχων ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ φορῶν διαδήματα ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐβγάνων ἀπὸ τὸ στόμα του νερὸν ὡς ποτάμι, καὶ ἡ γῆ ἀνοίγουσα καταπίνει τὸν ποταμόν· καὶ ὄπισθεν τῆς οὐρᾶς του πλῆθος ἀστέρων, καὶ ἐπάνωθεν τῆς Πα-

ναγίας δύο ἄγγελοι βαστάζοντες μέσα εἰς μανδήλι τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος, καὶ γύρωθεν αὐτῶν νέφη πολλά.

§ 58. Κεφάλαιον ιγ'. «Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, - - ὅμοιον παρδάλει καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος, ἔχον κεφαλὰς ζ' καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα· - - - καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίου καὶ ἐλάλει ὡς δράκων» (ιγ'. 1—11). — Ἱστορία. Γῆ καὶ θάλασσα καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ἐξερχόμενον τὸ ἑπτακέφαλον θηρίον, καὶ ἄνθρωποι μεγιστάνες προσκυνοῦσιν αὐτό· καὶ ἔμπροσθέν του ἄλλο μικρότερον θηρίον εἰς τὴν γῆν, ἔχον δύο κέρατα ἀρνίου· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν οὐρανὸς καὶ πῦρ καὶ χάλαζα κατερχόμενοι ἐξ αὐτοῦ.

§ 59. Κεφάλαιον ιδ'. «Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι το ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. - - - Οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. Οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ» (ιδ'. 1—10). — Ἱστορία. Ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ἀρνίον ἱστάμενον, φορῶν στέφανον καὶ βαστῶν σκῆπτρον, ἤτοι φλάμπουρον κόκκινον εἰς τὸν πόδα του, ἔχον σταυρὸν εἰς τὴν κορυφὴν τὸ φλάμπουρον· καὶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ θρόνου οἱ τετράμορφοι εὐαγγελισταὶ καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ πλῆθος ἀγγέλων βαστάζοντες κιθάρας· καὶ πλησίον παρθένοι πολλοὶ λευκοφόροι ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα ἀπλωμένα εἰς το ἀρνίον· κάτωθεν δὲ αὐτῶν νεφέλαι καὶ ἐπ' αὐτὰς τρεῖς ἄγγελοι βλέποντες κάτω· ὁ εἷς βαστῶν Εὐαγγέλιον ἀνοικτὸν λέγει· «Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ»· καὶ ὁ ἄλλος ἐκ δεξιῶν του μὲ τὸ ἕνα χέρι δεικνύει κάτω καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἕνα χέρι βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη»· καὶ ὁ ἕτερος ἄγγελος ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ ἔχων το ἕνα χέρι ἀπλωμένον μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Εἴ τις τῷ θηρίῳ προσκυνεῖ καὶ λαμβάνει τὸ χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ». Κάτωθεν δὲ αὐτῶν ἡ πόλις Βαβυλὼν χαλασμένη.

§ 60. Κεφάλαιον ιδ'. «Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ» (ιδ', 14-20).— Ἱστορία. Νέφαλα καὶ ἐπάνω αὐτῶν ὁ Χριστός, φορῶν κορώνα καὶ βαστῶν εἰς τὸ χέρι του δρεπάνι κοπτερὸν καὶ μεγάλον, καὶ βάλλων αὐτὸ εἰς τὴν γῆν καὶ θερίζων· καὶ ἄλλος ἄγγελος πάλιν, βαστῶν καὶ αὐτὸς δρεπάνι, κόπτει σταφύλια καὶ τὰ ρίχνει μέσα εἰς τὸ πατητήρι, καὶ ἀπὸ τὸ πατητήρι ἐβγαίνει αἷμα ἀντὶ οἴνου. Καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν οὐρανὸς καὶ ἐπάνω τοῦ οὐρανοῦ ναος καὶ ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον, καὶ ἐκ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἐξέρχεται εἷς ἄγγελος καὶ βλέπων τὸν Χριστὸν ἔχει τὸ ἕνα χέρι ἁπλωμένο εἰς αὐτὸν καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Πέμψον το δρέπανόν καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθέ σοι ἡ ὥρα θερίσαι». Καὶ ἄλλος ἄγγελος πάλιν ἐξέρχεται τοῦ θυσιαστηρίου καὶ βλέπων τὸν ἄγγελον, ὁποὺ τρυγᾷ τὰ σταφύλια, καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι δεικνύων αὐτὰ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Πέμψον σου τὸ δρέπανον το ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς».

§ 61. Κεφάλαιον ιε'. «Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον εν τῷ οὐρανῷ μέγα και θαυμαστόν, ἀγγέλους ζ' ἔχοντας πληγὰς ζ' τας ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ετελέσθη ο θυμὸς τοῦ Θεοῦ» (ιε', 1). — Ἱστορία. Βουνά καὶ ἄνθρωποι πολλοί, ἄλλοι κείμενοι εἰς τὴν γῆν, ἄλλοι λιποθυμισμένοι και πληγωμένοι βλέποντες ἄνω· και ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ Ἀντίχριστος, καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ εν θηρίον, ἔχον πτερα καὶ φορῶν κορώνα, καὶ ὁ ἑπτακέφαλος δράκων· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ἐβγαίνουν τρία πνεύματα ἀκάθαρτα, ὅμοια βατράχοις· και κάστρον χαλασμένον πλησίον, καὶ ἡ θάλασσα καὶ οἱ ποταμοὶ ὡς αἷμα καὶ ὁ Εὐφράτης ποταμός, μεγάλος, ξηραμμένος· και ἄνωθεν αὐτῶν οὐρανὸς καὶ ὁ ἥλιος, ἔχων μεγάλας ἀκτῖνας ἁπλωμένας εἰς τοὺς ἀνθρώπους, και χάλαζα κατερχομένη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ οὐρανοῦ ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξέρχονται ἑπτὰ ἄγγελοι λευκοφόροι, φοροῦντες καὶ ζώνας χρυσᾶς· καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἄγγελος χύνει τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς την γῆν, εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὁ δεύτερος χύνει τὴν φιάλην του εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ τρίτος εἰς τοὺς ποταμούς, ὁ τέταρτος εἰς τὸν ἥλιον, ὁ πέμπτος εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἀντιχρίστου, ὁ ἕκτος εἰς τὸν ποταμον τὸν Εὐφράτην, ὁ ἕβδομος εἰς τὸν ἀέρα.

§ 62. Κεφάλαιον ιζ'. «Καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ καὶ κοκκίνῳ, καὶ κεχρυσωμένη καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθαρτότητος πορνείας αὐτῆς» (ιζ', 3—5). — Ἱστορία. Ἑπτὰ κορυφαὶ βουνῶν καὶ ἐπ' αὐτὰς θηρίον ἑπτακέφαλον, ἔχον κέρατα δέκα· καὶ ἐπάνω αὐτοῦ γυνὴ καθημένη, φοροῦσα κορώνα τρίδιπλην καὶ χρυσοῦφαντα ἱμάτια καὶ κρατοῦσα εἰς τὴν δεξιάν της ποτήρι χρυσόν, ἁπλώνων αὐτὸ πρὸς τοὺς βασιλεῖς· καὶ δέκα βασιλεῖς ἔμπροσθεν τοῦ θηρίου βλέποντες πρὸς αὐτήν, καὶ ὄπισθεν τοῦ θηρίου οἱ ἄρχοντες καὶ μεγιστᾶνες τῆς γῆς καὶ πλῆθος πολὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπάνωθεν τῆς γυναικὸς τὰ γράμματα· «Ἡ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς».

§ 63. Κεφάλαιον ιη'. «Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ· καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου. Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις» (ιη', 1 κέ). — Ἱστορία. Γῆ καὶ ὄρη καὶ θάλασσα καὶ πόλις καιόμενα ὑπὸ πυρός, καὶ φλὸξ ἀναβαίνουσα εἰς τὸν ἀέρα· καὶ μακρόθεν ἵστανται βασιλεῖς καὶ μεγιστᾶνες καὶ πραγματευταί, βλέποντες τὴν πόλιν καὶ θρηνοῦντες· ἄλλοι τραβίζοντες τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των, ἄλλοι κρούοντες τὰ στήθη τους, ἄλλοι ἔχουν χεῖρας καὶ ὄμματα ἐκτεταμένα ἄνω, καὶ ἕτεροι ἄνθρωποι πολλοί· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν οὐρανὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ εἷς ἄγγελος καταβαίνων μὲ ἄπειρον φῶς κύκλῳ αὐτοῦ, μὲ τὴν δεξιὰν δεικνύων τὴν πόλιν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη». Καὶ ἕτερος ἄγγελος πλησίον αὐτοῦ ἐπὶ νεφελῶν ῥίπτει εἰς τὴν θάλασσαν λίθον ὡς μύλον μέγαν καὶ βαστάζει χαρτὶ λέγον· «Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι». Καὶ ὑποκάτω τῶν ἀγγέλων ἄλλα νέφη σκοτεινὰ ῥίπτοντα χάλαζαν μὲ φωτίαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ οὐρανοῦ ὁ Ἀναρ-

χος Πατὴρ καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ πλησίον τοῦ θρόνου δύο ἄγγελοι βαστάζοντες χαρτία· ὁ εἷς ἐκ τῶν δεξιῶν λέγει· «Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ». Καὶ ὁ ἕτερος ἐξ ἀριστερῶν λέγει· «Καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν μικροί τε καὶ μεγάλοι». Καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου οἱ τετράμορφοι εὐαγγελισταὶ καὶ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ ἄλλος ὄχλος πολύς, φοροῦντες στολὰς λευκὰς καὶ βαστοῦντες χαρτία λέγοντα· «Ἀλληλούια· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς· ἀλληλούϊα». Καὶ οἱ κδ' πρεσβύτεροι προσκυνοῦσιν αὐτὸν λέγοντες· «Ἀμήν, ἀλληλούϊα».

§ 64. Κεφάλαιον ιθ'. «Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ πιστὸς καὶ ἀληθινός, - - - καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθουν αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσσῃ τὰ ἔθνη. - - - Καὶ εἶδον ἄγγελον ἑστῶτα ἐν ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανίσματι· Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ χιλιάρχων καὶ ἰσχυρῶν» (ιθ', 11—18).— Ἱστορία. Οὐρανὸς ἀνεῳγμένος καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμενος ὁ Χριστὸς ἐπὶ νεφελῶν, καθήμενος ἐφ' ἵππου λευκοῦ καὶ φορῶν ἱμάτιον κόκκινον καὶ κορώνα εἰς τὴν κεφαλήν, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἐβγαίνει σπαθὶ κοπτερὸ καὶ μεγάλο, καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ταῦτα τὰ γράμματα· «Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, Βασιλεὺς Βασιλέων καὶ Κύριος Κυρίων». Καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀκολουθοῦντα, καθήμενα ἐφ' ἵππων λευκῶν καὶ φοροῦντα ἱμάτια λευκὰ καὶ περικεφαλαίας καὶ ζώνας χρυσᾶς, καὶ βαστῶντα σπαθία κοπτερά· καὶ ἔμπροσθεν τους βασιλεῖς καὶ μεγιστᾶνες καὶ στρατιῶται καθήμενοι ἐφ' ἵππων μελανῶν καὶ βαστῶντες σπαθία καὶ ὡς νικημένοι φεύγουν, βλέποντες εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἄλλοι κείμενοι θανατωμένοι εἰς τὴν γῆν, ἄλλοι γκρεμνιζόμενοι ἀπὸ τὰ ἄλογά τους· καὶ πετεινὰ σαρκοφάγα τρώγοντα τὰς σάρκας των· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν εἷς ἄγγελος ἱστάμενος ἐπάνω τοῦ ἡλίου καὶ βλέπων τὰ πετεινὰ λέγει εἰς χαρτί· «Δεῦτε συνάγεσθε, ἵνα φάγητε σάρκας

βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν». Καὶ πλησίον τῶν νικημένων ἀνθρώπων ὁ Ἅδης καὶ ὁ Πύρινος Ποταμὸς καὶ δύο ἄγγελοι· κρατοῦντες τὸ θηρίον τὸ ἑπτακέφαλον καὶ τὸν Ἀντίχριστον ῥίπτουσιν αὐτοὺς ἔσω εἰς τὸν Πύρινον Ποταμόν.

§ 65. Κεφάλαιον κ'. «Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην» κτλ. (κ', 1 κέ) — Ἱστορία. Οὐρανὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ κατέρχεται ἄγγελος βαστῶν μὲ τὸ ἕνα χέρι κλειδίον καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἔχει δεμένον τὸν διάβολον μὲ ἁλυσίδα καὶ βάλλει αὐτὸν μέσα εἰς τὸν παμφάγον Ἅδην.

§ 66. Κεφάλαιον κ'. «Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς· καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλία ἠνεώχθησαν» (κ', 11, 12). — Ἱστορία. Ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου λευκοῦ καὶ γύρωθεν αὐτοῦ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Ἴδε § 68.

§ 67. Κεφάλαιον κα'. «Καὶ ἐγὼ ὁ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινήν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ» (κα', 2, 3) Ἱστορία. Κάστρον τῆς Ἱερουσαλὴμ ὡραϊσμένον μὲ πολύτιμα λιθάρια καὶ περιχρυσωμένον, τετράγωνον, ἔχον πύλας δώδεκα, ἀπὸ ἀνατολῆς πύλας τρεῖς, ἀπὸ βορρᾶ πύλας τρεῖς, ἀπὸ μεσημβρίας πύλας τρεῖς καὶ ἀπὸ δυσμῶν πύλας τρεῖς· καὶ εἰς κάθε πύλην ἱστάμενος εἷς ἄγγελος, βαστῶν εἰς τὴν δεξιὰν ῥάβδον χρυσῆν καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος ⊗. Καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἱστάμενος εἰς ὄρος ὑψηλὸν βλέπει αὐτήν, καὶ ἐπάνωθεν αὐτῆς οὐρανὸς ἀνεῳγμένος καὶ ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξέρχεται ἄπειρον φῶς καὶ κατεβαίνει εἰς τὸ κάστρον· καὶ κύκλῳ τοῦ Χριστοῦ ὅλα τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἁγίων καὶ οἱ κδ' πρεσβύτεροι· καὶ εἷς ἄγγελος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ βλέπων πρὸς τὸν Ἰωάννην δεικνύει αὐτῷ τὸ κάστρον λέγων εἰς χαρτί· «Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ»· καὶ ἕτερος ἄγγελος βαστῶν κάλαμον χρυσὸν μετρᾷ τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

ε') ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Πῶς ἱστορίζεται ἡ δευτέρα παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

§ 68. Ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ τῶν πυριμόρφων καὶ χερουβικῶν θρόνων λευκοφόρος καὶ ἐξαστράπτων πολλά, ἐν μέσῳ τοῦ ἡλίου τε καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων προπορευομένου τοῦ σημείου αὐτοῦ, ἤτοι ὁ σταυρὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ, φέρων τε ὡς βασίλισσαν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ τὴν τεκοῦσαν αὐτὸν ἀειπάρθενον Θεοτόκον· καὶ μετὰ ψαλμῶν καὶ ὕμνων καὶ ὀργάνων πνευματικῶν πολλῶν καὶ δόξης μεγίστης ὑπὸ πασῶν τῶν ἀρχαγγελικῶν καὶ ἀγγελικῶν ἐπουρανίων στρατευμάτων ἔρχεται ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, εὐλογῶν ταῖς ἀχράντοις χερσὶν αὐτοῦ, φέρων τε καὶ Εὐαγγέλιον ἀνοικτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ, λέγον· «Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν» (Ματθ. κε', 34), καὶ τὸ «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον» (Ματθ. κε', 41). Καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ αὕτη ἡ ἐπιγραφή· «Ἰησοῦς Χριστός, ἡ δόξα καὶ ἡ χαρὰ τῶν ἁγίων». Καὶ οἱ ἅγιοι πάντες προϋπαντοῦσιν αὐτὸν κατὰ τάξιν, τῇ θείᾳ αὐτοῦ δυνάμει ἀνερχόμενοι ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἅπαντες ἐπὶ νεφελῶν οὕτως· α') ὁ χορὸς τῶν ἀποστόλων, β') ὁ χορὸς τῶν προπατόρων, γ') ὁ χορὸς τῶν πατριαρχῶν, δ') ὁ χορὸς τῶν προφητῶν, ε') ὁ χορὸς τῶν ἱεραρχῶν, ϛ') ὁ χορὸς τῶν μαρτύρων, ζ') ὁ χορὸς τῶν ὁσίων, η') ὁ χορὸς τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, θ') ὁ χορὸς τῶν μαρτύρων καὶ ὁσίων γυναικῶν, φέροντες ἕκαστος ὡς κλάδους ἐν χερσὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν. Καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν ὁ ἄγγελος ἐν τῷ ἀέρι ἱπτάμενος καὶ σαλπίζων τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· καὶ ἡ γῆ μετὰ τῶν πόλεων καὶ λοιπῶν οἰκημάτων αὐτῆς ὑποκάτωθεν αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ἡ θάλασσα μετὰ τῶν πλοίων καὶ καραβίων αὐτῆς, ἀποδιδόντες εὐθέως τοὺς νεκρούς. Καὶ οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν μνημάτων καὶ ὑδάτων ἐξεγειρόμενοι μετὰ θάμβους πολλοῦ, διαφορετικὰ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἁρπάζονται ὑπὸ τῶν νεφελῶν ἅπαντες· καὶ οἱ μὲν ἔρχονται πρὸς τὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ, οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ ὑπάγουν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Καὶ μακρόθεν οὗτοι οἱ προφῆται μὲ χαρτία λέγοντες· ὁ Ἡσαΐας· «Κύριος εἰς κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων

τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ» (γ', 14). — Ὁ Ἰωήλ· «Ἐξεγειρέσθωσαν καὶ ἀναβαινέτωσαν πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ» (γ', 12).—Ὁ Δανιήλ· «Πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐξεγερθήσονται οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον» (ιβ', 2).

Τὸ παγκόσμιον καὶ ἀδέκαστον κριτήριον τοῦ Χριστοῦ.

§ 69. Ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου, λευκοφόρος καὶ ἐξαστράπτων ὑπὲρ τὸν ἥλιον, καὶ μετὰ πολλοῦ φόβου καὶ τρόμου ὑπὸ πασῶν τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων δορυφορούμενος, μὲ τὴν δεξιὰν μὲν εὐλογῶν τοὺς ἁγίους, μὲ τὴν ἀριστερὰν δὲ δεικνύων τοὺς τύπους τῶν ἥλων εἰς τοὺς ἁμαρτωλούς. Καὶ φῶς πολὺ κύκλοθεν καὶ αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ ἐπάνωθεν αὐτοῦ· «Ἰησοῦς Χριστός, ὁ δίκαιος κριτής». Καὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἡ Παναγία καὶ ὁ Πρόδρομος, πρεσβείαν ποιοῦντες, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι καθήμενοι ἐπὶ δώδεκα θρόνους, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἅγιοι πάντες ἱστάμενοι ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, βαστάζοντες ἅπαντες ὡς κλάδους ἐν χερσὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, κατὰ τάξιν ἱστάμενοι οὕτως εἰς στάσεις τρεῖς. Εἰς τὴν πρώτην χορὸς τῶν προπατόρων, πατριαρχῶν, προφητῶν· εἰς τὴν δευτέραν χορὸς τῶν ἱεραρχῶν, μαρτύρων, ἀσκητῶν· εἰς τὴν τρίτην χορὸς τῶν δικαίων βασιλέων, τῶν μαρτύρων καὶ ὁσίων γυναικῶν· ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὅλοι ὁμοῦ οἱ ἁμαρτωλοὶ διωκόμενοι ἐξ αὐτοῦ καὶ καταδικαζόμενοι μετὰ τῶν δαιμόνων καὶ τοῦ προδότου Ἰούδα, οἱ τύραννοι βασιλεῖς, οἱ εἰδωλολάτραι, οἱ ἀντίχριστοι, οἱ αἱρετικοί, οἱ φονεῖς, οἱ προδόται, οἱ κλέπται, οἱ ἅρπαγες, οἱ ἀνελεήμονες, οἱ πλεονέκται, οἱ φιλάργυροι, οἱ ψεῦσται, οἱ γόητες, οἱ μέθυσοι, οἱ πόρνοι, οἱ ἀσελγεῖς καὶ ὅλοι οἱ μιαροὶ καὶ ἀκάθαρτοι, καὶ πρὸ πάντων οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἀγνώμονες Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι καὶ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, οἵτινες καὶ μεγάλως ὀλολύζοντες ἄλλοι τραβοῦν τὰς γενειάδας των, ἄλλοι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, βλέποντες πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ τὸν προφήτην Μωϋσῆν, δεικνύοντα αὐτοῖς δακτυλοειδῶς τὸν Χριστὸν καὶ λέγοντα πρὸς αὐτοὺς διὰ χάρτου· «Προφήτην ἀναστήσει κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ὡς ἐμὲ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα» (Δευτερ. ιη', 15, 16). Καὶ τὸ σημεῖον

τοῦ σταυροῦ ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου μὲ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου καὶ τὰ μαρτύρια τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ὁμοῦ καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον ἀνοικτόν· καὶ μὲ ἄλλα δύο χαρτία, ἕνα ἐπὶ τὰ δεξιὰ λέγον· «Καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν» (Ἀποκαλ. κ', 12, 13)· καὶ τὸ ἄλλο ἐπὶ τὰ ἀριστερά, λέγον· «Καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός» (Ἀποκαλ. κ', 15). Καὶ τὸν Πύρινον Ποταμὸν ἐξερχόμενον ἐκ τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀνελεήμονας δαίμονας, ῥίπτοντας αὐτοὺς ἔσω καὶ δεινῶς βασανίζοντας μὲ διάφορα τυραννικὰ ὄργανα καὶ καμάκια καὶ λόγχες, ἄλλοι ἀμπώχνοντες αὐτοὺς μὲ τὰ κοντάρια μέσ' στὲς φλόγες, καὶ ἄλλοι ὡς φλογεροὶ δράκοντες περιπλεγμένοι εἰς αὐτοὺς τοὺς τραβοῦν καὶ τοὺς κατεβάζουν βιαίως εἰς τὰ καταχθόνια, ὅπου ἐστὶ τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, τα δεσμὰ τὰ ἄλυτα, ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος, καὶ τελευταῖον τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, διὰ νὰ βασανίζωνται καὶ νὰ τιμωροῦνται ἐκεῖ αἰώνια· οἵτινες καὶ φαίνονται ἔσωθεν ἀπὸ τινὰ χάσματα ὅλοι σιδηροδέσμιοι καὶ ζοφεροὶ πολλά, κτυποῦντες τοὺς ὀδόντας ἐλεεινῶς ἀκατάπαυστα, καιόμενοι ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ ἀπὸ τοὺς σκώληκας πάντοτε ἐσθιόμενοι, ὁμοῦ μὲ τὸν ἀνελεήμονα πλούσιον βλέποντες μακρόθεν ἐξ ἐναντίας των τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραὰμ καὶ αὐτὸν τὸν Παράδεισον μὲ ὅλους τοὺς ἁγίους, εὐφραινομένους ἔσωθεν, περιτειχισμένον μετὰ κρυστάλλου καὶ χρυσίου καθαροῦ καὶ λίθων πολυτελῶν πάντοθεν καὶ κεκοσμημένον μὲ ὡραιοπλούμιστα δένδρη καὶ ὄρνεα καὶ πουλλία διάφορα· καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος τοῦ κριτηρίου οὗτοι οἱ προφῆται με χάρτους λέγοντες· Ὁ Δανιήλ· «Ἐθεώρουν, ἕως ὅτου οἱ θρόνοι ἐτέθησαν καὶ ὁ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο» (ζ', 9). Ὁ Μαλαχίας· «Ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καιομένη ὡς κλίβανος, καὶ φλέξει πάντας τοὺς ἀλλογενεῖς καὶ πάντας τοὺς ποιοῦντας τὰ ἄνομα» (δ', 1). Ἡ δικαία Ἰουδίθ· «Κύριος παντοκράτωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν» (ιϛ', 17).

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΗ.

α') ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ.

Ἡ σύλληψις τῆς Θεοτόκου.

§ 1. Σπίτια καὶ περιβόλι μὲ διάφορα δένδρα καὶ ἐν μέσῳ ἡ ἁγία Ἄννα προσευχομένη καὶ εἷς ἄγγελος ἐπάνωθεν αὐτῆς εὐλογεῖ αὐτήν· καὶ ἔξω τοῦ περιβολίου βουνὸν καὶ ἐπ' αὐτῷ ὁ Ἰωακεὶμ προσευχόμενος καὶ ἄγγελος ὁμοίως εὐλογεῖ αὐτόν.

Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου.

§ 2. Σπίτια καὶ ἡ ἁγία Ἄννα κειμένη ἐπὶ κλίνης μέσα εἰς παπλώματα, ἀκουμβίζουσα εἰς προσκεφάλαιον· καὶ δύο κορίτζια ὄπισθεν βαστάζουσιν αὐτήν, καὶ ἔμπροσθέν της ἄλλο κορίτζι ῥιπίζον αὐτὴν μετὰ ῥιπιδίου· καὶ ἄλλα πάλιν κορίτζια ἐβγαίνουν ἀπὸ πύλας, βαστάζοντα φαγητά· καὶ ἄλλα πάλιν ὑποκάτωθεν αὐτῆς καθήμενα πλύνουσι τὸ παιδίον εἰς λεκάνην· καὶ ἄλλο πάλιν κουνεῖ τὸ κλινίδιον, ἐν ᾧ ἐστι τὸ παιδίον.

Ἡ Θεοτόκος εὐλογουμένη ὑπὸ τῶν ἱερέων.

§ 3. Σπίτια καὶ τράπεζα μὲ φαγητά, καὶ ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης ὁ Ἰωακεὶμ βαστῶν τὴν Παναγίαν ὡς βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας του· καὶ ἡ ἁγία Ἄννα ὄπισθεν αὐτοῦ καὶ τρεῖς ἱερεῖς καθήμενοι εἰς τὴν τράπεζαν καὶ βλέποντες τὴν Παναγίαν εὐλογοῦσιν αὐτήν.

Τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.

§ 4. Ναὸς καὶ εἰς τὴν ἄκρην πύλη μὲ τρία σκαλούνια, καὶ ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἱστάμενος εἰς τὴν πύλην μετὰ ἀρχιερατικῆς στολῆς ἁπλώνει ἔμπροσθεν τὰς χεῖρας· καὶ ἡ Παναγία τριετίζουσα ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀναβαίνει τὰ σκαλούνια, ἔχουσα τὴν μίαν χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἁπλωμένην καὶ μὲ τὸ ἄλλο (χέρι) βαστᾷ λαμπάδα· καὶ ὄπισθέν της ὁ Ἰωακεὶμ καὶ ἡ Ἄννα, βλέποντες ἀλλήλους καὶ δεικνύοντες αὐτήν· καὶ πλησίον αὐτῶν πλῆθος λαμπαδηφόρων παρθένων· ἄνωθεν δὲ τοῦ ναοῦ κουβούκλι ὡραῖον, εἰς τὸ ὁποῖον μέσα ἡ Παναγία καθημένη λαμβάνει τὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον φέρνει πρὸς αὐτὴν ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ, εὐλογῶν αὐτήν.

Ὁ Ἰωσὴφ λαμβάνων τὴν Θεοτόκον ἀπὸ τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων.

§ 5. Ναὸς καὶ ἔσωθεν ὁ προφήτης Ζαχαρίας εὐλογῶν, καὶ ὄπισθέν του ἄλλοι ἱερεῖς δεικνύοντες ἀλλήλοις τὴν Παναγίαν· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Ἰωσὴφ λαμβάνει αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός· καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι ὄπισθεν αὐτοῦ.

Ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

§ 6. Σπίτια καὶ μέσον ἡ Παναγία κειμένη ἐπὶ κλίνης νεκρά, ἔχουσα ἔμπροσθέν της σταυρωμένα τὰ χέρια, καὶ πλησίον τῆς κλίνης ἔνθεν καὶ ἔνθεν μανουάλια μὲ λαμπάδας ἀναμμένας· καὶ εἷς Ἑβραῖος ἔμπροσθεν τῆς κλίνης, ἔχων κομμένα τὰ χέρια, κρεμασμένα εἰς τὴν κλίνην, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἷς ἄγγελος μὲ γυμνὸ σπαθί· καὶ εἰς τοὺς πόδας της ὁ ἀπόστολος Πέτρος θυμιῶν μὲ θυμιατόν, καὶ εἰς τὴν κεφαλήν της ὁ ἅγιος Παῦλος καὶ ὁ θεολόγος Ἰωάννης ἀσπαζόμενοι αὐτήν· καὶ γύρωθεν οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἅγιοι ἱεράρχαι, Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, Ἱερόθεος καὶ Τιμόθεος, βαστάζοντες Εὐαγγέλια, καὶ γυναῖκες κλαίουσαι· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῆς ὁ Χριστὸς βαστῶν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν ἁγίαν αὐτῆς ψυχὴν λευκοφόρον· καὶ γύρωθεν αὐτοῦ φῶς πολὺ καὶ πλῆθος ἀγγέλων, καὶ ἄνωθεν εἰς τὸν ἀέρα πάλιν οἱ δώδεκα ἀπόστολοι ἐρχόμενοι μετὰ νεφελῶν· καὶ εἰς τὴν δεξιὰν ἄκρην τοῦ σπιτιοῦ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Ἀξίως ὡς

ἔμψυχον σὲ οὐρανὸν ὑπεδέξαντο οὐράνια, πάναγνε, θεῖα σκηνώματα, καὶ παρέστηκας» κτλ. Καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ ποιητὴς βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Γυναῖκά σε θνητήν, ἀλλ' ὑπερφυῶς καὶ μητέρα Θεοῦ εἰδότες, πανάμωμε» κτλ.

Ὁ ἐνταφιασμὸς τῆς Θεοτόκου.

§ 7. Μνημεῖον καὶ ἔσω ὁ ἀπόστολος Πέτρος βαστῶν τὴν Παναγίαν ἀπὸ τὸ κεφάλι, καὶ ὁ Παῦλος ἔξωθεν βαστάζων αὐτὴν ἀπὸ τοὺς πόδας καὶ ὁ θεολόγος Ἰωάννης ἀσπαζόμενος αὐτήν· καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι τριγύρου λαμπαδηφόροι κλαίοντες.

Ἡ μετάστασις.

§ 8. Μνημεῖον ἀνεῳγμένον, ἄδειον, καὶ οἱ ἀπόστολοι τριγύρου θαυμάζοντες· καὶ ὁ Θωμᾶς ἐν μέσῳ αὐτῶν βαστῶν ζώνην δεικνύει αὐτὴν πρὸς αὐτούς· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν εἰς τὸν ἀέρα ἡ Παναγία ἐπὶ νεφελῶν ἀνερχομένη εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ὁ Θωμᾶς πάλιν, καὶ αὐτὸς εἰς νέφαλα πλησίον αὐτῆς λαμβάνει τὴν ζώνην της ἐκ τῶν χειρῶν τής.

Ἡ Ζωοδόχος Πηγή.

§ 9. Κολυμβήθρα ὁλόχρυσος καὶ ἡ Θεοτόκος ἐν τῷ μέσῳ μὲ τὰς χεῖρας ἐκτεταμένας ἄνω καὶ μὲ τὸν Χριστὸν ἔμπροσθέν της εὐλογοῦντα εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος, ἔχοντα ἐπὶ τοῦ στήθους Εὐαγγέλιον λέγον «Ἐγώ εἰμι τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν», καὶ μὲ δύο ἀγγέλους βαστάζοντες μὲ τὸ ἕνα χέρι κορώναν ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς της, καὶ μὲ τὸ ἄλλο χαρτία λέγοντα, τοῦ ἑνὸς «Χαῖρε πηγὴ ἄχραντε καὶ ζωηφόρε», καὶ τοῦ ἄλλου «Χαῖρε κρήνη ἄχραντε καὶ θεοδόχε». Ὑποκάτωθεν δὲ τῆς κολυμβήθρας στέρνα μὲ νερὸν καὶ τρία ψάρια ἔσω, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος αὐτῆς πατριάρχαι, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, διάκονοι καὶ βασιλεῖς καὶ βασίλισσες, ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσες, νιβόμενοι καὶ πίνοντες μὲ μαστραπᾶδες καὶ ποτήρια· καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ παράλυτοι χεῖρας καὶ πόδας, ποιοῦντες ὁμοίως· καὶ ἕνας ἱερεὺς μὲ σταυρὸν ἁγιάζων αὐτούς· καὶ ἔμπροσθεν τούτων ἕνας δαιμονισμένος βασταζόμενος, καὶ καραβοκύρης χύνει τὸ νερὸν εἰς τὸν νεκρύγερτον Θετταλόν.

Τὸ «Ἄνωθεν οἱ Προφῆται».

§ 10. Ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου, φέρουσα ὡς βρέφος τὸν Χριστόν. καὶ ὑποκάτω τοῦ ὑποποδίου ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη· «Ἄνωθεν οἱ προφῆται σὲ προσκυνοῦσιν»· καὶ γύρωθεν οἱ προφῆται οὕτως· ὁ Ἰακὼβ πατριάρχης βαστῶν σκάλαν λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ καθ' ὕπνους κλίμακ' ἑώρακά σε | ἀπὸ γῆς φθάνουσαν μέχρι τοῦ θείου πόλου». Ὁ Μωϋσῆς βαστῶν βάτον λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ βάτον κέκληκα σέ, κόρη Θεοτόκε· | μυστήριον γὰρ εἶδον ἐν βάτῳ ξένον». Ὁ Ἀαρὼν βαστῶν ῥάβδον ἀνθισμένην λέγει εἰς χαρτί· «Ἐμοὶ δὲ ἀνθίσαι σε τὸν κτίστην ἄνθος | ῥάβδος προκατήγγειλεν, ἁγνὴ παρθένε». Ὁ Γεδεὼν βαστῶν πόκον λέγει εἰς χαρτί· «Πόκον σέ, ἁγνή, πρὶν κέκληκα, παρθένε· | τοῦ γὰρ τόκου σου εἶδον ἐν πόκῳ θαῦμα». Ὁ Δαβὶδ βαστῶν κιβωτὸν λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ κιβωτὸν ἡγιασμένην, κόρη, | κέκληκά σε πρίν, ὁ βλέπων ναοῦ χάριν». Ὁ Σολομὼν βαστῶν κλίνην λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ δὲ κλίνην τοῦ βασιλέως, κόρη, | κέκληκά σε πρὶν κηρύττων σου τὸ θαῦμα». Ὁ Ἡσαΐας βαστῶν λαβίδα λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ δὲ πρώην λαβίδ' ἀνθρακοφόρον | κέκληκά σ', ἁγνή, καὶ θρόνον βασιλέως». Ὁ Ἱερεμίας δεικνύων τὴν Θεοτόκον λέγει· «Ἐγώ σε εἶδον Ἰσραήλ, κόρη, νέον | ζωῆς πρὸς τρίβους ὁδηγοῦσαν, παρθένε». Ὁ Ἰεζεκιὴλ βαστῶν πύλην λέγει εἰς χαρτί· «Πύλην τοῦ Θεοῦ εἶδόν σε κεκλεισμένην, | δι' ἧς διῆλθεν ὁ πάντων Θεὸς μόνος». Ὁ Δανιὴλ βαστῶν ὄρος λέγει εἰς χαρτί· «Ὄρος νοητόν, ἐξ οὗ ἐτμήθη λίθος | κέκληκά σε πρίν, ἁγνὴ παρθενομῆτορ». Ὁ Ἀββακοὺμ βαστῶν ὄρος κατάσκιον λέγει εἰς χαρτί· «Προβλεπτικὸν χάρισμα πνεύματι φέρων | εἶδόν σε δασὺ καὶ κατάσκιον ὄρος». Ὁ Ζαχαρίας βαστῶν ἑπτάφωτον λυχνίαν λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ λυχνίαν ἑπτάφωτόν σε εἶδον | φῶς τὸ νοητὸν ἀστράψασαν κόσμῳ».

Τὸ «Ἐπὶ σοὶ χαίρει».

§ 11. Ὁ οὐρανὸς μὲ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου μὲ τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος, καὶ γύρωθεν αὐτῆς ἡ ἐπιγραφή· «Ἐπὶ σοὶ χαίρει, κεχαριτωμένη, πᾶσα ἡ κτίσις, ἀγγέλων τὸ σύστημα καὶ ἀνθρώπων τὸ

γένος». Καὶ ἐπάνωθεν, εἰς τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν αὐτῆς μέρος, πλῆθος ἁγίων ἀγγέλων, βαστάζοντες οἱ τέσσαρες ἐξ αὐτῶν χαρτία. Ὁ πρῶτος λέγει· «Χαῖρε, δόξα τῶν ἀγγέλων· χαῖρε, σκέπη τῶν ἀνθρώπων». Ὁ δεύτερος λέγει· «Χαῖρε, ναὲ θειότατε· χαῖρε, θρόνε Κυρίου». Ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὁ τρίτος λέγει· «Χαῖρε, παράδεισε τρυφῆς· χαῖρε, ζωῆς τὸ ξύλον». Ὁ τέταρτος· «Χαῖρε, τέμενος καὶ θρόνος τοῦ μεγάλου βασιλέως». Καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν ὅλα τὰ τάγματα τῶν ἁγίων ἐπὶ νεφελῶν οὕτως: οἱ προφῆται καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ πρόδρομος Ἰωάννης βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Χαῖρε, προφητῶν ἡ πληροῦσα κηρύγματα». Οἱ ἀπόστολοι καὶ ἔμπροσθεν ὁ Πέτρος λέγων· «Χαῖρε, τῶν ἀποστόλων τὸ ἀσίγητον στόμα». Οἱ ἱεράρχαι καὶ ἔμπροσθεν ὁ Χρυσόστομος λέγων· «Χαῖρε, ἱερέων κῦδος καὶ ἱεραρχῶν τὸ γέρας». Οἱ μάρτυρες καὶ ἔμπροσθεν ὁ Γεώργιος λέγων· «Χαῖρε, δόξα τῶν μαρτύρων καὶ ἰσχὺς τῶν ἀθλοφόρων». Οἱ ὅσιοι καὶ ἔμπροσθεν ὁ Ἀντώνιος λέγων· «Χαῖρε, κλέος μοναζόντων καὶ ὁσίων ἡ λαμπρότης». Οἱ δίκαιοι βασιλεῖς καὶ ἔμπροσθεν ὁ Κωνσταντῖνος λέγων· «Χαῖρε, βασιλέων κράτος καὶ διάδημα, παρθένε». Αἱ μάρτυρες καὶ ἔμπροσθεν ἡ Αἰκατερίνα λέγουσα· «Χαῖρε, δόξα τῶν παρθένων καὶ προπύργιον καὶ τεῖχος». Αἱ ὅσιαι καὶ ἔμπροσθεν ἡ Εὐπραξία λέγουσα· «Χαῖρε, μοναζόντων ἡ γλυκεῖα παράκλησις». Καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν ὁ ἐν Ἐδὲμ παράδεισος, στολισμένος μὲ πουλλία καὶ ζῷα διάφορα καὶ κοσμημένος μὲ ἀνθισμενοπράσινα καὶ ὡραιοπλούμιστα δένδρα, καὶ περιτειχισμένος μὲ χρυσολιθοκτισμένον τειχίον· καὶ ὁ πατριάρχης Ἀβραὰμ ἐν μέσῳ αὐτοῦ καὶ κύκλῳ αὐτοῦ πλῆθος ἀπειροκάκων παιδίων καὶ οἱ μετ' αὐτὸν πάντες προπάτορες καὶ δίκαιοι μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων· ἄνω ἐνατενίζοντες μεγάλως ἀγάλλονται· σὺν τούτοις δὲ καὶ ὁ εὐγνώμων λῃστὴς βαστῶν τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ.

Οἱ κδ' οἶκοι τῆς Θεοτόκου.

§ 12. α') «Ἄγγελος πρωτοστάτης». Σπίτια καὶ ἡ Παναγία καθημένη εἰς σκαμνί, κλώθουσα μετάξι κόκκινον· καὶ ἐπάνωθεν οὐρανός, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ ἄγγελος κατερχόμενος μετὰ νεφελῶν μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ αὐτήν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστάζει κλαδίον

*

ἀνθισμένον.—β') «Βλέπουσα ἡ ἁγία». Σπίτια καὶ ἡ Παναγία ὀρθὴ θαυμάζουσα καὶ βαστάζουσα χαρτὶ λέγον· «Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω»;. Καὶ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ἱστάμενος ἔμπροσθέν της μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ αὐτήν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ».—γ') «Γνῶσιν ἄγνωστον». Σπίτια καὶ ὁ ἀρχάγγελος ἱστάμενος εὐλαβῶς μὲ τὴν δεξιὰν δεικνύει ἄνω, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σε». Καὶ ἡ Παναγία ἔμπροσθέν του τὴν μὲν δεξιὰν ἔχει εἰς τὸ στῆθός της, μὲ τὴν ἀριστερὰν ⟨δὲ⟩ βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου».—δ') «Δύναμις τοῦ ὑψίστου», Ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτῆς δύο ἄγγελοι βαστάζοντες μανδήλι μεγάλο ὄπισθέν της ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῆς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατερχόμενον μὲ λάμψιν πολλὴν καὶ μὲ νέφαλα πολλά.—ε') «Ἔχουσα θεοδόχον». Σπίτια καὶ ἐν αὐτοῖς ἡ Παναγία καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἀσπαζόμεναι ἀλλήλαις· καὶ ὀλίγο παρέκει ὁ Ἰωσὴφ καὶ ὁ Ζαχαρίας ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν παιδίον μικρὸν μὲ κοντὰ ῥοῦχα, ἔχον εἰς τὸν ὦμόν του δικανίκι καὶ εἰς τὸ δικανίκι καλάθι κρεμασμένον· καὶ κάτωθεν τοῦ σπιτίου παχνὶ καὶ πωλάρι δεμένον εἰς τὸ παχνὶ τρώγει.—ϛ') «Ζάλην ἔνδοθεν ἔχων». Σπίτια καὶ ἡ Παναγία ἔγκυος ἱσταμένη ἐκστατική, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἔμπροσθέν της ἀκουμπίζων εἰς τὴν ῥάβδον του ἁπλώνει τὴν δεξιὰν πρὸς τὴν Παναγίαν, βλέπων αὐτὴν μὲ φοβερὸ σχῆμα.—ζ') «Ἤκουσαν οἱ ποιμένες». Ἅπαντα τὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἄνευ τῶν μάγων. Ζήτει σελ. 86.—η') «Θεοδρόμον ἀστέρα». Οὐρανὸς καὶ ἐξ αὐτοῦ κατερχόμενος λαμπρὸς ἀστὴρ ἐν μέσῳ ἀκτῖνος, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ βουνὰ καὶ οἱ μάγοι ἐφ' ἵππων δεικνύουσιν αὐτὸν ἀλλήλοις·—θ') «Ἴδον παῖδες Χαλδαίων». Σπίτια καὶ ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου, ἔχουσα τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ οἱ μάγοι γονατιστοὶ ἔμπροσθέν της βαστάζοντες τὰ δῶρα, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἱστάμενος ὄπισθεν αὐτῆς, καὶ ὁ ἀστὴρ κατερχόμενος ἄνωθεν· καὶ ἔξω τοῦ σπιτίου εἷς νέος βαστῶν τὰ ἄλογα τῶν μάγων ἀπὸ τὰ σαλιβάρια.—

ι') «Κήρυκες θεοφόροι». Κάστρον καὶ ἐμπρὸς τὴν πύλην τοῦ κάστρου θυρωρὸς βλέπων ἔξω, καὶ ἔξω τοῦ κάστρου βουνὰ καὶ οἱ μάγοι καβαλλάροι καὶ εἷς ἄγγελος ὁδηγῶν αὐτούς.—ια) «Λάμψας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ». Ζήτει τὴν εἰς Αἴγυπτον φυγὴν σελ. 87. —ιβ') «Μέλλοντος Συμεῶνος». Ἅπαντα τῆς ὑπαπαντῆς. Ζήτει σ. 87.—ιγ') «Νέαν ἔδειξε κτίσιν». Ὁ Χριστὸς ἐπὶ νεφέλης εὐλογῶν μὲ τὰ δύο χέρια, καὶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τῆς νεφέλης οἱ δ' εὐαγγελισταὶ τετράμορφοι· ὑποκάτωθεν δὲ εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος ἀπόστολοι, μάρτυρες, ἱεράρχαι καὶ τὰ λοιπὰ τάγματα τῶν ἁγίων ἁπάντων. — ιδ') «Ξένον τόκον». Οὐρανὸς καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου μὲ τὸ βρέφος, καὶ κάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ πλῆθος ὁσίων βλέποντες ἄνω εἰς τὸν οὐρανόν. – ιε') «Ὅλος ἦν ἐν τοῖς κάτω». Οὐρανὸς καὶ ἐπάνωθεν ὁ Χριστός, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ ἄπειρον φῶς καὶ τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων· καὶ κάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ πάλιν ὁ Χριστὸς εὐλογῶν μὲ τὰ δύο χέρια, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος αὐτοῦ ἱστάμενοι οἱ ἀπόστολοι καὶ ἄλλος ὄχλος. — ις') «Πᾶσα φύσις ἀγγέλων». Ὁ Χριστὸς καθήμενος ἐπὶ θρόνου καὶ εὐλογῶν καὶ ἐπάνωθέν του οὐρανὸς καὶ ὅλα τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων θαυμάζοντα καὶ ἀναβαίνοντα καὶ καταβαίνοντα ἐπ' αὐτόν. — ιζ') «Ῥήτορας πολυφθόγγους». Ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου μετὰ βρέφους καὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν αὐτῆς ἄνθρωποι νέοι καὶ γέροντες φοροῦντες εἰς τὰ κεφάλια των ἄλλοι καλπάκια, ἄλλοι μανδήλια τυλιγμένα καὶ θαυμάζοντες, καὶ εἰς τοὺς πόδας αὐτῶν βιβλία κείμενα κατὰ γῆς ἀνοικτὰ καὶ σφαλισμένα. — ιη') «Σῶσαι θέλων τόν». Οὐρανὸς μὲ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα, καὶ δύο ἄγγελοι ἐξερχόμενοι ἐξ αὐτοῦ· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ βουνὰ στολισμένα καὶ κοσμημένα μὲ δένδρα καὶ λουλούδια καὶ σπίτια ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ Χριστὸς περιπατῶν καὶ οἱ ἀπόστολοι ὄπισθέν του θαυμάζοντες καὶ ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις. —ιθ') «Τεῖχος εἶ τῶν παρθένων». Σπίτια καὶ ἡ Παναγία ἐν μέσῳ ἱσταμένη, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας της ὡς βρέφος τὸν Κύριον, καὶ κύκλῳ αὐτῆς πλῆθος παρθένων.— κ') «Ὕμνος ἅπας». Οὐρανὸς καὶ ἐπ' αὐτῷ ὁ Χριστὸς καθήμενος εἰς τὸν θρόνον εὐλογῶν, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ πλῆθος ἀγγέλων καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἱεράρχαι καὶ ὅσιοι κρατοῦντες

ἀνοιγμένα βιβλία. — κα') «Φωτοδόχον λαμπάδα». Ἡ Παναγία ἐν νεφέλῃ, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας της ὡς βρέφος τὸν Κύριον, καὶ φῶς πολὺ γύρωθεν αὐτῆς καὶ ἀκτῖνες κατερχόμεναι ἕως κάτω· κάτωθεν δὲ σπήλαιον σκοτεινὸν καὶ ἐν αὐτῷ ἄνθρωποι γονατιστοὶ βλέποντες πρὸς αὐτήν. — κβ') «Χάριν δοῦναι θε[λήσας]». Σπίτια καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Χριστὸς ἱστάμενος, σχίζων χαρτὶ μὲ τὰ χέρια του, γραμμένον μὲ γράμματα ἑβραϊκά· καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ χαρτίου ταῦτα τὰ γράμματα· «Τὸ τοῦ Ἀδὰμ χειρόγραφον». Καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτοῦ ἄνθρωποι γονατισμένοι, νέοι καὶ γέροντες. — κγ') «Ψάλλοντές σου τὸν τόκον». Σπίτια καὶ ἡ Παναγία ἐπὶ θρόνου φέρουσα ὡς βρέφος ἐν ἀγκάλαις τὸν Κύριον, καὶ ἔμπροσθέν της ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, βαστάζοντες ἄλλος Εὐαγγέλιον, ἄλλος θυμιατόν· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ψάλται (ἄλλοι μὲ σκιάδια, ἄλλοι μὲ μακρὲς καὶ λευκὲς σκούφιες) ψάλλοντες, καὶ διάκονοι ἐν μέσῳ αὐτῶν κανοναρχοῦντες μὲ χαρτία ἀνοικτά. — κδ') «Ὦ πανύμνητε μῆτερ». Ἡ Παναγία καθημένη ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ὑποκάτω τῶν ποδῶν της ὑποπόδιον μὲ τρία σκαλούνια, καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου βασιλεῖς, ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς, ὅσιοι, προσευχόμενοι ἄλλοι γονατιστοί, ἄλλοι ἱστάμενοι καὶ βαστάζοντες χαρτία καὶ λέγοντες «Ἀλληλούια».

Οἱ δώδεκα ἀπόστολοι καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν.

§ 13. Ὁ Πέτρος γέρων στρογγυλογένης βαστῶν ἐπιστολὴν λέγουσαν· «Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἰουλίου κθ').

Ὁ Παῦλος φαρακλός, βουρλογένης, μιξαιπόλιος, βαστῶν τὰς ιδ' ἐπιστολάς του τυλιγμένας καὶ δεμένας ὅλας ὁμοῦ (Ἰουλίου κθ').

Ὁ Θεολόγος Ἰωάννης, γέρων φαρακλὸς, μακρυγένης οὐ πολλά, βαστῶν Εὐαγγέλιον (Σεπτεμβ. κς').

Ὁ Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστής, γέρων μακρυγένης, βαστῶν Εὐαγγέλιον (Νοεμβρίου ις').

Ὁ Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστής, νέος σγουροκέφαλος, ὀλιγογένης, ἱστορίζων τὴν Θεοτόκον (Ὀκτωβρίου ιη').

Ὁ Μᾶρκος ὁ εὐαγγελιστής, μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης, βαστῶν Εὐαγγέλιον (Ἀπριλίου κε').

Ὁ Ἀνδρέας, γέρων κατζαρομάλλης, εἰς δύο χωρίζων τὸ γένειον, βαστῶν σταυρὸν καὶ τυλιγμένον χαρτί (Νοεμβρ. λ').

Ὁ Σίμων ὁ Ζηλωτής, γέρων φαρακλός, στρογγυλογένης (Μαΐου ι').

Ὁ Ἰάκωβος νέος ἀρχιγένης (Ἀπριλίου λ').

Ὁ Βαρθολομαῖος νέος ἀρχιγένης (Ἰουνίου ια').

Ὁ Θωμᾶς νέος ἀγένειος (Ὀκτωβρίου ς').

Ὁ Φίλιππος νέος ἀγένειος (Νοεμβρίου ιδ').

Οὗτοι βαστάζουσι χαρτία τυλιγμένα.

Οἱ τέσσαρες εὐαγγελισταί, ὅταν κάθηνται εἰς σκαμνία καὶ γράφουν.

§ 14. Ὁ Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστὴς γράφων· «Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ» (α', 1).

Ὁ Μᾶρκος ὁ εὐαγγελιστὴς γράφων· «Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ» (α', 1).

Ὁ Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς γράφων· «Ἐπειδή περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν» (α', 1).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ εὐαγγελιστὴς ἐν σπηλαίῳ καθήμενος, βλέπων ὄπισθεν ἐκστατικὸς εἰς τὸν οὐρανόν, τὴν μὲν δεξιὰν χεῖρα ἔχων ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του, τὴν δὲ ἀριστερὰν ἔχων ἁπλωμένην πρὸς τὸν Πρόχορον· καὶ ὁ ἅγιος Πρόχορος ἔμπροσθεν αὐτοῦ καθήμενος γράφει· «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» (α', 1). Ἔμπροσθεν δὲ αὐτῶν τὰ τετράμορφα ζῶα μὲ πτερά, βαστάζοντα Εὐαγγέλια καὶ βλέποντα πρὸς αὐτούς· εἰς τὸν Ματθαῖον ἄνθρωπος, εἰς τὸν Μᾶρκον λέων, εἰς τὸν Λουκᾶν μόσχος, εἰς τὸν Ἰωάννην ἀετός. Τὸ ὅμοιον ἀνθρώπῳ τὴν σάρκωσιν διαγράφει. Τὸ ὅμοιον λέοντι τὸ ἔμπρακτον καὶ βασιλικὸν χαρακτηρίζει. Τὸ ὅμοιον μόσχῳ τὴν ἱερουργικὴν καὶ ἱερατικὴν ἐμφαίνει. Τὸ ὅμοιον ἀετῷ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐμφανίζει. Γίνωσκε καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ Ματθαῖος Μᾶρκος Λουκᾶς ἱστορίζονται ἔσω εἰς σπίτια, ὅταν γράφωσι· ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν τῷ σπηλαίῳ μετὰ τοῦ Προχόρου.

Οἱ ἑβδομήκοντα ἀπόστολοι.

§ 15. Ὁ Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος γέρων μακρυγένης (Ὀκτωβρίου κγ').

Ὁ Ματθίας γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ Κλεόπας γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Ἀνδρόνικος νέος σπανός.
Ὁ Σιλουανὸς γέρων φαρακλός, κοντογένης.
Ὁ Ἄγαβος γέρων διχαλογένης.
Ὁ Ἀνανίας γέρων μακρυγένης.
Ὁ Φίλιππος νέος ἀρχιγένης (Ὀκτ. ια').
Ὁ Πρόχορος μιξαιπόλιος, διχαλοκοντογένης.
Ὁ Νικάνωρ νέος ἀρχιγένης.
⟨Ὁ⟩ Ἰάκωβος Ἀλφαίου νέος ὀξυγένης ἐκ τῶν δώδεκα.
Ὁ Ἰούδας ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Ῥοῦφος μιξαιπόλιος, πλατυγένης.
Ὁ Σωσθένης γέρων φαρακλός, μακρυγένης.
Ὁ Λῖνος νέος στρογγυλογένης.
⟨Ὁ⟩ Στάχυς νέος ὀξυγένης.
Ὁ Στέφανος νέος ἀγένειος, διάκονος.
Ὁ Τίμων μιξαιπόλιος, βουρλογένης.
Ὁ Ἑρμᾶς νέος ἀρχιγένης.
⟨Ὁ⟩ Φλέγων νέος ἀγένειος.
Ὁ Σωσίπατρος νέος στρογγυλογένης.
Ὁ Ἰάσων νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Γάιος γέρων μακρυγένης.
⟨Ὁ⟩ Τυχικὸς νέος ἀγένειος.
Ὁ Φιλήμων γέρων περικαπνισμένον ἔχων τὸ γένειον.
Ὁ Νάρκισσος νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Τρόφιμος μιξαιπόλιος, μακρυγένης.
Ὁ Καῖσαρ νέος ἀγένειος.
Ὁ Ζηνᾶς μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης.
Ὁ Ἀρίσταρχος γέρων σγουροκέφαλος.
Ὁ Μᾶρκος, ἀνεψιὸς Βαρνάβα, νέος ἀγένειος.
Ὁ Σίλας νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Γάιος γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Ἑρμῆς γέρων μακροπλατυγένης.
Ὁ Ἀσύγκριτος γέρων εἰς τρία χωρίζων τὸ γένειον.
Ὁ Ἀπολλῶς γέρων πλατυγένης.

Ὁ Κηφᾶς νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Κλήμης γέρων κοντογένης.
Ὁ Ἰοῦστος γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Κούαρτος μιξαιπόλιος, μακρυγένης.
Ὁ Ἔραστος νέος βουρλογένης
Ὁ Ὀνησιφόρος γέρων.
Ὁ Κάρπος γέρων εἰς δύο χωρίζων τὸ γένειον.
Ὁ Εὔοδος νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Οὐρβανὸς νέος μακρυγένης.
Ὁ Ἀριστόβουλος γέρων.
Ὁ Τυχικὸς νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Συμεών, ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, ὑπέργηρος.
Ὁ Πούδης νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Ἡρωδίων γέρων.
Ὁ Ἀρτεμᾶς νέος ὀξυγένης.
Ὁ Φιλόλογος μιξαιπόλιος, κοντογένης.
Ὁ Ὀλυμπᾶς γέρων.
Ὁ Ῥοδίων νέος.
Ὁ Λουκᾶς γέρων μακρυγένης.
Ὁ Ἀπελλῆς νέος κοντογένης.
Ὁ Ἀμπλίας νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Τῖτος νέος ἀγένειος.
Ὁ Πατροβᾶς νέος βουρλογένης.
Ὁ Τέρπνους γέρων φαρακλός, διχαλογένης.
Ὁ Θαδδαῖος μιξαιπόλιος, πλατυγένης·
Ὁ Ἐπαινετὸς νέος εἰς τρία χωρίζων τὸ γένειον.
Ὁ Ἀχαϊκὸς γέρων μακρυγένης.
Ὁ Ἀκύλας γέρων εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον.
Ὁ Λούκιος νέος ἀγένειος.
Ὁ Βαρνάβας μιξαιπόλιος, μακρυγένης.
Ὁ Φουρτουνᾶτος γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ Ἐπαφρόδιτος νέος ἀγένειος.
Ὁ Κρήσκης γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Παρμενᾶς νέος.

Οὗτοι βαστοῦν χαρτία τυλιγμένα.

Οἱ ἅγιοι ἱεράρχαι καὶ τὰ σχήματα καὶ ἐπιγράμματα αὐτῶν.

§ 16. Ὁ ἅγιος Βασίλειος μιξαιπόλιος, μακρὰν ἔχων τὴν γενειάδα, ὀφρύδια καμαρωτά, λέγει εἰς χαρτί· «Οὐδεὶς ἄξιος τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις». Ἰαν. α'.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, νέος ὀλιγογένης, λέγει· «Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον». Νοεμ. ιγ'.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, γέρων φαρακλός, πλατυγένης, περικαπνισμένον ἔχων τὸ γένειον καὶ τὰ ὀφρύδια ἴσα, λέγει· «Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, ὁ τρισάγιος». Ἰαν. κε'.

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας, γέρων φαρακλός, πλατυγένης, λέγει· «Πάλιν καὶ πολλάκις σοὶ προσπίπτομεν». Ἰαν. ιη'.

Ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας μιξαιπόλιος, μακροδιχαλογένης, φορῶν εἰς τὴν κεφαλήν του σκέπασμα μὲ σταυροὺς λέγει· «Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας ἀχράντου».

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ ἐν Μύροις, γέρων φαρακλός, στρογγυλογένης, λέγει· «Ὁ τὰς κοινὰς ταύτας καὶ συμφώνους».

Ὁ ἅγιος Σπυρίδων, γέρων μακροδιχαλογένης, φορῶν σκούφιαν λέγει· «Ἔτι προσφέρομέν σοι τὴν λογικήν».

Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος, γέρων σγουροκέφαλος, μακρυγένης, λέγει· «Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογοῦντάς σε, Κύριε, καὶ ⟨ἁγιάζων⟩».

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, γέρων ἀσπρομακρυγένης, λέγει· «Μετὰ τούτων καὶ ἡμεῖς τῶν μακαρίων».

Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, γέρων σγουροκέφαλος, διχαλογένης, μακρυμάλλης, λέγει· «Μεμνημένος τοίνυν τῆς σωτηρίου ταύτης ἐντολῆς».

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος, γέρων μακρυγένης, λέγει· «Κύριε παντοκράτορ, ὁ μόνος ἅγιος, ὁ δεχό⟨μενος⟩» κτλ.

Ὁ Σίλβεστρος, πάπας Ῥώμης, γέρων μακρυγένης, λέγει· «Σοὶ παρακατατιθέμεθα τὴν ζωὴν ἡμῶν».

Ὁ Ἀνδρέας Κρήτης, γέρων ἀσπρογένης, λέγει· «Πρόσσχες, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐξ ἁγίου». Ἰουλίου δ'.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, γέρων ὀξυγένης, λέγει· «Εὐχαριστοῦμέν σοι, βασιλεῦ ἀόρατε, ὁ τῇ» κτλ. Ἰανουαρίου ι'.

Ὁ Πέτρος Ἀλεξανδρείας, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· «Τίς σου τὸν χειτῶνα, Σῶτερ, διεῖλε»; Καὶ ὁ Χριστὸς ἱστάμενος ὡς

βρέφος ἔμπροσθέν του, εὐλογῶν αὐτόν, λέγει εἰς χαρτί· «Ἄρειος ὁ ἄφρων καὶ παγκάκιστος, Πέτρε». Νοεμβρίου κδ'.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς πολιός, πλατεῖαν ἔχων τὴν γενειάδα λέγει· «Οἱ λέγοντες τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὴν μοναρχίαν τῆς θεότητος εἰς διαρχίαν τέμνουσι». Κυριακὴ β' Νηστειῶν.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νεοκαισαρείας, γέρων σγουροκέφαλος, κοντογένης. Νοεμβρίου ιζ'.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος, νέος ὀλιγογένης. Μαρτίου ιβ'.

Ὁ Γρηγόριος τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας, γέρων κοντοπλατυγένης. Σεπτεμβρίου λ'.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Ἀκραγαντίνων, γέρων κοντογένης. Νοεμ. κγ'.

Ὁ Γερμανὸς Κωνσταντινουπόλεως γέρων σπανός. Μαΐου ιβ'.

Ὁ Ἐπιφάνιος Κύπρου γέρων φαρακλός, ἀσπρογένης.

Ὁ Ἱερόθεος Ἀθηνῶν γέρων μακρυγένης. Ὀκτ. δ'.

[Ὁ ἅγιος Βησσαρίων, μητροπολίτης Λαρίσσης, ὅμοιος τῷ Παλαμᾷ. Σεπτεμβρίου ιε'][1].

Ὁ Πρόκλος Κωνσταντινουπόλεως γέρων μεγαλογένης. Νοεμ. κ'.

Ὁ Πολύκαρπος Σμύρνης γέρων στρογγυλογένης. Φεβρ. κγ'.

Ὁ Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων μιξαιπόλιος, ὀξυγένης. Μαρτ. ια'.

Ὁ Μεθόδιος Κωνσταντινουπόλεως γέρων φουντογένης. Ἰουν. δ'.

Ὁ Μόδεστος Ἱεροσολύμων γέρων φαρακλός. Δεκεμβρίου ιη'.

Ὁ Βλάσιος Σεβαστείας γέρων σγουροκέφαλος, ὀξυγένης. Φεβρουαρίου ια'.

Ὁ Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων γέρων ὀξυγένης. Δεκεμ. ζ'.

Ὁ Παρθένιος Λαμψάκου γέρων πλατυγένης. Φεβρ. ζ'.

Ὁ Ταράσιος Κωνσταντινουπόλεως γέρων ὀξυγένης. Φεβρ. κε'.

Ὁ Ἀντίπας Περγάμου γέρων μακρυγένης. Ἀπριλ. ια'.

Ὁ Λέων, πάπας Ῥώμης, γέρων μακρυγένης. Φεβρ. ιη'.

Ὁ Λέων Κατάνης γέρων πλατυγένης. Φεβρ. κ'.

Ὁ Ἀχίλλειος Λαρίσσης γέρων βουρλογένης. Μαΐου ιε'.

Ὁ Νίκανδρος[2] Κωνσταντινουπόλεως γέρων. Ἰουνίου β'.

[1] Προσθήκη μεταγενεστέρα.

[2] Ἀνάγνωθι· «Ὁ Νικηφόρος»

Ὁ Θεοφύλακτος γέρων σπανός. Μαρτίου η΄.

Ὁ Ἄνθιμος νέος ὀλιγογένης. Σεπτ. γ΄.

Ὁ Βαβύλας γέρων πλατυγένης. Σεπτ. δ΄.

Ὁ Αὐτόνομος γέρων κοντοστρογγυλογένης. Σεπτ. ιβ΄.

Ὁ Εὐμένιος γέρων στρογγυλογένης. Σεπτ. ιη΄.

Ὁ Πορφύριος γέρων γυμνοπώγων, ὀξυγένης, Φεβρ. κϛ΄.

Ὁ Πατρίκιος νέος ὀλιγογένης. Μαΐου ιθ΄.

Ὁ Ἀθηνογένης νέος ὀξυγένης. Ἰουλ. ιϛ΄.

Ὁ Νικηφόρος Κωνσταντινουπόλεως γέρων βουρλογένης. Μαρτίου ιγ΄.

Ὁ Μητροφάνης Κωνσταντινουπόλεως γέρων δασυγένης. Ἰουν. δ΄.

Ὁ Ὑπάτιος γέρων ὀξυγένης. Νοεμ. ιε΄.

Ὁ Εὐσέβιος ἀρχιγένης. Ἰουν. κβ΄.

Ὁ Ἀγαπητὸς γέρων ὀξυγένης. Ἀπριλίου ιζ΄.

Ὁ Μαρτῖνος Ῥώμης νέος ὀξυγένης. Σεπτ. ιϛ΄.

Ὁ Ἰωσὴφ Θεσσαλονίκης νέος ὀξυγένης. Ἰουλίου ιε΄.

Ὁ Θεράπων γέρων κοντογένης, βαστῶν φλεβότομον. Μαΐου ιδ΄.

Ὁ Ἐλευθέριος νέος ἀρχιγένης. Δεκεμβρίου ιε΄.

Ὁ Μελέτιος γέρων μακρυγένης, εἰς τρία χωρίζων τὸ γένειον. Φεβρουαρίου ιβ΄.

Ὁ Βουκόλος Σμύρνης γέρων, εἰς τρία χωρίζων τὸ γένειον. Φεβρουαρίου ϛ΄.

Ὁ Βασιλεὺς Ἀμασείας γέρων ὀξυγένης, ὅμοιος τοῦ μεγάλου Βασιλείου. Ἀπριλίου κϛ΄.

Ὁ Παῦλος ὁ ὁμολογητὴς νέος κοντοδιχαλογένης. Νοεμ. ϛ΄.

Ὁ Ἀμφιλόχιος γέρων πολλά. Νοεμβρ. κγ΄.

Ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων γέρων στρογγυλογένης. Μαρτ. ιη΄.

Ὁ Ἀβέρκιος γέρων πολυγένης. Ὀκτ. κβ΄.

Ὁ Κυπριανὸς νέος σγουροκέφαλος, μακροδιχαλογένης. Ὀκτ. β΄.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς γέρων οὐ πολλά. Σεπτ. β΄.

Ὁ Δονᾶτος Εὐροίας γέρων ἀσπρογένης. Ἀπριλίου λ΄.

Ὁ Μιχαὴλ Συνάδων γέρων ὀξυγένης. Μαΐου κγ΄.

Ὁ Λεονίδης γέρων κοντογένης. Ἀπριλίου ιϛ΄.

Ὁ Ἱππόλυτος Ῥώμης νέος ὀλιγογένης. Ἰανουαρίου λ΄.

Ὁ Κλήμης Ῥώμης γέρων πλατυγένης. Νοεμβρίου κγ΄.

Ὁ Κλήμης Ἀγκύρας πολιός, στρογγυλογένης. Ἰαν. κγ'.

Ὁ Χαραλάμπης ἱερεὺς γέρων ὀξυδιχαλογένης. Φεβρ. ι'.

Ὁ Ἰωσὴφ ὁ πρεσβύτερος γέρων ὀξυγένης. Ἀπρ. γ'.

Οἱ ἅγιοι διάκονοι.

§ 17. Ὁ Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς καὶ ἀρχιδιάκονος νέος ἀγένειος. Δεκεμβρίου κζ'.

Ὁ Ῥωμανὸς ὁ μελῳδὸς νέος ἀρχιγένης. Ὀκτ. α'.

Ὁ Εὔπλος νέος ἀγένειος. Αὐγούστου ια'.

Ὁ Λαυρέντιος νέος ἀρχιγένης. Αὐγούστου ι'.

Ὁ Ρουφῖνος νέος ἀγένειος. Ἀπριλίου ζ'.

Ὁ Βενιαμὶν νέος ἀρχιγένης. Ὀκτ. ιγ'.

Ὁ Ἀειθαλᾶς νέος ἀγένειος. Δεκεμ. ια'.

Ὁ Κύριλλος νέος ἀγένειος. Μαρτίου κθ'.

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν.

§ 18. Ὁ ἅγιος Γεώργιος νέος ἀγένειος. Ἀπριλίου κγ'.

Ὁ ἅγιος Δημήτριος νέος μουστακίζων. Ὀκτ. κϛ'.

Ὁ Προκόπιος νέος ἀγένειος. Ἰουλίου η'.

Ὁ Θεόδωρος ὁ στρατηλάτης νέος σγουροκέφαλος, βουρλογένης. Φεβρουαρίου η'.

Ὁ Θεόδωρος ὁ Τήρων μαυρογένης, τὰ μαλλία ἄνωθεν τῶν ὠτίων ἔχων. Φεβρουαρίου ιζ'.

Ὁ Μερκούριος νέος ἀρχιγένης. Νοεμβρίου κε'.

Ὁ Ἀρτέμιος ὅμοιος τοῦ Χριστοῦ τὸ εἶδος. Ὀκτ. κ'.

Ὁ Νικήτας, καὶ αὐτὸς ὅμοιος αὐτῷ. Σεπτ. ιε'.

Ὁ Μηνᾶς ὁ Αἰγύπτιος γέρων στρογγυλογένης. Νοεμ. ια'.

Ὁ Βίκτωρ καὶ Βικέντιος νέοι ἀγένειοι.

Ὁ Ἰάκωβος ὁ Πέρσης νέος μαυροδιχαλογένης. Σεπτ. κζ'.

Ὁ Καλλίστρατος νέος μαυροδιχαλογένης. Σεπτ. κζ'.

Ὁ Γουρίας γέρων κοντογένης. Νοεμ. ιε'.

Ὁ Σαμωνᾶς νέος κοντογένης.

Ὁ Ἄβιβος διάκονος, στρογγυλογένης ὀλίγον.

Ὁ Ἀρέθας γέρων ὀξυγένης. Ὀκτ. κδ'.

Ὁ Μηνᾶς ὁ καλλικέλαδος νέος ὀξυγένης. Δεκ. ι'

Ὁ Ἑρμογένης ἀρχιγένης.

Ὁ Εὔγραφος ἀγένειος.

Ὁ Εὐστάθιος ὁ Πλακίδας μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης. Σεπτ. κ′.

Ὁ Ἀγάπιος καὶ Θεόπιστος οἱ υἱοί του νέοι ἀγένειοι.

Ὁ Σέργιος καὶ Βάκχος νέοι ἀγένειοι. Ὀκτ. ζ′.

Ὁ Ἑρμύλος γέρων στρογγυλογένης.

Ὁ Στρατόνικος νέος ἀγένειος. Ἰαν. ιγ′.

Ὁ Γυμνάσιος νέος στρογγυλογένης. Ὀκτ. ιδ′.

Ὁ Ναζάριος μιξαιπόλιος, ὀλιγογένης.

Ὁ Γερβάσιος νέος πλατυγένης.

Ὁ Πορτάσιος (γρ. Προτάσιος) νέος κοντογένης.

Ὁ Κέλσιος νέος ἀγένειος.

Ὁ Πρόβος γέρων. Ὁ Τάραχος νέος. Ὁ Ἀνδρόνικος ἀρχιγένης. Ὀκτωβρίου ιβ′.

Ὁ Νέστωρ νέος ἀγένειος. Ὀκτωβρίου κζ′.

Ὁ Μαρκιανὸς καὶ Μαρτύριος νέοι βαστοῦντες καλαμάρια. Ὀκτωβρίου κε′.

Ὁ Ὀνησιφόρος νέος ἀρχιγένης. Νοεμ. θ′.

Ὁ Σισίννιος γέρων κοντογένης. Νοεμ. κγ′.

Ὁ Πάμφιλος νέος ὀλιγογένης. Φεβρ. ις′.

Ὁ Εἰρήναρχος νέος ἀγένειος. Νοεμ. κθ′.

Ὁ Πλάτων καὶ Ῥωμανὸς νέοι ἀγένειοι. Νοεμ. ιη′.

Ὁ Ἀδριανὸς νέος ὀξυγένης. Αὐγούστου κς′.

Ὁ Λουκιανὸς νέος ἀγένειος. Ὀκτωβρίου ις′.

Ὁ Λεόντιος νέος ἀγένειος. Ἰουνίου ιη′.

Ὁ Γόρδιος νέος ἀρχιγένης. Ἰαν. γ′.

Ὁ Νεόφυτος νέος ἀγένειος. Ἰαν. κα′.

Ὁ Φλῶρος καὶ Λαῦρος νέοι ἀγένειοι. Αὐγ. ιη′.

Ὁ Βονιφάτιος νέος. Ὁ Αἰμιλιανὸς νέος. Δεκεμ. ιθ′.

Ὁ Ἀκάκιος ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Μερκουρίῳ.

Ὁ Λουκιλιανὸς μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης. Ἰουν. γ′.

Ὁ Ἀγαθόνικος νέος ὀλιγογένης. Αὐγ. κβ′.

Ὁ Εὐλάμπιος νέος στρογγυλογένης. Ὀκτ. ι′.

Ὁ Νικηφόρος νέος στρογγυλογένης. Φεβρ. θ′.

Ὁ Οὔαρος νέος κοντογένης. Ὀκτ. ιθ′.

Ὁ Μώκιος νέος ὀλιγογένης. Ἰαν. κθ'.
Ὁ Ζηνόβιος νέος ἀρχιγένης. Ὀκτ. λ'.
Ὁ Μαῦρος νέος στρογγυλογένης. Ὀκτ. ιζ'.
Ὁ Πολύευκτος νέος κοντογένης. Ἰαν. θ'.
Ὁ Γοβδελαᾶς νέος ἀγένειος. Σεπτ. κθ'.
Ὁ Λοῦππος νέος ἀγένειος. Αὐγ. κγ'.
Ὁ Ἰωάννης ὁ νέος μάρτυς ὅμοιος Νέστορος. Ἀπρ. ιη'.
Ὁ Κήρυκος τριετής. Ἰουλ. ιε'.
Ὁ Ἰουλιανὸς ὁ Αἰγύπτιος νέος ἀρχιγένης. Ἰαν. η'.
Ὁ Μάμας νέος ἀγένειος. Σεπτ. β'.
Ὁ Ἀκίνδυνος νέος ὀξυγένης. Νοεμβρ. ιβ'.
Ὁ Πηγάσιος νέος στρογγυλογένης Νοεμ. ιβ'.
Ὁ Ἀφθόνιος νέος διχαλογένης. Νοεμ. ιβ'.
Ὁ Ἐλπιδηφόρος καὶ Ἀνεμπόδιστος νέοι ἀγένειοι. Νοεμ. ιβ'.
Ὁ Σεβαστιανὸς νέος ἀρχιγένης. Δεκ. ιη'.
Ὁ Ἀνδρέας ὁ στρατηλάτης γέρων σγουροκέφαλος. Αὐγ. ιθ'.
Ὁ Μαυρίκιος μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης. Δεκ. κζ'.
Ὁ Θεόδουλος νέος ἀρχιγένης. Ἀπρ. δ'.
Ὁ Ἀγαθόπους ἀγένειος. Ἀπρ. δ'.
Ὁ Κρήσκης ὁ ἐν Μύροις νέος ἀρχιγένης. Ἀπρ. ιε'.
Ὁ Ἰσίδωρος ὁ ἐν Χίῳ ἀρχιγένης, ὅμοιος Ἀρτεμίῳ. Μαΐου ιδ'.
Ὁ Χριστοφόρος νέος ἀγένειος. Μαΐου θ'.

Οἱ πέντε μάρτυρες.

§ 19. Ὁ Εὐστράτιος γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Αὐξέντιος γέρων ὀξυγένης, σγουροκέφαλος.
Ὁ Μαρδάριος γέρων στρογγυλογένης.
Ὁ Εὐγένιος νέος ἀρχιγένειος.
Ὁ Ὀρέστης νέος ἀγένειος.
} Δεκ. ιγ'.

Οἱ δέκα μάρτυρες.

§ 20. Ὁ Θεόδουλος νέος ἀγένειος.
Ὁ Σατορνῖνος νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Εὔπορος νέος στρογγυλογένης.
Ὁ Γελάσιος νέος ἀρχιγένης.
} Δεκ. κγ'.

Ὁ Εὐνικιανὸς γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Ζωτικὸς νέος ὀξυγένης.
Ὁ Ἀγαθόπους νέος ἀγένειος.
Ὁ Βασιλείδης νέος στρογγυλογένης. — Δεκ. κγ'.
Ὁ Εὐάρεστος νέος σγουροκέφαλος μουστακίζων.
Ὁ Πόμπιος γέρων ὀξυγένης.

Οἱ ἅγιοι μ' μάρτυρες οἱ ἐν Σεβαστείᾳ.
Μαρτίου θ'.

§ 21. Ὁ Ἡσύχιος νέος μουστακίζων.
⟨Ὁ⟩ Μελίτων νέος ἀγένειος.
Ὁ Ἡράκλειος νέος ὀξυγένης.
⟨Ὁ⟩ Σμάραγδος μουστακίζων.
Ὁ Δόμνος γέρων ὀξυγένης.
⟨Ὁ⟩ Εὐνοϊκὸς νέος στρογγυλογένης
Ὁ Οὐάλης νέος ὀξυγένης.
⟨Ὁ⟩ Βιβιανὸς γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Κλαύδιος γέρων σγουροκέφαλος, κοντογένης.
Ὁ Πρίσκος γέρων ὀλιγογένης.
Ὁ Θεόδουλος μιξαιπόλιος, ὀξυγένης.
Ὁ Εὐτύχιος γέρων ὀξυγένης.
⟨Ὁ⟩ Ἰωάννης νέος ὀξυγένης.
Ὁ Ξανθίας νέος σγουροκέφαλος.
Ὁ Ἠλιανὸς γέρων πλατυγένης.
Ὁ Σισίννιος γέρων φαρακλός, στρογγυλογένης.
Ὁ Κυρίων νέος ἀγένειος.
⟨Ὁ⟩ Ἀγγίας νέος ἀγένειος.
Ὁ Ἀέτιος νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Φλάβιος νέος σγουροκέφαλος.
Ὁ Ἀκάκιος νέος ὀξυγένης.
Ὁ Ἐκδίκιος νέος ἀγένειος.
Ὁ Λυσίμαχος γέρων διχαλογένης.
Ὁ Ἀλέξανδρος νέος σγουροκέφαλος, ὀξυγένης.
Ὁ Ἠλίας νέος στρογγυλογένης.
Ὁ Γοργόνιος μιξαιπόλιος, φαρακλός, στρογγυλογένης.

Ὁ Θεόφιλος νέος ἀγένειος.
Ὁ Δομετιανὸς μιξαιπόλιος, ὀξυγένης.
Ὁ Γάιος γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Γοργόνιος νέος μουστακίζων.
Ὁ Εὐτυχὴς νέος ἀρχιγένης.
Ὁ Ἀθανάσιος γέρων εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον.
Ὁ Κύριλλος νέος στρογγυλογένης.
Ὁ Σακέρδων γέρων ὀξυγένης.
Ὁ Οὐαλέριος νέος κοντογένης.
Ὁ Φιλοκτήμων νέος στρογγυλογένης.
Ὁ Σεβηριανὸς νέος σπανός, φαρακλός.
Ὁ Λουδίων νέος ἀγένειος.
Ὁ ἅγιος Κάνδιδος, ὁ φύλαξ αὐτῶν, νέος ἀρχιγένης.

Οἱ ἅγιοι Μακκαβαῖοι.

Αὐγούστου α'.

§ 22. Ὁ ἅγιος Ἀβεὶβ μουστακίζων.
Ὁ Γουρίας καὶ Ἀντώνιος νέοι ἀγένειοι.
Ὁ Ἐλεάζαρ καὶ Εὐσεβωνᾶς νέοι ἀγένειοι.
Ὁ Ἀλεὶμ καὶ Μάρκελλος παιδία.
Ὁ ἅγιος Ἐλεάζαρ, ὁ διδάσκαλος αὐτῶν, γέρων μακρυγένης.
Ἡ ἁγία Σολομονή, ἡ μήτηρ αὐτῶν, γραῦς.

Οἱ ἅγιοι ἑπτὰ παῖδες ἐν Ἐφέσῳ, ἐν σπηλαίῳ κοιμώμενοι.

§ 23. Ὁ Μαξιμιλιανός, ὁ Ἰάμβλιχος, ὁ Μαρτινιανός, ὁ Διονύσιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ἐξακουστωδιανός, ὁ Κωνσταντῖνος· νέοι ἀγένειοι. Ὀκτ. κγ'. Αὐγ. δ'.

Οἱ ἅγιοι Ἀνάργυροι.

§ 24. Τρεῖς εἰσὶν αἱ συζυγίαι τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ὧν τὰ ὀνόματα Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός, οἱ μὲν ἀπὸ Ῥώμης, οἱ δὲ ἐξ Ἀσίας, οἱ δὲ ἐξ Ἀραβίας.

Οἱ ἀπὸ Ῥώμης Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς νέοι ὀξυγένειοι. Ἰουλ. α'.

Οἱ ἐξ Ἀσίας νέοι ἀρχιγένειοι. Νοεμ. α'.

Οἱ ἐξ Ἀραβίας μελανοί, ἀρχιγένειοι, ἔχοντες εἰς τὰ κεφάλια μανδήλια τυλιγμένα.

Ὁ ἅγιος Κύρος γέρων φαρακλός. μακροδιχαλογένης. Ἰαν. λα'.
Ὁ ἅγιος Ἰωάννης μιξαιπόλιος. ὀξυγένης. Ἰαν. λα'.
Ὁ Παντελεήμων νέος ἀγένειος, σγουροκέφαλος. Ἰουλ. κζ'.
Ὁ ἅγιος Ἑρμόλαος ἱερεὺς γέρων. ὀξυγένης. Ἰουλ. κϛ'.
Ὁ ἅγιος Σαμψὼν ἱερεὺς γέρων. στρογγυλογένης.
Ὁ Διομήδης νέος ὀξυγένης. Αὐγ. ιϛ'.
Ὁ Φώτιος καὶ Ἀνίκητος νέοι ἀγένειοι. Αὐγ. ιβ'.
Ὁ Θαλλέλαιος νέος μαυρογένης. Μαΐου κ'.
Ὁ Τρύφων νέος ἀγένειος. κατζαρομάλλης. Φεβρ. α'.

Οἱ ὅσιοι καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν καὶ ἐπιγράμματα.

§ 25. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος γέρων κοντοδιχαλογένης. ἔχων γυμνὸν ὀλίγον τὸν πώγωνα καὶ φορῶν σκέπασμα λέγει· «Μὴ ἀπατῶ, μοναχέ, χορτασίᾳ κοιλίας. Ὑποταγὴ μετὰ ἐγκρατείας ὑποτάσσει τοὺς δαίμονας». [Ἕτερον ἐπίγραμμα τοῦ Ἀντωνίου· «Εἶδον ἐγὼ τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἡπλωμένας ἐν τῇ γῇ καὶ εἶπον· Τίς δύναται ἐκφυγεῖν ταύτας; καὶ εἶπέ μοι ἄγγελος· Ἡ ταπεινοφροσύνη»] [1].

Ὁ ἅγιος Εὐθύμιος γέρων φαρακλός. μακρὰν ἔχων τὴν γενειάδα ἕως τοὺς μηρούς. λέγει· «Ἀδελφοί. τὰ ὅπλα τοῦ μοναχοῦ εἰσὶν ἡ μελέτη. ἡ προσευχή, ἡ διάκρισις. ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ κατὰ Θεὸν ὑπακοή». Ἰαν. κ'.

Ὁ ἅγιος Σάββας γέρων. ἔχων τὸ γένειον εἰς δύο χωρισμένον καὶ τὸν πώγωνα βαδαρόν. λέγει· «Ὅστις σῶμα ἐνίκησε, οὗτος φύσιν ἐνίκησε· ὁ δὲ φύσιν νικήσας πάντως ὑπὲρ φύσιν ἐγένετο». Δεκεμβρίου ε'.

Ὁ ἅγιος Ἀρσένιος γέρων σγουροκέφαλος. μακροπλατυγένης. λέγει· «Ἀδελφοί. δι' ὃ ἐξήλθετε ἀγωνίσασθε καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας μὴ ἀμελήσητε». Μαΐου η'.

Ὁ ἅγιος Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης γέρων διχαλογένης. Ἰανουαρίου ια'.

Ὁ ἅγιος Ἱλαρίων ὁ μέγας γέρων βουρλογένης, εἰς τρία χωρίζων τὸ γένειον. Ὀκτ. κα'.

Ὁ ἅγιος Παχώμιος γέρων φαρακλὸς εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον λέγει· «Ἄγρυπνον ὄμμα οἶδε τὸν νοῦν ἁγνίζειν. [Ἐ]θραύειν

[1] Προσθήκη μεταγενεστέρα ἐν τῇ φιτ.

πύρωσιν. φάσματα φυγαδεύειν». Ἔμπροσθεν δὲ αὐτοῦ ἄγγελος Κυρίου φορῶν σχῆμα μοναχικόν. μανδύαν καὶ κουκούλλι εἰς τὴν κεφαλήν του. καὶ δεικνύων αὐτὸ πρὸς αὐτὸν δακτυλοειδῶς λέγει εἰς χαρτί· «Ἐν τούτῳ τῷ σχήματι σωθήσεται πᾶσα σάρξ, ὦ Παχώμιε». Μαΐου ιε'.

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ γέρων φαρακλός. ὀξυγένης. λέγει· «Οὐδὲν ἄλλο βλάπτει τοὺς μοναχοὺς καὶ χαροποιεῖ τοὺς δαίμονας. ὡς τὸ κρύπτειν τοὺς ἰδίους λογισμούς». Ἰουλ. ε'.

Ὁ ἅγιος Θωμᾶς ὁ ἐν τῷ Μαλαιῷ γέρων φαρακλός, κατζαρογένης. Ἰουλίου ζ'.

Ὁ ἅγιος Ἱλαρίων γέρων σγουροκέφαλος. κοντοδιχαλογένης. Μαΐου δ'.

Ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ Θηβαῖος γέρων. ἔχων τὰ γένεια μακρὰ ἕως τὴν μέσην. φορῶν ψιάθιον λέγει· «Ὡς χόρτος ἡμῶν τῶν βροτῶν αἱ ἡμέραι Δαβὶδ ἔφησε· μή τις ἀμφιβαλλέτω. Τοίνυν ἄξιον χόρτον ἡμᾶς ἐσθίειν καὶ ἐνδεδῦσθαι διὰ παντὸς τοῦ βίου». Ἰανουαρίου ιε'.

Ὁ ἅγιος Στέφανος ὁ Νέος. ὁ ὁμολογητής. νέος ὀξυγένης· βαστῶν ἐν τῇ δεξιᾷ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ λέγει· «Εἴ τις οὐ προσκυνεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν περιγραπτὸν ἐν εἰκόνι. εἴη ἀνάθεμα». Νοεμβρίου κη'.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ ὁμολογητὴς γέρων φαρακλὸς λέγει· «Ἀδελφέ. δάμαζε τὴν σάρκα καὶ σχόλαζε εἰς εὐχάς». Ἰαν. κα'.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τριχινᾶς γέρων μακροδιχαλογένης. Ἀπρ. κ'.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐν τῷ Ἀκρίτᾳ γέρων στρογγυλογένης. Ἀπριλίου κβ'.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Συκεώτης γέρων κοντογένης. Ἀπρ. κβ'.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης γέρων φαρακλός, διχαλογένης. Νοεμβρίου ια'.

Ὁ ἅγιος Θεόκτιστος μαυροφουντογένης. Ἰαν. δ'.

Ὁ ἅγιος Μαρτινιανὸς γέρων ὀξυγένης λέγει· «Φεῦγε. μοναχέ. ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ σῴζου». Φεβρ. ιγ'.

Ὁ ἅγιος Παφνούτιος γέρων μακροδιχαλογένης, φαρακλός. λέγει· «Ὅπου περ ἂν ᾖς, μὴ μέτρει σεαυτὸν καὶ ἀναπαύῃ». Ἀπρ. κ'.

Ὁ ἅγιος Ἀβράμιος γέρων μεγαλοξυγένης. Ὀκτ. κθ'.

*

Ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης, γέρων ὀξυγένης, λέγει· «Εἴ τις τὸν κόσμον ἐμίσησε, οὗτος τοῦ ἐχθροῦ τὰς παγίδας διέφυγεν». Φεβρουαρίου δ'.

Ὁ ἅγιος Ποιμὴν γέρων μακροτριχαλογένης. Αὐγ. κζ'.

Ὁ ἅγιος Ἀκάκιος γέρων φαρακλός, κοντοβουρλογένης. Αὐγ. κη'.

Ὁ ἅγιος Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ, γέρων κατζαροστρογγυλογένης, λέγει· «Ὀφείλει ἄνθρωπος κρῖναι ἑαυτὸν ἀπὸ παντὸς πράγματος». Αὐγούστου κη'.

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς ὁ Στειρίου, νέος ὀξυγένης, λέγει· «Μέλλει τῷ Θεῷ λόγοις οἷς αὐτὸς οἶδεν ἀρρήτοις δοξάσαι τοῦτον τὸν τόπον, πλῆθος πιστῶν ἔρχεσθαι μέχρι τέλους». Φεβρ. ζ'.

Ὁ ἅγιος Μᾶρκος γέρων σπανός, ἔχων ὀλίγας τρίχας εἰς τὸν πώγωνα. Μαρτίου κε'.

Ὁ ἅγιος Δανιὴλ ὁ τῆς Σκήτεως γέρων ὀξυγένης.

Ὁ ἅγιος Κασσιανὸς ὁ Ῥωμαῖος, γέρων ὀξυγένης, λέγει· «Τύρβη ματαία κοσμικῶν φροντισμάτων | τὴν ψυχικὴν ἤμβλυνεν ὀξυδερκίαν». Φεβρουαρίου κθ'.

Ὁ ἅγιος Νεῖλος, γέρων μακροδιχαλογένης. λέγει· «Κενὰ σοβεῖς. Τάλαινα φαύλη καρδία, | ἡ τὸν νοητὸν ἀθετοῦσα νύμφιον». Νοεμ. ιβ'.

Ὁ ἅγιος Γεράσιμος γέρων δασυγένης. Μαρτίου δ'.

Ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος γέρων πολλά. ὁ δὲ Ἀλεξανδρεὺς ἱλαρὸς καὶ χαρίτης. Ἰανουαρίου ιθ'.

Ὁ Ἰωάννης ὁ τῆς Κλίμακος, γέρων μεγαλογένης, λέγει· «Ταῖς ἀρεταῖς πρόβαινε ὥσπερ βαθμίσι | τὸν νοῦν ἀνυψῶν πρακτικαῖς θεωρίαις». Μαρτίου λ'.

Ὁ ἅγιος Ὑπερέχιος γέρων φαρακλός, διχαλογένης. Αὐγ. ζ'.

Ὁ ἅγιος Στυλιανὸς ὁ Παφλαγών. γέρων δασυγένης. λέγει· «Παίδων φύλαξ πέφυκα· Χριστοῦ τὸ δῶρον». Νοεμ. κς'.

Ὁ ἅγιος Ἐφραὶμ ὁ Σύρος γέρων σπανός, ἔχων ὀλίγα γένεια· φορῶν σκέπασμα λέγει· «Παῤῥησία γέλωτι συγκεκραμένη | ψυχὰς ἀπὸ γῆς εὐχερῶς καταστρέφει». Ἰαν. κη'.

Ὁ ἅγιος Χαρίτων, γηραιὸς πάνυ, (λέγει)· «Εἰ πατέρα καλεῖν με θέλετε, μίμεισθέ μου τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις». Σεπτ. κη'.

[Ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος γέρων μεγαλογένης. φορῶν σκέπασμα] [1].

[1] Προσθήκη μεταγενεστέρα.

Ὁ ἅγιος Ἰωαννίκιος γέρων μακρυγένης, μακρυμάλλης, μονοχίτων, ἀνυπόδητος, ἔχων γυμνωμένας χεῖρας καὶ πόδας καὶ βαστῶν σταυρὸν λέγει εἰς χαρτί· «Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ, καταφυγή μου ὁ Υἱός, σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Τριὰς ἁγία». Νοεμβρίου δ΄.

Ὁ ἅγιος Ζαχαρίας γέρων εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ μονάζων γέρων πολλά.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χοζεβίτης γέρων μακροδιχαλογένης.

Ὁ ἅγιος Ἀμμοῦν γέρων μακρυμάλλης.

Ὁ ἅγιος Θεόδουλος γέρων ὀξυγένης.

Ὁ ἅγιος Μαρκιανὸς γέρων φαρακλός.

Ὁ ἅγιος Λάζαρος ὁ ὁμολογητὴς γέρων μακρυγένης, φαρακλός. Νοεμβρίου ζ΄.

Ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁ Νέος μιξαιπόλιος, κατζαρογένης. Φεβρ. κη΄.

Ὁ ἅγιος Δομετιανὸς γέρων ὀξυγένης. Ἰαν. ι΄.

Ὁ ἅγιος Βενέδικτος γέρων ὀλιγογένης. Μαρτίου ιδ΄.

Ὁ ἅγιος Ὀνούφριος γέρων γυμνός, μακρυμάλλης, ἔχων τὰ γένεια μακρὰ ἕως τοὺς πόδας, λέγει· «Μὴ κόρος ἐντέρων σε Χριστοῦ χωρίσῃ· | μὴ βόρβορός σε τῶν παθῶν καθηδύνῃ· | εἰ δ' οὖν, δακρύσεις ἐν φλογὶ τῇ παμφάγῳ». Ἰουνίου ιβ΄.

Ὁ ἅγιος Πέτρος ὁ Ἀθωνίτης γέρων ὁλόγυμνος, ἔχων τὸ γένειον ὡς τὰ γόνατα, βαστῶν σταυρὸν λέγει· «Μοναχός ἐστιν ἀληθὴς ὁ μηδὲν ἔχων ἐν τῷ παρόντι βίῳ, εἰ μὴ μόνον τὸν Χριστόν».

Ὁ ἅγιος Βαρλαὰμ γέρων ἀσπρογένης. Αὐγ. κϛ΄.

Ὁ ἅγιος Ἰωάσαφ ὁ βασιλεὺς Ἰνδίας νέος ἀρχιγένης, φορῶν κορώνα λέγει· «Τυφὼν μαραίνει τὸ δροσῶδες τῶν φύλλων, | τῦφος δὲ τεφροῖ τῆς ψυχῆς τὴν λαμπάδα». Αὐγούστου κϛ΄.

Ὁ ἅγιος Κυριακὸς ὁ ἀναχωρητὴς γέρων ὀξυγένης. Σεπτ. κθ΄.

Ὁ ἅγιος Σισόης γέρων πλατυγένης, φαρακλός. Ἰουλίου ϛ΄.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Παλαιολαυρίτης γέρων κοντογένης. Ἀπριλίου ιθ΄.

Ὁ ἅγιος Δαβὶδ ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ γέρων μακρυμάλλης, ἔχων τὰ γένεια μακρὰ ἕως τοὺς πόδας. Ἰουνίου κϛ΄.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Κολοβὸς γέρων μακρυγένης, εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον. Νοεμ. θ΄.

Ὁ ἅγιος Παῦλος ἐν τῷ Λάτρῳ γέρων φαρακλός, εἰς πέντε χωρίζων τὸ γένειον καὶ φορῶν αἴγειον δέρμα. Δεκεμβρίου ιε'.

Ὁ ἅγιος Ἀκάκιος ὁ ἐν τῇ Κλίμακι νέος ἀρχιγένης. Νοεμ. κς'.

Ὁ ἅγιος Πατάπιος γέρων ὀξυγένης. Δεκεμβρίου η'.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης νέος ἀγένειος, βαστῶν κλεισμένον Εὐαγγέλιον. Ἰανουαρίου ιε'.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Ψυχαΐτης γέρων φαρακλός, βουρλογένης. Μαΐου ζ'.

Ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ἁπλοῦς γέρων ὀλιγογένης. Μαρτίου ζ'.

Ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ὑποτακτικὸς μιξαιπόλιος, διχαλογένης. Δεκ. ζ'.

Ὁ ἅγιος Αὐξέντιος ὁ ἐν τῷ βουνῷ γέρων ὀξυγένης. Φεβρ. ιδ'.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Καθαρῶν γέρων. Ἀπριλίου κζ'.

Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς γέρων ὀξυγένης. Ἰουλ. κα'.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ σὺν αὐτῷ γέρων κοντογένης.

Ὁ ἅγιος Λαμπαδὸς νέος κοντοδιχαλογένης. Ἰουλίου ε'.

Ὁ ἅγιος Στέφανος ὁ Σαββαΐτης νέος ὀξυγένης. Ἰουλίου ιγ'.

Ὁ ἅγιος Ἀλέξιος, ὁ ἄνθωπος τοῦ Θεοῦ, ὅμοιος τῷ Προδρόμῳ. Μαρτίου ιζ'.

Ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος ὁ Πέρσης νέος ὀξυγένης. Ἰαν. κβ'.

Ὁ ἅγιος Νίκων ὁ Μετανοεῖτε νέος στρογγυλογένης, μακρότριχος, ἔχων τὰς τρίχας ἠγριωμένας. Νοεμ. κϛ'.

Ὁ ἅγιος Ξενοφῶν γέρων ὀξυγένης. Ἰανουαρίου κϛ'.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, μιξαιπόλιος, βουρλογένης.

Ὁ ἅγιος Ἀρκάδιος, ὁ ἕτερος υἱὸς αὐτοῦ, νέος ὀξυγένης.

Οἱ στυλῖται.

§ 26. Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Θαυμαστοορείτης γέρων στρογγυλογένης. Μαΐου κδ'.

Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Στυλίτης γέρων κοντοδιχαλογένης. Σεπτ. α'.

Ὁ ἅγιος Δανιὴλ ὁ Στυλίτης γέρων ὀξυγένης. Δεκ. ια'.

Ὁ ἅγιος Ἀλύπιος ὁ Κιονίτης γέρων μακρυγένης. Νοεμ. κϛ'.

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς, ὁ νέος στυλίτης, μιξαιπόλιος, διχαλογένης. Δεκεμβρίου ια'.

Οἱ ποιηταί.

§ 27. Γερμανὸς ὁ πατριάρχης, γέρων σπανός, λέγει «Ἀγάλλεται ὁ χορὸς τῶν ἁγίων εἰς αἰῶνας· βασιλείαν γὰρ οὐρανῶν ἐκληρονόμησαν».

Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων μιξαιπόλιος, ὀξυγένης, λέγει· «Ἄκουε οὐρανὲ καὶ ἐνωτίζου ἡ γῆ· σαλευθήτω τὰ»:

Φιλόθεος πατριάρχης, γέρων ὀξυγένης, ⟨λέγει⟩· «Σεσωμάτωται τὸ μύρον τὸ οὐράνιον, Χριστὸς ὁ Κύριος διὰ φι»:

Ἀνδρέας Κρήτης, γέρων ἀσπρογένης, ⟨λέγει⟩· «Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς»:

Ἰώαννης Εὐχαΐτων, γέρων διχαλογένης, λέγει· «⟨Ὁ⟩ Λόγος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Πατέρα συνάναρχος, τὸ Πνεῦμα»:

Γεώργιος Νικομηδείας, γέρων φαρακλός, ὀξυγένης, ⟨λέγει⟩· «Ἀγαλλιάσθω οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ αἱ νεφέλαι».

Μεθόδιος ὁ πατριάρχης, γέρων φουντογένης, ⟨λέγει⟩· «Σὺ βασιλεῦ ὁ ὢν καὶ διαμένων εἰς αἰῶνας».

Ὁ Κυπριανός, νέος σγουροκέφαλος, διχαλογένης, ⟨λέγει⟩· «Θαυμαστὸς εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ θαυμ»:

Ἀνατόλιος πατριάρχης, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· «Ἡ βασιλεία σου, Χριστὲ ὁ Θεός, βασιλεία πάν»:

Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, γέρων διχαλογένης, φορῶν σκέπασμα λέγει· «⟨Εὐ⟩φράνθητι, Ἱερουσαλήμ· πανηγυρίσατε πάν⟨τες⟩».

Κοσμᾶς, γέρων φαρακλός, ὀξυγένης, ⟨λέγει· «Σ⟩οφία, λόγος καὶ δύναμις, υἱὸς ὢν τοῦ»:

Ἰωσήφ, γέρων ὀξυγένης, λέγει· «Ηὔγασεν ἰδοὺ ἡμέρα σωτήριος τοῖς ἐν νυ»:

Θεοφάνης, γέρων ὀξυγένης, λέγει· «Ἱεροτύποις μορφώσεσι τῶν»:

Βυζάντιος, γέρων διχαλογένης, λέγει· «Σῶσαι βουλόμενος τὸν πλανηθέντα».

Στέφανος Ἁγιοπολίτης, γέρων φορῶν σκέπασμα, λέγει· «Νυκτὶ ὡμοίωται ὡς τὴν σκιὰν τὴν νομικὴν»:

Γεώργιος Σικελιώτης, μιξαιπόλιος, διχαλογένης. ⟨λέγει⟩· «Εὐφραίνου ἐν Κυρίῳ ἡ Ἐκκλησία· ἀγάλλου»:

Συμεὼν Θαυμαστοορείτης. γέρων στρογγυλογένης, λέγει· «Φοβερὸς εἶ, Κύριε, καὶ τίς ὑποστήσεται τῆς»:

Ἀρσένιος, νέος ἀρχιγένης, λέγει· «Δεῦτε. φιλέορτοι καὶ φιλόχριστοι, τὰ ἄνθη τῶν»:

Βαβύλας, γέρων στρογγυλογένης. λέγει· «Τὴν ἐν Τριάδι μίαν δύναμιν ὀρθοδόξως»:

Ἐφραὶμ Καρίας, γέρων κοντοδιχαλογένης, λέγει· «Οἱ ἄγγελοί σου, Χριστέ, τῷ θρόνῳ τῆς μεγαλω»:

Ἀνδρέας ὁ Πυῤῥός, μιξαιπόλιος, φαρακλός, πλατοδιχαλογένης, λέγει· «Ἤνπερ οἱ ἄνω λειτουργοὶ τρόμῳ λιτ»:

Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, γέρων φαρακλός, διχαλογένης, ⟨λέγει⟩· «Αἰσχύνθητε, ἄνομοι, ἐρεσχελοῦντες κατὰ Κυρίου».

Ῥωμανὸς ὁ μελῳδός, νέος ἀρχιγένης, λέγει· «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει».

Σέργιος, μιξαιπόλιος, ὀξυγένης, λέγει· «Ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἡμῶν».

Λέων ὁ δεσπότης γέρων ὀξυγένης, φορῶν μίτραν ⟨λέγει⟩· «Σκέπη κραταιὰ ὑπάρχεις ὁ τετ»:

Λέων ὁ μαΐστωρ μιξαιπόλιος, ὀξυγένης, φορῶν σκιάδι ⟨λέγει⟩· «Πατέρες, συγχάρητε· παρθένοι, σκιρτήσατε».

Βασίλειος ὁ Πιγεριώτης, γέρων στρογγυλογένης, φορῶν σκιάδι λέγει· «Τριὰς ὁμοούσιε, Πάτερ καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον».

Χριστοφόρος ὁ πρωτασηκρήτης νέος μακρυγένης, φορῶν μανδήλι ⟨λέγει⟩· «Ὑπὸ πολλῆς εὐσπλαγχνίας καὶ οἰκτιρ»:

Ἰουστῖνος, νέος στρογγυλογένης, λέγει· «Ἐν Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ θείῳ Πνεύματι Θεὸς ἅγιος».

Νικόλαος, γέρων φαρακλός, μακροδιχαλογένης, ⟨λέγει⟩· «Λύμης φθοροποιοῦ φυγόντες κακοδόξων».

Ἡ ὁσία Κασία λέγει· «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα».

Οἱ δίκαιοι.

§ 28. Ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν χριστιανῶν, νέος ἀρχιγένης βαστῶν σταυρὸν καὶ Εὐαγγέλιον.

Ἡ ἁγία Ἑλένη ἡ μήτηρ αὐτοῦ ὁμοίως.

Ὁ δίκαιος Πέτρος ὁ τελώνης μιξαιπόλιος, ὀξυγένης.

Ὁ δίκαιος Φιλάρετος ὁ Ἐλεήμων γέρων μακρυγένης.

Ὁ δίκαιος Εὐλόγιος ὁ λατόμος μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης.

Ὁ δίκαιος Εὐδόκιμος νέος ἀρχιγένης.

Ἡ ἁγία Πουλχερία ἡ βασίλισσα.

Ἡ δικαία Πλακίλλα βασίλισσα, γυνὴ Θεοδοσίου.

Ὁ δίκαιος Ἰωάννης γέρων ὀξυγένης.
Ὁ δίκαιος Ζαχαρίας ὁ σκυτοτόμος μιξαιπόλιος.

Αἱ μυροφόροι γυναῖκες.

§ 29. Ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰουλ. κβ'.
Ἡ ἁγία Σαλώμη. Αὐγ. γ'.
Ἡ ἁγία Ἰωάννα.
Ἡ Μαρία καὶ Μάρθα, ἀδελφαὶ Λαζάρου.
Ἡ Μαρία τοῦ Κλωπᾶ.
Ἡ ἁγία Σωσάννα.

Αἱ μάρτυρες.

§ 30. Ἡ ἁγία πρωτομάρτυς Θέκλα. Σεπτ. κδ'.
Ἡ ἁγία Αἰκατερίνα.
Ἡ ἁγία Κυριακή.
Ἡ ἁγία Μαρίνα. Ἰουλ. ιζ'.
Ἡ ἁγία Βαρβάρα.
Ἡ Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια. Δεκ. κβ'.
Ἡ ἁγία Ἀνυσία. Δεκ. λ'.
Ἡ ἁγία Τατιανή. Ἰαν. ιβ'.
Ἡ ἁγία Θεοδότη. Σεπτ. ιζ'.
Ἡ Θεοπίστη, σύζυγος Εὐσταθίου.
Ἡ ἁγία Ἀγάθη.
Ἡ ἁγία Δαρεία.
Ἡ Ἀγάπη, Εἰρήνη, Χιονία. Ἰουλ. ις'.
Ἡ ἁγία Μαύρα.
Ἡ ἁγία Σοφία, Πίστις, Ἐλπίς, Ἀγάπη.
Ἡ ἁγία Πελαγία. Μαΐου δ'.
Ἡ ἁγία Φωτεινή. Φεβρ. κς'.
Ἡ ἁγία Γλυκερία καὶ Θεοδοσία.
Ἡ ἁγία Κικιλία. Νοεμ. κβ'.
Ἡ ἁγία Ἀγριππίνα. Ἰουλ. κγ'.
Ἡ ἁγία Ἰουλίττα. Ἰουλ. ιε'.
Ἡ ἁγία Χριστίνα. Ἰουλ. κδ'.
Ἡ ἁγία Ναταλία. Αὐγ. κς'.
Ἡ ἁγία Ἀνθοῦσα. Αὐγ. κβ'.

Ἡ ἁγία Καλλίστη. Σεπτ. α'.
Ἡ ἁγία Μηνοδώρα. Μητροδώρα. Νυμφοδώρα.
Ἡ ἁγία Εὐφημία. Σεπτ. ιϛ'. Ἰουλ. ια'.
Ἡ ἁγία Ἰουστίνα.
Ἡ ἁγία Εὐλαμπία.
Ἡ ἁγία Χαριτίνη.
Ἡ ἁγία Καλλιόπη.
Ἡ ἁγία Ἑρμιόνη.
Ἡ ἁγία Μυρώπη.
Ἡ ἁγία Ἁγνή.
Ἡ ἁγία Κυπρίλλα.

Αἱ ὁσιομάρτυρες.

§ 31. Ἡ ἁγία Ἀναστασία ἡ Ῥωμαία.
Ἡ ἁγία Ἐπιστήμη.
Ἡ ἁγία Εὐγενία.
Ἡ ἁγία Φεβρωνία.
Ἡ ἁγία Εὐδοκία.
Ἡ ἁγία Παρασκευή.

Αἱ ὅσιαι.

§ 32. Ἡ ἁγία Εὐπραξία.
Ἡ ἁγία Θεοδώρα.
Ἡ ἁγία Εὐφροσύνη.
Ἡ ἁγία Πελαγία.
Ἡ ἁγία Ματρώνα.
Ἡ ἁγία Μελάνη.
Ἡ Θεοδώρα ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
Ἡ ἁγία Μακρίνα.
Ἡ ἁγία Μαρία ἡ Αἰγυπτία.
Ἡ ἁγία Θεοκτίστη ἡ Λεσβία.
Ἡ ἁγία Ξένη.
Ἡ ἁγία Θεοφανὼ ἡ βασίλισσα.

Ἡ ὕψωσις τοῦ Σταυροῦ.

§ 33. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ ἄμβωνας καὶ ἐπάνω αὐτοῦ ὁ ἅγιος Μόδεστος). Ἱεροσολύμων πατριάρχης. βαστῶν τὸν τίμιον Σταυρὸν

τοῦ Χριστοῦ· καὶ ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος ἡ ἁγία Ἑλένη ἡ βασίλισσα καὶ μετ' αὐτῆς ἄρχοντες πολλοὶ καὶ πλῆθος λαοῦ βλέποντες ἄνω, ἔχοντες ὑψωμένα τὰ χέρια.

β') ΑΙ ΑΓΙΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΑΙ ΕΠΤΑ ΣΥΝΟΔΟΙ.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ α' σύνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου κατὰ τὸ τιη' παρὰ τῶν τιη' θεοφόρων πατέρων κατὰ Ἀρείου.

§ 34. Σπίτια καὶ ἐπάνωθεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος καθήμενος μέσον ἐπὶ θρόνου. καὶ ἀπὸ τὰ δύο του μέρη καθήμενοι μὲ ἀρχιερατικὴν στολὴν οὗτοι οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς. Σίλβεστρος πάπας Ῥώμης. Ἀλέξανδρος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας. Εὐστάθιος * * Ἱεροσολύμων. ὁ ἅγιος Παφνούτιος ὁ ὁμολογητής, ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Νισίβης, ὁ ἅγιος Παῦλος Νεοκαισαρείας καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες τριγύρου του καθήμενοι· καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἷς φιλόσοφος θαυμάζων και ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἱστάμενος, τὸ ἕνα χέρι ἔχων ἁπλωμένον πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ τὸ ἄλλο σφίγγει κεραμίδα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐβγαίνει πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὸ μὲν πῦρ φεύγει ἄνω, τὸ δὲ ὕδωρ διαῤῥέει διὰ τῶν δακτύλων κάτω. Καὶ ὁ Ἄρειος ἱστάμενος καὶ αὐτὸς μὲ ἱερατικὴν στολήν, καὶ ἔμπροσθέν του ὁ ἅγιος Νικόλαος ἔχων ἁπλωμένο τὸ χέρι, ἵνα ῥαπίσῃ αὐτόν· καὶ οἱ ὁμόφρονες Ἀρείου αἱρετικοὶ κάθηνται κάτω ἀπὸ ὅλους· ὁ δὲ ἅγιος Ἀθανάσιος, νέος ἀγένειος, διάκονος, καθήμενος γράφει τὸ «Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν» μέχρι τοῦ «καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον».

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ β' σύνοδος ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου κατὰ τὸ τξβ' παρὰ τῶν ρν' κατὰ Μακεδονίου.

§ 35. Σπίτια καὶ ἐπάνωθεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐν μέσῳ ὁ Μέγας Θεοδόσιος καθήμενος ἐπὶ θρόνου. καὶ ἀπὸ τὰ δύο του μέρη καθήμενοι οὗτοι οἱ ἅγιοι· ὁ ἅγιος Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας, Μελέτιος Ἀντιοχείας, Κύριλλος Ἱεροσολύμων, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ γράφων τὸ «Πιστεύω» ἀπὸ τοῦ «καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον» ἕως τέλους· καὶ πλησίον

αὐτῶν ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες καθήμενοι, καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος οἱ Μακεδονιασταὶ καθήμενοι καὶ διαλεγόμενοι μετ' αὐτῶν.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ γ' σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ κατὰ τὸ υδ' παρὰ τῶν ρλ' κατὰ Νεστορίου.

§ 36. Σπίτια καὶ ἐπάνωθεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἐν μέσῳ ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος ὁ Μικρός, νέος ἀρχιγένης, καθήμενος ἐπὶ θρόνου· καὶ ἀπὸ τὰ δύο του μέρη καθήμενοι ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Νεστόριος, γέρων μὲ ἀρχιερατικὴν στολήν, διαλεγόμενος μὲ αὐτούς· καὶ πλησίον του οἱ ὁμόφρονές του αἱρετικοί, ἔχοντες εἰς τοὺς ὤμους των διαβόλους.

Ἡ ἁγία δ' σύνοδος ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ Μαρκιανοῦ βασιλέως κατὰ τὸ υκε' παρὰ τῶν χλ' κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου.

§ 37. Σπίτια καὶ ἐπάνωθεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος γέρων καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ πλησίον του ἄρχοντες μὲ καλπάκια καὶ χρυσοκόκκινα σκιάδια· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη καθήμενοι ὁ ἅγιος Ἀνατόλιος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Μάξιμος Ἀντιοχείας, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων καὶ Πασχασῖνος καὶ Λουκήνσιος ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος, ἐπίτροποι καὶ τοποτηρηταὶ Λέοντος πάπα Ῥώμης, καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Διόσκορος μὲ ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ ὁ Εὐτυχὴς μαζί του διαλεγόμενοι μὲ αὐτούς, καὶ διάβολοι εἰς τοὺς ὤμους των χαλινοῦντες αὐτούς.

Ἡ ἁγία ε' σύνοδος ἡ γενομένη ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου κατὰ τὸ φκζ' παρὰ τῶν ρξε' κατὰ Ὠριγένους.

§ 38. Σπίτια καὶ ἐπάνωθεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ ἀπὸ τὰ δύο του μέρη καθήμενοι ὁ ἅγιος Βιγίλιος πάπας Ῥώμης, Εὐτύχιος Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Ὠριγένης γέρων, διαλεγόμενος μὲ αὐτούς, καὶ εἷς δαίμων καθήμενος εἰς τοὺς ὤμους του κρατεῖ τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἡ ἁγία οἰκουμενικὴ ϛ′ σύνοδος ἡ γενομένη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου κατὰ τὸ χνϛ′ παρὰ τῶν ρο′ κατὰ Ὀνωρίου, Σεργίου, Πύῤῥου.

§ 39. Σπίτια καὶ ἄνωθεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὁ βασιλεὺς μιξαιπόλιος, διχαλογένης, καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ ὄπισθέν του οἱ δορυφόροι του· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη καθήμενοι ὁ ἅγιος Γεώργιος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, καὶ οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα Θεόδωρος καὶ Γεώργιος καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες καὶ αἱρετικοὶ διαλεγόμενοι μὲ αὐτούς.

Ἡ ἁγία ζ′ σύνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης, κατὰ τῶν Εἰκονομάχων.

§ 40. Σπίτια καὶ ἄνωθεν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος μικρὸ παιδί, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Εἰρήνη, καθήμενοι εἰς θρόνους, κρατοῦντες ὁ μὲν Κωνσταντῖνος τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ Εἰρήνη τῆς Παναγίας· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτῶν ὁ ἅγιος Ταράσιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα Πέτρος καὶ Πέτρος ἐπίσκοποι, καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ πατέρες καθήμενοι, βαστοῦντες εἰκόνας, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἷς ἀρχιερεὺς γράφων· «Εἴ τις οὐ προσκυνεῖ τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ τὸν τίμιον Σταυρόν, εἴη ἀνάθεμα».

Ἡ ἀναστήλωσις τῶν ἁγίων εἰκόνων.

§ 41. Ναὸς καὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ὁ ἅγιος Μεθόδιος ὁ πατριάρχης μὲ ἀρχιερατικὴν στολήν, βαστῶν πατερίτζαν, καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς ὄπισθέν του βαστοῦντες εἰκόνας, καὶ ἔμπροσθεν δύο διάκονοι βαστοῦντες τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄλλοι δύο τῆς Παναγίας, τὴν λεγομένην Ὁδηγήτριαν, μὲ ποδιὲς χρυσοῦφαντες· καὶ ὄπισθεν τοῦ πατριάρχου ἡ Θεοδώρα ἡ βασίλισσα καὶ ὁ βαλεὺς Μιχαὴλ ὁ υἱός της, μικρὸ παιδί, βαστῶντες καὶ αὐτοὶ εἰκόνας· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν ἱερεῖς μὲ θυμιατὰ καὶ λαμπάδες καὶ οἱ ἅγιοι οὗτοι ἀσκηταί, Ἰωάννης, Ἀρσάκιος καὶ Ἡσαΐας, καὶ ἄλλο πλῆθος μοναχῶν· καὶ πλησίον αὐτῶν ἡ ὁσία Κασία καὶ πλῆθος μοναζουσῶν μετ' αὐτῆς καὶ ἕτεροι πολλοὶ λαϊκοί, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία, βαστάζοντες σταυροὺς καὶ λαμπάδας.

γ') ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΓΙΩΝ.

Τὰ θαύματα τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

§ 42. α') Ὁ Μιχαὴλ δεικνύων τῇ Ἄγαρ τὸ ὕδωρ.— Σπίτι καὶ εἰς τὴν θύραν του ὁ Ἀβραάμ, καὶ ἔμπροσθέν του ἡ Ἄγαρ κρατοῦσα ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Ἰσμαήλ, μικρὸ παιδί, ἔχουσα καὶ δερμάτι μὲ νερὸ καὶ καλάθι μὲ ψωμὶ εἰς τοὺς ὤμους της· καὶ παρέκει εἰς τὸ βουνὸν ὁ Ἰσμαὴλ κείμενος ἀνάσκελα ὑποκάτω δένδρου· καὶ παρέκει πάλιν ἡ Ἄγαρ καὶ ὁ ἀρχάγγελος δεικνύει αὐτῇ νερὸν εἰς τὴν γῆν δακτυλοειδῶς.

β') Ὁ Μιχαὴλ κωλύει τὸν Ἀβραὰμ ἐκ τῆς σφαγῆς τοῦ Ἰσαάκ.— Ζήτει εἰς τὴν θυσίαν Ἀβραὰμ σελ. 52.

γ') Ὁ Μιχαὴλ κωλύει ἐν τῇ ὁδῷ τὸν Βαλαάμ. — Ζήτει σελ. 58.

δ') Ὁ Μιχαὴλ ἐπιτιμῶν τὸν Διάβολον μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σῶμα Μωϋσέως. — Ζήτει σελ. 59.

ε') Ὁ Μιχαὴλ φανεὶς τῷ Γεδεὼν ἐνισχύει αὐτὸν κατὰ τοῦ Μαδιάμ.— Ζήτει σελ. 59.

ς') Ὁ Μιχαὴλ φανεὶς τῷ Ἰησοῦ Ναυὴ τὸν προστάζει νὰ λύσῃ τὸ ὑπόδημά του.— Ζήτει σελ. 59.

ζ') Ὁ Μιχαὴλ εὐαγγελίζεται τὸν τόκον Σαμψὼν τῷ Μανωέ.—Ζήτει σελ. 60.

η') Ὁ Μιχαὴλ φανεὶς εἰς τὸν Δαυίδ, φονεύων τὸν λαὸν διὰ τῆς θυσίας ἐπαύσατο. — Ζήτει σελ. 63.

θ') Ὁ Μιχαὴλ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς Σενναχηρὶμ ρπε' χιλιάδας.— Ζήτει σελ. 67.

ι') Ὁ Μιχαὴλ συγκαταβὰς εἰς τοὺς τρεῖς παῖδας.—Ζήτει σελ. 69.

ια') Ὁ Μιχαὴλ κομίζει τροφὴν τῷ Δανιὴλ διὰ τοῦ Ἀββακούμ. — Ζήτει σελ. 70.

ιβ') Ὁ Μιχαὴλ λυτρούμενος τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Περσῶν. — Κάστρον μεγάλον καὶ ὡραῖον καὶ ὑποκάτωθέν του τέντες καὶ πλῆθος στρατιωτῶν πεζοὶ καὶ καβαλαροὶ σφαττόμενοι ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ ἄλλοι ἀκουμβίζουν σκάλας εἰς αὐτό, καὶ ὁ Μιχαὴλ ἐπάνωθέν τους ἐπὶ νεφελῶν μὲ ἄμετρον λάμψιν, βαστῶν πύρινο σπαθί.

ιγ') Ὁ Μιχαὴλ λυτρούμενος τὸν ναόν του ἐν Χώναις ἐκ τοῦ καταποντισμοῦ. — Ναὸς καὶ μέσον ὁ ὅσιος Ἄρχιππος, γέρων ὀξυγένης προσευχόμενος, καὶ ὁ Μιχαὴλ ἔμπροσθεν ἱστάμενος κρούει μὲ κοντάρι εἰς τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ, σχίζοντας μίαν πέτραν· καὶ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ βουνὰ ἔρχονται δύο ποταμοὶ καὶ σμίγοντες ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας χωνεύουν εἰς τὸ σχίσμα τῆς πέτρας· καὶ ἐπάνω εἰς τὰ βουνὰ μὲ τζαπία καὶ σκαλιστήρια ἄνθρωποι παστρεύοντες τὸν δρόμον τῶν ποταμῶν.

ιδ') Οἱ ἀρχάγγελοι Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ διασῴζουσι τὸν παῖδα ἐκ τοῦ πνιγμοῦ τῆς θαλάσσης. — Θάλασσα καὶ μέσον αὐτῆς καΐκι ἀρμενίζον καὶ ἐν αὐτῷ τρεῖς μοναχοί, ὁ εἷς βαστῶν τὸ τιμόνι καὶ οἱ δύο ἔχουν μεγάλην πέτραν δεμένην εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ παιδίου καὶ⟩ ῥίπτουν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν κατακέφαλα· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη τοῦ παιδίου πετώμενοι οἱ δύο ἀρχάγγελοι λαμβάνουσιν αὐτό· ἔξωθεν δὲ τῆς θαλάσσης μοναστήρι καὶ ἐν αὐτῷ ἐκκλησία καὶ μέσον αὐτῆς τὸ παιδίον κοιμώμενον, ἔχον τὴν πέτραν εἰς τὸν λαιμόν του, καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου ἱστάμενος πλησίον αὐτοῦ 'γγίζει αὐτὸ μὲ ῥάβδον· καὶ ὄπισθεν τοῦ ἡγουμένου πλῆθος μοναχῶν ἀποροῦντες καὶ θαυμάζοντες.

Τὰ θαύματα τοῦ Προδρόμου.

§ 43. α') Ὁ προφήτης Ζαχαρίας εὐαγγελιζόμενος παρὰ τοῦ ἀγγέλου τὴν σύλληψιν τοῦ Προδρόμου. — Ναὸς καὶ θυσιαστήριον καὶ ἔμπρος (σ)τὸ θυσιαστήριον ὁ Ζαχαρίας ἱστάμενος βαστᾷ μὲ τὴν δεξιὰν θυμιατόν, τὴν δὲ ἀριστερὰν ἔχων ἁπλωμένην βλέπει ἄνω· ἄνωθεν δὲ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ Γαβριὴλ λέγων αὐτῷ· «Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία. διότι εἰσηκούσθης». Ἔξωθεν δὲ τοῦ ναοῦ πλῆθος Ἑβραῖοι, ἄνδρες. γυναῖκες. προσευχόμενοι.

β') Ἡ γέννησις τοῦ Προδρόμου. — Σπίτια καὶ ἡ Ἐλισάβετ κειμένη ἐπὶ κλίνης εἰς παπλώματα, καὶ ἔμπροσθέν της ἕνα κορίτζι ῥιπίζει αὐτὴν μὲ ῥιπίδιον· καὶ ἕτερα κορίτζια ἐβγαίνουν ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ σπιτίου καὶ βαστοῦν φαγητά· τὰ φέρνουν ἔμπροσθέν της· καὶ πλησίον τῆς κλίνης ἕτερα κοράσια πλύνουν τὸ παιδὶ μέσα εἰς λεκάνην· καὶ ὁ Ζαχαρίας καθήμενος γράφει εἰς χαρτί· «Ἰωάννης ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ».

γ') Ἡ Ἐλισάβετ λαβοῦσα τὸν Ἰωάννην φεύγει εἰς τὴν ἔρημον. — Βουνὰ καὶ ἡ Ἐλισάβετ βαστάζουσα εἰς τὰς ἀγκάλας της μικρὸ βρέφος τὸν Ἰωάννην φεύγει βλέπουσα ὀπίσω, καὶ ἔμπροσθέν της πέτρα μεγάλη σχισμένη ἀπὸ ἄνω ἕως κάτω, καὶ αὐτὴ ὀλίγον κρυμμένη εἰς αὐτήν· καὶ ὄπισθεν εἷς στρατιώτης μὲ ξίφος τὴν διώχνει κυνηγῶν.

δ') Ὁ Πρόδρομος κηρύσσων εἰς τὴν περίχωρον Ἰορδάνου βάπτισμα μετανοίας. — Πλῆθος ἄνδρες καὶ γυναῖκες βαστάζοντες εἰς τοὺς ὤμους καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας των παιδία, καὶ μέσον αὐτῶν ὁ Πρόδρομος λέγων εἰς χαρτί· «Μετανοεῖτε· ἤγγικε γάρ»:

ε') Ὁ Πρόδρομος διδάσκων τοὺς Ἰουδαίους καὶ Φαρισαίους. — Πλῆθος λαοῦ καὶ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, καὶ πλησίον αὐτῶν δένδρα μεγάλα καὶ εἰς τὴν ῥίζαν των ἀξίνη κειμένη· καὶ μέσον τῶν ἀνθρώπων ὁ Πρόδρομος· μὲ τὸ ἕνα χέρι δείχνει τὴν ἀξίνην, μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέ»: Καὶ πλησίον τοῦ δένδρου, ὁποῦ εἶναι ἡ ἀξίνη, ταῦτα· «Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τοῦ»:

ϛ') Ὁ Πρόδρομος βαπτίζων τὸν λαόν. — Πλῆθος ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία· ἄλλα ἐγδύνονται, ἄλλοι ἐμβαίνουν μέσ' τὸ νερόν, καὶ ὁ Πρόδρομος βαπτίζων ἕναν ἄνθρωπον λέγει εἰς χαρτί· «Ἐγὼ βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι· ἔρχ»:

ζ') Ὁ Πρόδρομος ἐλέγχων τὸν Ἡρώδην διὰ τὴν Ἡρωδιάδα. — Παλάτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης γέρων, καθήμενος εἰς θρόνον· καὶ πλησίον του ἡ Ἡρωδιάς, καθημένη καὶ αὐτὴ εἰς θρόνον. καὶ στρατιῶται κύκλῳ αὐτῶν· καὶ ὁ Πρόδρομος ἱστάμενος ἔμπροσθεν τοῦ Ἡρώδου δεικνύει αὐτῷ τὴν Ἡρωδιάδα, λέγων εἰς χαρτί· «Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν»· καὶ δύο στρατιῶται κρατοῦσιν αὐτόν.

η') Ὁ Πρόδρομος ἀγόμενος εἰς φυλακήν. — Φυλακὴ σκοτεινὴ καὶ ἐμπρὸς τὴν θύραν της εἷς στρατιώτης κρατῶν μὲ τὸ ἕνα χέρι τὸν Πρόδρομον δεμένον, μὲ τὸ ἄλλο ἀνοίγει αὐτὴν μὲ κλειδί, καὶ ὄπισθεν τοῦ Προδρόμου ἕτεροι στρατιῶται βαστάζοντες αὐτόν.

θ') Ἡ ἀποτομὴ τοῦ Προδρόμου. — Παλάτι καὶ ἐν αὐτῷ τράπεζα καὶ εἰς αὐτὴν ὁ Ἡρώδης καθήμενος, καὶ ἄρχοντες καὶ μεγιστᾶνες μετ' αὐτοῦ· καὶ δύο ὑπηρέται λαμβάνουν φαγητὰ ἀπὸ ἄλλον ὑπη-

ρέτην, ὅστις φαίνεται ἀπὸ παράθυρον ἕως τὸ στῆθος καὶ τὰ χέρια· καὶ ἐμπρὸς τὴν τράπεζαν ἕνα κοράσι στολισμένο χορεύει, καὶ εἰς τὸ πλάγι τῆς τραπέζης μία κάμαρα καὶ ἐν αὐτῇ καθημένη ἡ Ἡρωδιὰς μὲ βασιλικὴν στολήν, καὶ ἔμπροσθέν της τὸ κοράσιον βαστάζον εἰς πινάκι τὴν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου· καὶ μακρόθεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ παλάτι ἡ φυλακὴ μὲ παράθυρον, ἔχον σίδηρα, καὶ ἔξωθεν αὐτῆς ὁ Πρόδρομος ἀποκεφαλισμένος, κείμενος κατὰ γῆς, καὶ ὁ δήμιος βαστῶν τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ χέρι βάνει αὐτὴν εἰς πινάκι, τὸ ὁποῖον βαστᾷ τὸ κοράσι ἔμπροσθέν του· καὶ ὀλίγον παρέκει οἱ ἀπόστολοι Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης βάνοντες τὸ σῶμά του εἰς μνημεῖον.

ι') Ἡ πρώτη εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. — Σπίτι μὲ θύραν καὶ ἔσωθεν τῆς θύρας σκάλα φαινομένη ὀλίγον· καὶ ὑποκάτω τῆς σκάλας μνῆμα ξεσκεπασμένον καὶ ἐν αὐτῷ ἡ κεφαλὴ τοῦ Προδρόμου, καὶ εἷς μοναχὸς βαστῶν δικέλλι τραβίζει τὸν λίθον ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ἕτερος ἔμπροσθέν του βαστᾷ κουτί. Καὶ παρέκει πάλιν αὐτοὶ οἱ δύο μοναχοί, ὁ εἷς βαστάζων τὸ ῥοῦχόν του εἰς τὸν ὦμόν του τυλιγμένον εἰς πατερίτζαν, καὶ ὁ ἄλλος ἔμπροσθέν του δίδων τὴν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου ἄλλῳ ἀνθρώπῳ μέσα εἰς τὸ κουτί· καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν κάστρον καὶ αὕτη ἡ ἐπιγραφή· «Ὁ κεραμεὺς λαμβάνει τὴν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου ἐκ τῶν χειρῶν τῶν μοναχῶν».

ια') Ἡ δευτέρα εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. — Σπήλαιον καὶ ἐν αὐτῷ στάμνος καὶ μέσ' τὴν στάμνον ἡ κεφαλὴ τοῦ Προδρόμου· καὶ ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου κατερχόμεναι ἀκτῖνες φωτὸς εἰς τὴν κεφαλήν, καὶ εἷς ἱερεὺς βαστῶν λαμπάδα καὶ θυμιατὸν θυμιᾷ αὐτήν· καὶ ἔμπροσθέν του εἷς μοναχὸς ὀλίγον κλιτὸς μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ λαμπάδα, μὲ τὸ ἄλλο δείχνει πρὸς τὴν κεφαλήν· καὶ ὄπισθεν τοῦ σπηλαίου φαινόμενον ὀλίγον σπίτι, καὶ παρέκει ἐπάνω τῶν βουνῶν εἷς γέρων μακρυγένης μοναχὸς φεύγει βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ δύο λαϊκοὶ ὄπισθεν διώκοντες αὐτόν, κρούοντες μὲ ξύλα, καὶ ἐπάνωθεν αὐτῶν ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη· «Εὐστάθιος ὁ Ἀρειανὸς διωκόμενος παρὰ τῶν ὀρθοδόξων διὰ τὸ καπηλεύειν τὰ θαύματα τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου».

ιβ') Ἡ τρίτη εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. — Ναὸς καὶ μέσον αὐτοῦ ἡ ἁγία κάρα μέσα εἰς χρυσὸ κιβώτι, καὶ ἔμπροσθέν της μανουάλι μὲ λαμπάδα ἀναμμένην καὶ δύο διάκονοι ἀπὸ τὰ δύο μέρη τοῦ κιβωτίου βαστοῦντες χρυσᾶ μανουάλια μὲ λαμπάδας· καὶ εἷς ἀρχιερεὺς θυμιῶν αὐτὴν μὲ θυμιατήριον, καὶ εἷς βασιλεὺς ἀρχιγένης πλησίον αὐτοῦ ἱστάμενος μὲ εὐλάβειαν· καὶ ὄπισθεν τοῦ βασιλέως ὁ ἔπαρχός του καὶ ἄλλοι ἄρχοντες, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἱερεῖς καὶ δύο ψάλται φοροῦντες μακρὰς καὶ λευκὰς σκούφιας, παίζοντες τὰ δάκτυλα· καὶ εἷς διάκονος ἐν μέσῳ αὐτῶν κανοναρχεῖ, καὶ ἕτερος ψάλτης ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ βασιλέως καὶ κύκλῳ πλῆθος λαοῦ καὶ ἐπάνωθεν ἡ ἐπιγραφή· «Ἡ τιμία κάρα τοῦ Προδρόμου προσκυνουμένη ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ».

Τὰ θαύματα τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.

§ 44. α') Ὁ Πέτρος ἰώμενος τὸν ἐκ γενετῆς χωλόν. — Ναὸς μὲ σκάλαν καὶ ἐπάνω τῆς σκάλας, ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ, ἄνθρωπος καθήμενος, ἔχων τὸ κεφάλι του τυλιγμένον μὲ μανδήλι καὶ εἰς τὸν ὦμόν του τροβᾶν κρεμασμένον, ἔχων χέρια καὶ μάτια πρὸς τὸν Πέτρον· καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτοῦ δύο πατερίτζες ἀκουμπισμένες εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ, καὶ ὁ Πέτρος ἱστάμενος ἔμπροσθέν του μὲ τὸ ἕνα χέρι εὐλογεῖ αὐτόν, μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ τυλιγμένον· καὶ ὄπισθέν του ὁ θεολόγος Ἰωάννης, νέος ἀγένειος.

β') Ὁ Πέτρος θανατῶν τὸν Ἀνανίαν καὶ τὴν Σαπφείραν. — Σπίτια καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ Πέτρος ἱστάμενος, ἔχων τὸ χέρι ἁπλωμένον καὶ εἰς τοὺς πόδας του ἡ Σαπφείρα νεκρά· καὶ παρέκει δύο ἄνθρωποι σηκώνουν νεκρὸν τὸν ἄνδρα της Ἀνανίαν· καὶ ὄπισθεν τοῦ Πέτρου οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ ὄχλος πολύς.

γ') Ὁ Πέτρος ἀνιστῶν τὴν Ταβιθάν. — Σπίτι ὑψηλὸν καὶ ἐπ' αὐτῷ γυνὴ ἐπὶ κλίνης καὶ ὁ Πέτρος μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστᾷ αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός, μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ αὐτήν· καὶ τριγύρου γυναῖκες χῆρες καὶ πτωχὲς βαστάζουσαι ὑποκάμισα καὶ ἄλλα ἱμάτια δείχνουν αὐτὰ πρὸς τὸν Πέτρον.

δ') Ὁ Πέτρος βαπτίζων τὸν Κορνήλιον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ. — Ὕδωρ καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Κορνήλιος μιξοπόλιος, μακρυγένης, γυ-

μνός, καὶ ἕτεροι πέντε καὶ ὁ Πέτρος ἔχων τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Κορνηλίου, καὶ ἔξωθεν τοῦ ὕδατος πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

ε') Ὁ Πέτρος λυτρούμενος ἐκ τῆς φυλακῆς ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. — Φυλακὴ καὶ μέσον ὁ Πέτρος καθήμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν κοιμωμένων, φορῶν εἰς τοὺς πόδας του τὸ ὑπόδημά του, καὶ δύο ἅλυσσες κείμεναι εἰς τὴν γῆν πλησίον αὐτοῦ· καὶ εἷς ἄγγελος ἔμπροσθέν του ἔχων πρὸς αὐτὸν τὴν δεξιὰν ἁπλωμένην.

ς') Ὁ Πέτρος θανατῶν τὸν Σίμωνα μάγον.—Σπίτια καὶ ναὸς καὶ δύο δαίμονες πετόμενοι εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ὁ Σίμων ὁ μάγος κείμενος κατὰ γῆς, ἔχων συντετριμμένον τὸ κρανίον· ὁ δὲ Πέτρος ἔχων τὴν χεῖρα ἁπλωμένην ἄνω ἐπιτιμᾷ τοὺς δαίμονας, καὶ τριγύρω του πλῆθος ἀνθρώπων.

ζ') Ὁ Πέτρος ἀντίστροφα σταυρωθεὶς τελειοῦται.—Σταυρὸς μπηγμένος εἰς τὴν γῆν καὶ ὁ ἅγιος Πέτρος σταυρωμένος ἀνάποδα, ἔχων ἄνω τοὺς πόδας καὶ τὴν κεφαλὴν κάτω, καὶ πλῆθος στρατιωτῶν κύκλῳ αὐτοῦ, ἄλλοι τὰ χέρια ἄλλοι τὰ ποδάρια καρφώνοντες.

Τὰ θαύματα τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

§ 45. α') Ὁ Παῦλος προσκαλούμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὑπὸ τοῦ Κυρίου.— Ὁ ἅγιος Παῦλος κείμενος προύμυτα κατὰ γῆς, ἔχων τὰ χέρια του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἄνωθεν οὐρανὸς καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστός· καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἕως τὴν κεφαλὴν τοῦ Παύλου ἄπειρον φῶς καὶ ἐν αὐτῷ χωρίζουσα ἀκτῖνα, καὶ μέσ' τὴν ἀκτῖνα ταῦτα τὰ γράμματα· «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις»; καὶ πλησίον του τέσσαροι ἄνθρωποι μὲ καλπάκια καὶ σαρίκια εἰς τὰ κεφάλια ἱστάμενοι ὡς ἐκστατικοί.

β') Ὁ Παῦλος βαπτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀνανίου.— Ὁ Παῦλος γυμνός, ἑστὼς μέσα εἰς ὕδωρ, καὶ ὁ Ἀνανίας ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλήν του καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του πέφτουν ὡσὰν λέπια ψαρίου.

γ') β') Ὁ Παῦλος ἐν σπυρίδι κρεμασθεὶς διὰ τοῦ τείχους ἐκφεύγει τὰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων. — Κάστρον καὶ ἐπάνω τῶν τειχίων αὐτοῦ ἄνθρωποι ἔχοντες κρεμασμένον τὸν Παῦλον μέσα εἰς ζιμπίλι πλησίον εἰς τὴν γῆν.

*

δ') Ὁ Παῦλος ἐκτυφλῶν τῶν Βαριησοῦν τὸν μάγον. — Εἷς ἄρχων καθήμενος ἐπὶ θρόνου, φορῶν διάδημα, καὶ ἔμπροσθέν του ὁ μάγος βαστῶν εἰς τὰ δύο του χέρια τοὺς ὀφθαλμούς του· καὶ ἄντικρυς αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἁπλώνων τὴν χεῖρα πρὸς τὰ ὄμματα τοῦ μάγου, καὶ ὁ Βαρνάβας ὄπισθεν τοῦ Παύλου καὶ πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κύκλῳ αὐτῶν θαυμάζοντες.

ε') Ὁ Παῦλος ἰώμενος τὴν ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος. — Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Λουκᾶς ἱστάμενοι καὶ βλέποντες ὄπισθεν, καὶ μία παιδίσκη ὄπισθέν των γονατιστή, ἔχουσα τὰ χέρια ἁπλωμένα πρὸς αὐτούς, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα της ἐβγαίνει εἷς δαίμων καὶ ὁ Παῦλος εὐλογεῖ αὐτήν.

ς') Ὁ Παῦλος ἐκτινάξας εἰς τὸ πῦρ τὴν δήξασαν αὐτὸν ἔχιδναν κατέκαυσεν. — Φωτία ἀπὸ φρύγανα καὶ τζάκνα καὶ ὁ Παῦλος ἱστάμενος, ἔχων τὴν χεῖρα ἁπλωμένην ἄνωθεν τοῦ πυρός· καὶ μία ἔχιδνα κρεμασμένη ἀπὸ τὸν μεγάλον του δάκτυλον, δαγκάνουσα αὐτόν, καὶ ὁ ἅγιος Λουκᾶς πλησίον του καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ στρατιῶται καθήμενοι τριγύρου τοῦ πυρὸς ζεσταίνονται.

ζ') Ὁ ἅγιος Παῦλος διὰ ξίφους τελειοῦται. — Ὁ Παῦλος γονατιστός, ἔχων τὰ ὄμματα δεμένα μὲ μανδήλι, καὶ ἐπάνωθέν του ὁ δήμιος βαστῶν τὸ ξίφος, καὶ ἄλλοι στρατιῶται τριγύρου, καὶ ὀλίγο μακρὰ μία γυνὴ μονόφθαλμος βλέπουσα πρὸς τὸν Παῦλον.

Τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Νικολάου.

§ 46. α') Ὁ ἅγιος Νικόλαος ῥίπτων τὰ ἀργύρια ἐν τῷ οἴκῳ. — Σπίτι ὑψηλὸν καὶ ἐν αὐτῷ κοιμώμενος εἷς ἄνθρωπος, καὶ ὀλίγο παρέκει αἱ τρεῖς θυγατέρες του καὶ ὁ ἅγιος Νικόλαος νέος, ἱστάμενος ὑποκάτω τοῦ σπιτίου· βαστῶν μανδήλι δεμένον μὲ ἄσπρα ῥίχνει αὐτὸ μέσ' τὸ σπίτι ἀπὸ τὸ παράθυρον.

β') Ὁ ἅγιος χειροτονούμενος διάκονος. — Ναὸς καὶ ἱερὸν καὶ τράπεζα καὶ ὁ ἅγιος νέος, στογγυλογένης, κλιτὸς ἐμπρὸς τὴν ἁγίαν τράπεζαν· καὶ εἷς ἀρχιερεὺς γέρων, μακρυγένης, ἔχων τὴν χεῖρα καὶ τὸ ὑπογονάτιον καὶ τὴν ἄκρην τοῦ ὠμοφόρου του ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου· καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπάνωθέν του μὲ ἀκτῖνας· ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν δύο διάκονοι βαστῶντες τρικέρια, καὶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ μανάλια μὲ λαμπάδας ἀναμμένας καὶ λαὸς πολύς.

γ') Ὁμοίως καὶ ἱερεὺς καὶ ἀρχιερεύς· ὅμως τρεῖς ἀρχιερεῖς.

δ') Ὁ ἅγιος ἀνιστῶν τὸν ναύτην ἐν τῷ πλοίῳ. — Θάλασσα καὶ ἐν αὐτῇ καράβι καὶ ὁ ἅγιος προσευχόμενος μέσον, καὶ εἷς νεκρὸς ναύτης ἔμπροσθέν του κείμενος ὕπτιος, καὶ ἄλλοι ναῦται γύρωθεν ἐξεστηκοί.

ε') Ὁ ἅγιος ἐν τῇ φυλακῇ, λαμβάνων Εὐαγγέλιον ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ὠμόφορον ἀπὸ τὴν Παναγίαν. — Φυλακὴ καὶ μέσον ὁ ἅγιος καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ δεξιῶν του βαστῶν Εὐαγγέλιον, ἐξ ἀριστερῶν ἡ Θεοτόκος βαστάζουσα ὠμόφορον· δίδουσιν αὐτὰ πρὸς αὐτόν.

ϛ') Ὁ ἅγιος ἐλευθερῶν τοὺς ἀθῴους καταδίκους. — Κάστρον καὶ ἔξωθεν βουνὰ καὶ τρεῖς ἄνθρωποι κατάδικοι, γοναστοί, ἔχοντες δεμένα τὰ μάτια μὲ μανδήλια καὶ τὰ χέρια ὀπίσω δεμένα· καὶ ὄπισθέν τους ὁ δήμιος μὲ γυμνωμένο σπαθὶ καὶ ὁ ἅγιος ὄπισθέν του ἱστάμενος ἁρπάζει αὐτὸ μὲ θυμόν· καὶ πλησίον τοῦ ἁγίου τρεῖς ἄνθρωποι μὲ γοῦνες καὶ καλπάκια, καὶ ὁ ἡγεμὼν Εὐστάθιος ἔμπροσθέν του βάλλει αὐτῷ μετάνοιαν ἕως ἐδάφους· καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἄλογον χρυσοχαλινωμένον.

ζ') Ὁ ἅγιος ὀφθεὶς κατ' ὄναρ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ καὶ τῷ Ἀβλαβίῳ. — Παλάτια καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος κοιμώμενος ἐπὶ κλίνης χρυσῆς, σκεπασμένος ἕως τὸ στῆθος μὲ χρυσοῦφαντον πάπλωμα· καὶ ὁ ἅγιος ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς του ἱστάμενος φοβερίζει αὐτόν· καὶ ὀλίγο παρέκει ἄλλο παλάτι καὶ ὁ Ἀβλάβιος κοιμώμενος· ὁμοίως φοβερίζει αὐτὸν ὁ ἅγιος.

η') Ἡ κοίμησις τοῦ ἁγίου. — Ὁ ἅγιος κείμενος ἐπὶ κλίνης νεκρὸς μετὰ ἀρχιερατικῆς στολῆς, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ ἀρχιερεῖς μὲ Εὐαγγέλια ἀνοικτὰ καὶ εἷς ἀχιερεὺς ἀσπάζεται αὐτόν· καὶ διάκονοι μὲ θυμιατὰ καὶ μανουάλια καὶ χαρτία ἀνοικτά, καὶ πολὺς λαὸς μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, καὶ ἕνας μὲ μανδύον κρατῶν σήμαντρον σημαίνει.

Τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

§ 47. α') Ὁ ἅγιος εὐχόμενος διὰ τὴν ἀβροχίαν. — Ὁ ἅγιος γονατιστός, ἔχων χέρια καὶ μάτια ὑψωμένα εἰς οὐρανόν, καὶ ἐπάνωθεν σύγνεφα μὲ βροχὴν καὶ κύκλῳ αὐτοῦ.

β') Ὁ ἅγιος μεταβάλλων τὸν ὄφιν εἰς χρυσὸν δίδει τῷ πένητι. — Σπίτια καὶ ἔσωθεν τῆς θύρας ἄνθρωπος πτωχὸς ἁπλώνων τὸ

χέρι πρὸς τὸν ἅγιον, καὶ ὁ ἅγιος ἔξωθεν τῆς θύρας ἱστάμενος δίδει χρυσὸν ὄφιν αὐτῷ.

γ´) Ὁ ἅγιος περάσας διὰ ξηρᾶς τὸν ποταμὸν λυτροῦται τὸν φίλον του ἀπὸ τὸν θάνατον. — Ποταμὸς χωρισμένος εἰς τὸ μέσον καὶ εἰς τὸ χεῖλός του ὁ ἅγιος βαστῶν τὸν φίλον του ἐκ τῆς χειρός· καὶ ὀλίγο μακρὰ τοῦ ποταμοῦ κάστρον· ἀνάμεσα δὲ τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ κάστρου εἷς ἡγεμὼν καβαλλάρης εἰς ἄλογον, βλέπων τὸν ἅγιον, καὶ στρατιῶται μετ' αὐτοῦ.

δ´) Ὁ ἅγιος ἐρωτῶν τὴν νεκρὰν διὰ τὸ κόσμιον τῆς χήρας. — Ναὸς καὶ μνημεῖον καὶ εἷς ἄνθρωπος ἀρχιγένης ἐβγάνει τὸν λίθον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ μέσ' τὸ μνῆμα μία κόρη νεκρά, ἔχουσα τὴν κεφαλὴν ὀλίγον σηκωμένην καὶ ἁπλώνουσα τὸ ἕνα της χέρι πρὸς τὸν ἅγιον, ὡς δεικνύουσά τι· καὶ ὁ ἅγιος ἔξωθεν τοῦ μνημείου ἱστάμενος μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ πατερίτζαν καὶ τὸ ἄλλο ἁπλώνει πρὸς αὐτήν· καὶ ὄπισθέν του ἡ χήρα καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι.

ε´) Ὁ ἅγιος ἰώμενος τὸν βασιλέα Κωνστάντιον. — Παλάτι καὶ κάτω εἰς τὴν θύραν του στρατιῶται καὶ σκάλα ἕως ἄνω, καὶ ἄνω εἰς τὸ παλάτι ὁ ἅγιος, καὶ ὄπισθέν του εἷς μοναχὸς νέος, καὶ ἔμπροσθεν ὁ βασιλεὺς γονατιστός, ἔχων κλιτὴν τὴν κεφαλήν· ὁ δὲ ἅγιος μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ αὐτόν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστᾷ πατερίτζαν· ὄπισθεν δὲ τοῦ βασιλέως ὁ θρόνος του διάχρυσος καὶ ὑψηλός.

ϛ´) Ὁ ἅγιος ἀνιστῶν τὸν υἱὸν τοῦ Βαρβάρου. — Ὁ ἅγιος ἱστάμενος μὲ τὸν διάκον του καὶ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του παιδὶ μικρό, κείμενον ἀνάσκελα κατὰ γῆς, ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτοὺς καὶ τὸ κεφάλι ὀλίγον σηκωμένο· καὶ μία γυνὴ γοναστὴ πλησίον τοῦ παιδίου, ἔχουσα χέρια καὶ μάτια ἁπλωμένα πρὸς τὸν ἅγιον· ὁ δὲ ἅγιος μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ τὸ παιδί, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστᾷ πατερίτζαν.

ζ´) Ὁ ἅγιος συλλειτουργούμενος ὑπὸ τῶν ἀγγέλων. — Ναὸς καὶ ὁ ἅγιος φορεμένος ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης, καὶ ἐπάνωθέν του ἄγγελοι βαστῶντες χαρτία λέγοντα· «Καὶ τῷ πνεύματί σου». Καὶ ἔξω τοῦ ναοῦ δύο ἄνθρωποι ἱστάμενοι ἐξεστηκοί.

η') Ὁ ἅγιος νουθετήσας κλέψαι τὰ πρόβατά του χαρίζει αὐτοῖς δύο πρόβατα. — Μάνδρα μὲ πρόβατα καὶ ἐν μέσῳ δύο ἄνθρωποι δεμένοι ὀπίσω τὰ χέρια, καὶ ὁ ἅγιος ἐμπρὸς τὴν θύραν τῆς μάνδρας ἔχων τὴν πατερίτζαν μὲ τὸ ῥοῦχόν του εἰς τὸν ὦμόν του· καὶ εἰς τὴν ἄλλην θύραν τῆς μάνδρας πάλιν ὁ ἅγιος ἐνδεδυμένος τὸ ῥοῦχόν του καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι ἀκουμπίζει τὴν πατερίτζαν, μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογεῖ αὐτούς· οἱ δὲ κλέπται γονατιστοὶ ἔμπροσθέν του, βαστάζοντες δύο κριοὺς μὲ σχοινί.

θ') Ἡ κοίμησις, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

§ 48. α') Ὁ ἅγιος παῤῥησιαζόμενος εἰς τὸν Διοκλητιανόν.—Παλάτι καὶ ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ πλησίον του καθήμενος ὁ ἐπίτροπός του Μαγνέντιος εἰς μικρότερον θρόνον καὶ μικρότερον διάδημα· καὶ ὄπισθεν τοῦ βασιλέως δύο δορυφόροι στρατιῶται, καὶ πλησίον ἄλλοι ἄρχοντες καὶ στρατιῶται, καὶ ὁ ἅγιος ἱστάμενος ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἁπλώνει τὴν δεξιὰν πρὸς αὐτόν, καὶ δύο στρατιῶται κεντοῦσιν αὐτὸν μὲ δύο κοντάρια εἰς τὴν κοιλίαν.

β') Ὁ ἅγιος βαλλόμενος εἰς φυλακήν. — Φυλακὴ καὶ μέσα ὁ ἅγιος κείμενος ἀνάσκελα, ἔχων τοὺς πόδας κλεισμένους εἰς τὸ ξύλον· καὶ εἷς στρατιώτης κλειδώνει αὐτὸ μὲ κλειδαρίαν, καὶ ἄλλοι δύο στρατιῶται βάνουν λίθον μέγαν εἰς τὸ στῆθός του.

γ') Ὁ ἅγιος βαλλόμενος ἐν τῷ τροχῷ.—Ξύλον τετράγωνον ἔχον ξιφάρια μπηγμένα, καὶ ἐπάνωθεν ὁ τροχὸς καὶ ὁ ἅγιος δεμένος εἰς αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας· καὶ δύο δήμιοι βαστάζοντες σχοινία γυρίζουν τὸν τροχόν, καὶ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἄντικρυ εἰς θρόνον, καὶ ὁ Μαγνέντιος ἱστάμενος ἔμπροσθέν του δεικνύει αὐτῷ τὸν ἅγιον. Καὶ ἄνωθεν τοῦ τροχοῦ εἷς ἄγγελος ἐπὶ νεφελῶν πλησίον τοῦ ἁγίου λύει αὐτόν· καὶ ἔξω τοῦ κάστρου δύο ἄρχοντες καὶ πολλοὶ στρατιῶται ἀποκεφαλιζόμενοι ὑπὸ τῶν δημίων.

δ') Ὁ ἅγιος ὑποδυόμενος τὰ πυρωμένα ποδήματα. —Ὁ ἅγιος καθήμενος, ἔχων ὀπίσω τὰ χέρια δεμένα, καὶ εἷς στρατιώτης σηκώνει τὸ ἕνα του ποδάρι καὶ ἄλλοι δύο βαστοῦν μὲ τζιμπίδια τὸ

πυρωμένον ὑπόδημα καὶ τὸ βάνουν εἰς τὸν πόδα του· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν φωτία ἔχουσα τὸ ἄλλο ὑπόδημα καιόμενον.

ε') Ὁ ἅγιος πίνων τὰ δηλητήρια φάρμακα. — Ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον, ὁμοίως καὶ ὁ Μαγνέντιος, ἔχοντες καὶ οἱ δύο ἁπλωμένα τὰ χέρια πρὸς τὸν ἅγιον· καὶ ὁ ἅγιος ἱστάμενος ἔμπροσθέν των πίνει τὸ φάρμακον μὲ πήλινον στενόστομον ἀγγεῖον, καὶ ὁ μάγος Ἀθανάσιος ἱστάμενος ἔμπροσθέν του καὶ βαστῶν ἕτερον ἀγγεῖον ὅμοιον εἰς τὴν ἀριστεράν, μὲ τὴν δεξιὰν δεικνύει αὐτὸν δακτυλοειδῶς εἰς τὸν βασιλέα· καὶ πλησίον στρατιῶται πολλοί.

ς') Ὁ ἅγιος ἀνιστῶν τὸν νεκρόν. — Ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον, ὁμοίως καὶ ὁ Μαγνέντιος, καὶ ὁ μάγος Ἀθανάσιος πλησίον θαυμάζων· καὶ ὀλίγο μακρὰ ὁ ἅγιος ἔμπροσθεν αὐτῶν εὐχόμενος, καὶ ἐμπρὸς τὸν ἅγιον τάφος ἀνοικτὸς καὶ ἐν αὐτῷ ὁ νεκρὸς ἱστάμενος ὄρθιος, ζωντανός· καὶ πλησίον πλῆθος λαοῦ θαυμάζοντες, καὶ ὀλίγο παρέκει πάλιν ὁ μάγος Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἀναστηθεὶς ἄνθρωπος ἀποκεφαλίζονται ὑπὸ τοῦ δημίου.

ζ') Ὁ ἅγιος βαλλόμενος ἐν τῷ λάκκῳ τοῦ ἀσβέστου. — Ὁ ἅγιος γυμνός, κρυμμένος ἐν τῇ ἀσβέστῳ ἕως τὴν μέσην, ἔχων τὰ χέρια ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ δύο στρατιῶται ἔνθεν καὶ ἔνθεν ξεσκεπάζουν αὐτὸν μὲ φτυάρια, καὶ πλησίον πλῆθος ἀνθρώπων θαυμάζοντες.

η') Ὁ ἅγιος ἀνιστῶν τὸν βοῦν τοῦ γεωργοῦ. — Ὁ ἅγιος καθήμενος ἐν τῇ φυλακῇ εὐλογῶν, καὶ ἐμπρὸς αὐτοῦ, ἔξω τῆς φυλακῆς, τὸ βῷδι τοῦ Γλυκερίου ἱστάμενον ζωντανόν, καὶ πλησίον του ὁ Γλυκέριος γονατιστός, ἔχων χέρια καὶ μάτια ἁπλωμένα εἰς τὸν ἅγιον.

θ') Ἡ ἀποτομὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου. — Ὁ ἅγιος γονατιστὸς καὶ ὁ δήμιος ἐπάνωθέν του μὲ ξίφος, καὶ ὀλίγο παρέκει ἡ βασίλισσα Ἀλεξάνδρα, καθημένη εἰς μίαν πέτραν νεκρά, καὶ ἄγγελος παίρνει τὴν ψυχήν της.

Τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

§ 49. α') Ὁ ἅγιος κρινόμενος ὑπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ. — Παλάτι καὶ ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον, ἔχων ἁπλωμένο τὸ χέρι πρὸς τὸν ἅγιον, καὶ ὁ ἅγιος ἱστάμενος ἔμπροσθέν του ἁπλώνει εἰς

αὐτὸν τὰ χέρια· καὶ τρεῖς στρατιῶται βαστοῦν αὐτόν, καὶ εἷς ἄνθρωπος μὲ καλπάκι καὶ γοῦναν καθήμενος πλησίον τοῦ βασιλέως δείχνει αὐτῷ τὸν ἅγιον.

β΄) Ὁ ἅγιος ἀγόμενος εἰς φυλακήν.— Ὁ ἅγιος δεμένος ὀπισθάγκωνα, καὶ εἷς στρατιώτης ἔμπροσθέν του μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ αὐτὸν ἀπὸ τὸ σχοινὶ καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἀνοίγει τὴν θύραν τῆς φυλακῆς· καὶ ὄπισθεν τοῦ ἁγίου ἄλλοι δύο στρατιῶται βαστάζοντες κοντάρια.

γ΄) Ὁ ἅγιος Δημήτριος εὐλογῶν τὸν Νέστορα.—Ὁ ἅγιος Νέστωρ γονατιστός, ἔχων ὑψωμένα τὰ χέρια, καὶ ἐμπρὸς αὐτοῦ λουτρόν· καὶ ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ λουτροῦ ὀλίγο φαινόμενος ὁ ἅγιος Δημήτριος εὐλογεῖ αὐτόν.

δ΄) Ὁ ἅγιος Νέστωρ φονεύει τὸν Λυαῖον.—Ὁ ἅγιος Νέστωρ ἱστάμενος, ἔχων μικρὸν μαχαιρίδιον ἐν τῇ δεξιᾷ του, καὶ ἐμπροσθέν του ὁ Λυαῖος μεγαλόσωμος, ἔχων τὸ μουστάκι ὡς τὰ ἀφτία καὶ πληγωμένος εἰς τὸ στῆθος, κείμενος κατὰ γῆς ὕπτιος νεκρός· ὄπισθεν δὲ τοῦ Νέστορος τὸ φόρεμά του κόκκινον ῥιμμένον εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ βασιλεὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν καθήμενος εἰς θρόνον ὑψηλὸν ὁμιλεῖ μὲ τὸν ἄνω εἰρημένον ἄρχοντα, δεικνύων τὸν ἅγιον Νέστορα.

ε΄) Ἡ σφαγὴ τοῦ ἁγίου Νέστορος. — Βουνὰ ἔξωθεν κάστρου καὶ ὁ ἅγιος Νέστωρ κείμενος κατὰ γῆς προύμυτα· καὶ ὁ προειρημένος ἄρχων ἐπάνωθέν του μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ τὸ κατασάγονον αὐτοῦ καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστῶν μικρὸ μαχαίρι κόπτει τὸν λάρυγγά του.

ς΄) Ὁ ἅγιος Δημήτριος λόγχαις νυγεὶς τὴν πλευρὰν τελειοῦται.— Λουτρὸν μὲ καμάρες καὶ ἐν αὐτῷ ὁ ἅγιος ἔχων τὴν δεξιὰν ἄνω σηκωμένην· καὶ τρεῖς στρατιῶται κονταρεύουν αὐτὸν εἰς τὴν πλευράν, καὶ ὁ ἅγιος Λοῦπος (ὁ δοῦλος τοῦ ἁγίου) ἱστάμενος ὄπισθέν του κλαίων βαστᾷ τὸ ἐπανωφόρι τοῦ ἁγίου.

Τὰ θαύματα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.

§ 50. α΄) Ἡ ἁγία διδασκομένη ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ.—Σπήλαιον καὶ ἐν αὐτῷ εἷς μοναχὸς πνευματικὸς καθήμενος εἰς σκαμνί, ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια πρὸς τὴν ἁγίαν· καὶ ἡ ἁγία ἱσταμένη ἔμπροσθέν του θαυμάζει, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς πλησίον της.

β΄) Ἡ ἁγία ὡς ἔτι ἀβάπτιστος οὖσα τὴν ἀποστρέφεται ὁ Χριστός.— Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ ἡ ἁγία ἱσταμένη ἱκετικῶς, καὶ ἔμπροσθέν της ἡ Θεοτόκος φέρουσα ἐν ἀγκάλαις ὡς βρέφος τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος γυρίζει τὸ πρόσωπόν του εἰς ἄλλο μέρος, ἵνα μὴ ἴδῃ αὐτὸ ἡ ἁγία.

γ΄) Ἡ ἁγία βαπτιζομένη ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ. — Σπήλαιον καὶ ἐν αὐτῷ ὁ ἄνωθεν μοναχὸς βαπτίζων τὴν ἁγίαν, καὶ ἡ μήτηρ της πλησίον βαστᾷ λαμπάδα ἀναμμένην.

δ΄) Ἡ ἁγία λαμβάνουσα ἀῤῥαβῶνα ἀπὸ τὸν Κύριον.—Σπίτι καὶ ἐν αὐτῷ ἡ ἁγία ἱσταμένη, ἔχουσα ἁπλωμένην τὴν δεξιάν· καὶ ἡ Παναγία ἔμπροσθέν της ἱσταμένη μὲ τὸ ἕνα χέρι βαστᾷ ὡς βρέφος τὸν Κύριον καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὸ δεξιὸν χέρι τῆς ἁγίας· ὁ δὲ Κύριος μὲ τὸ ἕνα χέρι βάνει δακτυλίδι εἰς τὸ μικρὸ δάκτυλον τῆς δεξιᾶς της χειρὸς καὶ μὲ τὸ ἄλλο βαστᾷ χαρτὶ λέγον· «Ἰδοὺ σήμερον λαμβάνω σε διὰ νύμφην μου ἄφθορον».

ε΄) Ἡ ἁγία παῤῥησιαζομένη πρὸς τὸν βασιλέα.—Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ εἴδωλα καὶ ἔμπροσθέν των θυσιαστήρια ἔχοντα ἐπάνω ζῷα καιόμενα, καὶ ἄνθρωποι (ἄλλοι σύρνουν πρόβατα καὶ βῴδια μὲ σχοινία, ἄλλοι βαστοῦν ὄρνεα, ἄλλοι θυσιάζουν) καὶ ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον, καὶ πλησίον αὐτοῦ οἱ δορυφόροι του καὶ ἡ ἁγία ἔμπροσθέν του ἐλέγχουσα αὐτόν.

ϛ΄) Ἡ ἁγία διαλεγομένη μὲ τοὺς ν΄ ῥήτορας.— Παλάτι καὶ ἐν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθήμενος εἰς θρόνον καὶ οἱ πενήντα ῥήτορες καθήμενοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἔχοντες μανδήλια τυλιγμένα εἰς τὰ κεφάλια των· καὶ εἷς (γεροντότερος πάντων) ῥήτωρ ἱστάμενος ἔξωθεν τοῦ θρόνου του πλησίον τοῦ βασιλέως διαλέγεται μὲ τὴν ἁγίαν, δεικνύων αὐτὴν εἰς τοὺς λοιποὺς ῥήτορας· καὶ ὅλοι θαυμάζοντες (ἄλλοι κρατοῦντες τὰς γενειάδας των, ἄλλοι ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις) δεικνύουσι τὴν ἁγίαν.

ζ΄) Οἱ ἅγιοι πενήντα ῥήτορες εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύσαντες διὰ τῆς ἁγίας πυρὶ τελειοῦνται. — Ἡ ἁγία ἱσταμένη καὶ οἱ ῥήτορες προσκυνοῦντες αὐτήν, καὶ πλησίον πυρκαϊὰ μεγάλη καὶ στρατιῶται δένοντες τοὺς ῥήτορας ῥίπτουν μέσ᾽ τὴν φωτίαν.

η΄) Ἡ βασίλισσα προσκυνοῦσα τὴν ἁγίαν ἐν τῇ φυλακῇ. — Φυλακὴ καὶ ἡ ἁγία ἔσω ἱσταμένη, καὶ ἡ βασίλισσα γονατιστὴ εἰς τοὺς

πόδας της· καὶ πλησίον εἷς ἑκατόνταρχος μὲ τοὺς ἑκατὸν στρατιώτας του, καὶ εἰς τὸ παράθυρον τῆς φυλακῆς περιστερὰ καθημένη, ἔχουσα ψωμὶ εἰς τὸ στόμα της.

θ') Ἡ ἁγία βαλλομένη εἰς τοὺς τροχούς. — Τέσσαροι τροχοὶ εἰς μίαν περόνην περασμένοι, ἔχοντες τριγύρου ξιφάρια, καὶ ἡ ἁγία ὑποκάτωθεν αὐτῶν ἁπλωμένη κατὰ γῆς, δεμένη χεῖρας καὶ πόδας· καὶ εἷς ἄγγελος πλησίον της ἱστάμενος λύει αὐτὴν ἐκ τῶν δεσμῶν· καὶ εἰς τὰ πλάγια τῶν τροχῶν πολλοὶ στρατιῶται κατακομμένοι καὶ θανατωμένοι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἄντικρυ καθήμενος εἰς θρόνον καὶ ἡ βασίλισσα ἐξερχομένη ἀπὸ μίαν θύραν τοῦ σπιτίου ὀνειδίζει αὐτόν· καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι τριγύρου καὶ ὀλίγο παρέκει πάλιν ἡ βασίλισσα ἀποκεφαλιζομένη ὑπὸ δημίου, καὶ ἄλλοι πολλοὶ στρατιῶται ἀποκεφαλίζονται ἀπὸ ἄλλους δημίους ὡς πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστόν.

ι') Ἡ ἀποτομὴ τῆς ἁγίας. — Ἡ ἁγία γονατιστὴ καὶ ὁ δήμιος ἐπάνωθέν της μὲ τὸ ξίφος, καὶ πλῆθος πολὺ ἄνδρες καὶ γυναῖκες κλαίοντες.

Τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου.

§ 51. α') Ὁ ἅγιος τυπτόμενος ὑπὸ τῶν δαιμόνων. — Μνημεῖον καὶ ἔσω ὁ ἅγιος, κείμενος κάτω, καὶ οἱ δαίμονες τριγύρου του δέρνοντες αὐτὸν μὲ ξύλα, καὶ ἄλλοι τραβοῦν τὰ σκεπάσματα τοῦ μνημείου.

β') Ὁ ἅγιος πειραζόμενος ὑπὸ τῶν δαιμόνων.—Μνημεῖον ἀνοικτὸν καὶ οἱ τοῖχοί του χαλασμένοι καὶ ὁ ἅγιος κείμενος, μὲ τὸ ἕνα χέρι ἀκουμπίζων καὶ τὸ ἄλλο ἔχων εἰς τὸν οὐρανὸν ὑψωμένον, βλέπων ἄνω, ἔχων καὶ τὸ κεφάλι ὀλίγον σηκωμένον· καὶ ἄλλοι δαίμονες χαλοῦσι τοὺς τοίχους μὲ ξύλα, ἄλλοι ὡς λέοντες, ἄλλοι ὡς ὄφεις, ἄλλοι εἰς ἄλλων θηρίων σχήματα σχηματισμένοι πολεμοῦν αὐτόν· καὶ ἐπάνωθεν οὐρανὸς καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστὸς καὶ ἀκτὶς κατέρχεται ἐξ αὐτοῦ ἕως τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου.

γ') Ὁ ἅγιος φεύγων ἐν τῇ ἐρήμῳ εὑρίσκει ἐν τῇ ὁδῷ τὸν δίσκον καὶ τὸ χρυσίον. — Βουνὰ καὶ δρόμος καὶ μεσ' τὸν δρόμον κείμενος μέγας δίσκος ἀργυρός· καὶ ὀλίγο παρέκει σωρὸς φλωρία πολλὰ καὶ ὁ ἅγιος ἔχων τὸ δικανίκι του μὲ τὸ ῥοῦχόν του εἰς τὸν ὦμόν του φεύγει δρομαῖος βλέπων αὐτά.

δ') Ὁ ἅγιος διδάσκων τοὺς μοναχοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.—Κάστρον παλαιὸν καὶ ἀπὸ τὰ τείχη του φεύγουν δαίμονες καί τινες ἐξ αὐτῶν βλέπουν ὄπισθεν· καὶ ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ κάστρου ἱστάμενοι πολλοὶ μοναχοὶ καὶ ὁ ἅγιος ἀκουμβίζων εἰς τὸ δικανίκι του διδάσκει αὐτοὺς ἐκ τῆς θύρας.

ε') Ὁ ἅγιος ἐργαζόμενος τὴν γῆν. — Χωράφι μικρὸ μὲ λάχανα καὶ εἰς τὴν ἄκρην του σπήλαιον, καὶ ὁ ἅγιος βαστῶν δικέλλι σκαλίζει τὰ λάχανα.

ϛ') Ὁ ἅγιος ἐπιτιμῶν τὰ θηρία, τὰ βλάπτοντα τὰ σπέρματα αὐτοῦ.— Χωράφι μὲ σιτάρι καὶ λάχανα καὶ ἐν αὐτῷ θηρία διάφορα, ἐλάφια, λαγωοὶ καὶ ἄλλα ἀγρίμια· καὶ ὁ ἅγιος βαστῶν ἓν ἀπὸ αὐτὰ ἀπὸ τὸ αὐτὶ βλέπει πρὸς τὰ ἄλλα, ἔχων τὴν χεῖρα ἁπλωμένην πρὸς αὐτά· ἔξωθεν δὲ τοῦ χωραφίου βρύσις καὶ ἕτερα θηρία πίνοντα ἐν αὐτῇ.

ζ') Ὁ ἅγιος διὰ προσευχῆς ἐξήγαγεν ὕδωρ.—Ἔρημος καὶ ὁ ἅγιος γοναστιστός, ἔχων τὰ χέρια ὑψωμένα ἄνω, καὶ ἔμπροσθέν του ὕδωρ ἐξερχόμενον ἐκ τῆς γῆς, καὶ τρεῖς καλόγηροι πίνοντες ἐξ αὐτοῦ καὶ ἄλλοι δύο λιποθυμισμένοι κείμενοι κατὰ γῆς· καὶ ἕτεροι πάλιν βαστῶντες ἀγγεῖα μὲ νερὸν καὶ σηκώνοντες ὀλίγον τὰ κεφάλια αὐτῶν ποτίζουν αὐτούς· καὶ ὄπισθεν αὐτῶν, ὀλίγο παρέκει, μπερδομένη μὲ σχοινὶ εἰς μίαν πέτραν μία κάμηλος.

η') Ὁ ἅγιος ἀποστομίσας τοὺς φιλοσόφους ἰᾶται τοὺς δαιμονιζομένους.— Ὁ ἅγιος ἱστάμενος καὶ τρεῖς δαιμονιζόμενοι, κείμενοι ἀνάσκελα ἔμπροσθέν του, καὶ δαίμονες ἐξερχόμενοι ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ τρεῖς φιλόσοφοι ἱστάμενοι πλησίον· ἔχοντες τὰ κεφάλια τυλιγμένα μὲ μανδήλια ἀποροῦν καὶ θαυμάζουν.

θ') Ὁ ἅγιος ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ λέοντος εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ ἁγίου Παύλου. — Ἔρημος καὶ ὁ ἅγιος ὁδοιπορῶν, καὶ ἕνα λεοντάρι πηγαίνει ἐμπρός του, καὶ μακρόθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν τὸ σπήλαιον τοῦ ἁγίου Παύλου φαινόμενον ὀλίγον ἀνάμεσα δένδρα καὶ βουνά.

ι') Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος εὑρὼν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀσπάζεται αὐτόν.— Σπήλαιον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ Θηβαῖος (φορῶν ψιάθιον ἕως τὰ γόνατα καὶ ἕως τοὺς ὤμους) καὶ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους, καὶ εἷς κόραξ καθήμενος ἐπάνω εἰς δένδρον βαστᾷ ψωμὶ εἰς τὸ στόμα του.

ια') Ὁ ἅγιος ἐνταφιάζων τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου Παύλου. — Σπήλαιον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ ὁ ἅγιος Παῦλος, κείμενος κατὰ γῆς ἀποθαμμένος, καὶ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος τυλίγων αὐτὸν εἰς ῥάσον, καὶ δύο λέοντες πλησίον σκάπτουν τὴν γῆν μὲ τὰ μπροστινά τους ποδάρια.

ιβ') Ἡ κοίμησις τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου.—Τάφος σκαμμένος καὶ δύο ἀδελφοὶ βαστοῦν τὸν ἅγιον τυλιγμένον εἰς ῥάσον (ὁ εἷς μέσ' τὸ μνῆμα καὶ ὁ ἄλλος ἔξω), καὶ πλησίον αὐτῶν δικέλλι καὶ φτυάρι κείμενα εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάνωθεν τοῦ ἁγίου πλῆθος ἀγγέλων μὲ λαμπάδας καὶ θυμιάματα· βαστάζοντες τὴν ψυχήν του λευκοφόρον ἀνέρχονται εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἰδοὺ ὁποῦ ἑρμηνεύσαμεν ἱκανῶς μερικὰ θαύματα καὶ μαρτύρια τῶν ἐπισήμων ἁγίων. Λοιπὸν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἱστορίζονται καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων τὰ θαύματα, εἴτε ὅλα, εἴτε μερικά, βλέποντας ὅμως ἐπιμελῶς ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ τὰ ἱστορήσῃ τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τὰ συναξάρια.

δ') ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ.

ΜΗΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

§ 52. α'. Οἱ ἅγιοι αὐτάδελφοι Εὔοδος, Καλλίστη καὶ Ἑρμογένης ξίφει τελειοῦνται.—Ἱστορία. Ὁ Εὔοδος καὶ Ἑρμογένης κείμενοι κατὰ γῆς ἀποκεφαλισμένοι· ὁ εἷς νέος, ὁ ἕτερος γέρων καὶ πλησίον αὐτῶν ἡ ἁγία Καλλίστη γονατιστὴ καὶ ἐπάνωθεν αὐτῆς ὁ δήμιος μὲ ξίφος.

β'. Ὁ ἅγιος μάρτυς Μάμας τὰ σπλάγχνα διασπασθεὶς τελειοῦται. — Ἱστορία. Βουνὰ καὶ σπίτι ἐπ' αὐτὰ καὶ ὁ ἅγιος Μάμας, νέος ἀγένειος, κείμενος ἀνάσκελα· καὶ εἷς στρατιώτης ἐπάνωθέν του ἔχων καμάκι τρίδοντον μπηγμένον εἰς τὴν κοιλίαν του.

γ'. Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Ἄνθιμος ξίφει τελειοῦται.—Ἱστορία. Κάστρον καὶ ἔξω τῆς πύλης αὐτοῦ ὁ ἅγιος (νέος ἀρχιγένης), ἐνδυμένος ἀρχιερατικὴν στολήν, γονατιστός, ἀποκεφαλισμένος, καὶ ὁ δήμιος ἐπάνωθέν του βαστῶν ξίφος αἱματωμένον καὶ ἕτερος δήμιος ἔμπροσθέν του βαστῶν τὴν κεφαλήν του κομμένην.

δ'. Ὁ ἅγιος Βαβύλας σὺν τοῖς μετ' αὐτοῦ τρισὶ νηπίοις ξίφει τελειοῦται.—Ἱστορία. Ὁ Βαβύλας μὲ ἀρχιερατικὴν στολήν, γέρων πλατυγένης

ἀποκεφαλισμένος, καὶ πλησίον αὐτοῦ τὰ τρία νήπια γονατισμένα, κλίνοντα τὰς κεφαλάς, καὶ ὁ δήμιος ἐπάνωθέν των μὲ ξίφος.

ε'. Ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ὁ πατὴρ τοῦ Προδρόμου, σφάττεται μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. — Ἱστορία. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ κουβούκλι, καὶ ἔσωθεν τοῦ κουβουκλίου τράπεζα, καὶ ἐμπρὸς τὴν τράπεζαν ὁ ἅγιος, γέρων μακρυγένης μὲ ἀρχιερατικὴν ἑβραϊκὴν στολὴν ἱστάμενος, ἔχων χέρια καὶ μάτια ἄνω ὑψωμένα· καὶ εἷς στρατιώτης βαστῶν αὐτὸν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κορυφῆς του διαπερᾷ τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμόν του.

ϛ'. Οἱ ἅγιοι Εὐδόξιος, Ζήνων, Ῥωμύλος καὶ Μακάριος ξίφει τελειοῦνται. — Ἱστορία. Ὁ Εὐδόξιος καὶ Ζήνων, νέοι ἀρχιγένειοι γονατιστοί, ἔχοντες τὰ χέρια ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ κεφάλια των κομμένα, κείμενα κατὰ γῆς ἐμπροστά τους· καὶ ἐπάνωθέν των εἷς δήμιος βάνων τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην του· καὶ πλησίον ὁ ἅγιος Ῥωμύλος, γέρων ἀποκεφαλιζόμενος ὑπὸ ἑτέρου δημίου, ὁ δὲ ἅγιος Μακάριος νέος ἀγένειος γονατιστός, καὶ ὁ δήμιος βάνων τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμόν του.

ζ'. Ὁ ἅγιος Σώζων ῥοπάλοις τυπτόμενος τελειοῦται. — Ἱστορία. Ὁ ἅγιος κείμενος κατὰ γῆς καὶ δύο στρατιῶται ἐπάνωθέν του δέρνουν αὐτὸν μὲ χοντρὰ καὶ μεγάλα ξύλα.

η'. Οἱ ἅγιοι Ῥοῦφος καὶ Ῥουφῖνος ξίφει τελειοῦνται.—Ἱστορία. Ὁ εἷς ὀξυγένης, ὁ ἕτερος μιξαιπόλιος· ἀποκεφαλισμένοι καὶ ἐπάνωθέν των ὁ δήμιος μὲ τὴν σπάθην.

θ'. Ὁ ἅγιος Σεβηριανὸς λίθον δεθεὶς εἰς τοὺς πόδας καὶ εἰς τὸ τεῖχος κρεμασθεὶς τελειοῦται. — Ἱστορία. Κάστρον καὶ ἐπάνωθεν τῶν τειχίων δύο στρατιῶται κρεμάζοντες τὸν ἅγιον ἀπὸ τὰ τείχη, καὶ εἷς λίθος μέγας κρεμασμένος εἰς τοὺς πόδας του.

ι'. Αἱ ἅγιαι Μηνοδώρα, Μητροδώρα, Νυμφοδώρα αἰκιζόμεναι τελειοῦνται.—Ἱστορία. Αἱ ἅγιαι κείμεναι κατὰ γῆς γυμναὶ ὡς τὴν μέσην, ἔχουσαι τὰ κεφάλια τυλιγμένα μὲ μανδήλια, καὶ τρεῖς στρατιῶται τὰς δέρνουν μὲ ῥόπαλα.

ια'. Οἱ ἅγιοι Διόδωρος, Διομήδης καὶ Δίδυμος τυπτόμενοι τελειοῦνται.—Ἱστορία. Ὁ Διόδωρος γέρων, ὁ δὲ Διομήδης καὶ Δίδυμος νέοι ἀγένειοι, κείμενοι κατὰ γῆς πληγωμένοι εἰς ὅλον τὸ σῶμα, καὶ τρεῖς δήμιοι δέρνουν αὐτοὺς μὲ βούνευρα.

ιβ'. Ὁ ἅγιος Αὐτόνομος ξύλοις καὶ λίθοις κρουσθεὶς τελειοῦται. — Ἱστορία. Ὁ ἅγιος νέος στρογγυλογένης γονατιστός, ἔχων τὰ χέρια ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπάνωθέν του τέσσαροι στρατιῶται, ἄλλοι μὲ λίθους, ἄλλοι μὲ ξύλα κρούοντες αὐτόν.

ιγ'. Οἱ ἅγιοι Κρονίδης, Μακρόβιος, Λεόντιος καὶ Σεραπίων ἐν θαλάσσῃ ῥιφέντες τελειοῦνται. — Ἱστορία. Θάλασσα καὶ μέσον αὐτῆς πλοιάριον μικρό, καὶ ἐν αὐτῷ στρατιῶται ῥίπτοντες τοὺς ἁγίους εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ μὲν Μακρόβιος γέρων (ὁ μισὸς μέσ' τὴν βάρκα καὶ ὁ μισὸς ἔξω), ὁ δὲ Κρονίδης διάκονος νέος, οἱ δὲ ἄλλοι δύο μιξαιπόλιοι.

ιδ'. Ὁ ἅγιος Θεοκλῆς ξίφει τελειοῦται. — Ἱστορία. Ὁ ἅγιος νέος ἀγένειος, κείμενος κατὰ γῆς ἀποκεφαλισμένος, καὶ ἐπάνωθεν ὁ δήμιος μὲ σπαθί.

ιε'. Ὁ ἅγιος Νικήτας πυρὶ τελειοῦται. — Ἱστορία. Πυρκαϊὰ μεγάλη καὶ ἐν αὐτῇ ὁ ἅγιος, νέος ἀρχιγένης ἔχων χέρια καὶ μάτια ὑψωμένα, καὶ δύο στρατιῶται ἀναγκάζοντες τὴν φωτίαν.

ις'. Ἡ ἁγία Εὐφημία εἰς βρῶσιν ἄρκτων καὶ λεόντων δοθεῖσα καὶ ἐξ αὐτῶν μὴ βλαβεῖσα τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ παρατίθησι. — Ἱστορία. Λέοντες καὶ ἄρκτοι καὶ ἡ ἁγία μέσον αὐτῶν γονατιστή, ἔχουσα χέρια καὶ μάτια ὑψωμένα εἰς οὐρανόν.

ιζ'. ⟨Α⟩ἱ ἅγιαι Πίστις, Ἐλπίς, Ἀγάπη καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν ξίφει τελειοῦνται. — Ἱστορία. ⟨Β⟩ουνὰ καὶ σπίτια καὶ πλησίον αὐτῶν αἱ ἅγιαι, αἱ δύο κείμεναι κατὰ γῆς ἀποκεφαλισμέναι, αἱ ἄλλαι δύο γονατισταὶ κλίνουσαι τὰς κεφαλάς, καὶ ἄνωθέν των ὁ δήμιος μὲ ξίφος.

ιη'. Αἱ ἅγιαι Σοφία καὶ Εἰρήνη ξίφει τελειοῦνται. — Ἱστορία. Δύο γυναῖκες κείμεναι ἀποκεφαλισμέναι καὶ ὁ δήμιος βάνων τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην του.

ιθ'. Οἱ ἅγιοι Τρόφιμος καὶ Δορυμέδων ξίφει τὰς καιφαλὰς ἀποτέμνονται, ὁ δὲ Σαββάτιος τυπτόμενος τελειοῦται. — Ἱστορία. Ὁ Τρόφιμος ἀρχιγένης, κείμενος ἀποκεφαλισμένος· ὁ Δορυμέδων ἀγένειος, γονατιστός, ἔχων ὀπίσω τὰ χέρια δεμένα, καὶ ὁ δήμιος ἔχει τὸ ξίφος εἰς τὸν λαιμόν του· ὁ δὲ Σαββάτιος κείμενος ὕπτιος πληγγωμένος ὅλον τὸ σῶμα, καὶ ἐπάνωθέν του δύο στρατιῶται μὲ ῥοπάλους, ὁ εἷς τύπτων, ὁ δὲ ἄλλος ἔχων σηκωμένον τὸ ῥόπαλον.

κ'. Ὁ ἅγιος Εὐστάθιος μετὰ τῆς συνοδίας εἰς βοῦν χαλκοῦν πεπυρωμένον.—(Ἱστορία). Χάλκινο βῷδι καὶ μέσα εἰς αὐτὸ ὁ ἅγιος μιξαιπόλιος, στρογγυλογένης, καὶ υἱοί του νήπιοι καὶ ἡ γυνή του· καὶ ὑποκάτω τοῦ βῳδίου δύο στρατιῶται βάνοντες μεγάλην πυρκαϊάν.

κα'. Ὁ ἅγιος Κοδρᾶτος ξίφει τελειοῦται.—Ἱστορία. Ὁ ἅγιος γέρων, βουρλογένης, γονατιστός, ἔχων τὰ χέρια ὑψωμένα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐπάνωθέν του ὁ δήμιος βαστῶν τὸ σπαθί.

κβ'. Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Φωκᾶς ξίφει τελειοῦται.— Ἱστορία. Ὁ ἅγιος γέρων μὲ ἀρχιερατικὴν στολήν, κείμενος ἀποκεφαλισμένος, καὶ ὄπισθεν τῶν ποδῶν του πῦρ καὶ ὁ δήμιος γυρίζων εἰς τὰ ὀπίσω.

κγ'. Οἱ ἅγιοι Πέτρος καὶ Ἀντώνιος τὰ αἰδοῖα τμηθέντες καὶ ὁ πατὴρ των Ἰωάννης σφαττόμενος ἔμπροσθέν των, καὶ ὁ Ἀνδρέας μὲ δύο λόγχες νυγείς, ὅλοι ὁμοῦ τελειοῦνται. — Ἱστορία. Ὁ Πέτρος καὶ Ἀντώνιος νέοι ἀγένειοι, κείμενοι κατὰ γῆς γυμνοὶ καὶ πληγωμένοι (ὁ εἷς ἀποθαμμένος καὶ ὁ ἕτερος ζωντανός), καὶ ὁ χαλκεὺς βαστῶν χειράγραν πυρωμένην μὲ τὰ δύο του χέρια τραβᾷ τὰ αἰδοῖα αὐτοῦ· καὶ πλησίον αὐτῶν φωτία ἀναμμένη, καὶ ἔμπροσθεν ὁ βασιλεὺς πλησίον τοῦ θρόνου κρατῶν τὸν πατέρα αὐτῶν Ἰωάννην ἀπὸ τὰ γένεια περνᾷ μάχαιραν εἰς τὸν λαιμόν του· καὶ παρέκει πάλιν ὁ βασιλεὺς καθήμενος ἐφ' ἵππου βαστᾷ κοντάρι καὶ κρούει τὸν γηραιὸν Ἀνδρέαν εἰς τὲς πλάτες, ἔχοντα καὶ εἰς τὸ στῆθος ἄλλο κοντάρι περασμένον.

κδ'. Ἡ ἁγία Θέκλα πέτρας ῥαγείσης, ἐν αὐτῇ εἰσελθοῦσα, τελειοῦται.— Ἱστορία. Βουνὰ καὶ σπήλαιον καὶ ὀλίγο μακρά, ἔμπροσθεν τοῦ σπηλαίου, πέτρα μεγάλη σχισμένη καὶ ἡ ἁγία μέσα εἰς αὐτὴν κρυμμένη ὡς τὴν μέσην, καὶ δύο στρατιῶται ἔξωθεν βαστοῦντες τὸ ἐπανωφόρι της, καὶ ἐπάνωθέν της ὁ Χριστὸς μετὰ νεφέλης, μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν αὐτὴν καὶ μὲ τὴν ἀριστερὰν δεικνύων τὴν πέτραν.

κε'. Οἱ ἅγιοι Παῦλος καὶ Τάττα σὺν τοῖς τέκνοις στρεβλούμενοι τελειοῦνται.—Ἱστορία. Σπίτια εἰς βουνὰ καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ μὲν Παῦλος γέρων, ἡ δὲ Τάττα γραῦς· καὶ οἱ παῖδές των, ὁ μὲν Σαβιανὸς νέος στρογγυλογένης, ὁ δὲ Μάξιμος ἀρχιγένης, ὁ Ῥοῦφος νέος ἀγένειος, ὁ Εὐγένιος νήπιον, οἱ ἄλλοι ὅλοι γυμνοί, πληγω-

μένοι καὶ τελειωμένοι· τὸ δὲ νήπιον βαστάζοντες δύο στρατιῶται, ὁ μὲν ἀπὸ τὴν κεφαλήν, ὁ δὲ ἀπὸ τοὺς πόδας, στρεβλώνουσιν αὐτό.

κϛ'. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν τελειοῦται. —Ἱστορία. Γῆ καὶ λάκκος καὶ ἐμπρὸς τὸν λάκκον οἱ ἑπτὰ μαθηταὶ τοῦ ἁγίου (ἄλλοι τζαπὶ κρατοῦν, ἄλλοι δικέλλι, ἄλλοι φτυάρι) καὶ ὁ ἅγιος μέσ' τὸν λάκκον ἕως τὸν λαιμόν, καὶ ἕτεροι δύο μαθηταὶ δένουσι μανδήλι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

κζ'. Ὁ ἅγιος Καλλίστρατος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει τελειοῦνται. — Ἱστορία. Ναὸς καὶ ἐν αὐτῷ εἴδωλα γκρεμισμένα καὶ συντριμμένα, καὶ οἱ ἅγιοι πλησίον, νέοι καὶ γέροντες, ἄλλοι ἀποκεφαλισμένοι, ἄλλοι ἱστάμενοι, ἄλλοι γονατιστοί, καὶ ὁ δήμιος κόπτων αὐτοὺς μὲ τὸ ξίφος· καὶ πλησίον αὐτῶν ὁ ἅγιος Καλλίστρατος, γέρων γονατιστὸς καὶ ὀπισθαγκωνισμένος, καὶ ὁ δήμιος ἐπάνωθέν του μὲ ξίφος.

κη'. Οἱ ἅγιοι Μᾶρκος, Ἀλέξανδρος, Ζώσιμος, Ἀλφιὸς ἐν πέτρᾳ ἡλωθέντες τελειοῦνται.— Ἱστορία. Βουνὰ καὶ εἰς αὐτὰ οἱ ἅγιοι· ὁ Ἀλέξανδρος μιξαιπόλιος, οἱ ἄλλοι δύο ἀρχιγένειοι καρφωμένοι εἰς τὲς πέτρες καὶ τελειωμένοι· ὁ δὲ Μᾶρκος λευκὴν ἔχων τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς καὶ μακρὰν ἕως τοὺς πόδας, καρφωμένος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πέτραν ζωντανὸς ἔτι καὶ ἐπάνωθέν του ὁ δήμιος μὲ ξίφος.

κθ'. Ὁ ἅγιος Γοβδελαᾶς εἰς ἵππον ἐκ τῶν ποδῶν δεθεὶς καὶ Δάδας κατακοπεὶς τελειοῦται, ἡ δὲ Κασδόα ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ βασιλέως. — Ἱστορία. Βουνὰ καὶ εἰς αὐτὰ ὁ ἅγιος Γοβδελαᾶς, νέος ἀγένειος, δεμένος μὲ σχοινία εἰς ἄλογον ἀπὸ τοὺς πόδας καὶ συρόμενος ἀπ' αὐτὸ εἰς τὲς πέτρες· ὁ δὲ Δάδας γέρων μακρυγένης μετὰ πολυτίμου στολῆς κείμενος εἰς τὴν γῆν κατακομμένος, καὶ τριγύρω του στρατιῶται μὲ τὰ σπαθία των· ἡ δὲ ἁγία Κασδόα μέσα εἰς κῆπον μεταλαμβάνουσα τὰ θεῖα μυστήρια ἀπὸ ἕναν ἱερέα, καὶ εἷς ἄγγελος πλησίον της.

λ'. Ὁ ἅγιος Μαρδόνιος ἄνθρακας ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ δεξάμενος τελειοῦται. — Ἱστορία. Σπίτια καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ ἅγιος μιξαιπόλιος, βουρλογένης, κείμενος κατὰ γῆς ἀνάσκελα· καὶ πλησίον αὐτοῦ φωτία καὶ εἷς στρατιώτης παίρνοντας μὲ φτυάρι κάρβουνα ἀπὸ τὴν φωτίαν τὰ ῥίχνει εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἁγίου.

Ἰδοὺ ὁποῦ σ' ἑρμηνεύσαμεν ἱκανῶς τὰ μαρτύρια τοῦ ἑνὸς μηνός. Λοιπὸν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἱστορίζονται καὶ τὰ λοιπὰ

μαρτύρια τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, κατὰ τὸ ἐπίγραμμα ἑνὸς ἑκάστου μαρτυρίου· τινῶν ὅμως ἁγίων σχήματα ζήτει κἀν τοῖς Καθολικοῖς.

ΜΗΝ ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ.

α'. Ὁ ἀπόστολος Ἀνανίας λιθοβοληθεὶς τελειοῦται. Γέρων ὀξυγένης.

β'. Ὁ ἅγιος Κυπριανὸς καὶ Ἰουστῖνα ξίφει τελειοῦνται. Γέρων στρογγυλογένης, πλὴν ζήτει καὶ ὄπισθεν.

γ'. Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης ξίφει τελειοῦται. Γέρων βαστῶν τὴν κεφαλήν του εἰς τὰς χεῖράς του.

δ'. Ὁ ἅγιος Καπετωλίων ἐξορυχθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ σταυρωθεὶς τελειοῦται. Νέος ἀρχιγένης.

ε'. Ἡ ἁγία Χαριτίνη τοὺς ὄνυχας χειρῶν καὶ ποδῶν ἐκριζωθεῖσα τελειοῦται.

ϛ'. Ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ὑπὸ πέντε στρατιωτῶν λόγχαις νυγεὶς τελειοῦται.

ζ'. Ὁ ἅγιος Σέργιος καὶ Βάκχος, ὁ μὲν ἐν ταῖς βασάνοις, ὁ δὲ ξίφει τελειοῦνται. Νέοι ἀγένειοι.

η'. Ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος σταυρωθεὶς τελειοῦται. Νέος ὀξυγένης.

θ'. Ὁ ἅγιος Εὐλάμπιος καὶ Εὐλαμπία καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς σ' στρατιῶται ξί(φει τελειοῦνται). Ὁ Εὐλάμπιος νέος ἀρχιγένης, οἱ δὲ λοιποὶ διάφοροι.

ιβ'. Ὁ ἅγιος Πρόβος, Τάραχος, Ἀνδρόνικος μαχαίραις κατακοπέντες τελειοῦνται. Ὁ Τάραχος γέρων, οἱ ἕτεροι δύο νέοι.

ιγ'. Οἱ ἅγιοι Κάρπος, Πάπυλος, Ἀγαθόδωρος, Ἀγαθονίκη ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Κάρπος γέρων, ὁ Πάπυλος ἀρχιγένης, ὁ Ἀγαθόδωρος ἀγένειος.

ιδ'. Οἱ ἅγιοι Γερβάσιος, Ναζάριος, Προτάσιος, Κέλσιος. Ὁ Ναζάριος μιξαιπόλιος, ὁ Κέλσιος παιδίον, οἱ ἄλλοι δύο νέοι.

ιε'. Ὁ ἅγιος Λογγῖνος σὺν τοῖς δυσὶ στρατιώταις ξίφει (τελειοῦνται). Γέρων στρογγυλογένης, οἱ στρατιῶται νέοι.

ιϛ'. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας συρόμενος ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ τὸν πόδα μακελλικῇ κοπίδι τμηθεὶς τελειοῦται. Γέρων μακρυγένης.

ιζ'. Ὁ ἅγιος Μαρῖνος ὁ γέρων ξίφει τελειοῦται.

ιη'. Ὁ ἅγιος Οὔαρος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

ιθ'. Οἱ ἅγιοι Γάιος, Δάσιος, Ζωτικός. Νέοι καὶ γέροντες.

κ'. Ὁ ἅγιος Ἀρτέμιος ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀρχιγένης.

κα'. Οἱ ἑπτὰ παῖδες οἱ ἐν Ἐφέσῳ. Ζήτει σελ. 161.

κγ'. Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος ἐν τῷ πτερυγίῳ τοῦ Ἱεροῦ διδάσκων, ξύλῳ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τὴν κάραν κρουσθεὶς τελειοῦται.

κδ'. Ὁ ἅγιος Ἀρέθας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει τελειοῦνται. Γέρων, οἱ λοιποὶ διάφοροι.

κε'. Οἱ ἅγιοι Μαρκιανὸς καὶ Μαρτύριος ξίφει τελειοῦνται. Νέοι ἀγένειοι.

κς'. Ὁ ἅγιος Δημήτριος.

κζ'. Ὁ ἅγιος Νέστωρ.

κη'. Οἱ ἅγιοι Ἀφρικανός, Τερέντιος, Μάξιμος, Πομπήιος καὶ ἕτεροι λς' ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Ἀφρικανὸς γέρων, ὁ Τερέντιος καὶ Μάξιμος ἀρχιγένειοι, ὁ Πομπήιος νέος ἀγένειος.

κθ'. Ἡ ἁγία Ἀναστασία.

λ'. Οἱ ἅγιοι Ζηνόβιος καὶ Ζηνοβία. Νέος ἀρχιγένης.

λα'. Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐκ τῶν ο' Οὐρβανός, Ἀμπλίας, Νάρκισσος. Ζήτει σελ. 152—153.

ΜΗΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

α'. Αἱ ἅγιαι Κυρίαινα καὶ Ἰουλιανὴ πυρὶ τελειοῦνται.

β'. Οἱ ἅγιοι Ἀκίνδυνος, Πηγάσιος, Ἀφθόνιος, Ἐλπιδηφόρος, Ἀνεμπόδιστος εἰς κάμινον πυρὸς βληθέντες τελειοῦνται. Ὁ Ἀκίνδυνος νέος ὀξυγένης, ὁ Πηγάσιος γέρων στρογγυλογένης, Ἀφθόνιος καὶ Ἐλπιδηφόρος ἀρχιγένειοι. Ὁ Ἀνεμπόδιστος ἀγένειος.

γ'. Οἱ ἅγιοι Ἀκεψιμᾶς, Ἰωσήφ, Ἀειθαλᾶς διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται. Ὁ Ἀκεψιμᾶς νέος, ὁ Ἰωσὴφ γέρων, ὁ Ἀειθαλᾶς ἀρχιγένης.

δ'. Οἱ ἅγιοι Νίκανδρος καὶ Ἑρμαῖος γέροντες.

ε'. Ὁ ἅγιος Γαλακτίων καὶ Ἐπιστήμη ξίφει τελειοῦνται. Νέος ἀρχιγένης.

ς'. Ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ Ὁμολογητὴς λειτουργῶν, ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν τῷ ἰδίῳ ὠμοφορίῳ ἀποπνιγείς, τελειοῦται. Νέος κοντοδιχαλογένης.

*

ζ'. Οἱ ἅγιοι Ὀνησιφόρος καὶ Πορφύριος νέοι.

θ'. Ὁ ἅγιος Ὀρέστης μιξαιπόλιος.

ια'. Οἱ ἅγιοι Μηνᾶς, Βίκτωρ, Βικέντιος διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται. Ὁ Μηνᾶς γέρων στρογγυλογένης, ὁ Βίκτωρ καὶ Βικέντιος νέοι.

ιβ'. Οἱ ἅγιοι Ἀντώνιος, Νικηφόρος, Ζαβινᾶς, Γερμανὸς ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Ἀντώνιος γέρων, οἱ δὲ νέοι.

ιδ'. Ὁ ἅγιος Φίλιππος. Ζήτει σελ. 151.

ιε'. Οἱ ἅγιοι Γουρίας καὶ Σαμωνᾶς ἀρχιγένειοι, ὁ δὲ Ἄβιβος ἀγένειος.

ις'. Ὁ ἀπόστολος Ματθαῖος χεῖρας καὶ πόδας εἰς γῆν ἡλωθεὶς διὰ πυρὸς τελειοῦται.

ιζ'. Ὁ ἅγιος Λάζαρος ὁ ζωγράφος γέρων μακρυγένης, φαρακλός.

ιη'. Ὁ ἅγιος Πλάτων ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

ιθ'. Ὁ ἅγιος Βαρλαὰμ δεχόμενος ἐν τῇ χειρὶ πῦρ μετὰ λιβάνου καὶ καταναλωθείσης αὐτῆς ὑπὸ τοῦ πυρὸς τελειοῦται. Γέρων ὀξυγένης.

κ'. Ὁ ἅγιος Δάσιος νέος ἀγένειος.

κβ'. Ὁ ἅγιος Βαλεριανὸς καὶ Τιβούρτιος νέοι.

κγ'. Ὁ ἅγιος Σισίννιος γέρων.

κδ'. Ὁ ἅγιος Κλήμης γέρων μακρυγένης.

κε'. Ἡ ἁγία Αἰκατερίνα.

κζ'. Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος νέος διχαλογένης.

κη'. Ὁ ἅγιος Στέφανος μιξαιπόλιος.

κθ'. Ὁ ἅγιος Παράμονος νέος.

λ'. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀντιστρόφως σταυρωθεὶς τελειοῦται. Γέρων.

ΜΗΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.

α'. Ὁ ἅγιος Ἀνανίας νέος ἀρχιγένης.

β'. Ἡ ἁγία Μυρώπη.

γ'. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος Ἀλεξανδρείας ξίφει τελειοῦται. Γέρων διχαλογένης.

δ'. Ἡ ἁγία Βαρβάρα ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ξίφει τελειοῦται.

ε'. Ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος ἀρχιγένης.

ς'. Ὁ ἅγιος Ἀθηνόδωρος μέλλων ἀποτμηθῆναι, τῆς χειρὸς

τοῦ δημίου ἐκ τοῦ ὤμου σὺν τῷ ξίφει ἐκπεσούσης, διὰ προσευχῆς τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ παρατίθησι. Γέρων μακρυγένης.

η'. Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐκ τῶν ο' Σωσθένης, Ἀπολλώς, Κηφᾶς, Τυχικός, Ἐπαφρόδιτος, Ὀνησιφόρος, Καῖσαρ διαφόρως παιδευόμενοι τελειοῦνται.

θ'. Οἱ ἅγιοι Σωσίθεος, Ναρσῆς, γέροντες· ὁ Ἰσαὰκ νέος. Ξίφει τελειοῦνται.

ι'. Οἱ ἅγιοι Μηνᾶς, Εὔγραφος, Ἑρμογένης ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Μηνᾶς νέος ὀξυγένης, ὁ Ἑρμογένης ἀρχιγένης.

ια'. Οἱ ἅγιοι Ἀκεψιμᾶς καὶ Ἀειθαλᾶς ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Ἀκεψιμᾶς γέρων, ὁ Ἀειθαλᾶς νέος διάκονος.

ιβ'. Ὁ ἅγιος Σύνετος ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀναγνώστης, μακρὰ μαλλία ἔχων.

ιγ'. Οἱ πέντε μάρτυρες. Ζήτει σ. 159.

ιδ'. Οἱ ἅγιοι Θύρσος (διὰ πρίονος) Λεύκιος καὶ Καλλίνικος ξίφει (τελειοῦνται). Ὁ Θύρσος γέρων, οἱ δὲ νέοι ἀρχιγένειοι.

ιε'. Ὁ ἅγιος Ἐλευθέριος ξίφει (τελειοῦται). Νέος ἀρχιγένης, ἱερομάρτυς.

ις'. Οἱ ἅγιοι Πρόβος Ἱλαρίων πυρὶ τελειοῦνται. Νέοι ἀρχιγένειοι.

ιζ'. Οἱ ἅγιοι Πατερμούθιος, Κόπρης (γέροντες), Ἀλέξανδρος (ἀρχιγένης) ξίφει τελειοῦνται.

ιη'. Ὁ ἅγιος Σεβαστιανὸς βέλεσι τοξευθεὶς τελειοῦται. Νέος ἀρχιγένης, οἱ δὲ σὺν αὐτῷ διάφοροι.

ιθ'. Ὁ ἅγιος Βονιφάτιος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

κ'. Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος ὑπὸ λεόντων βρωθείς. Γέρων μακρυγένης.

κα'. Ἡ ἁγία Ἰουλιανὴ ξίφει (τελειοῦται). Νέα καὶ πλησίον της πολλοὶ κομμένοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

κβ'. Ἡ ἁγία Ἀναστασία πυρὶ τελειοῦται.

κγ'. Οἱ δέκα μάρτυρες οἱ ἐν Κρήτῃ ξίφει (τελειοῦνται). Ζήτει σ. 159.

(κδ'. Ἡ) ὁσιομάρτυς Εὐγενία ξίφει τελειοῦται.

κς'. Ὁ ἱερομάρτυς Εὐθύμιος βουνεύροις τυφθεὶς μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας τελειοῦται. Γέρων.

κζ'. Ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος, νέος ἀγένειος λιθοβολούμενος·

καὶ ὁ ἅγιος Παῦλος, νέος ἀγένειος, φορῶν χαλπάκι κάθηται φυλάγων τὰ ῥοῦχα τῶν στρατιωτῶν.

κη'. Οἱ δισμύριοι μάρτυρες, οἱ ἐν Νικομηδείᾳ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ πυρὸς τελειοῦνται.

κ'. Τὰ ἅγια νήπια. Ζήτει σελ. 87, § 9.

κθ'. Ἡ ἁγία Ἀνυσία ὑπὸ στρατιώτου ξίφει τρωθεῖσα τὴν πλευρὰν τελειοῦται.

λ'. Ὁ ἅγιος Ζωτικὸς ὁ πρεσβύτερος εἰς ἡμιόνους δεθεὶς καὶ συρθεὶς τελειοῦται.

ΜΗΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ.

α'. Ὁ ἅγιος Θεόδοτος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

β'. Ὁ ἅγιος Θεαγένης ἐν θαλάσσῃ ῥιφεὶς τελειοῦται. Γέρων.

γ'. Ὁ ἅγιος Γόρδιος ξίφει ‹τελειοῦται›. Νέος ἀγχιγένης.

δ'. Ὁ ἅγιος Ζώσιμος σταυρωθεὶς ἀντιστρόφως καὶ παραδόξως ἐλευθερωθεὶς σὺν τῷ κομενταρησίῳ Ἀθανασίῳ· εἰς πέτραν διαῤῥαγεῖσαν εἰσελθόντες τελειοῦνται. Γέροντες.

ε'. Ὁ ἱερομάρτυς Θεόπεμπτος ξίφει ‹τελειοῦται›, ὁ δὲ Θεωνᾶς χωννύμενος εἰς λάκκον. Γέροντες.

η'. Οἱ ὁσιομάρτυρες Ἰουλιανὸς καὶ Βασίλισσα ξίφει ‹τελειοῦνται›. Μιξαιπόλιος· καὶ ἐπάνω εἰς βουνὸν μοναστήρι καιόμενον.

θ'. Ὁ Πολύευκτος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

ι'. Ὁ ἅγιος Μάειρος αἰκιζόμενος τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

ια'. Ἡ ἁγία Τατιανὴ ξίφει τελειοῦται.

ιβ'. Οἱ ἅγιοι Ἑρμύλος καὶ Στρατόνικος εἰς ποταμὸν ῥιφθέντες τελειοῦνται. Ὁ Ἑρμύλος διάκονος ἀρχιγένης, ὁ δὲ γέρων στρογγυλογένης.

ιγ'. Οἱ ἐν Σινᾷ καὶ Ῥαϊθῷ.

ιβ'. Ὁ ὁσιομάρτυς Πανσόφιος μιξαιπόλιος.

ιε'. Οἱ ἅγιοι ‹Σ›πεύσιππος Ἐλάσιππος νέοι· ὁ Μελέσιππος [1] παϊδίον· καὶ ἡ μάμμη αὐτῶν Νεονίλα γραῦς. Πυρὶ τελειοῦνται.

ις'. Ἡ ἁγία Θεοδούλη καὶ αἱ σὺν αὐτῇ ἐν καμίνῳ βληθεῖσαι τελειοῦνται.

ιζ'. Ἡ ἁγία Εὐφρασία ξίφει τελειοῦται.

[1] Ἐν τῷ κώδικι «μέσιππος»·

ιη'. Οἱ ἅγιοι Βάσσος, Εὐτύχιος, Εὐσέβιος διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται. Ὁ Βάσσος γέρων, οἱ δὲ νέοι ἀρχιγένειοι.

κα'. Ὁ ἅγιος Νεόφυτος λόγχῃ νυγεὶς τὴν καρδίαν τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

κβ'. Ὁ ἅγιος Τιμόθεος ὑπὸ εἰδωλολατρῶν τυπτόμενος τελειοῦται. Νέος στρογγυλογένης.

κγ'. Ὁ ἅγιος Κλήμης νέος μακρυγένης, ὁ δὲ Ἀγαθάγγελος νέος ἀρχιγένης. Ξίφει τελειοῦνται.

κδ'. Οἱ ὁσιομάρτυρες Θεοδοτίων μὲν τὴν κεφαλὴν τέμνεται, Παῦλος δὲ καὶ Παυσιρίων ἐν ποταμῷ ῥιφέντες τελειοῦνται. Ὁ Θεοδοτίων μιξαιπόλιος, ὁ Παῦλος νέος ὀξυγένης, ὁ δὲ ἀρχιγένης.

κε'. Ἡ ἁγία Μεδούλη σὺν τῇ συνοδίᾳ αὐτῆς πυρὶ τελειοῦται.

(κϛ'). Οἱ ἐν Φρυγίᾳ δύο μάρτυρες τυπτόμενοι τελειοῦνται.

κη'. Οἱ ἅγιοι ἑπτὰ μάρτυρες Φιλόθεος, Ὑπερέχιος, Ἄβιβος, Ἰουλιανός, Ῥωμανός, Ἰάκωβος, Παρηγόριος κρεμασθέντες καὶ τὰς κεφαλὰς ἡλωθέντες τελειοῦνται. Διάφοροι.

κθ'. Ὁ ἅγιος Θεόφιλος ὁ Νέος ξίφει τελειοῦται.

ΜΗΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ.

α'. Ὁ ἅγιος Τρύφων ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

β'. Ὁ ἅγιος Ἀγαθόδωρος λόγχαις τὰς πλευρὰς νυγεὶς καὶ τοὺς μήνιγκας σούβλαις διαπαρεὶς τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

γ'. Οἱ ἅγιοι Ἀδριανὸς καὶ Εὔβουλος ξίφει (τελειοῦνται). Ὁ Ἀδριανὸς νέος στρογγυλογένης, ὁ δὲ ἀρχιγένης.

δ'. Ὁ ἱερομάρτυς Ἀβράμιος γέρων μακροπλατυγένης.

ε'. Ἡ ἁγία Ἀγάθη ἐν φυλακῇ τελειοῦται.

ϛ'. Οἱ ἅγιοι Εὐϊλάσιος, Μάξιμος, Φαῦστα ἐν τηγάνῳ πυρωμένῳ βληθέντες τελειοῦνται. Ὁ Εὐϊλάσιος νέος, ὁ δὲ ἀρχιγένης.

ζ'. Οἱ χίλιοι μάρτυρες οἱ ἐν Νικομηδείᾳ ξίφει (τελειοῦνται).

η'. Ὁ Θεόδωρος ὁ στρατηλάτης ξίφει (τελειοῦται). Ζήτει σ. 157.

θ'. Ὁ ἅγιος Νικηφόρος ξίφει τελειοῦται.

ι'. Ὁ ἅγιος Χαραλάμπης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει τελειοῦνται. Γέρων ἀσπρογένης.

ια'. Ὁ ἱερομάρτυς Βλάσιος ξίφει (τελειοῦται). Γέρων σγουροκέφαλος, ὀξυγένης. Καὶ δύο νήπια ἀποκεφαλιζόμενα.

ιβ'. Οἱ ἅγιοι Σατορνῖνος καὶ Πλουτῖνος ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Σατορνῖνος γέρων πλατυγένης, ὁ δὲ ἀγένειος.

ιγ'. Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα ξίφει ⟨τελειοῦνται⟩.

ιε'. Ὁ ἀπόστολος Ὀνήσιμος τὰ σκέλη θλασθεὶς τελειοῦται.

ις'. Οἱ ἅγιοι Πάμφιλος, Οὐάλης, Παῦλος, Σέλευκος, Ἡλίας, Ἱερεμίας, Ἡσαΐας, Σαμουήλ, Δανιήλ, Ἰουλιανός, Θεόδουλος διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται. Διάφοροι.

ιζ'. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τίρων πυρὶ τελειοῦται. Μαυρογένης, τὰς τρίχας ἔχων ἄνωθεν τῶν ὠτίων.

ιη'. Οἱ ἅγιοι Λέων καὶ Παρηγόριος. Ὁ Παρηγόριος νέος ἀρχιγένης, ὁ Λέων φαρακλός, βουρλογένης.

ιθ'. Οἱ ἀπόστολοι Ἄρχιππος, Φιλήμων καὶ Ἀπφία διαφόρως αἰκιζόμενοι τελειοῦνται.

κ'. Ὁ ἱερομάρτυς Σαδὼκ γέρων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει τελειοῦνται.

κα'. Οἱ ἅγιοι Μαυρίκιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ο' εἰς πάλους δεθέντες, ἵνα ὑπὸ τῶν σφηκῶν βρωθῶσι, προσευξάμενοι τῷ Θεῷ τὰς ψυχὰς παραδίδουσι· μιξαιπόλιοι· ὁ δὲ υἱός του Φωτεινός, νέος ἀγένειος, ἐμπρός του ἀποκεφαλισμένος.

κβ'. Ἡ ἁγία Ἀνθοῦσα ξίφει ⟨τελειοῦται⟩.

κγ'. Ὁ ἱερομάρτυς Πολύκαρπος πυρὶ τελειοῦται. Γέρων μακροδιχαλογένης.

κδ'. Ὁ ἱερομάρτυς Ῥηγῖνος ξίφει τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

κε'. Ἡ ἁγία Φωτεινὴ σὺν τοῖς υἱοῖς καὶ ἀδελφαῖς αὐτῆς διαφόρως παιδευόμεναι τελειοῦνται.

κς'. Ὁ ἅγιος Γελάσιος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

κζ'. Ὁ ἱερομάρτυς Πορτέσιος (γρ. Προτέριος) ὀξέσι καλάμοις κεντούμενος τελειοῦται. Γέρων πλατυγένης.

ΜΗΝ ΜΑΡΤΙΟΣ.

α'. Ἡ ὁσιομάρτυς Εὐδοκία ξίφει τελειοῦται.

β'. Οἱ ἅγιοι Νέστωρ καὶ Τριβίμιος ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Νέστωρ γέρων, ὁ Τριβίμιος ἀρχιγένης.

γ'. Οἱ ἅγιοι Κλεόνικος Εὐτρόπιος σταυρωθέντες καὶ Βασι-

λίσκος ἐν φυλακῇ βληθεὶς τελειοῦνται. Ὁ Κλεόνικος νέος σιμογένης, ὁ Εὐτρόπιος σγουροκέφαλος, κοντογένης· ὁ Βασιλίσκος νέος ἀγένειος.

δ'. Ὁ ἅγιος Παῦλος (νέος ἀρχιγένης) καὶ Ἰουλιανὴ λαμπάσι καυθέντες τὰ πρόσωπα καὶ τὰ σώματα τελειοῦνται.

ε'. Ὁ ἅγιος Κόνων ἡλωθεὶς τοὺς πόδας καὶ ἀναγκαζόμενος τρέχειν ἔμπροσθεν τῆς ἁμάξης τοῦ βασιλέως, εὐξάμενος τελειοῦται. Γέρων.

ς'. Οἱ ἐν τῷ Ἀμορίῳ μβ' ξίφει ⟨τελειοῦνται⟩. Διάφοροι.

ζ'. Οἱ ἅγιοι ἱερομάρτυρες Ἐφραίμ, Βασιλεύς, Εὐγένιος, Ἀγαθόδωρος, Ἐλπίδιος διαφόρως αἰκιζόμενοι τελειοῦνται. Ὁ Ἐφραὶμ γέρων, ὁ Βασιλεὺς πολιός, ὁ Εὐγένιος μακρυγένης, οἱ δὲ ἀρχιγένειοι.

η'. Ὁ ἅγιος Δίων ξίφει τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

θ'. Οἱ ἅγιοι μ' ἐν λίμνῃ.

ι'. Οἱ ἅγιοι Κοδρᾶτος, Κυπριανός, Ἄνεκτος, Κρήσκης ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Κοδρᾶτος ἀρχιγένης, οἱ δὲ ἀγένειοι.

ια'. Ὁ Τρόφιμος γέρων· ὁ Θαλὸς (γρ. Θάλλος) μιξαιπόλιος· σταυρωθέντες τελειοῦνται.

ιγ'. Ὁ ἅγιος Ὁρπασιανὸς εἰς σιδηρὸν κλωβὸν βληθεὶς καὶ λαμπάσι φλεχθεὶς τελειοῦται. Γέρων φαρακλός, ὀξυγένης.

ιδ'. Ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

ιε'. Οἱ ἅγιοι Ἀγάπιος, Πούπλιος, Ῥωμύλος, Τιμόλαος, Ἀλέξανδροι δύο, Διονύσιοι δύο ξίφει τελειοῦνται. ⟨Ὁ⟩ Ἀγάπιος καὶ Πούπλιος γέροντες, οἱ δὲ λοιποὶ νέοι.

ις'. Ὁ ἅγιος Σαβῖνος λίθον εἰς τὸν τράχηλον δεθεὶς καὶ ἐν ποταμῷ ῥιφεὶς τελειοῦται. Γέρων μακρυγένης.

ιζ'. Ὁ ἅγιος Παῦλος διὰ τὰς ἁγίας εἰκόνας πυρὶ ⟨τελειοῦται⟩. Ἀρχιγένης.

ιη'. Οἱ μύριοι μάρτυρες ξίφει τελειοῦνται.

ιθ'. Ὁ ἅγιος Χρύσανθος καὶ Δαρεία (νέοι) ἐν λάκκῳ βληθέντες καὶ τῷ χοῒ καλυφθέντες ⟨τελειοῦνται⟩.

κα'. Οἱ ἅγιοι Φιλήμων καὶ Δομνῖνος ξίφει τελειοῦνται. Ἀρχιγένειοι.

⟨κβ'⟩. Ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁ πρεσβύτερος σούβλαις διαπαρεὶς τὴν κοιλίαν καὶ ὅλον τὸ σῶμα τελειοῦται. Γέρων κοντοδιχαλογένης.

(κγ'). Ὁ ἱερομάρτυς Νίκων σὺν τοῖς ρηθ' μαθηταῖς ξίφει τελειοῦται. Γέρων.

(κδ'). Ὁ ἅγιος Ἀρτέμων ξίφει τελειοῦται. Γέρων μακρυγένης.

κϛ'. Οἱ ἅγιοι κϛ' μάρτυρες αἱ ἐν Γοτθίᾳ ἐν ἐκκλησίᾳ διὰ πυρὸς τελειοῦνται. Διάφοροι.

κζ'. Ὁ ἅγιος Ἰωνᾶς καὶ Βαριλήσιος (γρ. Βραχήσιος) ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Ἰωνᾶς νέος, ὁ δὲ βουρλογένης.

κη'. Οἱ ἅγιοι Φιλητὸς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐν λέβητι ἐλαίου κοχλάζοντος βληθέντες καὶ ἀβλαβεῖς ἐξελθόντες, εὐξάμενοι τελειοῦνται. Διάφοροι.

κθ'. Ὁ ἱερομάρτυς Μᾶρκος (γέρων) καὶ Κύριλλος διάκονος καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται.

λα'. Ὁ ἅγιος Ὑπάτιος ὑπὸ αἱρετικῶν ξύλοις καὶ λίθοις καὶ ξίφεσι κατὰ κρημνοῦ ριφεὶς καὶ προσευχόμενος, ὑπὸ γυναικὸς λίθῳ τὸν μήνιγκα κρουσθεὶς τελειοῦται. Γέρων ὀξυγένης.

ΜΗΝ ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

α'. Οἱ ἅγιοι Γερόντιος Βασιλείδης ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Γερόντιος νέος, ὁ δὲ ἀρχιγένης.

β'. Οἱ ἅγιοι Ἀμφιανὸς καὶ Αἰδέσιος ἐν θαλάσσῃ ριφέντες τελειοῦνται. Ὁ Ἀμφιανὸς γέρων, ὁ δὲ νέος στρογγυλογένης.

γ'. Ὁ ἅγιος Ἐλπιδηφόρος βέλη τοξευθεὶς τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

δ'. Οἱ ἅγιοι Θεόδουλος Ἀγαθόπους ἐν θαλάσσῃ ριφέντες τελειοῦνται. Νέοι ἀγένειοι.

ε'. Οἱ ἅγιοι Κλαύδιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει τελειοῦνται. Γέρων.

ϛ'. Οἱ δύο μάρτυρες οἱ ἐν Ἀσκάλωνι ἄχρις ὀσφύος ἐν γῇ χωσθέντες τελειοῦνται. Ἀρχιγένειοι.

ζ'. Ὁ ἅγιος Καλλιόπιος ἀντίστροφα σταυρωθεὶς τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

η'. Οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἐκ τῶν ο' Ἡρωδίων, Ἄγαβος, Ροῦφος, Φλέγων. Ἑρμῆς.

θ'. Ὁ ἅγιος Εὐτύχιος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

ια'. Ὁ ἱερομάρτυς Ἀντίπας ἐν χαλκίνῳ βοΐ πεπυρωμένῳ βληθεὶς τελειοῦται. Γέρων μακρυγένης.

ιβ'. Οἱ ἅγιοι Δῆμος καὶ Πρωτίων ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Δῆμος ἀρχιγένης, ὁ δὲ σιμογένης.

ιγ'. Οἱ ἅγιοι Μάξιμος, Κοντιλιανός, Δάδας ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Μάξιμος νέος, ὁ Κοντιλιανὸς γέρων, ὁ Δάδας ἀρχιγένης.

ιδ'. Οἱ ἀπόστολοι Ἀρίσταρχος, Πούδης, Τρόφιμος ξίφει τελειοῦνται.

ιε'. Ὁ ἅγιος Κρήσκης πυρὶ τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

ις'. Αἱ ἅγιαι Εἰρήνη, Ἀγάπη, Χιονία διαφόρως παιδευόμεναι τελειοῦνται.

ιζ'. Ὁ ἅγιος Συμεὼν γέρων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ‚ρν' ξίφει ⟨τελειοῦνται⟩.

ιη'. Ὁ ἅγιος Σάββας ὁ στρατηλάτης.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται.

κ'. Οἱ ἅγιοι Χριστόφορος Θεωνᾶς (ἀρχιγένειοι) καὶ Ἀντώνιος (ἀγένειος) πυρὶ τελειοῦνται.

κα'. Ὁ ἱερομάρτυς Ἰανουάριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει ⟨τελειοῦνται⟩.

κβ'. Ὁ ἅγιος Νέαρχος πυρὶ τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

κδ'. Ὁ ἅγιος Σάββας ὁ ἄνωθεν νέος ξανθογένης, ὡραῖος.

κε'. Ἡ ἁγία Νίκη ξίφει τελειοῦται.

κς'. Ὁ ἱερομάρτυς Βασιλεὺς ξίφει τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

κζ'. Ὁ ἱερομάρτυς Συμεὼν. ὁ συγγενὴς τοῦ Κυρίου, σταυρωθεὶς τελειοῦται· γέρων πολλά, ἐτῶν ρκ'.

κη'. Οἱ ἅγιοι Θέογνις, Ῥοῦφος, Θεόστιχος, Ἀρτεμᾶς, Μάγνος, Θεόδοτος, Ἀντίπατρος, Θαυμάσιος, Φιλήμων ξίφει τελειοῦνται. Διάφοροι.

ΜΗΝ ΜΑΪΟΣ.

α'. Ὁ ἅγιος Βητᾶς (γρ. Βατᾶς) ὁ Πέρσης ξίφει τελειοῦται. Γέρων στρογγυλογένης.

β'. Ὁ ἅγιος Ἕσπερος καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ζωὴ καὶ τὰ τέκνα Κυριακὸς καὶ Θεόδουλος ἐν πεπυρωμένῳ φούρνῳ βληθέντες τελειοῦνται. Ἀρχιγένης.

γ'. Ὁ ἅγιος Τιμόθεος καὶ Μαῦρα ξίφει τελειοῦνται. Νέος βουρλογένης.

δʹ. Ἡ ἁγία Πελαγία ἐν χαλκίνῳ ταύρῳ πεπυρωμένῳ βληθεῖσα τελειοῦται.

εʹ. Ἡ ἁγία Εἰρήνη ξίφει (τελειοῦται).

ςʹ. Ὁ ἅγιος Ἀκάκιος ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

θʹ. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας ξυλίνῳ πρίονι (τελειοῦται). Γέρων.

ιʹ. Ὁ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς σταυρωθεὶς τελειοῦται. Γέρων φαρακλός, στρογγυλογένης.

ιαʹ. Ὁ ἱερομάρτυς Μώκιος ξίφει τελειοῦται. Νέος ὀλιγογένης.

ιβʹ. Ὁ ἅγιος Θεόδοτος ξίφει τελειοῦται. Γέρων στρογγυλογένης.

ιγʹ Ἡ ἁγία Γλυκερία θηρίοις βορὰ δοθεῖσα.

ιδʹ. Ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ἐν Χίῳ ξίφει (τελειοῦται)· ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Ἀρτεμίῳ.

ιςʹ. Οἱ ἅγιοι Βάχθισος, Ἰσαάκιος, Συμεὼν καὶ οἱ μετ' αὐτῶν πυρὶ τελειοῦνται. Ὁ Βάχθισος γέρων, οἱ λοιποὶ διάφοροι.

ιζʹ. Οἱ ἅγιοι Σολόχων, Παυλῖνος, Βενέδιμος τοξευθέντες (τελειοῦνται). Ὁ Σολόχων νέος στρογγυλογένης, οἱ δὲ ἀρχιγένειοι.

ιηʹ. Οἱ ἅγιοι Διονύσιος Πέτρος (γέροντες) καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς (νέοι ἀρχιγένειοι) λίθ-- χωσθέντες τελειοῦνται.

ιθʹ. Καὶ ἡ ἁγία Χριστῖνα ἐπάνω αὐτῶν ξίφει τὴν (κεφαλὴν τμηθεῖσα τελειοῦται).

κʹ. Ὁ ἅγιος Πατρίκιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ξίφει (τελειοῦνται). Ὁ Πατρίκιος γέρων. Ἀκάκιος Μένανδρος ἀρχιγένειοι. Ὁ Πολύαινος ἀγένειος.

καʹ. Ὁ ἅγιος Θαλάλαιος (γρ. Θαλλέλεος) ξίφει (τελειοῦται). Νέος μαυρογένης.

κβʹ. Ὁ ἅγιος Βασιλίσκος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

κεʹ. Ὁ ἅγιος Παγχάριος ξίφει (τελειοῦται). Μιξαιπόλιος.

κςʹ. Ὁ ἅγιος Ἀβέρκιος ξίφει τελειοῦται. Νέος μακρυγένης.

κζʹ. Ὁ ἱερομάρτυς Ἑλλάδιος ξεόμενος τελειοῦται. Γέρων.

κηʹ. Ὁ ἱερομάρτυς Εὐτύχιος ξίφει τελειοῦται. Νέος πλατυγένης.

κθʹ. Ἡ ἁγία Θεοδοσία ἡ παρθένος ἐν θαλάσσῃ ῥιφεῖσα τελειοῦται.

λʹ. Ὁ ἅγιος Ἕρμιος (γρ. Ἑρμείας) ἀντίστροφα σταυρωθεὶς ἀποκεφαλίζεται. Ἀρχιγένης.

ΜΗΝ ΙΟΥΝΙΟΣ.

α΄. Ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος φάρμακον πιὼν τελειοῦται. Γέρων μακρυγένης.

γ΄. Οἱ ἅγιοι Λουκιανὸς Παῦλα καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς τρία νήπια διαφόρως τιμωρηθέντες τελειοῦνται. Γέρων πολιός.

ε΄. Ὁ ἱερομάρτυς Δωρόθεος φραγγελούμενος τελειοῦται. Γέρων φαρακλός, μακρυγένης.

ζ΄. Ὁ ἱερομάρτυς Θεόδοτος ξίφει τελειοῦται. Μιξαιπόλιος.

η΄. Ἡ Καλλιόπη ξίφει (τελειοῦται). Νέα.

θ΄. Ἡ ἁγία Πελαγία ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἵνα τὴν παρθενίαν φυλάξῃ, ἀπὸ οἴκου ὑψηλοῦ ῥίψασα ἑαυτὴν τελειοῦται.

ι΄. Ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος καὶ Ἀντωνῖνα χεῖρας καὶ πόδας τμηθέντες καὶ εἰς πῦρ βληθέντες τελειοῦνται. Ἀρχιγένης.

ια΄. Οἱ ἀπόστολοι Βαρθολομαῖος καὶ Βαρνάβας, ὁ μὲν σταυρωθεὶς ὁ δὲ λιθοβοληθεὶς τελειοῦνται.

ιγ΄. Ἡ ἁγία Ἀκυλῖνα ξίφει τελειοῦται.

ιδ΄. Ὁ ἱερομάρτυς Κύριλλος ξίφει τελειοῦται. Νέος ἀρχιγένης, φαρακλός.

ιε΄. Ὁ ἅγιος Δουλᾶς ξεόμενος τελειοῦται. Νέος.

ις΄. Οἱ ἅγιοι Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαὴλ ξίφει τελειοῦνται. Ἀρχιγένειοι.

ιζ΄. Οἱ ἅγιοι Ὑπάτιος, Λεόντιος, Θεόδουλος διαφόρως βασανιζόμενοι τελειοῦνται. Ὁ Ὑπάτιος μιξαιπόλιος, ὁ Λεόντιος ἀρχιγένης, ὁ Θεόδουλος νέος.

ιη΄. Ὁ ἀπόστολος Ἰούδας, ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, κρεμασθεὶς καὶ τοξευθεὶς τελειοῦται.

ιθ΄. Ὁ ἱερομάρτυς Μεθόδιος ξίφει (τελειοῦται). Γέρων μακρυγένης.

κ΄. Ὁ ἅγιος Ἀφροδίσιος ἀναμέσον πετρῶν σφιχθεὶς τελειοῦται. Νέος μακρυγένης.

κα΄. Ὁ ἱερομάρτυς Εὐσέβιος ὑπὸ γυναικὸς μετὰ κεραμίδος τὴν κεφαλὴν κρουσθεὶς τελειοῦται. Γέρων πλατυγένης.

κβ΄. Ἡ ἁγία Ἀγριππῖνα στρεβλουμένη τελειοῦται.

κε΄. Ἡ ὁσιομάρτυς Φεβρωνία χεῖρας, πόδας, μαστούς, ὀδόντας καὶ γλῶσσαν ἐκκοπεῖσα ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται.

κζ'. Ὁ ἅγιος Ἄνεκτος δύο λώρους ἀπὸ τοῦ τραχήλου μέχρι τῶν ποδῶν ἐγδαρθεὶς διὰ ξίφους τελειοῦται· ἀρχιγένης· γδερνόμενος ῥίπτει τὸ ἕνα λουρὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος.

ΜΗΝ ΙΟΥΛΙΟΣ.

α'. Οἱ ἅγιοι ἀνάργυροι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς ἐπάνω ὄρους ὑπὸ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν λιθοβολοῦνται. Ἀρχιγένειοι· ὁ διδάσκαλός των γέρων.

β'. Ὁ ἅγιος Κόϊντος ξίφει τελειοῦται. Νέος.

γ'. Ὁ ἅγιος Ὑάκινθος πολλὰ βασανισθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

δ'. Ὁ ἅγιος Θεόδοτος ξίφει τελειοῦται. Γέρων φαρακλός.

ε'. Ἡ ἁγία Ἁγνὴ ξίφει (τελειοῦται).

ϛ'. Ἡ ἁγία Λουκία ἡ παρθένος μετὰ Ῥήξου τοῦ βικαρίου ξίφει τελειοῦται. Ὁ Ῥῆξος ἀρχιγένης.

ζ'. Ἡ ἁγία Κυριακή, μέλλουσα ἀποτμηθῆναι, εὐξαμένη τελειοῦται.

η'. Ὁ ἅγιος Προκόπιος ξίφει (τελειοῦται). Ἀγένειος.

θ'. Ὁ ἱερομάρτυς Παγκράτιος ἐν φάραγγι ῥιφεὶς τελειοῦται. Μιξαιπόλιος, ὀξυγένης.

ι'. Οἱ ἅγιοι Λεόντιος, Μαυρίκιος, Δανιὴλ καὶ Ἀντώνιος ἐν καμίνῳ βληθέντες τελειοῦνται. Ὁ Λεόντιος γέρων, ὁ Μαυρίκιος ἀρχιγένης, οἱ λοιποὶ ἀγένειοι.

ιβ'. Ὁ ἅγιος Πρόκλος (γέρων) βέλεσι τρωθείς, ὁ δὲ Ἱλάριος (νέος) ξίφει τελειοῦται.

ιδ'. Ὁ ἅγιος Ἰοῦστος ἐν καμίνῳ πυρὸς βληθεὶς τελειοῦται. Νέος ἀρχιγένης.

ιε'. Ὁ ἅγιος Κήρυκος τριετὴς λακτισθεὶς κατὰ γαστρὸς ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος καὶ κάτω τῶν βαθμίδων τοῦ παλατίου ῥιφεὶς καὶ τὴν κάραν θλασθεὶς τελειοῦται· ἡ δὲ ἁγία Ἰουλίττα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται.

ιϛ'. Ὁ ἱερομάρτυς Ἀθηνογένης ξίφει (τελειοῦται). Γέρων.

ιζ'. Ἡ ἁγία Μαρῖνα ξίφει (τελειοῦται).

ιη'. Ὁ ἅγιος Αἰμιλιανὸς ἐν καμίνῳ πυρὸς τελειοῦται.

κθ'. Ὁ ἅγιος Θεόφιλος, Ἰοῦστος, Τρόφιμος ξίφει τελειοῦνται. Ὁ Θεόφιλος ἀρχιγένης, οἱ δὲ ἀγένειοι.

κα'. Ὁ ἱερομάρτυς Φωκᾶς ἐν κεκαυμένῳ λουτρῷ βληθεὶς τελειοῦται. Γέρων στρογγυλογένης.

κγ'. Ἡ ἁγία Χριστῖνα ὑπὸ στρατιωτῶν λόγχαις νυγεῖσα τελειοῦται.

κς'. Ἡ ἁγία Παράσκευὴ ξίφει (τελειοῦται).

κζ'. Ὁ ἅγιος Παντελεήμων ἐν ἐλαίᾳ δεθεὶς διὰ ξίφους τελειοῦται. Νέος ἀγένειος.

κη'. Οἱ ἀπόστολοι ἐκ τῶν ο' Πρόχορος, Νικάνωρ, Τίμων, Παρμενᾶς διαφόρως τιμωρηθέντες.

κθ'. Ὁ ἅγιος Καλλίνικος ἐν καμίνῳ βληθεὶς τελειοῦται. Νέος ὀξυγένης.

λ'. Ἡ ἁγία Ἰουλίττα ἐν καμίνῳ βληθεῖσα τελειοῦται.

ΜΗΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

α'. Οἱ ἅγιοι ἑπτὰ παῖδες οἱ Μακκαβαῖοι καὶ ὁ διδάσκαλος αὐτῶν Ἐλεάζαρ καὶ ἡ μήτηρ Σολομονὴ διαφόρως παιδευθέντες, χεῖρας καὶ πόδας τμηθέντες καὶ εἰς τήγανα βληθέντες τελειοῦνται· ἡ δὲ μήτηρ ἔμπροσθεν αὐτῶν προσευχομένη ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται. Ζήτει σελ. 161.

β'. Ὁ ἅγιος Φωκᾶς ξίφει τελειοῦται. Νέος στρογγυλογένης.

γ'. Ὁ ἱερομάρτυς Στέφανος ξίφει (τελειοῦται). Γέρων ὀξυγένης,

δ'. Ὁ ἅγιος Θαθουὴλ ἐν μηλέᾳ κρεμασθεὶς τελειοῦται. Ἀρχιγένης.

ε'. Ὁ ἅγιος Εὐσίγνιος ξίφει τελειοῦται. Γέρων.

ζ'. Ὁ ὁσιομάρτυς Δομέτιος σὺν τοῖς δύο μαθηταῖς λιθοβοληθεὶς τελειοῦται. Γέρων, οἱ μαθηταὶ ἀρχιγένειοι.

η'. Οἱ ἅγιοι Ἐλευθέριος καὶ Λεωνίδης πυρὶ τελειοῦνται· ὁ μὲν ἀρχιγένης, ὁ δὲ Λεωνίδης ἀγένειος.

θ'. Ὁ ἀπόστολος Ματθίας, ὁ ἀναπληρώσας τὸν ἀριθμὸν τῶν ιβ', ξύλῳ ἀναρτηθεὶς τελειοῦται. Γέρων στρογγυλογένης.

ι'. Οἱ ἅγιοι Ἱππόλυτος Ξύστος (πάπαι Ῥώμης). Λαυρέντιος ἀρχιδιάκονος διαφόρως παιδευόμενοι τελειοῦνται. Ὁ Ἱππόλυτος σιμογένης, ὁ Ξύστος γέρων μακρυγένης, ὁ Λαυρένιος ἀρχιγένης.

ια' Ὁ ἅγιος Εὖπλος ξίφει (τελειοῦται). Διάκονος νέος ἀγένειος.

ιβ'. Οἱ ἅγιοι Φώτιος, Ἀνίκητος, νέοι.

ιδ'. Ὁ ἱερομάρτυς Μάρκελλος πυρὶ τελειοῦται. Γέρων.

ις'. Ὁ ἅγιος Διομήδης κοιμηθεὶς τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται. Νέος ὀξυγένης.

ιζ'. Ὁ ἅγιος Μύρων ξίφει τελειοῦται. Γέρων ἱερεύς.

ιη' Οἱ ἅγιοι Φλῶρος Λαῦρος ἐν φρέατι ῥιφέντες τελειοῦνται. Νέοι ἀγένειοι.

ιθ'. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ στρατηλάτης (γέρων σγουροκέφαλος) καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δισχίλιοι φιγ' ξίφει τελειοῦνται. Διάφοροι.

κ'. Οἱ ἅγιοι λγ' μάρτυρες, οἱ ἐν Βιζύῃ τῆς Θράκης, χεῖρας καὶ πόδας τμηθέντες διὰ πυρὸς τελειοῦνται. Διάφοροι.

κα'. Ἡ ἁγία Βάσσα καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς (Θέογνις Ἀγάπιος καὶ Πιστός) ξίφει τελειοῦνται Νέοι ἀγένειοι.

κβ'. Οἱ ἅγιοι Εἰρηναῖος (διάκονος νέος) καὶ Ὦρ καὶ Ὄροψ (ἀρχιγένειοι) ξίφει τελειοῦνται.

κγ'. Ὁ ἅγιος Λοῦππος ξίφει τελειοῦται.

κδ'. Ὁ ἅγιος Γεώργιος τὴν ῥῖνα τμηθεὶς καὶ τὴν κεφαλήν, φλεχθεὶς τελειοῦται. Γέρων.

κς'. Ὁ ἅγιος Ἀδριανὸς χεῖρας καὶ πόδας τμηθεὶς τελειοῦται. Νέος ἀρχιγένης. Καὶ ἡ ἁγία Ναταλία ἡ σύζυγός του βάνει τοὺς πόδας του εἰς τὸ ἀμόνι καὶ τοὺς κόπτει ὁ δήμιος.

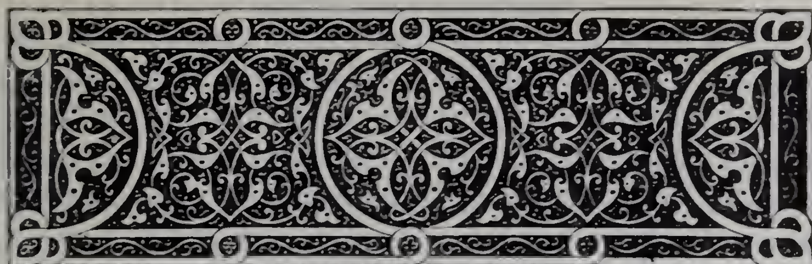
κζ'. Ἡ ἁγία Εὐθυμία ξίφει τελειοῦται.

κη'. Ὁ ἅγιος Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ γέρων μαῦρος, στρογγυλογένης.

κθ'. Ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης διὰ ξίφους.

λ'. Οἱ ἅγιοι δεκαὲξ μάρτυρες οἱ Θηβαῖοι ξίφει τελειοῦνται. Διάφοροι.

Ἰδοὺ καὶ τὰ κατὰ συντομίαν μαρτύρια τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Ζήτει ὅμως καὶ ἀναγίνωσκε ὁ ἱστορίζων τὰ ἀκριβέστερα καὶ κατὰ πλάτος ἐν τοῖς συναξαρίοις· ὡσαύτως καί τινων σχήματα ζήτει ὄπισθεν.

207

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Πῶς ἱστορίζεται ὁ βίος τοῦ ἀληθοῦς μοναχοῦ.

§ 1. Ποίησον καλόγηρον σταυρωμένον ἐπάνω εἰς σταυρόν, ἐνδυμένον ράσον καὶ καμηλαύχι, ἀνυπόδετον, ἔχοντα τοὺς πόδας καρφωμένους εἰς τὸ ὑποπόδιον τοῦ σταυροῦ, τὰ 'μάτια σφαλισμένα, τὸ στόμα του κλειδωμένον, καὶ πλησίον τῆς κεφαλῆς του ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου» (Ψαλμ. ρμ', 3)· βαστάζοντα εἰς τὰς χεῖράς του ἀναμμένας λαμπάδας, καὶ πλησίον τῶν λαμπάδων ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν (τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς)» (Ματθ. ε', 16)· εἰς τὸ στῆθος ἔχων χαρτὶ ὡς ὑπογονάτιον λέγον· «Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου» (Ψαλμ. ν', 12)· καὶ εἰς τὴν κοιλίαν ἄλλο χαρτὶ ὡς τίτλον μὲ αὐτὰ τὰ γράμματα· «Μὴ ἀπατῶ, μοναχέ, χορτασίᾳ κοιλίας»· καὶ κατωτέρω εἰς τὸ ὑπογάστριόν του ἄλλο χαρτὶ λέγον· «Νεκρώσατε τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (πρὸς Κολοσ. γ', 5). Κατωτέρω πάλιν ὑποκάτω τῶν γονάτων του ἄλλο χαρτὶ λέγον· «Ἑτοιμάσατε τοὺς πόδας ὑμῶν εἰς ὁδὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης». Ἐπάνω δὲ εἰς τὴν ἀνωτέραν ἄκραν τοῦ σταυροῦ ποίησον τίτλον καρφωμένον μὲ αὐτὰ τὰ

γράμματα· «Ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου μου» (Γαλάτ. ς', 14). Εἰς δὲ τὲς ἄλλες τρεῖς ἄκρες τοῦ σταυροῦ ποίησον βοῦλλες καὶ εἰς τὴν δεξιὰν γράψον ταῦτα· «Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται» (Ματθ. ι', 22)· εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν· «Ὅστις οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναι μαθητὴς Χριστοῦ»· εἰς δὲ τὴν βοῦλλαν ὁποῦ εἶναι ὑποκάτω τοῦ ὑποποδίου τοῦ σταυροῦ· «Στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν» (Ματθ. ζ', 14). Καὶ εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ σταυροῦ ποίησον σπήλαιον σκοτεινὸν καὶ μέσα εἰς αὐτὸ δράκοντα μέγαν τυλιγμένον καὶ γράψον· «Ὁ παμφάγος Ἅδης»· καὶ ἐπάνω εἰς τὸ στόμα τοῦ δράκοντος ἄνθρωπον νέον γυμνόν, ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμούς του δεμένους μὲ μανδήλι, καὶ βαστῶν τόξον τοξεύει τὸν μοναχόν· καὶ εἰς τὸ τόξον του χαρτὶ τυλιγμένον, λέγον· «Ποίησον πορνείαν». Γράψον δὲ καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ὁ ἔρως τῆς πορνείας». Ἐπάνω δὲ τοῦ σπηλαίου ποίησον ὄφεις πολλοὺς καὶ γράψον· «Οἱ Λογισμοί». Πλησίον δὲ τοῦ Ἅδου ποίησον ἕνα δαίμονα τραβίζοντα μὲ σχοινὶ τὸν σταυρὸν καὶ λέγοντα· «Οὐ δύναται βαστάζειν ἡ σὰρξ ἀσθενὴς οὖσα». Καὶ εἰς τὴν δεξιὰν ἄκρην τοῦ ὑποποδίου ποίησον κοντάρι μὲ σταυρὸν καὶ φλάμπουρον, καὶ γράψον εἰς αὐτό· «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. δ', 13). Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ σταυροῦ ποίησον πύργον μὲ πόρταν καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξερχόμενον ἄνθρωπον, καθήμενον ἐφ' ἵππου λευκοῦ, φορῶν καλπάκι καὶ χρυσοῦφαντα ροῦχα καὶ γοῦνες· εἰς τὴν δεξιὰν βαστῶν ποτήρι μὲ κρασί, εἰς τὴν ἀριστερὰν κοντάρι (ἔχον εἰς τὴν κορυφήν του σπόγγον) καὶ εἰς τὸ κοντάρι χαρτὶ τυλιγμένον, λέγον· «Ἀπολαύετε τὰ ἡδέα τοῦ κόσμου», δεικνύοντα αὐτὰ πρὸς τὸν μοναχόν· καὶ γράψον ἐπάνωθεν αὐτοῦ ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ὁ μάταιος κόσμος». Ὑποκάτωθεν δὲ αὐτοῦ ποίησον ⟨τάφον⟩ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξερχόμενον τὸν Θάνατον, βαστάζων εἰς τοὺς ὤμους του θεριστήριον μέγα, ἔχων εἰς τὴν κεφαλήν του ἡμιώριον καὶ βλέπων τὸν μοναχόν· καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ αὕτη ἡ ἐπιγραφή· «Ὁ Θάνατος καὶ ὁ τάφος». Ὑποκάτωθεν δὲ τῶν χειρῶν τοῦ μοναχοῦ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος ποίησον δύο ἀγγέλους βαστάζοντας χαρτία· εἰς μὲν τοῦ ἑνὸς τὸ χαρτὶ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸ δεξιὸν μέρος γρά-

ψον ταῦτα· «Κύριος ἐξαπέστειλέ με εἰς βοήθειάν σου»· εἰς δὲ τοῦ ἀριστεροῦ γράφε· «Ἐργάζου τὸ ἀγαθὸν καὶ μὴ φοβοῦ». Ἐπάνωθεν δὲ τοῦ σταυροῦ ποίησον οὐρανὸν καὶ ἐν αὐτῷ τὸν Χριστόν, ἔχοντα ἐπὶ στήθους Εὐαγγέλιον ἀνοικτόν, λέγον· «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι» (Μάρκ. η', 34)· καὶ βαστῶν εἰς τὰς χεῖράς του εἰς μὲν τὴν δεξιὰν διάδημα βασιλικόν, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν στέφανον ἐξ (ἀνθέων)· καὶ κάτωθεν αὐτοῦ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δύο ἀγγέλους, βλέποντες τὸν μοναχὸν καὶ δεικνύοντες τὸν Χριστόν, καὶ βαστάζοντες καὶ οἱ δύο μαζὶ ἕνα μακρὺ χαρτὶ μὲ αὐτὰ τὰ γράμματα· «Ἀγωνίζου ἵνα λήψῃ τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐπιθήσει σοι Κύριος διάδημα λίθων πολυτελῶν»· γράψον δὲ καὶ ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ὁ βίος τοῦ ἀληθοῦς μοναχοῦ».

Ἡ ψυχοσωτήριος καὶ οὐρανοδρόμος Κλῖμαξ.

§ 2. Μοναστήριον καὶ ἔξωθεν τῆς πύλης αὐτοῦ πλῆθος μοναχῶν, νέοι καὶ γέροντες, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν σκάλα ὑψηλὴ καὶ μεγάλη φθάνουσα ἕως τὸν οὐρανόν· καὶ ἐπάνω αὐτῆς μοναχοί, ἄλλοι ἀναβαίνοντες, ἄλλοι βάνουν ἀρχὴν νὰ ἀνέβουν· καὶ ἄνωθεν αὐτῶν ἄγγελοι πετώμενοι ὡς βοηθοῦντες αὐτοῖς. Ἐπάνω δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ Χριστὸς καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἰς τὸ ἀνώτατον σκαλίον τῆς σκάλας εἷς μοναχὸς γηραιὸς πάνυ καὶ ἱεροπρεπὴς ἐκτείνων τὰς χεῖρας, βλέπων πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ Κύριος τῇ μιᾷ χειρὶ λαμβάνει αὐτὸν μετὰ χαρᾶς, τῇ δὲ ἑτέρᾳ ἔχων στέφανον ἐκ ποικίλων ἀνθέων ἐπιτίθησι τῇ κορυφῇ αὐτοῦ, λέγων πρὸς αὐτόν· «Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. ιη', 28). Καὶ ὑποκάτω τῆς σκάλας πλῆθος δαιμόνων πετωμένων, ἁρπάζοντες ἀπὸ τὰ ῥάσα τοὺς μοναχούς· ἄλλους τραβίζουν καὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ τοὺς κρεμνίσουν, ἄλλους ἔχουν ὀλίγον ξεσυρμένους ἀπὸ τὴν σκάλαν· ἄλλους ἔχουν καμπόσον γκρεμνισμένους (πλὴν καὶ αὐτοὶ βαστοῦν τὴν σκάλαν, ἄλλος μὲ τὸ ἕνα χέρι, ἄλλος μὲ τὰ δύο)· ἄλλους ἔχουν τελείως γκρεμνισμένους, βαστάζοντες αὐτοὺς ἀπὸ τὴν μέσην προύμυτα· καὶ ὑποκάτω αὐτῶν ὁ παμφάγος Ἅδης ὡς δράκων μέγας καὶ φοβερός, ἔχων μέσ' τὸ στόμα του ἕνα μοναχὸν προύμυτα· μόνον τὰ ποδάρια του φαίνονται.

Ἐπίγραμμα.

Βλέπων κλίμακα πρὸς πόλον τεταμένην
ὀρθῶς νόει μοι ἀρετῶν ἀναβάσεις.
Ῥευστοῦ βίου οὖν ἐκφυγὼν ὅσον τάχος
ἴθι πρὸς αὐτὴν καὶ ἄνελθε ἐμπόνως·
ἔχων δὲ φρουροὺς τοὺς χοροὺς τῶν ἀγγέλων
λόχους διέλθοις τῶν πονηρῶν δαιμόνων,
ὅπως ἀνελθὼν εἰς πύλας οὐρανίους
ἕξῃς στέφανον χειρὶ τῇ τοῦ Κυρίου.

Θάνατος τοῦ λαθροφάγου μοναχοῦ.

§ 3. Μοναχὸς τυλιγμένος εἰς παπλώματα καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἐβγαίνει ὄφις μέγας, καὶ ἐπάνωθέν του εἷς διάβολος μπήγων εἰς τὴν καρδίαν του χαμάκι τρίδοντον.

Ἐπίγραμμα.

Δεῖγμα τὸ παρὸν ὁρῶν πᾶς λαθροφάγος
ἐπιστράφηθι πρὸς μετάνοιαν τάχος·
ὄφιν γὰρ ἴσθι ἐσθίων κατὰ πάντα,
τὸν πτερνίσαντα ἐν βρώσει τοὺς γενάρχας·
μεθ' οὗ εἰς τὸ πῦρ τῆς Γεέννης βληθήσῃ
καὶ αἰωνίῳ λιμῷ τυραννηθείσῃ·
εἰ γὰρ ἀνθρώπους λανθάνεις ὑποκρίσει,
ἀλλ' οὐδέποτε καὶ Θεὸν ἐν τῇ κρίσει.

Θάνατος τοῦ δικαίου.

§ 4. Ἄνθρωπος ἀρχιγένης κείμενος ὕπτιος σεμνῶς καὶ εὐτάκτως ἐπὶ ψιαθίου πενιχροῦ, ἔχων τὰ 'μάτια κλεισμένα καὶ τὰ χέρια σταυρωμένα εἰς τὸ στῆθός του, καὶ ἐπάνωθέν του ἄγγελος βλέπων πρὸς αὐτὸν ἱλαρῶς καὶ προσηνῶς, λαμβάνων τὴν ψυχήν του μὲ τιμὴν καὶ εὐλάβειαν.

Θάνατος ἁμαρτωλοῦ.

§ 5. Ἄνθρωπος γέρων γυμνὸς κείμενος τἀνάσκελα ἐπὶ κλίνης, σκεπόμενος ἕως τὴν μέσην μὲ πάπλωμα πολύτιμον, διαστρέφων φοβερῶς τὰ 'μάτια καὶ ταράσσων τοὺς πόδας του καὶ τὰ χέρια ἐκτείνων ἔνθεν κἀκεῖθεν· καὶ ἐπάνωθέν του δαίμων μπή-

γων εἰς τὴν καρδίαν του καμάκι πύρινον τρίδοντον. σπαράσσων αὐτὸν ἀπηνῶς καὶ ἕλκων τὴν ψυχήν του βιαίως.

Πῶς ἱστορίζεται ὁ μάταιος βίος τοῦ κόσμου τούτου.

§ 6. Γύρισε κύκλον μικρὸν καὶ ἔσωθεν αὐτοῦ ποίησον ἄνθρωπον γέροντα στρογγυλογένην, φοροῦντα εἰς τὴν κεφαλὴν κορώνα καὶ βασιλικὰ φορέματα· καθήμενον εἰς σκαμνί, ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος, καὶ βαστάζοντα μανδήλι, ὡς ὁ κόσμος ὑποκάτω τῶν ἀποστόλων εἰς τὴν Πεντηκοστήν· γύρωθεν δὲ τοῦ τροχοῦ γράψον ταῦτα· «Ὁ μάταιος καὶ πλάνος καὶ ἀπαταιὼν κόσμος». Ἔξωθεν δὲ τοῦ πρώτου τροχοῦ γύρισε ἄλλον μεγαλήτερον τροχόν· ἀνάμεσα δὲ τοὺς δύο τροχοὺς γύρισε τέσσαρας μισοὺς τροχοὺς σταυροειδῶς. καὶ μέσον αὐτῶν ποίησον τοὺς τέσσαρας καιροὺς τοῦ χρόνου, Ἔαρ, Θέρος, Φθινόπωρον, Χειμῶνα. Καὶ ἄνω μὲν ποίησον τὸ Ἔαρ οὕτως· ἄνθρωπον καθήμενον ἀνάμεσα λουλούδια καὶ πράσινα χορτάρια· φορῶν εἰς τὸ κεφάλι στέφανον ἀπὸ ἄνθη καὶ βαστῶν εἰς τὸ χέρι κιθάραν κιθαρίζει. Εἰς τὸ δεξιὸν πλάγι ποίησον τὸ Θέρος οὕτως· ἄνθρωπον φορῶν σκιάδιον καὶ βαστῶν δρεπάνι θερίζει χωράφι. Εἰς τὸ κάτω μέρος ποίησον τὸ Φθινόπωρον οὕτως· ἄνθρωπον ῥαβδίζων δένδρα καὶ ῥίπτων κάτω τοὺς καρποὺς καὶ τὰ φύλλα. Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν πλάγι ποίησον τὸν Χειμῶνα οὕτως· ἄνθρωπον φορῶν γούνας καὶ κουκούλλι· καθήμενος καὶ ἔχων ἔμπροσθέν του πῦρ ζεσταίνεται. Ἔξωθεν δὲ τοῦ δευτέρου τροχοῦ ποίησον ἄλλον μεγαλήτερον κύκλον καὶ ἀνάμεσα αὐτοῦ καὶ τοῦ δευτέρου ποίησον τριγύρου δώδεκα σπιτόπουλα καὶ ἐν αὐτοῖς τὰ δώδεκα ζῴδια τῶν δώδεκα μηνῶν· καὶ στοχάσου καλὰ εἰς κάθε καιρὸν νὰ βάλῃς πλησίον του τὰ ἁρμόζοντα ζῴδια. ἤγουν εἰς μὲν τὸ Ἔαρ νὰ βάλῃς ταῦτα, Κριόν, Ταῦρον καὶ Δίδυμον, εἰς δὲ τὸ Θέρος Καρκῖνον, Λέοντα καὶ Παρθένον· εἰς τὸ Φθινόπωρον Ζυγόν, Σκορπίον καὶ Τοξότην· εἰς τὸν Χειμῶνα Αἰγόκερων, Ὑδροχόον καὶ Ἰχθύν. Καὶ οὕτω νὰ τὰ βάλῃς κατὰ τάξιν κύκλῳ τοῦ τροχοῦ, γράφων καὶ τὰ ὀνόματα ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν, ἅμα δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν οὕτως. Εἰς τὸν Κριὸν γράψον «Μάρτιος», εἰς τὸν Ταῦρον «Ἀπρίλλιος», εἰς τὸν Δίδυμον «Μάιος», εἰς τὸν Καρκῖνον «Ἰούνιος», εἰς τὸν Λέοντα «Ἰούλιος», εἰς τὸν Παρθένον «Αὔγου-

στος», εἰς τὸν Ζυγὸν «Σεπτέμβριος», εἰς τὸν Σκορπίον «Ὀκτώμβριος», εἰς τὸν Τοξότην «Νοέμβριος», εἰς τὸν Αἰγόκερων «Δεκέμβριος», εἰς τὸν Ὑδροχόον «Ἰαννουάριος», εἰς τὸν Ἰχθὺν «Φεβρουάριος». Ἔξωθεν δὲ τοῦ τρίτου καὶ μεγαλητέρου κύκλου ποίησον τὰς ἑπτὰ ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου οὕτω. Κάτω εἰς τὸ δεξιὸ πλάγι αὐτοῦ ποίησον νήπιον ἀναβαῖνον καὶ γράψον ἔμπροσθεν ἐπάνω τοῦ τροχοῦ «Παιδίον» (ἐτῶν 7)· παραπάνω δὲ ποίησον ἄλλο μεγαλήτερον καὶ γράψον «Παῖς» (ἐτῶν 14)· ἀνώτερον ποίησον ἄλλο μουστακίζον καὶ γράψον «Μειράκιον» (ἐτῶν 21). Ἄνω δὲ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τροχοῦ ποίησον ἄλλον ἀρχιγένην, καθήμενον εἰς θρόνον καὶ πατῶν εἰς προσκέφαλον, ἔχων ἁπλωμένα τὰ χέρια εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος, εἰς τὴν δεξιὰν βαστῶν σκῆπτρον, εἰς τὴν ἀριστερὰν σακκούλαν μὲ ἀργύρια, φορῶν κορώναν καὶ βασιλικὰ φορέματα· καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ ἐπάνω εἰς τὸν τροχὸν γράψον «Νέος» (ἐτῶν 28). Κατωτέρω δὲ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ποίησον ἄλλον ὀξυγένην, κείμενον ἀνάσκελα καὶ βλέπων ἄνω, καὶ γράψον «Ἀνὴρ» (ἐτῶν 48)· κατωτέρω δὲ αὐτοῦ ποίησον ἄλλον κείμενον πρόυμυτα, μιξαιπόλιον, καὶ γράψον «Πρεσβύτης» (ἐτῶν 56)· κατωτέρω δὲ αὐτοῦ ποίησον ἄλλον ἀσπρογένην, φαρακλόν, κείμενον πρόυμυτα, ἔχων κρεμασμένα τὰ χέρια, καὶ γράψον «Γέρων» (ἐτῶν 75). Κάτωθεν δὲ τοῦ τροχοῦ ποίησον τάφον καὶ ἐν αὐτῷ δράκοντα μέγαν, ἔχων εἰς τὸ στόμα του ἄνθρωπον πρόυμυτα (φαινόμενον ὡς τὴν μέσην), καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸν Θάνατον, καὶ αὐτὸς μέσ' τὸν τάφον βαστῶν δρεπάνι μεγάλο καὶ βάνει αὐτὸ εἰς τὸν τράχηλον τοῦ γέροντος καὶ τραβίζει αὐτὸν κάτω. Γράψον καὶ αὐτὰ τα γράμματα ἔξωθεν τοῦ τροχοῦ, πλησίον εἰς τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων· εἰς τὸ πρῶτον, ἤγουν εἰς τὸ παιδίον, γράψον· «Ἆρα καὶ πότε διαβὰς ἀνέλθω εἰς τὰ ἄνω»; Εἰς τὸ δεύτερον, ἤγουν εἰς τὸν παῖδα, γράψον· «Στρέφου, ὦ χρόνε, ἐν σπουδῇ ὅπως ταχὺ ἀνέλθω». Εἰς τὸ μειράκιον· «Ἰδοὺ ἐγγὺς ἐλήλυθα καθίσαι εἰς τὸν θρόνον». Εἰς τὸν νέον· «Ποῖος ὑπάρχει ὡς ἐμὲ καὶ τίς ὑπέρτερός μου»; Εἰς τὸν ἄνδρα· «Ἆρα, ὦ χρόνε, ὡς ὁρῶ παρῆλθε ἡ νεότης»; Εἰς τὸν πρεσβύτην· «Ὦ, πῶς ἐμὲ τὸν δύστηνον ἠπάτησας, ὦ κόσμε». Εἰς τὸν γέροντα· «Βαβαί, βαβαί, ὦ θάνατε, τίς δύναται φυγεῖν σε»; Εἰς τὸν τάφον· «Ὁ

παμφάγος Ἅδης καὶ ὁ Θάνατος». Εἰς ἐκεῖνον δὲ ὁποῦ καταπίνει ὁ δράκων ταῦτα· «Οὐαὶ καὶ τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ παμφάγου Ἅδου»; Ποίησον δὲ ἐκ δεξιῶν τοῦ τροχοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν δύο ἀγγέλους, ἔχοντες εἰς τὰς κεφαλάς των ἡμιώρια καὶ γυρίζοντες τὸν τροχὸν μὲ σχοινία, καὶ εἰς μὲν τὸν ἐκ δεξιῶν ἄγγελον γράψον «Ἡμέρα», εἰς δὲ τὸν ἀριστερὸν «Νύξ»· ἄνωθεν δὲ τοῦ τροχοῦ γράψον αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν· «Ὁ μάταιος βίος τοῦ πλάνου κόσμου».

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΙΣΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

Περὶ τουρλαίας ἐκκλησίας.

§ 7. Ὅταν θέλῃς νὰ ἱστορήσῃς τουρλαίαν ἐκκλησίαν, ἄνω εἰς τὴν τρούλλαν ποίησον κύκλον μὲ διάφορες βαφές, ὅμοιον ὡσὰν τὸ τόξον ὁποῦ φαίνεται εἰς τὰ νέφη εἰς καιρὸν βροχερόν, καὶ μέσον αὐτοῦ ποίησον τὸν Χριστὸν εὐλογοῦντα, βαστῶν ἐπὶ στήθους Εὐαγγέλιον, καὶ γράψον αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν· «Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Παντοκράτωρ». Καὶ γύρωθεν τοῦ κύκλου ποίησον πλῆθος Χερουβὶμ καὶ θρόνων, καὶ γράψον ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ἴδετε, ἴδετε, ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν ἐμοῦ (Δευτερονομ. λβ', 39). Ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς, ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρανόν» (Ἡσ. με', 12). Κάτωθεν δὲ τοῦ Παντοκράτορος τριγύρου ποίησον τὰ λοιπὰ Τάγματα τῶν Ἀγγέλων καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν κατὰ ἀνατολὰς τὴν Παναγίαν ἔχουσαν ἁπλωμένα τὰ χέρια εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος· καὶ ἐπάνωθεν αὐτῆς γράψον αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν· «Μήτηρ Θεοῦ, ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων». Καὶ ἄντικρυ αὐτῆς δυσικὰ ποίησον τὸν Πρόδρομον· κατωτέρω δὲ αὐτῶν τοὺς Προφήτας, καὶ ὑποκάτω τῶν Προφητῶν εἰς τὸν γῦρον τοῦ κουμπὲ γράψον αὐτὸ τὸ τροπάριον· «Τὸ στερέωμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων· στερέωσον, Κύριε, τὴν Ἐκκλησίαν, ἣν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι». Κατωτέρω δὲ εἰς τὰς γωνίας τῶν καμάρων ποίησον τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς· ἀνάμεσα δὲ τῶν Εὐαγγελιστῶν, εἰς τὰς κορυφὰς τῶν προσώπων τῶν καμάρων, ἀνατολικὰ ποίησον τὸ Ἅγιον Μανδήλιον, δυσικὰ δὲ τὸ Ἅγιον Κεράμιον, καὶ δεξιὰ μὲν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, βαστῶν Εὐαγγέλιον λέγον· «Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα» (Ἰωάνν. ιε'. 5)·

ἀριστερὰ δὲ τὸν Ἐμμανουὴλ βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με» (Λουκ. δ', 18). Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν τεσσάρων ποίησον ἐξερχομένους κλάδους κλημάτων καὶ ἐρχομένους ἕως ὑποκάτω τῶν Εὐαγγελιστῶν εἰς τὰς γωνίας τῶν καμάρων, καὶ τοὺς Ἀποστόλους περιπλεγμένους ἐν μέσῳ τῶν κλάδων. Ἔσωθεν δὲ τῶν καμάρων, εἰς τὸ ἐπάνω μέρος ἑκάστης καμάρας, ποίησον τρεῖς Προφήτας μὲ χαρτία, προφητεύοντας διὰ τὰς ὑποκάτωθέν των ἑορτὰς καὶ δεικνύων ἕκαστος αὐτῶν δακτυλοειδῶς τὴν ἑορτὴν ὁποῦ προφητεύουν. Ζήτει σελ. 77—82.

Ἀρχὴ τῆς πρώτης τάξεως.—Ἔνδον δὲ τοῦ βήματος, εἰς τὴν μέσην τῆς ἀνατολικῆς καμάρας, ὑποκάτω τῶν εἰρημένων Προφητῶν, ποίησον τὴν Παναγίαν καθημένην εἰς θρόνον, βαστάζουσαν ὡς βρέφος τὸν Χριστόν, καὶ ἐπάνωθέν της γράψον αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν· «Μήτηρ Θεοῦ ἡ Ὑψηλοτέρα τῶν Οὐρανῶν». Καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτῆς ποίησον τοὺς δύο ἀρχαγγέλους, Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, πρεσβείαν ποιοῦντας, καὶ οὕτως ἄρχισον ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους αὐτῆς τὰς δώδεκα δεσποτικὰς ἑορτὰς καὶ τὰ Ἅγια Πάθη καὶ τὰ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν· καὶ ποίησον αὐτὰ τριγύρου εἰς ὅλον τὸν ναὸν ὑποκάτω τῶν Προφητῶν ἕως τὰ δεξιὰ μέρη τῆς Ὑψηλοτέρας, καὶ οὕτω γίνεται ἡ πρώτη τάξις.

Ἀρχὴ τῆς δευτέρας τάξεως.—Ὑποκάτω δὲ τῆς Ὑψηλοτέρας ποίησον τὴν Θείαν Λειτουργίαν (ζήτει σελ. 127), καὶ ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος αὐτῆς ἄρχισε τὰ θεῖα ἔργα καὶ θαύματα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ποίησον αὐτὰ τριγύρου καὶ τελείωσέ τα ἕως τὰ δεξιὰ τῆς Θείας Λειτουργίας, καὶ οὕτω τελειώνει ἡ δευτέρα τάξις. Καὶ εἰς τοὺς δύο κουμπέδες τοῦ βήματος εἰς μὲν τὸν ἕνα τῆς προσκομιδῆς ποίησον τὸν Χριστὸν μὲ ἀρχιερατικὴν στολὴν ἐπὶ νεφέλης καθήμενον καὶ εὐλογοῦντα καὶ βαστάζοντα Εὐαγγέλιον ἀνοικτὸν λέγον· «Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός» (Ἰωάνν. ι', 11)· καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Μέγας Ἀρχιερεύς». Καὶ κύκλῳ αὐτοῦ ποίησον Χερουβὶμ καὶ θρόνους, καὶ κατωτέρω εἰς τὸν γῦρον Ἱεράρχας οἵους θέλεις, καὶ κάτωθεν ταῦτα· τὴν θυσίαν τοῦ Ἄβελ καὶ Κάιν (ζήτει σελ. 48), τὴν θυσίαν τοῦ Μανωέ (ζήτει σελ. 60), καὶ εἰς τὴν καμάραν τῆς προσκομιδῆς τὴν Ἀποκαθήλωσιν. Εἰς δὲ τὸν ἄλλον κουμπὲ

ποίησον τὴν Παναγίαν μετὰ βρέφους, εἰς τροχὸν ἔχουσα ἁπλωμένα τὰ χέρια, εἰς τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος. καὶ γράψον αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν· «Μήτηρ Θεοῦ ἡ Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν». Καὶ κατωτέρω εἰς τὸν γῦρον ἱεράρχας ὅσους θέλεις· κατωτέρω δὲ αὐτῶν τὸν Μωϋσῆν βλέποντα τὴν βάτον καιομένην (ζήτει σελ. 55). τοὺς τρεῖς παῖδας ἐν τῇ καμίνῳ (ζήτει σελ. 69). τὸν Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων (ζήτει σελ. 70). τὴν φιλοξενίαν τοῦ Ἀβραὰμ (ζήτει σελ. 51). Ἔξωθεν δὲ τοῦ βήματος εἰς τὰ τέσσαρα σταυροθόλια εἰς μὲν τὸ πρῶτον. τὸ ἄνωθεν τῶν διακονικῶν. ποίησον τὸν Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελον ἐν νεφέλῃ βασταζόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἀγγέλων· βαστῶν χαρτὶ λέγει· «Ἐγὼ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε»· γράψον δὲ καὶ ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελος». Εἰς τὸ δεύτερον σταυροθόλιον ποίησον τὸν Ἐμμανουὴλ ἐπὶ νεφέλης λέγων εἰς χαρτί· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με». Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τῆς νεφέλης ποίησον τοὺς Τετραμόρφους Εὐαγγελιστάς. Εἰς τὸ τρίτον σταυροθόλιν ποίησον τὸν ἀρχάγγελον Μιχαήλ· εἰς τὴν δεξιὰν βαστῶν σπάθην εἰς τὴν ἀριστερὰν χαρτὶ λέγει·

Τοῖς μὴ καθαραῖς προστρέχουσι καρδίαις
ἐν τῷ καθαρῷ τοῦ Θεοῦ θείῳ δόμῳ
ἀσυμπαθῶς μου τὴν σπάθην ἐκτείνω.

Εἰς τὸ τέταρτον σταυροθόλιν ποίησον τὸν Πρόδρομον ἐπὶ νεφέλης· μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστῶν σταυρὸν καὶ χαρτὶ λέγει· «Μετανοεῖτε. ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. δ', 17). Κατωτέρω δὲ εἰς μὲν τοῦ πρώτου σταυροθολίου τὰς καμάρας ποίησον τὸν Μωϋσῆν βαστάζων τὰς πλάκας τοῦ νόμου, καὶ τὸν Ἀαρὼν βαστάζων τὴν στάμνον τὴν χρυσῆν καὶ τὴν ἀνθήσασαν ῥάβδον (ἐνδυμένοι καὶ οἱ δύο ἀρχιερατικὰς στολὰς καὶ μίτρας), καὶ τὸν Νῶε βαστῶν εἰς τὰς χεῖράς του τὴν κιβωτόν, καὶ τὸν Δανιὴλ βαστάζων χαρτί. Εἰς τοῦ δευτέρου σταυροθολίου τὰς καμάρας ποίησον τὸν προφήτην Σαμουὴλ βαστῶν τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου καὶ θυμιατόν. καὶ τὸν Μελχισεδὲκ βαστῶν εἰς δίσκον τρεῖς ἄρτους. καὶ τὸν προφήτην Ζαχαρίαν, τὸν πατέρα τοῦ Προδρόμου, μετὰ θυμιατοῦ. φοροῦντες καὶ αὐτοὶ ἀρχιερατικὰς

στολάς, καὶ τὸν δίκαιον Ἰὼβ φορῶν κορώναν καὶ βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος». Εἰς δὲ τοῦ τρίτου καὶ τετάρτου σταυροθολίου τὰς καμάρας ποίησον τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους. Ἀνατολικὰ δὲ ἄνωθεν τῶν δύο κολώνων ποίησον τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου καὶ ὄπισθεν τῆς Παναγίας τὸν προφητάνακτα Δαβὶδ βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ (οὖς σου)» (Ψαλ. μδ', 11)· καὶ ὄπισθεν τοῦ ἀγγέλου τὸν Ἡσαΐαν δεικνύων δακτυλοειδῶς τὴν Παναγίαν καὶ λέγων εἰς χαρτί· «Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ματθ. α', 23). Εἰς δὲ τὰ τέσσαρα κεφαλοκόλωνα γράψον αὐτὰ τὰ γράμματα· εἰς τὸ πρῶτον· «Τοῦτον τὸν οἶκον ὁ πατὴρ ᾠκοδόμησε»· εἰς τὸ δεύτερον· «Τοῦτον τὸν οἶκον ὁ υἱὸς ἐστερέωσε»· εἰς τὸ τρίτον· «Τοῦτον τὸν οἶκον τὸ πνεῦμ' ἀνεκαίνισε»· εἰς τὸ τέταρτον· «Τριὰς ἁγία, δόξα σοι».

Ἀρχὴ τῆς τρίτης τάξεως. — Ἔσωθεν τοῦ βήματος, ὑποκάτω τῆς Θείας Λειτουργίας, ποίησον τὴν Μετάδοσιν τοῦ Κυριακοῦ σώματος καὶ αἵματος πρὸς τοὺς ἀποστόλους. Ζήτει σελ. 127. Καὶ ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς Μεταδόσεως ἕως τὸν τέμπλον ποίησον ταῦτα· τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου (ζήτει σελ. 144), τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν λειτουργοῦντας ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου (ζήτει σελ. 57). Ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς Μεταδόσεως ἕως τὸν τέμπλον ποίησον ταῦτα· τὴν Κλίμακα τοῦ Ἰακὼβ (ζήτει σελ. 52), τὴν Κιβωτὸν φερομένην εἰς Ἱερουσαλὴμ (ζήτει σελ. 59). Ἔξωθεν δὲ τοῦ βήματος, τριγύρου τοῦ ναοῦ εἰς τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν μέρος, ποίησον τὰς ἐκλεκτοτέρας παραβολάς, τὴν Ὕψωσιν τοῦ Σταυροῦ (ζήτει σελ. 170) καὶ τὴν Ἀναστήλωσιν τῶν Ἁγίων Εἰκόνων (ζήτει σελ. 173). Εἰς δὲ τὸ δυσικὸν μέρος, ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ, ποίησον τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου καὶ τὰς λοιπὰς θεομητορικὰς ἑορτάς (ζήτει σελ. 144 κέ), καὶ οὕτω τελειώνει ἡ τρίτη τάξις.

Ἀρχὴ τῆς τετάρτης τάξεως.—Ὑποκάτω τῆς τρίτης τάξεως, γύρωθεν ὅλου τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ, ποίησον ἁγίους μέσα εἰς κύκλους, ἔσω μὲν εἰς τὸ βῆμα ἱεράρχας, ἔξω δὲ εἰς τοὺς χοροὺς μάρτυρας, δυσικὰ δὲ ὁσίους καὶ ποιητὰς ὅσους βούλει, καὶ οὕτω τελειώνει ἡ τετάρτη τάξις.

Ἀρχὴ τῆς πέμπτης τάξεως.—Ὑποκάτωθεν δὲ τῆς τετάρτης τάξεως, εἰς τὸ ἱερὸν κύκλῳ τῆς ἁγίας τραπέζης, ποίησον τοὺς ἁγίους ἱεράρχας, δεξιὰ τὸν μέγαν Βασίλειον, ἀριστερὰ τὸν Χρυσόστομον καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους ἱεράρχας μὲ χαρτία καὶ ἐπιγράμματα· καὶ πλησίον τῆς προσκομιδῆς ποίησον τὸν ἅγιον Πέτρον Ἀλεξανδρείας βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Τίς σου τὸν χιτῶνα, Σῶτερ, διεῖλεν»; Ἔμπροσθεν δὲ αὐτοῦ ποίησον τὸν Χριστὸν ὡς βρέφος ἐπάνω εἰς ἁγίαν τράπεζαν, φορῶν σχισμένον ὑποκάμισον, μὲ τὴν δεξιὰν εὐλογῶν αὐτόν, μὲ τὴν ἀριστερὰν βαστῶν χαρτὶ λέγον· «Ἄρειος ὁ ἄφρων καὶ παγκάκιστος, Πέτρε». Καὶ ὑποκάτω τῶν καμάρων ποίησον τοὺς ἁγίους διακόνους. Ζήτει σελ. 157. Ἔξωθεν δὲ εἰς τοὺς χοροὺς ποίησον τοὺς ἁγίους μεγαλομάρτυρας, δεξιὰ τὸν ἅγιον Γεώργιον, ἀριστερὰ τὸν Δημήτριον καὶ τοὺς λοιποὺς κατὰ τάξιν. Ζήτει σελ. 157—159. Ποίησον καὶ τοὺς Ἀναργύρους (ζήτει σελ. 161) καὶ τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ Ἑλένην βαστάζοντας μαζὶ τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου. Ζήτει σελ. 168. Εἰς τὸ δυσικὸν μέρος ποίησον δεξιὰ τὸν ἅγιον Ἀντώνιον, ἀριστερὰ τὸν Εὐθύμιον καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους ὁσίους καὶ ποιητὰς μὲ χαρτία καὶ ἐπιγράμματα. Ζήτει σελ. 162—168. Ἔσωθεν δὲ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ποίησον τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ μετὰ σπάθης, βαστῶν χαρτὶ λέγον·

Θεοῦ στρατηγός εἰμι τὴν σπάθην φέρων
καὶ τοὺς ἐνταῦθα εἰσιόντας ἐν φόβῳ
φρουρῶ, προμαχῶ, ὑπερμαχῶ καὶ σκέπω·
τοὺς δὲ καρδίᾳ ῥυπαρᾷ εἰσιόντας
πικρῶς ἐκτέμνω ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τῇδε.

Εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν τὸν Γαβριὴλ βαστῶν χαρτὶ καὶ γράφων μὲ κονδύλι ταῦτα·

Ὀξυγράφον κάλαμον τῇ χειρὶ φέρων
τῶν εἰσιόντων συνταγὰς ἀπογράφω·
φρουρῶ στέργοντας· εἰ δὲ μή, φθείρω τάχει.

Ἐπάνωθεν δὲ τῆς πύλης ποίησον τὸν Χριστὸν ὡς τριετὲς βρέφος κοιμώμενον εἰς πάπλωμα καὶ ἀκουμπίζοντα εἰς τὸ χέρι του τὴν κεφαλήν του, καὶ τὴν Θεοτόκον ἱσταμένην ἔμπροσθέν του εὐλαβῶς, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ ἀγγέλους βαστάζοντας ῥιπίδια καὶ ῥι-

πίζοντας αὐτόν. Ὑποκάτωθεν δὲ αὐτοῦ ποίησον τίτλον καὶ γράψον ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· «Ἱστορήθη ὁ παρὼν θεῖος καὶ ἱερὸς ναὸς τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μονῆς (ὁδεῖνα) διὰ συνδρομῆς (ὁδεῖνα) ἐν ἔτει (ὁδεῖνα)».

Περὶ νάρθηκος.

§ 8. Ἀνίσως ὁ νάρθηξ ὁποῦ θέλεις νὰ ἱστορήσῃς ἔχει δύο τρούλλας, εἰς τὴν μίαν ἄνω ποίησον τὸ Πᾶσα Πνοὴ οὕτως· γύρισε πόλον καὶ μέσον ποίησον τὸν Χριστὸν μὲ τὰ Τάγματα τῶν Ἀγγέλων, καὶ κατωτέρω τριγύρου τὰ Τάγματα τῶν Ἁγίων· ζήτει σελ. 128. Εἰς δὲ τὴν ἄλλην τρούλλαν ποίησον τὸ Ἄνωθεν οἱ Προφῆται· γύρισε οὐρανὸν καὶ γύρωθεν αὐτοῦ γράψον· «Ἄνωθεν οἱ προφῆται σὲ προκατήγγειλαν»· καὶ μέσον αὐτοῦ ποίησον τὴν Παναγίαν μετὰ βρέφους καὶ ἀγγέλους βαστάζοντας αὐτήν, καὶ κατωτέρω τριγύρου τοὺς προφήτας· ζήτει σελ. 146. Κατωτέρω εἰς τὰς γωνίας τούτους τοὺς ποιητὰς καθημένους εἰς θρόνους καὶ γράφοντας· εἰς μὲν τὸ δεξιὸν μέρος, ὁποῦ εἶναι τὸ Πᾶσα Πνοή, τὸν Δαμασκηνὸν Ἰωάννην γράφοντα· «Τὸν πρὸ αἰώνων ἐκ πατρὸς γεννηθέντα, τὸν Θεὸν Λόγον σαρκωθέντα ἐκ παρθένου Μαρίας» κτλ. Καὶ τὸν ἅγιον Κοσμᾶν γράφοντα· «Εἰκὼν ἀπαράλλακτε τοῦ ὄντος ἀκίνητε, σφραγὶς ἀναλλοίωτε, υἱὲ λόγε σοφία καὶ βραχίων δεξιὰ ὑψίστου σθένος, σὲ ὑμνοῦμεν σὺν πατρί σου καὶ τῷ πνεύματι». Καὶ τὸν ἅγιον Ἀνατόλιον γράφοντα· «Εὐφράνθητε οὐρανοί, σαλπίσατε τὰ θεμέλια τῆς γῆς, βοήσατε τὰ ὄρη εὐφροσύνην· ἰδοὺ γὰρ ὁ Ἐμμανουὴλ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν τῷ:». Τὸν ἅγιον Κυπριανὸν γράφοντα· «Θαυμαστὸς εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου καὶ αἱ ὁδοί σου ἀνεξιχνίαστοι· πέλεις γὰρ σοφία τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπόστασις τελεία καὶ δύναμις συνάναρχός τε καὶ συναΐδιος». Εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν, ὁποῦ εἶναι τὸ (Ἄνωθεν οἱ Προφῆται), τὸν ἅγιον Μητροφάνην γράφοντα· «Ῥήσεις προφητῶν προδιέγραψαν, ἄχραντε, τὸν σὸν τόκον τὸν ἀπόρρητον καὶ δυσερμήνευτον, ὃν ἡμεῖς ἐγνώκαμεν μυσταγωγὸν τῆς»: Τὸν ἅγιον Ἰωσὴφ γράφοντα· «Οὐρανὸν ὁ τανύσας βουλήματι οὐρανὸν ἐπίγειον ἄλλον ἐπλάτυνε σέ, θεομῆτορ ἄχραντε, καὶ ἐκ σοῦ ἀνατείλας ἐπέφανε». Τὸν ἅγιον Θεοφάνην γράφοντα· «Ῥήσεσιν ἑπόμενοι τῶν θεηγόρων, πανάμωμε, Θεοτό-

κον φρονοῦμέν σε· Θεὸν γὰρ ἐγέννησας σεσωματωμένον.—Ἀσπόρου συλλήψεως ὁ τόκος ἀνερμήνευτος, μητρὸς ἀνάνδρου ἄφθορος ἡ κύησις· Θεοῦ γὰρ ἡ γέννησις» κτλ. Κάτωθεν δὲ εἰς τὰ σταυροθόλια ποίησον ἀπὸ τὰ μαρτύρια τοῦ ἐνιαυτοῦ ὅσα χωρεῖ· ζήτει σελ. 189—208. Γύρωθεν δὲ εἰς τοὺς ἴσιους τοίχους ποίησον τοὺς κδ' οἴκους τῆς Θεοτόκου· ζήτει σελ. 147—150. Κατωτέρω δὲ ἀνατολικὰ ἄνωθεν τῆς πύλης ποίησον τὸν Χριστὸν ἐπὶ θρόνου μὲ Εὐαγγέλιον ἀνοικτὸν λέγον· «Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει» (Ἰωάν. ι', 9). Καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη αὐτοῦ ποίησον τὴν Παναγίαν καὶ τὸν Πρόδρομον πρεσβείαν ποιοῦντας· δυσικὰ δὲ ποίησον τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἑπτὰ συνόδους· ζήτει σελ. 171—173. Εἰς τὸν δεξιὸν χορὸν ποίησον τὴν ῥίζαν τοῦ Ἰεσσαὶ (ζήτει σελ. 84) καὶ τὴν παράβασιν καὶ ἐξορίαν τοῦ Ἀδὰμ (ζήτει σελ. 47) καὶ ἄλλα τῆς Παλαιᾶς. Εἰς τὸν ἀριστερὸν χορὸν ποίησον παραβολὰς καὶ τὴν ψυχοσωτήριον καὶ οὐρανοδρόμον Κλίμακα, κατωτέρω δὲ ποίησον ὁσίους καὶ ποιητάς· ζήτει σελ. 114—126, 162—168.

Πῶς ἱστορίζεται φιάλη.

§ 9. Ἄνω εἰς τὴν τρούλλαν ποίησον οὐρανὸν μὲ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας, καὶ ἔξωθεν τοῦ οὐρανοῦ τριγύρου ποίησον δόξαν μὲ πλῆθος ἀγγέλων, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶν τριγύρου ποίησον πρώτην τάξιν τὰ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ γενόμενα ὑπὸ τοῦ Προδρόμου (ζήτει σελ. 88—89), βάνοντας ἀνατολικὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Χριστοῦ ποίησον ἀκτῖνα κατερχομένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰς τὴν ἄκρην τῆς ἀκτῖνος τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· μέσον δὲ τῆς ἀκτῖνος ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω γράφον αὐτὰ τὰ γράμματα· «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα» (Ματθ. γ', 17). Κατωτέρω δὲ ποίησον δευτέραν τάξιν, τὰ θαύματα τῆς Παλαιᾶς, ὅσα προεικόνιζαν τὸ θεῖον βάπτισμα, τὴν εὕρεσιν τοῦ Μωϋσέως (ζήτει σελ. 55), τὸν καταποντισμὸν Αἰγυπτίων (ζήτει σελ. 56), τὸν Μωϋσέα γλυκαίνοντα τὰ Μερρᾶς ὕδατα (σελ. 56), τὰς δώδεκα πηγὰς τῶν ⟨ὑδάτων⟩ καὶ ο' στελ⟨έχη τῶν φοινίκων⟩ (σελ. 57), τὸ Ὕδωρ τῆς Ἀντιλογίας

(σελ. 58), τὴν διάβασιν τῆς κιβωτοῦ διὰ τοῦ Ἰορδάνου (σελ. 59, § 62), τὸν πόκον Γεδεών (σελ. 59), τὴν θυσίαν Ἠλιού (σελ. 64), τὸν Ἠλίαν διαβαίνοντα τὸν Ἰορδάνην (σελ. 65), τὸν Ἐλισσαῖον διαβαίνοντα τὸν Ἰορδάνην (σελ. 65), τὸν Νεεμὰν λουόμενον ἐν τῷ Ἰορδάνῃ (σελ. 66) καὶ τὴν Ζωοδόχον Πηγήν (σελ. 145). Εἰς δὲ τὰ κεφαλοκόλωνα ποίησον τοὺς προφήτας ὁποῦ προφητεύουν διὰ τὸ βάπτισμα.

Πῶς ἱστορίζεται τράπεζα.

§ 10. Ὅταν θέλῃς νὰ ἱστορήσῃς τράπεζαν, πρῶτον ποίησον εἰς τὴν καμάραν ἄνωθεν τῆς ἡγουμενικῆς τραπέζης τὸν Δεῖπνον τὸν Μυστικόν, καὶ ἔξωθεν τῆς καμάρας, εἰς τὰ πλάγια, τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, καὶ τριγύρου ταῦτα τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ· τὸν Χριστὸν συνεσθίοντα τοῖς τελώναις (ζήτει σελ. 93)· τοὺς ἀποστόλους τίλλοντας τοὺς στάχυας· τὸν Χριστὸν εὐλογοῦντα τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς ζ′ (ζήτει σελ. 96, 97)· τὴν φιλοξενίαν τῆς Μάρθας (ζήτει σελ 98)· τὴν πόρνην τὴν ἀλείφουσαν τὸν Κύριον μύρῳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος (ζήτει σελ. 101)· τὸν Χριστὸν εἰς Ἐμμαοῦς κλῶντα τὸν ἄρτον (ζήτει σελ. 111)· τὸν Χριστὸν τρώγοντα μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μέλιτος (ζήτει σελ. 111)· τὸν Χριστὸν ἐπὶ τὴν Τιβεριάδος θάλασσαν (σελ. 112) καὶ παραβολὰς οἵας βούλει. καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου τῆς μονῆς. καὶ τὴν ἔκπτωσιν τοῦ Ἑωσφόρου (ζήτει σ. 46), καὶ οὕτω γίνεται ἡ πρώτη τάξις.—Ἀρχὴ τῆς δευτέρας τάξεως.—Ὑποκάτωθεν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ποίησον τοὺς ἐπισήμους ἱεράρχας μὲ ὁσιακὰς στολὰς καὶ μὲ ἐπιγράμματα ὁσιακά· δεξιὰ τὸν ἅγιον Βασίλειον λέγοντα εἰς χαρτί·

Ψυχῆς τὸ κάλλος ἀσφαλῶς φρουρητέον·
τοῦτο ζητήσει Θεὸς ἐκ βροτῶν γένους.

Τον Θεολόγον Γρηγόριον λέγοντα·

Ποιμὴν λογικῆς ἐγκαταστὰς ἀγέλης.
ἁπλοῦς, ταπεινός, εὐμενής, πρᾶος ἔσο·
οὕτω γὰρ αὐτὴν πληθυνεῖς ἐν Κυρίῳ.

Τὸν ἅγιον Νικόλαον λέγοντα· «Εἷς Θεὸς πατὴρ Λόγου ζῶντος, σοφίας ὑφεστώσης καὶ δυνάμεως καὶ χαρακτῆρος ἀϊδίου». Ἀριστερὰ δὲ τὸν Χρυσόστομον λέγοντα·

Τῶν πρὶν ἕκαστος εἴπερ ἐκστῇ σφαλμάτων,
σωθήσεται πᾶς ἐγγυῶμαι γνησίως.

Τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον Ἀλεξανδρείας λέγοντα· «Ἕνα Θεὸν σεβόμεθα ἐν τριάδι καὶ τρία πρόσωπα ἐν μονάδι». Τὸν ἅγιον Κύριλλον Ἀλεξανδρείας λέγοντα· «Οἱ τὰ ὅπλα τῆς νηστείας ῥίπτοντες ὑπὸ τῆς γαστριμαργίας σκελίζονται καὶ ὑπὸ τῆς πορνομοιχοῦ ἀναιροῦνται ἁμαρτίας». Ἔξωθεν δὲ τῆς καμάρας εἰς μὲν τὸ δεξιὸν μέρος ποίησον τὸν Ἀντώνιον γυρισμένον πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ λέγοντα εἰς χαρτί· «Μὴ ἀπατῶ, μοναχέ, χορτασίᾳ κοιλίας· ὑποταγὴ μετ' ἐγκρατείας ὑποτάσσει τοὺς δαίμονας». Εἰς τὸ ἀριστερὸν τὸν ἅγιον Ἐφραὶμ γυρισμένον πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ λέγοντα· «Τράπεζα ἡ σιωπῶσα καὶ δοξολογοῦσα καὶ αὐτάρκως διοικουμένη ὑπὸ ἁγίων ἀγγέλων εὐφημεῖται· ἡ δὲ μὴ σιωπῶσα, ἀλλ' ἀργολογοῦσα καὶ ἀμέτρως σπαταλῶσα, ὑπὸ δαιμόνων ἀχρειοῦται». Καὶ γύρωθεν τῆς τραπέζης ποίησον καὶ ἄλλους ὁσίους, οἵους βούλει, μὲ ἐπιγράμματα· καὶ εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς τραπέζης ποίησον τὸν βίον τοῦ μοναχοῦ (ζήτει σελ. 209) καὶ τὸν μάταιον βίον τῶν ἀνθρώπων (ζήτει σελ. 213). Καὶ ἂν εἶναι μεγάλη ἡ τράπεζα καὶ σταυροειδής, ποίησον καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεολόγου καὶ ὅ τι ἄλλο θέλεις· ἔξωθεν δὲ τῆς τραπέζης, ἄνωθεν τῆς πύλης, ποίησον τὸν ἅγιον τῆς μονῆς.

Πῶς ἱστορίζεται ἐκκλησία ὁποῦ εἶναι μὲ σταυροθόλιν.

§ 11. Ὅταν θέλῃς νὰ ἱστορήσῃς ἐκκλησίαν, ὁποῦ εἶναι μὲ σταυροθόλιν, ποίησον εἰς τὸ μέσον τὸν Παντοκράτορα καὶ γύρωθεν αὐτοῦ τὰ Τάγματα τῶν Ἀγγέλων, καὶ εἰς τὰς γωνίας τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς· κάτωθεν δὲ εἰς τὰς καμάρας ποίησον Προπάτορας καὶ Προφήτας οἵους θέλεις. Εἰ δὲ εἶναι μεγάλη καὶ ἔχει πέντε κουμπέδες, εἰς τὸν μεσαῖον, τὸν μέγαν, ποίησον τὸν Παντοκράτορα (ὡσὰν καὶ εἰς τὴν τουρλαίαν), εἰς δὲ τοὺς ἄλλους εἰς τὸν ἕνα ποίησον τῆς Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελον, εἰς τὸν ἄλλον τὸν Ἐμμανουήλ, εἰς τὸν ἄλλον τὴν Παναγίαν μετὰ βρέφους, εἰς τὸν ἄλλον τὸν Πρόδρομον καὶ κατωτέρω τοὺς Εὐαγγελιστὰς καὶ τοὺς Προφήτας καὶ Προπάτορας εἰς τὰς καμάρας· εἰς δὲ τοὺς ἴσιους

τοίχους τὰς δεσποτικὰς ἑορτάς, τὰ Ἅγια Πάθη, τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου τῆς μονῆς καὶ τὰ λοιπά, ὡς ἄνωθεν ἑρμηνεύσαμεν.

Πῶς ἱστορίζεται κυλιστὴ ἐκκλησία.

§ 12. Ἂν εἶναι κυλιστὴ ἡ ἐκκλησία, ὁποῦ θέλεις νὰ ἱστορήσῃς, ἤγουν βαγενοκαμάρα, ἄνω εἰς τὴν μέσην τῆς καμάρας ποίησον τὸν Παντοκράτορα μέσα εἰς κύκλον, καὶ ἀνατολικὰ ἄνωθεν τοῦ τέμπλου τὴν Παναγίαν, δυσικὰ δὲ τὸν Πρόδρομον. Ἀπὸ δὲ τὴν Παναγίαν ἕως τὸν Χριστὸν καὶ ἀπὸ τὸν Χριστὸν ἕως τὸν Πρόδρομον ποίησον οὐρανὸν καὶ ἐν αὐτῷ πλῆθος ἀγγέλων, καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ ποίησον Προπάτορας καὶ Προφήτας μέσα εἰς πόλους· καὶ κάτωθεν αὐτῶν ποίησον τὴν πρώτην τάξιν τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ τὰ Ἅγια Πάθη καὶ τὰ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν θαύματα, καὶ εἰς τὴν καμάραν τοῦ βήματος τὴν Πλατυτέραν· καὶ κατωτέρω ποίησον τὴν δευτέραν τάξιν ὡς καὶ εἰς τὴν τουρλαίαν· ἔξωθεν δὲ τοῦ βήματος τοὺς Εὐαγγελιστὰς καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου τῆς μονῆς καὶ τὰ λοιπὰ ὡς καὶ εἰς τὴν τουρλαίαν.

Πόθεν παρελάβομεν ἱστορίζειν τὰς εἰκόνας καὶ προσκυνεῖν αὐτάς.

§ 13. Τὸ ἱστορίζειν τὰς ἁγίας εἰκόνας παρελάβομεν οὐ μόνον ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ ἀπ' αὐτὸν λέγω τὸν ἴδιον Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, καθὼς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βίβλου ἐδείξαμεν. Ὅθεν τὸν μὲν Χριστὸν ζωγραφίζομεν εἰς τὴν εἰκόνα ὡς ἄνθρωπον, ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, γενόμενος τέλειος ἄνθρωπος ὡσὰν ἡμᾶς, πλὴν τῆς ἁμαρτίας (Βαρούχ γ'). Ὁμοίως ζωγραφίζομεν καὶ τὸν Ἄναρχον Πατέρα ὡσὰν γέροντα, καθὼς τὸν εἶδεν ὁ Δανιήλ (κεφ. ζ'). Τὸ δὲ Ἅγιον Πνεῦμα ζωγραφίζομεν ὡσὰν περιστεράν, καθὼς ἐφάνη εἰς τὸν Ἰορδάνην (Ματθ. γ'). Ἔτι ζωγραφίζομεν καὶ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ ὅλων τῶν ἁγίων, προσκυνοῦντες αὐτὰς σχετικῶς, οὐ λατρευτικῶς, ἤγουν δὲν λέγομεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὁ Χριστὸς ἢ ἡ Παναγία ἢ ὁ ἅγιος ὁποῦ εἶναι ἱστορισμένος εἰς τὴν εἰκόνα, ἀμὴ ἐκείνην τὴν τιμὴν ὁποῦ κάμνομεν εἰς τὴν εἰκόνα, τὴν ἀναφέρνομεν εἰς τὸ πρωτότυπον,

ἤγουν εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ μᾶς δείχνει ἡ εἰκών· διότι ἀνίσως ἐκείνη ἡ εἰκόνα ὁποῦ προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα εἶναι τοῦ Χριστοῦ, τὴν τιμὴν ἐκείνην ὁποῦ κάμνομεν εἰς αὐτήν, εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν τὴν ἀναφέρνομεν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς καὶ δι' ἡμᾶς γενόμενον ἄνθρωπον· καὶ βλέποντες αὐτὸν εἰς τὴν εἰκόνα σταυρωμένον εὐθὺς κρίνομεν, ὅτι ἐκατέβη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σαρκωθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ἀπέθανεν ἀπάνω εἰς τὸν σταυρόν, διὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας μας καὶ ἀπὸ τὴν σκλαβίαν τοῦ ἐχθροῦ. καὶ νὰ ἐβγάλῃ τὸν Ἀδὰμ καὶ τοὺς ἐξ Ἀδὰμ ἀπὸ τὸν σκοτεινόμορφον Ἅδην, νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὴν πρώτην του πατρίδα. Καὶ δὲν προσκυνοῦμεν τὰ χρώματα καὶ τὴν τέχνην, καθὼς βλασφημοῦν οἱ ἐναντίοι τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ἄπιστοι καὶ αἱρετικοί, ἀλλὰ προσκυνοῦμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς οὐρανούς· ἡ γὰρ τιμὴ τῆς εἰκόνος ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, φησὶ Βασίλειος. Βλέποντες πάλιν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας λογιάζομεν, ὅτι μία γυνὴ παρθένος ἔλαβε τόσην χάριν, ὥστε νὰ γίνῃ μήτηρ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, πρὸ τόκου παρθένος καὶ ἐν τόκῳ παρθένος καὶ μετὰ τόκον παρθένος μείνασα. Τὸ ὅμοιον λέγομεν καὶ διὰ τὰς εἰκόνας ὅλων τῶν ἁγίων, διότι βλέποντες ἕναν μάρτυρα ζωγραφισμένον εὐθὺς ἐνθυμούμεθα, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἅγιος ἦτον ἄνθρωπος ὡσὰν ἡμᾶς· ὅμως μὲ ὅλον τοῦτο διὰ τῆς ὑπομονῆς του ἐνίκησε τοὺς τυράννους καὶ ἤλεγξε τὴν εἰδωλολατρείαν. τὴν δὲ πίστιν τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ αἷμά του ἐβεβαίωσε. Βλέποντες πάλιν ἕναν ἱεράρχην, νομίζομεν ὅτι αὐτὸς μὲ τὴν ἐνάρετον πολιτείαν του ἔγινε καλὸ παράδειγμα εἰς τὸ ποίμνιόν του καὶ ὡδήγησέ το εἰς νομὰς σωτηρίους. καὶ μὲ τὴν σοφίαν τῶν λόγων του ἀπεδίωξε τοὺς αἱρετικοὺς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Βλέποντες πάλιν ἕνα ὅσιον, νομίζομεν ὅτι αὐτὸς μὲ τὴν ἄσκησίν του νικήσας τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἐφύλαξε τὸ σῶμά του καθαρόν, ζήσας ἀγγελικῶς· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν βλέποντες τὸν καθένα ἅγιον εἰς τὴν εἰκόνα ἱστορισμένον, εὐθὺς ἐνθυμούμεθα τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ τὸν προσκυνοῦμεν καὶ τὸν δοξάζομεν, ἀνεβάζοντες τὸν νοῦν μας εἰς τὸ πρωτότυπον, εὐχαριστοῦντες τὸν Θεὸν ὁποῦ τοὺς ἐδυνάμωσε καὶ ἐτέλεσαν τό-

σους ἀγῶνας καὶ ἐστερέωσαν τὴν ὀρθοδοξίαν. Δικαίως λοιπὸν ἱστορίζομεν καὶ προσκυνοῦμεν τὰς ἁγίας εἰκόνας. Ἀναθεματιζέσθωσαν οἱ κατήγοροι καὶ βλάσφημοι.

Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δεσποτικοῦ προσώπου καὶ σώματος, καθὼς παρέδωκαν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται.

Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως.

§ 14. Τὸ θεανδρικὸν σῶμα ἐστὶ τρίπηχυ, μικρὸν ἐπικεκυφὸς καὶ τὸ τῆς πραότητος ὑποφαῖνον ἰδίωμα· εὔοφρυ, καὶ τοῦτο συνδεδεμένον· εὐόφθαλμον, εὔρινον, σιτόχροον, οὐλότριχον τὴν κεφαλὴν καὶ ξανθὸν ὀλίγον· μέλαν δὲ τὸ γένειον, καὶ τοὺς δακτύλους δὲ τῶν ἀχράντων χειρῶν μακροτέρους συμμέτρως, καὶ ἁπλῶς ὡς ὁ τῆς τεκούσης χαρακτήρ, ἐξ ἧς ἔμψυχον ἑαυτῷ καὶ τελείαν τὴν ἀνθρωπότητα περιέπλασε.

Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Θεοτόκου.

§ 15. Ἡ δὲ ὑπεραγία Θεοτόκος ἦν τῇ ἡλικίᾳ μέση (ἄλλοι δὲ τρίπηχυν εἶναι καὶ αὐτὴν λέγουσι), σιτόχροος, ξανθόθριξ, ξανθόμματος, εὐόφθαλμος, μακρόφρυς, μεσόῤῥιν, μακρόχειρ, μακροδάκτυλος, εὔστολος, ταπεινή, ἀσχημάτιστος, ἀβλάκευτος, ἱμάτια αὐτόχροα ἀγαπῶσα, καὶ μαρτυρεῖ αὐτῆς τὸ ὠμοφόριον, τὸ ἐπὶ τοῦ ναοῦ αὐτῆς κείμενον.

Πῶς ἱστορίζεται ἡ εὐλογοῦσα χείρ.

§ 16. Ὅταν ποιῇς εὐλογοῦσαν χεῖρα, μὴ σμίγῃς τὰ τρία δάκτυλα ὁμοῦ, ἀλλὰ σμίγε τὸν μεγάλον δάκτυλον μὲ τὸν παράμεσον μόνον· διότι ὁ μὲν ὀρθὸς δάκτυλος, ὁ λεγόμενος λιχανός, καὶ τὸ λίγισμα τοῦ μέσου δακτύλου τὸ ΙΣ ὄνομα σημαδεύουσι, διότι ὁ ὀρθὸς δάκτυλος σημειώνει τὸ Ι, ὁ δὲ κυρτός, ὁποῦ εἶναι πλησίον του, τὸ Σ, ὁ δὲ μεγάλος δάκτυλος καὶ ὁ παράμεσος, ὁποῦ σμίγουν ἀλλήλοις πλαγίως, καὶ τὸ λίγισμα τοῦ μικροῦ δακτύλου, ὁποῦ εἶναι πλησίον, το ΧΣ ὄνομα σημειοῦσι· διότι ἡ πλαγιότης τοῦ μικροῦ δακτύλου, ὁποῦ γίνεται μαζὶ μὲ τὸν παράμεσον, τὸ Χ στοιχεῖον δεικνύει, ὁ δὲ μικρὸς δάκτυλος, ὁποῦ ἔχει τὸ κυρτὸν

σχῆμα, τὸ μετὰ τοῦτο Ϲ̄ σημαδεύει· διὰ τῶν ὁποίων τὸ ΧϹ̄ ὄνομα δείκνυται, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ θείας προνοίας ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων οἱ δάκτυλοι τῆς ἀνθρωπίνης παλάμης τοιουτοτρόπως ἐπλάσθησαν καὶ ὄχι περισσότεροι ἢ ὀλιγώτεροι, ἀλλ' ὅσοι εἶναι ἀρκετοὶ νὰ δηλώσουν αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Ἐπιγράμματα εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα.

§ 17. «Ὁ Ἄναρχος Πατήρ. Ὁ Παλαιὸς Ἡμερῶν. Ὁ Συνάναρχος Υἱός. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ἐκ πατρὸς ἐκπορευόμενον. Ἡ Ἁγία Τριάς, εἷς Θεὸς τῶν ὅλων». — Εἰς τὸν σταυρόν, ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ στέφανα τῶν τριῶν προσώπων, Πατρός, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, γράφε ταῦτα· Ὁ ὫΝ· οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν θεόπτην Μωϋσῆν, ὅτε εἶδεν αὐτὸν ἐν τῇ βάτῳ· «Ἐγώ εἰμι ὁ ὤν» (Ἐξόδ. γ', 14). Καὶ γράφε αὐτὰ οὕτως· τὸ μὲν Ο βάλε εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ στεφάνου, τὸ δὲ Ω εἰς τὸ ἄνωθεν μέρος, τὸ δὲ Ν εἰς τὸ ἀριστερόν.

Ἐπιγράμματα εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ὅταν ποιῇς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν μὲ χαρτία ἀνοικτά.

§ 18. Εἰς τὸ χαρτὶ τοῦ Πατρός· «Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε. Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου» (Ψαλμ. ρθ', 1, 3).—Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Υἱοῦ· «Πάτερ ἅγιε, ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις» (Ἰωάν. ιζ', 4, 6). Ἕτερον· «Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν· ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί» (Ἰωάν. ι', 30. ιδ', 10).

Τὰ ἐπίθετα ὀνόματα ὁποῦ γράφονται εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ.

§ 19. ΙϹ̄ ΧϹ̄.—Ὁ Παντοκράτωρ.—Ὁ Ζωοδότης.—Ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. — Ὁ Ἐλεήμων. — Ὁ Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελος.—Ὁ Φιλάνθρωπος.—Ὁ Ἐμμανουήλ.—Ὅταν ποιῇς αὐτὸν εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν ἢ εἰς κριτήριον· «Ὁ Δίκαιος Κριτής».— Ὅταν ποιῇς ἀρχιερέα· «Ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων καὶ Μέγας Ἀρχιερεύς». — Ὅταν ποιῇς ἐσταυρωμένον· «Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης». — Ὅταν βαστάζῃ εἰς τοὺς ὤμους του τὸν σταυρόν· «Ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου». — Τὸ Ἅγιον Μανδήλιον. — Τὸ Ἅγιον Κεράμιον.

*

Τὰ ἐπίθετα ὀνόματα ὁποῦ γράφονται εἰς τὰς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

§ 20. ΜΗΡ ΘΥ.—Ἡ Ἐλεοῦσα.—Ἡ Ὁδηγήτρια.—Ἡ Γοργοϋπήκοος. — Ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων. — Ἡ Παντάνασσα. — Ἡ Πανάχραντος. — Ἡ Δέσποινα. — Ἡ Ὑψηλοτέρα τῶν Οὐρανῶν.— Ἡ Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν. — Ἡ Ζωοδόχος Πηγή.—Ἡ Γλυκοφιλοῦσα. — Ἡ Γαλακτοτροφοῦσα. — Ἡ Φοβερὰ Προστασία. — Ἡ Ἁμαρτωλῶν Σωτηρία. — Ἡ Παραμυθία τῶν Θλιβομένων. — Ἡ Πάντων Χαρά [1].

Ἐπιγράμματα εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ κατὰ τόπον.

§ 21. Εἰς τὸν Παντοκράτορα· «Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ:» (Ἰωάν. η', 12). — Εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ Κόσμου· «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς:» (Ματθ. ια', 29). — Εἰς τὸν Ζωοδότην· «Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται:» (Ἰωάν. ς'. 51). — Εἰς τὸν Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελον· «Ἐγὼ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν» (Ἰωάν. η', 42). — Εἰς τὸν Ἐμμανουήλ· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με» Λουκᾶ δ' 18). — Ὅταν ποιῇς Ἀρχιερέα· «Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι', 11). — Ὅταν εἰς τὴν Σύναξιν τῶν Ἀσωμάτων· «Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα» (Λουκ. ι', 18). — Ὅταν εἰς Προφήτας· «Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μι:» (Ματθ. ι', 41). — Ὅταν εἰς Ἀποστόλους· «Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων» (Λουκ. ι', 19).—Ὅταν εἰς Ἱεράρχας· «Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις» κτλ. (Ματθ. ε', 14).— Ὅταν εἰς Μάρτυρας· «Ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν:» (Ματθ. ι'. 32). — Ὅταν εἰς Ὁσίους· «Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι

[1] Προσθήκη μεταγενεστέρα· «Ἡ Πορταΐτισσα».

κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. ια'. 28).—Ὅταν εἰς Ἀναργύρους· «Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε» (Ματθ. ι'. 8).—Ὅταν εἰς θύραν· «Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται» (Ἰωάν. ι'. 9). —Ὅταν εἰς κοιμητήριον· «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται» (Ἰωάν. ια'. 25).

Ἐπιγράμματα εἰς τὰ χαρτία ὁποῦ βαστοῦν εἰς τὸ Θεοτοκίον, τὸ λεγόμενον Ῥόδον.

§ 22. Εἰς τὸ χαρτὶ τοῦ Μιχαήλ· «Ὄρθρος φαεινός, χαῖρε ἡ μόνη τὸν»: — Εἰς τοῦ Γαβριήλ· «Στάχυν ἡ βλαστήσασα τὸν θεῖον». — Εἰς τὸ χαρτὶ ὁποῦ βαστοῦν οἱ δύο ὁμοῦ· «Ῥόδον τὸ ἀμάραντον, χαῖρε ἡ μόνη βλαστήσασα».

Εἰς τὰ χαρτία ὁποῦ βαστάζουν ἡ Θεοτόκος καὶ ὁ Πρόδρομος, ὅταν ποιῆς αὐτοὺς εἰς τρίμορφον.

§ 23. Εἰς τὸ χαρτὶ τῆς Παναγίας·

Ἄναρχε Υἱὲ καὶ Θεοῦ ζῶντος Λόγε,
Πατρὸς ὁ ἐκφὺς ῥεύσεως, Σῶτερ, δίχα,
αὐτῷ τε συνών, ἐξ ἐμοῦ δ' ἐπ' ἐσχάτων
χρόνων σαρκωθεὶς ὑπὲρ νοῦν σπορᾶς ἄνευ,
τῆς κλήσεως τὰς ἁμαρτίας ἆρες
καὶ μητρικὰς πλήρωσον ἱκετηρίας.

Εἰς τὸ χαρτὶ τοῦ Προδρόμου.

Κἀγὼ συνᾴδω, Δέσποτα, τῇ μητρί σου
φωνῇ φιλικῇ προδρομικῇ σου, Λόγε.
Οὓς ἠγόρασας αἵματι σῷ τιμίῳ,
σταυρῷ κρεμασθεὶς καὶ σφαγεὶς ἀνευθύνως,
τούτοις καταλλάγηθι δωρεὰν πάλιν,
εὔσπλαγχνε Λόγε, ἐκ φιλανθρώπου τρόπου.

Εἰς τοῦ Προδρόμου μόνου.

«Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. γ'. 2).

Εἰς τὰ Εὐαγγέλια ὁποῦ βαστοῦν οἱ Ἱεράρχαι.

«Εἶπεν ὁ Κύριος· ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας» (Ἰωάν. ι', 1). — «Εἶπεν ὁ Κύριος· οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμ»: (Ματθ. ε', 16).

Ἐπιγράμματα εἰς τὰς ἑορτὰς ὁποῦ ἱστορίζονται εἰς τὸν τέμπλον.

§ 24. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. — Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ.—Ἡ Ὑπαπαντή.—Ἡ Βάπτισις.—Ἡ Μεταμόρφωσις.—Ἡ Ἔγερσις τοῦ Λαζάρου. — Ἡ Βαϊοφόρος. — Ἡ Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ.—Ἡ Ἀποκαθήλωσις.—Ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος.—Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ. — Ἡ Ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ. — Ἡ Ἀνάληψις.—Ἡ Κάθοδος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.—Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

Πρόσσχες πάντοτε νὰ βάνῃς τὴν Σταύρωσιν εἰς τὸ μέσον τῶν ἄνωθεν ἑορτῶν, εἰς τὸν τέμπλον· εἰ δὲ καὶ εἶναι ὁ τέμπλος μεγάλος καὶ θέλεις νὰ βάλῃς καὶ ἄλλας ἑορτάς, γύρισε καὶ ζήτει εἰς τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ πάθη καὶ εἰς τὰ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἔργα τοῦ Κυρίου, καὶ εὑρήσεις ὅ τι θέλεις.

Ἕτερα ἐπιγράμματα εἰς τὰς θεομητορικὰς ἑορτὰς καὶ τῶν ἁγίων.

§ 25. Ἡ Σύλληψις τῆς Θεοτόκου. — Ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου καὶ Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. — Τὰ Ἐννέα Τάγματα τῶν Ἀγγέλων. —Ἡ Σύναξις τῶν Ἀσωμάτων.—Ἡ Σύναξις τῶν ιβ' Ἀποστόλων. — Οἱ Ἅγιοι Πάντες.

Στίχοι εἰς τὴν Ζωοδόχον Πηγὴν καὶ εἰς τὴν Ὁδηγήτριαν.

Ὦ ἁγνὴ μῆτερ τοῦ θεανθρώπου Λόγου,
πηγὴ θείου ὕδατος τοῦ ἀθανάτου,
ἔμπλησον τὸν δοῦλόν σου τῶν σῶν ναμάτων,
ὅπως ἰσχύσας εἰκονίσω ἀξίως
καὶ μεγαλύνω τὴν ἄφατόν σου χάριν,
εἴπερ ὑπάρχεις οὐρανῶν πλατυτέρα
καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὑπερτέρα
καὶ ἐμοῦ λέγω τοῦ ταπεινοῦ μητέρα
καὶ σκέπη ἄκρα ὁμοῦ καὶ προστασία
καὶ ὁδηγία θεία τε καὶ σοφία.

Στίχοι εἰς τὴν Κυρίαν τῶν Ἀγγέλων.

Πανευλαβῶς ὁρῶσιν οἱ θεῖοι νόες
τὸ σεπτὸν εἶδος τῆς σὲ τεκούσης, Λόγε·
ἀλλ' ἐκπλήττονται θέαν ὁρῶντες ξένην,
πῶς σε τὸν Θεὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρει·
εἰ γὰρ ἄγγελοι τοῦτο φρίττουσι θαῦμα,
πῶς τῶν βροτῶν ἅπασα φύσις οὐ φρίξει;

Εἰς τὴν Γλυκοφιλοῦσαν.

Φιλεῖς ἀπαύστως χερσὶ περιλαβοῦσα
τὸν σὲ χειρὶ κρατοῦντα, Κυρία κόσμου·
ὃν ἐκδυσώπει ὑπὲρ τῶν σὲ ὑμνούντων
καὶ Θεοτόκον πιστῶς ὁμολογούντων.

Ὁ πρὶν τὸ χαῖρε τῇ παρθένῳ μηνύσας
τὰ σύμβολα νῦν τοῦ πάθους προδεικνύει·
Χριστὸς δὲ θνητὴν σάρκα ἐνδεδυμένος,
πότμον δεδοικώς, δειλιᾷ ταῦτα βλέπων.

Στίχοι ὅταν ἱστορίζωμεν τὸν Μιχαὴλ εἰς πύλην ναοῦ.

Βροτοὶ βλέποντες τὸ ξίφος τεταμένον,
ὅσοι βέβηλοι καὶ ῥᾴθυμοι τὸν τρόπον,
ἢ συσταλεῖτε πρὸς μετάνοιαν τάχει,
εἰ δὲ μὴ προσψαύητε τῇ θείᾳ πύλῃ·
ἐγὼ γὰρ ὁ πρὶν τῆς παλαιᾶς προστάτης
ἐτάχθην ταύτης τῆς νέας Ἐδὲμ φύλαξ.

Ὅταν τὸν ἱστορίζωμεν καβαλλάρην.

Ἐφ' ἵππον ὁρᾶτέ με οἱ προσιόντες
δίστομον κατέχοντα χειρὶ ῥομφαίαν·
στίφη βαρβάρων ἐκδιώκω καὶ πλήττω·
ἐμοῦ δὲ ναοῦ ὑπάρχει Θεὸς μέγας·
τί δεινὸν αὐτῷ ὅστις βουληθῇ πρᾶξαι,
πατάξω τοῦτον τῇ ῥομφαίᾳ ἐν τάχει.

Εἰς τὸν ἀπόστολον Πέτρον.

Τὰς κλεῖς ἔχων σου τῶν ἀνακτόρων, Λόγε,
θαῤῥῶν ἀνοίγω πᾶσι τοῖς δεομένοις.

Εἰς τὸν ἀσπασμὸν Πέτρου καὶ Παύλου.

Ποθῶν ὁ Πέτρος τὴν σεβασμίαν θέαν
τοῦ συμμαθητοῦ πρὸς συνάντησιν τρέχει.
Ἰδὼν ὁ Παῦλος ὅνπερ ἐπόθει λίαν,
χεῖρας ἐκτείνας δεξιοῦται τὸν φίλον.

Εἰς τοὺς ἁγίους Θεοδώρους.

Στεφθέντες ἄμφω πρὸς Θεοῦ θείῳ στέφει
δῶρα φέρετε πιστοῖς εἰς θυμηδίαν.

Εἰς τὸν ἅγιον Ἀντώνιον.

Ἀντώνιε πάνσοφε, κλέος ἀζύγων,
φρούρει με καὶ δίωκε βέλη δαιμόνων.

Εἰς τὸν ὅσιον Ἐφραίμ.

Ἐκ γῆς ἀναπτὰς καὶ ἀνελθὼν πρὸς πόλον
Ἐφραὶμ παρέστη τῷ ἄνακτι τῶν ὅλων·
τούτου προσευχαῖς ἀμπλακημάτων λύσιν,
Σῶτερ, βράβευσον ἱκέταις σου ἀθλίοις.

⟨ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑΙ ΕΝ ΤΩ ΚΩΔΙΚΙ⟩.

Στίχοι πολιτικοὶ ὁμοιοκατάληκτοι εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ.

Μνήσθητι, Δέσποτα, κἀμοῦ, ὅταν ἔλθῃς ἐν κρίσει
καὶ σύνταξόν με τὸν οἰκτρὸν τῇ δεξιᾷ σου στάσει·
ἐν τέλει με παράλαβε θεοφιλεῖ καὶ δίδου
ἁμαρτιῶν τὴν ἄφεσιν Νικηφόρου σοῦ θύτου.

Στίχοι συντομώτεροι εἰς τὴν αὐτήν.

Μνήσθητι, Δέσποτα, κἀμοῦ Νικηφόρου σοῦ θύτου
καὶ ἄφεσιν ὧν ἔπραξα ἁμαρτιῶν μοι δίδου.

Στίχοι πολιτικοὶ ὁμοιοκατάληκτοι εἰς τὴν Γλυκοφιλοῦσαν.

Θεογεννῆτορ Μαριάμ, ἡ τὸν Θεὸν φιλοῦσα,
τὸν σὸν υἱὸν καὶ κύριον εὐίλατον ποιοῦσα,
ἁμαρτιῶν συγχώρησιν δωρήσασθαι δυσώπει
ἐμοὶ τῷ ἀλιτήμονι Νικηφόρῳ τῷ θύτῃ.

Ἰδοὺ καὶ συντομώτεροι εἰς τὴν αὐτήν.

Γλυκοφιλοῦσα Μαριάμ, τὸν σὸν υἱὸν δυσώπει
πταισμάτων δοῦναι λύσιν μοι Νικηφόρῳ τῷ θύτῃ.

Ὁρῶντες, ὦ ἄνθρωποι, τὴν σπάθην ταύτην
φρίξατε τὸν θάνατον καὶ πέρας βίου
καὶ πρὸς οἶκτον κάμφθητε καὶ φόβον θεῖον,
ἵνα τύχητε τῆς ἄνω κληρουχίας.

Βλέψον, ἱερεῦ, τὸν θυόμενον ἄρτον·
οὗτος φλόξ ἐστιν οὐχ ὥς ποτε ἐν βάτῳ,
ἀλλὰ φλὸξ φλογός· φλογίνη γὰρ ῥομφαία
φλέγει τολμῶντα ἐσθίειν ἀκαθάρτως.

Ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα, παρθένος κύει·
ὑπὲρ λόγον τὸ πρᾶγμα, πλὴν Θεὸν κύει·
τουτ' αὐτὸ καινόν, εἰ Θεὸν βρέφος βλέπεις·
τοῦτ' αὐτὸ καινόν, εἰ φιλάνθρωπον βλέπεις.

ΠΗΓΑΙ

ΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΑΓΡΑΦΩΝ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ,

περιέχουσα τά τε μέτρα καὶ χρώματα τοῦ Πανσελήνου, ὁμοίως καὶ τοῦ νατουράλε καὶ τὰ σαρκώματα τοῦ Θεοφάνους καὶ ἄλλα τινὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν αὐτὴν τέχνην. Καὶ πρῶτον λεκτέον

Περὶ τῶν μέτρων τοῦ Πανσελήνου.

§ 1. Ὅταν θέλης, ὦ μαθητά, νὰ σχεδιάσῃς, πρῶτον διαίρεσον τὸν τόπον εἰς μέτρα ἑπτά, ἤγουν κεφάλαια ἑπτά, καὶ τὸ μὲν πρῶτον διαίρεσον εἰς τέσσαρα μέρη· τὸ ἕνα ποίησον τὰ μαλλία, τὸ ἄλλο τὸ μέτωπον, τὸ ἕτερον μύτην καὶ τὸ ἄλλο τὸ πηγούνι, καὶ ἔπαρε τὸ ἥμισυ μέτρον τῆς μύτης καὶ ποίησον τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν εἰς τὸ μεγαλήτερον μέρος τοῦ προσώπου, τὴν δὲ κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ ποίησον οὐχὶ εἰς τὴν μέσην τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀμὴ ὀλίγον παρέκει κατὰ τὸ μέρος τοῦ ὠτίου. Ἔπαρε δὲ μέτρον ὅση εἶναι ἡ μύτη μὲ τὸν διαβήτην, ἤγουν πιργέλιον· ἔπειτα βάλε τὸ ἕνα μέρος τοῦ διαβήτου εἰς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ καὶ μέτρησον ἕως τὸ ἄλλο μέρος τοῦ προσώπου καὶ ποίησον τὴν ἄλλην κόρην, καὶ οὕτω γύρισον καὶ τὸν ἄλλον ὀφθαλμὸν τοῦ ὀλιγωτέρου μέρους· πλὴν ποίησον αὐτὸν ὀλίγον στρογγυλώτερον καὶ μικρότερον ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ ὀλίγον χαμηλότερον. Καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ ἕως τὸ ὠτίον θέλει ἕνα μεγάλον ὀφθαλμόν, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖ ἕως τὸ ἔξω τῶν μαλλίων ἑνάμισυν ὀφθαλμόν· ἀπὸ δὲ τὴν ἄκραν τοῦ μικροῦ ὀφθαλμοῦ ὡς τὸ ἄλλο ὠτίον θέλει μισὸν μεγάλον ὀφθαλμὸν καὶ ὀλίγον τι, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖ ἕως τὴν ἄκραν τῶν μαλλίων ἄλλον ἕνα μεγάλον ὀφθαλμόν. Τὴν δὲ μύτην ποίησον ἴσια μὲ τὸ ἐπάνω μέρος τῶν ὀμματοκλάδων· ποίησον δὲ καὶ τὰ ὀφρύδια καμαρωτά, ἀρχίζοντας αὐτὰ ἀπὸ τὴν μύτην. Τὰ δὲ ὠτία νὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο μικρότερον καὶ ὀλίγον ἄνωθεν τῶν ρωθώνων τῆς ῥινός· ἀπὸ δὲ τὴν μύτην ἕως τὸ πηγούνι μέτρησον μέτρα τρία, καὶ εἰς τὸ ἓν μέτρον καὶ ἀκόμη σιμώτερον εἰς τὴν μύτην ποίησον τὸ στόμα, τὰ δὲ ἄλλα δύο ἄφες διὰ τὸν πώγωνα· ποίησον δὲ καὶ τὸν λαιμὸν μιᾶς μύτης μέτρον ἕως εἰς τὰ χωρίσματα τοῦ λάρυγγος. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων, τῶν ὁμοίων αὐτοῦ εἰς τὸ εἶδος. Περὶ δὲ τῆς Παναγίας γίνωσκε πῶς ὅταν στέκεται ἴσια καὶ γυρίζει ὀλίγον (ἥτις λέγεται Ὁδηγήτρια), ἀπὸ τοῦ ῥώθωνος τῆς μύτης τὸ πλάγιον ἕως τὸ ὠτίον θέλει μίαν μύτην, καὶ ὅσον εἶναι ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ ἕως εἰς τὴν μέσην τοῦ ἐπάνου μέρους τῆς μύτης, τόσον πάλιν νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ ἐπάνω μέρους τῆς μύτης ἕως τὴν ἄκρην τοῦ ὀλιγωτέρου μέρους τοῦ προσώπου· καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ ἄνω μέρους τῆς μύτης τὸ πλάγιον τοῦ μεγαλητέρου μέρους τοῦ προσώπου ἕως τὴν ἄκραν

τῆς κουκούλας δύο μύτες, ἀπὸ δὲ τὸ ὀλιγώτερον μέρος ἕως τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς κουκούλας μίαν μύτην καὶ ὀλίγον τι. Περὶ δὲ τῆς βλεπούσης πλαγίως ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ ῥώθωνος τῆς μύτης ἕως τὸ ὠτίον μίαν μύτην καὶ ὀλίγον τι· ἀπ' ἐκεῖ δὲ πάλιν ἕως τὴν ἄκραν τῆς κουκούλας μίαν μύτην· ἀπὸ δὲ τὴν κορυφὴν τῆς κουκούλας ἕως τὰ ὀμμάτια δύο μύτες· ἀπὸ τὴν κόρην τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ ἕως τὴν ἄκραν τοῦ ὀλίγου μέρους τοῦ προσώπου μίαν μύτην. Καὶ ἀπὸ τὰ ὄμματα ἕως τὸν πώγωνα δύο μύτες, ἀπὸ δὲ τὴν μύτην ἕως τὸ πηγούνι αὐτῆς μέτρα τρία, καὶ εἰς τὸ ἓν ποίησον τὸ στόμα, τὰ δὲ ἄλλα δύο ποίησον τὸ χεῖλος καὶ τὸν πώγωνα. Τοῦ δὲ βρέφους αὐτῆς τὴν κεφαλὴν ποίησον ἥμισυ πρόσωπον τῆς Παναγίας, καὶ ἀπὸ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ἕως τὰ ὄμματα μύτες τρεῖς· ἀπὸ δὲ τὰ ὄμματα ἕως τὸ πηγούνι μύτες δύο, διότι τοῦ βρέφους τὰ μέτρα διαφέρουν μὲ τὸ νὰ εἶναι ἡ μύτη αὐτοῦ μικροτέρα καὶ παχυτέρα κατὰ τὸ μέτρον ἀπὸ τὲς ἄλλες μύτες τῶν ἁγίων. Ἀπὸ δὲ τὴν κόρην τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ ἕως τὴν ἀρχὴν τοῦ ὠτίου μίαν μύτην, καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ μικροτέρου ὀφθαλμοῦ ἕως τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄλλου ὠτίου μίαν μύτην, τὰ δὲ μαλλία ἄνωθεν τῶν ὠτίων. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἔμπροσθεν βλέποντος βρέφους· τὸ δὲ βλέπον πλαγίως θέλει ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ὀφθαλμοῦ ἕως τὴν ἀρχὴν τοῦ ὠτίου μίαν μύτην, καὶ τὰ μαλλία αὐτοῦ κάτωθεν τῶν ὠτίων. Ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων τῶν νέων τὰ μέτρα εἶναι ὡσὰν καὶ τῆς Παναγίας, τὰ δὲ μαλλία αὐτῶν ποίησον μίαν μύτην καὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν μίαν μύτην· εἰς δὲ τὸ πλάτος τοῦ μὲν ἁγίου Γεωργίου τὰ μαλλία ποίησον ὡσὰν τοῦ Χριστοῦ καὶ κάτωθεν τῶν ὠτίων ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίων αὐτῷ ἁγίων· τοῦ δὲ ἁγίου Δημητρίου ἄνωθεν τῶν ὠτίων καὶ ὀλίγον στενώτερα, ὅταν κατ' εὐθεῖαν βλέπῃ· ὅτε δὲ πλαγίως, ποίησον αὐτὰ κάτωθεν τῶν ὠτίων. Καὶ ταῦτα περὶ τῶν νέων. Τῶν γερόντων δὲ τῶν μὲν φαλακρῶν νὰ εἶναι τὸ ἐπάνω μέρος ὀλίγον περισσότερον ἀπὸ δύο μύτες καὶ ἡ μύτη αὐτῶν πλατυτέρα ἀπὸ τῶν νέων καὶ μακρυτέρα ἀπὸ τὲς κόρες, τὰ δὲ ἄλλα μέτρα ὅμοια τῶν ἄλλων ἁγίων. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν κατ' εὐθὺ βλεπόντων· τῶν δὲ πλαγίων ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ ἕως τοῦ ὠτίου εἶναι μία μύτη εἰς τὸ ἄνω μέρος, εἰς δὲ τὸ κάτωθεν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ὠτίου ἕως τὸ ρουθούνι δύο μεγάλα ὀμμάτια· ἀπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ μεγάλου ὀφθαλμοῦ ἕως τὸ τέλος τοῦ ὀλιγωτέρου μέρους τοῦ προσώπου εἶναι μία μύτη, τὰ δὲ ὠτία πάντων τῶν ἁγίων θέλουν νὰ εἶναι εἰς τὸ μεγάλωμα μία μύτη. Τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τῶν σωμάτων αὐτῶν μετροῦνται οὕτως· ὅταν ποιήσῃς τὴν κεφαλήν, ποίησον καὶ τὸν λαιμὸν μίαν μύτην· εἰς δὲ τὸ δεύτερον μέτρον ποίησον τὸ τέλος τοῦ στήθους, εἰς τὸ τρίτον τὴν μέσην καὶ νὰ εἶναι εἰς τὸ χόντρωμα αὐτῆς ἕνα μέτρον· εἰς τὸ τέταρτον μέτρον ποίησον τὸ τέλος τῆς κοιλίας, εἰς τὸ πέμπτον καὶ μισὸν τὰ γόνατα, εἰς τὸ ἕβδομον τὸν ἀστράγαλον. Ἀπὸ τὸν ἀστράγαλον ἕως τὰ ὀνύχια τῶν ποδῶν τρεῖς μύτες, καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ πλάγιον τοῦ τέλους τοῦ λαιμοῦ ἕως τὸ τέλος τοῦ ὤμου ἓν μέτρον, ἀπὸ δὲ τοῦ ὤμου ἕως τὸν ἄγκωνα ἓν μέτρον, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄγκωνος ἕως τὴν φόλισιν τῆς χειρὸς ἓν μέτρον, ἀπ' ἐκεῖ δὲ πάλιν ἕως τὴν ἄκραν τῶν δακτύλων τρεῖς μύτες. Ταῦτα μὲν περὶ τῶν ὀρθῶν ἱσταμένων. Τοὺς δὲ καθημένους ἐπὶ θρόνων μετὰ Εὐαγγελίου ποίει μέτρα ἓξ καὶ τὰ γόνατα αὐτῶν εἰς τέσσαρα ἥμισυ μέτρα, τὸ δὲ ἓν ἥμισυ ἕως τὸν ἀστράγαλον· τοὺς δὲ καθημένους καὶ γράφοντας ποίησον μετρα πέντε, ποιῶν εἰς τὰ τρία ἥμισυ τὰ γόνατα, τὰ δὲ λοιπὰ ὡς καὶ τὰ πρῶτα. Τοὺς δὲ ἐφ' ἵππων καθημένους ποίησον μέτρα ἕξ, καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν ὁμοίως ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ ὀπισθίου γόνατος· καὶ πρῶτον ποίησον τὴν κεφαλὴν μέτρον ἕν, εἰς δὲ τὰ δύο τὸν λαιμὸν καὶ εἰς τὰ τρία τὸν ἔμπροσθεν πόδα, εἰς δὲ τὰ τέσσαρα ἥμισυ τὸ τέλος τῆς κοιλίας καὶ εἰς τὸ ἕκτον τὸ ὄπισθεν τὸ γόνυ· ἀπὸ δὲ τοῦ γόνατος τοῦ ὀπισθίου ποδὸς ἕως τὸν ὄνυχα μέτρον ἕν, τοῦ δὲ ἔμπροσθεν ποδὸς ἀπὸ τὸν γόφον ἕως τὸ ὀνύχι ἀπὸ τὰ δύο μέτρα ὀλίγον τι μικρότερον· τοὺς δὲ ἡμίσεις ποίει μετρα τρία Ὅταν δὲ ποιήσῃς Θεοτόκιον, ποίησον τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ βρέφους ἴσα ὑποκάτωθεν τῆς μύτης τῆς Παναγίας, το δὲ κορμίον αὐτοῦ ποίησον μέτρα τέσσαρα

ἥμισυ ἕως τὸν ἀστράγαλον τοῦ ἔμπροσθεν ποδός, καὶ ἀπὸ τὴν πατοῦναν ἕως τὸ γόνυ αὐτοῦ νὰ εἶναι ἓν μέτρον, ὁμοίως καὶ εἰς τὸν ἄλλον πόδα. Οὕτω λοιπὸν μετροῦνται τὰ μέτρα τοῦ Πανσελήνου. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐν συντόμῳ ἡρμήνευσά σοι· σὺ δὲ ὦ φιλόπονε μαθητά, ἐὰν ἦς φιλομαθής, κατὰ τὸ σοφὸν λόγιον ἔσῃ καὶ πολυμαθής· καὶ εἰ μὲν ποθεῖς νὰ καταλάβῃς πλέον καλλίτερα, ἐρεύνησον καὶ εὑρὲ διδάσκαλον νὰ σὲ τὰ διδάξῃ καὶ διὰ ζώσης φωνῆς· εἰ δὲ καὶ δὲν εὕρῃς, ὕπαγε εἰς τὰς παρὰ τοῦ Πανσελήνου ἱστορηθείσας ἐκκλησίας, ἔχοντας δὲ καὶ τὰς παρ' ἐμοῦ ἑρμηνείας θέλεις τὰ καταλάβει μὲ κόπον.

Περὶ κατασκευῆς κονδυλίων.

§ 2. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ κάμῃς κονδύλια τῆς ζωγραφικῆς, χρεία εἶναι οὐρὲς νὰ εὕρῃς ἀπὸ σιντζάπια καὶ νὰ μὴν βάνῃς ἀπὸ τὲς κορυφὲς μόνον ἀπὸ τὰ πλάγια· καὶ βλέπε νὰ εἶναι αἱ τρίχες ὀρθές, ἴσιες, νὰ μὴ στραβώνουν, διὰ νὰ γίνωνται καλὰ τὰ κονδύλια ἀνοικτάρια, καὶ κόπτε τες μὲ μικρὸν ψαλίδιον καὶ βάνε αὐτὰς ἐπάνω εἰς ἓν σανίδιον χωριστὰ ἀπὸ ὀλίγες. Ἔπειτα ἕνωσον αὐτὰς ἐπιμελῶς καὶ βρέξον αὐτὰς εἰς τὸ νερόν, καὶ οὕτω πλάκωνε τὲς μύτες αὐτῶν μὲ τὸ ὀνύχιον τῆς ἀριστερᾶς σου χειρός, καὶ μὲ τὴν δεξιάν σου τράβηξε τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν καὶ ἔβγανε ἀπὸ ὀλίγες ὀλίγες καὶ ἴσαξέ τες ἐπιμελῶς, καὶ δέσε τες ἐπιδέξια μὲ μπρισίμι κηρωμένον, καὶ στοχάζου νὰ μὴν τὸ δέσῃς μακρὺ τὸ κονδύλιον. Καὶ τὸ πτερὸν ὁποῦ θέλεις νὰ τὸ βανῃς μέσα, νὰ μὴν εἶναι στραβὸν καὶ νὰ τὸ βάνῃς προτήτερα εἰς νερὸν νὰ μουσκεύῃ, καὶ νὰ μὴν ἐβγαίνῃ πολὺ τὸ κονδύλιον ἀπὸ τὸ πτερόν, ὅτι δὲν προκόπτει· τὰς δὲ κορυφὰς τῶν οὐρῶν σύναξον εἰς τὸ νὰ κάμῃς μεγάλα κονδύλια διὰ νὰ προπλάθῃς.

Περὶ κατασκευῆς κόλλας.

§ 3. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ κάμῃς κόλλαν, ποίησον οὕτως. Ἔπαρε πετζία ὁποῦ νὰ εἶναι ἐργασμένα εἰς ἀσβέστην, καὶ βάλε τα εἰς χλίον νερὸν νὰ μουσκεύσουν καλά, καὶ οὕτω πλῦνον αὐτὰ καὶ καθάρισον αὐτὰ ἀπὸ τὸ κρέας καὶ τὴν λέραν ὁποῦ ἔχουν, καὶ βάλε τα μὲ καθαρὸν νερὸν νὰ βράσουν εἰς χάλκωμα. Ὅμως πρόσεχε ὡσὰν βράσουν καὶ ἀρχίζουν νὰ πήξουν, στράγγισον αὐτὰ μὲ κνησάραν τρίχινην ἢ μὲ πανίον, διότι τζικνώνουν, καὶ οὕτω βάλε νερὸν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ στράγγιζέ τα ἕως νὰ λυώσουν τελείως. Καὶ ἐὰν δὲν εὕρῃς ἐργασμένα, ἔπαρε ἀνέργαστα ἀπὸ ποδάρια καὶ ὠτία βῳδίων καὶ ὅσα δὲν κάμνουν εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν, διὰ νὰ τὰ ἀγοράζῃς φθηνότερα· καὶ ἐὰν εἶναι χονδρά, ἂς εἶναι καὶ βουβαλινά· εἶναι καλλίτερα. Καὶ βάλε τα νὰ μουσκεύσουν καὶ αὐτά· εἶτα βάλε τα νὰ πάρουν δύο τρεῖς βράσες, καὶ ἐβγάνοντάς τα καθάρισέ τα καλά, ἕως ὁποῦ νὰ μὴν ἀφήσῃς κρέας ἢ ξύγγι ὁλοτελῶς, ὅτι δὲν προκόπτει ἡ κόλλα· ἔπειτα κόψε τα μὲ σκεπάρνιον ἐπάνω εἰς σανίδιον καὶ μὴν τὰ χωρίζῃς τελείως, ἀμὴ ἄφες τα νὰ κρατῶνται ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλον διὰ νὰ βράζουν ὀγρήγορα, διότι τὰ ἀνέργαστα ἀργοῦν νὰ ἀναλύσουν, ἀμὴ ἡ κόλλα γίνεται δυνατωτέρα ἀπὸ τὴν ἄλλην· καὶ στράγγισον αὐτὰ μὲ πανίον διὰ νὰ ἀπομένουν αἱ τρίχες εἰς τὸ πανί. Καὶ ἂν θέλῃς νὰ ξηράνῃς τὴν κόλλαν, βάλε την ὕστερα μοναχὴν μὲ ὀλίγην φωτίαν νὰ βράσῃ ἕως νὰ πήξῃ· ὅμως πρόσεχε καλά, ὅτι φουσκώνει πολλὰ καὶ χύνεται· διὰ τοῦτο νὰ εἶσαι παρὼν ὅταν βράζῃ, καὶ ὁπόταν φουσκώνῃ πολλά, χύσε ὀλίγον νερὸν μέσα ἢ φύσησέ την μὲ καλάμι, καὶ οὕτω παύει ὁ φουσκωμός. Καὶ ἀφοῦ πήξῃ, ἔβγαλέ την νὰ κρυώσῃ· εἶτα κόψον αὐτὴν εἰς λεπτὰ κομμάτια διὰ νὰ στεγνώσῃ ὀγρήγορα βάνοντάς την εἰς τὸν ἀέρα, καὶ νὰ εἶναι ψύχρα ὁ καιρὸς καὶ ὁ ἥλιος νὰ μὴν τὴν βλέπῃ, καὶ νὰ τὴν κατασκευάσῃς τὸν χειμῶνα, ὅτι τὸ καλοκαίρι χαλᾷ.

Περὶ κατασκευῆς γύψου.

§ 4. Ἐὰν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ καύσῃς γύψον καὶ νὰ χύσῃς, ποίησον οὕτω. Πρῶτον διάλεξον αὐτὸν ἐπιμελῶς, τζακίζοντάς τον μὲ τὸ σφυρὶ εἰς λεπτὰ κομμάτια· καὶ

στοχάζου νὰ βάνῃς τὸν ἄσπρον καὶ γυαλιστερόν· ἔπειτα καῦσον τὸν φοῦρνον ἕως νὰ κοκκινίσῃ καὶ τότε ἔκβαλε τὰ κάρβουνα καὶ σκούπισέ τον καλὰ μὲ ἕνα κλαδί· καὶ βλέπε νὰ μὴν ἀργήσῃς καὶ κρυώσῃ ὁ φοῦρνος, καὶ ρίψε τον μέσα παρευθὺς καὶ καπάκωσέ τον, καὶ ἔχοντας λάσπην ἑτοιμασμένην χρῖσον αὐτὸν ἐπιμελῶς· ὅμως νὰ ἔχῃς ἔννοιαν νὰ μὴ ξεσπάσῃ ἀπὸ κανένα μέρος ὁ φοῦρνος ἕως ὁποῦ νὰ ξηρανθῇ ἡ λάσπη καλά, ὅτι ἐξεθυμαίνει· διὰ τοῦτο πρόσεχε νὰ τὸν κλείσῃς ἐπιτήδεια. Εἶτα μετὰ τρίτην ἡμέραν ἔκβαλε αὐτόν, καὶ εἰ μὲν εἶναι ψημένος, εἶναι καλός· εἰ δὲ καὶ δὲν εἶναι πάλιν τόσον ψημένος, δὲν βλάπτει, μόνον πῶς ἔχει εἰς τὸ τρίψιμον περισσότερον κόπον· ἐκβαλὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τὸν φοῦρνον τρῖψον εἰς μάρμαρον καὶ σίτησον μὲ σίταν ψιλήν; τὰ δὲ ἀποσιτίσματα τρίβοντας ἐκ δευτέρου σίτισον πάλιν αὐτά, ἕως ὁποῦ νὰ γένῃ ψιλὸς πολλά· ὅμως ἀφοῦ τὸν τρίψῃς νὰ τὸν χύσῃς τὸ ὀγληγορώτερον, ὅτι ἂν ἀργήσῃς, δὲν προκόπτει. Πῶς δὲ νὰ τὸν χύσῃς πρόσεχε· χλίανε νερὸν εἰς χάλκωμα, ἔχε δὲ καὶ ἄλλον . . . χλίον καὶ κρύον ἕτοιμον διὰ νὰ μὴ σοῦ λείπῃ νερόν· καὶ εἰς ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ θέλεις νὰ βάλῃς τὸν γύψον, οὔτε κρύον νὰ εἶναι, οὔτε καυστόν, ἀλλὰ χλιαρόν, καὶ βάνοντας τὰς χεῖράς σου ἀνακάτωνε τὸ νερὸν ὁλόγυρα τοῦ χαλκώματος, διὰ νὰ μὴν κολλήσῃ ὁ γύψος, καὶ ἄλλος νὰ σοῦ χύνῃ ἀπὸ ὀλίγον γύψον, καὶ ὅσον ἠμπορεῖς νὰ τὸν ἀναλύῃς καὶ νὰ μὴν ἀπομείνῃ κομμάτια οὔτε μεγάλα οὔτε μικρὰ ὁλότελα, ὅτι ὕστερον γίνονται ὡσὰν πέτρες καὶ δὲν τρίβονται. Καὶ πρόσεχε νὰ μὴ βάλῃς πολὺ γύψον εἰς μικρὸν χάλκωμα, διότι δὲν παίρνει πολὺ νερὸν καὶ γίνεται ὁ γύψος ὡσὰν πέτρα καὶ κολλᾷ εἰς τὸ χάλκωμα, καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ τὸν ἐβγάλῃς χαλᾷ τὸ χάλκωμα· ἀμὴ ἐκεῖνο ὁποῦ νὰ παίρνῃ πενήντα ὀκάδες νερὸν νὰ βάνῃς εἴκοσι ὀκάδες γύψον ἢ καὶ ὀλιγώτερον· μόνον ἀπὸ τὸ περισσότερον νὰ ἀπέχῃς. Ὅρα οὖν καλῶς νὰ βάνῃς πάντοτε ὀλίγον γύψον εἰς μεγάλο χάλκωμα διὰ νὰ χωρῇ πολὺ νερὸν καὶ οὕτω γίνεται καλός· ὕστερον δὲ ἄφες τον ἢ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, καὶ οὕτω καθαρίζοντας ὁ γύψος ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον χύνε καὶ ἐσὺ τὸ νερὸν ὀλίγον ὀλίγον, ἕως ὁποῦ νὰ μείνῃ καὶ κάτωθεν ὁ γύψος πηκτός, καὶ οὕτω ἀφίνεις τον καὶ στεγνώνει καμπόσον. Εἶτα ἐβγάζοντάς τον ἁπλώνεις τον εἰς σανίδια καὶ στεγνώνει τελείως· εἰ δὲ καὶ ἔχεις βίαν, βάλε τον εἰς σακκὶ ἀραιὸν καὶ στραγγίζει ὀγρήγορα, καὶ οὕτως ἁπλώνοντάς τον εἰς σανίδια, ὡς προείρηται, στεγνώνει· εἰ δὲ καὶ πάλιν καὶ ἔχεις περισσοτέραν βίαν καὶ θέλεις νὰ στραγγίσῃ ὀγρηγορώτερα, βάλε τον εἰς τὸν φοῦρνον καὶ δὲν βλάπτεται.

Περὶ πῶς νὰ γυψώνῃς εἰκόνας.

§ 5. Ὅταν θέλῃς νὰ γυψώσῃς εἰκόνας, τζάκισε τὴν κόλλαν εἰς λεπτὰ κομμάτια καὶ βάλε την ἀφ' ἑσπέρας εἰς τζουκάλιον ἢ εἰς ἄλλον ἀγγεῖον νὰ μουσκεύσῃ ἕως ταχύ, καὶ τότε βάλε την νὰ βράσῃ καὶ ἀνακάτωνέ την μὲ ἕνα ξύλον νὰ ἀναλύσῃ· ἔπειτα ἔβγαλε καμπόσην κόλλαν ἀπ' αὐτὴν ὅσον νὰ σὲ φθάσῃ, καὶ ἔπαρε τὰς εἰκόνας ὁποῦ ἔχεις καὶ βάλε νερὸν νὰ ἀχαμνίσῃ ἡ κόλλα, καὶ πέρασέ τες ἕνα χέρι λεπτόν. Ὅμως βλέπε νὰ ἀφήσῃς νὰ γυαλίζῃ εἰς τὰς εἰκόνας ἡ κόλλα, οὐδὲ νὰ ἀφήσῃς νὰ γίνωνται φουσκαλίδες διὰ νὰ τὴν πίνῃ, καὶ ἂν εἶναι ἥλιος ἔβγαλέ τες εἰς τὸν ἥλιον εἰς τὸ πρῶτον χέρι διὰ νὰ ποτίζουνται, ὕστερον δὲ νὰ μὴν τὲς ἐβγάλῃς πλέον εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνώσουν αἱ εἰκόνες, καὶ ἀνακάτωσον γύψον μὲ τὴν καλὴν κόλλαν ὅσον θέλεις νὰ σοῦ φθάσῃ νὰ τελειώσῃς πέντε ἢ ἓξ χέρια, ὡσὰν θέλεις νὰ τὲς περάσῃς. Δοκίμασον δὲ πρῶτον εἰς μικρὸν σανίδιον, καὶ εἰ μὲν εἶναι ἀψύς, βάλε γύψον καὶ ζεστὸν νερὸν νὰ ἁπαλύνῃ, εἰ δὲ καὶ εἶναι ἁπαλός, βάλε κόλλαν δυνατὴν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν στάσιν του, καὶ οὕτω πέρασε τὲς εἰκόνες δύο τρία χέρια, καὶ εἰς τὸ τέταρτον βάλε ὀλίγον πεζίρι καὶ ὀλίγον σαπούνι, ἢ μὴ βάλῃς σαπούνι ὁλότελα, καὶ οὕτω πέρασέ τες ἄλλα δύο τρία χέρια καὶ παίρνει τέλος. Πρόσεχε δὲ νὰ μὴν βιασθῇς καὶ βάλῃς χοντρὸν τὸν γύψον διὰ νὰ γυψώσῃς ὀγλήγορα, διότι ὅταν θέλῃς νὰ τὸν ξύσῃς χωρίζει τὸ πρῶτον χέρι ἀπὸ τὸ

δεύτερον καὶ δὲν γίνεται ἴσια ἡ εἰκών, διὰ τοῦτο γύψωνε λεπτότερα καὶ ἂς γίνεται καὶ περισσότερα χέρια, ὅτι οὕτω γίνεται καλὸν γύψωμα. Ὅταν δὲ εἶναι καλοκαίρι καὶ ἔχεις φόβον νὰ μὴν κάμῃ τρύπες ὁ γύψος, ποίησον τὴν κόλλαν δυνατὴν καὶ οὕτω στράγγισον καὶ βάλε την εἰς τόπον ψυχρὸν νὰ στέκῃ, καὶ ὅταν θέλῃς νὰ γυψώσῃς ἀνακάτωνε ὀλίγην κόλλαν, ὅση λογιάζεις πῶς νὰ σὲ φθάσῃ νὰ περάσῃς ἕνα χέρι, καὶ οὕτω γυψώνεις. Πάλιν, ὅταν θέλῃς νὰ περάσῃς δεύτερον χέρι, ξανακατώνεις ἄλλην κόλλαν καὶ δεύτερον γυψώνεις καὶ εἰς τὸ ἄλλο χέρι πάλιν ἄλλην καὶ εἶτα ἄλλην, ἕως ὁποῦ νὰ λάβῃ τέλος, καὶ οὕτω δὲν κάμνει τρύπες, διότι, ἂν ἀφήσῃς τὴν κόλλαν μαζὺ μὲ τὸν γύψον πολλὴν ὥραν, χαλᾷ.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ σηκώνῃς στεφάνια εἰς τὰς εἰκόνας.

§ 6. Ὅταν θέλῃς νὰ σχεδιάσῃς τὴν εἰκόνα, γύρισον τὸν στέφανον μὲ τὸν διαβήτην, ἤγουν πριέλιον, καὶ ποίησον γύψον εἰς τὴν στάσιν τοῦ πρώτου ὁποῦ ἐγύψωσες τὴν εἰκόνα, καὶ κατασκεύασον ῥάμμα βαθὺ παμπακένιον καὶ μὴν τὸ στρήψῃς πολλά, καὶ βούτησον αὐτὸ μέσα εἰς τὸν γύψον διὰ νὰ γεμίσῃ ὅλον γύψον, καὶ βάλε το γύρωθεν τοῦ στεφάνου ἐπάνω εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ διαβήτου, καὶ ὡσὰν στεγνώσῃ πέρασον ἔσωθεν δύο ἢ τρία χέρια γύψον νὰ σηκωθῇ ὀλίγον τὸ στεφάνι· εἶτα σχεδίασον εἴ τι πλουμίον θέλεις καὶ τὸ κονδύλιον μὲ τὴν γύψον βάλε καὶ εἰς τὰ λουλούδια καὶ εἰς τὰ ῥάμματα δύο καὶ τρεῖς φορὲς μὲ τὸ κονδύλιον διὰ νὰ σηκωθοῦν, καὶ ξύσον ἐπιμελῶς καὶ χρύσωσον, καὶ ἀναμέσον τῶν λουλουδίων κέντησον αὐτὸ μὲ ψιλὸν κόκκαλον.

Ἕτερον ὅμοιον.

§ 7. Εἰ θέλεις, ὡσὰν στεγνώσουν τὰ ῥάμματα καὶ σηκώσῃς τὸ στεφάνιον ὀλίγον ἀπὸ μέσα, ποίησον πηκτὸν γύψον καὶ βάλε τον χοντρὸν ὅσον σοῦ κάμει χρεία· εἶτα ἄλειψον χρυσοχάρτια μὲ μπεζίρι καὶ βάλε ἐπάνω εἰς τὸν γύψον καὶ τύπωσον αὐτὸ καὶ εἰς τὸν τοῖχον, ἐβγάζοντας τὰ χαρτία, καὶ γίνεται πολλὰ καλόν.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ γυψώνῃς τέμπλον.

§ 8. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ γυψώσῃς τέμπλον, ἐὰν εἶναι ὁ τέμπλος ἀκάρφωτος καὶ μετὰ τὸ χρύσωμα θέλουν νὰ τὸν καρφώσουν, κατέβασον αὐτὸν κάτω, καὶ εἰ μὲν εἶναι καλοκαίρι καὶ σοῦ βολεῖ ὁ τόπος, ἔβγαλέ τον εἰς τὸν ἥλιον νὰ πυρώσουν τὰ σανίδια ὀλίγον· ἔχοντας δὲ ἀπὸ πρότερον βρασμένην κόλλαν, ἔβγαλε ἀπ' αὐτὴν ὅσην ἀπεικάζεις ὁποῦ νὰ σὲ φθάσῃ νὰ περάσῃς ἕνα χέρι ὅλον τὸ τέμπλον (μόνον νὰ βάλῃς νερόν, νὰ ἀχαμνίσῃ), καὶ βάλε την μέσα εἰς χάλκωμα· καὶ παίρνοντας τὰ σανίδια τοῦ τέμπλου βάλε τα ἐπάνω εἰς τὸ στόμα τοῦ χαλκώματος, καὶ παίρνοντας μὲ ἕνα μασούρι ἀπὸ τὴν ἀχαμνὴν κόλλαν χύνε ἐπάνω εἰς τὰ σκαλίσματα ὅσον κρατεῖ τὸ χάλκωμα νὰ γεμίζουν τὰ σκάμματα ἕως εἰς τὴν κορυφήν. Καὶ ἐὰν θέλῃς ἔπαιρνε καὶ μίαν βούρτζαν καὶ τρῖβε τὰ σκαλίσματα διὰ νὰ ποτισθοῦν καλά, ἔπειτα γύριζέ τα διὰ νὰ στραγγίζῃ ἡ κόλλα ὀπίσω εἰς τὸ χάλκωμα· οὕτω κάμε το ἀπὸ ὀλίγον ἀπὸ μίαν ἄκρην ἕως τὴν ἄλλην, καὶ ἂν κρυώσῃ ἡ κόλλα στοχάζου νὰ τὴν ζεστάνῃς καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις διὰ νὰ μὴν πήζῃ καὶ παίρνουν πολλὴν κόλλαν τὰ σκαλίσματα καὶ κάμνουν φουσκαλίδες· καὶ ἂν εἶναι μεγάλα τὰ σανίδια, ἂς τὰ γυρίζουν ἕνας ἢ δύο καὶ ἄλλος ἂς ἔχῃ τὴν κόλλαν καὶ ἂς τὰ τρίβῃ καὶ μὲ τὴν βούρτζαν, καὶ ἂς τὰ ἐβγάλουν πάλιν εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνώσουν, καὶ ἂν γένῃ καμμία φουσκαλίδα, χάλασέ την μὲ τὸ μαχαίριον. Ὅμως βλέπε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν νὰ δοκιμάσῃς εἰς μικρὸν σανίδιον τὴν κόλλαν νὰ μὴ γένῃ δυνατὴ καὶ γυαλίζῃ ὅταν στεγνώσῃ, διότι σκάζει ὁ γύψος ὁποῦ θέλεις νὰ τὰ γυψώσῃς, μόνον νὰ τὴν πίνουν τὰ σανίδια καὶ οὕτω γίνεται καλόν. Ἔπειτα κάμε πάλιν

γύψον εἰς τὸ αὐτὸ χάλκωμα νερουλόν, διὰ νὰ τὸν χύνῃς μὲ τὰ μουσούρια, νὰ γεμίζουν τὰ σκαλίσματα καὶ νὰ τὰ γυρίζῃς νὰ στραγγίζουν, ὥσπερ ἔκαμες πρότερον τὴν κόλλαν· καὶ δοκίμασον πρῶτον εἰς μικρὸν σανίδιον, ἤγουν γύψωσον, καὶ ἄφες αὐτὸ νὰ στεγνώσῃ, καὶ εἰ μὲν εἶναι εἰς τὴν στάσιν του καλῶς, γύψωσον καὶ τα ἄλλα· εἰ δὲ εἶναι ἁπαλος ἢ ἀψύς, συγκέρασον αὐτὸν (ὡς προεγράφη ἀνωτέρω) καὶ πέρασέ τα ὅλα ἕνα χέρι, καὶ στοχάζου νὰ εἶναι ζεστός, νὰ μὴ παγώνῃ ἀνάμεσα εἰς τὰ σκαλίσματα καὶ δὲν στραγγίζει καὶ ἰσιάζουν τὰ σκαλίσματα. Εἰ δέ καὶ εἶναι ζεστὸς καὶ δὲν στραγγίζει καλά, βάλε ὀλίγον νερὸν ζεστόν· εἰ δὲ πάλιν εἶναι πολὺ νερουλος καὶ δὲν ψιχιάζει να τελειώσῃ μὲ δύο τρία χέρια τὸ γύψωμα, συγκέρασον πάλιν αὐτόν μὲ γύψον καὶ κόλλαν, καὶ οὕτω γύψωνε καὶ ἄφινέ τον νὰ στεγνώσῃ καλὰ καὶ τότε νὰ βάνῃς ἄλλο χέρι· καὶ ἂν δεν εἶναι ἄψυς ὁ ἥλιος πολλά, μόνον εἶναι ὀλίγον ψυχρός, ἔβγαλέ τα εἰς τὸ πρῶτον και δεύτερον χέρι καὶ πλέον οὐχί, καὶ νὰ μὴν ἐβγάζῃς εὐθὺς ὅ τι τὸ περάσῃς, μόνον να τον ἀφίνῃς νὰ πήξῃ καλὰ εἰς τὸν ἴσκιον, διατί ἂν τὸ ἐβγάλῃς εὐθύς, τρέχει ἀπο τὰς κορυφὰς τῶν λουλουδίων καὶ μαζώνεται μέσα εἰς τὰ σκαλίσματα καὶ δὲν προκόπτει. Εἰς δὲ τὸ τρίτον ἢ τέταρτον χέρι, ὁποῦ ἐκατάλαβες πῶς θέλει νὰ λάβῃ τέλος, στοχάσου ἂν εἶναι ὁ γύψος μὲ τὴν κόλλαν καὶ με το νερον μαζὺ ἕως δεκαπέντε ὀκάδες, βάλε το ε' δράμια σαπούνι καὶ ἓν μπεζίρι, καὶ οὕτω γύψωνε· ὅμως τὸ σαπούνι πρῶτον νὰ τὸ ἀναλύσῃς μὲ ζεστὸν νερὸν καὶ οὕτω νά τὸ βάλῃς μέσα εἰς τὸν γύψον, να τὸ ἀνακατωσῃς, καὶ ἂν κάμῃ τρύπες, κάμε το ὡς ἐγράφη ἄνωθεν, καί γίνεται τόσον ἴσιος, ὥστε ὁποῦ δεν θέλει νὰ τον ξύσῃς ὁλότελα. Εἰ δὲ καὶ εἶναι χειμών, ἄναψε φωτίαν μεγάλην μέσα εἰς μεγάλον ὀσπίτιον καὶ γύψωνέ τα διὰ νὰ μὴν παγώνῃ ὁ γύψος καὶ δεν στραγγίζῃ, διὰ νὰ πίνῃ καὶ τὸ σανίδι τὴν κόλλαν. Οὕτω λοιπὸν γυψώνονται τα ἀκάρφωτα τέμπλα. Ὅταν δὲ θέλῃς νὰ τὰ χρυσώσῃς, ἔπαρον και τρῖψον ὤχραν Πολίτικην δράμια εἴκοσι, καὶ βάλε δύο ἢ τρία δράμια σαπούνι καὶ ἐνάμισυ δράμι πετζόκολλαν, καὶ πέρασε ἕνα χέρι· ἔπειτα κατασκεύασον τὸ κόκκινον ἀμπόλι ἢ το ἕτερον, καὶ πρόσεχε να μὴν πηγαίνῃ πηκτόν, διότι τρώγεται εἰς το στίλβωμα, καὶ εἰ μὲν εἶναι τὰ σκαλίσματα ῥηχά, στρῶσον ἐπάνω τὸ μάλαγμα καὶ κτύπα το μὲ τὸ κόκκαλον νὰ κολλήσῃ καλὰ εις τὰς κορυφὰς τῶν λουλουδίων, καὶ χύνε ῥακὶ μέσα εἰς τὰ σκαλίσματα, νὰ πλεονάζῃ, καὶ οὕτω μὲ στόχασιν γύριζέ τὸ ἐλαφρα νὰ ποτισθοῦν τὰ λουλούδια, διά νὰ χυθῇ καὶ τὸ ῥακὶ ἔξω, καὶ ἂν μείνῃ κανένα λουλούδιον ἀπότιστον, πότισον αὐτὸ με γιμπρικάκι γυάλινον ἢ με τὸ κονδύλιον, καὶ πάτησέ το μὲ βαμβάκι διὰ νὰ στρώσῃ το μάλαγμα, καὶ στῆσέ το ὀρθὸν νὰ στεγνώσῃ καὶ ὕστερον στίλβωσέ το· τὰ δὲ βαθέα σκαλίσματα καὶ στρογγυλὰ ξύλα, ὁποῦ δεν ἠμποροῦν νὰ ποτισθοῦν, πρῶτον βρέξον αὐτὰ μὲ ῥακὶ με σφογγάριον ἢ μὲ βαμβάκι, καὶ οὕτω σήκωνε το φύλλον μὲ ὅλον το χαρτί, ἐγγίζοντας το πρῶτον εἰς τας τέσσαρας γωνίας μὲ το κονδύλιον ὁποῦ ποτίζεις, δια να μὴν πίπτῃ ὀγλήγορα καὶ νὰ μὴν μαζώνεται τὸ μάλαγμα, καὶ βάλε το εἰς τον βρεμένον τόπον να κολλήσῃ, καὶ οὕτω σηκώνοντας ἐπιδέξια το χαρτὶ ἀπομένει τὸ μάλαγμα κολλημένον ἐπανω εἰς τὸν γύψον, καὶ παίρνοντας ἕνα πτερον σχίαζε τὸ μάλαγμα ἐκεῖνο ὁποῦ δεν κάθηται εἰς τον τόπον του, καὶ μὲ γιμπρικακι ἢ μὲ κονδύλιον πότισέ το καλὰ καὶ μπάλωσον καὶ στίλβωσον ὡς ἑρμηνεύθης ἀνωτέρω.

Περὶ τοῦ γυψώνειν τέμπλον καρφωμένον.

§ 9. Εἰ δε καὶ εἶναι το τέμπλον καρφωμένον, κάμνει χρεία νὰ κατασκευάσῃς σκάλαν καὶ νὰ ἀρχίσῃς ἀπὸ τὰ ψηλότερα, καὶ γύψωσον αὐτο ὡς ἑρμηνεύσαμεν σοι εἰς τας εἰκόνας ἀπαραλλάκτως, περνῶντάς το μὲ τὴν βούρτζαν πεντὲξ χέρια, και ἀφοῦ στεγνωσῃ ἴσασέ το με το μιστρὶ καλῶς εἰς τὰς κορυφὰς τῶν λουλουδίων· εἶτα κατασκεύασον τὴν ὤχραν, ὡς προεγράφη ἀνώτερα· εἰ δε καὶ θέλεις, ποίησον ὡς ἕνα τῶν ἄνω Ταῦτα σοι γράφω, ὅτι ἐμπείρου διδασκάλου ἑρμηνεία εἶναι καὶ αὕτη· λαβε Πολί-

τικην ὤχραν, καὶ τρίβοντάς την βάλε καὶ ὀλίγην κόλλαν καὶ κρόκον ὀλίγον, καὶ πέρασε ὅσον θέλεις νὰ χρυσώσῃς· μετὰ ταῦτα δὲ βάλε το κόκκινον ἀμπόλι εἰς τὰς 4κορυφὰ τῶν λουλουδίων, καὶ παίρνοντας ῥακὶ μὲ σφογγάριον ἢ μὲ βούρτζαν ἁπαλὴν ἀπὸ ζιντζάπια ἢ μὲ βαμβάκι βρέχε τὸν ἀμπολαρισμένον τόπον, καὶ εὐθὺς παίρνοντας το μάλαγμα βάνε το εἰς τὸν βρεγμένον τόπον, ἔχοντάς το πρότερον καμωμένον κομμάτια, και μπάλωσον καὶ στίλβωσον αὐτὸ ἐπιμελῶς· εἶτα βάλε καὶ τὰς βαφὰς μέσα εἰς τὰ σκαλίσματα με πετζόκολλα, καὶ οὕτω ποίει ἕως τέλος.

Περὶ κοκκίνου ἀμπόλι.

§ 10. Λάβε κιλερμενὶ δράμια δέκα ὀκτὼ καὶ ὤχραν δράμια δύο καὶ ἥμισυ δράμι κόκκινον μολύβι καὶ ἥμισυ δράμι ἀλειμματοκέρι, καῦσον δὲ καὶ ἕνα φύλλον χαρτὶ καὶ βάλε το μέσα καὶ τρῖψέ τα ὅλα ὁμοῦ δυνατὰ εἰς μάρμαρον, καὶ ἀμπόλαρε καὶ χρύσωνε μὲ τὸ ῥακί.

Περὶ ἑτέρου ἀμπόλι.

§ 11. Ἔπαρε ὤχραν Πολίτικην καὶ βόλον ἀπὸ τὸν καλόν, ὁποῦ δὲν εἶναι κόκκινος πολλὰ καὶ ἔχει ἀνάμεσά του ἄσπρες φλέβες, καὶ δοκίμασον αὐτὸν οὕτως. Ἐὰν εἶναι αἱ φλέβες του ἁπαλὲς καὶ δὲν εἶναι ὡσὰν πέτρες, εἶναι καλός· εἰ δὲ καὶ εἶναι χῶμα ἢ πέτρες, εἶναι ἀγαμνός, καὶ βάλε ἀπ' αὐτὸν ἴσον τῆς ὤχρας εἰς μάρμαρον· εἰ δε θέλεις πάλιν, μὴ βάλῃς ὤχραν παντελῶς καὶ τρῖψον αὐτον καλῶς· καὶ εἰ θέλεις βάλε πολλὰ ὀλίγον σαπούνι, εἰ δὲ καὶ δὲν θέλεις, μὴ βάλῃς παντελῶς, καὶ ἀμπόλαρε τον τοπον ὁποῦ μέλλεις νὰ χρυσώσῃς λεπτῶς δύω [illegible] καὶ οὕτω χρύσωνε μὲ το ῥακί· καὶ στιλβώνοντας, ἀνίσως καὶ τρώγεται [illegible] εἰς κανένα τόπον, στάξε κανένα κόμπον κόλλα εἰς το ῥακί.

Περὶ ἑτέρου ἀμπόλι.

§ 12. Ἔπαρε κιλερμενὶ δραμια ὀκτω καὶ ὑδράργυρον δράμι ἓν καὶ ξύγκι τοῦ προβάτου δράμι ἕνα, λάμπεζι ἤγουν κόκκινο μολύβι δράμι ἕνα ἢ δύο, κιννάβαρι δραμι ἓν. χολὴν δράμι ἕν, ὤχραν Πολίτικην δράμια πέντε καὶ ὀλίγον ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ, καὶ ἀνακατώνοντάς τα ὅλα αὐτα τρῖψέ τα καλῶς, εἶτα δοκίμασε καὶ δούλευε ἀνεμποδίστως, καὶ ἀμπόλαρε ὡσὰν καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρω ἄλλας δύο ἑρμηνείας ἐδηλώσαμέν σοι.

Περὶ προπλασμάτου Πανσελήνου.

§ 13. Βαλε ψιμμύθιον δράμια ἓν καὶ ὤχρα δράμια ἓν καὶ πρασίνι ὁποῦ δουλεύουν εἰς τὸν τοῖχον δράμι ἓν καὶ μαῦρον τέγκι ἕνα, καὶ τρῖψον αὐτα ὅλα ὁμοῦ εἰς μάρμαρον. καὶ συνάξας αὐτὰ εἰς καλαμάριον πρόπλαθε εἴ τι θέλεις να σαρκώσῃς. Ἔπειτα ἕνωσον μαῦρο καὶ ὀξὺ καὶ ἄνοιγε αὐτὰ πρῶτον λεπτὰ καὶ ὕστερον δυνάμωνέ τα, εἰς δε τας κόρρας καὶ δύναμες τῶν ὀμματίων καὶ ὀφρυδίων καὶ ῥωθώνων βάλε ἁγνὸν μαῦρο.

Περὶ τῶν ἀνοιγμάτων ὀμματοφρυδίων ἄλλων, ὅσα θέλουν νὰ σαρκωθοῦν εἰς τὰς εἰκόνας.

§ 14. Ἔπαρε οὔμβραν καὶ βόλον καὶ ἀνακάτωσον αὐτὰ καὶ εἰς μάρμαρον τρῖψον καλῶς, καὶ συνάξας αὐτὰ ἄνοιγε εἴ τι θέλεις, καὶ εἰς τὰς δυνάμεις δυνάμωνέ το με μόνην οὔμβραν, εἰς δὲ τὰς κόρας καὶ ῥώθωνας βάνε μαῦρο. Οὕτω εἶναι τοῦ Πανσελήνου τα ἀνοίγματα.

Περὶ τοῦ πῶς ποιῆσαι σάρκα τοῦ Πανσελήνου.

§ 15. Λάβε ψιμμύθιον, βάλε Βενέτικον ἢ ἀπὸ το καλὸν Φραντζέζικον, ὁποῦ εἶναι κεφάλεα μέσα εἰς χαρτία, δράμι ἓν καὶ ὤχραν Βενέτικην δράμι ἕνα (ἂν δὲν ἔχῃ Βενέ-

*

τικην, παρομοίασον ἄλλην ὡσὰν αὐτήν), καὶ κιννάβαρι δράμι ἕνα. Καὶ ἂν θέλῃς νὰ γένῃ πλέον ἐκλεκτή, ποίησον οὕτω· τρῖψον τὸ κιννάβαρι καὶ βάλε νερὸν νὰ κατασταλάξῃ, καὶ κατασταλάζοντας χύνε τὸν ἀφρὸν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, καὶ ἄφες αὐτὸν νὰ στεγνώσῃ, καὶ ἀπὸ αὐτὸ συγκέρασον καὶ κάμε τὴν σάρκα καὶ γίνεται πολλὰ καλή.

Ἕτερον περὶ τοῦ ποιῆσαι σάρκα.

§ 16. Λάβε ψιμμύθιον δράμια ἕνα καὶ κιτρινοκόκκινην ὤχραν δράμια, καὶ τρῖψον αὐτὰ ὁμοῦ καὶ ποίει σαρκώματα τοῦ Πανσελήνου· εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχεις κιτρινοκοκκίνην ὤχραν, ἔπαρε ἀπὸ ἄλλην ὤχραν καὶ ἕνωσον αὐτὴν μετ' ὀλίγου βόλου διὰ νὰ γένῃ ὀλίγον κόκκινον· εἶτα ποίησον τὴν σάρκα καθὼς ἄνωθεν ἑρμηνεύθης, μόνον πρόσεχε νὰ μὴν τὴν κάμῃς πολλὰ κόκκινην, καὶ ἂν ἔχῃς Θασίτικην ὤχραν, αὐτὴ δὲν χρειάζεται βόλον.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ ποιήσῃς γλύκασμα διὰ νὰ σαρκώνῃς.

§ 17. Ἔπαρε ἀπ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν σάρκα δύο μερτικὰ καὶ ἕνα μερτικὸν προπλασμὸν ἢ καὶ ὀλιγώτερον, καὶ μῖξον αὐτὰ εἰς χιβάδαν καὶ οὕτω ποίησον τὸν γλυκασμόν, καὶ μὲ αὐτὸν σάρκωνε πρῶτον εἴ τι θέλεις νὰ σαρκώσῃς, καὶ εἰς τὰ λεπτώματα λέπτυνε ὡς καὶ τὴν σάρκαν· εἶτα βάνε τὴν σάρκα εἰς τὰς δυνάμεις καὶ λέπτυνε αὐτην ὡς καὶ τον γλυκασμόν, καὶ χώριζε τὰ ζαρώματα εἰς τοὺς γέροντας, εἰς δὲ τοὺς νέους τὰ ὀμματότραφα μόνον· ὕστερον βάνε εἰς τὴν ἰδίαν σάρκα ψιμμύθιον μὲ διάκρισιν νὰ γένῃ ἀσπρότερη, καὶ βάνε εἰς τὰ θεμέλια ὁποῦ θέλεις νὰ ψιμμυθίσῃς, καὶ βάνε την πολλὰ λεπτὴν (καὶ τὲς ψιμμυθίες ὁμοίως πρῶτον λεπτὲς) καὶ ὕστερα δυνάμωνε τὲς πρῶτες ὁποῦ εἶναι εἰς τὲς δύναμες. Οὕτω γίνονται τὰ σαρκωματα τοῦ Πανσελήνου.

Περὶ τοῦ ποῦ καὶ πῶς νὰ βάνῃς κοκκινάδια.

§ 18. Γίνωσκε, ὦ μαθητά, ὅτι εἰς τοὺς νέους ἁγίους καὶ εἰς τὴν Παναγίαν πρέπει νὰ βάνῃς τὸ κοκκινάδι εἰς τὴν μέσην τοῦ προσώπου, σμίγοντας κιννάβαρι μὲ σάρκα, καὶ νὰ τὸ βάνῃς πολλὰ λεπτόν· εἰς δὲ τοὺς ἴσκιους καὶ τῶν χειρῶν τὲς ἀνοιγὲς νὰ βάνῃς βόλον πολλὰ λεπτόν, ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς γέροντας καὶ εἰς τὰ βαθύτερα ζαρώματα αὐτῶν βάνοντας λεπτόν, διὰ νὰ μὴ γίνωνται κόκκινα πολλά· καὶ ἂν δὲν στέκουν, βάνε δύο καὶ τρεῖς φορές, στεγνώνοντάς το πρῶτον διὰ νὰ μὴ γδάρῃς μὲ τὸ κονδύλιον τὸ ἀποκάτω.

Περὶ μαλλίων καὶ γενείων.

§ 19. Ἔπαρε βαθεῖαν ὤχραν καὶ καῦσον αὐτὴν πολλά, ἕως νὰ μαυροκοκκινήσῃ· εἶτα τρῖψον αὐτήν, καὶ ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς μαλλία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν νέων ἁγίων, βάλε αὐτὴν εἰς χιβάδαν καὶ ἕνωσον αὐτὴν μὲ ὀλίγον μαῦρο, καὶ οὕτω πρόπλαθε αὐτὰ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν πρόπλασιν· βάλε καὶ ἄλλο μαῦρο καὶ ἄνοιξον αὐτά, εἰς δὲ τὰ μεγάλα ἰσκιώματα βάλε καὶ μαῦρο ἁγνόν, εἰς δὲ τὸ πρῶτον λάμα βάλε ἀπὸ τὴν ἰδίαν πρόπλασιν καὶ ὤχραν, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἤγουν εἰς τὰ θεμέλια μόνον ὤχραν, καὶ λέπτυνε τὸ λάμα εἰς τὲς ἄκρες. Εἰς δὲ τῶν γερόντων τὰ μαλλία καὶ γένεια βάλε ψιμμύθιον καὶ μαῦρον ὀλίγον, νὰ γένῃ λάμα λευκόν, καὶ πρόπλασον αὐτὰ μὲ τὸ ἴδιον· εἶτα ψιμμύθισον αὐτά, εἰς δὲ τὲς δύναμες τῶν γενείων ἔβγανε τὴν ψιμμυθίαν ἕως ἔξω, μὴν ἀφίνοντας ἄνοιγμα ὁλότελα. Εἶτα κάμε νερουλὸν ψιμμύθιον καὶ γάνωσον αὐτὰ λεπτὰ εἰς τὰ θεμέλια, εἰς δὲ τοὺς ἴσκιους τῶν μουστακίων βάνε μαῦρο ἁγνὸν καὶ εἰς τὰ στόματα αὐτῶν βόλον, εἰς δὲ τὰ χείλη σάρκα, σκουρανοίγοντας αὐτὰ μὲ βόλον· τῶν δε νέων τὰ χείλη ποίησον μὲ ψιμμύθιον καὶ κιννάβαρι, τὰ δὲ στόματα μὲ μόνον κιννά-

βαρι, και ἄνοιξον αὐτὰ μὲ λάκκαν καὶ ἰσκίωσον ἢ μῖξον κιννάβαρι καὶ κολόρι καὶ ἄνοιξον τὰ στόματα, καὶ εἰς τοὺς βαθυτέρους ἴσκιους οὔμβραν ἢ μαυροξύ, εἰς δὲ τὰ ὀμματόκλαδα τῶν νέων πρῶτον βάνε μὲ σάρκα, εἰς τὸν γέροντα δὲ ἂν θέλῃς βάνε ὀλίγον γλυκασμόν, εἰ δέ, μὴ βάνῃς ὁλότελα, καὶ οὕτω γίνονται τὰ γένεια καὶ μαλλία καὶ χείλη.

Περὶ τοῦ πῶς λαματίζειν φόρεμα.

§ 20. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ λαματίσῃς φόρεμα τοῦ Πανσελήνου, ποίησον αὐτά· εἶτα ἔπαρε ἀπ' αὐτὰ τὸ μῖγμα καὶ βάλε εἰς ἄλλην χιβάδαν, καὶ ἕνωσον αὐτὰ μετὰ ψιμμυθίου καὶ ποίησον λευκὸν προπλασμόν, ὅσον ὁποῦ νὰ δέχεται ἐπάνω αὐτοῦ ἕνα λάμα καὶ τὲς ψιμμυθίες. Εἶτα ἄνοιξέ τα μὲ τὸ λουλάκι καὶ με τὴν λάκκαν ὅσον ἠμπορεῖς νερουλόν. Ἂν θέλῃς εἰς αὐτὴν τὴν ἀνοίγεις καὶ ὀλίγον ἀπ' αὐτὸν τὸν προπλασμόν· εἶτα ἐξάνοιγέ το μὲ τὸ μεμιγμένον, μὲ τὸ λάκκαν λουλάκι ποιῶν αὐτὸ βαθύτερον καὶ δυναμώνοντας τοὺς ἴσκιους· εἶτα λαμάτισον καὶ ψιμμύθισον αὐτόν, κάμε δὲ καὶ νερουλὸν ψιμμύθιον καὶ γάνωσον μὲ μεγάλον κονδύλιον τὲς δύναμες καὶ μίαν καὶ δύο φοράς, καὶ γίνεται εὔμορφον, καὶ πρόσεχε τοὺς ἴσκιους. Οὕτω ποίει καὶ τὰς ἄλλας βαφὰς καὶ δούλευέ τες μὲ ἀβγόν, καὶ βάλε ἀβγὸν ἴσια μὲ τὴν βαφήν, διότι ἂν βάλῃς πολὺ ἀβγὸν σκάζουν αἱ βαφαὶ καὶ ἐβγαίνουν εἰς τὸ βερονίκι· εἰ δὲ καὶ βάλεις ὀλίγον πολλά, γίνονται πάλιν ἀστερέωτες.

Ἑρμηνεία περὶ τῶν μέτρων νατουράλε.

§ 21. Γίνωσκε, ὦ μαθητά, ὅτι εἰς τὸ νατουράλε γίνεται ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἀβγὰ ἐννέα, ἤγουν μέτρα ἐννέα ἀπὸ τὸ μέτωπον ἕως εἰς τὴν πατοῦναν· καὶ πρῶτον ποιεῖς τὸ πρῶτον ἀβγόν, τὸ ὁποῖον τὸ μοιράζεις εἰς τρία καὶ ποιεῖς τὸ α' τὸ μέτωπον, τὸ β' τὴν μύτην καὶ τὸ γ' τὸν πώγωνα· καὶ πάλιν ἔπαρε τὸ ἕνα τρίτον τοῦ προσώπου καὶ ποίησον τὰ μαλλία ἔξωθεν τοῦ ἀβγοῦ, καὶ πάλιν μέτρησον ἀπὸ τὸν πώγωνα ἕως τὴν μύτην μέτρα τρία, καὶ εἰς τὰ δύο μέτρα γίνεται τὸ πηγούνι, εἰς δὲ τὸ πρῶτον γίνεται τὸ στόμα καὶ ὁ λαιμὸς μία μύτη· ὕστερον μέτρησον ἀπὸ τὸ πηγούνι ἕως εἰς τὴν μέσην μέτρα τρία καὶ ἕως εἰς τὰ γόνατα ἄλλα δύο, καὶ εἰς τὸ γόνατον ἐβγάνεις ἕνα μέτρον ὅσον ἡ μύτη, πάλιν ἄλλα δύο ἕως τὸν ἀστράγαλον καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖ ἕως τὴν πατοῦναν μία μύτη, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἕως εἰς τοὺς ὄνυχας μέτρον ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸν λάρυγγα πάλιν ἕως τὸν ὦμον μέτρον ἕν· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον ὦμον. Εἰς δὲ τὸ στρογγύλωμα τοῦ ὤμου ἔβγαλε μίαν μύτην καὶ μέτρησον τὸν ἀγκῶνα ἀπὸ τὸ ἔσωθεν μέρος μέτρον ἕν, καὶ πάλιν ἄλλο ἓν ἕως εἰς τὴν φόλισιν τῆς χειρός· ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἕως τὴν ἄκραν τῶν δακτύλων μέτρον ἕν· ὅσον εἶναι τὸ ἓν ὀμμάτιον, τόσον εἶναι καὶ τὸ ἄλλον εἰς τὰ ἴσια· ὁμοίως τόσον εἶναι καὶ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο μακράν, καὶ ὅταν εἶναι ἡ κεφαλὴ πλαγία, θέλει ἀπὸ τὸ ὀμμάτι ἕως τὸ ὠτίον δύο ὀμμάτια, καὶ ὅταν εἶναι καταπρόσωπα, θέλει ἓν ὄμμα· τὸ ὠτίον θέλει νὰ εἶναι ὡς ἡ μύτη, ἡ μέση ἥμισυ πρόσωπον εἰς τὸ πλάτος· τὸ ζώσιμον θέλει εἰς τὸν γόφον, ἐκεῖ ὁποῦ σώνει ὁ ἄγκωνας.

Περὶ κατασκευῆς τῶν βαφῶν τοῦ νατουράλε καὶ πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς πανίον μὲ λάδι.

§ 22. Ἔπαρε μπεζίρι καὶ βάλε αὐτὸ εἰς ἀγγεῖον· ἂν θέλῃς βάλε καὶ ὀλίγον μουρτασάγκι τριμμένον, νὰ βράσουν ὁμοῦ, ἕως ὁποῦ νὰ πήξουν νὰ γένουν ὡσὰν βερονίκι· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ τρίψῃς τὲς βαφές, ποίησον οὕτως. Ἔπαρε τὴν βαφὴν ὁποῦ θέλεις νὰ τρίψῃς καὶ ξηρότριψον αὐτὴν καμπόσον ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον· εἶτα ἀνακάτωσέ την μὲ τὸ μπεζίρι καὶ τράβηξέ την εἰς μίαν ἄκραν τοῦ μαρμάρου, καὶ οὕτως ἔπαρε πολλὰ ὀλίγην βαφὴν ἀπ' ἐκείνην καὶ τρῖψον αὐτὴν καλῶς, ἕως ὁποῦ νὰ καταλάβῃς πῶς δὲν θέλει πλέον τρίψιμον· καὶ ἀφ' οὗ τρίψῃς την, τράβησε εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ μαρ-

μαρου. Ἔπειτα πάλιν ἔπαρε ἀπο τὴν ἰδίαν βαφὴν καὶ τρῖψέ την καλά, μετέπειτα πάλιν ἔπαρε καὶ οὕτω ποίει ἕως ὁποῦ νὰ τὴν ἀποτρίψῃς ὅλην· τοιουτοτρόπως τρῖβε ὅλας τὰς βαφάς. Ἢ ἂν θέλῃς τρῖψέ τες πρῶτον μὲ το νερὸν καλῶς, ἔπειτα ἄφες τες νὰ ξηραθοῦν, καὶ μετὰ ταῦτα ξανατρῖψέ τες με το μπεζίρι, καὶ οὕτω τρίβοντας εὐκολώτερα εἶτα μάζωξέ τες ἀπὸ τὸ μάρμαρον καὶ βάλε τες εἰς καλαμάρια, καὶ ἐπάνωθεν βάλε ἄβραστον μπεζίρι διὰ νὰ μὴν πήξουν. Ἐὰν θέλῃς τρῖβε τὸ ψιμμύθιον μὲ καρυδόλαδον, διότι λέγουσι πῶς γίνεται μετ' αὐτο καλλιώτερον. Ἔπειτα παίρνοντας το πανίον ὁποῦ θέλεις νὰ ἱστορίσῃς τέντωσέ το καὶ ἔχε ἕνα σανίδιον ἐπίτηδες κατεσκευασμένον μὲ λωρία, διὰ νὰ τὸ δένῃς ἐπάνω εἰς τὸ καλάμι τῆς ἀριστερᾶς σου χειρός· το ὁποῖον σανίδιον νὰ ἔχῃ τρύπες πολλές, διὰ νὰ βάνῃς τὰ κονδύλια ὅταν δουλεύῃς, καὶ οὕτως ἔβγαλε ἀπο τὰ καλαμάρια ὅσην βαφὴν θέλεις νὰ δουλεύσῃς, καὶ βάλε την εἰς ὀστρείδιον, καὶ ἀνακατώνοντάς την δούλευε· εἰ δὲ καὶ μείνῃ βαφὴ εἰς τὸ ὀστρείδιον, βάλε μπεζίρι ἄβραστον ἐπάνωθεν, διὰ νὰ μὴν πήξῃ καὶ χαλάσῃ ἕως τὴν αὔριον, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν χύνοντας τὸ μπεζίρι καὶ ἀνακατώνοντάς την δούλευε πάλιν. Καὶ πρῶτον ποίησον μισὴ βαφὴν καὶ πρόπλασον τὸ πανίον ὅλον, καὶ ἄφες το νὰ στεγνωθῇ· εἶτα σχεδίασέ το μὲ γύψον καὶ δούλευε ἐπάνωθεν αὐτοῦ· καὶ ἐν πρώτοις βάνε τοὺς ἴσκιους, εἶτα το πρῶτον λάμα, ἔπειτα τὸ δεύτερον, μετὰ ταῦτα τὲς ψιμμυθιές· μόνον πρόσεχε νὰ μὴ βάνῃς ἓν ἐπάνω τοῦ ἄλλου τὰ λάματα, ἀμὴ καθὲν εἰς τὸν τόπον του τεχνηέντως· διότι ἂν τὰ βάνῃς ἐπάνω του, δὲν γίνονται νὰ τὰ δουλεύσῃς ὀγλήγορα. Ὁμοίως ποίησον καὶ εἰς τὰ σαρκώματα· πρῶτον βάνε τοὺς ἴσκιους καὶ ὕστερον τὰ θεμέλια· ὅταν δὲ δουλεύσῃς μίαν βαφήν, βάλε τὴν εἰκόνα ὑπτίαν νὰ στεγνώσῃ ἕως τὴν αὔριον· ἀφ' οὗ δὲ τὴν τελειώσῃς, ἂν θέλῃς ἕνα βερονίκι καὶ οὕτω λαμβάνει τέλος. Ὅμως ἤξευρε πῶς κάθε βαφὴ θέλει καὶ τὸ κονδύλιόν της, καὶ νὰ εἶναι τὰ κονδύλια τραχέα καὶ στρογγύλα καὶ ὀλίγον ἔξω ἀπὸ τὸ πτερόν. Ὅταν θέλῃς διὰ νὰ τὰ πλύνῃς, ἔχε ἕτοιμον κουτίον παφιλένιον εἰς δύο χωρισμένον, καὶ εἰς τὸ ἕνα μέρος ἔχε μπεζίρι ἄβραστον καὶ ἔπαιρνε ἀπὸ αὐτὸ μὲ τὸ κονδύλιον καὶ τρῖβέ το εἰς τὸ χέρι σου διὰ νὰ ἀπαλύνῃ ἡ βαφή, ἔπειτα πλάκωνε τὸ κονδύλιον μὲ τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὸ χώρισμα τοῦ κουτίου καὶ τράβα το διὰ νὰ σφογγίζωνται τὰ κονδύλια καὶ νὰ χάνωνται τὰ ἀποπλύματα εἰς τὸ κουτίον, τάχα εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ κουτίου, καὶ μετ' αὐτὰ τὰ ἀποπλύματα ἠμπορεῖς νὰ δουλεύῃς εἴ τι θέλεις· ὕστερον δὲ πλῦνον τὰ κονδύλια μὲ σαπούνι ἢ μὲ κατασταλακτὴν καὶ καθαρίζονται πολλὰ καλά. Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ ἑρμηνεία καὶ ἡ μέθοδος τῆς με τὸ λάδιον εἰς πανίον ἱστορίας, ἤτοι τοῦ νατουράλε.

Περὶ Κρητικῶν σαρκωμάτων, ἤτοι τοῦ Θεοφάνους.

§ 23. Λάβε ὤχραν βαθεῖαν καὶ ὀλίγον μαῦρο· εἰ θέλεις, βάλε καὶ ὀλίγον ψιμμύθιον, καὶ πρόπλασον τα πρόσωπα καὶ ἄνοιξον αὐτα μὲ μαῦρο ὀξύ, καὶ βάνε τὲς δύναμες τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὲς κόρες μὲ μαῦρο· τὰ δὲ μαλλία τοῦ Χριστοῦ πρόπλασον με μαῦρο ὀξύ, καὶ ἄνοιξον αὐτὰ μὲ μαῦρο καὶ λαμάτισον μὲ προπλασμόν, καὶ βάλε ὀλίγην σάρκα εἰς τὸν προπλασμὸν καὶ ψιμμύθιον εἰς τὲς δύναμες· εἶτα βάλε ὀλίγην ὤχραν καὶ ψιμμύθιον καὶ ὀλίγον κιννάβαρι, μόνον μὲ πολλὴν διάκρισιν νὰ μὴν τὴν κάμῃς κιτρίνην, ἀμὴ νὰ γένῃ ἀσπροκόκκινη σάρκα, καὶ βαλε μόνον εἰς τὰ θεμέλια ὀλίγην σάρκα, καὶ να μην τα γεμίζῃς ἕως ἔξω· τα δε γένεια τῶν γερόντων λαμάτιζε μὲ λινὸν ἐπάνω εἰς τον προπλασμόν, ψιμμυθίζοντας αὐτά· καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα φορέματα λαμάτιζέ τα βαθέα, ὁμοίως καὶ εἰς τα χέρια· μόνον εἰς τὰ θεμέλια νὰ βάλῃς σάρκα ὀλίγην. Οὕτω δουλεύονται τα Κρητικά.

Περὶ Μοσκοβικοῦ, κάμπους καὶ φορέματά τους.

§ 24. Ἔπαρε ψιμμύθιον καὶ μῖξον αὐτὸ με πολλὰ ὀλίγον λουλάκιον, ἕως ὁποῦ νὰ καταλαμβάνεται πῶς δεν εἶναι μόνον ψιμμύθιον, καὶ οὕτω γίνεται ὁ Μοσκοβικος κάμπος·

εἰ δὲ θέλεις πάλιν, ἀντὶ διὰ λουλάκιον βάλε λαζοῦρι Περσικὸν ἢ ζεγκιάρι, καὶ γίνεται καὶ οὕτω καλός. Εἰς δὲ τὰ φορέματα βάλε ὅ τι βαφὴν θέλεις καὶ πρόπλασον τὸ φόρεμα μὲ ὀλίγον ἀβγόν· εἶτα ἐπάνω αὐτοῦ λαμάτιζε μὲ λυτὸν μάλαγμα, ἔχοντας μέσα καὶ ὀλίγον κομμίδι ἢ πετζόκολλαν· καὶ πρῶτον λαμάτιζε μὲ νερουλὸν μάλαγμα, εἶτα δυνάμωνέ το εἰς τὲς δυνάμες, καθὼς καὶ εἰς τὲς βαφές, καὶ στεγνώνοντας στίλβωσον αὐτὸ ὁμοῦ μὲ ὅλον τὸ φόρεμα, καθὼς στιλβώνεις καὶ τὸ μάλαγμα ὁποῦ βάνεις εἰς τοὺς κάμπους· εἰ δὲ καὶ σκάζουν αἱ βαφαὶ εἰς τὸ στιλβωμα καὶ ἐβγαίνουν, βάλε καὶ ὀλίγην κόλλαν εἰς τὴν βαφὴν μὲ ἀβγόν, καὶ πρόσεχε νὰ προπλάθῃς λεπτά, νὰ μὴ σωρεύωνται αἱ βαφαί. Οὕτω ποιοῦσιν οἱ Μόσκοβοι τὰ φορέματα.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς πανίον νὰ μὴν τυραννίζεσαι.

§ 25. Πρῶτον κάρφωσον τέσσαρα ξύλα καὶ τέντωσον τὸ πανίον εἰς αὐτά· ὕστερον βάλε κόλλαν καὶ σαποῦνι καὶ μέλι μὲ διάκρισιν καὶ γύψον, καὶ ἀνακατώνοντάς τα μὲ ζεστὸν νερὸν πότισε τὸ πανίον μίαν δύο φορες, ἕως ὁποῦ νὰ ἰσάσῃ, καὶ ἀφοῦ στεγνώσῃ καλά, στίλβωσέ το μὲ κόκκαλον καὶ σχεδίασον καὶ δούλευε μὲ ἀβγόν· τὸ μάλαγμα βάλε εἰς τὰ στεφάνια μὲ τὸ μουρδέντι, καὶ ἂν θέλῃς βερονικίασέ το ἕνα χέρι λεπτόν, καὶ οὕτω γίνεται καλόν.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ δουλεύῃς εἰς σετέφιον.

§ 26. Πρόπλασον τὸ σεντέφι μὲ ἀβγόν, διὰ νὰ δέχηται τὴν βαφήν· εἶτα σημάδευσον το σχῆμα τοῦ ἁγίου ὁλόγυρα (ὁποῦ θέλεις νὰ ἱστορήσῃς) μὲ τὸ βελόνιον, καὶ πρόπλασε το ψιμμύθιον χέρι ἕν, και σχεδίασον καλῶς τὸν ἅγιον μὲ λινὸν νερουλόν, καὶ βελόνισέ το καὶ οὕτω πρόπλαθε τὲς βαφὲς λεπτές, καὶ ἄφινε νὰ στεγνώνουν διὰ νὰ μὴν σκάζουν καὶ ἐβγαίνουν εἰς τὸ βερονίκι· τοῦ δὲ στεφάνου βάλε μὲ μουρδέντι ἢ μὲ λινοκοπίαν.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐβγάνῃς ἀνθίβολον ἀπὸ ἀρχέτυπον.

§ 27. Βάλε σκορδόζωμον - - ἀπὸ ἐκείνας ὁποῦ βάνεις εἰς τὲς χρυσοκονδυλίες, καὶ βαφὴν μαύρην, καὶ ἀνακάτωσον αὐτὰ καὶ πέρασον τὰ ἀνοίγματα ὅλα τοῦ ἁγίου, ὅπου θέλεις να σηκώσῃς, εἴτε εἰς σανίδιον εἶναι ἢ εἰς τοῖχον, εἴτε εἰς χαρτίον ἢ εἰς ὅ τι καὶ ἂν τύχῃ. Εἶτα ποίησον καὶ δεύτερον σκορδόζωμον μὲ κόκκινην βαφήν, καὶ πέρασον τὲς ψιμμυθίες τοῦ προσώπου καὶ τοῦ φορέματος· εἰ δὲ θέλεις, ποίησον καὶ τρίτην καὶ τετάρτην βαφήν, καὶ πέρασον τὰ λάματα, μόνον νὰ ἀλλάζουν αἱ βαφαὶ μία ἀπο τὴν ἄλλην, καὶ οὕτω βρέξον μίαν κόλλαν χαρτὶ ἰσόμετρον τοῦ πρωτοτύπου, καὶ ἄφες αὐτὴν ὀλίγην ὥραν ἕως νὰ παρθῇ· ἔπειτα βάλε την ἐπάνω τοῦ ἀρχετύπου καὶ πλάκωνέ την ὅλην ἐπιμελῶς μὲ τὸ χέρι. Ὅμως πρόσεχε νὰ μὴν παρασαλεύσῃ· καὶ σηκώνοντας προσεκτικῶς μίαν ἄκραν, ἴδε ἂν ἐτυπώθη· εἰ δὲ μή, πλάκωσέ την ἐκ δευτέρου ἐπιμελέστερον, καὶ οὕτω σηκώνοντάς την θέλει εὑρεθῇ τὸ ἀνθίβολον τετυπωμένον ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου. Εἰ δὲ τύχοι τὸ ἀρχέτυπον εἰς χαρτίον και φοβᾶσαι νὰ μὴν χαλάσῃ, ποίησον οὕτως· ἄλειψον τὸ ἐλκὸν σου χαρτίον μὲ μπεζίρι ἄβραστον καὶ ἄφες το εἰς τὸν ἴσκιον νὰ ποτίσῃ· ἔπειτα τρῖψέ το μὲ πίτερα καλῶς διὰ νὰ μὴ λαδωθῇ το ἀρχέτυπον, καὶ ῥάπτοντας τέσσαρας ἄκρας καὶ τῶν δύο ὁμοῦ διὰ νὰ μὴ παραμερᾷ, τράβιζε ἐπιμελῶς τὰ φαινόμενα ἀνοίγματα μὲ μαύρην βαφὴν καὶ βάλε τὰ ἰσκιώματα· ἔπειτα κατασκεύασον ψιμμύθιον καὶ ψιμμύθισέ το, καὶ μὲ νερουλότερον ψιμμύθιον ποίησον τὰ λάματα, καὶ οὕτω γίνεται ὡσὰν εἰκόνα· μόνον διὰ νὰ μὴν τρίβωνται πρόσεχε νὰ βάνῃς τὰς ψιμμυθίας λεπτάς· εἰ δὲ τύχοι τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ ἀρχετύπου ἀῤῥύπωτον καὶ φαίνονται καθαρὰ τὰ ἀνοίγματα, βάλε ἀλάδωτον χαρτί, καὶ βάνοντάς το ἀντίκρυ εἰς το φῶς τοῦ παραθυρίου ἢ εἰς ὑαλίον, ἢ εἰς τζερτζιβέν, ἀκουμβίζοντας καὶ το χέρι σου

τράβιξον τὰ ἀνοίγματα ἐπιμελῶς, ὡς καὶ εἰς τὸ πρῶτον, καὶ βάλε τὰ λάματα μὲ κόκκινην βαφὴν καὶ τὰ λοιπά· μόνον ἤξευρε καὶ τοῦτο, ὅτι ὅταν εἶναι τὸ ἀρχέτυπον εἰς παλαιὰν ἱστορίαν τοίχων, θέλει περισσότερον σκορδόζωμον, ὁμοίως καὶ τὸ εἰς παλαιὸν σανίδιον· εἰ δὲ εἰς καινούριαν βερνικιασμένην εἰκόνα τύχοι ἢ εἰς λαδωμένον χαρτίον, θέλει ὀλιγώτερον σκορδόζωμον καὶ περισσοτέραν βαφήν, καὶ δοκίμασον πρῶτον μὲ ὀλίγον χαρτὶ τραβῶντας μίαν καὶ δύο κονδυλίες, καὶ ἂν τυπώνεται καλῶς, τράβιξον καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Ὅμως πρόσεχε χωρὶς δοκιμὴν νὰ μὴν ἐπιχειρισθῇς, διὰ νὰ μὴν ματαιοπονῇς.

Περὶ τοῦ μάλαγμα νὰ τὸ ἀναλύσῃ.

§ 28. Βάλε μάλαγμα εἰς μάρμαρον καὶ κομμίδι ἀναλυμένον, ἀμὴ νὰ εἶναι πηκτὸν ὡσὰν μέλι, καὶ τρῖψον αὐτὰ καλῶς, ἕως νὰ γένῃ ὡσὰν νερόν· καὶ ὅταν τρίβῃς το καὶ πήζῃ, ράντιζέ το μὲ νερὸν καὶ συμμάζωνέ το μὲ σφογγάριον πολλὰ καθαρὸν εἰς το μέσον τοῦ μαρμάρου διὰ νὰ τριφθῇ καλά· ἔπειτα σύναξον αὐτὸ ἐκ τοῦ μαρμάρου μετὰ τῶν δακτύλων καὶ τοῦ σφογγαρίου, καὶ βάλε το εἰς κοῦπαν ὑαλίνην ἢ τζινένιαν λίαν καθαράν· εἶτα πλῦνον τὸν δάκτυλόν σου καὶ σφογγάριον καὶ τὸ μάρμαρον καὶ χῦσον τὸ νερὸν μέσα εἰς αὐτήν, καὶ γεμίζοντας τὴν κοῦπαν νερὸν ἄφες το νὰ κατασταλάξῃ· εἶτα χῦσον τὸ νερὸν μετὰ προσοχῆς διὰ νὰ μὴν χυθῇ καὶ τὸ μάλαγμα, καὶ βάλε νερὸν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ἕως νὰ καθαρισθῇ καλῶς. Ποίησον ὡς ἑρμηνεύθης ἀνωτέρω, καὶ δούλευε εἰς τὰς εἰκόνας· μετ' αὐτὸ τὸ ἴδιον γίνονται καὶ κεφάλαια χρυσᾶ εἰς τὰ βιβλία.

Περὶ κατασκευῆς βαφῆς νὰ στιλβώνεται.

§ 29. Λάβε κόλλαν καὶ καταστaλακτὴν καὶ ἁγιοκερίαν, ὅλα ἴσα, καὶ ἀνακατώνοντάς τα καὶ τὰ τρία βάλε τα εἰς τὴν φωτίαν νὰ ἀναλύσουν· εἶτα βάνοντας μέσα τὴν βαφὴν ἀνακάτωσον αὐτὰ καλὰ καὶ ἄλειψον μὲ κονδύλιον εἴ τι καὶ ἂν θέλῃς, ἀφίνοντάς το νὰ στεγνώσῃ· ὕστερον στίλβωσέ το καὶ αὐτὸ καὶ εἶναι καλὸν καὶ ὅπου θέλεις τὸ βάλλεις, μόνον νὰ μὴν τὸ βερονικιάσῃς.

Περὶ τοῦ ποιεῖν χρυσᾶ γράμματα.

§ 30. Ἔπαρε σουλιμᾶν, ἤγουν ἄξιφο, καὶ ὑδράργυρον ἐπίσης, καὶ βάνοντάς τα εἰς μάρμαρον τρῖψον αὐτὰ μετὰ κασσιτέρου· βάλε ὀξείδι δριμὺ καὶ ἢ μὲ μόλυβδον ἢ ἀσίμιον τρῖψον αὐτά, ἕως οὗ νὰ γένῃ νερόν, καὶ παίρνοντας ἀπ' ἐκεῖνο τὸ νερὸν γράφε μὲ κονδύλιον ἀτζιδίου, καὶ ὅταν στεγνώσῃ στίλβωσέ το.

Περὶ τοῦ ποιεῖν χρυσᾶ κεφάλαια.

§ 31. Ἐρεύνησον καὶ εὗρε σαλίτην, καὶ ἔπαρε τὸν πτύελον αὐτοῦ καὶ βάλε τον εἰς χιβάδα ἢ εἰς ἄλλον ἀγγεῖον, ὅπου θέλεις· μὲ τίνα δὲ τρόπον ποθεῖς νὰ μάθῃς εἰς το νὰ ἐβγάλῃς τὸ πτύελον αὐτοῦ, ἄκουσον. Ὅταν εὕρῃς αὐτόν, θὲς εἰς τὸν ρώθωνά του κηρὸν ἀναμμένον καὶ οὕτως ἀπολύει τὸν πτύελον αὐτοῦ, καὶ λαμβάνοντάς τον βάλε τον εἰς μάρμαρον, ὁμοῦ καὶ ὀλίγην στύψην καὶ χρυσάφιον, καὶ τρῖψον αὐτὰ καλῶς. βάλε καὶ ὀλίγον κομμίδι καὶ οὕτω γράφε εἰς ὅ τι καὶ ἂν θέλῃς, καὶ θέλεις θαυμάσει.

Περὶ τοῦ κολλητικοῦ τῆς λινοκοπίας, ἤτοι πῶς νὰ κάμῃς τὸ σκόροδον νὰ βάνῃς χρυσοκονδυλίες.

§ 32. Ἔπαρε σκόροδα μεγάλα, ὅσα καὶ ἂν θέλεις, τὸν Ἰούλιον μῆνα ἢ τὸν Αὔγουστον, καὶ καθάρισον αὐτά, καὶ στουμπίζοντάς τα εἰς γουδίον στράγγισέ τα μὲ καθαρὸν μανδήλιον εἰς ἕνα ἀγγεῖον, καὶ θὲς αὐτὸ εἰς τον ἥλιον ἕως οὗ νὰ πήξῃ καλά. Ὅμως

φύλατε αὐτὸ νὰ μὴν πίπτουν μέσα τρίχες ἢ ζωῦφια, καὶ ὁπόταν θέλῃς νὰ σύρῃς τὲς χρυσοχονδυλίες, ἀνακάτωνε μὲ εἴ τι βαφὴν θέλεις καὶ δούλευε, καὶ βλέπε καλῶς νὰ μὴ βάνῃς περισσοτέραν βαφήν, ἀλλὰ νὰ ὑπερβαίνῃς τὸ κολλητικόν, διὰ νὰ κολλᾷ τὸ χρυσάφι, καὶ ὡσὰν τὸ σύρῃς ἄφες αὐτὸ ὀλίγον νὰ ψιχνιάσῃ, καὶ τότε βάνε τὸ χρυσάφι χουχουλίζοντάς το ἀπὸ ὀλίγον καὶ καθαρίζων μὲ τὸ λαγοπόδι· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ βερονικιάσῃς τὴν εἰκόνα, πρῶτον βάλε την εἰς τὸν ἥλιον νὰ ζεσταθῇ, διότι νοτίζουν οἱ λινοκοπίες νὰ ἐβγαίνουν.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ βάνῃς μάλαγμα εἰς χαρτίον.

§ 33. **Ἄλειψον** πρότερον τὸ χαρτίον μὲ κόλλαν ἢ μὲ κομμίδι· ἔπειτα εὐθὺς οὕτω νωπὸν **βάλε** τὸ χρυσάφι ἐπάνω καὶ ἄφες το νὰ στεγνώσῃ, εἶτα στίλβωσέ το καὶ γίνεται καλόν.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ πλύνῃς παμπάλαιας εἰκόνας.

§ 34. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ πλύνῃς παλαιὰς εἰκόνας, πρῶτον γέμισον μίαν σκάφην νερόν, ἡ ὁποία νὰ εἶναι μεγάλη, διὰ νὰ χωρῇ τὴν εἰκόνα μέσα, νὰ τὴν σκεπάζῃ τὸ νερόν, καὶ οὕτω βάλε τὴν εἰκόνα ὑπτίαν, ἤγουν ἀνάσκελα, καὶ ἔπαρε δυνατὴν κατασταλακτὴν (νὰ εἶναι ὀλίγον χλιαρά), καὶ βάνοντας ἐπάνω εἰς τὴν εἰκόνα τρῖβέ την μὲ ἕνα κονδύλιον μεγάλον· νὰ εἶναι ἀπὸ τρίχες τοῦ χοίρου καὶ νὰ εἶναι εἰς τὸ μεγάλωμα ὡσὰν τὰ προπλαστάρια τῶν εἰκόνων, καὶ τρίβοντάς την πρόσεχε νὰ μὴν ἐκβάλῃς καὶ τὲς βαφές, διότι ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ κατασταλακτὴ κόπτει τὲς λέρες καὶ τὸ βερονίκιον καὶ τὸ ἐβγάζει κομμάτια κομμάτια. Διὰ τοῦτο πρόσεχε καλῶς νὰ μὴν πλύνῃς τὴν εἰκόνα ὅλην μονόφορα, μόνον ἀπὸ ὀλίγην ὀλίγην, διὰ νὰ μὴν χαλάσῃ· καὶ πρῶτον μὲν πλῦνον ὀλίγον μέρος ἀπ' αὐτὴν μὲ τὴν κατασταλακτὴν καὶ μὲ τὸ κονδύλιον· ἔπειτα εὐθὺς βούτα ὅλην τὴν εἰκόνα εἰς τὴν σκάφην μέσα, διὰ νὰ παίρνῃ τὸ νερὸν τὲς λέρες τοῦ καθαρισμένου τόπου καὶ τὴν κατασταλακτήν, καὶ οὕτω ξαναπλῦνε πάλιν αὐτὴν μὲ τὸ κονδύλιον καὶ μὲ τὴν κατασταλακτὴν εἰς ἄλλο μέρος· εἶτα πάλιν βούτησον καὶ πλῦνον αὐτὴν εἰς τὴν σκάφην, καὶ οὕτω ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον πλῦνέ την ὅλην καὶ δὲν χαλᾷ. Εἰ δὲ καὶ θέλεις νὰ τὴν πλύνῃς ὅλην εὐθύς, θέλεις ἀργήσει νὰ τὴν πλύνῃς, καὶ οὕτως ἀπομένει πολλὴν ὥραν ἡ κατασταλακτὴ ἐπάνω εἰς τὴν εἰκόνα καὶ ἐβγαίνουν αἱ βαφαὶ ὁμοῦ καὶ ὁ γύψος· μόνον κάμε καθὼς ἑρμηνεύσαμέν σοι, καὶ ἀφ' οὗ καθαρισθῇ καλώτατα, εἰ μὲν καὶ ἔβγουν πουθενὰ αἱ βαφαί, διόρθωσον αὐτήν, εἶτα βερονικίασέ την νὰ γένῃ ὡσὰν καινούρια. Ὅμως πρῶτον δοκίμασον τὴν ἐπιτηδειότητά σου εἰς μικρὰν εἰκόνα, καὶ ἀνίσως ἐπιτύχῃς εἰς τὴν μικρὰν ἐπιχείρησε καὶ μεγάλην· εἰ δὲ μή, λεῖπε διὰ νὰ μὴν χαλάσῃς καὶ τὴν ἄλλην τάχα τὴν μεγάλην καὶ συγχυσθῇς μὲ ἐκεῖνον, ὁποῦ σοῦ τὴν ἔφερε νὰ τὴν διορθώσῃς. Καὶ τοῦτα ὁποῦ γράφω σοι μή σου φαίνωνται μῦθοι, διότι ἐγὼ ἐδοκίμασα ἀτός μου καὶ τὴν ἐπέτυχα· ὅμως ἠθέλησε καὶ ἄλλος νὰ τὸ κάμῃ χωρὶς δοκιμὴν καὶ ἔμεινε μὲ τὸ σανίδι γυμνόν.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ ποιήσῃς βαρδάραμον.

§ 35. Βάλε ῥινίσματα ἀπὸ χάλκωμα, ὁποῦ ἐβγαίνουν ἀπὸ τὸν τόρνον (νὰ εἶναι ψιλὰ) εἰς ὄξον δριμὺν μέσα εἰς ἀγγεῖον χάλκινον, καὶ σκέπασον αὐτὸ καὶ θὲς το εἰς τὸν τόπον ὁποῦ πυρώνει ὁ ἥλιος πολλὰ εἰς καιρὸν καυσῶδη, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσουν τὰ ῥινίσματα καὶ νὰ πήξῃ ὁ ὄξος· εἶτα χύσον αὐτὸ εἰς ἀγγεῖον ἄπλωτον καὶ ἔχε το ὅταν θέλῃς νὰ ποιήσῃς ῥουχισμὸν ἢ καὶ κάμπον.

Περὶ κατασκευῆς κινναβάρεως.

§ 36. Λαβε ὑδράργυρον δράμια ἑκατὸν καὶ τιάφιον δράμια 25 καὶ μουρτασαγκι δράμια. ὀκτὼ, καὶ τρῖψον τὸ μουρτασάγκι καὶ τὸ τιάφιον εἰς μάρμαρον χωριστὰ καθ' ἕνα λεπτὰ ὡς κόνιν· εἶτα βάλε αὐτὰ τὰ τρία εἴδη χωριστὰ εἰς τρία ἀγγεῖα, καὶ οὕτω βαλε τα ἐπάνω εἰς χωνευμένα κάρβουνα δένδρινα, καὶ ἔχοντας ἐπὶ ταὐτοῦ κατασκευασμένην λεπτὴν σιδηρᾶν βέργαν ἀνακάτωνε αὐτὰ ἕως νὰ ἀναλύσουν· εἶτα μῖξον αὐτὰ μετὰ τοῦ ὑδραργύρου νὰ γένουν ἕνα μῖγμα, ἀνακατώνοντάς τα μὲ τὸ προειρημενον σιδηρόβεργον, ἕως οὗ νὰ ἰδῇς τὸ σίδηρον νὰ μαυρίσῃ· ἔπειτα χύσον αὐτὰ εἰς πλάκαν καθαρὰν καὶ ἄφες τα νὰ κρυώσουν, καὶ πάλιν τρῖψον αὐτὰ ὡς καὶ τὸ πρῶτον, καὶ ἔχοντας κατασκευασμένον σουραχὶ, ἤγουν μακρολαιμοστενόστομον κουμάρι, βάλε τα μέσα καὶ σκέπασέ τα καὶ ἀνακάτωνέ τα μὲ τὸν σίδηρον, ἕως ὁποῦ νὰ ἰδῇς τὸν σίδηρον νὰ ἀσπρίσῃ, καὶ τότε βούλλωσον αὐτὸ ἀσφαλῶς, καὶ παραχώνοντάς το ἕως ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι γεμᾶτο, ἤγουν ἕως τὸν λαιμόν, δὸς τῳ πολλὴν φωτίαν καὶ ἄφες νὰ ψυχθῇ ἕνα ἡμερόνυκτον· ἔπειτα τσακίζοντας τὸ ἀγγεῖον ἔκβαλέ το, καὶ τότε γίνεται καλον κιννάβαρι.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι λάκκαν ἐκλεκτὴν ἀπὸ κριμίζι.

§ 37. Βάλε μισὴν ὀκᾶν νερὸν εἰς ἀγγεῖον γανωμένον καὶ δύο ἥμισυ δράμια τζουγᾶν, καὶ ἐπίθες αὐτὸ ἐπάνω εἰς φωτίαν νὰ βράσῃ καλά· ἔπειτα κατεβάζοντάς το ἀπὸ τὴν φωτίαν στράγγισέ το εἰς ἄλλον ἀγγεῖον. Καὶ πάλιν βάλε αὐτὸ τὸ νερὸν εἰς τὸ πρῶτον ἀγγεῖον, καὶ θὲς αὐτο ἐπάνω ἀναμμένων καρβούνων, καὶ ἔχοντας ἕτοιμον πέντε δράμια κριμίζι τριμμένον ὡς σκόνιν βάλε το μεσα κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἀνακατώνοντάς το με μίαν λεπτὴν βέργαν, καὶ ὅταν ἰδῇς πῶς ἔβαλεν ἀρχὴν νὰ βράσῃ, ἔχε ἕτοιμα δύο ἥμισυ δράμια λωτούρ, καὶ αὐτὸ τριμμένον ὡς καὶ τὸ κριμίζι, καὶ βάλε το καὶ αὐτὸ μέσα ἀνακατώνοντάς το, καὶ μετ' ὀλίγον κατέβασέ το ἀπὸ τὴν φωτίαν καὶ βάλε ἥμισυ δράμιον στυψιν καλὰ τριμμένην· μετὰ ταῦτα στράγγισον αὐτὰ εἰς ἀγγεῖον λίαν καθαρὸν καὶ ἄφες τα νὰ κατασταλάξουν· καὶ τὸ νερόν, ὁποῦ μένει ἐπάνωθεν, ἔπαρέ το ἐπιδέξια μὲ ἕνα σφογγάρι, καὶ ἀφίνοντάς το πάλιν μίαν ἢ δύο ἡμέρας νὰ κατασταλάξουν, πάλιν ἔπαρε τὸ νερὸν μὲ τὸ σφογγάρι, ἕως ὁποῦ νὰ ἰδῇς ὁποῦ νὰ ἀπέμεινεν ὀλίγον νερόν, ὁποῦ δεν ἠμπορεῖ πλέον νὰ τα πάρῃς μὲ τὸ σφουγγάρι. Ἐὰν θέλῃς ποίησον καὶ οὕτω· κλῶσον ὀλίγον μαλλίον καὶ ποίησον αὐτὸ ὡς φιτίλλιον καὶ βρέξον αυτὸ, καὶ τὴν μὲν ἄκραν αὐτοῦ βάλε μέσα εἰς τὸ ἀγγεῖον, ὁποῦ ἔχεις τὴν βαφήν, νὰ ἐγγίζῃ εἰς τὸ νερὸν τῆς βαφῆς· τὴν δὲ ἄλλην ἄκραν ἄφες να κρέμεται ἔξωθεν τοῦ ἀγγείου, καὶ βάλε ὑποκάτωθεν αὐτῆς ἄλλον ἀγγεῖον νὰ δέχηται τὸ νερὸν, καὶ ἄφες αὐτο τοιουτοτρόπως, καὶ τόσον ἐκβάλλει τὸ νερὸν καὶ χωρίζει το ἀπὸ τὴν βαφὴν, ὥστε ὁποῦ θέλεις θαυμάσει, καὶ οὕτω στέγνωσον αὐτὴν εἰς τον ἴσκιον τοῦ ἡλίου καλῶς, καὶ γίνεται καλή· τὸ δὲ νερὸν ὁποῦ ἀπομένει τρῖβε μετ' αὐτὸ την χοντρόλακκαν, καὶ γίνεται καλὴ καὶ αὐτή. Οὕτω λοιπὸν ποιοῦσι τὴν ἐκλεκτὴν λάκκαν ἀπὸ τὸ κριμίζι.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι πλακοῦντι ἤγουν ψιμύθιον.

§ 38. Λάβε μόλυβδον καὶ ποίησον αὐτὸν τμήματα πλατέα, καὶ βάλε ὄξος εἰς χύτραν, ἤτοι εἰς τσουκάλιον, καὶ κρέμασον τὰ τμήματα τοῦ μολύβδου μέσον της χύτρας καλῶς, καὶ βουλλώνοντάς την ἀσφαλῶς παράχωσέ την εἰς τὴν κοπρίαν, καὶ βαλοντάς την μέσα εἰς οἶκον ζεστὸν ἄφες την ἡμέρας δέκα ἢ πέντε· ἔπειτα ἐβγάνοντάς την τίναξον αὐτὰ εἰς μάρμαρον, καὶ τρίβοντάς το βάλε το εἰς ἀγγεῖον ἁπλωτὸν νὰ στεγνώσῃ καὶ οὕτω γίνεται καλόν.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι λαζούρι ἀπὸ τζιμαρίσματα.

§ 39. Ἔπαρε ἀσβέστην ἄσβεστον μερτικὸν ἕνα καὶ στάκτην καλὴν δένδρινην ὁμοίως, καὶ βάνοντας πρότερον νερὸν νὰ βράσῃ καλὰ ἕως νὰ φυράσῃ ὀλίγον· τότε τρῖψον μέσα τὴν στάκτην καὶ τὴν ἄσβεστον καὶ ἂς βράσῃ καλά, καὶ ἐβγάνοντάς το βάλε ὀλίγον νερόν, καὶ ἄφες το νὰ κατασταλάξῃ, καὶ βάνοντάς την καθαρὴν χωριστὰ ἔπαρε ἀπ' ἐκείνην τὴν κατασταλακτὴν καὶ βάλε εἰς ἕνα τζουκάλι καινούριον, καὶ παίρνοντας τζιμαρίσματα ὅσα θέλεις, βάλε εἰς τὴν ἀλυσίβαν καὶ ἂς βράσῃ καλά, ὅσον νὰ ἰδῇς ὅτι ἔγινεν ἡ ἀλυσίβα κατὰ τὴν βαφὴν τῶν τζιμαρισμάτων, καὶ τότε κατέβασέ το κάτω, στράγγισον καλῶς μὲ πανὶ μέσα εἰς ἄλλο ἀγγεῖον ῥίπτοντας τὰ τζιμαρίσματα ἔξω· εἶτα πλύνοντας τὸ τζουκάλιον καλὰ βάλε μέσα τὴν βαφὴν καὶ στύψιν κοπανισμένην ὅσην θέλεις καὶ ὀλίγον ἀσπράδι ἀβγοῦ, καὶ ἀνακάτωσέ τα καλῶς, καὶ βράζοντας ὀλίγον κατέβασέ το καὶ θέλει χωρίσει ἡ βαφή, ἢ βάλε το χώρια εἰς νερὸν καθαρὸν καὶ στραγγίζοντάς το μὲ τὸ πηκτὸν πανίον θέλει ἔβγει τὸ νερὸν καθαρὸν καὶ ἡ βαφὴ πάλιν απομένει κάτω εἰς τὸν πάτον, καὶ ἂν εἶναι τοῦ πανίου τὰ τζιμαρίσματα, ἤγουν τὰ ξεφτίσματα, κόκκινα ἢ γερανία, οὕτως γίνεται καὶ ἡ βαφή.

Περὶ ἑτέρας κατασκευῆς λαζούρι.

§ 40. Ἔπαρε χύτραν καινούριαν ὀλίγον στενόστομην, καὶ βάλε μέσα εἰς αὐτὴν ἕως εἰς τὴν μέσην ἢ ὀλίγον παραπάνω ἄσβεστον χωνευμένην ὥσπερ ἄλευρον· ἔπειτα γέμισέ την ὄξους δριμέως ἕως τὸ στενόν, καὶ ἀνακάτωσέ τα μὲ ἓν ξυλάριον, ἕως οὗ νὰ μίξουν καλά, καὶ οὕτω βάλε αὐτὴν ἐπάνω εἰς φωτίαν καὶ ἂς βράσῃ ἕως νὰ τελειωθῇ τὸ ὄξος, καὶ ἐβγάνοντας αὐτὴν ἀπὸ τὴν φωτίαν βάλε ἄλλον ὄξον, ἕως οὗ νὰ σκεπασθῇ ἡ ἄσβεστος· καὶ στουμπώνοντάς την καλὰ μὲ στουππία καὶ ζυμάρια, διὰ νὰ μὴν ξεθυμαίνῃ, παράχωσέ την εἰς ἀγώνευτον ἀλογοκοπρίαν, ὁποῦ νὰ εἶναι εἰς οἶκον ζεστόν, καὶ σκέπασέ την ἐπιμελῶς καὶ εἰς κάθε τρεῖς ἡμέρας μετατόπιζέ την, βάλλοντάς την εἰς ἄλλην ζεστὴν κοπρίαν, ἕως οὗ νὰ περάσουν ἡμέρας τριάκοντα ἕξ, καὶ μετὰ ταῦτα ἔκβαλε αὐτήν, καὶ ξεσκεπάζοντάς την θέλεις εὕρει καλὸν λαζούρι.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ βράσῃς τὸ μπεζίρι εἰς τὸν ἥλιον.

§ 41. Ἔπαρον μπεζίρι καὶ βάλε το εἰς ἁπλωτὸν ταψί, καὶ ἔβγαλέ το εἰς τὸν ἥλιον τὸ καλοκαίριον, ὅταν εἶναι καυσώδης πολλὰ ὁ ἥλιος, νὰ κάμῃ ἡμέρας· μόνον στοχάσου νὰ μὴ παραπήξῃ, διότι εἶναι μερικὰ μπεζίρια καὶ βράζουν ὀγλήγορα καὶ μερικὰ ἀργοῦν, καὶ πρόσεχε ὅταν γένῃ ὡσὰν νερουλὸ μέλι, τότε εἶναι καλόν, διότι ἂν παραπήξῃ, ὁπόταν βάλῃς τὰ μίγματα γίνεται πάλιν πολλὰ πηκτὸν καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὸ ἁπλώσῃς εἰς τὰς εἰκόνας καὶ βροχιάζει, καὶ νὰ τὸ ἔχῃς ἔννοια κάθε βράδυ ἢ νὰ τὸ σκεπάζῃς, ἢ νὰ τὸ παίρνῃς μέσα, ὅτι ἀπὸ τὴν δροσίαν τῆς νυκτὸς χαλᾷ. Ὅταν δὲ ἰδῇς πῶς ἔπηξε, στράγγισον αὐτὸ μὲ ψιλὸν πανίον διὰ νὰ καθαρίσῃ ἀπὸ τὰς τρίχας καὶ τὰ ἄλλα ζωΰφια ὁποῦ ἔπεσαν μέσα. Οὕτω λοιπὸν γίνεται βραστὸν τὸ μπεζίρι εἰς τὸν ἥλιον.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι πέγουλαν.

§ 42. Λάβε ῥετζίνην τοῦ ἐλάτου ὅσας ὀκάδας θέλεις, καὶ βάλε την εἰς χάλκωμα ὁποῦ νὰ παίρνῃ διπλὸ ἀπὸ τὴν ῥετζίνην ὁποῦ βάνεις, καὶ βάνοντάς το εἰς τὴν φωτίαν νὰ βράσῃ πρόσεχε νὰ μὴν χυθῇ, ὅτι φουσκώνει δυνατά· ὅταν δὲ τὸ ἰδῇς πῶς φουσκώνει, τράβα το ἔξω ἀπὸ τὴν φωτίαν, καὶ ἔχοντας ἕτοιμον φυσεροκάλαμον, φύσα το νὰ καταπαύσῃ ὁ φουσκωμός του, ἢ βάλε εἰς τἄλλον ἀγγεῖον κρύον νερόν, καὶ βάνοντας τὸν

πατον τοῦ χαλκώματος μέσα καταπαύει· καὶ οὕτως εἶτα βάλε πάλιν αὐτὸ εἰς την φωτιαν, καὶ τοιουτοτρόπως ποίει αὐτὸ πολλάκις, ἕως οὗ νὰ παύσῃ. Φουσκώνοντάς την ἀπὸ τὴν φωτιαν ἔχε ἕτοιμον χάλκωμα γεμᾶτον νερὸν καὶ χύσε την μέσα, ἔπειτα μαζώνοντας την ἐπιμελῶς φύλαξέ την.

Περὶ βερονικίου τοῦ μπεζιρίου.

§ 43. Ἔπαρε ἀπὸ τὸ μπεζίρι ὅπου ἔχεις εἰς τὸν ἥλιον βρασμένον ἑκατὸν δράμια καὶ ἀπὸ τὴν πέγουλαν δράμια ἑβδομήκοντα πέντε, καὶ βάνοντάς τα εἰς τζουκάλιον ἐπίθες αὐτὸ εἰς τὴν φωτίαν, διὰ νὰ ἀναλύσουν καλὰ καὶ νὰ ἑνωθοῦν, καὶ οὕτω στραγγίζοντάς τα βερονικίαζε εἰς τὸν ἥλιον. Ὅμως πρόσεχε νὰ βάνῃς τὸ πρῶτον χέρι λεπτὸν ὅσον δύνασαι διὰ νὰ μὴν βροχιάζῃ, καὶ ἐὰν παραπήξῃ καὶ δὲν εἰμπορεῖς νὰ τὸ ἁπλώσῃς, βάλε καὶ ὀλίγον νέφτι διὰ νὰ ἁπλώνῃ· εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχεις, βάλε καὶ ἄβραστον μπεζίρι καὶ γίνεται καὶ τοιούτης λογῆς, καὶ ἂν ἔχῃς περισσὴν μαστίχην βάλε πεντήκοντα δράμια πέγουλαν καὶ εἰκοσιπέντε δράμια μαστίχην και γίνεται καὶ τοιουτοτρόπως καλόν. Οὕτω γίνεται τὸ πλέον ἐκλεκτὸν βερονίκιον καὶ ποιεῖ στιλπνότητα πολλήν, ἤγουν γυαλὶ καλό.

Περὶ βερονικίου τοῦ Σανταλοζίου.

§ 44. Λάβε σανταλόζιον καὶ τρῖψον αὐτὸ εἰς μάρμαρον ἢ εἰς γουδίον νὰ γένῃ ψιλὸν ὡς κόνις, καὶ βάνοντάς το εἰς τζουκάλιον ἔνθες καὶ ὀλίγον νέφτι ἢ μπεζίρι μέσα, διὰ νὰ μὴν καῇ καὶ πολυμαυρίσῃ ἕως νὰ ἀναλύσῃ, καὶ θέτοντάς το ἐν μέσῳ κεχωνευμένων καρβώνων σκέπασον αὐτὸ μὲ πλάκα· συχνάκις ξεσκεπάζοντάς το ἀνακάτωνέ το μὲ μίαν βέργαν, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ καλα· καὶ ὅταν ἴδῃς πῶς ἀνέλυσε καὶ ἀρχίζει νὰ κάμῃ ἀφρόν, εὐθὺς ἔβγαλέ το ἀπὸ τὴν φωτίαν, διότι, ἂν τὸ ἀφήσῃς καὶ πολυβράσῃ, χαλᾷ καὶ δὲν ἀναλύγει πλέον· κατεβάζοντάς το δὲ ἀπὸ τὴν φωτίαν βάλε τὸ ἐπίλοιπον νέφτι νὰ ἁπαλύνῃ, διὰ νὰ βερονικιάζῃς λεπτά, νὰ μὴν βροχιάζῃ, καὶ οὕτω γίνεται καλόν.

Περὶ βερονικίου τοῦ νεφτίου.

§ 45. Ἔπαρε σανδράκαν δράμια δώδεκα καὶ πέγουλαν δράμια τριάκοντα, καὶ τὴν σανδράκαν τρίβοντας εἰς μάρμαρον πέρασον αὐτὴν ἀπὸ τὴν σήτταν διὰ νὰ γένῃ πολλὰ ψιλή. Εἶτα τρῖψον καὶ τὴν πέγουλαν, καὶ βάνοντάς τα πρότερον εἰς δύο ἐξεχωριστὰ τζουκάλια νὰ ἀναλύσουν εἰς τὰ κάρβουνα ἕνωσον αὐτὰ ὕστερον καὶ βάλε νέφτι ἀνακατώνοντάς τα μὲ μίαν βέργαν· ὅμως βάνε το ἀπὸ ὀλίγον νὰ μὴν πήξῃ ἡ σανδράκα· εἰ δὲ καὶ τύχῃ καὶ πήξῃ, ἔκβαλε τὸ νέφτι ὅλον, ἀφίνοντας μόνον ἐκεῖνο ὁποῦ ἔπηξε, καὶ ἀνακάτωνέ το ἐπάνω εἰς τὰ κάρβουνα, ὥστε νὰ ἀναλύσῃ ὅλον· καὶ πάλιν βάλε τὸ νέφτι καὶ ζέστανέ το καλά, καὶ στράγγισον μὲ ψιλὸν πανί, καὶ ἂν εἶναι πηκτὸν βάλε ὀλίγον νέφτι ὅταν θέλῃς νὰ βερνικιάζῃς· στεγνώνει δὲ καὶ εἰς τὸν ἴσκιον ἀπὸ τὸ ταχὺ ἕως τὸ βράδυ καὶ ὀγληγορώτερα κάμνει καὶ γυαλὶ καλὸν καὶ βερνίκι· τοῦτο εἶναι πολλὰ εὔκολον. Καὶ ὅταν θέλῃς νὰ βερονικιάζῃς, πύρωσον πρῶτον τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ἥλιον, ἢ ἐὰν δὲν τύχῃ ἥλιος εἰς φωτίαν, διὰ νὰ μὴν ἐβγαίνουν αἱ λινοκοπίαι, καὶ νὰ μὴν τὴν βάλῃς ὀρθήν, ἀλλὰ πλαγία, διὰ νὰ μὴν τρέξῃ τὸ βερονίκιον.

Περὶ βερονικίου κιτρίνου.

§ 46. Λάβε σανδράκαν δράμια - -, καὶ σαρίσαμπρι, ἤγουν ἀλόην, δράμια - -, καὶ βάλε βρασμένον μπεζίρι, καὶ βάλε τα εἰς τζουκάλιον νὰ ἀναλύσουν· το μπεζίρι (νὰ) εἶναι βρασμέ-

νον ἀπὸ τὸν ἥλιον δράμια - -, καὶ ὅταν θέλῃς νὰ βερονικιάζῃς, βάλε μέσα νέφτι διὰ νὰ ἁπλώνῃ. Οὕτω λοιπὸν γίνεται καὶ βερονικίαζε τὸ ἀσίμι νὰ γίνεται κίτρινον.

Περὶ βερονικίου τῆς ῥακῆς ὁποῦ στεγνώνει εἰς τὸν ἴσκιον.

§ 47. Ἔβγαλε ἀπὸ ῥακῆν πολλὰ δυνατήν, ὁποῦ νὰ τὴν βάνῃς εἰς τὸ χουλιάρι, καὶ δίδοντας την εἰς τὴν φωτίαν νὰ μὴν ἀπομένῃ παντελῶς ἀπ' αὐτήν· λοιπὸν παίρνοντας οὐγκίας ἤτοι δράμια - - βάλε εἰς πόζαν διπλῆν ἤγουν χοντρήν, ἢ εἰς τζουκάλιον, καὶ στουμπώνοντάς την μὲ ζυμάρι βάλε αὐτὴν εἰς χοβόλην ζεστὴν νὰ βράσῃ· βράζοντας δὲ βάλε μέσα σανδράκαν δράμια - - (νὰ ἦνε τριμμένη πολλά), καὶ ὡσὰν βράσῃ μὲ τὴν ῥακῆν καὶ ἀναλύσῃ ἡ σανδράκα, βάλε πέγουλαν μισὴν οὐγκίαν ἢ δράμια - - καὶ ἂς βράσουν ὀλίγον καὶ νὰ γένουν ὅλα ἕνα μῖγμα, καὶ τότε στράγγισον αὐτὰ μὲ ψιλὸν πανίον, καὶ οὕτω γίνεται καλόν. Ὅταν δὲ θέλῃς νὰ βερνικιάζῃς, βάλε πρῶτον τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ἥλιον νὰ ζεσταθῇ καλά, καὶ ἂν δὲν τύχῃ ἥλιος βάλε την ἀντίκρυ εἰς τὴν φωτίαν· ὁμοίως νὰ ζεστάνῃς καὶ τὸ βερονίκι, καὶ τότε μὲ τὸ κονδύλιον δός το ἕνα χέρι, καὶ περνῶντας ὀλίγον δός το ἄλλον ἕνα καὶ οὕτω γίνεται καλόν. Γίνωσκε πρὸς τούτοις, ὦ μαθητά, καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ Βενετζιάνοι δὲν βάνουν μάλαγμα εἰς τὰς εἰκόνας, μόνον ἔχουσι βερονίκιον κατασκευασμένον καὶ βάλλουσιν εἰς τὰς εἰκόνας ἀντὶς μάλαγμα· τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται κατὰ τὴν γλῶσσαν τὴν ἀλαμάνικην γόλι φάρπε, ὅπερ λέγεται κατὰ τὴν ἡμετέραν χρῶμα χρυσόν.

Περὶ κατασκευῆς μέλανος.

§ 48. Ἔπαρε ἀπὸ τὴν φλοῦδαν τοῦ μελίου ἕως μίαν ὀκᾶν καὶ βάλε την εἰς ἀγγεῖον, ὁμοῦ καὶ νερὸν ἕως μία ἥμισυν ὀκᾶν, καὶ ἄφες τα νὰ μοσκεύσουν μίαν δύο ἑβδομάδας, καὶ ἂν θέλῃς βάλε τα καὶ εἰς τὸ νερὸν ἥμισυν ὀκᾶν· τρῖψον κικίδια δράμια δέκα καὶ καλακάνθι δράμια δεκαπέντε, καὶ βάνοντάς τα ὅλα ὁμοῦ εἰς τζουκάλιον ἢ εἰς χάλκωμα, ἂς βράσῃ ἕως οὗ νὰ μείνῃ τὸ ἥμισυ. Ἔπειτα στράγγισέ το μὲ ψιλὸν πανίον καὶ πλῦνον καὶ τὰ ἀποστραγγίσματα μὲ νερὸν δράμια δέκα, καὶ βάνοντάς το καὶ αὐτὸ εἰς τὸ μελάνι στράγγισέ το καὶ αὐτὸ μὲ ψιλὸν πανίον, καὶ οὕτω βάνοντάς το καθαρὸν τὸ μελάνι εἰς τὸ πρῶτον ἀγγεῖον ὁποῦ ἔβρασες, τρῖψον κομμίδι πολλὰ καθαρὸν δράμια δώδεκα καὶ βάλε το μέσα· βάζοντάς το εἰς τὴν φωτίαν ὀλίγον, ἕως νὰ ἀναλύσῃ (καὶ χωρὶς φωτίαν γίνεται καλλίτερον), καὶ οὕτω φυλάττοντάς το εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον γράφε ἀκωλύτως ὅπου θέλεις, ἐπειδὴ καὶ εἶνε πολλὰ καλὸ μέλαν.

Περὶ κατασκευῆς κινναβάρεως.

§ 49. Λάβε κιννάβαρι δράμια - - καὶ τρῖψον αὐτὸ εἰς μάρμαρον καλῶς τοσοῦτον, ὥστε βάνοντάς το εἰς τὴν γλῶσσάν σου νὰ φαίνεταί σοι ὡσὰν νερόν, καὶ συνάζοντάς το ἐπιτηδείως ἀπὸ τὸ μάρμαρον βάλε το εἰς καλαμάριον, καὶ τρίβοντας κομμίδι δράμ. καὶ κάντιον δράμ. βάλε τα νὰ ἀναλύσουν καὶ οὕτω γράφε. Καὶ εἰ μὲν δὲν γράφει πολλὰ κόκκινα, ποίησον οὕτως· ἄφες το νὰ κατασταλάξῃ καλῶς τὸ κιννάβαρι εἰς τὸν πάτον τοῦ καλαμαρίου, εἶτα χύσον εἰς ἄλλον ὀλίγον ἀπὸ τὸ νερὸν ὁποῦ ἀπομένει ὡσὰν κίτρινον καὶ φύλαξον αὐτό, τὸ δὲ ἐπίλοιπον ὁποῦ ἀπομένει εἰς τὸ καλαμάριον ἀνακάτωσον καὶ γράφε μερικὸν καιρόν· εἰ μὲν καὶ δὲν γυαλίζει πάλιν, ἔπαρε ἀπ' ἐκεῖνο τὸ νερὸν ὁποῦ ἔβγαλες καὶ βάνοντάς το μέσα γράφε ἀδιστάκτως.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ

ἤτοι περὶ τοῦ πῶς νὰ ἱστορίζῃς εἰς τὸν τοῖχον. καὶ πρῶτον περὶ ἀπὸ τί καὶ πῶς νὰ κατασκευάζῃς τὰ κονδύλια.

§ 1. Τὰ μὲν ἀνοικτάρια γίνονται ἀπὸ τὴν χαίτην, ἤγουν ἀπὸ τὰς τρίχας τοῦ ὄνου, καὶ ἀπὸ τὸν ἀστράγαλον τοῦ βωδίου καὶ ἀπὸ τὰς τρίχας τῶν αἰγῶν τὰς ἴσας, καὶ ἀπὸ τὴν σιαγόνα τοῦ μουλαρίου. Ποιήσεις δὲ ταῦτα οὕτως. Πέρασον τὰς τρίχας εἰς πτερὸν ἀετοῦ καὶ ποιεῖς ἀνοικτάρια ὁμοίως καὶ σαρκοστάρια καὶ ἄλλα ὅσα θέλεις· τὰ δὲ προπλαστάρια ποίησον ἀπὸ τὰς τρίχας τῶν χοίρων, δένοντάς τα μόνον εἰς ξύλον χωρὶς πτερόν, κήρωσε δὲ καὶ τὸ μπρισίμι ὁποῦ θέλεις νὰ τὰ δέσῃς. Οὕτω λοιπὸν γίνονται τὰ κονδύλια τῆς τοῦ τοίχου ἱστορίας.

Περὶ κατασκευῆς καὶ λαγαρισμοῦ ἀσβέστου.

§ 2. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ ἱστορίσῃς τοῖχον, διάλεξον ἄσβεστον καλὸν ὁποῦ νὰ εἶναι παχὺς ὡσὰν ὀξύγγι καὶ νὰ μὴν ἔχῃ πέτρες ἄκαυστες μέσα· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἀχαμνὸς καὶ ἔχει πέτρες μέσα ἄκαυστες, ποίησον οὕτω· πρῶτον κατασκεύασον μίαν καροῦταν ξύλινην τετράγωνην, καὶ ὑποκάτωθεν ταύτης ποίησον λάκκον μέγαν ὅσον θέλεις, καὶ παίρνοντας τὸν ἄσβεστον βάνε τον μέσα εἰς τὴν καροῦταν, καὶ χύνοντας νερὸν μέσα ὁποῦ νὰ πλεονάζῃ τοῦ ἀσβέστου, ἀνακάτωνέ τον ἐπιμελῶς μὲ τζάπαν, ἕως οὗ νὰ ἀναλύσῃ ὅλος, νὰ μείνουν μόνον αἱ πέτραι, καὶ βάνοντας εἰς τὸ στόμα τῆς καρούτας μίαν καλάθαν, ἄνοιξον τὸ στόμα αὐτῆς νὰ τρέχῃ τὸ γάλα εἰς τὴν καλάθαν καὶ νὰ ἀπομένουν καὶ πέτραι, καὶ χεόμενον τὸ γάλα μέσα εἰς τὸν λάκκον ἄφες το νὰ πήξῃ καλῶς, ἕως οὗ νὰ ἐβγάζῃς μὲ τὸ πτυάρι.

Περὶ τῆς κατασκευῆς ἀσβέστου καὶ βάψεως.

§ 3. Ἔπαρε ἀπὸ τὸν λαγαρισμένον ἄσβεστον καὶ βάλε εἰς κοπάναν μεγάλην, καὶ εὑρίσκοντας ἄχυρα ψιλὰ ἤγουν μεσαῖα καὶ ὄχι τὸν κονιορτὸν ἀνακάτωσέ τα μὲ τσάπαν· καὶ εἰ μὲν εἶναι πολλὰ πηκτός, βάλε νερὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν στάσιν του διὰ νὰ δουλεύεται, καὶ ἄφες το νὰ ἐργάζῃ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ ποιήσῃς τὴν ὄψιν.

§ 4. Ἔπαρε τὸ καλλίτερον τοῦ χυμένου ἀσβέστου καὶ βάλε το εἰς μικροτέραν κοπάναν, καὶ εὑρίσκοντας στουππία κοπανισμένα, ὁποῦ νὰ μὴν ἔχουν πολλὰ λινόξυλα,

στρίψε τα καὶ δίπλωσέ τα νὰ γένουν ὡς χοντρὸν σχοινίον, καὶ κόπτοντάς τα ἐπάνω εἰς ξύλον λεπτὰ κομμάτια, ὅσον δύνασαι, στοίβασέ τα νὰ ἀνοίξουν καὶ νὰ πέσουν τὰ λινόξυλα, καὶ συνάξας αὐτὰ εἰς κόσκινον τίναξον ἐπάνω τῆς κοπάνας λεπτὰ καὶ ἀνακάτωνέ τα με τὸ πτυάριον καὶ μὲ τὴν τζάπαν, καὶ πάλιν ποίησον ὡς τὸ πρῶτον πέντε καὶ ἓξ φοράς, ἕως νὰ ψιχιάσῃ ὁ ἄσβεστος, διὰ νὰ μὴν σκάζῃ εἰς τὸν τοῖχον. Εἰ θέλεις, κράτησον αὐτὰ εἰς τὸ ἕνα σου χέρι καὶ μὲ τὸ ἄλλον κρατῶντας σκοῦπαν τίναξέ τα νὰ πίπτουν ἐπάνω τοῦ ἀσβέστου, καὶ ἄφες τον νὰ ἐργάσῃ ὡς καὶ τὸν ἄλλον, καὶ οὕτω γίνεται ἡ ὄψις τοῦ τοίχου.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ βάλῃς εἰς τὸν τοῖχον νὰ ἱστορίσῃς καὶ πῶς νὰ σουβατίσῃς.

§ 5. Ὅταν θέλῃς, ὦ μαθητά, νὰ ἱστορίσῃς ἐκκλησίαν, κάμνει χρεῖα πρῶτον νὰ ἱστορίσῃς τὰ ὑψηλότερα μέρη, ἔπειτα (τὰ) κατώτερα· διὰ τοῦτο ἑτοίμασον πρῶτον τὴν σκάλαν, εἶτα ἔπαρε νερὸν εἰς ἀγγεῖον ἁπλωτόν, καὶ ῥίχνοντας μὲ χουλάριον βρέχε τὸν τοῖχον, καὶ ἂν εἶναι ὁ τοῖχος κτισμένος μὲ χῶμα, ξύσον τὸ χῶμα μὲ τὸ μιστρὶ ὅσον δύνασαι καὶ πάλιν βρέξον αὐτὸν μὲ τὸ νερὸν καὶ σουβάντισον. Εἰ δὲ εἶναι μὲ τοῦβλα, βρέξον αὐτὸν πέντε καὶ ἓξ φορές, καὶ βάλε καὶ ἄσβεστον χοντρον ἕως δύο δάκτυλα ἢ καὶ περισσότερον, διὰ νὰ βαστάξῃ ὑγρότητα νὰ δουλεύῃς· εἰ δὲ καὶ εἶναι μὲ πέτρες, βρέξον μόνον μίαν φορὰν ἢ καὶ δύο, καὶ βάλε καὶ ὀλιγώτερον ἄσβεστον, διότι ἡ πέτρα βαστᾷ ψύχραν πολλὴν καὶ δὲν στεγνώνει. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα σουβάντιζε τὸ βράδυ καὶ τὸ ταχὺ βάλε τὴν ὄψιν διὰ νὰ βαστᾷ, τὸ δὲ καλοκαίρι καθὼς σοῦ δώσει χέρι, καὶ βάνοντας τὴν ὄψιν ἴσασέ την καλῶς μὲ τὸν μαλᾶν καὶ ἄφες την ὀλίγον νὰ ψιχνιάσῃ καὶ μετέπειτα σχεδίασον.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ σχεδιάσῃς καὶ νὰ δουλεύῃς εἰς τὸν τοιχον.

§ 6. Ὅταν θέλῃς νὰ σχεδιάσῃς εἰς τὸν τοῖχον, πρῶτον ἴσασε τὸν τόπον καὶ μὲ διαβήτην ἤγουν πριέλι ξύλινον, βάνοντας εἰς τὸ ἕνα μέρος ἕνα μικρὸν κονδύλιον διὰ νὰ σημαδεύῃς τὰ μέτρα καὶ νὰ γυρίζῃς καὶ τὰ στεφάνια, καὶ παίρνοντας ὤχραν σχεδίασον με τὸ κονδύλιον πρῶτον νερουλὰ καὶ ὕστερον ἄνοιξον μὲ τὴν ἴδιαν ὤχραν, καὶ ἂν δεν ἔλθῃ εἰς τὸ σχέδιον καλά, ἄνοιξον αὐτὸ πάλιν μὲ λευκὸν ὀξὺ καὶ γύρισον καὶ το στεφάνιον καὶ στίλβωσον καλῶς τὸν κάμπον, καὶ εὐθὺς βάλε τὸ μαῦρον· εἶτα στίλβωσον το φόρεμα καὶ πρόπλασον αὐτό· ὅμως βλέπε ἀπὸ μίαν ὥραν γληγορώτερα νὰ τελειώσῃς ὅσον ἐστίλβωσες, διότι ἐὰν πολὺ ἀργήσῃς κάμνει τσίπα καὶ δὲν πίνει τὲς βαφὲς καὶ ὕστερον πίπτουν· εἰ δὲ καὶ ἀργήσῃς, στοχάσου ἐκεῖ ὁποῦ δὲν πίνει τὴν βαφὴν κτύπα το με τὸ μιστρί, καὶ ὕστερον βάλε τὴν βαφὴν καὶ οὕτω δὲν πίπτει· ὁμοίως στίλβωσον καὶ το πρόσωπον καὶ σημάδευσέ το (μὲ τὸ) μιστρὶ ἢ μὲ ψηφὶ ἢ μὲ κόκκαλον, ὁποῦ νὰ ἔχῃς ἐπὶ ταυτοῦ ὡσὰν μαχαίρι· μετ᾽ αὐτὸ χάραξον καὶ τὰ φορέματα, πρόπλασον καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ (ἂν) ἀργήσῃς καὶ πιάσῃ (ἡ) τζίπα τους, ποίησον ὡς ἐδηλώθη ἀνώτερα.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι ψιμύθιον τοῦ τοίχου.

§ 7. Ἐρευνῶντας να εὕρῃς παλαιὰν ἀσβεστηρίαν ἕως πενήντα χρονῶν, καὶ ἂν τύχῃ καὶ ἔμεινεν ὀλίγη ἄσβεστος ἀφ᾽ οὗ τὴν ἔκαυσαν, ἡ ὁποία βρέχεται ὅλον τον χειμῶνα, το δὲ καλοκαίρι καίει την ὁ ἥλιος· ἀπ᾽ αὐτὴν λοιπὸν διάλεξον καὶ τρῖψον καὶ γίνεται ψιμύθιον καλὸν διὰ τὸν τοῖχον. Εἰ δὲ καὶ δὲν εὕρῃς ἀπ᾽ αὐτήν, ἔπαρε ἀπο παλαιὰ σουβαντίσματα, ὁποῦ νὰ εἶναι ἀπὸ παλαιὰν ἱστορίαν, καὶ ξύνοντας καλῶς τὰς βαφὰς τρῖψον οὕτω ξηρὸν ὀλίγον εἰς μάρμαρον· εἶτα βάνοντάς το εἰς μουσοῦρι γέμισον αὐτὸ νερὸν καὶ ἄφες αὐτὸ νὰ κατασταλάξῃ, καὶ στράγγισον αὐτο μία κα δύο φορές.

ἕως οὗ νὰ ἔβγῃ μὲ τὸ νερὸν και τὸ στουππὶ καὶ τὸ ἄχυρον ὅλον· εἶτα τρῖψον αὐτὰ καλὰ καὶ γίνεται ψιμύθιον καλόν. Εἰ δὲ καὶ δὲν εὕρῃς οὔτε ἀπ' αὐτά, ποίησον οὕτως· ἔπαρε ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἄσβεστον ὁποῦ δουλεύεις καὶ βάλε την νὰ ξηρανθῇ εἰς τὸν ἥλιον· εἶτα καῦσον αὐτὴν ἐπὶ πολὺ εἰς φοῦρνον ἢ εἰς φωτίαν, καὶ τρίβοντας αὐτὴν δούλευε, ὅμως δοκίμαζέ την εἰς τὴν γλῶσσάν σου· καὶ εἰ μὲν πικρίζουν ἢ στυφίζουν ὡσὰν τὸν ἄλλον ἀσβέστην ὁποῦ σουβαντίζεις, ἄφες τα, ὅτι τζιπώνουν καὶ δὲν δουλεύονται· εἰ δὲ καὶ δὲν πικρίζουν, ἀλλ' εἶναι ὡσὰν χῶμα, δούλευέ τα ἀδιστάκτως.

Περὶ ὅπου θέλεις νὰ σαρκώνῃς.

§ 8 Ἔπαρε πλάκα πρασίνι δράμια - - καὶ ὤχραν βαθεῖαν δράμια - - καὶ ἀπὸ τὸ ψιμύθιον τοῦ τοίχου δράμια - - καὶ τρῖψον αὐτὰ καλῶς καὶ πρόπλαθε ὅπου θέλεις νὰ σαρκώσῃς.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ δουλεύῃς καὶ περὶ ἀνοίγματος ὀμματοφρυδίων καὶ ὅσων ἄλλων μελῶν σαρκώνονται.

§ 9. Ἔπαρε οὔμβραν ἢ μαῦρον καὶ ἄλλο τόσον μαῦρο ὀξὺ καὶ ἀνακάτωσέ τα καὶ ἄνοιγε ὀμμάτια, μύτας, χεῖρας καὶ πόδας, καὶ εἰς τὲς δύναμες βάλε μόνον οὔμβραν ἢ μαῦρον, εἰς δὲ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν βάλε μαῦρον ψιλόν, ὁποῦ τὸ μαζώνουν ἀπὸ τὸν καπνόν [1] τοῦ δαδίου, διότι ἂν βάλῃς ἀπ' αὐτὸ ὁποῦ δουλεύεις εἰς τοὺς κάμπους καὶ εἰς τὰ φορέματα, ἐβγαίνει.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι σάρκα τοῦ τοίχου.

§ 10. Βάλε ψιμύθιον τοῦ τοίχου δράμια - - καὶ ὤχραν Θασίτικην δράμια - -, καὶ βόλον δράμια - - εἰς μάρμαρον καὶ τρῖψον αὐτὰ ἐπιμελῶς. καὶ οὕτω γίνεται σάρκα καλή.

Περὶ τοῦ γλυκασμοῦ.

§ 11. Ἔπαρε ἀπὸ τὴν ἰδίαν σάρκα καὶ προπλασμὸν καὶ ἀνακατώνοντάς τα σαρκωνε ὡς καὶ εἰς τὴν εἰκόνα· εἰ δὲ καὶ θέλεις ὀγλήγορα, πρῶτον σάρκωσε τὰ θεμέλια μὲ σάρκα καὶ τὰ λεπτώματα λέπτυνε μὲ γλυκασμὸν καὶ μὲ σάρκα, καὶ οὕτω γίνεται ὀγλήγορα.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ βάνῃς τὸ κοκκινάδι.

§ 12. Εἰς μὲν τοὺς νέους ἀνακάτωνε βόλον καὶ σάρκα καὶ βάλε κοκκινάδι καὶ κάμνε καὶ τὰ χείλη καὶ στόματα, εἰς δὲ τοὺς γέροντας βάλε πρῶτον ὤχραν λεπτὴν καὶ ὕστερον βόλον, καὶ οὕτω γίνονται κατὰ τὸ πρέπον· τὰ δὲ μαλλία καὶ γένεια ποίει ὡς προερμηνεύθης εἰς τὰς εἰκόνας.

Περὶ τοῦ τοίχου καὶ νὰ μὴν μαυρίζῃ.

§ 13. Εἰ εἶναι ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ὁ τοῖχος καὶ κτυπᾷ τον ὁ ἀέρας μὴ βάλῃς ὁλοτελῶς κιννάβαρι, διότι μαυρίζει, ἀλλὰ βάλε λευκὸν ὀξύ· εἰ δὲ καὶ εἶναι ἔσωθεν τοῦ ναοῦ, βάλε ψιμύθιον τοῦ τοίχου καὶ ὤχραν Πολίτικην ἀπὸ ὀλίγα, καὶ οὕτω δουλεύοντας δὲν μαυρίζει.

1 Ἐν τῷ κώδ. "καμπανου", Πρβλ. σ. 40, § 61.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ λαματίζῃς τὸ λαζοῦρι εἰς τὸν τοῖχον.

§ 14 Βάλε τὸ λαζοῦρι εἰς τὴν πλάκαν, βάλε δὲ καὶ ὀλίγον λουλάκι ἀπὸ τὸ λεγόμενον χίντι, διότι τὸ λαχοῦρι μοχλιάζει εἰς τὸν τοῖχον· καὶ ὅσον ἔβαλες λουλάκι, βάλε καὶ ἄλλο τόσον ψιμύθιον τοῦ τοίχου καὶ τρῖψον αὐτὰ καλῶς καὶ σύναξον αὐτὰ εἰς καυκίον· καὶ πρῶτον πρόπλαθε βαθὺ λινὸν καὶ ἄνοιγέ το μὲ μαῦρον καὶ λαμάτιζε μὲ τὸ λαζοῦρι· λαματίζεται καὶ εἰς τὴν μαυροούμπραν καὶ εἰς τὸ ὀξὺ μαῦρο.

Εἰς τὸν τοῖχον ποῖαι δουλεύονται.

§ 15. Τὸ ψιμύθιον τῆς εἰκόνος καὶ τὸ τζιγκιάρι καὶ τὸ λαζοῦρι καὶ ἡ λάκκα καὶ τὸ ἀρσενίκι, τοῦτα ὅλα δὲν τὰ δουλεύουν εἰς τὸν τοῖχον. Τὴν πλάκα, τὸ πρασίνι, πρόσεχε νὰ μὴν προπλάσῃς ἁγνὸν πώποτε· μόνον κατασκεύαζε λευκὸν λάμα καὶ πρῶτον πρόπλαθε λινὸν καὶ ὕστερον ἐπάνω τοῦ λινοῦ πρόπλαθε τὸ λάμα καὶ ἄνοιγε καὶ ἰσκίωνέ το μὲ τὸ ἴδιον πρασίνι, καὶ λαμάτιζέ το μόνον μὲ ἕνα λάμα καὶ εὐθὺς τὴν ψιμύθιαν· λαμάτιζε αὐτὸ ἁγνὸν ἐπάνω εἰς τὸ κολόρι καὶ εἰς ἄλλες βαφές, καθὼς τὸ ἔχει καὶ ὁ Φράγκος· ὁμοίως καὶ τὲς ἄλλες βαφὲς λευκὰς πρόπλαθέ τες.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ κάμῃς στεφάνια σηκωτὰ εἰς τὸν τοῖχον.

§ 16. Ἀφοῦ σχεδιάσῃς τὸν ἅγιον, γύρισον τὸ στεφάνιον αὐτοῦ μὲ διαβήτην· εἶτα παίρνοντας ὄψιν βάλε καὶ σήκωσε τὸ στεφάνιον· μόνον πρόσεχε νὰ μὴν πλακώσῃ τὰ μαλλία· εἶτα κόλλησον χρυσαφοχάρτια ἐπάνω εἰς ὅσον ἐσήκωσες, διὰ νὰ μὴν φαίνεται ὁ ἀσβέστης ὁλότελα, καὶ γύρισον δεύτερον μὲ τὸν διαβήτην ἐπάνω εἰς τὰ χαρτία νὰ σημαδεύσῃς τὸ στεφάνιον, καὶ τότε παίρνοντας τὸ ξύλον ὁποῦ ἔχεις σκαλισμένον βάλε μὲ προσοχὴν τὸ γύρισμα τοῦ διαβήτου· καὶ βάνοντας τὸ πάτωμα κτύπα το μὲ τὸ σκεπάρνι, διὰ νὰ τυπώνεται, καὶ οὕτω γύρισον αὐτὸ γύρωθεν τοῦ στεφανίου· εἶτα ἐβγάνοντας τὰ χαρτία ἴσασον τὴν ὄψιν ἀπὸ τριγύρου μὲ τὸ μιστρὶ καὶ γύρισον αὐτὸ μὲ ψιμύθιον καὶ μὲ τὸ ὀξύ, καὶ ἄφες το νὰ στεγνώσῃ διὰ νὰ βάλῃς μάλαγμα μὲ τὸ μουρδέντιον.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ βάλῃς λαζοῦρι εἰς τὸν τοῖχον.

§ 17. Ἔπαρε πίτυρα καὶ πλύνοντάς τα στράγγισέ τα, τὸ δὲ νερὸν ἐκεῖνο βάλε το νὰ κατακαθίσῃ καὶ χύνοντάς το, ἕως οὗ νὰ μείνῃ τὸ πηκτόν, καὶ βάλε το νὰ βράσῃ· μετὰ δὲ τὸ βράσιμον ἀνακατώνοντας μὲ τὸ λαζοῦρι βάλε εἰς τοὺς κάμπους τοῦ τοίχου. Πολλοὶ λέγουσιν, ὅτι τὸ νερὸν ὁποῦ πλύνουν τὰ πίτυρα χύνοντές το βάλλουν ἄλλο δεύτερον καὶ βράζει μὲ τὰ πίτυρα ἐπὶ πολὺ τῆς ὥρας· εἶτα στραγγίζοντές το γίνεται φασὶ καλὴ κόλλα· σὺ δὲ εἰ θέλεις δοκίμασον αὐτήν· ὅμως βλέπε καλῶς, ὅταν βάνῃς λαζοῦρι, νὰ εἶναι ὁ τοῖχος πολλὰ ξηρός.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ ποιήσῃς μουρδέντιον διὰ νὰ χρυσώσῃς.

§ 18 Ἔπαρε σουλιγένι δράμια 30 καὶ ὤχραν ψιλὴν δράμια 3 καὶ ὄστρανθυ[1] δράμια 3 καὶ τζιγγιάρι δράμιον 1 καὶ ψιμύθιον δράμ. 1. Ταῦτα πάντα ξηρὰ τρῖψον καλῶς εἰς μάρμαρον χωρὶς ἄλλο τίποτες· εἶτα συνάξας αὐτὰ ἐκ τοῦ μαρμάρου βάλε τα εἰς χαρτίον, καὶ ὅταν θέλῃς νὰ χρυσώσῃς, βάλε ἀπ' αὐτοῦ εἰς πινάκιον ὅσον νὰ σοῦ φθάσῃ εἰς τὸ νὰ κάμῃς τὴν ὑπηρεσίαν σου· ἢ ἂν θέλῃς βάλε μόνον σουλιγένι ξηροτριμμένον· εἶτα βράσον μπεζίρι, ἕως οὗ νὰ πήξῃ νὰ γένῃ ὡσὰν μέλι, καὶ ὅση εἶναι ἡ βαφὴ βάλε

1 Οὕτως ἐν τῷ κώδικι, παρὰ δὲ τῷ Διονυσίῳ "ὄστρακ[illegible]" ἴδε σ. 42, § 69.

καὶ ἄλλο τόσον μπεζίρι βρασμένον, καὶ ἀνακάτωσέ τα οὐ πολὺ μὲ ἕνα ξύλον, ἢ μὲ τὸ δάκτυλόν σου, ἕως ὁποῦ νὰ ἑνωθοῦν· καὶ τότε ἄλειψον τὰ στεφάνια τῶν ἁγίων εἰς τὸν τοῖχον καὶ χρύσωσον. Ὁμοίως καὶ εἴ τι ἄλλο βούλει νὰ χρυσώσῃς, ἢ πετζὶ ἢ γιαλὶ ἢ μάρμαρον, ἐντὸς ἢ ἐκτός, ἄλειψον αὐτὰ πρότερον μὲ τὸ μουρδέντιον, εἶτα χρύσωσον αὐτά. Ὅταν δὲ θέλῃς νὰ χρυσώσῃς πορί, πότισέ το λινέλι εἰς τὸν ἀέρα μίαν φοράν, καὶ ἄφες αὐτὸ νὰ στεγνώσῃ ἡμέρας τρεῖς· εἶτα ἀλείψας αὐτὸ μὲ τὸ μουρδέντιον ἄφες το νὰ στεγνώσῃ καὶ χρύσωσον ἐπάνω εἰς αὐτό· καὶ εἰ μὲν εἶναι ἔξω, ποίησον οὕτως· εἰ δὲ εἶναι μέσα, χρύσωσον μὲ κόλλαν. Ὁμοίως ποίει καὶ εἰς σίδηρον καὶ εἰς χάλκωμα καὶ εἰς μόλυβδον· τὸ δὲ πανίον πότισον πρῶτον κόλλαν εἰς ὅσον τόπον μέλλει νὰ πέσῃ τὸ μάλαγμα, εἶτα ἄλειψον αὐτὸ μουρδέντιον καὶ χρύσωσον καὶ γίνεται καλὸν ὡς θέλεις· ὅμως βλέπε νὰ μὴν ἀνακατώσῃς πολὺ μουρδέντιον, ὅτι τὴν ἄλλην ἡμέραν πήζει καὶ δὲν δουλεύεται.

Περὶ τοῦ πῶς νὰ βάνῃς μάλαγμα εἰς τὸν τοῖχον, εἰς τὰ στεφάνια καὶ ὅπου θέλεις.

§ 19. Τελειώνοντας τὴν ἱστορίαν, ὦ μαθητά, ἄφες την νὰ στεγνώσῃ καλά· ἔπειτα ποίησον μουρδέντιον, ὅσον ἀπεικάζεις ὁποῦ νὰ σοῦ φθάνῃ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν σου, καὶ ἄλειψον τὰ στεφάνια τῶν ἁγίων· ποίησον δὲ καὶ ἄστρα. Ὅμως βλέπε νὰ μὴν κάμῃς τὰ ἄστρα πρὶν νὰ βάλῃς τὸ λαζούρι, διότι ἂν τὰ βάλῃς ὑστερώτερα ἀπὸ τὸ λαζούρι, κατὰ τὴν ὥραν γίνονται· ὅμως ὕστερα πίπτουν. Ἀφοῦ λοιπὸν κάμῃς τὰ ἄστρα καὶ ἄλλο εἴ τι βούλεσαι, ἄφες νὰ ψιχνιάσουν ὀλίγον· εἶτα δοκίμασον τοιουτοτρόπως· ἄγγισον τὸν δάκτυλόν σου, καὶ εἰ μὲν κολλᾷ καὶ σύροντάς τον ὀπίσω δὲν παίρνει μουρδέντιον (διότι ἐτζίπωσε), τότε κόψον τὸ μάλαγμα μὲ ὅλον τὸ χαρτίον μὲ ψαλίδιον εἰς ὅ τι κομμάτια σοῦ κάμνουν χρεία, καὶ οὕτω σηκώνοντας τὸ μάλαγμα μὲ ὅλον τὸ χαρτίον βάνε το εἰς τὸν τόπον ὁποῦ κάμνει χρεία μὲ προσοχήν, διὰ νὰ μὴ στραβώνῃ, καὶ πατῶντας μὲ τὰ δάκτυλά σου τὸ χαρτίον μὲ ἐπιτηδειότητα ἐλαφρά, διὰ νὰ κολλήσῃ τὸ μάλαγμα, ἔβγανε ὀπίσω τὸ χαρτίον καὶ καθάριζέ το μὲ τὸ λαγοπόδι· καὶ εἰ μὲν ἔχει καμμίαν τρύπαν, ἔπαιρνε μὲ τὸ λαγοπόδι, καὶ βάνοντας ἐπάνω κολλᾷ καὶ γίνεται καλόν. Οὕτω χρύσωσον καὶ ἄλλον εἴ τι θέλεις, ἢ ἄστρα ἢ χρυσοκονδύλιον· ὅταν σύρνῃς μὲ τὸ μουρδέντιον εἰς τὸν τοῖχον τὲς χρυσοκονδυλίες, βάνοντας ὀλίγον νέφτι σύρνει καὶ τοιουτοτρόπως λαμβάνει τέλος ἡ ἱστορία.

Ἡμεῖς μὲν τὸ κατὰ δύναμιν διαφόρους ἐγράψαμέν σοι ἑρμηνείας· σὺ δέ, ὦ φιλόπονε, ἔκλεξον ὁποίαν θέλεις.

Ἐπίλογος πρὸς τὸν φιλόπονον μαθητήν.

§ 20. Γίνωσκε, ὦ φιλομαθὴς μαθητά, πῶς ἀνίσως θέλεις ἐπιχειρισθῇς αὐτὴν τὴν τέχνην, πρῶτον πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ εὕρῃς ἔμπειρον διδάσκαλον εἰς αὐτήν· εἰ δὲ καὶ δὲν ἐπιτύχῃς, πρέπον εἶναι εὑρίσκοντας ἀρχέτυπα αὐτῆς τῆς τέχνης νὰ κοπιάσῃς ἱκανὸν καιρὸν σχεδιάζοντας μὲ τὰ μέτρα, ὁποῦ ἑρμηνεύσαμέν σοι, διὰ νὰ μάθῃς τὰ σχήματα καλώτατα· ἔπειτα νὰ ὑπάγῃς εἰς παλαιὰς ὑπὸ τοῦ Πανσελήνου ἐκκλησίας ἱστορισμένας, διὰ νὰ ἐβγάλῃς ἀνθίβολα, καθὼς σοῦ ἑρμηνεύσαμεν· πάλιν νὰ μὴν κάμῃς τὸ ἔργον σου ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἀνεπιμελῶς καὶ ἀνευλαβῶς, ἀλλὰ μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ, ὡς ἱερὸν καὶ θεῖον ἔργον. Πρόσεχε οὖν, ἀφ' οὗ ἐκβάλῃς τὸ ἀνθίβολον κἂν τε ἀπὸ τοῖχον κἂν τε ἀπὸ εἰκόνας, νὰ πλύνῃς καλῶς τὸ ἀρχέτυπον μὲ καθαρὸν σφογγάριον, διὰ νὰ καθαρίσῃς τὴν μαυράδαν ὅλην· διότι, ἂν δὲν τὸ πλύνῃς, παρευθὺς ἀπομένει ἡ μαυράδα ἐπάνω καὶ ὕστερον πλέον δὲν καθαρίζεται, καὶ οὕτω θέλεις ὑποπέσει εἰς τὸ τῆς ἀνευλαβείας καὶ ἀτιμίας ἔγκλημα καὶ ὡς παρορῶν ἐν ἀφοβίᾳ καὶ καταφρονῶν τὰς θείας (εἰκόνας) ἀπολογηθήσῃ· ἐπειδή, ὥσπερ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον ἡ τιμὴ

τῆς εἰκόνος πρὸς τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον. Ταύτην δὲ τὴν μικράν μου καὶ ταπεινὴν νουθεσίαν καὶ παραγγελίαν, ὦ φιλότης, ἐν ἀγάπῃ ἐνθέῳ καὶ εἰλικρινεῖ φιλαδελφίᾳ ποιούμενος, φοβούμενος τὸ κρῖμα, διότι καὶ ἐγὼ ηὗρα εἰς πολλοὺς τόπους, ὅπου τινὲς τῶν ζωγράφων εἶχαν ἐκβαλμένα ἀνθίβολα, οἵτινες, οὐκ οἶδ' ὅπως εἴτε ἀμαθίᾳ εἴτε ἀνευλαβείᾳ καὶ ἀφοβίᾳ κρίματος φερόμενοι, δεν ἔπλυναν παρευθὺς τὰς εἰκόνας, ἀμὴ τὰς ἄφησαν οὕτω μαυρισμένας· τὰς ὁποίας παντοιοτρόπως ἠθέλησα νὰ τὲς πλύνω καὶ νὰ τὲς καθαρίσω καὶ δὲν ἐδυνήθην. Εἰ δὲ καὶ ἡ εἰκὼν, ὁποῦ θέλεις νὰ ἐκβάλῃς ἀνθίβολον, τύχῃ καὶ εἶναι παλαιὰ καὶ δὲν φαίνονται αἱ κονδυλίαι, ἢ εἶναι ὁ γύψος σεσαπρωμένος καὶ φοβεῖσαι νὰ τὴν πλύνῃς, διὰ νὰ μὴν χαλάσῃ ποίησον οὕτω· πρῶτον μπάλωσον αὐτὴν, εἶτα βερνίκιασον καὶ οὕτως ἔκβαλε τὸ ἀνθίβολον καὶ μετὰ ταῦτα πλῦνον αὐτὴν καλῶς καὶ ἐπιμελῶς κατὰ τὴν προγραφεῖσάν σοι ἑρμηνείαν. Ἰδοὺ τοίνυν σὺν Θεῷ τὰ ὅσα ἐδυνήθην ἀφθόνως ἑρμήνευσά σοι καὶ φιλαλήθως· σὺ δέ, ὦ ἀγαπητέ, πρόσεχε καλῶς μὴ φειδόμενος κόπου πόνου τε καὶ ἱδρῶτος, ἀλλὰ μεθ' ὅσης πλείστης ἐπιμελείας, πόθου δὲ καὶ προθυμίας νὰ ἐκπαιδευθῇς καὶ νὰ μάθῃς αὐτὴν τὴν τέχνην ἐντελέστατα· διότι αὐτὸ τὸ ἔργον εἶναι θεῖον, ἢ καὶ μᾶλλον εἰπεῖν θεοπαράδοτον. Καὶ τοῦτο εἶναι πασίδηλον καὶ ἀπὸ ἄλλα πολλά, ἐξαιρέτως δὲ ἀπὸ τὴν ἀχειροποίητον καὶ σεβασμίαν εἰκόνα, ὁποῦ αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκμάξας τὸ πανάγιον αὐτοῦ πρόσωπον ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἐν Ἐδέσσῃ Αὔγαρον τὸ ἐν τῷ ἁγίῳ μανδηλίῳ θεῖον αὐτοῦ ἐκτύπωμα· ἀλλ' ὅτι καὶ τῇ ὑπεράγνῳ μητρὶ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου τὸ τοιοῦτον καλὸν εὐλαβὲς καὶ πάντιμον ἔργον εὐαπόδεκτον καὶ ἀρεστὸν ἐφάνη, γνωστόν ἐστι τοῖς πᾶσιν, ὅτε ἐπηυχήθη καὶ εὐλόγησε τὸν πανεύφημον ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν διὰ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, εἰποῦσα τὸ "Ἡ χάρις τοῦ ἐξ ἐμοῦ τεχθέντος δι' ἐμοῦ μετ' αὐτῶν". Οὐ μὴν δὲ ἀλλ' ἔτι καὶ ἀπὸ τὰ ἄπειρα θαύματα, ὁποῦ ἐτέλεσαν καὶ ἐκτελοῦν καὶ αἱ δεσποτικαὶ καὶ θεομητορικαὶ σεβάσμιαι εἰκόνες καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων πάντων, ἀποδείκνυται ὅτι τοῦτο τὸ ἔργον τῆς ζωγραφικῆς τέχνης εὐπρόσδεκτον θεάρεστον καὶ τίμιον εἶναι. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὅσοι εὐλαβῶς ἐπιμελῶς τε καὶ ἐπιπόνως τοῦτο ἐργάζονται, χάριν καὶ εὐλογίαν θεόθεν λαμβάνουσιν· ὅσοι δὲ φιλοχρηματίας χάριν πλεονεκτοῦντες ἀνευλαβῶς καὶ ἀνεπιμελῶς τοῦτο ἐπιχειρίζονται, προσεχέτωσαν καλῶς καὶ πρὸ τοῦ τέλους μεταμεληθήτωσαν, ἐνθυμούμενοι καὶ φοβούμενοι τὴν τοῦ φιλαργυρίᾳ περιπεσόντος καὶ ὁμοτρόπου αὐτοῖς Ἰούδα ἐν τῷ τῆς γεέννης πυρὶ τιμωρίαν· ἧς ῥυσθείημεν πάντες οἱ εὐσεβεῖς ταῖς πρεσβείαις τῆς ὑπερενδόξου Θεοτόκου, τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

καὶ περὶ σχημάτων καὶ ἐπιγραμμάτων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἐκ πολλῶν παλαιῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἱστορισμένων συλλεχθεῖσα.

§ 1. Ὅταν, ὦ φιλότης, βουληθῇς νὰ ἱστορίσῃς ἐκκλησίαν ἐπάνω εἰς τὴν τρούλαν τοῦ κουμπέ, πρῶτον ποίησον κύκλον καὶ ἱστόρισον ἔσωθεν αὐτοῦ τὸν Χριστὸν μετὰ Εὐαγγελίου ἐπὶ στήθους, γράφων καὶ ἐπιγραφὴν IC XC ὁ Παντοκράτωρ· γύρωθεν δὲ γράφε οὕτως· "Ἐξ οὐρανοῦ ἐπίβλεψον, ὁ Κύριος· ἴδε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν οἰκουμένην". Ἄλλο· "Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά σου". Εἰς τὸν γῦρον δὲ ἱστόρισον τὴν Παναγίαν, γράφων ἐπιγραφὴν τοιαύτην· ΜΗΡ ΘΥ. Εἶτα τὸν τίμιον Πρόδρομον, ἐπιγράφων οὕτως· "Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος". Ἔπειτα ἐννέα τάγματα. Ἀγγέλους. Ἀρχαγγέλους. Δυνάμεις, Ἐξουσίας, Ἀρχάς, Κυριότητας, Θρόνους, Ἑξαπτέρυγα καὶ Πολυόμματα κράζοντα καὶ λέγοντα· "Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαώθ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ ὢν καὶ διαμένων". Καὶ κατωτέρω γύρωθεν τοὺς προφήτας κρατοῦντας ἐν χερσὶ χάρτας ἀνοικτοὺς γεγραμμένους καὶ λέγοντας· ὁ προφήτης Ὠσηὲ γέρων στρογγυλογένης λέγων, "Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, Ἅδη, τὸ νῖκος":

Ὁ προφήτης Ἰωήλ, μαυροδιχαλογένης, μαδαροπώγωνος, λέγει· "Ἐξεγειρέσθω καὶ ἀναβαινέτω πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰωσαφάτ".

Ὁ προφήτης Ἀμώς, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· "Οὐαὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἡμέραν Κυρίου, καὶ αὕτη ἐστὶ σκότος καὶ οὐ φῶς".

Ὁ προφήτης Ἀβδιού, μιξοπόλιος, λέγει· "Ὃν τρόπον ἐποίησας, οὕτως ἔσται σοι· τὸ ἀνταπόδομά σου ἀνταποδοθήσεταί σοι εἰς κεφαλήν σου".

Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς, γέρων φαλακρός, στρογγυλογένης, λέγει· "Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου καὶ εἰσήκουσέ μου ἐκ κοιλίας Ἅδου".

Ὁ προφήτης Μιχαίας, νέος μουστακίζων, λέγει· "Καὶ στήσεται καὶ ὄψεται καὶ ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύι Κύριος".

Ὁ προφήτης Ναούμ, γέρων κοντογένης, λέγει· "Ἀπὸ προσώπου Κυρίου τίς ὑποστήσεται καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ":

Ὁ προφήτης Ἀββακούμ, νέος ἀγένειος, λέγει· "Περιέβαλεν ἀμέλης ἐξ ἀδικίας μετὰ δυνάμεώς σου τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἁμαρτωλῶν".

Ὁ προφήτης Σοφονίας, γέρων κοντογένης, λέγει· "Φωνὴ ἡμέρας Κυρίου πικρὰ καὶ σκληρά· λέλεκται σὺν αὕτη ἡμέρα σάλπιγγος".

Ὁ προφήτης Ἀγγαῖος, μιξοπόλιος διχαλογένης, λέγει· "Ἐγὼ σείσω τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων".

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας, νέος ἀγένειος, λέγει· "Ζῇ Κύριος ὁ Θεός μου καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· οὐκ ἔσται φῶς καὶ ὄψεσθε τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν".

Ὁ προφήτης Μαλαχίας, νέος ἀγένειος, λέγει· "Ἰδοὺ ἡ ἡμέρα Κυρίου ἔρχεται ὡς κλίβανος καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται ἀλλογενεῖς πάντες οἱ ποιοῦντες τὴν ἀνομίαν".

Ὁ προφήτης καὶ μεγαλοφωνότατος Ἠσαΐας ἐσκιασμένος, γέρων μακρογένης λέγων· "Θεοῦ σωτηρίας κυρίου ἔπαρσις· ἰδοὺ ἡ ἡμέρα Κυρίου ἔρχεται ἀνίατος θυμοῦ καὶ ὀργῆς θεῖναι τὴν οἰκουμένην ἐν κρίσει".

Ὁ προφήτης Δαβίδ, γέρων στρογγυλογένης, λέγει· "Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας".

Ὁ προφήτης Γεδεὼν ὅμοιος τοῦ προφήτου Ἠσαΐου.

Ὁ προφήτης καὶ βασιλεὺς Σολομὼν νέος ἀγένειος λέγων· "Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν, χείλη δὲ ἀνδρῶν ἐπίστανται χάριτας".

Ὁ προφήτης Δανιήλ, νέος ἀγένειος, λέγει· "Ἐγὼ Δανιὴλ ἐθεώρουν, ἕως οὗ ἐτέθησαν θρόνοι εἰς κρίσιν καὶ ὁ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισεν".

Ὁ προφήτης Ἱερεμίας, γέρων κοντογένης οὐ πολλά, λέγων· "Ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με λέγων· Πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐκ κοιλίας μητρός σου ἐπίσταμαί σε, καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγίακά σε".

Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ, γέρων ὀξυγένης λέγων· "Τάδε λέγει Κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραήλ· πέρας ἥκει".

Ὁ προφήτης Ἠλίας, γέρων ἀσπρογένης, ὅμοιος τοῦ προφήτου Ἱερεμία, λέγει· "Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων".

Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος, φαλακρός, βουρλογένης, λέγει: "Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή μου· εἰ ἐγκαταλείψω σε".

Οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί. Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστὴς ὅμοιος ἀνθρώπῳ γράφει· "Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ".

Μᾶρκος ὁ Εὐαγγελιστὴς ὅμοιος λέοντι γράφων οὕτως· "Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου".

Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς ὅμοιος μόσχῳ γράφων οὕτως· "Ἐπειδή περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων".

Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς ὅμοιος ἀετῷ γράφων οὕτως· "Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος".

Γύρωθεν σταυροειδῶς εἰς τὲς καμάρες τὸ ἅγιον Μανδήλιον, τὸ ἅγιον Κεράμιον, τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ τὸν Χριστὸν μέσα εἰς κλῆμα λέγοντα οὕτως εἰς χάρτην ἀνοικτόν· "Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ".

Καὶ εἰς τοὺς κλάδους τοῦ κλήματος οἱ ο' ἀπόστολοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι αὐτοί·

Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος, υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ Μνήστορος, ὅστις ἐγένετο πρῶτος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ.

β'. Βαρνάβας ὁ καὶ Ἰωσῆς, γράψας τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον, ὃς ἐν Ῥώμῃ κηρύξας μετὰ Παύλου ἐγένετο Μεδιολάνων ἐπίσκοπος, λιθοβοληθεὶς εἰς Κύπρον. Μιξοπόλιος.

γ'. Μᾶρκος ὁ Εὐαγγελιστής, μαθητὴς γενόμενος τοῦ ἀποστόλου Πέτρου· συνέγραψε δὲ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον· τυραννισθεὶς καὶ καυθεὶς τελειοῦται εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

δ'. Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ ἰατρός, συγγραψάμενος τὸ ἴδιον Εὐαγγέλιον, ἑρμηνεύοντας ὁ μακάριος Παῦλος, ἔτι δὲ καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, καὶ πρῶτος ζω-

γραφήσας τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου· εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας τελειοῦται ἐν εἰρήνῃ, γενόμενος ὀγδοήκοντα χρόνων.

ε'. Θαδδαῖος, ὅστις ἐκόμισε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Χριστοῦ ἐν Ἐδέσσῃ πρὸς τὸν Αὔγαρον καὶ βαπτίσας αὐτὸν, νέος ἀγένειος· ἐτελειώθη ἐν εἰρήνῃ.

ϛ'. Φίλιππος, εἷς τῶν ἑπτὰ διακόνων, ὁ καὶ τὸν εὐνοῦχον βαπτίσας· ἐγένετο ἐπίσκοπος ἐν Τράλλεσι τῆς Ἀσίας· νέος μαυροκοντογένης· ἐτελειώθη ἐκεῖ μὲ τὰς τέσσαράς του θυγατέρας.

ζ'. Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς καὶ ἀρχιδιάκονος, εἷς τῶν ἑπτὰ καὶ τῶν ἑβδομήκοντα· νέος ἀγένειος.

η'. Πρόχορος, εἷς τῶν ἑπτὰ καὶ τῶν ἑβδομήκοντα, ἐγένετο ἐπίσκοπος Νικομηδείας· μιξοπόλιος, διχαλογένης.

θ'. Νικάνωρ, εἷς τῶν ἑπτὰ καὶ τῶν ἑβδομήκοντα κατὰ τὴν ἡμέραν ἀπέθανε.

ι'. Παρμενᾶς, εἷς τῶν ἑβδομήκοντα.

ια'. Σίμων, ὃς ἐγένετο ἐπίσκοπος Βόστρων τῆς Ἀρμενίας· ἐτελειώθη ἐν πυρί· νέος ἀγένειος.

ιβ'. Τίτος, ἐγένετο ἐπίσκοπος ἐν Κρήτῃ· νέος ἀγένειος.

ιγ'. Σιλουανὸς σὺν Παύλῳ διακονῶν γέγονεν ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης· φαλακρός, κοντογένης.

ιδ'. Κρίσπος, ὃν ὁ Παῦλος μέμνηται, δεύτερος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος, γέρων στρογγυλογένης.

ιε'. Ἐπαινετὸς ἐπίσκοπος Καρθαγένης, νέος, τὸ γένειον χωρίζων εἰς τρία.

ιϛ'. Ἀνδρόνικος ἐπίσκοπος, νέος σπανός, κοντογένης.

ιζ'. Ἀμπλίας ἐπίσκοπος Ἐδέσσης, γέρων.

ιη'. Οὐρβανὸς ἐπίσκοπος Μακεδονίας, νέος.

ιθ'. Στάχυς ἐπίσκοπος Βυζαντίου, νέος, ὅμοιος τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

κ'. Συμεὼν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, ὅστις ἐγένετο δεύτερος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, ζήσας ἔτει ρκ', σταυρωθεὶς ὑπὸ Τραϊανοῦ βασιλέως.

κα'. Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Συρίας, νέος ἀγένειος.

κβ'. Ἀπελλῆς ἐπίσκοπος Σμύρνης, γέρων κοντογένης.

κγ'. Ἀριστόβουλος ἐπίσκοπος Βρεττανίας, γέρων.

κδ'. Ῥοδίων ἐπίσκοπος Πατρῶν, γέρων.

κε'. Ἄγαβος· προφητικῆς χάριτος ἠξιώθη· γέρων.

κϛ'. Ῥοῦφος ἐπίσκοπος Θηβῶν, μιξοπόλιος, κοντογένης.

κζ'. Ἀσύγκριτος ἐπίσκοπος Ὑρκανίας, γέρων στρογγυλογένης.

κη'. Φλέγων ἐπίσκοπος Παρθῶν, νέος ἀγένειος.

κθ'. Ἑρμῆς ἐπίσκοπος Δαλματίας, γέρων πολιός.

λ'. Γάϊος, μετὰ τὸν Τιμόθεον ἐπίσκοπος, γέρων.

λα'. Ζήνων μετὰ Πέτρον τὸν ἀπόστολον γέγονεν ἐπίσκοπος ἐν Σινώπῃ, γέρων.

λβ' Ῥοδίων, νέος· Ὀλυμπᾶς, γέρων. Οὗτοι σὺν τῷ Πέτρῳ τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν ὑπὸ Νέρωνος.

λγ'. Φαῦστος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ, γέρων κοντογένης.

λδ'. Σωσίπατρος ἐπίσκοπος Ἰκονίου, στρογγυλογένης, νέος.

λε'. Τερέντιος ὁ τὴν πρὸς Ῥωμαίους γράψας ἐπιστολὴν, νέος ἀγένειος.

λϛ'. Ἔραστος οἰκονομῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, εἶτα ἐπίσκοπος Πανεάδος.

λζ'. Κούαρτος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ, γέρων.

λη'. Ἀπολλῶς ἐπίσκοπος Καισαρείας, γέρων.

λθ'. Σωσθένης ἐπίσκοπος Κολοφωνίας, νέος στρογγυλογένης.

μ'. Ἐπαφρόδιτος ἐπίσκοπος Ἀντριάκης, νέος ἀγένειος.

μα'. Καῖσαρ ἐπίσκοπος Δυρραχίου, νέος.

μβ'. Ἰάσων, γέρων ὀξυγένης.

μγ'. Σωσίπατρος, γέρων ὀξυγένης.

μδ'. Μᾶρκος ἀνεψιὸς Βαρνάβα, ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος, νέος.

με'. Ἰωσῆς καὶ Βαρσαβᾶς, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως, ὁ σταθεὶς σὺν τῷ Ματθίᾳ εἰς τὸν κλῆρον· γέρων.

μς'. Κλήμης, περὶ οὗ ὁ Παῦλος λέγει "μετὰ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου", ὃς καὶ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν· γέγονεν ἐπίσκοπος Ἀνδριάκης· γέρων.

μζ'. Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος Κορωνίας, γέρων.

μη'. Τυχικὸς ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος, νέος.

μθ'. Κάρπος ἐπίσκοπος Βερροίας τῆς Θράκης, γέρων.

ν'. Εὔοδος, ὃς μετὰ Πέτρον τὸν ἀπόστολον ἐπίσκοπος γέγονεν Ἀντιοχείας, νέος.

να'. Ἀρίσταρχος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Συρίας.

νβ'. Ἀχαϊκὸς ἐπίσκοπος Ἀτταλείας, γέρων.

νγ' Μᾶρκος ὁ καὶ Ἰωάννης καλούμενος ἐν ταῖς Πράξεσι, μιξοπόλιος.

νδ'. Ζηνᾶς ὁ νομικός, ἐπίσκοπος Βολβοῦ, μιξοπόλιος.

νε'. Ἄρχιππος Κολασσαέων ἐπίσκοπος, γέρων.

νς'. Ἀρίσταρχος νέος, ὁποῦ ὡς νέος εἶναι σιμογένης.

νζ'. Ῥοῦφος, νέος σιμογένης. Οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν ταῖς δυσὶ μνήμαις τῶν ἀποστόλων κακοπαθήσαντες ἐν Ῥώμῃ τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν ὑπὸ Νέρωνος.

νη'. Ἱερόθεος ἐπίσκοπος, γέρων μιξοπόλιος.

νθ'. Τιμόθεος ἐπίσκοπος Ἐφέσου, νέος σιμογένης.

ξ'. Φουρτουνᾶτος ἐπίσκοπος γέρων.

ξα'. Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου λίθοις ἀνῃρέθη παρὰ Ἰουδαίοις ἐν τῇ Ἀφρικῇ.

ξβ'. Ἰούδας ὁ ἀπόστολος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου.

ξγ. Ἀνανίας ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ, ὅστις ἐβάπτισε τὸν ἀπόστολον Παῦλον.

ξδ'. Ὀνήσιμος ἐπίσκοπος, μιξοπόλιος· περὶ αὐτοῦ λέγει ὁ Παῦλος "πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ".

ξε'. Ματθίας ὁ ἀναπληρώσας τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα ἀποστόλων, γέρων κοντογένης.

ξς'. Κλεόπας ἀνεψιὸς τοῦ Κυρίου, γαμβρὸς Ἰωσήφ, ἐπίσκοπος γενόμενος Ἱεροσολύμων· γέρων.

Ποῖοι τῶν ἀποστόλων ἦσαν ἁλιεῖς.

Πέτρος καὶ Ἀνδρέας οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰωνᾶ. Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου. Ἰάκωβος καὶ Ἰούδας οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλφαίου.

Ποίου τέλους ἔτυχον οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι.

Πέτρος σταυρούμενος κατὰ κεφαλῆς ὑπὸ Νέρωνος ἐν Ῥώμῃ δέχεται τὸ τέλος.

Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐρχόμενος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ῥώμην ἀποκεφαλίζεται διὰ ξίφους.

Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐν τῇ πόλει Ἐφέσῳ καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, γέρων ὑπάρχων τὴν ἡλικίαν ἐτῶν ρε' καὶ . .

Ἀνδρέας ὁ ἀπόστολος σταυρωθεὶς ὑπὸ Αἰγεατῶν εἰς τὴν Ἀχαΐκὴν ὑποκάτω εἰς μίαν ἐλαίαν.

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου υἱὸς θανατώνεται διὰ ξίφους ὑπὸ τὸν Ἡρώδην τον Ἀγρίππαν ἐν Ἰουδαίᾳ.

Φίλιππος ὁ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ σταυρωθεὶς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας κατακέφαλα εἰς ἕνα δένδρον μετὰ Μαριάμνης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ εἰς Ἱεράπολιν.

Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος εἰς τὴν Ἰνδίαν εἰς ἕνα ὄρος τρυπᾶται μὲ λόγχες ὑπὸ πέντε στρατιωτῶν.

Βαρθολομαῖος σταυρωθεὶς εἰς τὴν Ἀρβανόπολιν ὑπὸ τῶν ἀπίστων δέχεται τὸ τέλος.

Ματθαῖος ὁ Εὐαγγελιστὴς τελειώνεται διὰ πυρὸς ὑπὸ τῶν ἀπίστων εἰς τὴν Ἱεράπολιν.

Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ ἀδελφὸς Ματθαίου κρεμασθεὶς εἰς σταυρὸν ἀπὸ τοὺς ἀπίστους τελειοῦται.

Σίμων ὁ ἀπὸ τῆς Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὁ καὶ Ναθαναὴλ ὀνομαζόμενος, σταυρωθεὶς εἰς Βρεττανίαν ὑπὸ τῶν ἀπίστων θάπτεται ἐκεῖ.

Μᾶρκος ὁ Εὐαγγελιστὴς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καυθεὶς ἐμαρτύρησεν εἰς αὐτήν.

Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ ἐν ταῖς Θήβαις τῆς Βοιωτίας.

Ὑποκάτωθεν ἐν ταῖς καμάραις σταυροειδῶς τοὺς προφήτας, ὅπου προφητεύουν διὰ τὰς ἑορτάς. Εἶτα τάσδε πάσας τὰς ἑορτάς· εἰς μὲν τὴν δεξιὰν ἡ ἁγία Μεταμόρφωσις, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν ἡ ἁγία Ἀνάστασις. Ἔνδον τοῦ βήματος ἄνω εἰς τὴν καμάραν ἡ Ὑψηλοτέρα τῶν Οὐρανῶν, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ πρεσβείαν ποιοῦντες. Εἰς δὲ τὸ δυτικὸν μέρος ἄνωθεν τῆς πύλης ἡ Σταύρωσις· ὁ ἑκατόνταρχος λέγων· "Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος". Ὁ ἐκ δεξιῶν λῃστὴς Θεσδᾶς λέγων· "Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου". Ὁ ἐξ εὐωνύμων βλασφημῶν Δημᾶς ἦτον Γαλιλαῖος. Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ· ἡ Βρεφοκτονία τοῦ Ἡρώδου· ἡ Ὑπαπαντή, ἡ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἔγερσις τοῦ Λαζάρου, ἡ Βαϊοφόρος, ἡ Ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ, ἡ Μεσοπεντηκοστή, ἡ Ἀνάληψις, ἡ Πεντηκοστή, τὰ θεῖα ἔργα καὶ θαύματα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· ὁ Χριστὸς ἐκβάλλει τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας· ὁ Χριστὸς ἀνέστησε τὴν θυγατέρα τοῦ ἀρχισυναγώγου· ὁ Χριστὸς ἰατρεύει τοὺς δύο δαιμονιζομένους· ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὸν ἐξηραμμένην ἔχοντα τὴν χεῖρα· ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὸν δαιμονιῶντα κωφόν· ὁ Χριστὸς ἀνέστησε τον υἱὸν τῆς χήρας· ὁ Χριστὸς διαλεγόμενος τῇ Σαμαρείτιδι· ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὸν παράλυτον· ὁ Χριστὸς φωτίζει τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν[1]· ὁ Χριστὸς ἰᾶται τοὺς ἐν ποικίλαις νόσοις· ὁ Χριστὸς ἀνορθοῖ τὴν συγκύπτουσαν· ὁ Χριστὸς φωτίζει τοὺς δύο τυφλούς· ὁ Χριστὸς θεραπεύει τὸν σεληνιαζόμενον υἱόν· ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ τοὺς ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας· ὁ Χριστὸς καθαρίζει τοὺς δέκα λεπρούς· ὁ Χριστὸς θεραπεύει τὸν ὑδρωπικόν· ὁ Χριστὸς ἐκβάλλει τῆς Μαρίας τὰ ἑπτὰ δαιμόνια· ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὴν θυγατέρα τῆς Χαναναίας· ὁ Χριστὸς δίδωσι τὰ δίδραχμα τοῖς ζητοῦσι τῷ Πέτρῳ· ὁ Χριστὸς θεραπεύει τὴν αἱμορροοῦσαν· ὁ Χριστὸς πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ὁ Χριστὸς ἰᾶται τὸν παραλυτικόν· ὁ Χριστὸς καθαρίζει τὸν λεπρόν· ὁ Χριστὸς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη· τὸ ἀνώγεον Ζακχαίου.

Αἱ παραβολαὶ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. — Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. — Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων. — Ἡ παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου. — Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ, συμφωνήσας δὲ ἓν δηνάριον τὴν ἡμέραν. — Ἄνθρωπός τις ἐξῆλθε τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, ὁ δὲ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας. — Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγαν καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· "Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσι". — Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν περιέθηκε καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ

1) Μετὰ τοῦτο ἐν τῷ χειρογράφῳ "καλχηδωνίου".

ᾠκοδόμησε πύργον καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησε. — Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες αὐτὸν ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. — Ἀνθρώπου τινος πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· "Ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου καὶ τὰ ἀγαθά μου"; Καὶ εἶπε· "Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω". — Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε.

Ἐκ τῶν Εὐαγγελίων τῶν Ἁγίων Παθῶν.

Ὁ μυστικὸς δεῖπνος. — Ὁ ἱερὸς νιπτήρ. — Ἡ ὑπερφυὴς προσευχή. — Ἡ προδοσία. — Ὁ Χριστὸς κρινόμενος ὑπὸ Ἄννα καὶ Καϊάφα. — Ἡ κρίσις καὶ ἡ ἀπόνιψις τοῦ Πιλάτου. — Τότε Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ἰδὼν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ῥίψας τὰ ἀργύρια λέγει· "Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον"· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. — Τὸ ἔνδυμα τῆς πορφύρας. — Ὁ ἐμπαιγμός. — Ὁ ἐμπτυσμός. — Ὁ κολαφισμός. — Ἡ μαστίγωσις. — Ἡ τοῦ Πέτρου α' καὶ β' καὶ γ' ἄρνησις. — Ἑλκόμενος ὁ Κύριος ἐπὶ σταυροῦ. — Βάλλοντες τὸν σταυρὸν ἐπὶ τὸν Σίμωνα τὸν Κυρηναῖον. — Ὁ διαμερισμὸς τῶν ἱματίων τοῦ Χριστοῦ· βάλλοντες κλῆρον. — Ἡ ἀποκαθήλωσις. — Ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος. — Ὁ ἐνταφιασμός. — Ἡ εἰς τὸν τάφον φύλαξις τῆς κουστωδίας.

Τῶν μυροφόρων γυναικῶν τὰ ὀνόματα.

Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρον πρὸ τοῦ πάθους, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου. Ἡ πόρνη εἰς τὸν οἶκον οὖσα Σίμωνος τοῦ λεπροῦ. Αἱ δὲ ἄλλαι μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν τῷ τάφῳ ἀπελθοῦσαι μετὰ μύρων τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου εὐηγγελίσθησαν· Μαρία ἡ Μαγδαληνή, Μαρία Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, Φωτεινὴ μήτηρ Ἰωσήφ, Σαλώμη μήτηρ τοῦ υἱοῦ Ζεβεδαίου, Σωσάννα γυνὴ Χουζᾶ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ. Μετὰ (τὴν) τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ Χαῖρε τῶν Μυροφόρων.

Τὰ ἕνδεκα Ἑωθινά.

α'. Οἱ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐδίστασαν.

β'. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον; ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

γ'. Ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

δ'. Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ λέγων.

ε'. Εἰς Ἐμμαοὺς κλῶν τὸν ἄρτον.

ς'. Εἰρήνη ὑμῖν· τί τεταραγμένοι ἐστὲ καὶ ἵνα τί ἀναβαίνουσι διαλογισμοὶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

ζ'. Πέτρος καὶ Ἰωάννης δραμόντες εἰς τὸ μνημεῖον οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

η'. Μαρία, μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς . . .

θ'. Λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

ι'. Βάλετε οὖν εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ εὑρήσετε. Ἔβαλον

σὺν καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

ια'. Ἡ τρίτη ἐρώτησις τοῦ Πέτρου, τὸ Φιλεῖς με πλεῖον τούτων;

Ἔσω τοῦ βήματος ὑποκάτω τῆς Ὑψηλοτέρας ἡ Θεία Λειτουργία.

Εἰς τὴν καμάραν γράφε·

"Ζῶν ἄρτος εἰμὶ καὶ κόσμου φάος· ἔρχεσθε, φωτίζεσθε καὶ τρέφεσθέ μοι".

Ἡ ἁγία μετάδοσις τῶν ἀποστόλων· ὁ Χριστὸς λέγων· "Λάβετε, φάγετε, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν". — Ἡ ἁγία μετάληψις τῶν ἀποστόλων· ὁ Χριστὸς λέγων· "Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν". — Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου. — Ἡ κιβωτὸς φερομένη ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Δαβὶδ τοῦ βασιλέως. — Εἰς τῆς προσκομιδῆς τὸν κουμπὲ ὁ Χριστὸς ὡς ἀρχιερεὺς ἐπὶ θρόνου καθήμενος. Γράφε οὕτως· "Ἄνω σε ἐν θρόνῳ καὶ κάτω ἐν τάφῳ". — Εἰς δὲ τὸν γῦρον τοῦ κουμπὲ οἱ ἀρχιερεῖς, οὓς βούλει, καὶ ὑποκάτω αὐτῶν ἡ ἀποκαθήλωσις, ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ, ἡ θυσία τοῦ Ἄβελ ἡ θυσία τοῦ Κάϊν, ἡ θυσία τοῦ Ἰεφθάε, οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ.

Εἰς δὲ τὸν ἄλλον κουμπὲ ἡ Πλατυτέρα καὶ τριγύρου βαστάζοντες αὐτὴν οἱ ἄγγελοι. Ὑποκάτωθεν δὲ αὐτῆς ἡ κλῖμαξ τοῦ Ἰακώβ, ἡ ἁγία βάτος, ὁ προφήτης Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων· κάτωθεν οἱ διάκονοι, Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς καὶ ἀρχιδιάκονος, ὅστις ἐλιθοβολήθη ὑπὸ Ἰουδαίων, νέος ἀγένειος· Ῥωμανὸς ὁ μελῳδός, νέος ἀρχιγένης κρατῶν κοντάκι. Εὔπλος διάκονος, νέος ἀγένειος. Λαυρέντιος διάκονος, νέος ἀγένειος. Ῥουφῖνος διάκονος, νέος. Παρμενᾶς νέος διάκονος ἐτῶν ἑπτά, ἀγένειος. Ἀειθαλᾶς νέος ἀγένειος μουστακίζων.

Οἱ ἅγιοι ἱεράρχαι εἰς τὸν γῦρον τῆς ἁγίας τραπέζης, τά τε εἴδη καὶ σχήματα καὶ τὰ ἐπιγράμματα ἑκάστου αὐτῶν.

Ὁ ἅγιος Βασίλειος νέος, μακρύς, ξηρός, μακρὰν ἔχων τὴν γενειάδα, πολιός, μεσαῖος, εἰς τὰς τρίχας ἔχων τὰ ὀφρύδια καμαρωτά, λέγων ἐπὶ χάρτου· "Οὐδεὶς ἄξιος τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς προσέρχεσθαι ἢ προσεγγίζειν ἢ λειτουργεῖν σοι, βασιλεῦ τῆς δόξης". Ἕτερον· "Ψυχῆς τὸ κάλλος ἀσφαλῶς φρουρητέον· ταύτην ἀπαιτήσει Θεὸς κριτὴς ὁ δίκαιος ἐκ βροτῶν γένους".

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, νέος σπανός, λέγει· "Ὁ Θεὸς ὁ Θεος ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον, τὴν τροφὴν τοῦ παντὸς κόσμου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν". Ὀσιακόν· "Τῶν πρὶν ἕκαστος εἴπερ ἐκστῇ σφαλμάτων, σωθήσεται πᾶς· ἐγγυῶμαι γνησίως".

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος γέρων πλατυγένης, φαλακρός, δασύς, σγουρὰς καὶ λευκὰς ἔχων τὰς τρίχας, ἔχων τὰ ὀφρύδια ἴσα λέγει· "Θεὸς ὁ ἅγιος ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, ὁ τρισαγίῳ φωνῇ ὑπὸ τῶν Σεραφὶμ ἀνυμνούμενος". Ὀσιακόν· "Ποιμὴν λογικῆς ἐγκαταστὰς ἀγέλης ἁπλοῦς, ταπεινός, εὐμενής, πραῢς ἔσο· οὕτω γὰρ αὐτὴν πληθυνεῖς ἐν Κυρίῳ".

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας γέρων πλατυγένης φαλακρὸς λέγει· "Πάλιν καὶ πολλάκις σοὶ προσπίπτομεν καὶ σοῦ δεόμεθα, ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε· ἕνα Θεὸν σεβόμεθα εἰς τρία πρόσωπα ἐν μονάδι, μηδὲ τὰ πρόσωπα συγχέοντες, μήτε τὴν οὐσίαν διαχωρίζοντες".

Ὁ ἅγιος Κύριλλος φαλακρός, μιξοπόλιος, βουρλογένης, εἰς δύο χωρισμένα τὰ γένειά του, λέγει· "Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας ἀχράντου ὑπερευλογημένης ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου".

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Μύρων τῆς Λυκίας γέρων φαλακρός, στρογγυλογένης, λέγων· " Ὥστε γενέσθαι τοῖς μεταλαμβάνουσιν εἰς νῆψιν ψυχῆς καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς κοινωνίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος. Εἷς Θεὸς πατὴρ Λόγου ζῶντος, σοφίας ὑφεστώσης καὶ δυνάμεως καὶ χαρακτῆρος ἐνιδίου ".

Ὁ ἅγιος Σπυρίδων γέρων βουρλογένης, διχαλογένης, λέγων· " Ἔτι προσφέρομέν σοι, Κύριε, τὴν λογικὴν ταύτην καὶ ἀναίμακτον λατρείαν ".

Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος γέρων σγουροκέφαλος, μακρογένης, λέγων· " Εὐχαριστοῦμέν σοι, βασιλεῦ ἀόρατε, ὁ τῇ ἀμετρήτῳ σου δυνάμει τὰ πάντα δημιουργήσας ".

Ὁ ἅγιος Πέτρος Ἀλεξανδρείας γέρων στρογγυλογένης, λέγων πρὸς τὸν Χριστόν· " Τίς σου τὸν χιτῶνα διεῖλε, Σῶτερ "; Ὁ Χριστὸς λέγει· " Ἄρειος ὁ ἄφρων καὶ παγκάκιστος, Πέτρε ".

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, γέρων ἀσπρομακρυγένης, λέγει· " Μετὰ τούτων καὶ ἡμεῖς τῶν μακαρίων δυνάμεων βοῶμεν καὶ λέγομεν, δέσποτα φιλάνθρωπε ".

Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης γέρων σγουροκέφαλος, διχαλογένης, λέγων· " Μεμνημένοι τοίνυν τῆς σωτηρίου ταύτης ἐντολῆς καὶ πάντων τῶν ὑπὲρ ἡμῶν γενομένων, τοῦ σταυροῦ, τοῦ τάφου, τῆς τριημέρου ἀναστάσεως ".

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, γέρων μακρογένης, λέγων· " Κύριε παντοκράτορ, ὁ μόνος ἅγιος δεχόμενος θυσίαν αἰνέσεως παρὰ τῶν ἐπικαλουμένων σε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ".

Ὁ ἅγιος Σίλβεστρος πάπας Ῥώμης, γέρων μακρογένης, λέγει· " Σοὶ παρακατατιθέμεθα τὴν ζωὴν ἡμῶν ἅπασαν καὶ τὴν ἐλπίδα, δέσποτα φιλάνθρωπε ".

Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης, γέρων ἀσπρογένης, λέγων· " Ὅτε κριτὴς καθίσῃς ὁ εὔσπλαγχνος καὶ δείξῃς τὴν φοβερὰν δόξαν σου, Χριστέ, ὢ ποῖος φόβος τότε, καμίνου καιομένης, πάντων δειλιώντων τὸ ἄστεκτον τοῦ βήματός σου ".

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης γέρων ὀξυγένης λέγων· " Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογοῦντάς σε, Κύριε, καὶ ἁγιάζων τοὺς ἐπὶ σοὶ πεποιθότας ".

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας ὁ θαυματουργός, γέρων σγουροκοντογένης, διαφαρίζων ὀλίγον.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος νέος ὀλιγογένης.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Ἀκραγαντίνων γέρων κοντογένης.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας γέρων κοντοπλατυγένης.

Γερμανὸς ὁ πατριάρχης γέρων εὐνοῦχος, ὅμοιος Ἰωάννου

Ἐπιφάνιος Κύπρου γέρων φαλακρός, ἀσπρογένης.

Ἱερόθεος, γέρων μακρογένης.

Πρόκλος, γέρων μεγαλογένης.

Πολύκαρπος ὁ Σμύρνης, γέρων στρογγυλογένης.

Σωφρόνιος πατριάρχης, μιξοπόλιος, ὀξυγένης.

Μεθόδιος, γέρων φαντογένης.

Μόδεστος, γέρων φαλακρός, πολιασμένος.

Βλάσιος, γέρων σγουροκέφαλος, ὀξυγένης.

Ἀμβρόσιος γέρων ὀξυγένης.

Παρθένιος Λαμψάκου, γέρων πλατυγένης.

Ταράσιος πατριάρχης, γέρων κοντογένης.

Ἀντίπας, γέρων ἀσπρομακρογένης.

Ἀχίλλειος Λαρίσσης, γέρων ὀξυγένης, βουρλογένης.

Νίκανδρος, νέος στρογγυλογένης.

Θεοφύλακτος, γέρων εὐνοῦχος.

Ἄνθιμος, νέος ὀλιγογένης.

Βαβύλας, γέρων πλατυγένης.

Αὐτόνομος, γέρων κοντοστρογγυλογένης.

Εὐμένιος, γέρων στρογγυλογένης.
Ἀλύπιος, γέρων μακρογένης ὀλίγον.
Πορφύριος, γέρων μαδαροπώγωνος.
Πατρίκιος Προύσης, νέος ὀλιγογένης.
Ἀθηνογένης, νέος ὀξυγένης.
Νικηφόρος πατριάρχης, γέρων βοσκλογένης.
Μητροφάνης πατριάρχης, γέρων ὀξυγένης.
Ὑπάτιος, γέρων ὀξυγένης.
Εὐσέβιος, ἀρχιγένης.
Ἀγάπιος, γέρων ὀξυγένης.
Μαρτῖνος, νέος ὀξυγένης.
Ἰωσὴφ Θεσσαλονίκης, νέος ὀξυγένης.
Θεράπων, γέρων κοντογένης, βαστάζων φλεβότομον.
Ἐλευθέριος, νέος ἀρχιγένης.
Χαραλάμπης, γέρων μακροδιχαλογένης.
Ἀκεψιμᾶς, γέρων φαλακρός, πολυγένης, διχαράζων ὀλίγον.
Λάζαρος, νέος μουστακίζων.
Μελέτιος, γέρων μακρογένης, εἰς τρία χωρισμένα τὰ γένεια.
Βασίλειος Ἀμασείας, γέρων ὀξυγένης, ὅμοιος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.
Ἰωσήφ, γέρων ὀξυγένης, πρεσβύτερος.
Παῦλος ὁ ὁμολογητής, νέος κοντοδιχαλογένης.
Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου, γέρων πολλά.
Κύριλλος Ἱεροσολύμων, γέρων στρογγυλοπρόσωπος.
Ἀβέρκιος, γέρων ἀσπρογένης.
Ἰωάννης ὁ Νηστευτής, γέρων οὐ πολλά.
Κυπριανὸς σγουροδιχαλογένης.
Δονᾶτος Εὐροίας, γέρων ἀσπρογένης.
Ἑρμόλαος ἐπίσκοπος, γέρων μακρογένης.
Κλήμης πάπας Ῥώμης, γέρων ἀσπρογένης.
Λεωνίδας, γέρων κοντογένης.
Ἱππόλυτος πάπας Ῥώμης, σιμογένης.
Κλήμης Ἀγκύρας, πολιός, στρογγυλογένης.
Ἀχιλλᾶς Ἀλεξανδρείας, γέρων ἀσπρογένης.
Νικόλαος ὁ Μεγαλοπόλεως, νέος ἀγένειος.
Ἰωακεὶμ Ἀλεξανδρείας, γέρων πολλὰ ἀσπρογένης.

Ἔξωθεν δὲ τοῦ βήματος ἄνωθεν τῶν διακονικῶν εἰς τὴν πρώτην καμάραν:

Ὁ Ἄναρχος Πατήρ. Εἰς δὲ τὴν β′ ὁ Μεγάλης Βουλῆς Ἄγγελος. Κάτω γύρωθεν οἱ πατριάρχαι· ὁ πατριάρχης Ἀβραάμ, ὁ πατριάρχης Ἰσαάκ, ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα, ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, ὁ πατριάρχης Ἰούδας, ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ, ὁ πατριάρχης Λευΐ, ὁ πατριάρχης Ἰσάχαρ, ὁ πατριάρχης Ζαβουλών, ὁ πατριάρχης Δάν, ὁ δίκαιος Ἄβελ, ὁ δίκαιος Ἐνώχ, ὁ δίκαιος Λάμεχ, ὁ δίκαιος Ἰώβ, ὁ δίκαιος Νῶε, ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ, ὁ προφήτης Σαμουήλ, ὁ προφήτης Νάθαν, ὁ προφήτης Μωϋσῆς, ὁ προφήτης Ἀαρών, ὁ προφήτης Δανιήλ.

Εἰς δὲ τὴν τρίτην καμάραν ἄνω τὸν Μιχαὴλ καὶ εἰς τὴν τετάρτην τὸν Γαβριήλ.

Οἱ ἅγιοι ἀνάργυροι καὶ θαυματουργοὶ Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός, νέοι ἀρχιγένειοι, τὰς τρίχας ἔχοντες ἄνωθεν τῶν ὠτίων, φαλακρίζοντες, ὀλιγότριχοι, σγουρακίζοντες. Τρεῖς εἶσι συζυγίαι τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ὁποῦ ὀνομάζονται Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς ἀδελφοί· καὶ οἱ μὲν ὀνομάζονται Ῥωμαῖοι, οἱ δὲ ἐξ Ἄσιας, οἱ δὲ ἐξ Ἀραβίας.

Κῦρος, γέρων φαλακρός, μεγαλογένης εἰς δύο χωρισμένα ἔχων τὰ γένεια.

Ἰωάννης, γέρων ὀξυγένης, ἔχων τὰς τρίχας πλείονας.

Παντελεήμων, νέος σγουροκέφαλος, ὅμοιος τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

Ἑρμόλαος, γέρων μακρογένης ὀλίγον καὶ πρεσβύτερος, βαστάζων Εὐαγγέλιον.

Θαλλέλαιος, νέος μαυρογένης.

Τρύφων, νέος ἀγένειος.

Διομήδης καὶ ὁ Σαμψὼν ὅμοιοι, ὀξυγένηδες οὐ πολλά.

Φώτιος καὶ Ἀνίκητος νέοι.

Ἡ ἀναστήλωσις τῶν ἁγίων εἰκόνων.

Ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

Εἰς τὲς κολῶνες ὁ Εὐαγγελισμός.

Ὁ προφήτης Δαβὶδ μὲ χάρτην ἀνοικτὸν λέγων· " Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου "· Ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ προφήτης Ἠσαΐας· " Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν ".

Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου.

Τὰ εἰσόδια. Τὴν εὐλογηθεῖσαν χερσὶ τῶν ἱερέων.

Ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς αὐτῆς.

Γύρωθεν δὲ εἰς τοὺς χοροὺς οἱ ἅγιοι ἔνδοξοι μεγαλομάρτυρες.

Ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Γεώργιος, νέος ἀγένειος, σγουροκέφαλος.

Ὁ ἅγιος μεγαλομάρτυς Δημήτριος, νέος ἀγένειος μουστακίζων.

Ὁ ἅγιος Προκόπιος, νέος ἀγένειος.

Ὁ ἅγιος Νέστωρ, νέος ἀγένειος.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Τίρων, μαυρογένης, τὰς τρίχας ἄνωθεν τῶν ὠτίων ἔχων.

Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης, σγουροκέφαλος, διχαλογένης.

Ὁ ἅγιος Μερκούριος, νέος ἀρχιγένης.

Ὁ ἅγιος Ἀρτέμιος ὅμοιος τοῦ Χριστοῦ τὸ εἶδος.

Ὁ ἅγιος Νικήτας καὶ αὐτὸς ὅμοιος αὐτῷ.

Ὁ ἅγιος Μηνᾶς ὁ Αἰγύπτιος, γέρων στρογγυλογένης.

Ὁ ἅγιος Βίκτωρ καὶ Βικέντιος, νέοι ἀγένειοι.

Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Πέρσης, νέος μαυροδιχαλογένης.

Ὁ ἅγιος Καλλίστρατος, μαυροδιχαλογένης.

Ὁ ἅγιος Γουρίας, γέρων κοντογένης.

Ὁ ἅγιος Σαμωνᾶς, νέος κοντογένης.

Ὁ ἅγιος Ἄβιβος, διάκονος στρογγυλογένης.

Ὁ ἅγιος Ἀρέθας, γέρων ἀσπρογένης.

Ὁ ἅγιος Μηνᾶς ὁ Καλλικέλαδος, νέος ὀξυγένης.

Ἑρμογένης, Εὔγραφος, Εὐστράτιος ὁ Πλακίδας πολιός, στρογγυλογένης.

Ἀγάπιος, Θεόπιστος, νέοι, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν Θεοπίστη.

Σέργιος καὶ Βάκχος ἀγένειοι, καὶ οἱ δύο ὅμοιοι.

Ἑρμύλος, γέρων στρογγυλογένης.

Στρατόνικος, νέος ἀγένειος.

Γυμνάσιος, νέος στρογγυλογένης.
Ναζάριος, νέος σιμογένης.
Πρωτάσιος, νέος κοντογένης.
Κέλσιος, νέος ἀγένειος.
Πρόβος, γέρων στρογγυλογένης.
Τάραχος, νέος.
Ἀνδρόνικος, νέος ἀρχιγένης.
Μαρκιανός, νέος βαστάζων καλαμάριον.
Μαρτύριος δὲ ὅμοιος αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ὁμοίως.
Φιλάδελφος, νέος στρογγυλογένης.
Ὀνησιφόρος, νέος ὀλιγογένης.
Σισίννιος, γέρων κοντογένης.
Πάμφιλος, Εἰρήναρχος, Πλάτων, ὅλοι νέοι.
Ἀδριανός, νέος ὀξυγένης.
Κορώνιος, στρογγυλογένης.
Λουκιανός, Λεόντιος, νέοι ἀγένειοι.
Νεόφυτος, νέος ὀλιγογένης.
Μαρῖνος, ἀρχιγένης.
Μώκιος, νέος ἀρχιγένης.
Χριστοφόρος ὁ Ῥέπρεβος ὁ ἐκ τῶν κυνοκεφάλων.
Φλῶρος καὶ Λαῦρος, Βονιφάτιος, Αἰμιλιανός, νέοι.
Ἀναστάσιος ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ, νέος.
Ἀκάκιος, ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Μερκουρίῳ.
Λουκιανὸς μιξοπόλιος, στρογγυλογένης.
Ἀγαθόνικος, νέος ὀλιγογένης.
Εὐλάμπιος, νέος στρογγυλογένης.
Νικηφόρος, νέος στρογγυλογένης.
Οὔαρος, γέρων κοντογένης.
Μώκιος, νέος ὀλιγογένης.
Ζηνόβιος, νέος ὀλιγογένης.
Μαῦρος, νέος στρογγυλογένης.
Πολύευκτος, νέος κοντογένης.
Λέων ἀπὸ Κορυδαλᾶ, ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Προκοπίῳ.
Ἀλφειός, νέος στρογγυλογένης.
Γοβδελαᾶς, νέος ἀγένειος.
Λοῦππος ὅμοιος αὐτῷ.
Ἰωάννης ὁ νεομάρτυς, νέος, ὅμοιος Νέστορος.
Κήρυκος τριετὴς καὶ μήτηρ αὐτοῦ Ἰουλίττα.
Ἰουλιανὸς ὁ Αἰγύπτιος, νέος ἀρχιγένης.
Μάμας, νέος ἀγένειος.
Γόρδιος, νέος ὀξυγένης.
Ἀκίνδυνος, νέος ὀξυγένης.
Πηγάσιος, νέος στρογγυλογένης.
Ἀφθόνιος, νέος διχαλογένης.
Ἐλπιδηφόρος καὶ Ἀνεμπόδιστος ἀγένειος.
Εὐστράτιος μαυροδιχαλογένης.

Οἱ πέντε μάρτυρες· Εὐστράτιος· Αὐξέντιος, γέρων ἀσπρογένης· Μαρδάριος μαυροστρογγυλογένης· Ὀρέστης, νέος ἀγένειος· Εὐγένιος, γέρων στρογγυλογένης· Σεβαστιανός, νέος ἀρχιγένης.

Λουκιανός, νέος σιμογένης.

Ἀνδρέας ὁ στρατηλάτης, σγουροκέφαλος γέρων.

Οἱ δέκα μάρτυρες οἱ ἐν Κρήτῃ· Θεόδουλος, Σατορνῖλος, Εὔπορος, Γελάσιος, Εὐνικιανός, Ζωτικός, Ἀγαθόπους, Βασιλείδης, Εὐάρεστος, Πόντιος.

Οἱ ἅγιοι ἑπτὰ παῖδες, οἱ Μακκαβαῖοι· πρῶτος Ἀβὶβ μουστακίζων, Γουρίας, Ἀντώνιος, Ἐλεάζαρ, Εὐσεβωνᾶς, Μαρκελλος, Σαμωνᾶς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν Σολομονὴ καὶ ὁ διδάσκαλος αὐτῶν Ἐλεάζαρ.

Οἱ ἅγιοι ἑπτὰ παῖδες οἱ ἐν Ἐφέσῳ· Μαξιμιλιανός, Ἰάμβλιχος, Μαρτινιανός, Διονύσιος, Ἐξακουστοδιανός, Κωνσταντῖνος, νέοι κοιμώμενοι ἐν τῷ σπηλαίῳ· Θύρσος, Λεύκιος, Καλλίνικος, Φιλήμων, Ἀπολλώνιος, Ἀρριανός, Βασιλίσκος, Θεόδουλος, Ἀγαθόπους, Κρήσκεντος ὁ ἐν Μύροις, Μαυρίκιος.

Οἱ ἅγιοι μ' μάρτυρες οἱ ἐν Σεβαστείᾳ.

Ἡσύχιος, νέος μουστακίζων.

Μελίτων, νέος ἀνδρεῖος.

Δόμνος, γέρων ὀξυγένης.

Εὔνικος, νέος στρογγυλογένης.

Οὐάλης, ὀξυγένης.

Βιβιανός, γέρων ὀξυγένης.

Κλαύδιος, γέρων κοντογένης, σγουροκέφαλος.

Θεόδουλος, ραντοπόλιος, ὀξυγένης.

Εὐτύχιος, γέρων ὀξυγένης·

Σμάραγδος, νέος μουστακίζων.

Πρίσκος, γέρων φαγογένης.

Ἰωάννης, νέος ὀξυγένης, ξανθίας, μουστακιζων

Ἡλιανός, γέρων ὀξυγένης.

Σισίννιος, ἀγένειος.

Κυρίων, νέος ἀγένειος.

Ἀγγίας, ὅμοιος αὐτῷ.

Φλάβιος, νέος σγουροκέφαλος.

Ἀέτιος, ἀρχιγένης.

Ἀκάκιος, νέος ὀξυγένης, διχαλογένης.

Ἐκδίκιος, νέος ἀγένειος.

Λυσίμαχος, γέρων ὀξυγένης εἰς δύο χωρίζων (τὰ γένεια).

Ἀλέξανδρος, νέος ὀξυγένης, σγουροκέφαλος.

Ἠλίας, νέος στρογγυλογένης.

Κάνδιδος, νέος ὀξυπόλιος, κοντογένης.

Θεόφιλος, νέος ὀξυγένης.

Δομετιανός, νέος ἀγένειος.

Γάϊος, ἀρχιγένης.

Γοργόνιος, ὀξυγένης.

Ἀθανάσιος, κοντογένης.

Κύριλλος, νέος ἀγένειος, μέσον αὐτῶν τελευτῶν.

Σακέρδων, ὀξυκοντογένης.

Νικόλαος, μουστακίζων.

Οὐαλέριος, νέος κοντογένης.

Φιλοκτίρμων, νέος στρογγυλογένης.

Σεβεριανός, νέος σπανος ἀναφαλαντος.

Χουδίων.

Δαδιανός καὶ εἷς λιποτακτήσας ὑπὸ τοῦ πυρος ἀνηλώθη καὶ ὑστερήθη μαρτυρίου

τὸν στέφανον· ὁ δὲ φύλαξ αὐτῶν ὁ δήμιος ἡνώθη τοῖς μάρτυσι καὶ ἔλαβεν ἀντ' ἐκείνου τὸν στέφανον.

Εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ ναοῦ ἔσω τῶν θυρῶν γράφε οὕτως·

Ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, ἡ ἁγία Ἑλένη.

Εἰς τὸ ἀριστερόν·

Οἱ ἅγιοι Τεσσαράκοντα· τὴν ἁγίαν Μαρῖναν κρατοῦσαν τὸν διάβολον ἐκ τῶν τριχῶν καὶ τύπτουσαν μετὰ σφύρας.

Αἱ ἅγιαι μεγαλομάρτυρες γυναῖκες· ἡ ἁγία πρωτομάρτυς καὶ ἰσαπόστολος Θέκλα, ἡ ἁγία Αἰκατερῖνα, ἡ ἁγία Κυριακή, ἡ ἁγία Μαρῖνα, Φωτεινή, Εἰρήνη, Παρασκευή, Εὐφημία, Χρηστῖνα, Εὐδοκία, Γλυκερία, Ἰουλιανή, Χαριτίνη, Ἀγάθη, Ἀναστασία, Ῥιψιμία, Ἀνυσία, Εἰρήνη, Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια, Κασδόα, Μηνοδώρα, Νυμφοδώρα, Μητροδώρα, Εὐλαμπία, Εὔοδος, Καλλίστη, Ἑρμογένη.

Αἱ ἅγιαι ὁσιομάρτυρες γυναῖκες· Εὐδοκία, Φεβρωνία, Παρασκευή, Εὐγενία.

Αἱ ἐν ἀσκήσει λάμψασαι ἅγιαι γυναῖκες· Μαρία ἡ Αἰγυπτία, Εὐπραξία, Εἰρήνη, Μελάνη, Εὐφροσύνη, Εὐφημία, Θωμαΐς, Ἀναστασία ἡ Ῥωμαία μεγαλόσχημος οὖσα, Ματρώνα, Μακρῖνα, Σοφία, Πελαγίαι 2, Θεοδώρα, Θεοφανώ, Εὐδοκία, Εὐγενία, Δομνίκα, Θεοδοσία, Φεβρωνία, Τατιανή, Θεοδώρα ἡ ἐν Θεσσαλονίκῃ, Παϊσία, Ἀγαθόκλεια, Καλλίστη, Λαυρεντία, Φιλαδελφία, Θεοδότη, Ἰουλία, Θεοφιλώ, Γρηγορία, Προκοπία, Βερονίκη, Ξένη, Εὐανθία.

Αἱ ἅγιαι γυναῖκες, ὧν ἡ μνήμη τὸν Σεπτέμβριον· Μάρθα, Εὐανθία, Καλλίστη, Βασίλισσα, Ἑρμογένη, Εὔοδος, Χαριτίνη, Μηνοδώρα, Μητροδώρα, Νυμφοδώρα, Θεοδώρα, Θεόκλεια, Μελιτίνη, Σοφία, Πίστις, Ἐλπίς, Ἀγάπη, Λουκία, Θεοδότη, Εἰρήνη, Σοφία, Ἀριάδνη, Σωσάννα, Θεοπίστη, Γεραΐα, Ξανθίππη, Πολυξένη, Θέκλα, Εὐφροσύνη, Μαρία, Ἀρισταινέτη, Φιλαδελφία, Γρηγορία, Σεβαστιανή, Πετρωνία, Κασδόα, Ῥιψιμία, Γαϊανή.

Οἱ ὅσιοι θεοφόροι πατέρες ἡμῶν οἱ ἐν ἀσκήσει λάμψαντες· Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὁ Μέγας γέρων κοντοδιχαλογένης, διαφαρίζων ὀλίγον· φορῶν σκέπασμα λέγει· "Μὴ ἀπατᾷ, ὦ μοναχέ, χορτασία κοιλίας· ὑποταγὴ μετ' ἐγκρατείας ὑποτάσσει τοὺς δαίμονας· ἄλλον ἐγὼ οὐκέτι φοβοῦμαι ἢ τὸν θεόν· ἀλλ' ἀγαπῶ αὐτόν· ἡ γὰρ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον". Ἄλλο· "Ἄνθρωπος φυγὼν κωμαγωγὰς τοῦ βίου, | ἐχθρῶν ἀσάρκων δυσμενῶν ἀλαστόρων | βέλεμνα τόξα φαρέτρας οὐ φοβεῖται". Ἄλλο· "Καπνὸς τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἐκτρέπει, | ψαλμῳδία δὲ τὸ πλῆθος τῶν δαιμόνων | βάλλει κεραυνοῖ πυρπολεῖ καταφλέγει".

Σάββας ὁ Ἡγιασμένος ἔχων τὸν πώγωνα μαδαρόν, τὰ γένειά του εἰς δύο χωρισμένα, λέγει· "Τείχισον τὸ κελλίον σου, ὦ μοναχέ, καὶ ἄλλο κελλίον μὴ παράβαλε". Ἄλλο· "Ὅστις σῶμα ἐνίκησεν, οὗτος φύσιν ἐνίκησεν· ὁ δὲ τὴν φύσιν νικήσας πάντως ὑπὲρ φύσιν ἐγένετο". Ἄλλο· "Οἴκῳ προσελθὼν τοῦ Θεοῦ καὶ δεσπότου | εὖξαι πρεπόντως τῶν κακῶν εὑρεῖν λύσιν· | βιωτικῶν δὲ πᾶν ἀποτρέπει βάρος". Ἄλλο· "Τυφὼν μαραίνει τὸ δροσῶδες τῶν φύλλων, | τῦφος δὲ τεφροῖ τῆς ψυχῆς λαμπηδόνα· | φύγωμεν οὐκοῦν παθῶν τὰ ψυχοφθόρα".

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

περιέχον τὰς ἑορτὰς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, ἔτι δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν προφητῶν καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν προφητευθέντα καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων τὰς ἡλικίας καὶ τὰ εἴδη τῶν προσώπων αὐτῶν καὶ τῶν τριχῶν, πῶς δεῖ γράφειν αὐτούς, καὶ ἕτερα πλεῖστα ἀναγκαῖα τῆς ζωγραφικῆς τέχνης καὶ ὠφέλιμα.

Περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ προφήτης Ἀμὼς εἶπε περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ· "Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν".

Μιχαίας· "Καὶ σύ, Βηθλεέμ, οἶκος τοῦ Εὐφραθά, μὴ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται ἡγούμενος, τοῦ εἶναι ἄρχοντα τῷ Ἰσραήλ".

Τοῦ αὐτοῦ· "Καὶ σύ, Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ".

Ἠσαΐας· "Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν".

Τοῦ αὐτοῦ· "Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται".

Τοῦ αὐτοῦ· "Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν".

Βαρούχ, ἀλλὰ τοῦ Ἱερεμίου γράφεται· "Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης.

Δαβίδ· "Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἡ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν".

Τοῦ αὐτοῦ· "Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε".

Περὶ τῆς Ὑπαπαντῆς.

Μωϋσῆς· "Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν".

Ἠσαΐας· "Ἰδοὺ Κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης καὶ ἥξει εἰς Αἴγυπτον".

Τοῦ αὐτοῦ· "Ὢ τάλας ἐγώ, ὅτι κατανένυγμαι, ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων".

Ἄννα ἡ προφῆτις· "Τοῦτο τὸ βρέφος οὐρανὸν καὶ γῆν ἐστερέωσε".

Ἡ Βάπτισις.

Ναούμ· "Τάδε λέγει Κύριος· κατάρχων ὑδάτων πολλῶν καὶ οὕτως διαστήσονται".

Ἡσαΐας· "Ἀντλήσατε ὕδωρ εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου".

Τοῦ αὐτοῦ· "Εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα· ἀγαλλιάσθω ἔρημος καὶ ἀνθείτω ὡς κρίνον".

Τοῦ αὐτοῦ· "Οἱ διψῶντες πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ.

Τοῦ αὐτοῦ· "Λούσασθε καὶ καθαροὶ γίνεσθε· ἀφέλεσθε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν".

Δαβίδ· "Ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω".

Τοῦ αὐτοῦ· "Εἴδοσάν σε ὕδατα, ὁ Θεός· εἴδοσάν σε ὕδατα καὶ ἐφοβήθησαν".

Ἡ ἔγερσις τοῦ Λαζάρου.

Ἰεζεκιήλ· "Τάδε λέγει Κύριος· ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος".

Ἡ Βαϊοφόρος.

Σοφονίας· "Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ"

Ζαχαρίας νέος· "Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι καὶ σῴζων".

Δαβίδ· "Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον". Τοῦ αὐτοῦ· "Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου".

Ἡσαΐας· "Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον, υἱὸν ὑποζυγίου".

Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν.

Μιχαίας· "Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ".

Δαβίδ· "Θαβὼρ καὶ Ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται".

Εἰς τὴν Προδοσίαν.

Ζαχαρίας· "Πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης".

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ τριάκοντα ἀργύρια· "Καὶ εἶπε Κύριος πρός με· κάθες αὐτὰ εἰς τὸ χωνευτήριον. Λέγει ὁ Ἰούδας· Τί μοι θέλετε δοῦναι κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια".

Ὁ Δεῖπνος ὁ Μυστικός, ἡ Μετάδοσις, ἡ Μετάληψις, ὁ Νιπτήρ.

Ἐὰν θέλῃς, ποίησον τὸν ἅγιον Κοσμᾶν μετὰ χάρτου λέγοντα οὕτως·

Τροπάρ. "Ἡ τὸ ἄσχετον καὶ ὑπερῷον ἐν αἰθέρι ὕδωρ, ἡ ἀβύσσους χαλινοῦσα καὶ θαλάσσας ἀναχαιτίζουσα θεοῦ σοφία ὕδωρ νιπτῆρι βάλλει, πόδας ἀποπλύνει δὲ δούλων δεσπότης".

Εἰς τὴν Μετάδοσιν. Λέγει ὁ Χριστός· "Λάβετε, φάγετε, τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν".

Εἰς τὴν Μετάληψιν. "Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν".

Ἡ ῥᾳθυμία. — Ἡ προσευχή. — Ἡ προδοσία. — Ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. — Ἡ τοῦ Πιλάτου ἀπόνιψις. — Ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν. — Ὁ ἐμπαιγμός.— Ὁ ἐμπτυσμός. — Ἡ τοῦ Πέτρου ἄρνησις. — Ἑλκόμενος ἐπὶ σταυροῦ. — Ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀνάβασις. — Ὁ Ἰούδας μεταμεληθεὶς ἐπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.

Εἰς τὸν Διαμερισμὸν τῶν Ἱματίων.

Δαβίδ· "Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον".

Εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Πιλάτου.

Δαβίδ· "Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἐμπαιγμόν.

Δαβίδ· "Ἤνοιξαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος".

Ἡσαΐας· "Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ, οὐδὲ ἀντιλέγω· τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας".

Συρόμενος ἐπὶ σταυροῦ.

Ἱερεμίας· "Ἐγὼ δὲ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι".

Εἰς τὴν Ἀνάβασιν τοῦ Σταυροῦ.

Ἡσαΐας· "Ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται σφόδρα

Εἰς τὴν Σταύρωσιν.

Μωϋσῆς· "Ὄψεσθε τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν

Γράφε καὶ οὕτως· "Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης"

Ἡ Σταύρωσις.

Ὁ ἑκατόνταρχος εἶπεν· "Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος".

Ἀββακούμ· "Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην".

Ἰωνᾶς· "Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου καὶ εἰσήκουσέ μου".

Ζαχαρίας· "Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἔσται φῶς καὶ οὐχ ἡμέρα καὶ οὐ νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς· καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ Ἱερουσαλήμ".

Ἡσαΐας· "Ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφραίνεσθε οἱ κατοικοῦντες Σιών, ὅτι ὑψώθη ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ σου".

Τοῦ αὐτοῦ· "Οἱ γὰρ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ Ὠρίων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ οὐρανοῦ τὸ φῶς αὐτῶν οὐ δώσουσι καὶ σκοτισθήσεται τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς".

Τοῦ αὐτοῦ· "Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἄκακος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος".

Στίχοι. Τὸ φρικτὸν ἐγχείρημα τῶν Ἰουδαίων,
πῶς τὸν Θεὸν σταυροῦσι λῃστῶν ἐν μέσῳ.

Τῶν λῃστῶν τὰ ὀνόματα.

Ὁ ἐκ δεξιῶν Γεσδᾶς ὑπῆρχεν ἀπὸ Ἱεριχώ. Ὁ βλασφημῶν ἐξ ἀριστερῶν Δεσμᾶς ὑπῆρχε Γαλιλαῖος. Ὁ πρῶτος, ἤγουν ὁ Γεσδᾶς ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· "Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου"· καὶ ὁ Χριστὸς πρὸς αὐτόν· "Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσει ἐν τῷ Παραδείσῳ".

Ἡ Ἀποκαθήλωσις.

Ἠσαίας· "Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ".

Στίχοι. Οἰμωζέτω, Θάνατε, Ἅδης, θρηνείτω·
σὺ δὲ τριταῖον τὸν σὸν υἱὸν ἐκδέχου.

Εἰς τὸν Ἐπιτάφιον Θρῆνον.

Ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος Ἠσαΐου· "Καὶ εἴδομεν αὐτὸν καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλεῖπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων".

Ἡ Ἀνάστασις.

Ὠσηέ· "Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σοῦ, Ἅδη, τὸ νῖκος";

Ἀββακούμ· "Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι καὶ ἐπιβήσομαι ἐπὶ πετρῶν καὶ ἀποσκοπεύσω καὶ γνώσομαι, ὅτι ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ".

Δαβίδ· "Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ".

Τοῦ αὐτοῦ· "Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ".

Εἰς τὸν Λίθον.

Ὁ λίθος· "Γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε, οὐ γὰρ λαός ἐστιν ἔχων σύνεσιν".

Ἡ Ἀνάληψις.

Ἠσαΐου· "Ἐρύθημα ἱματίων αὐτοῦ ἐκ Βοσόρ· οὗτος ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ".

Δαβίδ· "Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, Κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος".

Ἡ Πεντηκοστή.

Ἰωήλ· "Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν".

Ἠσαΐου· "Τάδε λέγει Κύριος· Λήψομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν".

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

Δαβίδ· "Ἀνάστηθι, Κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός σου".

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μετὰ χάρτου λέγων· "Παρθένοι νεάνιδες, σὺν Μαριὰμ τῇ προφήτιδι ᾠδὴν τὴν ἐξόδιον νῦν ἀλαλάξατε· ἡ παρθένος γὰρ καὶ μόνη Θεοτόκος πρὸς λῆξιν οὐράνιον διαβιβάζεται".

Στίχοι. Ἀπόστολοι στάζουσιν ἐκ νεφῶν δρόσον
πρὸς τὸν θεοδρόσιστον ἐξ ὕψους πόκον,
σταγὼν δὲ Χριστὸς πνεῦμα μητρὸς λαμβάνει.

Ἰεζεκιήλ· " Ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται καὶ ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς ".

Εἰς τὴν Εἴσοδον τῆς Θεοτόκου.

Τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Δαβίδ· " Ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς ".

Ἐκ τῶν μετὰ τὴν ἀνάστασιν καὶ τῶν πρὸ ταύτης τελεσθέντων Χριστῷ.

Ἡ Ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ.

Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων. (Ὁ Ἰησοῦς) λέγων (ταῖς) γυναιξί· " Χαίρετε ".

Εἰς τὴν Μεσοπεντηκοστήν. " Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ".

Ἰώμενος τὸν παράλυτον.

Διαλεγόμενος τῇ Σαμαρείτιδι.

Ἰώμενος τοὺς ἐν ποικίλαις νόσοις.

Ἰώμενος τὸν ὑδρωπικόν.

Ἰώμενος τοὺς δύο δαιμονιζομένους.

Τὸ ὕδωρ εὐλογήσας ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας οἶνον ἐποίησε.

Πρὸς τοὺς ἀποστόλους· " Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὰ δίκτυα καὶ εὑρήσετε ".

Νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπειράσθη ὑπὸ τοῦ διαβόλου λέγοντος· "Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται".

Ὁ Χριστὸς λέγων· " Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ".

Περιπατῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

Ἰώμενος τοὺς δέκα λεπρούς.

" Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι ".

Ἰώμενος τὸν κωφόν.

Ἰώμενος τὴν πενθερὰν τοῦ Πέτρου.

" Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία ταῦτα, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ".

Διώκων τοὺς πωλοῦντας ἐν τῷ ἱερῷ λέγων· " Μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου ".

Καταρώμενος τὴν συκῆν.

Ἰώμενος τὴν συγκύπτουσαν.

Οἱ ἐν τοῖς τροχοῖς ἅγιοι.

Ὁ ἅγιος Πολύκαρπος. — Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. — Σίλβεστρος. — Ἐλευθέριος. — Κύριλλος. — Ἀχίλλειος. — Παρθένιος — Κλήμης. — Ἀγαθάγγελος. — Βλάσιος.— Βλάσιος ὁ βουκόλος βαστῶν μοσχάριον εἰς τὰς χεῖρας.

Οἱ Ἀνάργυροι.

Παντελεήμων. — Ἑρμόλαος. — Κοσμᾶς. — Δαμιανός.— Κῦρος.—Ἰωάννης. — Σαμψών. — Διομήδης. — Θαλλέλαιος.— Τρύφων. — Σέργιος. — Βάκχος. — Χριστοφόρος. — Εὐγένιος. — Αὐξέντιος. — Εὐστράτιος. — Μαρδάριος. — Ὀρέστης. — Μηνᾶς. — Βίκτωρ. — Βικέντιος. — Ἀκίνδυνος. — Πηγάσιος. — Ἀφθόνιος. — Ἐλπιδηφόρος.— Ἀνεμπόδιστος. — Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Μισαήλ. — Κήρυκος. — Ἰουλίττα. — Μαρῖνα.—Κυ-

ριακή. — Βαρβάρα. — Παρασκευή (ἡ) θαυματουργός. — Θέκλα ἡ πρωτομάρτυς. — Αἰκατερῖνα. — Εἰρήνη. — Θεοδώρα ἡ Μυροβλύτις. — Μαρία ἡ Μαγδαληνή. — Ἄννα.

Εἰς τὴν καμάραν τοῦ βήματος.

ΜΗΡ ΘΟΥ ἡ τῶν Οὐρανῶν Πλατυτέρα.

Εἰς τὴν κόγχην τῆς προθέσεως ὁ Μελισμός. — Καὶ εἰς τὴν καμάραν, ἐὰν θέλῃς, γράφε οὕτως. — Καὶ εἰς τὴν τράπεζαν τῶν μοναχῶν στίχοι·

Ὄντως ζῶν ἄρτος εἰμὶ καὶ κόσμου φάος.
Ἔρχεσθε, φωτίζεσθε καὶ τρέφεσθέ μοι.

Οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ γύρου οὕτως.

Ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐπὶ χάρτου· " Ὁ Θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον, τὴν τροφὴν τοῦ παντὸς κόσμου, τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐξαποστείλας ".

Γρηγόριος ὁ Θεολόγος· " Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος ἀναπαυόμενος ".

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος· " Οὐδεὶς ἄξιος τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις ".

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος· " Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας ἀχράντου ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ".

Ὁ ἅγιος Κύριλλος· " Πάλιν καὶ πολλάκις σοὶ προσπίπτομεν καὶ σοῦ δεόμεθα ".

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης· " Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογοῦντάς σε, Κύριε ". Καὶ οἱ λοιποὶ τὰς λοιπὰς εὐχὰς τῆς λειτουργίας καὶ τὰς ἐκφωνήσεις.

Εἰς τὴν πρόθεσιν.

Ὁ ἅγιος Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς. — Ῥωμανὸς ὁ μελῳδός. — Νικόλαος. — Σπυρίδων. — Πέτρος Ἀλεξανδρείας λέγων πρὸς τὸν Χριστόν· " Τίς σου τὸν χιτῶνα, Σῶτερ, διεῖλεν "; Ὁ Χριστὸς λέγει· " Οὗτος ὁ παγκάκιστος Ἄρειος, Πέτρε ". Πάλιν διὰ στίχων ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Χριστόν·

" Χιτῶνα σεπτὸν τίς ὁ ῥηγνύς σου, Λόγε,
ὡς γυμνὸν ὀφθῆναί σου τῆς θείας δόξης;
μὴ δῆμος αὖθις Ἑβραίων παρανόμων
ἐφ' ἱματισμὸν κλῆρον ἐμβάλλουσί σου;

Ὁ Χριστός·

Οὐκοῦν θεοκτονοῦσιν Ἑβραῖοι πάλιν,
ὁ δ' ἀσεβὴς Ἄρειος, ἀρᾶς προστάτης,
λόγοις βδελυροῖς, τμητικοῖς ὑπὲρ ξίφος,
ἀπαμφιάζει πατρικῆς ἐξουσίας
καὶ συναποστερεῖ με τῆς τιμῆς τῆς ἐνθέου.

Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ στυλίτης. — Ὁ Δανιὴλ ὁ στυλίτης.

Ἔξω ἀπὸ τὸ βῆμα γράφονται.

Τρίμορφον, καὶ ἐὰν εἶναι μέγας ἀρχιερεύς, τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Πρόδρομον· εἰ δὲ ποιήσεις βασιλέα γράφε· " Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης ".

Τὴν Θεοτόκον· " ΜΗΡ ΘΟΥ ἡ Παντάνασσα". Εἰ δὲ μετὰ γραμμάτων οὕτως· " ΜΗΡ ΘΟΥ".

Ἡ παράκλησις· (Ἡ Θεοτόκος) λέγουσα ἐπὶ χάρτου πρὸς τὸν Χριστὸν κόκκινα· "Δέξαι δέησιν τῆς σῆς μητρός, οἰκτῖρμον".

Ὁ Χριστὸς μαῦρα· "Τί, μῆτερ, αἰτεῖς"; — "Τὴν βροτῶν σωτηρίαν". — "Παρώργισάν με". — "Συμπάθησον, υἱέ μου". — "Ἀλλ' οὐκ ἐπιστρέφουσι" καὶ "Σῶσον χάριν".

Ὁ Πρόδρομος· "Ἤκουσας μητέρας ἱκετηρίαν, Λόγε· ἄκουσον κἀμοῦ τοῦ βαπτιστοῦ σου, Σῶτερ".

Εἰς δὲ τὸν Χριστὸν τὸ Εὐαγγέλιον· γράφε κατὰ τόπον· "Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλοις". — "Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ".

Ἄλλο εἰς τάφον· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα".

Εἰς πύλην· "Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει".

Ἕτερον· "Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας τῶν προβάτων κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής".

Ἕτερον· "Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά".

Ὅταν οἱ ἀπόστολοι τοῦ γύρου.

"Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μενων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ".

Ἕτερον· "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσω ὑμῖν".

Ἄλλο· "Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος".

Ὅταν οἱ προφῆται γύρωθεν.

"Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται".

Ἄλλο· "Καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως".

Ἄλλο· "Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με".

"Ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ μέγας ἀρχιερεύς". "Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει".

Εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν ἢ εἰς πόρταν ἐπάνω ἢ ἔξω· "Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου".

Ὅπου ἂν θέλῃς· "Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν".

Ἕτερον· "Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν".

Ὅταν ποιήσῃς τὸν Χριστὸν μέγαν λέγει· "Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους".

Εἰς τόπον κρίσεως· "Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε".

Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ εἰρήνη· "Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν".

Ὅταν οἱ ἱεράρχαι μετὰ τῶν εὐαγγελίων, λέγουν· "Εἶπεν, ὁ Κύριος· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει".

Εἰς κρίσιν· "Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ".

Ἕτερον· "Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων".

Ἕτερον· "Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη".

Εἰς ὁσίους· "Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ".

Εἰς μάρτυρας· "Προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἐπιβαλοῦσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συναγωγὰς καὶ διώξουσιν ὑμᾶς".

Εἰς τάφους ἀνθρώπων· "Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται".

Ἕτερον· "Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ".

Ἡσαΐας· "Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ".

Ποίησον καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν μετὰ χάρτου λέγοντα· "Ποία τοῦ βίου τρυφὴ διαμένει λύπης ἀμέτοχος";

Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς "Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον".

Ὀνόματα ἐπιγραφόμενα τῷ Χριστῷ.

Ἰησοῦς Χριστός. — Ὁ Παντοκράτωρ. — Ὁ Ἐλεήμων. — Ὁ Οἰκτίρμων. — Ὁ Κραταιός. — Ὁ Ἀνεξίκακος. — Ὁ Πολυέλεος. — Ὁ Παντεπόπτης. — Ὁ Εὐεργέτης. — Ὁ Μεγαλόδωρος. — Ὁ Ἀντιλήπτωρ. — Ὁ Φωτοδότης. — Ὁ Ἀκατάληπτος. — Ὁ Γλυκὸς Ἰησοῦς. — Ὁ Ζωοδότης. — Ὁ Προαιώνιος. — Ὁ Φιλάγαθος. — Ὁ Πολυεύσπλαγχνος. — Ὁ Ἐμμανουήλ.

Ὅταν ποιήσῃς τὸν Χριστὸν βασιλέα· "Ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων".

Ὅταν ἀρχιερέα· "Ὁ Μέγας Ἀρχιερεύς".

Ὅταν κριτήν· "Ὁ Δίκαιος Κριτής".

Ἄνω εἰς πόρταν ὁ Ὡραιοπυλιώτης· "Ἡ Θύρα τῶν Λογικῶν Προβάτων".

Ὀνόματα τῆς Θεοτόκου.

ΜΗΡ ΘΟΥ. — Ἡ Ὁδηγήτρια. — Ἡ Παντάνασσα. — Ἡ Πανύμνητος. — Ἡ Πανάχραντος. — Ἡ Ἄσπιλος. — Ἡ Ἐλεοῦσα. — Ἡ Ἐπίσκεψις τῶν καταπονουμένων. — Ἡ Ἐλπὶς τῶν Ἀπηλπισμένων. — Ἡ πάντων Χαρά. — Ἡ Μεσίτρια τῶν Χριστιανῶν. — Ἡ Ἀχειροποίητος. — Ἡ θεία Ἀλουργίς. — Ἡ τῶν Οὐρανῶν Ὑψηλοτέρα. — Ἡ Πηγὴ τῆς ζωῆς. — Ἡ Χώρα τῶν Ζώντων. — Ἡ Περίβλεπτος. — Ἡ Παράκλησις. — Ἡ τῶν Χερουβὶμ ἐνδοξοτέρα. — Ἡ Ἐγγυήτρια τῶν Ἁμαρτωλῶν. — Ἡ τῶν Ἀδικουμένων Προστάτις. — Ἡ Πυρφόρος Λαβίς. — Ἡ Ἄφλεκτος Βάτος.

Στίχοι εἰς τὴν Θεοτόκον βρεφοκρατοῦσαν·

Τὸ πῦρ κρατοῦσα θαῦμα τὸ πῶς οὐ φλέγει.

Ἡ Θεοτόκος·

Οὐ πυρπολεῖ με, κἂν ἐν ἀγκάλαις φέρω.

Ὅταν ὁ Χριστὸς εἶδε νηπιόθεν τὸν ἄγγελον φέροντα αὐτῷ τὰ σύμβολα τοῦ πάθους ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς μητρός, στίχοι·

Τὸ χαῖρε τὸ πρὶν τῇ πανάγνῳ μηνύσας
τὰ σύμβολα νῦν τοῦ πάθους προδεικνύει·

Χριστὸς δὲ θνητὴν σάρκα ἐνδεδυμένος
πότμον δεδοικὼς δειλιᾷ ταῦτα βλέπων.

Ἕτεροι στίχοι εἰς καμάραν τῆς Θεοτόκου.

Ἐλαία κατάκαρπος ὡράθης, κόρη,
τὸν συμπαθῆ τεκοῦσα τοῦ Θεοῦ Λόγον.
Αἰτία τοίνυν οὖσα τῆς εὐσπλαγχνίας
τὸν οἰκτὸν αὔχεῖς εἰς ἐπώνυμον κλέος.
Φιλεῖς ἀπαύστως χερσὶ περιβαλοῦσα
τὸν σὲ χειρὶ κρατοῦντα, ὃν ἐκδυσώπει,
δέσποινα μῆτερ, ὑπὲρ τῶν σὲ φιλούντων
καὶ θεοτόκον ὄντως σε πιστῶς ὁμολογούντων.

Στίχοι εἰς τὸ «Ἄνωθεν οἱ Προφῆται».

Μωϋσῆς. Ἐγὼ βάτον κέκληκά σε, ἀνθρώπων σκέπη,
μυστήριον σὸν ἰδὼν ἐν βάτῳ ξένως.
Δανιήλ. Ὄρος νοητόν, οὗπερ ἐτμήθη λίθος,
πλάνην τρέπων κέκλημαί σε, βροτῶν σκέπη.
Ἰακώβ. Ἐγὼ καθ' ὕπνους ἱστορῶ κλίμακά σε
ἀπὸ γῆς μέχρι φθάνουσαν εἰς Χριστοῦ πόλον.
Δαβίδ. Ἐγὼ κιβωτόν, ἡγιασμένη κόρη,
κέκληκά σε πρὶν ὁ βλέπων ναοῦ χάριν.
Ἡσαΐας. Ἐγὼ δὲ πρώην λαβίδ' ἀνθρακοφόρον
κέκληκά σε πρίν, παρθένε, Χριστοῦ θρόνε.
Ζαχαρίας. Ἐγὼ λυχνίαν ἑπτάφωτόν σε εἶδον·
σοῦ ὁ τόκος ἔδειξε σὸν θαῦμα, κόρη.
Βαλαάμ. Ἐγὼ προεῖδον τὸ πρὶν ὡς μέλλεις, κόρη,
ἄστρον φαεινὸν τοῦ Θεοῦ τέξειν Λόγον".
Σολομών. Ἐγὼ σε κλίνην τοῦ βασιλέως, κόρη,
κέκληκά σε πρὶν κηρύττων σου τὸ θαῦμα.
Ἰεζεκιήλ. Πύλην ἐγὼ σε τοῦ Θεοῦ κεκλεισμένην,
δι' ἧς διῆλθε κύριος Θεὸς μόνος.
Ἀαρών. Ἐγὼ δὲ ἀνθήσασαν τὸν κτίσιν ἄνθος
ῥάβδον προκατήγγειλα ὑμνῶν, παρθένε.
Ἀββακούμ. Προβλεπτικὸν χάρισμα πνεύματι φέρων
εἶδόν σε δασὺ κατάσκιον ὄρος.
Γεδεών. Πόκον σε, ἁγνή, πρὶν κέκληκα, παρθένε·
ἔδειξέ μοι θαῦμα σὸν τόκον ὁ πόκος.
Ἱερεμίας. Ὁδόν σε εἶδον Ἰσραήλ, κόρη, νέαν
ζωῆς πρὸς τρίβους ὁδηγοῦσαν, παρθένε.

Εἰς τὸ τέμπλον τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὰ ὀνόματα.

Ὁ ἅγιος Πέτρος. — Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. — Ἰάκωβος. — Βαρθολομαῖος. — Ἀνδρέας — Σίμων. — Ματθαῖος. — Μᾶρκος. — Φίλιππος. — Λουκᾶς. — Θωμᾶς.

Μαρτύρων ὀνόματα.

Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος· ὁ ἅγιος Δημήτριος ὁ μέγας δοὺξ Θεόδωρος ὁ στρατηλάτης· Θεόδωρος ὁ Τήρων· Προκόπιος· Μερκούριος· Ἀρτέμιος, Μηνας, Εὐστάθιος, Ἀγαθόνικος, Νέστωρ, Λοῦππος, Σεβαστιανός. Ἀνάργυροι· Κοσμᾶς, Δαμιανός. Οἱ ἐξ Ἀσίας, οἱ ἐξ Ἀραβίας, οἱ Ῥωμαῖοι· τρεῖς συζυγίαι ἀνάργυροι.

Εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ ναοῦ εἰς τὸ τῶν θυρῶν ἔσω οὕτως.

Ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, ἡ ἁγία Ἑλένη· εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν μέρος οἱ ἅγιοι τεσσαράκοντα μάρτυρες οἱ ἐν Σεβαστείᾳ.

Εἰς τὴν ἁγίαν Μαρῖναν κρατοῦσαν τὸν διάβολον ἐκ τῶν τριχῶν καὶ σφύραν τύπτουσαν στίχοι·

Ἕλκη φυγοῦσα δαιμόνων ἡ Μαρῖνα
Σατὰν καταβέβληκε καὶ τύπτει σφύρᾳ.

Εἰς δὲ τὴν τοῦ ναοῦ εἴσοδον ἵσταται ὁ ἀρχιστράτηγος μετὰ χάρτου ἐξεσπαθωμένος καὶ λέγων·

ΣΤΙΧΟΙ.

Τοῖς μὴ καθαραῖς προστρέχουσι καρδίαις
ἐν τῷ καθαρῷ τοῦ Θεοῦ θείῳ δόμῳ
ἀσυμπαθῶς μου τὴν σπάθην ἐκτιννύω.

Ἕτεροι. Θεοῦ στρατηγός εἰμι· τὴν σπάθην φέρω·
τείνω πρὸς ὕψος, ἐκφοβῶ Θεοῦ φόβῳ·
καταφρονητὰς ἐκδιχάζω συντόμως.

Ἕτεροι. Πρόδηλον ὡς ἵσταμαι καθωπλισμένος
βλέπων ἱλαρὰ τοὺς καλῶς προσιόντας,
τοὺς δὲ κακοὺς κτίννυμι τῷ ξίφει τῷδε.

Εἰς δὲ τὸν ἄρχοντα Γαβριὴλ γράφε οὕτως·

Ὀξυγράφου κάλαμον τῇ χειρὶ φέρων
τῶν εἰσιόντων συνταγὰς ἀπογράφω·
φρουρῶ στέροντας, εἰ δὲ μὴ φθείρω τάχει.

Εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, ὅταν τὸν ποιήσῃς καβαλλάρην ἐπὶ τὸ πρόθυρον τοῦ ναοῦ στίχοι·

Ἔφιππον ὁρᾶτέ με οἱ προσιόντες·
ῥομφαίαν ἐσπασμένην χειρὶ κατέχων
στίφη βαρβάρων ἐκδιώκω καὶ πλήττω·
ἐμοῦ δὲ ναοῦ ὑπάρχω φύλαξ μέγας·
ὁ βουληθεὶς δὲ καταδικάσαι τοῦτον
την ῥομφαίαν μου κατ' αὐτοῦ ἐπιστρέψω.

Ὅταν ποιήσῃς τὸν Πρόδρομον μετὰ πτερύγων, γράφε· "Τί σε καλέσωμεν, προφῆτα; ἄγγελον, ὅτι ὡς ἀσώματος ἐφάνης; ἀπόστολον, ὅτι ἐμαθήτευσας τὰ ἔθνη; μάρτυρα, ὅτι σοῦ ἡ κεφαλὴ ὑπὲρ Χριστοῦ ἐτμήθη"; Καὶ εἰς τὸν χάρτην γράφε οὕτως·

ΣΤΙΧΟΙ.

Ὅρα τὸν Ἀμνὸν καὶ Ποιμένα καὶ Λόγον
ἐλθόντα πρὸς γῆν ἐν βροτείᾳ τῇ φύσει
καὶ πάντας ἑλκύσαντα πρὸς πόλου πλάτος.

Πρὸς δὲ τὸν Χριστὸν δεόμενος λέγει·

Ὁρᾷς, δέσποτα, τὴν μανίαν Ἡρώδου.
Ἐλεγχόμενος, μὴ θέλων ἐπιστρέψαι,
τὴν ἐμὴν κάραν τέτμηκε, Θεοῦ Λόγε.

Δακτυλοδεικνύων τὸν Χριστὸν λέγει· "Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου".

Εἰς δὲ τῶν ὁσίων τὰ χαρτία οὕτω γράφε·

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ὁ Μέγας λέγει·

Καπνὸς τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἐκτρέπει,
ψαλμῳδία δὲ δαιμόνων τὴν σφηκίαν
βάλλει, κεραυνοῖ, πυρπολεῖ, καταφλέγει.

Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης.
Τύρβη ματαία κοσμικῶν φροντισμάτων
τὴν ψυχικὴν ἤμβλυνεν ὀξυδερκίαν,
τὸν νοῦν τυφλὸν δεικνύσα καὶ πλήρη σκότους.

Σάββας.
Τυφὼν μαραίνει τὸ δροσῶδες τῶν φύλλων,
τῦφος δὲ τεφροῖ τὴν ψυχῆς λαμπηδόνα.
Φύγωμεν οὐκοῦν παθῶν τὸ ψυχοφθόρον.

Εὐθύμιος.
Τὸ τῆς ψυχῆς σκύβαλον, ἀγαπητέ μοι,
κρημνῷ γεώδει μηδαμῶς καταπίπτῃς·
τὸ σῶμα φιλῶν μὴ βαρύνῃς ταῖς ὕλαις.

Ἱλαρίων.
Ὁ καταλαλῶν, μνησικακῶν καὶ κρίνων,
καταλαλεῖ νόμου τε καὶ κρίνει νόμον.

Ὀνούφριος.
Μὴ κόρος ἐντέρων σε Χριστοῦ χωρίσῃ,
μὴ βόρβορός σε τῶν παθῶν καθηδύνῃ·
εἰ δ' οὖν, δακρύσεις ἐν φλογὶ τῇ παμφάγῳ.

Ἐφραὶμ ὁ Σύρος.
Πονῶν ὑπὲρ . . . ἀπρεπῶν ἁμαρτάδων
μετ' ἐμπόνων πόνησον ἐμπόνως πόνων,
ὡς ἂν δυνηθῇς ἐκφυγεῖν πόνων πόνοις.

Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ. "Ἄνθρωπος ὄψιν καὶ Θεὸς τὴν καρδίαν".

Βαλαάμ. "Οὐδὲν τοῦ ταπεινοῦ ὑψηλότερον, οὐδὲ τοῦ κατὰ Θεὸν εὐτελοῦς ἐνδοξότερον".

Χαρίτων.
Ἐπίχαρις ἥλιος ὄμμασι πέλει·
ἡ δ' αὖ προσευχὴ φωσφορεῖ τὴν καρδίαν.
Ταῦτα στερηθεὶς πᾶς τις ἐν σκότει πέλει.

Παῦλος ὁ Θηβαῖος.	Ὡς χόρτος ἡμῶν τῶν βροτῶν αἱ ἡμέραι ἔφησε (μή τις ἀμφιβαλλέτω) Δαβίδ. Τοίνυν ἄξιον ἡμᾶς χόρτον ἐσθίειν καὶ ἐνδιδῦσθαι διὰ παντὸς τοῦ βίου.
Ἀντίπας.	Ὄφις ὁ δεινὸς ἐγκοτεῖ δεινῶς μάλα καὶ ψιθυρισμοὺς ἐξυφαίνει καὶ δόλους· ζητεῖ ξενῶσαι τοὺς Θεῷ κεκαρμένους θείας χάριτος καὶ τρυφῆς τῆς ἐνθέου.
Σισώης.	Ὠδὰς λιγυρὰς τῷ Θεῷ πέμπον στόμα πῶς πορνικοῖς ᾄσμασιν ἀνοίξει θύραν; ψάλλε δὲ μᾶλλον συνετῶς καὶ κοσμίως.
Ἀνδρέας Κρήτης.	Ἐὰν τῆς ἄνω βούλῃ τυχεῖν πατρίδος, ὅλον σεαυτὸν ἀλλοτρίωσον βίου· θνῆξον· πρὸ θανῆς ἀσμένως θλίψεις δέχου.
Στέφανος ὁ Νέος.	Τῆς προσκυνητῆς εἰκόνος Χριστοῦ χάριν μικρὰ ῥανὶς αἵματος εἰ πρόσεστί μοι, ταύτην καὶ νῦν προθύμως εἰς τέλος κενῶ.
Ἰωάννης τῆς Κλίμακος.	Ταῖς ἀρεταῖς πρόβαινε καθὰ βαθμῖσι τὸν νοῦν ἀνυψῶν πρακτικαῖς θεωρίαις.

Γερμανὸς Κωνσταντινουπόλεως. " Ὃ δέδωκας, εὕρηκας ".

Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής. " Μώλωπες ψυχῆς μὴ θριαμβευόμεναι εἰς χεῖρον προβαίνουσιν ".

Ἀχίλλειος Λαρίσσης. "Σπούδασον, ὅσον δύνασαι, πάντα ἄνθρωπον ἀγαπῆσαι· εἰ δὲ τοῦτο οὐ δύνασαι, κἂν μηδ' ἕνα μισήσῃς ".

Ἰωαννίκιος ὁ Ἀναχωρητής.	Στενὴν ὁδὸν βάδιζε καὶ τεθλιμμένην μισῶν πλαδαρὸν καὶ διάρρητον βίον· οὗτος τῶν κακῶν ὁ γεννήτωρ.
Θεόκτιστος.	Σκληραῖς ἀγωγαῖς ἐκδιδοὺς τὸ σαρκίον τρέψει ἀσάρκων δυσμάχων ἀντιμάχων ἐχθρῶν κραταιῶν τὸ κράτος κατὰ κράτος.
Θεόδωρος ὁ Στουδίτης.	Ταῖς προσκυνηταῖς εἰκόσι νέμει σέβας, τοῖς πρωτοτύποις τὸν σεβασμὸν εἰσφέρει, ὧν περ πρὸς ἐμφέρειαν αὐτὰς πᾶς γράφει.

Θεοφάνης ὁ Γραπτός. " Εἴ τις τὴν εἰκόνα τὴν σὴν καὶ παντων τῶν ἁγίων οὐ κατασπάζεται, δέσποινα Θεοτόκε, ἀπολαύει τῆς αἰωνίου κολάσεως ".

Ἀρσένιος ὁ Μέγας.	Κενὰ σοβᾷς, τάλαινα, φαύλη καρδία, ἡ τὸν νοητὸν ἀθετοῦσα δεσπότην, αἰσχρῶν δ' ἐρώτων ἐς ἀεὶ πιμπλαμένη.
Ἰσαάκιος.	Οἴκῳ προσελθὼν τοῦ Θεοῦ καὶ δεσπότου εὖξαι πρεπόντως τῶν κακῶν εὑρεῖν λύσιν, βιωτικὸν δὲ πᾶν ἀποτρέπου βάρος.
Μαρτινιανός.	Ἄλλην βαδίζειν δόντες ἐγγύας τρίβον ἄλλην ποθοῦμεν ἐξ ἀβουλίας τρέχειν· ὑφέξομεν γοῦν ἐν κρίσει τὰς εὐθύνας.

Πάλιν Ἀρσένιος.	Βιωτικὸν βούλημα πᾶν φυγεῖν θέλε, ἡσυχίαν δὲ καὶ σιωπὴν ἀγάπα· σῴζῃ γὰρ οὕτω συγχορεύων ἀγγέλοις.
Νεῖλος.	Ὄφις ὁ δεινὸς ἐγκοτεῖ δεινῶς μάλα καὶ ψιθυρισμοὺς ἐκβοᾷ τῶν ἐνθέων· τούτων δὲ ἀόκνων τὰς προσευχὰς ἐκφέροις.
Πάλιν ὁ ἅγιος Σάββας.	Ἰατρὸς κρατῶν κράτησιν ἰσχύει πᾶσι· εἰ γὰρ κορεσθῇ βρωμάτων ἡ μαιμῶσα, οἰστρηλατήσει καὶ πλέον τῆς μαινάδος.
Πάλιν Θεοκτίστου.	Εὐθὺς ἱλαρὸς εὐμενὴς ταπεινόφρων σπεύδων ὁρᾶσθαι διπλόην πᾶσαν μίσει· οὕτω γὰρ εὐαρέστως ὀφθῇς Κυρίῳ.
Παύλου τοῦ ἐν τῷ Λάτρῳ.	Θεῷ δέ τις ζῶν καὶ Θεῷ προσανέχων φέρει λόγον τε καὶ βοὴν τὴν ἐκ Λόγου· κλύει γὰρ αὐτὸς καὶ σιγῶντος Μωσέως.
Πάλιν ὁ ἅγιος Ἐφραίμ.	Παρρησία γέλωτι ἐγκεκαυμένη ψυχὰς ἀπειθεῖς εὐχερῶς καταστρέφει, λίθον βριαροῦ ῥίπτει πλεξίδος δίκην.
Κυριακὸς ὁ Ἀναχωρητής.	Ὑπνοῦντας ἄνδρας εὐχερῶς κλέπτης θλίβει, κόσμου δὲ τοὺς θέλοντας ἀσκεῖν πλησίον συλᾷ νοητὸς κλεπτόνους νυκτολόχος.
Παχώμιος.	Ἔχων κατὰ νοῦν τοῦ κριτοῦ παρουσίαν στέναζε καὶ δάκρυε καὶ θρήνει μέγα· οὕτω γὰρ ἕξεις τὴν ζωὴν αἰωνίαν.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Ἡ γέννησις τοῦ ἁγίου Νικολάου. — Πορευόμενος εἰς διδασκαλεῖον. — Χειροτονεῖται διάκονος. — Χειροτονεῖται πρεσβύτερος. — Χειροτονεῖται μητροπολίτης Μυρέων. — Πλουτοδοτῶν τὸν πένητα μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ. — Ἐν ὀνείρῳ ὀπτάνεται τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ· λεπ. * ὀπτάνεται τῷ ἐπάρχῳ * λαβόντες παρ' αὐτῶν καὶ δῶρα ἵνα πορευθῶσιν εἰς τὰ Μύρα πρὸς τὸν ἅγιον. — Οἱ συκοφαντηθέντες ἔκοπτον δένδρον ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν ᾧ οἱ δαίμονες κατῴκουν. — Οἱ ἐν τῇ Λυκίᾳ τρεῖς ἄνδρες συκοφαντηθέντες, οὓς ἐρρύσατο ἐκ θανάτου ὁ ἅγιος. — Ἐκδιώκων τοὺς δαίμονας, καταστρέψας τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος. — Ἡ κοίμησις τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἐβλήθη ἐν φρουρᾷ. — Ἐνέκρωσε τὸν σκορπιόν. — Ὁ ἅγιος Νέστωρ ξίφει τελειοῦται. — Ὁ μέγας Δημήτριος ἐν φρουρᾷ νύττεται τὴν πλευρὰν ὑπὸ ἑπτὰ στρατιωτῶν. — Ἡ κοίμησις τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Μαρτύριον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς.

Ἡ ἁγία Παρασκευὴ παρίσταται τῷ βασιλεῖ Ἀσκληπιῷ. — Τύπτεται βουνεύροις. — Βληθεῖσα ἐν τῇ φρουρᾷ προσεύχεται. — Βληθεῖσα ἐν λέβητι ἐκτυφλοῖ τὸν βασιλέα

Ἀντώνιον. — Ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀντωνίου πρότερον βαπτισθεὶς μετὰ τῆς βασιλίσσης ὑπὸ τῆς ἁγίας. — Διαλέγεται τῷ βασιλεῖ Ἀνθεμίῳ. — Κρεμασθεῖσα ἐκ τῶν τριχῶν ξέεται τὰς σάρκας.—Ἐξελθοῦσα ἡ ἁγία προσευχομένη ἀπέρχεται τελειωθῆναι.— Ἡ ἁγία ξίφει τελειοῦται.

Ὁ ἅγιος Εὐθύμιος προσευχόμενος ἰδεῖν θάνατον δικαίου καὶ ἁμαρτωλοῦ. Εἰς τὸν θάνατον τοῦ δικαίου γράφε·

ΣΤΙΧΟΙ.

Ἄνδρες, ὁρᾶτε δικαίου πότμον τοῦδε,
πῶς ὁ ἄγγελος παρακαλῶν εἱστήκει
λαβεῖν τὴν τούτου ψυχὴν ἀσμενεστάτως·
κάμπτεται καὶ γὰρ καὶ φιλανθρώπως βλέπει,
εὐλαβούμενος τὰς ἀγαθοεργίας.

Εἰς δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ·

Τοῦδ' ἀνάπαλιν αὖθις ὡς βλέπεις, ξένε,
ἀνελεήμων ἄγγελος τῷ ἀθλίῳ
ἵσταται τούτου μετὰ τῆς τριοδόντου
ῥομφαίας ψυχὴν ἕλκων ὡς παμβεβήλην·
ὧν τοῦ μὲν εὐξώμεθα τυχεῖν τοῦ τέλους
τοῦ δὲ ἑτέρου φυγεῖν τὴν ἐκδημίαν.

Περὶ τῆς δευτέρας καὶ φρικτῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ.

Μέσον ὁ Χριστὸς καθεζόμενος εἰς θρόνον καὶ ἡ παναγία Θεοτόκος εἰς τὰ δεξιὰ πρεσβείαν ποιοῦσα· ἀριστερὰ δὲ ὁ τίμιος Πρόδρομος· ἑξαπτέρυγα καὶ πολυόμματα ἔνθεν καὶ ἔνθεν κράζοντα καὶ λέγοντα· "Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος Σαβαώθ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὢν καὶ ἀεί". Δυνάμεις, Ἐξουσίαι, Ἀρχαί, Κυριότητες, Θρόνοι, Ἀρχάγγελοι, Ἄγγελοι καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι λευκοφόροι ἔνθεν καὶ ἔνθεν.

Πέτρος λέγει· "Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀπέχεσθε ἀπὸ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας". Ἰωάννης· "Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μήτε τὰ ἐν τῷ κόσμῳ".

Μᾶρκος· "Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· οὐ γὰρ οἴδατε τὴν ὥραν ἢ τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ Κύριος ἔρχεται".

Ἀνδρέας· "Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ· ὁρᾶτε, ἀγαπητοί, μηδεὶς ἀπογινωσκέτω".

Ἰάκωβος· "Στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἤγγικε".

Θωμᾶς· "Φοβερά, ἀδελφοί, ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημία".

Ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὁ Παῦλος λέγει· "Βλέπετε, ἀδελφοί, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε".

Ματθαῖος· "Οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως οὗ πάντα γένηται".

Λουκᾶς· "Εἶπεν ὁ Κύριος· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι".

Βαρθολομαῖος· "Ἰδοὺ ἦλθεν ὁ Κύριος ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν".

Φίλιππος· "Ἀσφαλίσασθε ἑαυτούς, ἀδελφοί, περὶ τῆς ὥρας ἐκείνης".

Ὁ Παράδεισος ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀνατολάς· ἔσωθεν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ ἡ Θεοτόκος.

Ὅρασις Δανιὴλ τοῦ Προφήτου.

Ἐθεώρουν γὰρ φησιν, ἕως οὗ θρόνοι ἐτέθησαν καὶ ὁ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισε· καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ὡσεὶ χιὼν καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς ὡσεὶ ἔριον καθαρόν. — Ὁ θρόνος

αὐτοῦ ὡσεὶ φλόγα πυρός. — Οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγον. — Ποταμὸς πυρὸς εἷλκε πορεύων ἔμπροσθεν αὐτοῦ. — Χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεσαν αὐτῷ. — Κριτήριον· ἐκάθισε καὶ βίβλοι ἠνεῴχθησαν καὶ Σεραφεὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ· ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ καὶ κέκραγεν ἕτερον πρὸς ἕτερον καὶ λέγον· " Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος "· καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνί.

Περὶ τῶν πέντε παρθένων.

Αἱ πέντε παρθένοι αἱ φρόνιμοι ἔσωθεν καὶ αἱ πέντε μωραὶ ἔξωθεν, βοῶσαι αἱ μωραὶ ταῖς φρονίμοις· " Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν ". Ἀποκρίνονται αἱ φρόνιμοι. " Ὑπάγετε πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ".

Αἱ τῶν χορῶν τάξεις.

Χορὸς ἀποστόλων. — Χορὸς προφητῶν. — Χορὸς μαρτύρων. — Χορὸς ἀσκητῶν. — Χορὸς ἱεραρχῶν. — Χορὸς γυναικῶν. — Ὁ λῃστὴς ἔμπροσθεν τοῦ Παραδείσου. — Οἱ τέσσαρες ποταμοὶ ἐξερχόμενοι ὁμοῦ τοῦ Παραδείσου: Φισών, Γεών, Τίγρις, Εὐφράτης. — Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ σαλπίζων τὴν οἰκουμένην πᾶσαν καὶ τὴν θάλασσαν. — Ἐγείρεσθε οἱ καθεύδοντες. — Ἀποδιδοῦσα ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. — Ὁ κόλπος τοῦ Ἀβραὰμ βαστάζων τὰ νήπια, ἐξ εὐωνύμων δὲ ὁ πλούσιος ἐν τῷ πυρίνῳ ποταμῷ φλεγόμενος· ὑπὸ πυρίνων ἀγγέλων κρατούμενος, βοῶν πρὸς τὸν Ἀβραὰμ λέγει· " Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ μου την γλῶτταν ". Ἀποκρίνεται Ἀβραὰμ πρὸς τὸν πλούσιον· " Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου καὶ ὁ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά "· Εἶτα οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐξ εὐωνύμων γυμνοὶ καὶ σκυθρωποί· ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς, μοναχοὶ ἀνελεήμονες· ὁ Ἰούδας ὁ προδότης μεσον τοῦ βυθίου δράκοντος μετὰ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας· οἱ βασιλεῖς οἱ κακοὶ καὶ τύραννοι, οἱ παρακαμπανισταί, οἱ νοτάριοι τῆς ἀδικίας καὶ οἱ λοιποὶ ἅρπαγες καὶ ἄσπλαγχνοι, και εἶθ' οὕτως ζυγὸς δικαιοσύνης.

Αἱ Κολάσεις.

Τὰ καταχθόνια· ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος· ὁ Ἅδης· βρυγμὸς τῶν ὀδόντων· ὁ τάρταρος. Ἄντικρυ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ Τίμιος Σταυρός· ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα εἰς τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ· ο ἀκάνθινος ὁ στέφανος, ἡ λόγχη, ὁ σπόγγος, οἱ ἧλοι, ἡ χλαμύς. Ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἄγγελοι δύο· ὁ ἐκ δεξιῶν γράφεται οὕτως· " Ὑμῖν δέδοται ἡ τῶν οὐρανῶν βασιλεία ". Ὁ ἐξ ἀριστερῶν· " Δείξατε ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ ἀπολάβετε τὸν μισθόν ".

Εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν.

Ἰωήλ· " Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σκοτάσουσι ".

Δανιήλ· " Ἐθεώρουν, ἕως οὗ θρόνοι ἐτέθησαν καὶ ὁ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισε ".

Ποίησον καὶ τὸν ἅγιον Παῦλον τὸν ἀπόστολον βλέποντα ἄνω πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ δεικνύοντα τῇ δεξιᾷ χειρί, τῇ δὲ ἀριστερᾷ κρατοῦντα τόμον χάρτου γεγραμμένον οὕτως· " Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ ".

Στίχοι εἰς τὴν αὐτὴν Δευτέραν Παρουσίαν.

Γυμνὴν στάσιν, ἄνθρωπε, καὶ θείαν κρίσιν
καὶ βῆμα φρικτὸν καὶ Θεὸν κριτὴν βλέπων,
τοὺς ἀγγέλους ἑστῶτας ὡς δορυφόρους,
γυμνὰς λογισμῷ τὰς ἁμαρτίας λάβε·
ἔγκυψον, ἴδε τῆς καμίνου τὴν φλόγα
καὶ σωφρονίσας προσδέχου καὶ τὴν κρίσιν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥ.

Εἰς τὸ τούρλεον ἄνω ὁ Χριστὸς στηθεῖον· γύρωθεν δὲ Ἄγγελοι καὶ Ἀρχάγγελοι γράψον οὕτως· "Ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ Κύριος εἶδε πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν". Καὶ οἱ δεκαὲξ Προφῆται γεγραμμένοι:

Ὁ προφήτης Ὠσηὲ γέρων στρογγυλογένης λέγων· "Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου ἡ νίκη";

Ὁ προφήτης Ἰωὴλ μαυροδιχαλογένης, μαδαροπώγωνος, λέγων· "Ἰσχύς, Κύριε· ἐξεγειρέσθωσαν καὶ ἀναβαινέτωσαν πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ".

Ὁ προφήτης Ἀμὼς γέρων στρογγυλογένης λέγων· "Οὐαὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἡμέραν Κυρίου, καὶ αὕτη ἔσται σκότος καὶ οὐ φῶς".

Ὁ προφήτης Ἀβδιοὺ μιξοπόλιος λέγων· "Ὃν τρόπον ἐποίησας, οὕτως ἔσται σοι· τὸ ἀνταπόδομά σου ἀνταποδοθήσεταί σοι εἰς κεφαλήν".

Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς γέρων φαλακρός, στρογγυλογένης, λέγων· "Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν Θεόν μου καὶ εἰσήκουσέ μου".

Ὁ προφήτης Μιχαίας νέος μουστακίζων, λέγων· "Καὶ στήσεται καὶ ὄψεται καὶ ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύϊ Κυρίου".

Ὁ προφήτης Ναοὺμ γέρων κοντογένης, λέγων· "Πρὸ προσώπου Κυρίου τίς ὑποστήσεται καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ";

Ὁ προφήτης Ἀββακοὺμ νέος ἀγένειος, λέγων· "Περιέβαλεν ἀμελεῖς ἐξ ἀδικίας μετὰ δυνάμεως, τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἁμαρτωλῶν".

Ὁ προφήτης Σοφονίας γέρων κοντογένης, λέγων· "Φωνὴ ἡμέρας Κυρίου πικρὰ καὶ σκληρά· τέτακται οὖν αὐτὴ ἡμέρα σάλπιγγος".

Ὁ προφήτης Ἀγγαῖος πάνυ γέρων [1], μιξοπόλιος, διχαλογένης, λέγων· "Ἐγὼ σείω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν, καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων".

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας νέος ἀγένειος· "Καὶ ἥξει κύριος ὁ Θεός μου καὶ πάντες οἱ ἅγιοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἔσται φῶς".

Ὁ προφήτης Μαλαχίας νέος ἀγένειος· "Ἰδοὺ ἡμέρα Κυρίου ἔρχεται ⟨καιομένη⟩ ὡς κλίβανος καὶ φλέξει αὐτούς· καὶ ἔσονται ⟨πάντες οἱ⟩ ἀλλογενεῖς καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες τὴν ἀνομίαν".

Ὁ προφήτης Γεδεὼν ὅμοιος τῷ προφήτῃ Ἡσαΐᾳ.

Ὁ προφήτης καὶ βασιλεὺς Δαβὶδ γέρων στρογγυλογένης, λέγων· "Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας".

Ὁ προφήτης καὶ βασιλεὺς Σολομὼν νέος ἀγένειος· "Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν".

---

1) Ἐν τῷ κώδικι "πανόγηρος".

Ὁ προφήτης Δανιὴλ νέος ἀγένειος· "Ἐγὼ Δανιὴλ ἐθεώρουν, ἕως οὗ ἐτέθησαν θρόνοι εἰς κρίσιν καὶ ὁ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθισεν".

Ὁ προφήτης Ἱερεμίας γέρων κοντογένης οὐ πολλά· "Ἐγένετο λόγος Κυρίου πρός με λέγων· πρὸ τοῦ σε πλάσαι ἐν κοιλίᾳ μητρός σου ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγίακά σε".

Ὁ προφήτης Ἰεζεκιὴλ γέρων ὀξυγένης· "Τάδε λέγει Κύριος· ὄψεσθε τὴν ζωὴν ὑμῶν κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν".

Ὁ προφήτης Μωϋσῆς στρογγυλογένης· "Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ".

Ὁ προφήτης Ἠλιού· "Ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου· οὐκ ἔσται ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ μὴ διὰ στόματός μου. Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με ἕως τοῦ Ἰορδάνου".

Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος· "Πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκ ἔτι".

Ὁ προφήτης Ἱερεμίας· "Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν· ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης".

Ἔτι τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· "Τάδε λέγει Κύριος· ἀνοίξω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων".

Ὁ προφήτης Μιχαίας· "Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ".

Ὁ προφήτης Ναούμ· "Τάδε λέγει Κύριος κατάρχων ὑδάτων πολλῶν Καὶ οὕτως διασταλήσονται".

Ὁ προφήτης Ἀββακούμ· "Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην".

Ὁ προφήτης Σοφονίας· "Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· κήρυσσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ".

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας· "Πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης".

Ὁ προφήτης Ἀγγαῖος· "Ἔσται ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου ὑπὲρ τὴν ἐσχάτην, λέγει Κύριος παντοκράτωρ".

Ὁ Μελχισεδέκ, ὁ Σαμουὴλ καὶ ὁ Ἀαρών.

Εἰς τὸ "Τί σοι προσενέγκωμεν, Χριστέ", στίχοι τοῦ Χρυσοστόμου·

Νῦν, οὐρανέ, σκίρτησον, εὐφράνθητί μοι,
ἡ γῆ δὲ πᾶσα σὺν βροτοῖς χορευέτω·
Χριστὸς γὰρ ἐξέλαμψε ἐκ τῆς παρθένου,
ὁ μητρὸς ἐκτὸς καὶ πατρὸς φανεὶς δίχα.
Ὢ θαῦμα καινόν· πῶς Θεὸς μικρὸν βρέφος;
Οἱ ἄγγελοι τὸν ὕμνον, οἱ οὐρανοὶ τὸν ἀστέρα,
οἱ μάγοι τὰ δῶρα, οἱ ποιμένες τὸ θαῦμα,
ἡ γῆ τὸ σπήλαιον, ἡ ἔρημος τὴν φάτνην,
ἡμεῖς δὲ μητέρα παρθένον· ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Περὶ τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν.

Ματθαῖος ὁ εὐαγγελιστὴς ὅμοιος ἀνθρώπῳ καὶ γράφει· "Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ".

Μᾶρκος ὅμοιος βοΐ γράφει· "Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ".

Λουκᾶς ὅμοιος λέοντι γράφει· "Ἐπειδή περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν διήγησιν ἀνατάξασθαι".

Ἰωάννης ὅμοιος ἀετῷ γράφει· "Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος".

Περὶ τῶν ἱεραρχῶν.

Ὁ ἅγιος Βασίλειος νέος ὀξυγένης, μακρογένης, λέγων· "Ψυχῆς κάλλος ἀσφαλῶς φρουρητέον· τοῦτο γὰρ ἀπαιτήσει ὁ Θεός, κριτὴς δίκαιος ἐκ βροτείου γένους".

Γρηγόριος ὁ Θεολόγος γέρων πλατυγένης, φαλακρός, σγουρὰς ἔχων τὰς τρίχας, λέγων· "Ποιμὴν λογικὸς ἐγκαταστὰς ἐν βίῳ, ἁπλοῦς, ταπεινός, εὐμενής, πραῢς ἔσο".

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, νέος σπανός, γράφει· "Τῶν πρὶν ἕκαστος εἴπερ ἐκστῇ σφαλμάτων, σωθήσεσθαι αὐτὸν πάντως ἐγγυῶμαι γνησίως".

Γρηγόριος ὁ Θαυματουργὸς γέρων φαλακρός, σγουροκοντογένης, διφαλὸν ὀλίγον.

Γρηγόριος Ἀκραγάντων, γέρων κοντογένης.

Γρηγόριος τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας, γέρων κοντοπλατυγένης.

Γρηγόριος Νύσσης, γέρων κοντογένης.

Νικόλαος ὁ Μύρων τῆς Λυκίας γέρων φαλακρός, στρογγυλογένης, λέγων· "Εἷς Θεὸς πατὴρ Λόγου ζῶντος, σοφίας ὑφεστώσης πηγὴ καὶ δυνάμεως καὶ χαρακτῆρος ἀϊδίου".

Νικόλαος ὁ Μεγαλοπόλεως γέρων ἀγένειος.

Βλάσιος, γέρων σγουροκέφαλος, ὀξυγένης.

Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας, γέρων πλατυγένης, λέγων· "Ἕνα Θεὸν σεβόμεθα ἐν Τριάδι καὶ Τριάδα ἐν μονάδι, μήτε τὰ πρόσωπα συγχέοντες, μήτε τὴν οὐσίαν διαχωρίζοντες".

Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, φαλακρός, μιξοπόλιος, βουρλογένης, εἰς δύο χωρισμένα...

Ἀνδρέας ὁ Κρήτης, γέρων κοντογένης, λέγων· "Ὅτε κριτὴς καθίσῃς ὡς εὔσπλαγχνος καὶ τὴν φοβερὰν δόξαν σου δείξῃς, σωτήρ μου, ὢ ποῖος φόβος τότε καμίνου καιομένης".

Ἰγνάτιος, γέρων μακρυγένης.

Πολύκαρπος Σμύρνης, γέρων στρογγυλογένης.

Ἐπιφάνιος Κύπρου, γέρων φαλακρός, ὀξυγένης.

Γερμανὸς Κωνσταντινουπόλεως, γέρων εὐνοῦχος, ὅμοιος Ἰωάννῃ τῷ Θηβῶν.

Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων, μιξοπόλιος, ὀξυγένης.

Πρόκλος, γέρων πλατυγένης.

Μεθόδιος, γέρων φαντογένης.

Ἀμβρόσιος, γέρων ὀξυγένης.

Παρθένιος, γέρων πλατυγένης.

Ταράσιος, γέρων ὀξυγένης, πατριάρχης.

Εὐτύχιος πατριάρχης, γέρων κοντογένης.

Φωκᾶς, γέρων πλατυγένης, κοντογένης.

Ἀχίλλειος Λαρίσσης, γέρων ὀξυβουρλογένης.

Παῦλος ὁ Ὁμολογητής, νέος ὀξυγένης.

Νίκανδρος, νέος στρογγυλογένης.

Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, γέρων σγουροκέφαλος, διχαλογένης.

Θεοφύλακτος, γέρων εὐνοῦχος.

Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων, γέρων ὀξυγένης.

Ἄνθιμος, νέος ὀλιγογένης.

Βαβύλας, γέρων πλατυγένης.

Ἱερόθεος, νέος στρογγυλογένης.

Αὐτόνομος, γέρων κοντοστρογγυλογένης.

*

Εὐμένιος, γέρων στρογγυλογένης.
Δωρόθεος, γέρων μεγαλογένης.
Ἀλύπιος, γέρων στρογγυλογένης.
Πατρίκιος, νέος ὀλιγογένης.
Σπυρίδων, γέρων βουρλογένης.
Νικηφόρος πατριάρχης, γέρων ὀξυγένης.
Μητροφάνης πατριάρχης, γέρων δασυγένης.
Ὑπάτιος, γέρων ὀξυγένης.
Εὐσέβιος, νέος ἀρχιγένης.
Ἀγαπητός, γέρων κοντογένης.
Ἰωσὴφ Θεσσαλονίκης, νέος ὀξυγένης.
Ἀθηνογένης, νέος ὀξυγένης.
Μαρτῖνος, νέος ὀξυγένης.
Θεράπων, γέρων κοντογένης βαστάζων φλεβότομον.
Σίλβεστρος Ῥώμης, γέρων μακρυγένης.
Ἐλευθέριος, νέος στρογγυλογένης.
Χαραλάμπης, γέρων μακροδιχαλογένης.
Ἀκεψιμᾶς, γέρων φαλακρός, πολυγένης, διφαλὸν ὀλίγον.
Ἰωσὴφ πρεσβύτερος, γέρων ὀξυγένης.
Ἀειθαλᾶς διάκονος, νέος μουστακίζων.
Λάζαρος, νέος μουστακίζων.
Μελέτιος, γέρων μακρυγένης, εἰς τρία κεχωρισμένα.
Βασιλεὺς ἐπίσκοπος Ἀμασείας, γέρων ὀξυγένης, ὅμοιος τῷ Μεγάλῳ Βασιλείῳ.
Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς καὶ ἀρχιδιάκονος νέος ἀγένειος.
Ῥωμανός, νέος.
Ῥουφῖνος διάκονος.
Παρμενᾶς διάκονος, ἀγένειος.
Σίμων διάκονος.
Εὔπλος διάκονος.

Περὶ μοναχῶν ὁσίων.

Ὁ μέγας Ἀντώνιος γέρων κοντογένης διαφαρίζων ὀλίγον, φορῶν κουκούλλιον, λέγων· "Μὴ ἀπατᾷ, ὦ μοναχέ, χορτασίᾳ κοιλίας· ἡ ὑποταγὴ μετ' ἐγκρατείας ὑποτάσσει δαίμονας". Ἄλλο. "Ἐγὼ οὐκέτι φοβοῦμαι τὸν Θεόν, ἀλλ' ἀγαπῶ αὐτόν· ἡ γὰρ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον".

ΣΤΙΧΟΙ.

Ἄνθρωπος φυγὼν κοματωγὰς τοῦ βίου
ἐχθρῶν ἀσάρκων δυσμενῶν ἀλαστόρων
βέλεμνα, τόξα, φαρέτρας οὐ ταρβεῖται.

Σάββας ἔχων τὸν πώγωνα μαδαρόν, λέγων· "Τείχισον τὸ κελλίον σου, ὦ μοναχέ, καὶ ἄλλου κελλίον μὴ παράβαλε". Ἄλλο· "Ὅστις σῶμα ἐνίκησεν, οὗτος φύσιν ἐνίκησεν· ὁ δὲ τὴν φύσιν νικήσας πάντως ὑπὲρ φύσιν ἐγένετο".

Εὐθύμιος γέρων μεγαλογένης ἕως τῶν μηρῶν, λέγων· "Ἀδελφοί, τὰ ὅπλα τοῦ μοναχοῦ ἐστιν ἡ μελέτη, ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ κατὰ Θεὸν ὑπακοή". Ἄλλο· "Οἱ ἐν ὑποταγῇ διατρίβοντες φιλαργυρίας ἀλλότριοι· ὅπου γὰρ τὸ σῶμα ἐξέδωκαν, τί λοιπὸν κέκτηνται ἴδιον";

Ἀρσένιος γέρων σγουροκέφαλος, βουρλογένης, εἰς πέντε χωρισμένα, λέγων· "Ἀδελφοί, δι' ὃ ἐξήλθετε ἀγωνίσασθε καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας μὴ ἀμελήσητε".

Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης, γέρων διχαλογένης, λέγων· "Ἐὰν μὴ ἀποτάξησθε τοῖς πᾶσι τοῦ κόσμου, οὐ δύνασθε γενέσθαι μοναχοί".

Ἀβράμιος γέρων· τὸ γένειον μέγα καὶ ὀξύ.

Παφνούτιος, γέρων μεγαλογένης, εἰς δύο χωρισμένα, φαλακρός, λέγων· "Ὅπου ἐὰν μετριάζς ἑαυτόν, ἔσῃ ἀναπαυόμενος".

Μᾶρκος, γέρων κοντογένης.

Θεόδωρος ὁ Στουδίτης γέρων φαλακρός, διχαλογένης, λέγων· "Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, οἱ τῶν ἀμετρήτων εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ ἀπολαβόντες δεῖ ἀεὶ εὐχαριστεῖν".

Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς μιξοπόλιος, πολυγένης, λέγων· "Ἀδελφέ, ἀεὶ βίαζε τὴν σάρκα καὶ σχόλαζε ἀόκνως ψαλμῳδίαις".

Ἱλαρίων, γέρων βουρλογένης, χωρίζων εἰς τρία, λέγων· "Εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ Κυρίῳ, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς πειρασμόν".

Παχώμιος, γέρων ἔχων σκουλία πέντε τὰ γένεια, λέγων· "Ἄγρυπνον οἶδεν ὄμμα τὸν νοῦν ἁγνίζειν, | θραύειν πυρώσεις, φάσματα φυγαδεύειν, | ἐνυπνιασμοὺς μυσαροὺς καταπαύειν".

Θεόδωρος ὁ Συκεώτης γέρων κοντογένης, λέγων· "Ἀδελφοί, ἀγωνίσασθε ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ὑμῶν πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὴν ὥραν".

Μαρτινιανός, γέρων ὀξυγένης.

Θεόκτιστος, μαυροκοντογένης, λέγων· "Κρατῶν γαστρὸς κράτησον ἰσχύι πάσῃ· | εἰ γὰρ κορεσθῇ βρωμάτων ἡ μαιμῶσα, | οἰστρηλατεῖσαι καὶ πλέον τῆς μαινάδος".

Ἰσαάκιος, νέος ὀλιγογένης.

Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης γέρων ὀξυγένης· "Εἴ τις τὸν κόσμον ἐμίσησεν, οὗτος λύπην διέφυγε".

Παῦλος ὁ Θηβαῖος γέρων μεγαλογένης, μακρότριχος, λέγων· "Οὐκ ὀφείλει ἐπιζητεῖν τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὰ τοῦ πλησίον".

Παῦλος ὁ Ἁπλοῦς γέρων ὀλιγογένης, πλατυαναφάνδαλος.

Ποιμήν, γέρων μεγαλογένης, εἰς τρία χωρισμένα, λέγων· "Ἀδελφέ, δίδαξον τὴν καρδίαν σου ποιεῖν ἃ διδάσκει ἡ ψυχή σου· ἡ γὰρ ἀνυποταγὴ καὶ τὸ ἴδιον θέλημα καταβάλλει τὸν μοναχόν".

Νικήτας ὁ Μηδικίου νέος κοντογένης.

Συμεὼν ὁ Στυλίτης γέρων κοντογένης, μαυρότριχος.

Μελέτιος ὁ ἐν τῷ ὄρει Μυουπόλεως, πλησίον Θήβας, γέρων σγουροκέφαλος, ἔχων γενειάδα ὁμοίαν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Ἀκάκιος, γέρων φαλακρός, κοντογένης, λέγων· "Οὐ κοπιάσεις πολλοῖς ἔτεσιν, ἐὰν ἐν ἀρχαῖς σεαυτὸν πόνοις ἐκδώσῃς".

Συμεὼν ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς γέρων ὀξυγένης.

Σαμψὼν ὁ Ξενοδόχος ὀξυγένης οὐ πολλά.

Κῦρος Ἀνάργυρος γέρων φαλακρός, μεγαλογένης, εἰς δύο χωρισμένα.

Οἱ ἅγιοι Ἀνάργυροι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς νέοι ἀρχιγένειοι, τὰς τρίχας ἄνωθεν τῶν ὤτων φαλακρίζοντες, ὀλιγότριχοι, σγουρακίζοντες.

Παντελεήμων νέος ἀγένειος, σγουροκέφαλος, ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Γεωργίῳ.

Ἑρμόλαος, γέρων κοντογένης βαστάζων Εὐαγγέλιον.

Ἰωάννης ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς γέρων κοντογένης.

Ἀλύπιος ὁ Στυλίτης γέρων στρογγυλογένης.

Ἰωάννης ὁ Ψυχαΐτης γέρων κοντογένης.

Κλήμης, νέος ὀξυγένης.

Συμεὼν ὁ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει, ὁ στυλίτης, γέρων στρογγυλογένης.

Λαμπαδός, νέος κοντογένης, διχαλογένης.

Βάρβαρος ὁ Αἰθίοψ γέρων σγουροκέφαλος καὶ σγουρογένης, λέγων· "Εὐχαριστῶ σοι

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, καὶ σοί, πάτερ Ἰωάννη, ὅτι ἠξιώθην τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διὰ σέ".

Θεοφάνης ὁ ποιητής, νέος φαγογένης, λέγων· "Ὥριμον δρεπόμενος καρπόν, μὴ βλαπτόμενος τῷ ξύλῳ τῆς βρώσεως".

Κοσμᾶς ὁ ποιητὴς γέρων ὀξυγένης, λέγων· "Γυναῖκά σε θνητήν, ἀλλ' ὑπερφυῶς καὶ μητέρα Θεοῦ εἰδότες, πανάμωμε". — Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς γέρων διχαλογένης, φοροῦντες καὶ οἱ δύο κουκούλλια.

Ἰωσὴφ ὁ ποιητὴς γέρων στρογγυλογένης, λέγων· "Πυρποληθέντα ἐν καμίνῳ τοῦ πυρὸς ἡδοναῖς καὶ ψυχῆς τὸ ὀπτικὸν ἀμαυρωθέντα, τῷ πυρὶ τοῦ σοῦ φόβου ἀνακαινίσας, Χριστέ, φωτί με σωτηρίας αὔγασον, ἵνα σε δοξάζω εἰς πάντα". . . .

Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς λέγων· "Ἴδε, Κύριε, τῇ σῇ Ἐκκλησίᾳ κραταίωμα ἀκλόνητον διαμένοι εἰς αἰῶνας αἰώνων τῷ σάλῳ τῆς αἱρέσεως".

Ἰωάννης ὁ Παλαιολαυρίτης γέρων κοντογένης.

Στέφανος ὁ Σαβαΐτης νέος ὀξυγένης.

Σισώης, γέρων κοντογένης.

Δαβὶδ Θεσσαλονίκης, γέρων, μακρογένης ἕως τὴν ζώνην.

Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ γέρων φαγοστρογγυλογένης, λέγων· "Ὀφείλει ἄνθρωπος κρῖναι ἑαυτὸν ἀπὸ παντὸς πράγματος".

Στέφανος ὁ Σιναΐτης νέος ὀξυγένης.

Λουκᾶς ὁ Στειρίου νέος ὀξυγένης.

Ἰουλιανὸς ὁ Θηβαῖος γέρων κοντογένης.

Πατάπιος, γέρων ὀξυγένης.

Μᾶρκος, γέρων σπανός, ἔχων ὀλίγας τρίχας εἰς τὸν πώγωνα, λέγων· "Μοναχέ, φεῦγε, σιώπα, ἡσύχαζε καὶ σῴζου".

Δανιὴλ ὁ τῆς Σκήτεως λέγει· "Ἡ γαστριμαργία μήτηρ ἐστὶ τῆς πορνείας καὶ ὁ κρατῶν γαστρὸς κρατεῖν δύναται καὶ γλώσσης".

Δανιὴλ ὁ Στυλίτης γέρων ὀξυγένης.

Κασιανός, γέρων ὀξυγένης.

Ἀντίοχος, γέρων στρογγυλογένης, φορῶν ἐπιρριπτάριον, λέγων· "Ὕπνος περιττὸς συμμιγὴς ἀκρασίᾳ | τὴν δακρυώδη χαρμολύπην ὀξέως | καπνὸς μελίσας ὡς πυρὶ σκεδαννύει".

Ἰωάννης ὁ Κολοβός, γέρων μακρυγένης ἔχων σκουλία πέντε.

Νεῖλος, γέρων μακρογένης ἔχων σκουλία τρία, λέγων· "Μὴ θέλε ὡς σὺ δοκεῖς, ἀλλ' ὡς Θεῷ ἀρέσκει γενέσθαι τὰ κατὰ σέ".

Στέφανος ὁ Νέος ὀξυγένης, ὅμοιος Λουκᾷ τῷ Στειρίου, λέγων· "Εἴ τις οὐ προσκυνεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν εἰκόνι περιγραπτὸν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, εἴη ἀνάθεμα".

Κάστωρ ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Στεφάνῳ.

Ἀθανάσιος, γέρων κοντογένης λέγων· "Οὐδὲν ἄλλο βλάπτει τοὺς μοναχοὺς καὶ χαροποιεῖ τοὺς δαίμονας, ὡς τὸ κρύπτειν τοὺς ἰδίους λογισμούς".

Γεράσιμος, γέρων δασυγένης λέγων· "Ἀρκεῖ τῷ μοναχῷ, ἵνα κοιμᾶται μίαν ὥραν ἐὰν ἔνι ἀγωνιστής".

Ἀλέξιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὅμοιος τῷ Προδρόμῳ, ὀξυγένης.

Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος γέρων.

Μακάριος ὁ Ἀλεξανδρεὺς γέρων, ἐπὶ τοῦ χείλους ἔχων τρίχας καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πώγωνος.

Ἰωάννης ὁ τῆς Κλίμακος γέρων μεγαλογένης, λέγων· "Ὁ πίστιν μὲν ὀρθὴν κεκτῆσθαι λέγων, ἁμαρτίας δὲ διαπραττόμενος, ὅμοιός ἐστι προσώπῳ ὀφθαλμοὺς μὴ ἔχοντι".

Εφραὶμ ὁ Σύρος γέρων σπανός, ὀλίγα ἔχων (γένεια), φορῶν κουκούλλιον, λέγων·

Μακάριος ὄντως ὁ ἔχων ὑποταγὴν ἀγαθήν· μιμητὴς γάρ ἐστι τοῦ παναγάθου ἡμῶν δεσπότου".

Χαρίτων γέρων.

Ἰωαννίκιος γέρων.

Ἡσαΐας γέρων λέγων· "Ὁ ἀπολέσας χρυσίον ἴσως εὑρήσει πάλιν αὐτό· καιρὸν δὲ ὁ ἀπολωλεκὼς ἀμήχανον εὑρεῖν".

Εὐλόγιος γέρων λέγων· "Μοναχὸς μὴ ὑποφέρων ὕβριν καὶ ἐξουδένωσιν οὐκ ἔστι μοναχός".

Ἰωάννης ὁ Μονάζων λέγων· "Ἐὰν ἀγαπήσῃς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν, ὀρθῷ λογισμῷ ὑψωθήσῃ ἐκ πάντων τῶν μερῶν".

Ἀρσίσιος γέρων λέγων· "Ἡ ταπεινοφροσύνη στέφανός ἐστι τῷ μοναχῷ".

Πετρώνιος γέρων λέγων· "Πενία καὶ θλῖψις καὶ ἀτιμία, αὗταί εἰσιν οἱ στέφανοι τοῦ μοναχοῦ".

Σιλβανὸς γέρων λέγων· "Εἰ θέλεις σωθῆναι, μίσησον την κοιλίαν σου καὶ τὰς ὕλας τοῦ κόσμου καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων τιμὰς καὶ σώζῃ".

Θεόδωρος γέρων λέγων· "Ὥσπερ ἴδιον παρακοῆς ἐστιν ἡ ἁμαρτία, οὕτως ἴδιον ὑπακοῆς ἐστιν ἡ ἀρετή".

Βασίλειος λέγει· "Ὁ θέλων εἶναι μοναχὸς οὐκ ὀφείλει ὅλως θέλημα ἔχειν ἔν τινι πράγματι".

Δομετιανὸς γέρων λέγων· "Ἄπελθε, κολλήθητι ἀνθρώπῳ φοβουμένῳ τὸν Θεόν, καὶ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτῷ μανθάνεις ἐξ αὐτοῦ φοβεῖσθαι τὸν Θεόν".

Ἀθανάσιος Ἀθωνίτης γέρων λέγων· "Ἐν καρδίαις πραέων ἀναπαύεται Κύριος, ψυχὴ δὲ ταραχώδης διαβόλου καθέδρα".

Περὶ μαρτύρων ὀνομάτων καὶ σχημάτων.

Ὁ ἅγιος Γεώργιος νέος ἀγένειος, σγουροκέφαλος.

Δημήτριος μουστακίζων ὀλίγον.

Νέστωρ, νέος ἀγένειος.

Μερκούριος, νέος στρογγυλογένης.

Προκόπιος, νέος ἀγένειος.

Νικήτας, χριστοειδής.

Ἀρτέμιος ὁμοίως.

Θεόδωρος ὁ Τίρων μαυρογένης, μαδαροπώγωνος, τὰς τρίχας ⟨ἔχων⟩ ἄνωθεν τῶν ὤτων.

Θεόδωρος ὁ στρατηλάτης σγουροκέφαλος, διχαλογένης.

Εὐστράτιος, γέρων διχαλογένης.

Εὐγένιος, νέος ἀγένειος.

Αὐξέντιος, γέρων ὀξυγένης.

Ὀρέστης, νέος ἀγένειος.

Μαρδάριος, μαυροστρογγυλογένης.

Ἀκίνδυνος, νέος, ὀξυγένης ὀλίγον.

Πηγάσιος, γέρων στρογγυλογένης.

Ἐλπιδηφόρος, νέος ἀγένειος.

Ἀφθόνιος, νέος στρογγυλογένης.

Ἀνεμπόδιστος, νέος ἀγένειος.

Καλλίστρατος, ὅμοιος τῷ Εὐστρατίῳ.

Γυμνάσιος, νέος στρογγυλογένης.

Γερβάσιος, νέος πλατυγένης.

Κέλσιος, νέος ἀγένειος.
Μηνᾶς ὁ Αἰγύπτιος γέρων στρογγυλογένης.
Βίκτωρ, νέος στρογγυλογένης.
Βικέντιος, νέος ἀγένειος.
Γουρίας, γέρων κοντογένης.
Σαμωνᾶς, νέος κοντογένης.
Ἄβιβος διάκονος, ὀλίγον στρογγυλογένης.
Πρέβος, γέρων στρογγυλογένης.
Τάραχος, νέος ὀλιγογένης.
Ἀνδρόνικος, νέος ἀρχιγένης.
Σέργιος, ἀγένειος.
Βάκχος ομοίως.
Μαρκιανός, νέος βαστάζων καλαμάριον.
Μαρτύριος ὁμοίως.
Ἀλφειός, νέος στρογγυλογένης.
Φιλάδελφος, νέος ἀγένειος.
Κυρῖνος, νέος ὀλιγογένης.
Πάπυλος, νέος ἀρχιγένης.
Λέων ὁ ἀπὸ Κορυδαλᾶ μουστακίζων, ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Προκοπίῳ.
Ἑρμύλος, γέρων στρογγυλογένης.
Στρατόνικος, νέος ἀγένειος.
Φλῶρος ὁμοίως.
Λαῦρος ὁμοίως.
Χριστοφόρος, νέος μαυρότριχος.
Φαντῖνος, νέος.
Βονιφάτιος, νέος ἀρχιγένης.
Νεόφυτος, νέος ὀλιγογένης.
Φώτιος, νέος ἀρχιγένης.
Αἰμιλιανός, νέος.
Λουκιανός, νέος ἀγένειος.
Μαρῖνος, ἀρχιγένης.
Ἀρέθας, γέρων.
Ἀγαθόνικος, νέος ὀλιγογένης.
Ἀναστάσιος ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ νέος.
Ἀκάκιός, ὅμοιος Μερκουρίῳ.
Εὐλάμπιος, νέος στρογγυλογένης.
Μώκιος, νέος ὀλιγογένης.
Μηνᾶς ὁ Καλλικέλαδος ὅμοιος τῷ Ἀκινδύνῳ.
Οὔαρος, γέρων κοντογένης.
Ζηνόβιος, νέος ὀλιγογένης.
Μαῦρος, νέος στρογγυλογένης.
Πορφύριος, νέος.
Εὔγραφος, νέος.
Πλάτων, νέος στρογγυλογένης.
Πολύευκτος, νέος κοντογένης.
Εὐστάθιος, νέος στρογγυλογένης.
Θεόπιστος, νέος ἀγένειος.
Ἀγάπιος ὁμοίως· καὶ ἡ τούτων μήτηρ Θεοπίστη.
Ὀνησιφόρος, νέος ὀλιγογενης.

Πάμφιλος, νέος.
Σισίννιος, γέρων κοντογένης.
Εἰρήναρχος, νέος ἀγένειος.

Οἱ ἑπτὰ Μακκαβαῖοι.

Νέοι ἀγένειοι. Ὁ πρῶτος Ἀβελβοῦς μουστακίζων· Οὐρίας, Ἀντώνιος, Ἐλεάζαρ, Εὐσεβωνᾶς, Μάρκελλος, Σαμωνᾶς. Ἡ τούτων μήτηρ Σολομωνὴ καὶ ὁ τούτων διδάσκαλος Ἐλεάζαρ.

Οἱ ἑπτὰ παῖδες οἱ ἐν Ἐφέσῳ κοιμώμενοι ἐν τῷ σπηλαίῳ.

Νέοι ἀγένειοι· Μαξιμιανός, Ἀντώνιος, Ἐξακουστωδιανός [1], Δαδιανός, Μαρτῖνος, Ἰωάννης, Ἰάμβλιχος, Εὔβουλος (νέος), Ἀδριανός (νέος ὀξυγένης), Κόνων (νέος στρογγυλογένης), Τρύφων (ἀγένειος).

Οἱ ἐν τῇ Σεβαστείᾳ λίμνῃ τεσσαράκοντα μάρτυρες.

Κλαύδιος, γέρων κοντογένης, σγουρομάλλης.
Σμάραγδος, νέος μουστακίζων.
Κνίδων, γέρων ὀξυγένης.
Ξάνθος, μουστακίζων.
Ῥούδων, ῥαντοπόλιος, ὀξυγένης.
Εὐζωϊκός, νέος στρογγυλογένης.
Δομετιανός, ἀγένειος.
Δόμνος, γέρων ὀξυγένης.
Αἰλιανός, γέρων ὀξυγένης, χωριστὰ (ἔχων τὰ γένεια).
Λεόντιος, ὀξυγένης.
Σισίννιος, νέος ἀγένειος.
Σουμάρανδος, γέρων ὀξυγένης, ἀναφάλανδος.
Ἡσύχιος, νέος μουστακίζων.
Ἐφαθήσυχος, νέος μουστακίζων.
Κρίσκος, φαγογένης, γέρων.
Θεόδουλος, ῥαντοπόλιος, ὀξυγένης.
Ἀλέξανδρος, νέος ὀξυγένης, σγουροκέφαλος.
Ἰωάννης, ὀξυγένης [2].
Λυσίμαχος, γέρων ὀξυγένης, χωρίζων εἰς δύο (τὰ γένεια).
Μελίτων, νέος ἀγένειος.
Ὀξύκλινος, νέος ἀγένειος.
Ἀκάκιος, νέος ὀξυγένης, διχαλογένης.
Κλαυδιανός, νέος σγουροκέφαλος.
Κλαύδιος, νέος ὀξυπόλιος, κοντογένης.
Οὐάριτος, νέος ἀγένειος, μέσον αὐτῶν τελευτῶν.
Γόρδιος, ὀξυγένης [3].
Μελέτιος, νέος φαλακρός, ὀξυγένης, εἰς δύο χωρίζων (τὰ γένεια).
Ἀλεριανός, νέος σπανός, ἀναφάλανδος.
Φιλοκτήμων, νέος στρογγυλογένης.
Ἡράκλειος. Ἀγλάϊος, νέος στρογγυλογένης.

Σακέρδων, Κυρίων, Βιβιανός, Ἀέτιος, Χουδίων ὁ καὶ Καπικλάριος καὶ ἕτερος λιποτακτήσας· οὗτος τὸν τῆς βασιλείας στέφανον οὐκ ἐκληρονόμησε.

---

1) Ἐν τῷ κώδικι " Ἐξάκουστος ".
2) Ἐν τῷ κώδικι μετὰ τὸ ὀξυγένης· " Ἀκροστοστομίκλος, νέος ἀγένειος ".
3) Ἐν τῷ κώδικι " Γάρδιος ".

Περὶ τῶν ἑβδομήκοντα ἀποστόλων.

Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος, υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ Δικαίου, ὃς ἐγένετο ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ.

Βαρνάβας, ὃς μετὰ Παῦλον ἐν Ῥώμῃ κηρύξας γέγονεν ἐπίσκοπος Μεδιολάνων, μιξοπόλιος.

Κλεόπας, ἀνεψιὸς τοῦ Κυρίου, γαμβρὸς Ἰωσὴφ τοῦ Δικαίου, οὗτινος εἰς τὸν γάμον τὸ ὕδωρ οἶνον ἐποίησεν ὁ μετὰ τὴν ἀνάστασιν Λουκᾷ συμπορευόμενος εἰς Ἐμμαούς· ὃς ἐγένετο ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων· γέρων.

Ματθίας ὁ ἀναπληρώσας τὸν ἀριθμὸν τῶν ιβ′ ἀποστόλων γέρων κοντογένης.

Θαδδαῖος ὁ καὶ τὴν ἐπιστολὴν κομίσας Αὐγάρῳ ἐν Ἐδέσσῃ· σουδαραῖος, νέος ἀγένειος.

Ἀνανίας ὁ βαπτίσας τὸν Παῦλον, ὃς καὶ ἐγένετο ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ, γέρων ὀξυγένης.

Φίλιππος ὁ εἷς τῶν ἑπτὰ διακόνων, ὁ Σίμωνα καὶ τὸν εὐνοῦχον βαπτίσας καὶ ἐν Τράλλῃ τῆς Ἀσίας γεγονὼς ἐπίσκοπος· νέος μαυροκοντογένης.

Πρόχορος, καὶ αὐτὸς εἷς τῶν ἑπτά, ἐπίσκοπος Νικομηδείας τῆς Βιθυνίας γεγονώς· μιξοπόλιος, διχαλοκοντογένης.

Νικάνωρ, καὶ οὗτος εἷς τῶν ἑπτά, ὃς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἀπέθανε, καθ' ἣν καὶ ὁ ἅγιος Στέφανος σὺν δισχιλίοις ἄλλοις πιστοῖς· καὶ ἦν ὁ ἅγιος Στέφανος νέος.

Σίμων ὁ καὶ ἐπίσκοπος Βόστρων πυρὶ τελειωθείς· νέος ἀγένειος.

Παρμενᾶς, εἷς καὶ αὐτὸς τῶν ἑπτά.

Τῖτος ἐπίσκοπος Κρήτης, νέος ἀγένειος.

Σιλουανὸς ὁ σὺν Παύλῳ τὸν λόγον διακονῶν, Θεσσαλονίκης ἐπίσκοπος, ἔχων φαλάκραν, κοντογένης.

Κρήσκης, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῇ, ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος· γέρων στρογγυλογένης.

Ἐπαινετὸς ἐπίσκοπος Καρθαγένης· νέος χωρίζων εἰς τρία.

Ἀνδρόνικος ἐπίσκοπος Παννονίας· σπανὸς νέος κοντογένης.

Ἀμπλίας ἐπίσκοπος Ὀδησσοῦ, γέρων.

Οὐρβανὸς ἐπίσκοπος Μακεδονίας, νέος.

Στάχυς, ὃν ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας διαπλέων τὴν Ποντικὴν θάλασσαν ἐν Ἀργυροπόλει τῆς Θρᾴκης ἐπίσκοπον τοῦ Βυζαντίου κατέστησε· νέος ὅμοιος τῷ ἁγίῳ Βασιλείῳ.

Συμεὼν ὁ τοῦ Ἰωσὴφ υἱός, γέρων, ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων.

Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Συρίας, νέος.

Ἀπελλῆς, γέρων κοντογένης, ἐπίσκοπος ἐγένετο Σμύρνης πρὸ τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου.

Ἀριστόβουλος γέρων, ἐπίσκοπος Βρεττανίας.

(Ἡ)ρωδίων, γέρων, ἐπίσκοπος Πατρῶν.

Ἄγαβος, προφητικῆς χάριτος ἀξιωθείς· γέρων.

Ῥουφῖνος, ἐπίσκοπος Θηβῶν· μιξοπόλιος, κοντογένης.

Ἀσύγκριτος ἐπίσκοπος Ὑρκανίας, γέρων στρογγυλογένης.

Φλέγων ἐπίσκοπος Μαραθῶνος, νέος.

Ερμῆς ἐπίσκοπος Δαλματίας, γέρων.

Πατρόβας ἐπίσκοπος Ποτιόλων.

Ζήνων μετὰ Πέτρον ἐγένετο ἐν Σινώπῃ· γέρων.

Γάϊος μετὰ Τιμόθεον ἐγένετο.

Ὀλυμπᾶς, γέρων.

Ῥοδίων, νέος· οὗτοι οἱ δύο ἅμα Πέτρῳ τῷ ἀποστόλῳ ἐν Ῥώμῃ τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν.

Σωσίπατρος ἐπίσκοπος Ἰκονίου, νέος στρογγυλογένης.

Τέρτιος ὁ καὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους γράψας ἐπιστολὴν καὶ δεύτερος ἐπίσκοπος Ἰκονίου· ἀγένειος.

Ἔραστος οἰκονόμος Ἱεροσολύμων, ἔπειτα ἐπίσκοπος Πανεάδος.

Κούαρτος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ, γέρων.

Κηφᾶς, ὃν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀντιοχείᾳ ἤλεγξεν, ἐπίσκοπος Κολωνείας, γέρων.

Σωσθένης, ἐπίσκοπος Κολοφῶνος, νέος στρογγυλογένης.

Ἐπαφρόδιτος, ἐπίσκοπος Ἀνδριάκης, νέος.

Καῖσαρ, ἐπίσκοπος Δυῤῥαχίου, νέος.

Ἰάσων, νέος ἀρχιγένης.

Σωσίπατρος, γέρων ὀξυγένης.

Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος, νέος.

Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως, γέρων.

Ἀρτεμᾶς, ἐπίσκοπος Λύστρας.

⟨Κ⟩λήμης, οὗ καὶ αὐτοῦ μέμνηται ὁ ἀπόστολος λέγων· "μετὰ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου", ὃς καὶ πρῶτος ἐξ ἐθνῶν καὶ ἑλλήνων ἐπίστευσεν εἰς Χριστόν· ἐπίσκοπος Σαρδικῆς, γέρων.

Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος Κορώνης, γέρων.

Τυχικός, πρῶτος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος τῆς ἐν Βιθυνίᾳ, νέος.

Κάρπος, ἐπίσκοπος Βερροίας τῆς Θράκης, γέρων.

Εὔοδος, ὃς μετὰ Πέτρον τὸν ἀπόστολον ἐπίσκοπος γέγονεν Ἀντιοχείας, νεος.

Ἀρίσταρχος ἐπίσκοπος γέγονεν Ἀπαμείας τῆς Συρίας.

Ἀχαϊκός, ἐπίσκοπος, νέος.

Μᾶρκος ὁ καὶ Ἰωάννης καλούμενος ἐν ταῖς Πράξεσιν, ἐπίσκοπος Βύβλου, μιξοπόλιος.

Ζηνᾶς ὁ νομικός, ἐπίσκοπος Διοσπόλεως, μιξοπόλιος.

Ἄρχιππος ἐπίσκοπος ἐν Κολοσσαῖς, γέρων.

Φιλήμων ἐπίσκοπος Γάζης
Ἀρίσταρχος ἕτερος, νέος
Τρόφιμος, νέος

} Οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς τοῦ ἀποστόλου συγκακοπαθήσαντες τέλος ἐν Ῥώμῃ σὺν αὐτῷ τῷ ἀποστόλῳ ὑπὸ Νέρωνος τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν.

Ἱερόθεος ἐπίσκοπος, μιξοπόλιος.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Ἐφέσου, νέος σιμογένης.

Ἰάκωβος ὁ Ἀλφαίου λίθοις ἀνηρέθη παρὰ Ἰουδαίοις ἐν Ἀφρικῇ, νέος.

Φουρτουνᾶτος ἐπίσκοπος, γέρων.

Ἰούδας ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ Ἀλφαίου, ἀρχιεπίσκοπος γέρων.

Ὀνήσιμος, ἐπίσκοπος μιξοπόλιος.

Περὶ τούτων ἁπάντων ὁ ἀπόστολος Παῦλος μνημονεύσας ἔλεγεν· "οἳ καὶ πρὸ ἡμῶν γεγόνασιν ἐν Χριστῷ· ἀμήν".

Τὰ τέλη τῶν δώδεκα ἀποστόλων.

Πέτρος σταυρούμενος κατακέφαλα.

Παῦλος ἀποκεφαλιζόμενος.

Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐν Ἐφέσῳ καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Μᾶρκος Ἀλεξανδρείας συρόμενος ἐκ τῶν ποδῶν μετὰ σχοινίου.

Ἀνδρέας ἐν Ἀχαΐᾳ σταυρούμενος ἐν ἐλαίῳ.

Σίμων ἐν Λυδίᾳ σταυρῷ σταυρούμενος.

Θωμᾶς ἐν Ἰνδίᾳ λογχευόμενος.

Λουκᾶς ἐν Θήβαις τῆς Βοιωτίας ἐν εἰρήνῃ τελειούμενος.
Ἰάκωβος ἀναιρούμενος μαχαίρᾳ.
Βαρθολομαῖος ἐν Μεσοποταμίᾳ σταυρούμενος.
Φίλιππος ἐν Ἱεραπόλει κρεμάμενος ὀπισθάγκων εἰς δένδρον κατακέφαλα.

Τίνες ἦσαν οἱ ἁλιεῖς.

Ἁλιεῖς ὑπῆρχον Πέτρος καὶ Ἀνδρέας, υἱοὶ τοῦ Ἰωνᾶ. Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, υἱοὶ Ζεβεδαίου; Ἰάκωβος καὶ Ἰούδας καὶ υἱοί Ἀλφαίου.

Πόσαι ἦσαν μυροφόροι.

Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ πρὸ τοῦ πάθους ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ἀδελφὴ οὖσα Λαζάρου· αἱ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν τῷ τάφῳ ἀπελθοῦσαι καὶ τὴν Ἀνάστασιν εὐαγγελισάμεναι, Μαρία ἡ Μαγδαληνή, Μαρία ἄλλη Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, Φωτεινὴ Ἰωσῆ μήτηρ, Σαλώμη μήτηρ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, γυνὴ Ζεβεδαίου, Σωσάννα ἡ γυνὴ τοῦ Χουζᾶ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ.

Αἱ ἀθλοφόροι.

Ἡ ἁγία Εἰρήνη. — Αἰκατερῖνα. — Βαρβάρα. — Μαρῖνα. — Παρασκευή. — Κυριακή. — Θεοφανώ.

Αἱ ὅσιαι γυναῖκες.

Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια φοροῦσα κουκούλλιον. — Ἀναστασία ἡ Ῥωμαία μεγαλόσχημος. — Θεοφανώ. — Μακρῖνα. — Φεβρωνία. — Θωμαΐς. — Ἱερεία. — Πλατωνίς. — Μελάνη. — Θεοδώρα. — Ἄλλη Θεοδώρα. — Μαρία ἡ Αἰγυπτία ἡ Μαρῖνος κληθεῖσα. — Εὐφροσύνη. — Θεοδούλη. — Θεοδότη. — Ἰουλίττα. — Ἰσιδώρα. — Ματρώνα. — Συγκλητική. — Σάρρα. — Ἰοῦστα. — Πελαγία. — Ταϊσία.

Ὀνόματα ἁγίων γυναικῶν.

Μηνοδώρα. — Μητροδώρα. — Νυμφοδώρα. — Λαυρεντία. — Φωτεινή. — Σοφία. — Ἰουστῖνα διάκονος. — Θεοκτίστη. — Δωροθέα. — Θέκλα. — Εὐτυχίνη. — Φιλαδελφία. — Μαρία. — Μαρῖνα. — Βερονίκη. — Εὐλαμπία. — Θεοδώρα. — Θεοδότη. — Θεοφίλω. — Λαμπαδίνη. — Προκοπία. — Ἰουλία. — Γρηγορία. — Βαρβάρα. — Τιμοθέα. — Τατιανή. — Ἀνθοῦσα. — Παῦλα. — Ἰαμβλίχου. — Κελσία.

Τοῦ ἁγίου Γεωργίου πάντα τὰ μαρτύρια.

α΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁμολογῶν τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν.
β΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος τοῖς κοντοῖς βαλλόμενος ἤγουν μὲ τὰ κοντάρια καὶ τῇ εἱρκτῇ ἐγκλειόμενος.
γ΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος βάρει μεγίστου λίθου πιεζόμενος.
δ΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος περιστρεφόμενος ἐν τῷ τροχῷ.
ε΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος βληθεὶς ἐν τῇ ἀσβέστῳ.
ϛ΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὑποδυόμενος τὰς πεπυρακτωμένας σιδηρᾶς κρηπῖδας.
ζ΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος θανατηφόρα φάρμακα ποτιζόμενος καὶ ἀβλαβὴς Θεοῦ χάριτι διαφυλαττόμενος.
η΄. Ὁ ἅγιος Γεώργιος διὰ προσευχῆς ἀνιστῶν τὸν νεκρόν.

θ'. Ὁ ἅγιος Γεώργιος ἀνιστῶν τὸν βοῦν τοῦ Γλυκερίου τοῦ γεωργοῦ καὶ μαρτύριον αὐτοῦ τοῦ Γλυκερίου.

ι'. Ὁ ἅγιος Γεώργιος διὰ προσευχῆς καταρρράξας τὰ τῶν δαιμόνων ξόανα.

ια'. Οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος ὀργισθέντες ἐπὶ τὸ γεγονός, τύπτοντες τὸν ἅγιον σύρουσι πρὸς τὸν βασιλέα.

ιβ'. Ἡ βασιλὶς Ἀλεξάνδρα προσπεσοῦσα τοῖς ποσὶ τοῦ ἁγίου ὡμολόγησε χριστιανὴν ἑαυτήν.

ιγ'. Ὁ βασιλεὺς πλέον τὸν θυμὸν ἀναζέσας ἀπόφασιν εὐθέως ἐξήνεγκε ξίφει τελειοῦσθαι τὸν ἅγιον σὺν τῇ Ἀλεξάνδρᾳ τῇ βασιλίσσῃ.

ιδ'. Ἡ ἁγία Ἀλεξάνδρα ἡ βασίλισσα λιποθυμήσασα καθ' ὁδὸν παρέδωκε τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ.

ιε'. Εὐχαριστία τοῦ ἁγίου πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τελειώσεως τῆς βασιλίσσης.

ις'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

Σέργιος ὁ μάρτυς λέγει πρὸς τὸν Χριστὸν μετὰ χάρτου:

ΣΤΙΧΟΙ.

Κρηπῖδα ἥλοις σιδηροῖς πυρακτοῦσιν
ἄνομοι, πόδας τοὺς ἐμούς, Θεοῦ Λόγε.

Βάκχος.

Κἀγὼ διὰ σὲ κατετόλμησα ξίφους·
ζητοῦμεν ἄμφω τῶνδε τὴν σωτηρίαν·
μὴ γοῦν παρίδῃς σῶν δέησιν μαρτύρων.

Πῶς γράφεται τὸ ἀντιμίσι.

Θυσιαστήριον θεῖον καὶ ἱερὸν ἁγιασθὲν παρὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ τελεταρχικοῦ πνεύματος εἰς τὸ ἐπιτελεῖν ἐν αὐτῷ τὰ θεῖα ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ, ἱερουργηθὲν καὶ εὐλογηθὲν παρὰ τοῦ ταπεινοῦ ἐπισκόπου κυρίου ὁδ(εῖνα) τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς ὁδ(εῖνα) διὰ πρεσβειῶν τῆς Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν. Ἐν ἔτει ὁδ(εῖνι) μηνὶ ὁδ(εῖνι) ἰν(δικτιῶν)ος ὁδ(εῖνος).

⟨Ἐπίγραμμα⟩
τοῦ ἀββᾶ Σισώη πρὸ τοῦ τάφου καὶ τῶν γυμνῶν ὀστέων.

Ὁρῶ σε, τάφε· δειλιῶ σου τὴν θέαν
καὶ καρδιοστάλακτον δάκρυον χέω·
χρέος τὸ κοινόφλητον εἰς νοῦν λαμβάνω.
Πῶς οὖν μέλλω διελθεῖν βαβαὶ πέρας τοιοῦτον;
Αἴ, σί, Θάνατε, τίς δύναται φυγεῖν σε;

Ἐγράφη ἐν ἔτει ͵αχοδ, μηνὶ Αὐγούστῳ. κη. Χεὶρ Δανιὴλ θύτου

ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ.

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ.

*

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Σελ.

GETTY RESEARCH INSTITUTE
3 3125 01077 4673